

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮਸਾਖੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

karpal singh chane

~~ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ~~
ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਪਾਤੀ

ਮੰਤੀ ਗੁਰੂ ਵਾਲੀ

ਮੰਤ. ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਨਾਮਪਾਤੀ

ਮੰਤੀ ਗੁਰੂ ਵਾਲੀ
ਗੁਰੂ ਨਾਮਪਾਤੀਆ ਵਾਲੀ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਛਤਹ ॥

ਭਗਤਾਂ ਮੁਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਬਾਣੀ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮਸਾਖੀ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਗਿਆਨੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ

ਨਿਬਰ ਗੋਤ, ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬੰਸ ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਹਾਸ

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਾਖੀ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ

ਮੁਦਰਾ

ਬੇਨਤੀ ॥

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਛਤਹ ॥ ਨਾਮ ਅਕਾਲ ਹੈ ਜਪੇ ਜੋ ਮਨ ਚਿਤ ਲਾਏ ।

॥ ੩੬ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲੀਏ ਦੁਖ ਜਾਵਸੀ ਹੋਸੀ ਦੂਰ ਬਲਾਏ ॥

ਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੋਏ ।

ੴ ਕੋ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਬਿਗਨ ਬਿਨਾਸਨ ਸੋਏ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜੋ ਬਿਰਤਾਂਤ ।

ੴ ਸੁਣੇ ਸੰਤ ਸੇਵਕੋ ਕਰਕੇ ਬ੍ਰਿਤ ਇਕਾਂਤ ॥

॥ ੪੬ ॥ ਮੁਖ ਆਦ ਪ੍ਰਤਿ ਬੰਦਨਾ ਸਰਨ ਪਿਆਂ ਤਾਰ ਗੁਰੂ ਰਚੀ

ਰਾ ਜਸ ਗਾਵਣਾ । ਅੰਗਦ ਅਮਰਦਾਸ ਪ੍ਰਦਾ ਹਾ ।

ੴ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਧਿਆਵਣ

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਰਾਖ ਰਾਏ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਸਨ ਜੀ ਨੇਮੇਂ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ ਚਰਨ

ਚਿਤ ਲਾਵਣਾ । ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਗਿਆਰ੍ਹਵੇਂ ਸਰੂਪ ਆਏ ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ

ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸੀਸ ਚਰਨ ਟਿਕਾਵਣਾ ॥ ੧ ॥

ਕਬਿਤ-ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਗਿਆਰ੍ਹਵਾਂ ਸਰੂਪ ਜਾਣੇ

ਬੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਰ੍ਹਵੇਂ ਜੋ ਆਇਓਂ ਹੈ । ਫਾਢੀਆਂ ਦੀ ਬੰਸ

ਭੋਣੀ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਤ ਸੰਤ ਖਾਲਸਾ

ਚਲਾਇਓਂ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦਾਸ ਤਾਈਂ ਵਰ ਦਿਤੇ

ਅਨਭਵ ਕਰ ਕਾਵਿ ਦਾਸ ਨੇ ਰਚਾਇਓ ਹੈ। ਰਾਜਨ ਕੇ ਰਾਜ
ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰਤਾਪਸਿੰਘ ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਤਿ ਕੇ ਚਰਨ ਸਿਰ ਨਾਇਓ ਹੈ॥

ਕਬਿਤ ॥ ਛਡ ਗੁਰੂ ਰੀਤੀ ਸੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੋਈ ਪਥਰਾਂ ਦੀ ਆਣਕੇ
ਕੁਰੀਤੀ ਸਾਹੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਸੀ। ਭੈਰੋਂ ਗੁਰੂ ਐ ਸਲੀਤੀ ਛਡ
ਦਿਤੀ ਵੇਦ ਨੀਤੀ, ਗਰੰਥ ਬਾਣੀ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਸੀ॥
ਬੇਇਤਾਕੀ ਬਦਨੀਤੀ ਫੁਟ ਰੂਪੀ ਭੰਗ ਪੀਤੀ ਕਰਨ ਹਿਤ ਸਰਜੀਤੀ
ਬਲੀ ਜੋਧਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ। ਐਸੀ ਦੇਖ ਦਿਸ਼ਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਜਾਮੇ
ਬਾਰੂਵੇਂ ਚਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਆਇਆ ਸੀ ॥੩॥

ਕਬਿਤ-ਨਾਮ ਕਾ ਜਪਈਆ ਜੀ ਰਖਈਆ ਸਰਬ ਦੀਨਨ
ਕਾ ਰੀਤ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਰਈਆ ਜਗ, ਹੋਮ ਕਰਵਾਇਓ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸੂਰਮੇ
ਕਰਈਆ, ਬਾਣੀ ਸਭ ਤੇ ਪੜਈਆ, ਨਾ ਦਵੈਤ ਕੇ ਰਖਈਆ ਸਭ
ਨਾਮ ਏਕ ਹੀ ਜਪਾਇਓ। ਕੂੜ ਕਾ ਕਸੌਈਆ ਜੀ ਤੜਈਆ ਮੜੀ
ਗੋਰਨ ਕਾ ਸੋਧਕਾ ਰਖਈਆ ਮੁਖਵਾਕ ਫਰਮਾਇਓ ਹੈ। ਬੰਦਨਾ ਹੈ
ਮੇਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜਾਮੇ ਬਾਰੂਵੇਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੋ ਕੇ ਆਪ
ਆਇਓ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਕਬਿਤ-ਬੰਦਨਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ, ਕੰਨ
ਭਵ ਸਿੰਧ ਪਾਰ ਉਤਾਰਦਾ। ਪੰਨ ਜੀ ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾ
ਚੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਅਸੀ ਗੁਰੂ ਖਾਂ ਸੀਸ ਚ ਨਾਂ ਤੇ ਡਰ
ਕਰੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬੁਧ, ਕਾਵਿ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਦੇਵੇ ਏਹੋ ਅਰਦਾਸ ਦਾ
ਆਪ ਕਾ ਪ੍ਰਕਾਰਦਾ। ਮੰਨ ਅਰਦਾਸ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਕਰੋ ਆਸ ਮੇਰੀ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਭਗਤ ਜਸ ਲਿਖੇ ਅਵਤਾਰ ਦਾ ॥ ੫ ॥

(ਸਾਖੀ ਰਚਨ ਦਾ ਪਰੋਮ)

ਕਬਿਤ-ਨਿਤਨੇਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀਏ ਦੀਵਾਨ ਲੋਣ ਸੰਗਤਾਂ
ਬੇਅੰਤ ਆਈਆਂ ਹੁਮ ਜੋ ਹੁਮਾਏ ਸਨ। ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਮਧਾਰੀ
ਇਤਹਾਸ ਕਾਵਿ ਕਥਾ ਕੀਤੀ ਤਾਹਿ ਮਾਹਿ ਸਿੰਘ ਹੁਲਸਾਏ ਸਨ।

ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਦਾਸ ਤਾਈਂ ਸਾਖੀ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਲਿਖ ਆਪ ਜੋ ਛਪਾਏ ਸਨ । ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ
ਲਿਖੇ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿਚ ਕਾਵਿ ਸਿਧੀ ਬੋਲੀ ਜੋ ਲਖਾਏ ਸਨ ॥ ੬ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਪੂਰਨ ਕਰਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੰਗਤ ਵਾਲੀ ਆਸ ।
ਲਿਖਦਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ॥
ਲਿਖ ਇਕਤਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਜੋ, ਟੀਕਾ ਬੁਧ ਅਨੁਸਾਰ ।
ਜਸ ਲਿਖਾਂ ਮੈਂ ਭਗਤ ਦਾ ਕਾਵਿ ਭਾਵ ਉਚਾਰ ॥
ਪੜ੍ਹੇ ਸੁਣੇ ਪਰਮੰਗ ਜੋ ਕਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਤਿ ਇਕਾਂਤ ।
ਸਰਬ ਜਗਤ ਮੇਂ ਸੁਖ ਮਿਲੇ ਮਨ ਮੇਂ ਆਵੇ ਸ਼ਾਂਤ ॥
ਬੈਂਤ ਆਦਿ ਕਬਿਤ ਜੋ ਦਵਈਏ ਚੋਪਈ ਨਾਲ ।
ਦੋਹਰੇ ਡੇਉਢੀ ਚਾਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੋਣ ਨਿਹਾਲ ॥

ਸਾਖੀ ਦਾ ਲਿਖਣਾ

ਬੈਂਤ—ਬਹੁਤ ਕਰੀ ਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਚਿਤਦੇ ਮੈਂ
ਸੋਚ ਸੁਚਾਂਵਦਾ ਹਾਂ । ਰਚੇ ਕਈ ਪੁਸਤਕ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਅਰਥ
ਬੋਧ ਨੂੰ ਲਿਖ ਲਿਖਾਂਵਦਾ ਹਾਂ । ਪੈਤੀ ਅਖਰੀ ਬੈਂਤਾਂ ਦੀ ਕਰੀ ਰਚਨਾ
ਸ਼ਹੀਦ ਬਿਲਾਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਛਪਾਵਦਾ ਹਾਂ । *ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਿਖਿਆ
ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਮਾਣ ਨੂੰ ਪਾਂਵਦਾ ਹਾਂ । ਸਾਖੀ ਰਚੀ
ਵਡੀ 'ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਾਹਟ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਟੀਕਾ ਬਨਾਂਵਦਾ ਹਾਂ ।
ਭਗਤ ਮਾਲਾ ਤੇ ਪਰਚੀਆਂ ਦੇਖ ਕਰ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਵਾਰਾਂ
ਲਿਖ ਪਾਂਵਦਾ ਹਾਂ । (ਇਕਤਾਲੀ) ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ
ਟੀਕਾ ਕਾਵਿ ਤੇ ਕਰ ਉਲਟਾਂਵਦਾ ਹਾਂ । ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਖੋਜ ਭਾਲ

*ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਪੈਤੀਸ ਅਖਰੀ ਵਿਚ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲੇ ਦੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ
ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਾ ਹਾਲ ਹੈ । ਏਹ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ ਆਦਿ
ਤੋਂ ਅੰਤ ਤਕ ।

'ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਕਾਹਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾ ਕਬਿਤਾਂ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਬੈਂਤਾਂ
ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਠੋਠ ਪੰਜਾਬੀ ੧੮੧੪ ਛਪ ਚੁਕੇ ਹਨ ।

ਕਰ ਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਬੁਧ ਰਲਾਂਵਦਾ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੀ ਆਖਿਆ
ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਾਖੀ ਲਿਖੇ ਜੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਵਾਲੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਆਖੇ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ

ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਅੰਦਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਰੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਸੰਸਾਰ
ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਜੋ ਮਰੇ ਏਥੇ ਮੁਕਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਵਰ ਸ਼ਿਵਾਂ ਦਾ ਕਹੇ
ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਏਸੇ ਸ਼ਹਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਸੀ, ਗੋਤ
ਤੇ ਕਾਲੂ ਚਮਾਰ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਧਰਮ ਦੀ ਕਰਨ ਪਰਵਾਤ ਅੰਦਰ
ਸੰਤੋਖ, ਪੁਤਰ ਹੋਇਆ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਹੋਇਆ ਉਮਰ ਜੁਆਨ
ਜਾਂ ਆਣਕੇ ਤੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੋਏ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜੀ। ਹਾਲੀ ਖਾਸ
ਚਿਤ੍ਰਕੁੰਟ ਖਾਸ ਵਸਤੀ, ਧਾਰੂ ਨਾਮ ਤੇ ਭਗਤ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜੀ।
ਕੋਂਸਿਆ ਦੇਵੀ ਪੁਤਰੀ, ਪਰੇਮ ਭਗਤ ਵਾਲੀ ਹੋਈ ਜੁਆਨ ਜਾਂ ਉਮਰ
ਮੁਟਿਆਰ ਹੈ ਜੀ। ਧਾਲੀ ਵਾਲ ਗੋਤ ਓਸ ਦਾ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕੰਮ ਚੰਮ
ਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸੀ ਕਰੀ ਆਹ
ਕੋਂਸ ਦੇਵੀ ਹੋਈ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਕਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਬਿਰਤਿ ਇਕੰਤ
ਰਖਦੇ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਅੰਦਰੋਂ ਮੰਗ ਹੋਈ ਪੁਤਰ
ਘਰ ਹੋਵੇ ਸਾਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਦਸ ਮਾਂਹ ਜਾਂ ਦਿਨ
ਬਤੀਤ ਹੋਏ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਚਮਤਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਅਕਾਲ ਦੀ ਜੋਤ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇਆ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਵਿਚਾਰ

ਸਚ ਖੰਡ ਅੰਦਰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਬੈਠੇ ਦੇਖਦੇ ਧਿਆਨ
ਨੂੰ ਪਾਏ ਕੇ ਜੀ ਉਤਰ ਦਖਣ, ਪੱਛਮ ਪੂਰਬ, ਦਿਸ਼ਾ ਚਾਰੇ; ਨੌਂ
ਖੰਡ ਦੇਖੇ ਧਿਆਨ ਪਾਇ ਕੇ ਜੀ। ਕਈ ਠਾਕਰਾਂ ਦਾ ਬੈਠੇ ਜਾਪ
ਕਰਕੇ, ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਪੂਜਣ ਮਨ ਲਾਇ ਕੇ ਜੀ। ਗੋਰ ਮੜੀ ਮੁਸਾਣੀ
ਤੇ ਸਖੀਸ ਰੱਬ, ਗੂਗੇ, ਭੈਰੋਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਮੁਨਾਇ ਕੇ ਜੀ।

ਮੰਤਰ, ਤੰਤਰ, ਅਗਨੀ, ਪੋਣ, ਪਾਣੀ, ਚੰਦ, ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਮਥੇ ਘਸਾਇਕੇ
ਜੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਨੇ ਪੇਟ ਪੂਜਦੇ ਰੱਬ
ਭੁਲਾਇਕੇ ਜੀ। ਸੂਦਰ, ਖੱਤਰੀ, ਵੈਸ਼ ਤੇ ਪੰਥ ਜੋਗੀ ਬੈਠੇ ਆਪਣੇ
ਮੱਤ ਬਨਾਇਕੇ ਜੀ। ਫਸੇ ਹੋਏ ਨੇ ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ
ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਜਾਇਕੇ ਜੀ। ਛੂਤ ਛੂਤ ਕਰਕੇ ਬੁਰਾ ਆਖਦੇ ਸਨ
ਨੀਚ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਦਬਾਇਕੇ ਜੀ। ਦੇਖੋ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਡਾ
ਕਹਿਣ ਮਾੜਾ ਪਰੇ ਹੋਵੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਥੋਂ ਧਾਇਕੇ ਜੀ। ਜੇਹੜੇ ਭੂਤ
ਪਰੇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਨੇ ਕਹੀਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਇਕੇ ਜੀ।
ਨੀਚ ਕੌਮ ਚੁਮਾਰ ਦੇ ਜਨਮ ਲੈ ਕੇ ਉਚੇ ਕਰੀਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਕੇ
ਜੀ। ਨਾਲ ਦੇਵਤਿਆਂ ਕਰ ਸਲਾਹ ਪਹਿਲੇ ਰੂਪ ਆਪਣਾ ਧਾਰ
ਦੁਬਾਰਾ ਨੂੰ ਆਏ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲ ਦਿਆਲ ਸੁਆਮੀ ਨੀਚ
ਜਾਤੀ ਦੀ ਕਰਨ ਕਲਿਆਨ ਆਏ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ

(ਕ੍ਰਿਤ ਸੁਰਗਵਾਸੀ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ)

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਮੇਰੀ ਮਾਲਕ ਆਪ ਹੈ ਧਰਤੀ
ਅਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ। ਕਿਰਪਾ ਉਸ ਦੀ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵ ਤਾਰਨੇ
ਤਰਫ ਕਿਆਸ ਹੋਇਆ। ਕਥਾ ਸੁਣੋ ਜੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ
ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਜਿਸਦਾ ਵਾਸ ਹੋਇਆ। ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਇਕੱਤਰਾ
ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਪਹਿਲੀ ਹਾੜ ਮਾਸ ਹੋਇਆ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ
ਸ਼ਾਤ ਦੇ ਪਹਿਰ ਤੜਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ।
ਤੋਖਦਾਸ ਪਿਤਾ, ਕੌਂਸ ਦੇਵੀ ਮਾਤਾ, ਭਲੀ ਕੁਖੋਂ ਪਰਗਟ ਰਵਿਦਾਸ
ਹੋਇਆ। ਦੇਵ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਈ ਭਰਮ ਦੂਰ ਪਖੰਡ ਦਾ
ਨਾਸ ਹੋਇਆ। ਕਰਨ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਤੇ ਦਾਨ ਦੇਖੋ ਜਸੀ, ਗੋਤ ਨੂੰ
ਬੜਾ ਹੁਲਾਸ ਹੋਇਆ। ਦਇਆ, ਧਰਮ ਤੇ ਖਿਮਾ, ਸੰਤੋਖ ਵਧਿਆ
ਪਾਪੀਆਂ ਚਿਤ ਉਦਾਸ ਹੋਇਆ। ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਨਾਮ

ਜਪਾਏ ਸਭ ਨੂੰ ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦਾ ਚਿਤ ਹੁਲਾਸ ਹੋਇਆ ।

ਵਧਾਈਆਂ

ਦਾਈ ਆਣਕੇ ਦਿਤੀ ਵਧਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਆਪ ਦੇ ਹੋਇਆ
ਹੈ ਬਾਲ ਬਾਬਾ । ਚੰਦ ਮੁਖੜਾ ਚੰਦਮੀ ਰਾਤ ਜੇਹਾ ਸੁੰਦਰ ਬਦਨ ਤੇ
ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਬਾਬਾ । ਹੋਇਆ ਵਡਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਸਚਰਜ ਓਥੇ ਦੇਵ
ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਕੁਲਾਹਲ ਬਾਬਾ । ਲਖਪਤੀ ਦਾਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਹੋਈ
ਆਂਡ ਗੁਆਂਡ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਿਹਾਲ ਬਾਬਾ ।

ਪਿਤਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਾਨ

ਹੋਇਆ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਲੋਕ ਦੇਂਦੇ ਆਣ
ਵਧਾਈਆਂ ਜੇ । ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੰਡੀਆਂ
ਦੂਣ ਸਵਾਈਆਂ ਜੇ । ਗੜ, ਚੋਲ, ਬਸਤਰ ਦਿਤੇ ਮਨ ਭਾਉਂਦੇ
ਰਸਦਾਂ ਸਾਧੂਆਂ ਤਾਈਂ ਪੁਚਾਈਆਂ ਜੇ । ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗਿਆ ਦਾਨ
ਗਰੀਬ ਲੈਂਦੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਸ਼ਹਿਤ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਆਈਆਂ ਜੇ । ਬਾਬੇ
ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਕਦੇ ਥੱਕਿਆ ਨਾ ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਦਾਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਆਖੇ 'ਸੰਤੋਖ' ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਅਜੇ
ਅੱਕਿਆ ਨਾ ।

ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਸਦਾ ਨਿਵ ਰਹੀਐ ॥

ਜੋਤਸ਼ੀ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ

ਆਇਆ ਜੋਤਸ਼ੀ ਜਦੋਂ ਦੀਦਾਰ ਕੀਤਾ ਕੀਤੀ ਬੰਦਨਾ ਚਰਨ
ਪ੍ਰਨਾਮ ਹੈ ਜੀ । ਲਗਨ ਸੋਹਣਾ ਨਸ਼ੱਤਰ ਮਹੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪੰਡਤ ਧਰਦਾ
ਭਗਤ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੀ । ਈਸ਼ਰ ਜੋਤ ਤੇ ਰਾਮ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਹੈ ਜਗਤ
ਕਰੇ ਪੂਜਾ ਏਹਦੀ ਆਮ ਹੈ ਜੀ । ਭਗਤੀ ਭਜਨ ਜਪਾਵੇਗਾ ਨਾਮ
ਸਭ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾਸ ਹੋਵੇ ਜਪੇ ਰਾਮ ਹੈ ਜੀ । ਨੀਚ ਜਾਤ ਨੂੰ ਮਾਣ
ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨੇ ਏਸ ਨੂੰ ਜਗਤ ਤਮਾਮ ਹੈ ਜੀ । ਰਵਿਦਾਸ
ਨਾਮ ਏਹਦਾ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਚਮਕੇ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਤਕ ਨਾਮ ਆਮ

(੧੫)

ਹੈ ਜੀ। ਪਿਤਾ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਪੰਡਤ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਆ ਸੀ
ਦਾਨ ਨੂੰ ਪਾਇਕੇ ਜੀ। ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡਤ ਕਰੇ ਉਸਤਤੀ ਨੂੰ ਬੈਠਾ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਇਕੇ ਜੀ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਬਾਲ ਲੀਲਾ

ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਮਥਾ ਚੰਦ ਵਾਂਗ ਸੋਹਣਾ ਮਾਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਬਹੁਤ
ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ। ਖਿਲਿਆ ਮੁਖ ਗੁਲਾਬ ਮਤਾਬ ਜੇਹਾ ਸ਼ੀਰ ਦੇ
ਸੀਨਾ ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਕਰਦੀ। ਸਾਲ ਦੂਸਰੇ ਸੀਸ ਤੇ ਕੇਸ ਸੋਹਣੇ ਜੂੜਾ
ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਸਤਾਰ ਕਰਦੀ। ਸੁੰਦਰ ਦੰਦ ਅਨਾਰ ਦੀਪਾਰ
ਆਹਾ ਨੇਤਰ ਦੇਖ ਬਲਿਹਾਰ ਬਲਿਹਾਰ ਕਰਦੀ। ਸਾਲ ਤੀਸਰੇ ਖੇਡਦੇ
ਅੰਛਣੇ ਮੈਂ ਫਿਰਨ ਹਸਦੇ ਮਾਤਾ ਨਿਹਾਰ ਕਰਦੀ। ਖਿੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁਲ ਵਾਂਗੂੰ ਆਂਡ ਗੁਆਂਡ ਖੇਲਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ।
ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਨੂੰ ਪਾਈ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸੁੰਦਰ ਮਾਈ ਪੁਤਰ ਦਾ ਨਿਤ ਦੀਦਾਰ
ਕਰਦੀ। ਸਾਲ ਪੰਜਵੇਂ ਬਚਨ ਸਪਸ਼ਟ ਆਖਣ ਮਾਤਾ ਮੁਖ ਤੇ ਜਿਵੇਂ
ਉਚਾਰ ਕਰਦੀ। ਆਖੇ ਬੋਲ ਪੁਤਰ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੂੰਹੋਂ ਮਾਤਾ ਸਿਖਿਆ
ਨਿਤ ਪੁਕਾਰ ਕਰਦੀ। ਛੀਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਭਗਤ ਜੀ ਆਣ ਹੋਏ ਮਾਤਾ
ਕਹੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸਾਰ ਕਰਦੀ। ਜਾਕੇ ਗੰਗਾ ਤੇ ਕਰਨ ਅਸ਼ਨਾਨ
ਪਹਿਲੇ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦਾ ਵਲ ਉਚਾਰ ਕਰਦੀ। ਕਦੇ ਭਗਤ ਜੀ
ਬੈਠਕੇ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਮਾਲਾ ਫੇਰਦੇ ਬਿਰਤੀ ਟਿਕਾਏ ਕੇ ਜੀ। ਚਾਲ
ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਵਖਰੀ ਹੈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਕਹਿਣ
ਸਮਝਾਇਕੇ ਜੀ।

ਪਿਤਾ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾਉਣਾ

ਨੌਂ ਬਰਸ ਦੇ ਭਗਤ ਜੀ ਆਣ ਹੋਏ ਕਹਿਣ ਪਿਤਾ ਹੁਣ ਪੜ੍ਹਨ
ਸਿਖਾਇ ਦਈਏ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਨਾਗਰੀ ਪੜਤ ਜੇਹੜੀ ਵਿਆਕਰਨ
ਤੇ ਬੋਧ ਪੜ੍ਹਾਇ ਦਈਏ। ਕਰਨ ਵਣਜ ਵਪਾਰ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ
ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਈ ਦੁਕਾਨ ਹੀ ਪਾਇ ਦਈਏ। ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਏ

ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਪਾਧੇ ਨੂੰ ਮਿਠਾ ਵਰਤਾ ਦਈਏ । ਹਥ ਜੋੜ
ਸੰਤੋਖ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਏਹ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਅਖਰ ਪੜ੍ਹਾਓ ਪੰਡਤ ।
ਸੈਸਕ੍ਰਿਤ ਅੰਦਰ ਕਰੋ ਤਤਵੇਤਾ ਹੀਰਾਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਬਣਾਓ ਪੰਡਤ ।

ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਤੇ ਵਿਦਿਆ

ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਡੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਜਿਥੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸੀ ਬੈਠੇ
ਵਿਸ਼ੇਖ ਸਾਧੂ । ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਉਚੀਆਂ ਕੁਲਾਂ ਦੇ ਕਵੀ, ਪੰਡਿਤ, ਜੋਗੀ,
ਗੁਣੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਸੀ ਭੇਖ ਸਾਧੂ । ਗਿਆਨੀ, ਵਿਆਕਰਨੀ ਕਈ
ਬੇਦ ਕੰਠੀ ਲਿਖੇ ਫਟੀਆਂ ਤੇ ਅਜੇ ਲੇਖ ਸਾਧੂ । ਛੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਪੁਰਾਣਾ
ਦੀ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਰਹਿਣ ਵੇਖ ਸਾਧੂ । ਅਸੀਂ
ਵਡੇ ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤੋਂ, ਕੁਲ ਉੱਚੀ ਤੇ ਭੇਖ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ
ਦਾ । ਸਾਰਸੁਤ ਵਡੇ ਪੰਡਤ ਤਤਵੇਤਾ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਝਗੜਾ ਗੰਗਾ
ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ।

ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ

ਪੰਡਤ ਆਖਦਾ ਆਓ ਜੀ ਬਾਲ ਕਾਕਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਬੋਧ
ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਪਹਿਲੇ । ਕਾ, ਖਾ, ਗਾ, ਘਾ, ਙਾ ਆਖੇ ਅਖਰ ਲਿਖਨੇ ਇਹੋ
ਸਿਖਾਵਾਂ ਪਹਿਲੇ । ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲ ਆਖਣ ਅਖਰ ਪੰਜ ਪਹਿਲੇ ਹੋਰ
ਬਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੋਧ ਬਤਲਾਵਾਂ ਪਹਿਲੇ । ਭਗਤ ਚੁਪ ਰਹੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੇ
ਨਹੀਂ ਪਾਧਾ ਕਹੇ ਮੈਂ ਕੀ ਸਮਝਾਵਾਂ ਪਹਿਲੇ । ਤੇਰੀ ਜਾਤ ਚੁਮਾਰ
ਕੀ ਸਾਰ ਜਾਣੇ ਬਚੇ ਉਚੀਆਂ ਕੁਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਕਰਦੇ । ਕਵੀ, ਜੋਗੀ,
ਸੰਨਿਆਸੀ ਤੇ ਗੁਣੀ ਪੰਡਤ ਗਿਆਨੀ ਸੂਰਮੇ ਬੈਠੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ।
ਬਚੇ ਉਚੀਆਂ ਕੁਲਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਏਥੇ ਲੋਕ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਰ
ਕਰਦੇ । ਅਖਰ ਸਿਖ ਤੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹ ਜਾ ਅਸੀਂ ਦਸ ਤੈਨੂੰ ਵਾਰ
ਵਾਰ ਕਰਦੇ । ਚੁਪ ਕਾਸ ਤੇ ਹੋਇਆ ਤੂੰ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਵਿਦਿਆ
ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ । ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੀਚ ਜਾਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਾਹਦਾ
ਸ਼ਬਦ ਸੁਧ ਜੇ ਕਹਿਣ ਉਚਾਰ ਨਹੀਂ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ

ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਪੜ੍ਹੀਐ ਗੁਨੀਐ ਨਾਮੁ ਸਭੁ ਸੁਨੀਐ ਅਨਭਉ ਭਾਉ ਨ ਦਰਸੈ ॥ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ
ਹਿਰਨ ਹੋਏ ਕੈਸੇ ਜਤੁ ਪਾਰਸਹਿ ਨ ਪਰਸੇ ॥ ੧ ॥ ਦੇਵ ਸੰਸੇ ਗਾਠਿ ਨ ਛੁਟੈ ॥
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮਾਇਆ ਮਦ ਮਤਸਰ ਇਨ ਪੰਚਹੁ ਮਿਲ ਲੂਟੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਹਮ ਏਡ ਕਬਿ ਕੁਲੀਨ ਹਮ ਪੰਡਿਤ ਹਮ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥ ਗਿਆਨੀ
ਗੁਨੀ ਸੂਰ ਹਮ ਦਾਤੇ ਇਹ ਬੁਧਿ ਕਬਹਿ ਨ ਨਾਸੀ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭੈ
ਨਹੀ ਸਮਝਸਿ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ਜੈਸੇ ਬਉਰੇ ॥ ਮੋਹਿ ਅਧਾਰੁ ਨਾਮੁ ਨਾਰਾਇਨ ਜੀਵਨ
ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ ਮੋਰੇ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥

ਅਰਥ—ਕਬਿਤ ॥ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਦਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ
ਲਈਏ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਬੈਠ ਉਠ ਕਰਿਓ ਵਖਿਆਨ ਜੀ । ਸਾਰੀ ਉਮਰ
ਸਾਸਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਕੇ ਜੇ ਕੰਠ ਧਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਨਾ ਸਚਾ ਸੁਚਾ
ਗਿਆਨ ਜੀ । ਲੋਹਾ ਸੋਨਾ ਬਣੇ ਕਿਵੇਂ ਲਗੇ ਬਿਨ ਪਾਰਸ ਦੇ ਗੁਰ
ਬਿਨ ਜੀਵ ਕੈਸੇ ਪਾਵੇ ਕਲਿਆਨ ਜੀ । ਕਾਮ, ਕਰੋਧ, ਮਾਇਆ, ਮੋਹ
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੀ ਮਾਰ ਕੋਲੋਂ ਲੂਟੇ ਗਏ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਰੋ ਖਾਂ ਧਿਆਨ ਜੀ । ੧।

ਕਬਿਤ—ਤੁਸੀਂ ਨੂੰ ਹੰਕਾਰ ਅਸੀਂ ਵਡੀ ਜਾਤ ਵਾਲੇ ਜੰਤ ਪੰਡਿਤ
ਤੇ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਪਾਠ ਸਾਰੀਏ । ਮਾਨ ਅਭਿਮਾਨ ਵਿਚ ਫਸੇ
ਹੋਏ ਕਵੀ ਰਾਜ ਗਿਆਨੀ ਅਸੀਂ ਭਾਰੇ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤੇ ਨਾ ਹਾਰੀਏ ।
ਦਾਨੀ, ਅਭਿਮਾਨੀ ਮੰਨੋ ਸੂਰਮੇ ਹੀ ਆਪ ਤਾਈਂ ਬੁਧੀਵਾਨ ਅਸੀਂ
ਹੋਏ ਬਡੇ ਹੀ ਹੰਕਾਰੀਏ । ਕਹਿਤ ਰਵਿਦਾਸ ਭੁਲੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪਛਾਨ
ਬਿਨਾ ਬੋਰਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਚਿਤ ਹੋਏ ਨੇ ਬਸਾਰੀਏ । ਮਾਣ ਜਾਤ
ਵਾਲਾ ਇਕ ਛਿਨ ਵਿਚ ਨਾਸ ਹੋਵੇ ਪਰੇਮ ਪਿਆਰ ਬਾਝੋਂ ਬੈਰੇ ਸੁਣੇ
ਨੇ ਗਿਆਨੀਏਂ । ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਵੇ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਨ ਧਨ

ਨਿਰੰਕਾਰ ਬਿਨਾ ਥੋਥੇ ਤੁਸੀ ਬਖਿਆਨੀਏਂ ।

ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੂਰ ਹੋਣਾਂ

ਸਭੇ ਕਹਿਣ ਪੰਡਿਤ ਹਥ ਜੋੜ ਸਾਰੇ ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਤੂੰ ਕਰੀਂ
ਕਿਆਸ ਬਾਬਾ । ਏਸ ਬਾਲ ਨੇ ਬੋਧ ਦਾ ਭਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ
ਕਰ ਮੂੰਹੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਾਬਾ । ਤੇਰੇ ਬਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰਿਆ ਹੈ ਸੋਮਾ
ਕਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਬਾਬਾ । ਭਗਤ ਜਨਾ ਦੀ ਉਤਮ ਹੈ
ਬਾਣੀ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਏਹ ਦੇਵੇ ਧਰਵਾਸ ਬਾਬਾ । ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਬੇਦਾਂ ਦਾ
ਤਤ ਦਸਦਾ ਰਵਿਆ ਸ਼ਬਦ ਸੋਹਣਾ ਸੁਧ ਭਾਸ ਬਾਬਾ । ਸਾਨੂੰ ਜਾਤ
ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਠੀਕ ਭਾਈ ਮਾਫੀ ਮੰਗਦੇ ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਬਾਬਾ ।
ਸੰਤੋਖ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸਿਖੀ ਵਿਦਿਆ ਭਗਤ
ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਬਾ । ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲੇ ਪਾਠਸ਼ਾਲ ਵਿਚੋਂ ਚਲ ਆਏ
ਸੀ ਘਰ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਬਾ ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਰਤ ਸਿਖਣੀ

ਦਸਵੇਂ ਸਾਲ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਸਿਖਣ ਲਗੇ ਰੰਬੀ ਪਕੜ ਲਈ
ਹਥ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਜੀ । ਪਧਰੀ, ਫਲੀ, ਥਰਨਾ ਫੜੇ, ਲੇਸਨਾ, ਬੀ
ਪੰਨੇ ਨਾਲ ਖਵੀਲ ਸੁਧਾਰ ਹੈ ਜੀ । ਕੋਰਾਂ, ਜੋੜੇ, ਕੰਡਿਆਰੀ ਦੀ
ਕਰੇ ਕਾਰੀ ਸੂਈ ਪਕੜੇ ਹੋਏ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੈ ਜੀ । ਸਿੰਗੀ ਫੇਰੇ ਕਲਬੂਤ
ਸਬੂਤ ਲਾਵੇ ਜੋੜਾ ਠੀਕ ਬਣਦਾ ਨੌਕਦਾਰ ਹੈ ਜੀ । ਚਿਤਕਾਰੀਆਂ
ਕਢਦਾ ਖੂਬ ਤਿਲਾ ਪਿਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹੇ ਬਲਿਹਾਰ ਹੈ ਜੀ । ਪੜੇ
ਵਿਦਿਆ ਰੋਹੀ ਇਕੰਤ ਜਾਕੇ ਜਪੇ ਨਾਮ ਇਕੋ ਕਰਨਹਾਰ ਹੈ ਜੀ ।
ਜੋੜਾ ਦੇਵਣਾ ਸੰਤ ਅਤੀਤ ਤਾਈਂ ਮੰਗੇ ਮੁਲ ਨਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਉਚਾਰ ਹੈ
ਜੀ । ਜਸ ਹੋਵਦਾ ਭਗਤ ਦਾ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀ ਦਰਸ ਕਰਨ ਖਾਤਰ
ਕਈ ਆਵਦੇ ਨੇ । ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਰਨ
ਮੰਗਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਵਦੇ ਨੇ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ

ਨਾਨਾ ਭਗਤ ਦਾ ਧਾਰੂ ਸੀ ਨਾਮ ਆਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਭਗਤ ਦੇ
ਤਾਈਂ ਕਰਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਸ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਸਾਮਾਨ ਲਿਆਂਦੇ ਖੰਡ
ਘਿਓ ਤੇ ਬਸਤਰ ਮੰਗਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਅੰਗ ਸਾਕ ਆਇ ਮਾਮੇ ਮਾਮੀਆਂ
ਭੀ ਗੀਤ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਦੇ ਗਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਬਿਆਸੀਏ
ਜੇਠ ਅੰਦਰ ਗ੍ਰੈਹ ਸੋਧ ਕੇ ਦਿਨ ਲਿਖਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਜੰਵ ਬਣ ਚਲੇ ਅੰਕ
ਸਾਕ ਸਾਥੀ ਮਿਰਜਾ ਪੂਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸੁਖ ਪਾਂਵਦੇ ਦੇ। ਲੜਕੀ ਵਾਲਿਆਂ
ਆਣ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਡੇਰੇ ਲਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਅਧੀਂ ਰਾਤ
ਅੰਦਰ ਬੇਦੀ ਠਚ ਕਰ ਕੇ ਕੋਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸੋਹਜ ਬਣਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਸੁਧ
ਘਿਓ ਦੀ ਹਮਨ ਵਿਚ ਪਾ ਅਹੂਤੀ ਮੰਤਰ ਬੇਦਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹਾਂਵਦੇ
ਨੇ। ਫੇਰੇ ਚਾਰ ਦੇ ਕੇ ਭਾਗਣ ਭਾਗ ਵਾਲੀ ਵੰਡ ਸੀਰਨੀ ਭਾਈ
ਵਰਤਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਡੋਲੇ ਚਾੜ੍ਹਕੇ ਸਗਨ ਮਨਾ ਪਹਿਲੇ ਮੰਜਲੇ ਲੰਘ
ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਤੀ ਆਂਵਦੇ ਨੇ। ਮਾਤਾ ਡੋਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਪਾਣੀ
ਵਾਰਨੇ ਕਰ ਪਿਲਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਨਾਰਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਬੋਲ ਮਿਲਾ ਸੋਹਣੇ
ਲਾਹਿ ਡੋਲਿਓਂ ਘਰ ਲੈ ਜਾਂਵਦੇ। ਕੀਤੇ ਸਗਨ, ਦਾਨ ਦਿਤੇ ਪੂਰ
ਸਭ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਪਰਵਾਰ ਦੇ
ਨਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਭਗਤ ਮਨ ਲਾਇ ਸੰਤੋ। ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਨਿਤ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਜਾਇ ਸੰਤੋ।

ਸਾਖੀ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣੀ ਸੰਤ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਸੰਮਤ ਉਨੀ ਸੌ ਵਿਚ ਪੰਜੱਤਰੇ ਦੇ ਸਾਖੀ ਰਚ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਣਾ-
ਇਆ ਸੀ। ਹੋਣੀ ਸਿਰ ਤੇ ਕੂਕਦੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਉਸ ਆਣ ਕੇ ਦਰਸ
ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਕਤਕ ਵਦੀ ਗਿਆਰਾਂ ਵੀਰਵਾਰ ਤੜਕੇ ਕਲਮ
ਰਖ ਸਰੀਰ ਸਮਾਇਆ ਸੀ। ਛਬੀ ਸਾਲ ਉਮਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਦੀ ਮੌਤ ਆਣ ਘੇਰਾ ਝਟ ਪਾਇਆ ਜੀ। ਹਰੀ ਭਰੀ ਦੁਆਨੀ ਦੇ
ਵਿਚ ਸੰਤੋ ਵਿਛੜ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਇਆ ਸੀ।

ਤਥਾ—ਪੁਤਰ ਗੁਜਰਿਆਂ ਦੇ ਸਲ ਬੜੇ ਹੁੰਦੇ ਖੂਨ ਜਿਗਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸੁਕ ਜਾਂਦਾ। ਕੰਮ ਲਖ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੌਤ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਸਭੇ ਹੀ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ। ਮੌਤ ਪੁਤਰ ਦੀ ਤੇ ਪਿਤਾ ਮਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਖ ਸੁਖ ਵਾਲਾ ਪੈਂਡਾ ਮੁਕ ਜਾਂਦਾ। ਹੈ ਗਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ ਫੁਲ ਟੁਟਿਆਂ ਤੇ ਬੂਟਾ ਸੁਕ ਜਾਂਦਾ।

ਤਥਾ—ਨੌਂ ਬਹਸਾਂ ਪਿਛੋਂ ਦਿਲ ਸ਼ਾਂਤ ਆਈ ਪੂਰੇ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਧਿਆਨ ਸੰਤੋ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੀ ਆਖਿਆ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਲਿਖੇ ਭਗਤ ਜੀਵਨ ਮੇਹਰਵਾਨ ਸੰਤੋ। ਪੜਨ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਭੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵਣ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਦਾਸਤਾਨ ਸੰਤੋ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਲਿਖੂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਗੇ ਤੇੜ ਚਾੜੇਗਾ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਸੰਤੋ।

ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਬਾਬੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਨ

ਭੇਖੀ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜੋ ਤੱਤਵੇਤਾ ਪੰਡਤ ਬੇਦ ਕਥਾ ਜੋ ਫੋਲਦੇ ਸਨ। ਕਵੀ ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਸਭੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਨੀਚ ਆਖ ਜੇਹੜੇ ਜੇਹਰ ਘੋਲਦੇ ਸਨ। ਲਗੇ ਉਸਤਤੀ ਕਰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਆਸ ਪਾਸ ਬੈਠੇ ਜੇਹੜੇ ਕੋਲ ਦੇ ਸਨ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਸੰਤੋਖ ਜੀ ਪੁਤਰ ਤੇਰਾ ਧੰਨ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਬੋਲਦੇ ਸਨ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ

ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਘਰ ਆਏ ਹੋਈ ਚਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਨਾ ਕਦੇ ਕਲਿਆਨ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਕਰਨਹਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਨਾਰਦ ਬਿਆਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਧਾਰੇ ਪਾਇਆ ਏਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਏਹ ਮੁਢ ਕਦੀਮੀ ਦੀ ਰੀਤ ਜਾਹਰੀ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਛੁਟਕਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਪੁਕਾਰਦੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਉਧਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਤਤਸਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਬਿਨਾ ਗੁਰਾਂ ਤੇ ਰਾਹ ਨਾ ਮਿਲੇ ਅਸਲੀ ਗੁਰੂ ਕਰਨ ਇਸਦਾ ਚਮਤਕਾਰ

ਹੈ ਜੀ । ਜਿਵੇਂ ਘੜੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਤਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ
ਘੜਾ ਬਣਾਂਵਦਾ ਨਹੀਂ । ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੇ ਏਹ ਜੀਵ
ਤਿਵੇਂ ਸੋਭਾ ਪਾਂਵਦਾ ਨਹੀਂ ।

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥
ਰਚਿਤ ਗਿਆਨੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ

ਦੋਹਰਾ—ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ।

ਦੁਆਦਸ ਗੁਰੂ ਮਮ ਬੰਦਨਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਪ੍ਰਨਾਮ ॥

ਬੈਂਤ—ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਗੁਰੂ ਵਸਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਦੁਰਬਾਸਾ ਰਿਸ਼ੀ ਗੁਰੂ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਹੈ । ਨਾਰਦ ਭਾਲ ਸੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਿਤ ਕਰਦਾ
ਰਸਤਾ ਲਭਿਆ ਇਹੋ ਕਲਿਆਨ ਦਾ ਹੈ । ਬਿਆਸ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ
ਪ੍ਰਬੀਨ ਹੈ ਸਨ ਲਿਖਿਆ ਸਾਰ ਜਿਨ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਦਾ ਹੈ । ਚਮਕ
ਜਪਦੀ ਭਾਵੇਂ ਹੈ ਲੋਹੇ ਅੰਦਰ ਲੋਹਾ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਚਮਕਾਨ ਦਾ
ਹੈ । ਗੁਰਾਂ ਬਾਝ ਅੰਧੇਰ ਗੁਬਾਰ ਸਾਰੇ ਪਤਾ ਗੁਰੂ ਦਿੰਦਾ ਜੋਗ ਗਿਆਨ
ਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਧਾਰਿਆਂ ਬਿਨਾ ਹੈ ਖਬਰ ਕਾਹਦੀ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨਾ ਕੰਮ
ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਹੈ । ਨਾਮਦੇਵ ਤੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਧੰਨੇ ਗੁਰੂ ਧਾਰੇ ਤੇ
ਹੋਏ ਬੁਲੰਦ ਆਹਾ । ਤਿਵੇਂ ਭਗਤ ਜੀ ਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਮੈਂ ਭੀ
ਗੁਰੂ ਧਾਰਾਂ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੇਹਾ ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨਾ

ਰਵਿਦਾਸ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਡੇ ਜਾ ਕਰ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ
ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ । ਹਥ ਜੋੜ ਦੋਵੇਂ ਗਲ ਪਾ ਪੱਲਾ ਨਾਲ ਨਿਮਰਤਾ
ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਕਰਦਾ । ਰਾਮ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਮੇਰੇ ਪੂਰ ਦੇਵੇ ਖੜਾ
ਭਗਤ ਬਿਨਤੀ ਬਾਰੇ ਬਾਰ ਕਰਦਾ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦੇਖੇ ਓਹਦੀ ਉਮਰ
ਛੋਟੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਆਪ ਉਚਾਰ ਕਰਦਾ । ਕੀ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਜਨਮ
ਕਿਸ ਘਰ ਦਾ ਕੀ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਦਸ ਬਾਲ ਸੋਹਣੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਜਾਪ ਤੇ ਨਾਮ ਦਸਾਂ ਮਿਠੇ ਲਗਦੇ ਬਾਲ ਸਵਾਲ ਸੋਹਣੇ ।

(੨੨)

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਦਸਣਾ

ਹਡ ਮਾਸ ਮਲ ਮੂਤਰ ਸਰੀਰ ਸਾਰਾ ਹੈ ਅਸੁਧ ਸਰੀਰ ਜੋ
ਚਰਮ ਮੇਰਾ । ਮਲ ਮੂਤਰ ਬਿਨਾ ਸੁਧ ਆਤਮਾ ਹੋ ਰਚਿਆ ਠੀਕ
ਪੂਰਨ ਏਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਰਾ । ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਗੁਰ ਜੀ ਹੈ
ਘਰ ਚਮਾਰਾਂ ਦੇ ਜਰਮ ਮੇਰਾ । ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਕਿਰਤ ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਘਰ
ਦੀ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੈ ਕਰਮ ਮੇਰਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ

ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਚਿਤੋਂ ਅਨੰਦ ਹੋਏ ਸੁਣਿਆ ਨਾਮ ਸੀ ਤੇਰਾ
ਜਰੂਰ ਭਗਤਾ । ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਪਾਂਡੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਏ ਵਿਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦੇ
ਤੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਗਤਾ । ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਨਾਮ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈਂ ਜੇ ਭੇਜਿਆ
ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨੂਰ ਭਗਤਾ । ਮੈਂ ਵੈਸ਼ਨੋ ਮੱਤ ਦਾ ਭੇਖ ਧਾਰੀ ਪਰੇ
ਰਹੋ ਮੈਥੋਂ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਭਗਤਾ । ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਨਾ ਤੁਸਾਂ ਭਜਨ ਦਸਾਂ
ਭਗਤ ਰੂਪ ਤੂੰ ਨੌਂ ਨਿਹਾਲ ਸੋਹਣੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਜਾਤ ਚਮਾਰ
ਤੇਰੀ ਸੁਖਨ ਬੋਲਦਾ ਮੂੰਹੋਂ ਕਮਾਲ ਸੋਹਣੇ ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਬੜੀ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਭਗਤ ਆਖੇ ਦੇਵੋ ਭਜਨ ਚੁਰਾਸੀਓਂ
ਛੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਦੇਹਾਂ ਝੂਠੀਆਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਕਾਹਦਾ ਭਾਂਡੇ ਕੱਚ ਦੇ
ਵਾਂਗਰਾਂ ਟੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਪੀ ਕੇ ਲੁਟ ਨੂੰ ਲੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਰਹਿਤ ਦਸੋ ਮੈਨੂੰ ਮੈਂ ਸੋਈ ਕਰਸਾਂ
ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਤੇ ਫੇਰ ਨਖੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦੇ ਜਾਣ ਕੇ ਟਾਲ
ਕੀਤੀ ਹੋ ਵਿਚੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਗੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਏਸ ਦੇਹ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਉਡ
ਜਾਵਾਂ ਖਾਲੀ ਪਿੰਜਰਾ ਮੈਂ ਏਥੇ ਸੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਜੇਕਰ ਨਾਮ ਦਾ ਦਿਓਗੇ
ਹਥ ਡੰਡਾ ਸ੍ਰੀ ਸੱਪ ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਕੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਚਾੜ
ਜਹਾਜ਼ ਦੇਵੋ ਕਿਤੇ ਐਵੇਂ ਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਭਜਨ ਦਸ ਦੇਵੋ
ਗੁਰੂ ਦਾਸ ਤਾਈਂ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅੰਦਰ ਜੁਟ ਜੁਟ ਜਾਸਾਂ । ਨਾਲ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ

ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਪਹਿਲੇ ਮਸਤ ਹੋਕੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਨੰਦ ਜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ ਭਗਤ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸੁਧਾਰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗ ਗੌੜੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ ਪਦੇ ਗੁਆਰੇਰੀ

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੇਰੀ ਸੰਗਤਿ ਪੌਚ ਸੋਚ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ॥ ਮੇਰਾ ਕਰਮੁ ਕੁਟਿਲਤਾ ਜਨਮ ਕੁਭਾਂਤੀ ॥ ੧ ॥
ਰਾਮ ਗੁਸਈਆ ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਕੇ ਜੀਵਨਾ ਮੋਹਿ ਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ਮੈ ਜਨ ਤੇਰਾ । ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਮੇਰੀ ਹਰਹੁ ਬਿਪਤਿ ਜਨ ਕਰਹੁ ਸੁਭਾਈ । ਚਰਣ ਨ ਛਾਡਉ ਸਰੀਰ
ਕਲਿ ਜਾਈ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਉ ਤੇਰੀ ਸਾਂਭਾ ॥ ਬੇਗਿ ਮਿਲਹੁ ਜਨ
ਕਰਿ ਨ ਬਿਲਾਂਬਾ । ੩ ॥ ੧ । ੨ ॥

ਅਰਥ—ਕਬਿਤ ॥ ਨੀਚਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗ ਮੇਰਾ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰਾਂ
ਠੀਕ ਜਾਤ ਮੇਰੀ ਤੁਸੀ ਜਾਣੋ ਖਾਂ ਚਮਾਰ ਜੀ । ਗੁਸਾਈਂ ਦਸੇ ਨਾਮ
ਮੇਰੇ ਜੀਆ ਕੇ ਜਿਵਾਨ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਭਜਨ ਅਜ ਕਰੋ ਤੁਸੀ ਪਾਰ ਜੀ ।
ਦਸ ਕੇ ਤੇ ਨਾਮ ਮੇਰੀ ਬਿਪਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸਿਰ ਮੇਰਾ
ਦਿਓ ਅਜ ਤਾਰ ਜੀ । ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਤੇਰੀ ਸਾਂਭ ਵਿਚ ਸਾਮ ਗੁਰੂ
ਦੇ ਦਿਓ ਨਾਮ ਜਿਸ ਰਟਾਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜੀ ।

ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦੱਸਾ

ਮੂੰਹੋਂ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਦੀਵਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦ
ਹਥ ਫੜਾਉਣ ਲੱਗਾ । ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਜੋੜ ਜੁੜਾਨ ਖਾਤਰ ਜਨਮ
ਮਰਨ ਤੇ ਪੜਦਾ ਪੜਾਉਣ ਲੱਗਾ । ਕੜਿਆ ਦੁਧ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਤਿਆਰ
ਹੋਇਆ ਨੰਦ ਨਾਮ ਦੀ ਜਾਗ ਹੈ ਲਾਉਣ ਲੱਗਾ । ਭਾਂਡਾ ਦੇਖਿਆ
ਨੁਧ ਸੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਜਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਸੁਨਾਉਣ ਲੱਗਾ । ਭਏ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਭਰਮ ਭਉ ਭਾਗਾ ਰਾਹ ਮੰਤਰ ਹਰ ਕੰਨ ਸਮਝਾਉਣ ਲੱਗਾ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਇਹੋ ਦਸ ਦਿਤਾ ਸਾਸ ਸਾਸ ਜਪ ਕਹਿ ਫਰਮਾਉਣ
ਲੱਗਾ । ਬੋਲੇ ਰਹਿਤ ਦਸੇ ਰਾਮਾਨੰਦ ਪਹਿਲੇ ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਏਹ ਨਾਮ
ਬਿਸਾਰਨਾ ਨਹੀਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋ ਜਾਪ ਕਰ ਲੈ ਚਿਤ

ਆਪਣੇ ਕਦੇ ਹੰਕਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਰਹਿਤ ਦਸਣੀ

ਕਿਰਿਆ ਵੈਸ਼ਨੋ ਸਭ ਤੇ ਹੈ ਉਚੀ ਸੁਚ ਸੋਧ ਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਹਾਰ ਬੇਟਾ । ਜਟਾ ਜੂਟ ਰਹਿਣਾ ਸਿਰ ਤੇ ਕੇਸ ਧਰਕੇ ਕੇਸੀ ਸਣੇ
ਨੌਣਾ ਨੀਰ ਧਾਰ ਬੇਟਾ । ਜੰਗਲ ਜਾਣਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਥ ਲੈਣਾ
ਆ ਕੇ ਨ੍ਰਾਵਣਾ ਏ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬੇਟਾ । ਅੱਡੀ ਧੋਤੀ ਬਸਤ੍ਰ ਸੁਧ ਧੋ ਦੇਣੇ
ਪੂਜੇ ਠਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਬੇਟਾ । ਕਿਰਿਆ ਰਖਣੀ ਨਿਤ ਸੁਚੇਤ
ਹੈ ਕੇ ਮੰਨੀ ਆਪ ਨੂੰ ਨਾਹੀਂ ਚਮਾਰ ਬੇਟਾ । ਮਾਲਾ, ਤਿਲਕ, ਜੰਡੂ,
ਉਰਸਾ ਪਾਸ ਚੰਨਣ ਰਖੀਂ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਵਿਚਾਰ ਬੇਟਾ । ਦਾਰੂ
ਮਾਸ ਖਾਵੇ ਜੋ ਜੀਵ ਮਾਰੇ ਓਹਦਾ ਕਰੀਂ ਨਾ ਭੁਲ ਅਹਾਰ ਬੇਟਾ ।
ਕਰਨੀ ਸੰਧਿਆ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਭਜਨ ਇਹੋ ਤੜਕੇ ਪੈਹਰ ਦੇ ਨੌਣਾ ਹੈ
ਕਾਰ ਬੇਟਾ । ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਅੰਦਰ ਭਗਤ ਪੂਰ ਤੂਹੀਂ ਤੇਥੋਂ ਵਖ
ਨਾਹੀਂ ਪ੍ਰਵਦਗਾਰ ਬੇਟਾ । ਏਹੋ ਭਜਨ ਤੇ ਰਹਿਤ ਬਿਤਾ ਦੇਣੀ ਜੇਹੜਾ
ਬਣੇ ਤੇਰਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੇਟਾ । ਵਿਚ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਦੇ ਜਾਇਕੇ ਤੇ ਬੈਰਾਗ
ਮੱਤ ਦਾ ਕਰੀਂ ਪਰਚਾਰ ਬੇਟਾ । ਬਰਨ ਚਾਰ ਪੂਜਣ ਤੈਨੂੰ ਆਣ
ਕਰਕੇ ਮੁਕਤ ਪਾਏਗਾ ਤੇਥੋਂ ਸੰਸਾਰ ਬੇਟਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸੁਣਕੇ ਭਗਤ
ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਗਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਿਆ ਜੀ । ਵਡੀ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਮੇਹਰ ਹੋਈ ਲਗਾ ਭਰਮ ਦਾ ਜੰਦਰਾ ਬੋਲਿਆ ਜੀ ।

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਹਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਹੁ ਕੀ ਸਾਰ ਸੁਹਾਗਨਿ ਜਾਨੈ ॥ ਤਜਿ ਅਭਿਮਾਨੁ ਸੁਖ ਰਲੀਆ ਮਾਨੈ ॥ ਤਨੁ
ਮਨੁ ਦੇਇ ਨ ਅੰਤਰ ਰਾਖੈ ॥ ਅਵਰਾ ਦੇਖਿ ਨ ਟੁਨੈ ਅਭਾਖੈ ॥ ੧ ॥ ਸੋ ਕਤ ਜਾਨੈ
ਪੀਰ ਪਰਾਈ ॥ ਜਾਕੇ ਅੰਤਰਿ ਦਰਦੁ ਨ ਪਾਈ ॥ ੨ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਦੁਖੀ ਦੁਹਾਗਨਿ
ਦੁਇ ਪਖ ਹੀਨੀ ॥ ਜਿਨਿ ਨਾਹ ਨਿਰੰਤਰ ਭਗਤਿ ਨ ਕੀਨੀ ॥ ਪੁਰਸਲਾਤ ਕਾ
ਪੰਥ ਦੁਹੋਲਾ ॥ ਸੰਗਿ ਨ ਸਾਥੀ ਗਵਨੁ ਇਕੋਲਾ ॥ ੩ ॥ ਦੁਖੀਆ ਦਰਦਵੰਦ ਦਰਿ
ਆਇਆ ॥ ਬਹੁਤੁ ਪਿਆਸੁ ਜਬਾਬੁ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸਰਨਿ ਪ੍ਰਭ
ਤੋਰੀ ॥ ਜਿਉ ਜਾਨਹੁ ਤਿਉ ਕਰ ਗਤ ਮੇਰੀ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੪ ॥

ਅਰਥ—ਬੈਂਤ ॥ ਸੁਹਾਗਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਤੀ ਸਤਕਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਛੁਟਣ ਜਾਣਦੀ ਪਤੀ ਪਿਆਰ ਕਾਹਨੂੰ। ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਪਤੀ ਦੀ
ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਬਿਨਾ ਪਤੀ ਦੇ ਮੰਨੇ ਭਰਤਾਰ ਕਾਹਨੂੰ। ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੀ
ਕਿਸੇ ਵਲ ਤਕਕੇ ਤੇ ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਵਿਭਚਾਰ ਕਾਹਨੂੰ। ਤਿਉਂ ਸਿਖ
ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਾਰ ਜਾਣੇ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਮੰਨੇ ਗੁਵਾਰ ਕਾਹਨੂੰ।
ਪੁਰਸਲਾਤ ਪੈਂਡਾ ਜਿਵੇਂ ਬਿਖੜਾ ਹੈ ਨਾਚ ਕਰਨਾ ਧਾਰ ਤਲਵਾਰ
ਉਤੇ। ਤਿਉਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੁਆਰ ਤੇ ਜਾਵਣਾ ਹੈ। ਦੁਖੀ ਵੈਦਾਂ ਦੀ ਭਾਲ
ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ। ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਸਰਨ ਤੱਕੀ ਮੇਹਰ ਕਰੋ
ਰਵਿਦਾਸ ਚੁਮਾਰ ਉਤੇ। ਚਰਨ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਨ ਪਕੜੇ
ਦਇਆ ਕਰੋ ਗੁਰੂ ਗੁਨਾਂਹਗਾਰ ਉਤੇ ਨਦਰ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਤੇ ਕਿਰਪਾ
ਆਣ ਹੋਈ ਇਕ ਪਲਕ ਅੰਦਰ ਭਾਂਡੇ ਪੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਰਾਮਾਨੰਦ ਨੂੰ
ਮਿਲ ਆਨੰਦ ਹੋਏ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਕੋਹਨੂਰ ਹੋ ਗਏ।

ਸੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਨਿਤਨੇਮ

ਮਿਲ ਕੇ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਦੜੋਂ ਸ਼ੇਰ ਬਣ ਗਏ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੇਤੀ
ਚਿਤ ਲਾਇਆ ਜੀ। ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਅੰਦਰ ਜਿਹਬਾ ਨਾਮ ਜਪਦੇ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਦਾ ਸੋਮਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜੀ। ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਜੋੜੇ ਨੂੰ
ਗੰਡ ਛਡਦੇ ਤਿਆਗ ਰੂਪ ਹੋ ਸਮਾ ਬਿਤਾਇਆ ਜੀ। ਸਾਧੂ ਸੰਤ
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਜੋੜੇ ਪੈਸੇ ਮੰਗੇ ਨਾ ਦੂਣ ਸਵਾਇਆ ਜੀ। ਪੂਜਣ
ਠਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਕ ਪਾ ਜੰਦੂ ਠਾਕਰ ਦਵਾਰਾ ਇਕ ਵਖ ਬਣਾਇਆ
ਜੀ। ਕਰਨ ਗੰਗਾ ਤੇ ਨਿਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੜਕੇ ਗੰਗਾ ਦਰਸ ਦੇਹ
ਸੰਖ ਫੜਾਇਆ ਜੀ। ਪੰਜ ਮੁਖੀਆ ਸੰਖ ਸੀ ਨਿਤ ਵਜੇ ਹਮਨ ਧੂਪ
ਘੜਿਆਲ ਖੜਕਾਇਆ ਜੀ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇ ਨਿਤ ਪਕਚਾਰ
ਕਰਕੇ ਰਬੋਂ ਭੁਲਿਆ ਨੂੰ ਰਾਹੇ ਪਾਇਆ ਜੀ। ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸੜਦੇ
ਰਹਿਣ ਬਾਹਮਣ ਕਹਿਣ ਅਛੂਤਾਂ ਕਿੱਡਾ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਜੀ। ਰਾਤ
ਦਿਨੇ ਵਧੇ ਤੇਜ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਬਾਹਮਣ ਅੰਦਰੋਂ ਦੇਖ ਕੇ ਸੜ ਰਹੇ

ਸਨ। ਉਚੀ ਜਾਤ ਦਾ ਮਾਣ ਸੀ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ ਨਿਤ ਨਿੰਦਿਆ
ਕਰਨ ਤੇ ਕੜ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ

ਬਾਰਾਂ ਚੋਲੇ ਹੈ ਸਨ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਦੇ *ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਜੀ
ਵਡਾ ਸਦਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਸੈਨ ਭਗਤ ਨਾਈ ਚੋਲਾ ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਬੰਦੋਗੜ
ਬੈਠਾ ਜਸ ਗਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਖੰਪੀਪਾ ਗਾਂਗਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਖਾਸ ਰਾਜਾ

*ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ, ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਪਚਵੰਜਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ
ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਪੱਚਵੰਜੇ ਭਾਈ ਜਨਮੇ ਪ੍ਰਭ
ਕਬੀਰ ਰੋਸਾਈ, ਸੋਮਵਾਰ ਜੇਠ ਦੀ ਪੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਮੀਰੂ ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਘਰ ਆਏ। ਪਿਤਾ
ਮੀਰੂ ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਬਾਹਠ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੜ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਜੁਲਾਹਾ ਪੁਰੋ
ਨਗਰ ਜੋ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਕੋਹ ਸੀ ਛਡਕੇ ਬਨਾਰਸ ਵਿਚ ਆਣ ਵਸੇ। ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ
ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਵੇਲੇ ਗੰਗਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਰਾਮਾ
ਨੰਦ ਜੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਗੰਗਾ ਜਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਬੀਰ ਜੀ ਉਸ ਡੰਡੀ ਤੇ ਜਾ ਪਏ।
ਜਦ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਗੰਗਾ ਤੋਂ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਉਧਰ ਕਬੀਰ ਜੀ
ਨੇ ਚੀਕ ਮਾਰੀ, ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਬੋਲੇ, ਬਚਾ ਰਾਮ ਕੇ ਰਾਮ ਕਹੋ। ਬਸ ਏਥੇ ਗੁਰੂ ਦੀਖਿਆ
ਮਿਲੀ ਇਤਿਆਦਿਕ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਖੰਡਾਂ ਦੇ ਖੰਡਨ 'ਚ ਲਿਖੀਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸੈਨ ਜੀ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਸਤਾਰਾਂ ਬੰਦੂ ਗੜ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ
ਘਰ ਅਸੂ ਦੀ ਦਸੰਮੀ ਨੂੰ ਜਨਮੇ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ
ਧਾਰ ਕੇ ਆਪ ਬੀਜਾ ਗੜ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ਦੀ ਟਹਿਲ ਕਰਨ ਲਗੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਘਰ ਵਿਚ
ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਸੈਨ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਰਾਜ
ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸੈਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਦਾ
ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਭਗਤ ਪੀਪਾ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਮਤ ੧੪੮੨ ਨੂੰ ਰਾਜਪੂਤ ਘਰਾਨਿਆਂ ਵਿਚ
ਹੋਇਆ। ਆਪ ਪਹਿਲੇ ਦੇਵੀ ਦਾ ਭਗਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਚੋਲਾ ਹੋ ਕੇ
ਵੈਸ਼ਨੋ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲਿਆ—

ਮੈਂ ਉਨ ਰਾਂਡਨੇ ਠਗਿਓ ਜਾਈ। ਅਬ ਲੋ ਬਿਰਥੀ ਅਉਧ ਗਵਾਈ। ਮੈਂ ਮੁਰਖ
ਜਨਮ ਅਮੋਲਕ ਹਾਰਾ। ਗਈ ਓਧ ਕੇ ਦੇਵਨਹਾਰਾ। ਇਨ ਸਰਪਨ ਮੈਂ ਖਾਇਆ
ਸਭ ਅੰਗ ਬਿਖ ਗਈ ਖਾਇ। ਗਰੜ ਤੁਮ ਹਰ ਸਾਬ ਹੋ, ਮੈਂ ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਾਇ।
ਏਹ ਰਾਜਾ ਆਪਣੀ ਸੀਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਤਿਆਗ ਕੇ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਚੋਲਾ
ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਪਨਾਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕੇ ਸਤੀਰ ਤਿਆਗ ਦਿਤਾ।
ਇਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇਕ ਸਰੋਵਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਲਾ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਖਾਸ ਹੈ।

ਰਾਂਜਪੂਤ ਆ ਸਰਨ ਤਕਾਂਵਦਾ ਹੈ। *ਸੁਰਸਰਾ ਨੰਦ ਜੀ ਪੰਜਵੇਂ
 ਖਾਸ ਚੇਲੇ ਸੁਖਾਨੰਦ ਜੀ ਛੀਵਾ ਕਹਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਭੱਭਾ ਨੰਦ ਚੇਲਾ
 ਏਹਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਹੈ ਪੰਥ ਆਪਣਾ ਏਹ ਬਣਾਵਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਧੰਨਾ ਜੀ
 ਮੇਰਠ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਰਬ ਨਾਲ ਮਿਲ ਖੇਤੀ ਰਚਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਚੇਲਾ
 ਨੌਮਾ ਆਸਾ ਨੰਦ ਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਪੈਰ ਪੁਜਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਂ
 ਨੰਦ ਅਤੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦ ਜੀ ਭੀ ਜਸ ਗਾਂਵਦਾ ਹੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਚੁਮਾਰ ਜਾਤੀ ਸੱਤ ਧਰਮ ਅੰਦਰ ਰੰਗ ਲਾਂਵਦਾ
 ਹੈ। ਬਹੁਤ ਮੱਤ ਨੇ ਏਹਨਾਂ ਬਿਰਾਗੀਆਂ ਦੇ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ
 ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ। ਕਈ ਮਜਬ ਤੇ ਸ਼ਾਖਾਂ ਕਈ ਹੋਈਆਂ ਤਬਹੁਤੇ ਮਤ ਨੇ
 ਏਹਨਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ।

ਜੀਵ ਹਿੰਸਾ ਹਟਾ ਕੇ ਸਚੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਲਾਉਣਾਂ ਅਤੇ ਜਾਪ ਦਸਣਾ

ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸਤਿ ਸੰਗ ਕਰਕੇ, ਭਗਤ ਜਾਪ ਕਰਤਾਰ
 ਕਰਤਾਰ ਜਪਦਾ। ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨਿਤ ਨੇਮ ਬਣਾਂ ਅੰਦਰ, ਸਮਾਧੀ ਲਾਕੇ
 ਤੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਜਪਦਾ। ਲਕਲ ਸੋਹਣੀ ਤੇ ਸਾਲ ਜਵਾਨ ਹੋ ਗਏ,
 ਬਿਰਤੀ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਕਰਨਹਾਰ ਜਪਦਾ। ਨਿਰਾਕਾਰ ਦੇ ਨਿਤ ਦੀਦਾਰ

*ਸੂਰਦਾਸ ਸੁਰਸਰਾ ਨੰਦ ਨੇ ਸੂਰ ਸਾਗਰ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਇਹਦੀ ਸਮਾਧ
 ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਹੈ ਏਹ ਬਡੇ ਕਵੀ ਸਨ।

ਨਾਬਾਨੰਦ ਜੀ ਭੂਮ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਨ ਆਪ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਅੰਧੇ ਹੋ
 ਗਏ ਸਨ ਆਪ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਪ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਛੱਡ ਆਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ
 ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਰਾਇਣ ਦਾਸ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਧ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਿਲੀ ਵਿਚ
 ਬਣਾਈ ਗਈ। ਆਪ ਵੈਸ਼ਨੋ ਮਤ ਦੇ ਸੀ।

ਰਾਂਜਪੂਤ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਾਘਵਾ ਨੰਦ ਤੋਂ ਵਖ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੱਤ ਦੀ ਪੂਜਾ
 ਕਰਵਾਈ ਇਸ ਮਤ ਵਿਚ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਮੰਤਰ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮੰਤਰ
 ਮਿਲਣ ਸਮੇਂ ਜੈ ਰਾਮ, ਜੈ ਸੀਤਾ ਰਾਮ, ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।
 ਸਭ ਤੇ ਵਡੇ ਅਵਤਾਰ ਰਾਮ ਜੀ ਹਨ। ਤੁਲਸੀ ਤੇ ਸਾਲਗਰਾਮ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਕੇ ਠਾਕਰਾਂ
 ਅਗੇ ਮਰਜ਼ੀਗੀਆਂ ਵਜਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਦੇ ਹਨ ਲੁਕ ਕੇ।
 ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗ ਕੇ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ। ਵੈਸ਼ਨੋ ਮਤਾਂ ਦੇ ਕਈ ਭੇਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।
 ਇਹਨਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਖੋ ਵਖ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ।

ਹੁੰਦੇ, ਦਿਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੈ ਕਰਨਹਾਰ ਵੱਸਦਾ ।

ਦੋਹਿਰਾ— ਰੋਹੀ ਬਣ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਏ ਕੇ ਲਗੇ ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਨ ।
ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਨਿਤ ਨੇਮ ਕਰਵਾਨ ॥

ਦਵੈਯਾ

ਇਸ ਰੋਹੀ ਬਣ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਚਲ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਆਇਆ,
ਖਾਤਰ ਮਿਰਗਾਂ ਪਕੜਨ ਕਾਰਨ ਛਿਪ ਕੇ ਦਾਓ ਲਗਾਇਆ ।
ਪਾਸ ਘੜਾ ਮੁਖ ਚਮੜੇ ਮਝਿਆ ਪੰਖ ਮੋਰ ਦਾ ਪਾਵੇ,
ਘੜਾ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਹਥਾਂ ਨਾਲ ਵਜਾਵੇ ।
ਮਿਰਗਾਂ ਸੁਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਘੜੇ ਦੀ ਮਸਤੀ ਅੰਦਰ ਆਏ,
ਭਾਰਾਂ ਮਿਰਗ ਰੋਹੀ ਇਸ ਰਹਿੰਦੇ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਧਾਏ ।
ਇਕ ਹਰਨੀ ਦੇ ਬਚੇ ਉਸਦੇ ਛਡ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਈ,
ਲਾ ਕੇ ਦਾਓ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪਾਪੀ ਰਸੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ।
ਭੁਲਾ ਰਾਗ ਦਲੀਲੋਂ ਸਾਰਾ ਹਰਨੀ ਪਕੜ ਸ਼ਿਕਾਰੀ,
ਪਲ ਪਲ ਯਾਦ ਕਰੇਂਦੀ ਬਚੇ ਕੁਦਰਤ ਮੋਤ ਹਮਾਰੀ ।
ਪਕੜ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੱਧਾ ਸੀਖੀਂ ਮਾਸ ਪਕਾਵਣ,
ਬਚੇ ਮੇਰੇ ਸ਼ੀਰ ਖੋਰੇ ਨੇ ਤੜਫ ਤੜਫ ਮਰ ਜਾਵਣ ।
ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਹ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੋਚੇ ਰੱਸਾ ਗਲੋਂ ਲੁਹਾਵਾਂ ।
ਬਚਿਆਂ ਤਾਈਂ ਦੁਧ ਪਿਲਾ ਕੇ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਆਵਾਂ ।
ਮਾਰੇ ਸਰਲੀ ਰੋਂਦੀ ਬਿਟ ਬਿਟ ਟਪੇ ਬਹੁਤ ਵਿਚਾਰੀ ।
ਦੇਖ ਦਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹਰਨੀ ਵਾਲੀ ਆਖੇ ਫੇਰ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ।
ਕੱਟ ਵੱਢ ਮਾਸ ਕੇ ਹਰਨੀਏਂ ਪੁਤਰ ਮੇਰੇ ਖਾਵਣ,
ਭੁਖ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਦੂਰ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਘਰ ਨੂੰ ਲਗਾ ਧਾਵਣ ।
ਉਸ ਹਰਨੀ ਜੋ ਦੁਖੀਆ ਭਾਰੀ ਸੁਣੇ ਫਰਿਆਦ ਨਾ ਕਾਈ,
ਯਾਦ ਕਰੇਂਦੀ ਰੱਬਾ ਆ ਕੇ ਤੂੰਹੀਓਂ ਆ ਛਡਾਈਂ ।
ਜਾਨੀ ਜਾਣ ਰਵਿਰਾਸ ਭਗਤ ਜੀ ਆਇਓ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ,

ਉਸ ਹਰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਵਾਲੀ ਸਮਝੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਰੀ ।
 ਆਖੇ ਭਗਤ ਸੁਣੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਗਲ ਮੇਰੀ,
 ਬਚੇ ਇਸ ਦੇ ਦੁਧ ਪਿਆਸੇ ਏਹ ਹਰਨੀ ਕਿਉਂ ਘੇਰੀ ।
 ਇ ਵੀ ਮਰਜੀ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਜਾਮਨ ਬਚਿਆਂ ਸ਼ੀਰ ਪਿਲਾਵੇ,
 ਦੁਧ ਚੁੰਘਾਵੇ ਦੇਇ ਦਿਲਾਸੇ ਪਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਆਵੇ ।
 ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਹੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਏਹ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਾਸੀ,
 ਥੋੜੇ ਜਾਮਨ ਦਿਤਿਆਂ ਛੱਡਾਂ ਲੋਕ ਕਰਨਗੇ ਹਾਸੀ ।
 ਗਲ ਤੋਂ ਰੱਸੀ ਲਾਹਵਾਂ ਜੇਕਰ ਜੰਗਲ ਅੰਦਰ ਧਾਵੇ,
 ਭੁੱਖਾ ਟੱਬਰ ਮਾਸ ਬਿਨਾ ਹੈ ਤੜਫ ਤੜਫ ਮਰ ਜਾਵੇ ।
 ਨਾਲ ਨਿਮਰਤਾ ਕਹਿਣ ਭਗਤ ਜੀ ਮੰਨੋ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ,
 ਭਵ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਲੈ ਖਿਲਾਸੀ ਜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ।
 ਕਰਸਾਂ ਮੈਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੇਰੀ ਟਬਰ ਤਾਈਂ ਰਿਝਾਵਾਂ,
 ਕੁਟ ਕੁਟ ਚੂਰੀ ਘਿਓ ਵਿਚ ਖਾਵੇ ਰਜ ਰਜ ਅੰਨ ਖੁਲਾਵਾਂ ।
 ਸੁਣ ਸੁਣ ਗੱਲਾਂ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਾਸੀ ਬੁਢੇ ਸਿਆਣੇ ਆਏ,
 ਕਹਿੰਦੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਤਾਈਂ ਬਾਂਦੀ ਦੇਇ ਛੁਡਾਏ ।
 ਹਰਨੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਜਾ ਬਚਿਆਂ ਸ਼ੀਰ ਪਿਲਾਵੇ,
 ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਮਨ ਦਿੱਤਾ ਕਹਿ ਕਹਿ ਦੁਧ ਚੁੰਘਾਵੇ ।
 ਮਾਣੋ ਉਮਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਂ ਵਾਰੀ ਇਸ ਰੋਹੀ ਵਿਚਕਾਰੇ,
 ਹਰੀ ਅੰਗੂਰੀ ਖਾ ਕੇ ਜੀਵੇ ਜਿਗਰੇਂ ਟੁਕੜੇ ਪਿਆਰੇ ।
 ਆਖਰ ਸ਼ੀਰ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਪੀਵੇ ਮੁੜ ਨਾ ਅਸਾਂ ਪਿਲਾਣਾ,
 ਜਾਮਨ ਭਗਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਜਾਲਮ ਮੈਨੂੰ ਖਾਣਾ ।
 ਸੁਣ ਗੱਲਾਂ ਬਚੇ ਦੋਏ ਚੰਬੜਨ ਨਾਲ ਹਰਨੀ ਦੇ ਧਾਏ,
 ਬਾਬੇ ਜੀ ਅਰ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਛਾਲਾਂ ਲਾ ਲਾ ਆਏ ।
 ਚਲੋ ਭਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੀਏ ਸੰਗ ਮਾਤਾ ਦੇ ਜਾਈਏ,
 ਕਹਿਣ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਬੀ ਸੀਸ ਕਟਾਈਏ ।

ਗਲ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਕੇ ਹਰਨੀ ਬਕ ਦੋਨੋਂ ਲੈ ਆਈ,

ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉਤੇ ਨਿਵ ਨਿਵ ਕਰਨ ਬਡਾਈ ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਰ ਮ ਦੇ ਭਗਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀਵ ਜੰਤ ਦੇ ਵਾਲੀ,

ਕਟ ਦਿਓ ਚੁਰਾਸੀ ਸਾਡੀ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੇ ਵਾਲੀ ।
ਹੋਯਾ ਸਿਖ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਉਸ ਦਿਨ ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ,

ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਓਥੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰ ਏਕ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ ਜਾ ਮਹਿ
ਤਾਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ੧ ॥ ਮਾਧੋ ਅਬਿਦਿਆ ਹਿਤ ਕੀਨ ॥ ਬਿਬੇਕ ਦੀਪ
ਮਲੀਨ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ ਅਚੇਤ ਸੰਭਵ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਅਸੋਚ ॥
ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਿਤਾਰ ਦੁਲਭ ਤਿਹੀ ਸੰਗਤ ਪੋਚ ॥ ੨ ॥ ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਹਾ ਜਹਾ
ਲਗੁ ਕਰਮ ਕੇ ਬਸਿ ਜਾਇ ॥ ਕਾਲ ਫਾਸਿ ਅਬਧ ਲਾਗੇ ਕਛੁ ਨ ਚਲੇ ਉਪਾਇ ॥
ਰਵਿਦਾਸ ਦਾਸ ਉਦਾਸ ਤਜ ਭ੍ਰਮ ਤਪਨ ਤਪੁ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ॥ ਭਗਤ ਜਨ
ਭੈ ਹਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕਰਹੁ ਨਿਦਾਨ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੭ ॥

ਅਰਥ—ਕਬਿਤ ॥ ਜੀਵ ਜੰਤ ਮਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲਿਓ ਵਿਚਾਰ
ਕਰੋ ਮੇਰੀ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਕਰ ਸੁਣ ਓਇ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆ । ਕੰਨਾਂ ਵਾਲੇ
ਰੋਗ ਨੇ ਗਵਾਈ ਜਾਨ ਹਰਨੀ ਦੀ ਬਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਆਈ ਚਲ ਕੇ
ਵਿਚਾਰੀਆ । ਮੱਛੀ ਦਾ ਸੁਆਦ ਜੀਭ ਫਸ ਜਾਵੇ ਕੁੰਡੀਵਿਚ ਕੇਤਕੀ ਦੇ
ਫੁਲ ਦੇਖ ਭੋਰ ਜਿੰਦ ਵਾਰੀਆ । ਪਤੰਗ ਦੇਖ ਦੀਪਕ ਜਿੰਦ ਆਪਣੀ
ਹੈ ਵਾਰ ਦੇਵੇ ਕਾਗਜਾਂ ਦੀ ਹਥਨੀ ਤੇ ਹਾਥੀ ਖਾਵੇ ਮਾਰੀਆ ॥ ੧ ॥

ਕਬਿਤ—ਇਕ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸੁਆਦ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਪੰਜ
ਚੋਰ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲੈ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ । ਕਾਮ, ਕਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਮਦ
ਹੈਗੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਪੰਜੇ ਦੋਖ ਦੇਖ ਬੰਦੇ ਛੇਤੀ ਲੈਣ ਮਾਰ ਤਾਂ । ਝੂਠਾ ਹੈ
ਸੰਸਾਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੂੰ ਪਰੀਤ ਲਾਈ ਇਸ ਦੇ ਪਰੇਮ ਵਿਚ ਫਸੇ
ਵਾਰ ਵਾਰ ਤਾਂ । ਦੀਵਾ ਤੇਰਾ ਮੈਲਾ ਨਹੀਂ ਰਾਮ ਦੀ ਪਛਾਨ ਦਿਸੇ

ਚਿਤ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਕਰ ਆਪ ਵਾਲੀ ਸਾਰ ਤਾਂ । ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਛਡ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਭਾਈ ਜਪੀਂ ਕਰਤਾਰ ਤਾਂ ॥ ੨ ॥

ਕਬਿਤ—ਸਪ ਕਾਂ ਸੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਸਤ ਤੇ ਅਸੱਤ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਜੀ । ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਲਖ ਜੂਨ ਤੋਂ ਹੈ ਸਿਰਤਾਜ ਕਾਮ ਬਸ ਹੋ ਕੇ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖੁਆਰ ਜੀ । ਜੇਹੜਾ ਬੰਦਾ ਟੇਢੀਆਂ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਖੇਲਦਾ ਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਐਵੇਂ ਰਿਹਾ ਨਾਮ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਜੀ । ਜੈਸੀ ਕਹੇ ਮਿਲੇ ਸਜਾ ਸਚੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਪਾਪੀ ਤਾਈਂ ਫਾਂਸੀ ਜਮਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਤਿਆਰ ਜੀ ॥ ੩ ॥

ਕਬਿਤ—ਜਮਾਂ ਕੋਲ ਫੇਰ ਕੋਈ ਛੱਡੇ ਤੇ ਛੱਡਾਂਦਾ ਨਾਹੀਂ ਇਸ ਲੀਏ ਦਾਸ ਹੈ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਉਦਾਸ ਤਾਂ । ਗੁਰਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆਨ ਕੀਤੇ ਭਰਮ ਨੇ ਦੂਰ ਭਾਈ ਰਾਮ ਭਰਪੂਰ ਦਿਸੇ ਓਹਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਈ ਰਾਮ ਪੂਰਨ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਰਖ ਲੈ ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਨੈ ਕਰੇ ਰਵਿਦਾਸ ਤਾਂ । ਰਾਮ ਹੈ ਸਹਾਈ ਸ਼ਾਂਤ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧਾਰ ਬੰਦੇ ਪਾਪੀ ਨਾ ਕਹਾਵੀਂ ਖਾਣਾ ਭੁਲ ਕੇ ਨਾ ਮਾਸ ਤਾਂ ॥ ੪ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਬੈਂਤ—ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਮਨੁਖਾਂ ਦਾ ਕਰਮ ਹੈ ਨੀ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁਤੇ ਕਾਗ ਬੰਦੇ । ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਹੋਨ ਗੰਦੇ ਮਾਸ ਖਾਣ ਜੇ ਪੁਰਸ਼ ਨਿਭਾਗ ਬੰਦੇ । ਇਲ, ਗਿਦੜ, ਗਿਲਜਾਂ, ਕੁਕੜ ਮਾਸ ਖਾਂਦੇ ਟੇਢੀ ਜੂਨ ਪਾਵਨ ਓਹ ਨਾਗ ਬੰਦੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇ ਆਦਮੀ ਮਾਸ ਖਾਵੇ ਲਮਦੀਂਗ ਬਘਿਆੜ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬੰਦੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਨੇ ਹਥ ਕਢ ਕੇ ਦਮੜੀ ਦੀ ਭੋਟਾ ਲੈਣੀ ਤੇ ਰਾਜੇ ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਦਾ ਸਿਖ ਬਣਨਾ ਤੇ ਪਥਰੀ ਹੇਠ ਦੀ ਗੰਗਾ ਵਗਣੀ

ਦੋਹਰਾ—ਚੋਦਾਂ ਸੈ ਵਿਚ ਬਾਨਵੇਂ ਕੁੰਭ ਗੰਗਾ ਦਾ ਆਇ ।
ਬਾਬਾ ਕਰੇ ਪਰਚਾਰ ਨਿਤ ਸੱਤ ਧਰਮ ਦਾ ਜਾਇ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਚਾਰ ਬਰਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰ ਸੱਤ ਧਰਮ ਤੇ ਜਾਨ ।

ਨਿਤ ਗੰਗਾ ਦੇ ਘਾਟ ਤੇ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਵਾਨ ॥

ਬੈਂਤ—ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰ ਧਿਆਨ ਕਰਤਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਸਿਰ ਤੇ ਕੇਸ ਸਜਦੇ ਠਾਕਰ ਦੁਆਰੇ ਜਾ ਕਰਨ ਦੀਦਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਕਿਰਤ ਜੋੜਿਆਂ ਦੀ ਗੰਡ ਤੁਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਵਦੇ ਨਿਤ ਬਜਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਜੋਹੜਾ ਦੇਵੇ ਮਿਹਨਤ ਉਸ ਤੋਂ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਮੂਹੋਂ ਮੰਗਦੇ ਨਾ ਟਕੇ ਚਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਸੁਧਾ ਸ਼ਾਮ ਜਾ ਕੇ ਗੰਗਾ ਘਾਟ ਉਤੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਦਾ ਕਰਨ ਪਰਚਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸੀ ਖਬਰ ਆਣ ਹੋਈ ਲੋਕ ਆਣ ਕਰਦੇ ਨਮਸਕਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾ ਦੇਖ ਸੜਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਖਣ ਕਿਉਂ ਪੂਜਣ ਬਰਨ ਚਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਅਸੀ ਵਡੇ ਪੰਡਿਤ ਪੂਜਲੋਕ ਹਾਂ ਜੀ ਲੋਕੀ ਪੂਜਦੇ ਜਾਤ ਚੁਮਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਗਾਜੀ ਪੁਰੋ ਸੰਗ ਭਾਰਾ ਬਹੁਤ ਆਇਆ ਕੁੰਭ ਗੰਗਾ ਤੇ ਕਰਨ ਦੀਦਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਬੈਠੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਹਟ ਉਤੇ ਸੰਗ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਬਜਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਪੰਡਿਤ ਓਹਨਾਂ ਵਿਚ ਹੈਸੀ ਤੋਪੇ ਜੁਤੀ ਲਵਾਏ ਸੀ ਚਾਰ ਪਹਿਲੇ । ਭਗਤ ਗੰਡ ਦਿਤਾ ਜੋੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅੰਦਰ ਪੰਡਤ ਸੋਚਦਾ ਦਿਲ ਵਿਚਾਰ ਪਹਿਲੇ ।

ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਜੁਤੀ ਗੰਡਾਈ ਦੀ ਇਕ ਦਮੜੀ ਦੇਣੀ

ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੇ ਪਲਿਓਂ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਤੇ ਦਿਤੀ ਭਗਤ ਦੇ ਤਾਈਂ ਫੜਾਇ ਦਮੜੀ । ਬਾਬਾ ਹਸ ਕੇ ਆਖੇ ਸੁਣ ਪੰਡਤਾ ਬਈ ਦਈਏ ਗੰਗਾ ਦੀ ਫੇਟਾ ਚੜਾਇ ਦਮੜੀ । ਕਹੀਂ ਬੋਲ ਉਚੀ ਗੰਗਾ ਮਾਤ ਤਾਈਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਟੀਂ ਵਗਾਇ ਦਮੜੀ । ਦਿਤੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਇਕ ਦਮੜੀ ਗੰਗਾ ਲਵੀਂ ਤੂੰ ਹਥ ਉਠਾਇ ਦਮੜੀ । ਜੇਕਰ ਹਥ ਕਢਕੇ ਗੰਗਾ ਮਾਤ ਲਵੇ ਦੇਵੀਂ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਇਹ ਫੜਾਇ ਦਮੜੀ । ਕੁੰਭ ਵੇਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੇ ਜਾ ਕਰ ਕੇ ਗੰਗਾ ਮਾਤ ਦੀ ਭੇਟਾ

(੩੩)

ਪੁਚਾ ਦੇਵੀਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦਸ ਦਿਤਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਨਾ
ਦਮੜੀ ਸਿਟਾ ਦੇਵੀਂ ।

ਗੰਗਾ ਰਾਮ

ਦਮੜੀ ਲੈਕੇ ਪੰਡਤ ਤੁਰ ਪਿਆ ਸੀ ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਸੋਚ ਸੁਚਾ
ਰਿਹਾ ਸੀ । ਗਲ ਸੁਣੀ ਜੋ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਤੋਂ ਸੀ ਵਖ ਬੰਨ
ਦਮਵੀ ਰਾਹੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਨਾਲੇ ਭਗਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਯਾਦ
ਕਰਦਾ ਨਾਲੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਹਿ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਇਕ ਦਮੜੀ ਚਮਾਰ
ਦੀ ਹਥ ਕਢ ਕੇ ਗੰਗਾ ਲਵੇ ਕਿਵੇਂ ਗੀਤ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਮੰਜ਼ਲਾਂ
ਲੰਘ ਕਈ ਹਰਦੁਆਰ ਪੁਜਾ ਸੰਗ ਜਾ ਡੇਰਾਂ ਕੰਢੇ ਲਾਇਆ ਜੀ ।
ਗੰਗਾ ਕੁੰਭ ਤੇ ਪੁਰਬ ਦੇ ਆਣ ਵੇਲੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਾਕੇ ਦਰਸ
ਪਾਇਆ ਜੀ ।

ਹਰਦੁਆਰ ਦਾ ਕੁੰਭ

ਹਰਦੁਆਰ ਤੇ ਕੁੰਭ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵੇਲੇ ਜੁੜਿਆ ਆਦਮੀ ਕਈ
ਹਜ਼ਾਰ ਓਥੇ । ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਦੂ ਚਲ ਆਏ ਬਾਲ, ਬਿਰਧ,
ਜਵਾਨਾਂ, ਨਰ ਨਾਰ ਓਥੇ । ਸਿਧ, ਸਾਧ, ਮੁਨੀ, ਰਾਜੇ, ਕਰਮ ਚਾਰੀ,
ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਓਥੇ । ਦਸ ਨਾਮ ਤੇ ਭੇਖ
ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਵੇ ਬੈਰਾਗੀ, ਵੈਸ਼ਨੋ, ਮਤ ਉਪਾਰ ਓਥੇ । ਕਈ ਭੂਤ
ਅਵਧੂਤ ਬਿਰੱਕਤ ਮੁਨੀ ਕਈ ਦਾਨੀ ਆਏ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਓਥੇ । ਕਿਤੇ
ਮਾਲ ਪੂੜੇ, ਲੱਡੂ, ਘਿਓਰ ਮਿਲਦੇ ਦਾਨਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਖੋਲੇ ਭੰਡਾਰ
ਓਥੇ । ਕਈ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਜੰਨਤਾ ਦੇ ਅਨੇਕ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਓਥੇ । ਕਈ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ਇਕੰਤ ਵਾਸੀ ਦਰਸ਼ਨ ਆਣ ਕਰਦੇ
ਗੰਗ ਧਾਰ ਓਥੇ । ਨੌਣ ਪਿਛੇ ਲੜ ਲੜ ਮਰ ਮਰ ਹੋਏ ਫੱਟੜ ਕਹਿੰਦੇ
ਅਸਾਂ ਨੌਣਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਓਥੇ । ਲਾਠੀ ਚਲਦੀ ਭੇਖ ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ
ਦੀ ਬੈਰਾਗੀ ਮਤ ਦਾ ਸੀ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਓਥੇ । ਲਗਾ ਪੁਰਬ ਵਿਸਾਖਾ
ਆਣ ਜਿਸ ਦਿਨ ਨਾ ਕੇ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਓਥੇ । ਰਤਨ,

ਮੋਤੀ, ਹੀਰੇ, ਸਵਰਨ, ਚਾਂਦੀਆਂ ਦੇ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਸਿਟਣ ਪਾਣੀ ਧਾਰ
ਓਥੇ । ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਇਕ ਦਮੜੀ ਕਰੇ ਬੇਨਤੀ ਜਾ
ਹਰੀ ਦੁਆਰ ਓਥੇ । ਗੰਗਾ ਹੱਥ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਦਾਨ ਦੇ ਲਈ
ਪੰਡਤ ਦਿਲ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਓਥੇ । ਗੰਗਾ ਦਮੜੀ ਚਮਾਰ ਦੀ
ਸਿਟ ਦੇਵਾਂ ਗੰਗਾ ਲਊ ਕਿਉਂ ਹੱਥ ਪਸਾਰ ਓਥੇ । ਆਖਰ ਕਰ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਹਥ ਜੋੜੇ ਗੰਗਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਰੋ ਦਿਦਾਰ ਦਮੜੀ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਇਕ ਦਮੜੀ ਗੰਗਾ ਮਾਤਾ ਲੈ ਹਥ
ਪਸਾਰ ਦਮੜੀ ।

ਗੰਗਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਕੰਗਨ ਦੇਣਾ

ਹੱਥ ਕੱਢਿਆ ਗੰਗਾ ਨੇ ਓਸ ਵੇਲੇ ਦਾਨ ਦਮੜੀ ਦਾ ਪੰਡੇ
ਫੜਾ ਦਿਤਾ । ਗੰਗਾ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਕੰਗਨ ਸੋਨੇ ਦਾ
ਭੇਟ ਝੜਾ ਦਿਤਾ । ਛਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨੇ ਐਸਾ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਧੋਤੀ
ਗੜਵੀ ਦੇ ਤਾਈਂ ਰੁੜਾ ਦਿਤਾ । ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇਖ ਦਰਸ਼ਨ ਕੜਾ ਬੰਨ੍ਹ
ਪੱਲੇ ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਜੋ ਗੰਗਾ ਕੜਾ ਦਿਤਾ । ਹੋਇਆ ਵਖਰਾ ਆਪਣੇ
ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਗਾਜੀ ਪੁਰ ਆਕੇ ਮੋਜਾਂ ਮਾਣਦਾ ਸੀ । ਲਾਲਚ ਕਰਿਆ
ਸੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਓਥੇ ਕਾਹਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ।

ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੇ ਪਕੜਿਆ ਜਾਣਾ

ਨੌ ਬਰਸ ਪਿਛੋਂ ਦੇਵਨੇਤ ਐਸੀ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਭਾਰਾ ਸੰਸਾਰ
ਅੰਦਰ । ਬਾਰਸ਼ ਨਾ ਹੋਈ ਗਈ ਸੀ ਸੂਕ ਪੈਲੀ ਭੁੰਡੀ ਹਰੀ ਖਾ ਗਈ
ਕਤਾਰ ਅੰਦਰ । ਲੋਕਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਸਤੂ ਜੋ ਵੇਚ ਖਾਧੇ ਹੋਏ ਭੁਖ ਸੇ
ਬੜੇ ਲਚਾਰ ਅੰਦਰ । ਔਰਤ ਕਹੇ ਪਤੀ ਜੀ ਅਰਜ਼ ਸੁਣਨੀ ਕੜਾ
ਸੋਨੇ ਦਾ ਪਿਆ ਭੰਡਾਰ ਅੰਦਰ । ਏਹਨੂੰ ਵੇਚਕੇ ਕਾਲ ਟਪਾ ਲਵੇ
ਅਸੀਂ ਭੁਖ ਨੌ ਕਰੇ ਲਚਾਰ ਅੰਦਰ । ਸੁਣਕੇ ਗਲ ਇਹੋ ਪੰਡਤ ਲੈ
ਕੰਗਨ ਗਿਆ ਚਲ ਸਗਾਫ ਬਜ਼ਾਰ ਅੰਦਰ । ਹੈ ਸੀ ਕੀਮਤ ਲਖ ਦੀ
ਕੜੇ ਵਾਲੀ ਹੀਰੇ ਜੜੇ ਸੀਰੇ ਮੀਨਾ ਕਾਰ ਅੰਦਰ । ਕੰਗਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਹਥ ਆਇਆ ਸਰਾਫ ਕਰਦੇ ਮਨ ਵਿਚਾਰ ਅੰਦਰ ।
 ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਸਰਾਫ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲਸ ਪਕੜ ਲੈ ਗਈ ਕਿਲ੍ਹੇ
 ਲਾਲ ਪਿਆਰੇ । ਪਕੜਿਆ ਚੋਰ ਇਥੋਂ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ
 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਡਾਕੂ ਨੇ ਕਰਨ ਖਿਆਲ ਸਾਰੇ ।

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਲੈ ਜਾਣਾ

ਹਥ ਕੜੀ ਲਾਕੇ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਬੰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ
 ਖੁਆਰ ਮਿਸਰ । ਕੰਗਨ ਦੇਖ ਰਾਜਾ ਪੁਛੇ ਦਸ ਗੰਗੂ ਲਾਇਆ ਪਾੜ
 ਤੇ ਕਿਸ ਬਜ਼ਾਰ ਮਿਸਰ । ਹੀਰੇ ਜੜੇ ਮੋਤੀ ਮੀਨਾ ਕਾਰ ਚੰਗੀ ਕੜਾ
 ਲਿਆ ਕਿਥੋਂ ਤੂੰ ਉਚਾਰ ਮਿਸਰ । ਪੂਰੀ ਸਜਾ ਮਿਲੇ ਹੁਣ ਤੁਧ ਤਾਈਂ
 ਕੁਟ ਕੁਟ ਦੇਣਾ ਤੈਨੂੰ ਮਾਰ ਮਿਸਰ । ਸਣੇ ਔਰਤ ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪਕੜੇ
 ਪਕੜੇ ਸਭ ਆਏ ਘਰ ਬਾਰ ਮਿਸਰ । ਸਚ ਦਸੋਂ ਤੇਰਾ ਖੈਹੜਾ
 ਛੁਟ ਜਾਵੇ ਨਾਲ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਤੇਰੀ ਪੀਤ ਹੈ ਓਏ । ਘਰ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਤੂੰ
 ਜਨਮਿਆਂ ਏਂ ਬੁਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਦੇਖੀ ਨੀਤ ਹੈ ਓਇ ।

ਬਿਆਨ ਰੰਗਾ ਰਾਮ

ਰਾਜੀ ਪੁਰ ਅੰਦਰ ਮੈਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤ ਤੇ ਲਿਖੇ
 ਬਿਆਨ ਰਾਜਾ । ਸੰਮਤ ਚੋਦਾਂ ਸੈ ਬਾਹਨਵੇਂ ਕੁੰਭ ਉਤੇ ਗਿਆ ਰੰਗਾ
 ਤੇ ਕਰਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਰਾਜਾ ਕਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ੈਹਰ ਅੰਦਰ ਜੁਤੀ ਟੁਟ ਗਈ ਸੀ
 ਮੈਂ ਗੰਢਾਈ ਸੀ ਨਾਲ ਈਮਾਨ ਰਾਜਾ । ਇਕੋ ਦਮੜੀ ਮੈਂ ਦਿਤੀ
 ਰਵਿਦਾਸ ਤਾਈਂ ਰਵਿਦਾਸ ਆਖਦਾ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਰਾਜਾ । ਏਹ
 ਭੇਟਾ ਮੇਰੀ ਗੰਗਾ ਮਾਤ ਤਾਈਂ ਦੇਵੀਂ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਉਚਾਰ
 ਦਮੜੀ । ਹਥ ਕੰਢੇ ਗੰਗਾ ਮਾਤ ਆਣ ਫੜ ਲਈ ਭੇਟ ਦਿਤੀ
 ਚਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ਦਮੜੀ । ਹਰਿਦੁਆਰ ਉਤੇ ਕੁੰਭ ਨੌਣ ਵੇਲੇ ਮੈਂ
 ਆਖਿਆ ਇਵੇਂ ਪੁਕਾਰ ਦਮੜੀ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਹਥ ਤੋਂ ਜੀ ਗੰਗਾ
 ਮਾਈ ਲੈ ਲਈ ਹਰਿਦੁਆਰ ਦਮੜੀ ਉਸ ਕੰਗਨ ਦਿਤਾ ਮੈਨੂੰ ਲਾਹ
 ਰਥੋਂ ਮੈਂ ਲੈ ਕੰਗਨ ਓਥੋਂ ਨਸਿਆ ਸੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬੀਤੇ ਨੌਂ ਸਾਲ

ਰਾਜਾ ਅਜ ਤਕ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਸੀ ।

ਰਾਜੇ ਨੇ ਮਹਿਲੀ ਆਉਣਾ

ਕਿਲੇ ਬੰਦ ਅੰਦਰ ਬਾਹਮਣ ਤੁਰਤ ਕੀਤਾ ਰਾਜਾ ਮੈਹਲ ਅੰਦਰ
ਚਲ ਆਇਓ ਜੀ । ਰਾਣੀ ਦੇਖਕੇ ਕੰਗਨ ਨਿਹਾਲ ਹੋਈ ਏਸ ਨਾਲ
ਦਾ ਹੋਰ ਮੰਗਾਇਓ ਜੀ । ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਅੰਦਰ ਐਸਾ ਖਾਸ ਸੁੰਦਰ
ਤੁਸੀ ਕਦੇ ਨਾ ਕੰਗਨ ਬਨਾਇਓ ਜੀ । ਜੇਕਰ ਦਿਓ ਕੰਗਨ ਮੈਂ ਰਹਾਂ
ਜਿਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਮੁੜ ਨੂੰ ਨਾ ਬੁਲਾਇਓ ਜੀ ।

ਤਥਾ

ਉਸ ਵੇਲੇ ਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚੰਦ ਨਾਗਰ ਮਲ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਸੁਮਾਰ
ਰਾਜਾ । ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਰ ਅੰਦਰ ਵਡਾ ਚੋਰ ਡਾਕੂ ਨਾਮ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ
ਚੁਮਾਰ ਰਾਜਾ । ਚੋਰੀ ਓਸ ਤੋਂ ਅਸਾਂ ਸਬੂਤ ਕਰਨੀ ਘਲੋ ਓਸ ਨੂੰ ਕਰ
ਤਿਆਰ ਰਾਜਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਨਾਗਰ ਮਲ ਦੇਖੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ
ਨੂੰ ਕਰੇ ਤਿਆਰ ਰਾਜਾ ।

ਰਾਜੇ ਨਾਗਰ ਮਲ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਤੋਰਨਾ

ਰਾਜੇ ਸਦਿਆ ਆਪਣੇ ਮੈਹਲ ਅੰਦਰ ਅਦਬ ਨਾਲ ਆਖੇ ਦੀਨ
ਦਿਆਲ ਭਗਤਾ । ਰਾਣੇ ਚੰਦ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੇ ਸਦਿਆ ਏ ਗਾਜੀ ਪੁਰ
ਜਾਵੇ ਤਤਕਾਲ ਭਗਤਾ । ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਅੰਦਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ
ਜਾਕੇ ਓਹਨੂੰ ਭੀ ਕਰੀਂ ਨਿਹਾਲ ਭਗਤਾ । ਛੇਤੀ ਮੁੜ ਤੁਸਾਂ ਕਾਂਸ਼ੀ
ਪੁਰੀ ਆਉਣਾ ਕਰੋ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਕਾਲ ਭਗਤਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਤਿਆਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਝੱਟੇ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਕੁਝ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਬਾਬੇ ਨਾਲ
ਹੈ ਸੀ । ਚੌਂਕੀ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਚੰਨਣ ਸਣੇ ਉਰਸਾ ਸੰਖ ਪਾਸ ਆਸਣ
ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਹੈ ਸੀ । ਪਥਰੀ ਰੰਬੀ ਆਰਾਂ ਸੂਤਰ ਨਾਲ ਲੇ ਲਏ
ਕਿਰਤ ਕਰ ਸੱਕਣਾ ਅੰਨ ਪਾਲ ਹੈ ਸੀ । ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਭਗਤ ਜੀ
ਜਾਵੰਦੇ ਨੇ ਚਰਨੀ ਪੈਣ ਆਕੇ ਬੁਢੇ ਬਾਲ ਹੈ ਸੀ । ਗਾਜੀ ਪੁਰ ਅੰਦਰ

(੩੭)

ਭਗਤ ਚਰਨ ਪਾਏ ਸੰਖ ਧੁਨੀ ਵਜੇ ਘੜਿਆਲ ਹੈ ਸੀ। ਬਾਰਸ਼
ਆਣ ਕੀਤੀ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤੇ ਨੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਸਾਧੂ ਕਿਲੇ ਲਾਲ ਆਏ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਧੰਨ ਧੰਨ ਲੋਕ ਆਖਣ ਕਹਿਣ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀਨ
ਦਿਆਲ ਆਏ।

ਭਗਤ ਨੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਪਾਸ ਦੁਕਾਨ ਕਰਨੀ

ਬਾਬੇ ਜਗਾ ਉੱਚੀ ਇਕ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੋਲ੍ਹ
ਦੁਕਾਨ ਦੇਖੇ। ਨਿੱਤਨੇਮ ਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਿੰਦੂ ਦਰਸ਼ਨ
ਕਰਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਖੇ। ਸੱਤ ਧਰਮ ਤੇ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ ਨਾਮ
ਦਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਸ਼ਨਾਨ ਦੇਖੇ। ਰਾਜਾ ਚੱਲ ਆਪੇ ਅਹਿਲਕਾਰ ਆਏ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਹੈਰਾਨ ਦੇਖੇ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਰਾਜੇ ਤੇ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼

(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ੧੦ ਪਉੜੀ)

ਭਗਤ ਭਗਤ ਜਗ ਵਜਿਆ ਚਹੂੰ ਚਕਾਂ ਵਿਚ ਚੰਮਰੇਟਾ ॥
ਪਾਣਾ ਗੰਢੇ ਰਾਂਹ ਵਿਚ ਕੁਲਾ ਧਰਮ ਢੋਇ ਢੋਰ ਸੁਮੇਟਾ ॥
ਜਿਉ ਕਰ ਮੈਲੇ ਚੀਥੜੇ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਅਮੋਲ ਪਲੇਟਾ ॥
ਚਹੂੰ ਬਰਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ਦਾ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰ ਭਗਤਸਹੇਟਾ ॥
ਨਾਵਨ ਆਇਆ ਸੰਗ ਮਿਲ ਬਾਨਾਰਸ ਕਰ ਗੰਗਾ ਬੇਟਾ ॥
ਕਢ ਕਸੀਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਰਵਿਦਾਸੈ ਗੰਗਾ ਦੀ ਭੇਟਾ ॥
ਲਗਾ ਪੁਰਬ ਆਭੀਚਦਾ ਡਿਠਾ ਚਲਿਤ ਅਚਰਜ ਅਮੇਟਾ ॥
ਲਿਆ ਕਸੀਰਾ ਹਥ ਕਢ ਸੂਤ ਇਕ ਜਿਉ ਤਾਣਾ ਪੇਟਾ ॥
ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਹਰਿ ਮਾਂ ਪਿਓ ਬੇਟਾ ॥ ੧੭ ॥

ਰਾਜਾ

ਪੁਛੇ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤੁਸਾਂ ਏਹ ਕੰਗਨ
ਚੁਰਾਇਆ ਜੀ। ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਚੁਮਾਰਾਂ ਤੇ ਵਡੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਿਲਕੇ ਕਿਸ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾੜੂ ਲੁਗਾਇਆ ਜੀ। ਏਹਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇਖਕੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਂਦਾ
ਕਿਸੇ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਕੜਾ ਉਡਾਇਆ ਜੀ। ਸਚ ਦਸੋ ਦੂਜਾ ਕੜਾ ਦਿਓ

(੩੮)

ਜਲਦੀ ਵੰਡ ਤੁਸਾਂ ਹਿਸੇ ਜੋ ਆਇਆ ਜੀ । ਹਥ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ
ਚੀਜ਼ ਆਈ ਹੀਰੇ ਜੜ੍ਹਤ ਸੋਨੇ ਪੰਨੇ ਲੁਟ ਦੀ ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਚ ਆਖਾਂ ਕੜੇ ਦਿਤੇ ਬਿਨ ਜਾਨ ਨਾ ਛੁਟਦੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਗੰਗਾ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕੜਾ ਹੈ ਆਪ ਦਿਤਾ ਅਦਲ ਕਰ ਜੇ ਗੰਗਾ
ਦਰ ਆਓ ਰਾਜਾ । ਸਚਾ ਅਦਲ ਕਰਨਾ ਓਹਨੇ ਹੁਣੇ ਭਾਈ ਅਧੀ
ਘੜੀ ਦੇ ਵਿਚ ਪਤਿਆਓ ਰਾਜਾ । ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਦੀ ਬੇੜੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ
ਦੇਵੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਦੁਕਾਨ ਲਿਆਓ ਰਾਜਾ । ਚਾਰ ਬਰਨ ਸਾਰੇ ਲੋਕ
ਆਏ ਦੇਖਣ ਗੰਗਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕਰੇ ਨਿਆਓ ਰਾਜਾ । ਗੰਗਾ ਚਲ ਕੇ ਤੇ
ਕਿਲ੍ਹੇ ਲਾਲ ਆਵੇ ਖੜੇ ਸਭ ਦੇਖਣ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਾਲੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿਣ ਹੱਸ ਕੇ ਚੋਜ ਦੇਖ ਲਿਓ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲੇ ।

ਪੱਥਰੀ ਹੇਠੋਂ ਗੰਗਾ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ

ਬਾਬੇ ਆਪਣੇ ਉਪਰੋਂ ਲਾ ਆਸਣ ਪੱਥਰੀ ਆਪਣੀ ਦੇ ਉਪਰ
ਪਾਵੰਦਾ ਹੈ । ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਪਹਿਲੇ ਗੰਗਾ ਮਾਤ ਵਿਚ
ਸੁਰਤ ਲਗਾਵੰਦਾ ਹੈ । ਸਰਬ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਮਾਤ ਤੂੰ ਵਡੀ ਵਡਾ
ਮਰਤਬਾ ਜੱਗ ਅਲਾਵੰਦਾ ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਅਦਲ ਹੈ ਆਪ
ਕਰਨਾ ਰਾਜਾਂ ਸਚ ਪੁਛਣਾ ਹੁਣੇ ਚਾਵੰਦਾ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਕੜਾ ਦਿਤਾ
ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਤਾਈਂ ਰਾਜਾ ਖੜਾ ਤਿਉਂ ਕੜਾ ਮੰਗਾਵੰਦਾ ਹੈ । ਹੈ ਕੜਾ
ਏ ਪ੍ਰਾਨ ਉਧਾਰ ਸਾਡਾ ਭਗਤ ਬੇਨਤੀ ਚਾ ਸੁਨਾਵੰਦਾ ਹੈ । ਜਲ
ਥਲ ਅੰਦਰ ਰਖਣ ਹਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਅ ਜੰਤਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਹੈ ਸਾਰ
ਵਾਲਾ । ਜਲ ਵੇਹਣ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਲ ਹੋਇਆ ਚਸ਼ਮਾਂ ਪ੍ਰਗਟਿਆ
ਗੰਗਾ ਦੀ ਧਾਰ ਵਾਲਾ ।

ਗੰਗਾ ਜੀ

ਬਾਬੇ ਚੁਕ ਆਸਣ ਪਥਰੀ ਪਰੇ ਕੀਤੀ ਪਾਣੀ ਚਲਿਆ ਗੰਗਾ
ਦੀ ਧਾਰ ਵਿਚੋਂ । ਲੈਹਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਦੇਖਦੀ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਐਸਾ

ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਸੀ ਚਮਤਕਾਰ ਵਿਚੋਂ । ਕਿਤੇ ਚਾਂਦੀ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਆਣ
ਚਮਕੇ ਰੁੜੇ ਜਾਣ ਕਈ ਪ੍ਰਬਤ ਗਾਰ ਵਿਚੋਂ । ਖੜਕਾ ਸੁਣਕੇ ਡਰਿਆ
ਰਣਵਾਸ ਸਾਰਾ ਛਡ ਆਏ ਨੇ ਲੋਕ ਬਜਾਰ ਵਿਚੋਂ । ਪਥਰੀ ਹੇਠ
ਆ ਗੰਗਾ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਿਸਦੀ ਕਈ ਕਰਨ ਲਗੇ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ।

ਕੰਗਣ ਧੋਤੀ ਛੋਟੀ ਦੇਖ ਕੇ ਗੜਵੀ ਦੇਖਣੀ ਰਾਜੇ ਨੇ ਚਰਨ ਫੜਨੇ

ਇਕ ਲੈਹਰ ਅੰਦਰ ਕੰਗਣ ਆ ਛਣਕੇ ਭਗਤ ਚੁਕ ਕੇ
ਕਿਹਾ ਸੁਣਾ ਕੰਗਣ । ਰਾਜਾ ਲਿਆਓ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੇਖ ਕੰਗਣ
ਵਿਓ ਏਸੇ ਹੀ ਸਾਥ ਮਿਲਾ ਕੰਗਣ । ਕੰਗਣ ਮੇਲਿਆ ਸਾਰੇ
ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਏ ਕਹਿੰਦੇ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਤੇ ਆਹ ਕੰਗਣ । ਦੂਜੀ
ਲੈਹਰ ਅੰਦਰ ਬਾਮਣ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਧੋਤੀ ਗੜਵੀ ਰੁੜੀਦੀ ਲੈਹਰ
ਪਾ ਕੰਗਣ । ਬਾਮਣ ਕਹੈ ਧੋਤੀ ਮੇਰੀ ਏਹ ਗੜਵੀ ਭਗਤ ਕਹੈ
ਚਕ ਲੈ ਛੋਤੀ ਜਾਹ ਕੰਗਣ । ਰਾਜੇ ਚਰਨ ਫੜ ਲਏ ਓਸੇ ਵਕਤ
ਓਥੇ ਭੁਲ ਜੋੜਕੇ ਹਥ ਬਖਸ਼ਾਵਦੇ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਲਾ
ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਮੁਕਤ ਭੁਗਤ ਲੈ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂਵਦੇ ਜੀ* ।

ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੇਵਕ ਬਣਨਾ

ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕਰੇ ਰਾਜਾ ਰਾਣੇ ਬਣੇ ਆ ਕੇ
ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਾਰੇ । ਵਡੇ ਵਿਚ ਪਰਵਾਰ ਤੇ ਬਰਨ ਚਾਰੇ ਸਤਸੰਗ
ਕਰਦੇ ਨਰ ਨਾਰ ਸਾਰੇ । ਬਾਬਾ ਵੈਸ਼ਨੋ ਮਤ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਏ
ਵੈਸ਼ਨੋ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਸਾਰੇ । ਕਿਤੇ ਹਮਨ ਹੋਵੇ ਕਥਾ ਨਿਆਉਂ
ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਕੀਰਤੀ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਰੇ । ਨੀਚ ਜਾਤ ਨੂੰ ਉਚਿਆਂ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਬੇ ਤਾਈਂ ਪੂਜਣ ਬਰਨ ਚਾਰ ਸਾਰੇ । ਗੁਰੂ ਮੰਤਰ

ੴਗੋਤ੍ਰੀ ਤੇ ਗੰਗਾ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰ ਤਕ ੧੫੬੦ ਮੀਲ ਦੀ ਲੰਮਾਈ ਹੈ ।
ਗੋਮਤੀ ੧ । ਸਰਜੂ ੨ । ਸੋਨ ਭਧਰਾਂ ੩ । ਗੰਡਕਾ ਨਦੀ ੪ । ਇਸ ਵਿਚ ਆ
ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ । ਗਾਜੀ ਪੁਰੇ ਜਿਥੇ ਪਥਰੀ ਹੇਠ ਗੰਗਾ ਵਗਦੀ ਹੈ । ਉਸ ਘਾਟ ਦਾ
ਨਾਮ ਸਰਪੰਚ ਗੰਗਾ ਹੈ ।

ਦੇ ਸਭੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤੇ ਸੁਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਾਇਆ ਜੀ । ਪੜਦੇ
ਤੋੜਕੇ ਚੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲੇ ਜਾਪ ਇਕ ਅਕਾਲ ਜਪਾਇਆ ਜੀ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼

ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ ਜਿਉਣ ਕਾਹਦਾ ਜਾ ਕੇ ਕਰਿਆ
ਜੇ ਨ ਸਾਧ ਦਾ ਸੰਗ ਹੈ ਜੀ । ਨਿਰਮਲ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ
ਜਿਸਦਾ ਓਹਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਨਾ ਨਾਮ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ ਨੀ । ਕਾਮ, ਕਰੋਧ,
ਲੋਭ ਪਹਿਲੇ ਵਸ ਕਰਨੇ ਮਿਥਿਆ ਚੀਜ਼ ਨ ਮੰਗਣੀ ਮੰਗ ਹੈ ਨੀ ।
ਤਨ ਮਨ ਸਭ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਦੇਵੇ ਦੀਪਕ ਦੇਖ ਜਿਉਂ ਮਾਣ ਪਤੰਗ
ਹੈ ਨੀ । ਜਨਮ ਮਰਨ ਚੁਰਾਸੀ ਦਾ ਮੁਕ ਜਾਂਦਾ ਜਮਾਂ ਵਾਲੀ ਫਾਸੀ
ਪੈਣੀ ਅੰਗ ਹੈ ਨੀ । ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਹੈ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨਾ ਦਵੈਸੀ
ਹੋਇਕੇ ਕਰਜਾ ਜੰਗ ਹੈ ਨੀ । ਨਦੀ ਵੇਹਣ ਦਰਿਆਓ ਵਡੇ ਨਾਲੇ
ਜਿਵੇਂ ਗੰਗ ਮਿਲ ਕੇ ਸੰਗ ਗੰਗ ਹੋ ਗਏ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤਿਵੇਂ ਗੁਰੂ
ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ ਏਕਾ ਮਿਲੇ ਜਿਵੇਂ ਦੂਣੇ ਅੰਗ ਹੋ ਗਏ ।

ਸੇਵਕਾ ਵਲੋਂ

ਕਈ ਦਿਨ ਸਤਸੰਗ ਏਹ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦਾ ਤੋਰ
ਭੰਡਾਰ ਦਿਤਾ । ਭਜਨ ਪੁਛ ਕੇ ਕਈ ਬਣੇ ਸੇਵਕ ਜਨਮ ਮਰਨ
ਚੁਰਾਸੀਓਂ ਟਾਰ ਦਿਤਾ । ਕਿਰਤ ਆਪਣੀ ਕਰਦੇ ਬਜਾਰ ਅੰਦਰ
ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਕਰ ਪਰਚਾਰ ਦਿਤਾ । ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਜਪਾਉਂਦੇ ਹੋਰਨਾਂ
ਨੂੰ ਰਾਣੀ ਰਾਜ ਪਰਜਾ ਸਭੇ ਤਾਰ ਦਿਤਾ । ਇਕ ਦਿਨ ਦਰਬਾਰ
ਸਤਸੰਗ ਅੰਦਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪਰੇਮ ਸੁਨਾਉਣ ਲਗੇ । ਸੁਖ ਰਿਧੀਆਂ
ਸਿਧੀਆਂ ਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸੋਰਠ ਰਾਗ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸਮਝਾਉਣ ਲਗੇ ।

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਰਿ ਤਰ ਚਿੰਤਾ ਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਬਸਿ ਜਾਕੇ ਰੋਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਅਸਟ
ਦਮਾ ਸਿਧ ਨਵ ਨਿਧ ਕਰਤਲ ਤਾ ਕੇ ॥ ੧ ॥ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨ ਜਪਸ ਰਸਨਾ ॥
ਅਵਰ ਸਭ ਤਿਆਗ ਬਚਨ ਰਚਨਾ ॥ ੨ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਵਿਚ
ਚਉਤੀਸ ਅਛਰ ਮਾਹੀ । ਬਿਆਸ ਬਿਚਾਰ ਕਹਿਓ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਿ ਨਾਹੀ ॥

॥ ੨ ॥ ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਉਪਾਧਿ ਰਹਤ ਫੁਨਿ ਬਡੈ ਭਾਗਿ ਲਿਵਲਾਗੀ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪ੍ਰਗਾਸ ਰਿਦੈ ਧਰ ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੈ ਭਾਗੀ ॥ ੩ ॥ ੪ ੧੭ ॥

ਅਰਥ—ਕਬਿਤ ॥ ਸੁਣੋ ਭਾਈ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਧਿਆਨ ਧਰ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਰਿਧਾਂ ਸਿਧਾਂ ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੀਏ । ਕਾਮਧੇਨ ਗਊ, ਕਲਪ ਬਿਰਛਾਂ ਸਮੇਤ ਭਾਵੇਂ ਪਦਾਰਥ ਨੇ ਚਾਰ ਤੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਿਧਾਂ ਧਾਰੀਏ । ਨੌ ਨਿਧਾਂ ਵਸ ਕਰੇ ਸਾਰੇ ਜੇ ਸੰਸਾਰ ਤਾਈਂ ਰਾਮ ਜਪੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਝੂਠੇ ਨੇ ਬਪਾਰੀਏ । ਝੂਠੇ ਨੇ ਜੇ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਦਿਸਦੇ ਹਵਾ ਦੇ ਵਾਂਗੂ ਨਾਮ ਜਪ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰੀਏ । ੧ ।

ਕਬਿਤ—ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੇ ਹੋਵੇ ਕਲਿਆਨ ਭਾਈ ਵੇਦ ਤੇ ਪੁਰਾਨ ਪੜ ਵੇਲਾ ਨਾ ਵਿਸਾਰ ਤਾਂ । ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਥਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਨਾ ਵਿਚ ਚਉਤੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨੇ ਉਚਾਰਤਾਂ । ਬਿਆਸ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਮਾਰਥਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਕਈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪ ਵਡਾ ਲਿਖਿਆ ਅਕਾਰ ਤਾਂ । ਲਾਇਕੇ ਸਮਾਧੀਆਂ ਉਪਾਧੀਆਂ ਤੋਂ ਤੋਂ ਰਹਿਕੇ ਵਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਜੋੜ ਲਵੇ ਤਾਰ ਤਾਂ । ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਓਹਦੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਖਾਸ ਭਾਈ ਸਾਸ ਸਾਸ ਨਾਮ ਜੇਹੜ ਮਨੋਂ ਨੇ ਵਿਸਾਰੇਗਾ । ਕਹਤ ਰਵਿਦਾਸ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤੇ ਪਾਰ ਹੋਵੇ ਐਣ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜੀਵ ਦੀ ਚੁਰਾਸੀ ਕਟ ਡਾਰੇਗਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ

ਉਚੇ ਮੈਤੀਆਂ ਦੇ ਮੰਦਰ ਬਣੇ ਸੋਹਣੇ ਕਿਤੇ ਭੁਲ ਨ ਜਾਈਂ ਅਨਭੋਲ ਰਾਜਾ । ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਕਚ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੰਸਾਰ ਸੋਹਣਾ ਮਾਇਆ ਢੋਲ ਦੇ ਵਾਂਗਰਾਂ ਪੋਲ ਰਾਜਾ । ਮਿਠੀ ਤਰਬ ਸਤਾਰ ਦੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਪੇਟ ਓਸ ਦੇ ਹੈ ਬੜੀ ਖੋਲ ਰਾਜਾ । ਸਚੇ ਨਿਆਉਂ ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਮਾਪ ਕੰਡਾ ਵਿਚੋਂ ਸਤ ਅਸਤ ਨੂੰ ਤੋਲ ਰਾਜਾ । ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਰਖਣੀ ਸੋਧ ਪਿਆਰੇ ਮਾਇਆ ਦੇਖ ਕੇ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਡੋਲ ਰਾਜਾ । ਨਾਮ, ਦਾਨ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਨੀ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਦਾ ਕਰਮ ਅਮੋਲ

(੬੨)

ਗਾਇ। ਏਹੁਤ ਇਹ ਬਾਬਾ ਗਾਇ ਪੁਰ ਰਹਿਕੇ ਕਾਂਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ
ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ਆਏ। ਨਾਲੇ ਵੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੂੰ ਤਾਰ ਆਏ ਨਾਲੇ ਦੇਸ
ਦਾ ਕਰ ਸੁਧਾਰ ਆਏ।

ਵਾਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਈਰਖਾ

ਕਾਂਸੀ ਪੁਰੀ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਘਰ ਦਸਣ ਬਾਬਾ ਆਪਣੇ ਨਿਤ
ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਾ। ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਪੂਜਾ ਠਾਕਰਾਂ
ਦੀ ਨਿਰਾਧਾਰ ਕਰਦਾ। ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਜਟਾ ਛੂਟ ਬਾਬਾ
ਸੰਧਿਆ ਗਾਇਤੀ ਮੰਤਰ ਉਚਾਰ ਕਰਦਾ। ਵਜੇ ਸੰਖ ਕਹਿਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ
ਆਪ ਦਿਤਾ ਟਲ ਨਾਲ ਘੜਿਆਲ ਠਣਕਾਰ ਕਰਦਾ। ਜੋੜੇ ਨਿਤ
ਸੀਵੇਂ ਜਾਇ ਹਟ ਉਤੇ ਕਿਰਤ ਜਾਇਕੇ ਵਿਚ ਬਜਾਰ ਕਰਦਾ।
ਨਿਤਨੇਮ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਪਹਿਰ ਤੜਕੇ ਸਵਾਸ ਸਵਾਸ ਹੈ ਜਾਪ
ਕਰਤਾਰ ਕਰਦਾ। ਪੰਡੇ ਸੜਦੇ ਕਈ ਦਵੈਸ਼ ਕਰਦੇ ਭਗਤ ਸੰਖ
ਘੜਿਆਲ ਵਜਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ। ਹੋ ਕੇ ਜਾਤ ਛੋਟੀ ਤਿਲਕ ਪਾਏ ਜੰਝੂ
ਤੜਕੇ ਗੰਗਾ ਦੇ ਚਲਕੇ ਨਹਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ।

ਪੀਰਾਂ ਵਿੱਤੇ ਮਰਾਸੀ ਨੇ ਚੁਗਲੀ ਕਰਨੀ

ਕੋਲ ਘਰ ਸੀ ਇਕ ਮਰਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪੀਰਾਂ ਨਾਮ ਤੇ ਵਡਾ
ਸ਼ੈਤਾਨ ਪਾਪੀ। ਕਰਦਾ ਨਿੰਦਿਆ ਭਗਤ ਦੀ ਨਿਤ ਜਾ ਕੇ ਪਾਸ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਪਾਪੀ। ਥੋਡੀ ਰੀਸ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ
ਕਰਦਾ ਕਰੇ ਆਪਣੇ ਉਲਟ ਵਖਿਆਨ ਪਾਪੀ। ਬਾਣਾ ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ
ਸੁਚ ਸੋਧ ਰਖੇ ਕਹਿੰਦਾ ਤਾਰਾਂਗਾ ਮੈਂ ਜਹਾਨ ਪਾਪੀ।

ਤਥਾ

ਨਿਤ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਤੇ ਕਰੇ ਪੂਜਾ ਮੰਦਰ ਆਪਣਾ ਵਖ
ਚਣਾਇਆ ਜੀ। ਜੰਝੂ ਤਿਲਕ ਤੇ ਠਾਕਰਾਂ ਪੂਜਦਾ ਹੈ ਉਚਾ ਆਪ ਨੂੰ
ਚਾਹੇ ਬਨਾਇਆ ਜੀ। ਨਾਲੇ ਕਥਾ ਕਰਦਾ ਧੋਤੀ ਪਾਏ ਨੀਵੀਂ ਮਾਲਾ
ਫੇਰਦਾ ਨਿਤ ਸਵਾਇਆ ਜੀ। ਰਾਤੀ ਆਰਤੀ ਨਿਤ ਚਮਾਰ ਕਰਦੇ

(੪੩)

ਚਾਹੀਏ ਏਸ ਦੇ ਤਾਈਂ ਹਟਾਇਆ ਜੀ। ਉਚੀ ਕੋਮ ਪੰਡਤ ਰੋਕੇ
ਭਗਤ ਤਾਈਂ ਕਰੇ ਭਗਤੀ ਨਾ ਕੋਈ ਚਮਾਰ ਬੇਲੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਥੋਨੂੰ ਸਚ ਆਖਾਂ ਦੇਵੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਬੇਲੀ।

ਨਿੰਦਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ

ਨਿੰਦਕ ਹੋਏ ਕਠੇ ਭਰੇ ਈਰਖਾ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹਿਣ ਭੁੰਨੇ
ਵਾਂਗ ਦਾਣਿਆਂ ਦੇ। ਉਹੋ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਦਾ ਲਗਦਾ ਕੀ ਜੰਝੂ
ਤਿਲਕ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੇ। ਗੰਡੇ ਜੁਤੀਆਂ ਤੇ ਰੀਸ ਕਰੇ
ਸਾਡੀ ਉਹਨੂੰ ਭੁੰਨੀਏਂ ਵਾਂਗ ਮਖਾਣਿਆਂ ਦੇ। ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਤੇ
ਭਗਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਈਏ ਪਹਿਲੇ ਪੁਛੀਏ ਵਾਂਗ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੇ। ਕੁਟ
ਕੁਟ ਕੇ ਸਾਰੀ ਚਮਾਰੜੀ ਨੂੰ ਵਾਂਗ ਫੂਸ ਦੇ ਅਸੀਂ ਉਡਾ ਦਿਆਂਗੇ।
ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਅਤੇ ਜੰਝੂ ਖੋਹ ਮਾਲਾ ਵਿਚੇ ਠਾਕਰਾਂ ਦਾ ਡੇਰਾ ਢਾਹ
ਦਿਆਂਗੇ। ਨਾਲੇ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਾ ਦਿਆਂਗੇ ਸਿਆਪਾ
ਘਰ ਚਮਾਰਾਂ ਪਵਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਨਾਲੇ ਇਟ ਤੇ ਇਟ ਖੜਕਾ ਦਿਆਂਗੇ।
ਗੰਗਾ ਨਾਉਣੇ ਤੋਂ ਹੁਣੇ ਹਟਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਦਾਦੇ ਕਾਲੂ ਤੇ ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ
ਤਾਈਂ ਭਗਤ ਬਣਨੇ ਦਾ ਮਜਾ ਚਖਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਗਲ ਕੀ ਗੋਡੀਆਂ
ਅਸੀਂ ਲੁਵਾ ਦਿਆਂਗੇ ਅਗ ਲਾ ਕੇ ਛਪਰ ਮਚਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਸੀਂਦੇ
ਜੁਤੀਆਂ ਤਿਲਕ ਕਿਉਂ ਪਾਏ ਜੰਝੂ ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਏਹ ਲਾਹ
ਦਿਆਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਡੀ ਹੈ ਜਾਤ ਉਚੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਕੌਣ ਹੈ ਲੜਨ ਵਾਲਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਸਾਡੇ
ਵਾਂਗ ਬੈਠਾ ਕੇਹੜਾਂ ਪੜਨ ਵਾਲਾ।

ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ

ਡਰਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਤੋਂ ਚੁਮਾਰ ਸਾਰੇ, ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਤਾਈਂ
ਸਮਝਾਉਣ ਆਏ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਔਖੇ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਤੁਧ ਪਾਂਸੋਂ ਤਿਲਕ
ਜੰਝੂ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਲੁਹਾਉਣ ਆਏ। ਕਥਾ ਕਰਨੀ, ਨਾ ਨਹਾਉਣਾ ਹੈ
ਵਿਚ ਗੰਗਾ ਚਾਰ ਬਰਨ ਕਿਉਂ ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਣ ਆਏ। ਰਾਜਾ ਹਿੰਦੂ

ਤੇ ਉਹ ਫਰਿਆਦ ਕਰਸਨ ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਅਸੀ ਛੁਡਾਉਣ ਆਏ ।
 ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ ਤੋਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੀਤਾ ਉਹਨੇ ਦਿਤਾ ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਬਤਾਉਣ
 ਆਏ । ਦੇਖੋ ਮਤ ਚੁਮਾਰਾਂ ਦੀ ਗਈ ਮਾਰੀ ਗੁਰੂ ਵਾਲਿਆਂ ਤਾਈਂ
 ਸਮਝਾਉਣ ਆਏ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਗੁਰ ਪਟ ਚਮਾਰ ਦਿਤੇ ਦੇਖੋ ਪਟਿਆਂ
 ਤੋਂ ਬੂਟਾ ਲਾਉਣ ਆਏ । ਗਏ ਅਸੀਂ ਪਟੇ ਜਾਣਾ ਪੱਟਿਆ ਤੂੰ ਤੈਨੂੰ
 ਭਗਤ ਜੀ ਅਸੀ ਸਮਝਾਉਣ ਆਏ । ਕਹਿਣ ਦਾਦਾ ਪਿਤਾ ਹਥ ਜੋੜ
 ਦੋਵੇਂ ਨਿੰਦਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਤੇ ਤੂੰ ਡਰੀਂ ਭਗਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ
 ਜੰਝੂ ਲਾਹ ਸਿਟੇ ਠਾਕਰ ਚੰਨਣ ਉਰਸਾ ਪਰੇ ਧਰੀਂ ਭਗਤਾ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਵਨੋਂ ਜਵਾਬ

ਭਗਤ ਆਖਦਾ ਸੁਣੋ ਪ੍ਰਵਾਰ ਮੇਰੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿਖੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਿਖਾਵਨਾ
 ਕੀ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਰਸ ਪਰਸਾਂ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂ
 ਜਾਵਨਾ ਕੀ । ਪਰੇਮ ਪੱਟੀਆ ਓਸ ਪੜ੍ਹਾਇ ਦਿਤੀ ਭਜਨ ਦਸਿਆ
 ਮੈਂ ਛੁਡਾਵਨਾ ਕੀ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਤਾ ਗੁਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਫੇਰ
 ਓਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਿਲਾਵਨਾ ਕੀ । ਸਾਸ ਸਾਸ ਅੰਦਰ ਰਵਿਆ ਰਾਮ
 ਮੇਰੇ ਬਿਨਾ ਰਾਮ ਛੁਡ ਹੋਰ ਮੈਂ ਗਾਵਨਾ ਕੀ । ਜਿਨਾ ਧਰਿਆ ਧਿਆਨ
 ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਫੇਰ ਓਸ ਨੇ ਹੋਰ ਪੁਜਾਵਨਾ ਕੀ । ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਨੂੰ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰ ਲਿਆ ਫੇਰ ਚੂਹੜਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਖਾਵਣਾ ਕੀ । ਯਾਰੀ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਜੀ ਗਿੱਦੜ ਕੁਤਿਆਂ ਤੇ ਡਰ ਪਾਵਣਾ
 ਕੀ । ਜਿਦ੍ਹੇ ਤੀਰ ਪਰੇਮ ਦਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਸ਼ਖਮ ਓਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ
 ਹਟਾਵਣਾ ਕੀ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਉਤੇ ਸੀਸ ਵਾਰੇ ਉਹਨਾਂ
 ਬਾਮਣਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਪਾਵਣਾ ਕੀ । ਮਰ ਜਾਵਣਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਨਾ
 ਲੜ ਨਿੰਦਕਾਂ ਮੇਰਾ ਬਨਾਵਣਾ ਕੀ । ਜਿਥੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸਹਾਈ
 ਹੋਵੇ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਓਥੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਲਾਵਣਾ ਕੀ । ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ
 ਠਾਕਰ ਭਜਨ ਮਾਲਾ ਧਿਆਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪਾਵਣਾ ਕੀ । ਠੇਕਾ
 ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਦਾ ਭਜਨ ਹੈ ਕਰਨਾ ਕਿਥੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਰ ਹਟਾਵਣਾ ਕੀ ।

(੪੫)

ਨਹੀਂ ਜੀਵਣਾ ਬਹੁਤਾ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ ਫੇਰ ਬਾਹਮਣਾ ਤੇ ਖੋਫ
ਖਾਵਣਾ ਕੀ । ਡਰੇ ਆਪ ਨਾ ਤੁਸੀ ਡਰਾਉ ਮੈਨੂੰ ਚੁਮਾਰ ਬਣਕੇ ਨੀਚ
ਸਧਾਵਣਾ ਕੀ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਨਿਰਭੈ ਹੋ ਗਏ ਭੈ ਦੇਣ ਤੇ
ਅਸਾਂ ਡਰਾਵਣਾ ਕੀ । ਕਹਿਣ ਪਿਤਾ ਦਾਦਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰਦੇ ਜੀ
ਕੋਈ ਕਰ ਲੈ ਤੂੰ ਬਪਾਰ ਭਗਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੈਂ ਰੱਬ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ
ਖੈਹੜਾ ਛਡਦੇ ਕਹਿਣ ਚੁਮਾਰ ਭਗਤਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਉਤਰ

ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਨੇ ਸਭ ਬਰਾਦਰੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕੀ ਗਲਾਂ
ਸਿਖਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਉਚੇ ਬਾਮਣਾ ਨੂੰ ਤੁਸੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੀਚ
ਬਤਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਹਥ ਪੈਰ ਸਾਡੇ ਇਕੋ ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਨੇਤਰ, ਕੰਨ, ਮੂੰਹ
ਇਕੋ ਰਖਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਇਕੋ ਹਵਾ ਪਾਣੀ ਖਾਨ ਪਾਨ ਇਕੋ ਇਕੋ ਧਰਤ
ਤੇ ਜਿਥੇ ਰਹਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਕਿਰਤ ਕਰੋ ਤੁਸੀ ਮੰਗਣ ਖਾਣ ਬਾਮਣ ਮੰਗ
ਖਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰ ਪਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਥੋਡੇ ਘਰੀਂ ਆ ਕੇ ਮੰਗ ਖਾਣ ਵਾਲੇ
ਨਾਲ ਲਗਿਆਂ ਤੇ ਭਿਟੇ ਜਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਤੁਸੀਂ ਗਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਭੇਤ
ਵਾਲੀ ਭੇਡਾਂ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਰਲਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਮੇਰਾ ਸੀਸ
ਨਾਲ ਜਾਏ ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਭੁਲਾਂਵਦੇ ਹੋ । ਮੈਨੂੰ ਕੁਛ ਭੀ
ਡਰ ਨਾ ਬਾਮਣਾ ਦਾ ਗਰਜ ਭਗਤ ਜੀ ਆਖ ਬਤਾਇਆ ਹੈ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੋਰ ਹੁਣ ਆਖਣਾ ਕੀ ਏਹ ਭਗਤ ਨੇ ਆਖ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ।

ਪੰਚੈਤੀ ਚੁਮਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਕਈ ਕਹਿਣ ਦੇਖੋ ਰਵਿਦਾਸ ਭਾਈ ਤੜਕੇ ਉਠਕੇ ਤੇ ਗੰਗਾ
ਨ੍ਹਾਂਹਵਦਾ ਕਿਉਂ । ਠਾਕਰ ਪੂਜਦਾ ਆਰਤੀ ਨਿਤ ਕਰਦਾ ਸੰਖ
ਬਾਹਮਣਾਂ ਵਾਂਗ ਵਜਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ । ਜੰਦੂ, ਧੋਤੀ, ਸੋਧ ਰਖੇ ਪਾਸ
ਚੰਨਣ ਵਾਂਗ ਪਾਂਡਿਆਂ ਤਿਲਕ ਲਗਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ । ਕਿਉਂ ਕਥਾ
ਕਰਦਾ ਗੰਗਾ ਘਾਟ ਉਤੇ ਰਾਜੇ ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਮਥਾ ਟਿਕਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ।
ਕੋਈ ਕਹੇ ਬਾਬਾ ਤੜਕੇ ਨ੍ਹਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ਕੋਈ ਕਹੇ ਬਾਣੀ ਉਚੀ

(੪੬)

ਉਚੀ ਗਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ । ਦੇਖੋ ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਬੁਰਾ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਨਿਗੁਰੇ
ਜਾਣਦੇ ਭਗਤੀ ਦੀ ਸਾਰ ਕਾਹਨੂੰ । ਜੇਕਰ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਮਗਰ
ਲਗਦੇ ਬੋਲਣ ਆਪ ਨੂੰ ਫੇਰ ਚੁਮਾਰ ਕਾਹਨੂੰ ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਨਿਤਨੇਮ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਜਾਇ ਗੀਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੜੇ ਕਰਨ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੰਤੋ । ਸੁਰਤੀ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਦੇ ਜੋੜ ਲੈਂਦੇ ਲਾਕੇ ਚੌਂਕੜੀ
ਕਰੇ ਧਿਆਨ ਸੰਤੋ । ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਜੋਤ ਦੇ ਹੋਇ ਦਰਸ਼ਨ ਰਾਮ
ਮੂਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੰਤੋ । ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਵਡੀ ਏਸ ਭਗਤ ਉਤੇ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆ ਦਰਸ ਦਿਖਾਨ ਸੰਤੋ ।

ਤਥਾ

ਬਚਨ ਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਲਗੇ ਬੈਠੇ ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਉਚੇ ਦੂਰ
ਪ੍ਰੀਤਮ । ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਸਰੂਪ ਕੋਈ ਭੇਦ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੇਰੇ ਜਹੂਰ ਤੇ ਮੇਰਾ
ਹੈ ਨੂਰ ਪ੍ਰੀਤਮ । ਸ਼ਬਦ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਉਚੀ
ਉਚੀ ਏ ਸੁਣੇ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰੀਤਮ । ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਭਗਤ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ
ਹੋਏ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਿਰੀ ਰਾਗ

ਤੋਹੀ ਮੋਹੀ ਮੋਹੀ ਤੋਹੀ ਅੰਤਰ ਕੈਸਾ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੋ ਨਿਰੰਕਾਰ, ਤੇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਚ ਭੇਦ ਕਿਸਤਰਾਂ ਦਾ ਹੈ । ਭਾਵ
ਪੜਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ।

ਕਨਿਕ ਕਟਿਕ ਜਲ ਤਰੰਗ ਜੈਸਾ ।੧।

ਸਵਰਨ ਅਤੇ ਸਵਰਨ ਦੇ ਘੜੇ ਹੋਏ ਕੜੇ ਵਿਚ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਚਲਦੀ
ਲਹਿਰ ਵਿਚ । ਭਾਵ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਹੋ ਗਿਆ ।

ਜਉ ਪੈ ਹਮ ਨ ਪਾਪ ਕਰੰਤਾ ਅਹੇ ਅਨੰਤਾ ॥

ਜੇਕਰ (ਹੋ ਹਰੀ) ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਹੋ ਰਾਮ ਜੀ ।

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਨਾਮ ਕੈਸੇ ਹੁੰਤਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸਤਰਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ॥ ੧ ॥

ਤੁਮ ਜੁ ਨਾਇਕ ਆਛਹੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥

ਹੋ ਸੁਆਮੀ ਤੁਸੀ ਸਭ ਤੋ ਵਡੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੋ ।

ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਜਨੁ ਜਾਨੀਜੈ ਜਨ ਤੇ ਸੁਆਮੀ ।੨।

ਤੋਰੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ।

ਸਰੀਰੁ ਅਰਾਧੈ ਮੋਕਉ ਬੀਚਾਰੁ ਦੇਉ ॥

ਹੋ ਨਿਰੰਕਾਰ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਵਾਸ ਸਵਾਸ ਜਾਪ ਕਰਨੇ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਪਤਖ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਰਵਿਦਾਸ ਸਮ ਦਲ ਸਮਝਾਵੈ ਕੋਉ ॥ ੩ ॥ ੧ ।

ਤੋਰੀ ਕਿਰਪਾ ਸੇ ਸਮ ਦਮ ਬਿਆਪਕ ਰੂਪ ਨਜਰ ਆਇਆ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਨਿਤ ਕਰਮ

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਵਡੇ ਦੀਦਾਰ ਕੀਤੇ ਮਸਤ ਹੋਇਕੇ ਨਾਮ ਧਿਆਵਦੇ ਨੇ । ਨਿਤ ਪਾਰ ਗੰਗਾ ਜਾ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਕਦੇ ਤਰਨ ਗੰਗਾ ਚਲ ਨ੍ਰਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਰੰਗ ਜਰਦ ਤੇ ਸਰਦ ਅਵਾਜ ਮੂਹੋਂ ਮਿਠੇ ਬੋਲਕੇ ਹਰੀ ਗੁਣ ਗਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਕਿਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਰੇ ਸਤਿਸੰਗ ਬਾਬਾ ਨਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਤਾਲ ਪੂਰਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਹਰਿ ਰੰਗ ਨਿਹਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਕਦੇ ਬੋਲ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬੁਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਕੰਮ ਕਿਰਤ ਛੱਡੇ ਘਰ ਦੇ ਸਰਬ ਬਾਬੇ ਕਿਤੇ ਅਚਲ ਸਮਾਧੀਆਂ ਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਕਈ ਦਿਨ ਪਿਛੋਂ ਕਦੇ ਖਾਨ ਰੋਟੀ, ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਦਿਨ ਲੰਘਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਕਦੇ ਹਸਦੇ ਰੋਂਦੇ ਵੈਰਾਗ ਅੰਦਰ ਨੈਨ ਮਸਤ ਹਰ ਦਮ ਰਹਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਚੇਹਰੇ ਲਾਲ ਤੇ ਮਸਤੀ ਭਰਪੂਰ ਸਾਰੇ ਜਲਵੇ ਜੋਤ ਦੇ ਨਿਤ ਹੀ ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਮੁਲਖ ਮਾਹੀ ਅੰਦਰ ਕਦੇ ਵਸਦੇ ਨੇ ਜੇਹੜੇ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਟੁਬੀ ਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਦੇਖ ਹਾਲਤ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਤੇ ਸਾਕ ਸਮਝਾਉਣ ਆਏ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇਕਰ ਜੋੜੇ ਨਹੀਂ ਸਿਉਣੇ ਦੇਖੋ ਵਣਜ ਵਪਾਰ ਕਰਾਉਣ ਆਏ ।

(੪੮)

ਸਰਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਬਾਬਤ ਕਹਿਣਾ

ਕਠੇ ਹੋਇਕੇ ਸੱਦਦੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਰਬੰਧੀ ਪਰਵਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਬੈਠੇ ਆਣ ਕੇ ਕੋਲ ਸੀ ਬੋਲਦੇ ਨੇ ਨਾਲ ਨਿੰਮਤਾ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਕੰਮ ਛਡਿਆਂ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਬਾਹ ਹੋਵੇ ਮਿਲੇ ਅੰਨ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਹੁਦਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਜੋਰ ਕਰਦੇ ਤਾਹੀਂ ਖਟਦੇ ਹਾਂ ਟਕੇ ਚਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਜੇਕਰ ਚੰਮ ਦਾ ਛਡ ਵਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਹੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਹੈ ਕਲਿਆਨਤਾ ਏਸ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਰੋ ਵਣਜ ਹੀ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਅਉਖਾ, ਅਉਖੀ ਘਾਟੀਆਂ ਤੇ ਅਉਖੀ ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ ਬੈਲਾਂ ਲਦਣਾ ਭਾਰ ਤੇ ਆਪ ਤੁਰਨਾ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਹੈ ਏਹ ਬਪਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਪੂੰਜੀ ਲੈਕੇ ਕਰੋ ਏਹ ਵਣਜ ਭਗਤਾ ਤੈਨੂੰ ਦਸਦੇ ਅਸੀਂ ਚਮਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਏਸ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰੇਂਗਾ ਕੀ ਦਸੀਂ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਸਤ ਆਹਾ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਚਿ ਬਾਣੀਉਚਾਰਦੇ ਨੇ । ਇਕ ਕਿਰਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈ ਵਣਜ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨੇ ।

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਘਟਿ ਅਵਘਟਿ ਭੂੰਗਰ ਘਟਾ ਇਕ ਨਿਰਗੁਣ ਬੇਲੁ ਹਮਾਰ ॥

(ਦੋਖੋ ਭਾਈ ਉਚੇ ਤੋਂ ਉਚੇ ਅਤੇ ਨੀਵੀਂ ਤੋਂ ਨੀਵੀਂ ਜੰਗਾ ਅਕਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਬੈਲਾਂ ਨਾਲ (ਮੈਂ ਸਾਂਝ ਕੀਤੀ ਹੈ) ।

ਰਮਈਏ ਸਿਉ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਪੂੰਜੀ ਰਾਖੁ ਮੁਰਾਰਿ ॥ ੧ ॥

ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਜਾਪ ਹਿਸਾਬ) ਬੜੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ ।

ਕੋ ਬਨਜਾਰੋ ਰਾਮ ਕੋ ਮੇਰਾ ਟਾਂਡਾ ਲਾਧਿਆ ਜਾਇ ਰੇ । ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਭਾਰ ਲਾਧਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । (ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਦੇਸ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ)

(੪੯)

ਹਉ ਬਨਜਾਰੋ ਰਾਮ ਕੋ ਸਹਜ ਕਰੋ ਬਾਪਾਰੁ ॥

(ਭਾਈ)ਮੈਂ ਸਹਜੇ ਹੀ ਸਹਜੇ ਰਾਮ ਬਪਾਰ ਨੂੰ ਲਧਕੇ ਰਾਮ ਬਨਜਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆਹਾਂ

ਮੈਂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਧਨੁ ਲਾਇਆ ਬਿਖ ਲਾਈ ਸੰਸਾਰ ॥੨॥

ਬਿਖਿਆ (ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰੀ ਚੀਜਾਂ) ਛੱਡਕੇ ਰਾਮ ਬਪਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ।

ਉਦਵਾਰ ਪਾਰ ਦੇ ਦਾਨੀਆਂ ਲਿਖ ਲੇਹੁ ਆਲ ਪਤਾਲ ॥

(ਗੋਰਾ) ਉਰੇ (ਅਤੇ) ਗੰਗਾ ਤੇ ਪਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਓ ਸਿਆਣਿਓ ਏਹ ਗਲ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖ ਲੈਣੀ ।

ਮੇਹਿ ਜਮ ਭੰਡ ਨ ਲਾਗਈ ਤਜੀਲੇ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ॥ ੩ ॥

ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਜਮਾਂ ਦੀ ਤਲਬ ਭਾਵ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਲਗਣੀ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੈ ਜਮਾਂ ਦੀ ਜੰਜਾਲੀ ਜੋ (ਬੰਦਨ) ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਜੈਸਾ ਰੰਗ ਕਸ਼ੁੰਭ ਕਾ ਤੈਸਾ ਏਹ ਸੰਸਾਰ ॥

(ਸ਼ੁਠਾ ਸੰਸਾਰ ਹੈ । ਕਸ਼ੁੰਭੇ ਰੰਗ ਦੀ ਤਰਾਂ ।

ਮੈਂ ਰਮਈਏ ਰੰਗ ਮਜੀਠ ਕਾ ਕਹੁ ਰਵਦਾਸ ਚਮਾਰ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੩ ॥

ਰਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਮਜੀਠੀ ਪਕਾ (ਜੋ ਹੈ) ਉਸ ਦਾ ਬਪਾਰ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ (ਬਹੁਤ) ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਚਲਦਾ ਹੈ । ਚੁਮਾਰ ਹੈ ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ ਭਾਵ ਚੰਮ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਟਨ ਵਾਲਿਓ, ਆਓ ਸਚੇ ਬਪਾਰੀ ਬਣ ਜਾਓ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਏਹ ਪਰੇਮ ਭਰੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕਈ ਚਿਤ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਹੋ ਗਏ । ਕਈਆਂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਮਤ ਨੂੰ ਧਾਰ ਲੀਤਾ ਉਚੇ ਮਰਤਬੇ ਪਾਲੰਦ ਹੋ ਗਏ । ਕਈਆਂ ਆਖਿਆਂ ਏਹਨੂੰ ਸਮਝਾਵਨਾ ਕਿਉਂ ਔਣ ਜਾਣ ਵਲੋਂ ਕਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਹੁਤ ਬਰਾਦਰੀ ਮੈਂ ਸਿਖ ਬਣੇ ਬਹੁਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਹੋ ਗਏ ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਮਸਤ ਬ੍ਰਿਤੀ

ਨਿਰਾਕਾਰ ਦਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਾਪ ਕਰਦਾ ਜੋਤ ਉਸ ਦਾ ਆਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ । ਰਹੇ ਮਸਤ ਅਲਮਸਤ ਹਰ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾ ਜਦੋਂ ਏਹ ਲੇਸ ਹੋਇਆ । ਘਰ ਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਉਜਾੜ ਰਹਿੰਦੇ

(੫੦)

ਰਗ ਰਗ ਅੰਦਰ ਹਰੀ ਨੇਸ ਹੋਇਆ। ਕਦੇ ਕਪੜੇ ਭੂਰੀ ਦੇ ਰਖਦੇ
ਨੇ ਕਦੇ ਰੇਸ਼ਮੀ ਲਾਹਿ ਦਰਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਕਈ ਆਣ ਚਰਨਾਂ ਉਪਰ
ਸੀਸ ਧਰਦੇ ਜਿਨੂੰ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪੇਸ ਹੋਇਆ। ਕਈ ਦਿਨ ਨੇ
ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਵਜਦੇ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਨਾ ਕਦੇ ਹੈ ਲੇਸ ਹੋਇਆ।
ਨਾ ਹਰਖ ਨਾ ਸੋਗ ਅਨੰਦ ਰਹਿੰਦੇ ਵੈਰੀ ਮੀਤ ਨਾ ਹਿਤ ਹੰਦੇਸ
ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਦਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਏ ਰੰਗ ਗੂੜਾ ਰੰਗੇ ਜਾਣ ਮਨ
ਗੂੜੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ। ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੈਸੇ ਛੁਟ ਨਸੇ ਜਾਂਦੇ
ਝੁਠੇ ਭੰਗ ਵਾਲੇ।

ਪਿਤਾ ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਦਾ ਉਦਾਸ ਹੋਣਾ

ਇਹ ਦੇਖ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸੋਚਦੇ ਨੇ ਕਰਨੀ ਭਗਤ ਦੀ ਹੁਣ
ਸੰਮਾਲ ਔਖੀ। ਜੋੜੇ ਵੰਡ ਦਿਤੇ ਸਾਧਾਂ ਪਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਪਈ ਹੈ
ਵੈਸ਼ਨੋ ਚਾਲ ਔਖੀ। ਚੋਕੀ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਚੰਗੀ ਸੰਖ ਟੱਲਾਂ ਦੀ
ਵਸੇ ਘੜਿਆਲ ਔਖੀ। ਪਧਰੀ, ਫਲੀ, ਥਰਨਾ, ਰੰਬੀ, ਆਰ, ਸੂਈ
ਕਲਬੂਤ ਸਿੰਗੀ ਦੀ ਕਰਨੀ ਸੰਭਾਲ ਔਖੀ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਸਾਨੂੰ ਏਨਾਂ
ਦੇਵਣਾ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਝਲਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਝਾਲ ਔਖੀ। ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖੁਸ਼ਕ
ਦੇਕੇ ਆਖਦੇ ਨੇ ਵਖ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਨਿਰਬਾਹ ਬੇਟਾ। ਭਾਂਵੇਂ ਵੈਸ਼ਨੋ
ਮਤ ਨੂੰ ਧਾਰ ਲੈ ਤੂੰ ਸਾਥੋਂ ਵਖਰੀ ਛਪਰੀ ਪਾ ਬੇਟਾ।

ਪ੍ਰਸੰਗ ਰੌਰਖ ਨਾਥ ਨੇ ਜੋਗੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ

ਭਗਤ ਆਪਣੇ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਰਹਿੰਦੇ ਇਕੋ ਜਾਪ ਅਕਾਲ
ਜਪਾਇਆ ਜੀ। ਝਟ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਆਣ ਵੇਲੇ ਛੰਨ ਬਾਬੇ ਦਾ
ਇਕ ਚਨਾਇਆ ਜੀ। ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਦਾ ਮੰਦਰ ਸੀ ਵਖ ਕੀਤਾ,
ਲੰਗਰ ਵਾਸਤੇ ਛਪਰ ਬਨਾਇਆ ਜੀ। ਰਾਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਿਖ
ਸੰਤ ਦੇ ਲਈ ਵਖ ਘਰ ਸਤਸੰਗ ਸੁਹਾਇਆ ਜੀ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਇਕ
ਨੁਕਰੇ ਵਿਚ ਸੰਤੋ ਜੋੜੇ ਸਿਊਣ ਤੇ ਕਿਰਤ ਚਲਾਇਆ ਜੀ। ਸੁਚ
ਸੋਧ ਲੰਗਰ ਨਿਤਨੇਮ ਕਰਸਨ, ਸਦਾ ਬਰਤ ਲਾ ਕੇ ਛਕਾਇਆ ਜੀ।

ਭਥਾ

ਮਾਤਾ ਭਾਗਣ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਭਗਤ ਦੋਵੇਂ ਕਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਣ ਲਗੇ। ਮੁਫਤ ਜੋੜੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇਂਦੇ ਦੇਇ ਕਪੜੇ ਸੀਤ ਹਟੋਣ ਲਗੇ। ਜਸ ਫੈਲਿਆ ਖੋਲ ਭੇਡਾਰ ਦਿਤੇ ਲੋਕ ਭਿਛਕ ਨੇ ਨਿਤ ਹੀ ਆਉਣ ਲਗੇ। ਹੋਈ ਕੀਰਤੀ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ਕਈ ਆਇਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪੈਣ ਲਗੇ। ਕਿਥੋਂ ਖਰਚ ਕਰਨ ਹੈ ਭਗਤ ਲਗਾ ਗਲਾ ਕਰਕੇ ਕਈ ਪਤਿਔਣ ਲਗੇ। ਦੂਰ ਦੂਰ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਕੰਦਰਤਾ ਤੋਂ ਜੋਗੀ ਸਾਧ ਅਤੀਤ ਦਰਸੋਣ ਲਗੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਬਰਨ ਚਮਿਆਰ ਤੇ ਕਰੇ ਭਗਤੀ ਨੀਚ ਜਾਤ ਨੂੰ ਉਚੇ ਕਰਾਉਣ ਲਗੇ। ਗੰਗਾ ਪਬਰੀ ਤੇ ਕੰਗਣ ਦੀ ਕਥਾ ਸਾਰੀ ਦਮੜੀ ਹਥਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਲੋਣ ਲਗੇ। ਚਾਰ ਬਰਨ ਬਾਮਣ ਕਈ ਪੂਜਦੇ ਨੇ ਨਿਤ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪੈਣ ਲਗੇ।

ਗੋਰਖਨਾਥ ਦਾ ਡੇਰਾ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਵਿਚ

ਹੋਰ ਸੁਣਕੇ ਉਸਤਤੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਉਜੈਨ ਤੋਂ ਧਾਇਆ ਜੀ। ਨਾਲੇ ਚੇਲਿਆਂ ਸਿਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆ ਕੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ ਜੀ। ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਜੀ ਨੇ ਗੰਗਾ ਘਾਟ ਉਤੇ ਉਚੇ ਟਿਥਿਆਂ ਤੇ ਆਸਣ ਲਾਇਆ ਜੀ। ਨਾਦ ਵਜਿਆ ਸੁਣਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਆਣਕੇ ਜਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ਜੀ। ਦੁਧ ਦਹੀਂ ਅੰਨ ਚੌਲ ਤੇ ਫਲ ਭੇਟਾ ਨਾਗਰ ਮਲ ਏਹ ਭੇਟ ਲਿਆਇਆ ਜੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗੋਰਖ ਸ੍ਰੀ ਭਰਬਰੀ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਆਣ ਪਾਇਆ ਜੀ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਤੇ ਨਾਥਾਂ ਨੇ ਆਉਣਾ

ਚੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਾਥ ਜਤੀ ਸਾਧੂ ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਆਏ ਬੰਨ ਡਾਰ ਇਕ ਦਿਨ। ਕਈ ਰਾਜੇ ਰਈਸ਼ ਨੇ ਚਲ ਆਏ ਸਾਰੇ ਨਾਥਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਕਿਤਾਰ ਇਕ ਦਿਨ। ਜਿਥੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਮੰਦਰ ਸੀਗਾ

(੫੨)

ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਆ ਕਹੀ ਪੁਕਾਰ ਇਕ ਦਿਨ । ਬਾਬੇ ਦੇਖਕੇ ਉਠ
ਪਨਾਮ ਕੀਤੀ ਸਿਧਾਂ ਕਹੀ ਸੀ ਗੀ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਇਕ ਦਿਨ । ਜਿਥੇ
ਸੰਗਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਸੰਤ ਕਥਾ ਡੇਰਾ ਸਿਧਾਂ ਨੇ ਲਿਆ ਉਤਾਰ ਇਕ
ਦਿਨ । ਗੋਰਖ ਛਪਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਮੁਖੋਂ
ਉਚਾਰ ਇਕ ਦਿਨ ।

ਗੁਰੂ ਗੋਰਖ ਜੀ ਵਲੋਂ

ਨਾਥ ਆਖਿਆ ਭਗਤ ਜੀ ਸੁਣੋ ਪਹਿਲੇ, ਦੇਖ ਛਪਰਾਂ
ਆਇਆ ਖਿਆਲ ਮੈਨੂੰ । ਤੈਨੂੰ ਵੱਡਾ ਗਰੀਬੀ ਨੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ, ਇਕ
ਛਿਨ ਵਿਚ ਕਰਾਂ ਨਿਹਾਲ ਤੈਨੂੰ । ਬੂਟੀ ਆਹ ਲੈ ਕੇ ਤਾਂਬਾ ਢਾਲ
ਪਾਵੀਂ, ਸੋਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਤ ਕਾਲ ਤੈਨੂੰ । ਗਰੀਬੀ ਮੁਕ ਜਾਵੇ ਤੇ
ਸ਼ਾਹ ਬਣ ਜਾਵੇਂ, ਸਾਡੇ ਦਰਸ ਤੇ ਇਹੋ ਜ਼ਮਾਲ ਤੈਨੂੰ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਵਲੋਂ ਜਵਾਬ

ਸੁਣੋ ਨਾਥ ਜੀ ਕੂੜ ਦਾ ਰੂਪ ਸੋਨਾ, ਝੂਠੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਨ
ਭੁਲਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਜੋੜੇ ਗੰਢ ਕੇ ਕਿਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖਾਣੀ, ਮੁਫਤਖੋਰ
ਬਣ ਵੇਲੜ ਸਦਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਕਿਰਤ ਆਪਣੀ ਕਰਕੇ ਦਾਨ
ਕਰਨਾ, ਮੰਦਰ ਕੂੜ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਕਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਗੁਰਾਂ ਪੂਰਿਆਂ ਕੰਨ
ਵਿਚ ਨਾਮ ਦਿਤਾ, ਦਿਲ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਭੁਲਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਨਹੀਂ ਲੋੜੇ
ਸੋਨੇ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਦਿਲ ਵਿਚ, ਭਠੀ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਸੋਨਾ ਢਾਲਦਾ
ਮੈਂ । ਪਾਰਸ ਬਟੀ ਏ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾ ਲਈ ਮੈਂ, ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਤਾਂਬਾ
ਨਿਤ ਗਾਲਦਾ ਮੈਂ ।

ਗੋਰਖ ਜੀ

ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਕਹੇ ਭਗਤ ਜੀ ਆਹ ਦੇਖੇ, ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਜੋ
ਨਾਲ ਖਿਆਲ ਤੂੰਬੀ । ਬਾਬੇ ਆਣ ਦੇਖੀ ਤੂੰਬੀ ਉਸ ਵੇਲੇ, ਹੀਰੋ
ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਭਰੀ ਨਾਲ ਤੂੰਬੀ । ਵਿਚ ਸਰਫੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਆਣ ਠਣਕੇ,
ਉਪਰ ਝਟ ਸੀ ਅਈ ਜਾਂ ਉਛਾਲ ਤੂੰ । ਲਵੇ ਭਗਤ ਜੀ ਆਪ ਭੀ

ਕਰੋ ਛੇਤੀ, ਕਰੋ ਹਥ ਤੁਸੀਂ ਤਤਕਾਲ ਤੂੰਬੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ

ਬਾਬੇ ਆਖਿਆ ਨਾਥ ਜੀ ਸਚ ਦਸਾਂ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਤੇ ਸਰਫੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਨੀ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਆਣ ਹੋਈ । ਰਹੀ ਤਿਸਨਾ ਭਰਮ ਦੀ ਕੋੜ ਹੈ ਨੀ । ਸਵਾਸ ਸਵਾਸ ਮੈਂ ਨਾਮ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਗਾਂ ਹੋਰ ਮੰਗ ਵਾਲੀ ਮਨ ਓੜ ਹੈ ਨੀ । ਰਾਮ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਹੋ ਗਏ ਰਿਹਾ ਵਿਚ ਰਤੀ ਕਿਤੇ ਜੋੜ ਹੈ ਨੀ । ਗੋਰਖ ਨਾਥ ਜੀ ਬੜੇ ਅਨੰਦ ਹੋਏ ਸੀਸ ਕਰ ਨੀਵਾਂ ਤੇ ਆਦੇਸ ਬੋਲੀ । ਧੰਨ ਭਗਤ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਹੈ ਬਿਰਤੀ ਧੰਨ ਮਿਠੀ ਪਰੇਮ ਵਸ਼ੇਸ਼ ਬੋਲੀ ।

ਪਰਮੰਗ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਚਾਰ ਸੌ ਚੇਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਆਉਣਾ, ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ

ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਬੈਰਾਗੀ ਸੀ ਮਤ ਅੰਦਰ ਮਸ਼ਾਹੂਰ ਸਾਰੇ ਕਰਾਮਾਤ ਵਾਲਾ । ਚਾਰ ਸੌ ਚੇਲਾ ਓਸਦੇ ਨਾਲ ਹੈਸੀ ਮਾਣ ਬਹੁਤ ਸੀਰਾ ਬਾਮਣ ਜਾਤ ਵਾਲਾ । ਕਵੀ ਵਿਦਿਆ ਬੇਦਾਂ ਦਾ ਸੀ ਬਕਤਾ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ ਸੀ ਵਡਾ ਜਮਾਤ ਵਾਲਾ । ਦਿਲੋਂ ਭਗਤ ਦਾ ਬਣ ਕੇ ਆਇਆ ਵੈਰੀ ਡੇਰਾ ਚੱਕੂ ਚਮਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਵਾਲਾ । ਅਜ ਜਿਤ ਕੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਤਾਈਂ ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਓਹਦਾਂ ਹਟਾ ਦਿਆਂ ਗਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਕਰਾਮਾਤ ਸੇਤੀ ਸੁਧ ਦੁਧ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਦਿਆਂਗਾ ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇ

ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਆ ਕੇ ਜੈ ਰਾਮ ਸੀਤਾ ਮੂਹੇ ਬੋਲਿਆ ਜੀ । ਜੈਰਾਮ ਜੀ ਭਗਤ ਜੀ ਕਿਹਾ ਅਗੋਂ ਅਤੇ ਕਥਾ ਭੰਡਾਰ ਭੀ ਬੋਲਿਆ ਜੀ । ਓਹਨੂੰ ਜਾਤ ਦਾ ਵਡਾ ਮਾਣ ਹੈ ਸੀ ਬਾਬੇ ਚਾੜ ਕੰਡੇ ਉਤੇ ਤੋਲਿਆ ਜੀ । ਪੰਜ ਤੱਤ ਦੀ ਕਰੀ ਪਛਾਣ ਪਹਿਲੇ ਰਾਮ

ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰ ਹੈ ਮੋਲਿਆ ਜੀ । ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਬਾਬੇ ਬੋਲ
ਬਾਣੀ ਦੂਈ ਦਵੈਸ਼ ਦਾ ਪੜਦਾ ਤੁੜਾ ਦਿਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਹੇ
ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਬਾ ਜਿਨ੍ਹੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਹੜ ਚਲਾ ਦਿਤਾ ।

ਭੈਰਉ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਉਪਜੈ ਨਹੀ ਆਸਾ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜਿਸ ਮੂਰਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ।

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸਾ ॥

ਧਿਆਨ ਧਰ ਕੇ ਫਿਰ ਅਗਾਹਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ ਤੇ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ

ਬਰਨ ਸਹਿਤ ਜੋ ਜਾਪੈ ਨਾਮ ॥

ਨਿਤਨੇਮ ਜੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਦਾ

ਸੋ ਜੋਗੀ ਕੇਵਲ ਨਿਹਕਾਮ ॥ ੧ ॥

ਨਿਸ਼ਕਾਮਨਾ ਜੋ ਜਾਪ ਜਪਦਾ ਹੈ ਸੋ ਸਚਾ ਜੋਗੀ ਹੈ ।

ਪਰਚੈ ਰਾਮ ਰਵੈ ਜਉ ਕੋਈ ॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਲਿਵ ਲਾਉਣ ਤੇ ਪਰੋਮੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸੈ ਦੁਬਿਧਾ ਨਾ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਾਰਸ ਵਟੀ ਨਾਲ ਲਗ ਕੇ ਜਿਵੇਂ (ਤਾਂਬਾ) ਸੋਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਵ ਤਿਵੇਂ ਹੀ
ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਜੀਵ ਦੀ ਦਵੈਸ਼ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਸੋ ਮੁਨਿ ਮਨ ਕੀ ਦੁਬਿਧਾ ਖਾਇ ॥

ਸਚਾ ਮੁਨੀ ਸੰਤ ਮਨ ਤੇ ਦਵੈਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ।

ਬਿਨ ਦੁਆਰੇ ਤੈਲੋਕ ਸਮਾਇ ॥ ੧ ॥

ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਵਿਚ ਜਾ ਵਸਦੀ ਹੈ ।

ਮਨ ਕਾ ਸੁਭਾਉ ਸਭੁ ਕੋਈ ਕਰੈ ।

ਸਚੇ ਜੋਗੀ ਮਨ ਦੇ ਫੁਰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ।

(੫੫)

ਕਰਤਾ ਹੋਇ ਸੋ ਅਨਭੈ ਰਹੈ ॥ ੨ ॥

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰਭੈ ।

ਫਲ ਕਾਰਣ ਫੂਲੀ ਬਨਿਰਾਇ ॥

ਬਨਾਸਪਤੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਫਲ ਲਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੂਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ।

ਫਲ ਲਾਗਾ ਤਬ ਫੂਲ ਬਿਲਾਇ ॥

ਫਲ ਲਗਣ ਤੇ ਫੂਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਭਾਵ ਫੂਲ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਗਿਆਨੈ ਕਾਰਨ ਕਰਮ ਅਭਿਆਸੁ ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਰਮ ਠੀਕ ਹਨ ।

ਗਿਆਨੁ ਭਇਆ ਤਉ ਕਰਮਹਿ ਨਾਸ ॥ ੩ ॥

ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਹੋਵੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਭਾਸਦੀ ।

ਪ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਦਧਿ ਮਥੈ ਸਇਆਨ ॥

ਜਿਵੇਂ ਵਹੀਂ ਰਿੜਕ ਕੇ ਸਿਆਣੇ ਪਿਉ ਕਢਦੇ ਨੇ ।

ਜੀਵਤ ਮੁਕਤਿ ਸਦਾ ਨਿਰਬਾਨ ॥

ਤਿਵੇਂ ਪਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਜੀਵ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂ ਹੈ ।

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਮ ਬੈਰਾਗ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਨੇ ਹੈ, ਵੈਸ਼ਨੋ ਮਤ ਦੇ ਆਗੂ ਪਰਮਾਨੰਦ ।

ਰਿਦੈ ਰਾਮੁ ਕੀ ਨ ਜਪਸਿ ਅਭਾਗ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ਸਰਬ ਬਿਆਪਕ ਰਮਨ ਹਾਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ, (ਹੰਕਾਰ) ਤਿਆਗ ਭਾਵ ਸਤਸੰਗ ਦੀ ਵਡੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਮਨ ਦੇ ਟਿਕਾ ਵਾਸਤੇ ।

ਪਰਮਾਨੰਦ ਵਲੋਂ ਬੇਨਤੀ

ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਬੜੇ ਆਨੰਦ ਹੋਏ ਕਹਿੰਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਭਰਮ ਹੈ ਠੀਕ ਲਾਹਿਆ । ਆਹ ਭਗਤ ਜੀ ਭੇਟਾ ਮਨਸ਼ੁਰ ਕਰਨੀ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਲ ਮੈਂ ਲਿਆਇਆ । ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਨਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਸਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਪਰੇ ਕਰੋ ਮਾਇਆ । ਹੀਰਾ ਨਾਮ ਦਾ ਅਸਾਂ ਨੇ ਨੇਮ ਬਧਾ ਝੂਠੇ ਹੀਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸੰਗ ਚਾਹਿਆ ।

(੫੬)

ਸਲੋਕੁ ॥

ਹਰਿਸੋ ਹੀਰਾ ਛਾਡਿ ਕੈ ਕਰਹਿ ਆਨ ਕੀ ਆਸ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਭਾਈ ਹਰੀ ਰੂਪ ਹੀਰਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ।

ਤੇ ਨਰ ਦੋਜਕ ਜਾਹਿਗੇ ਸਤਿ ਭਾਖੈ ਰਵਿਦਾਸ ॥ ੪੧ ॥ ਜੋਤ ॥

ਏਹ ਦੋਜਕ ਵਿੱਚ ਲੈਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਾਇਆ ਹੈ । ਭਾਵ ਭਗਤ ਜੀ ਤਿਆਗ ਦ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ

ਨਦਰੀ ਨਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਭਗਤ ਆਏ ਨੇ ਚਲ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ । ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਬੜੇ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਏ ਮਾਣ ਛਡਿਆ ਕਰਨ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ । ਜੋੜੇ ਗੰਡਣ ਵਾਲੀ ਕੁੰਡੀ ਪਈ ਦੇਖੀ ਹੈ ਜੇਹੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ । ਬਰਹਾਟ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨੇ ਖੰਡ ਦੇਖੇ ਪਹਬਤ ਸਾਗਰ ਤੇ ਵਿਚੇ ਤੂਫਾਨ ਅੰਦਰ । ਤਿੰਨ ਲੋਕ, ਚੌਦਾਂ ਭਵਨ, ਸੱਤ ਸਾਗਰ ਬਰਮਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਟੱਲ ਬੇਜਾਨ ਅੰਦਰ । ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਪੁਖਰਾਜ ਤੇ ਲਾਲ ਟਮਕਣ ਹੋਇਆ ਦੇਖਕੇ ਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅੰਦਰ । ਮੈਨੂੰ ਮਾਣ ਸੀ ਜਾਤ ਦਾ ਭੁਲ ਮੇਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਘਰ ਗਰੀਬਾਂ ਭਗਵਾਨ ਅੰਦਰ । ਸੀਸ ਆਪਣਾ ਭਗਤ ਦੇ ਚਰਨ ਧਰਿਆ ਟੁਟਿਆ ਦਿਲ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਗੁਮਾਨ ਅੰਦਰ । ਛੂਤ ਨਾਲ ਅਛੂਤ ਦੇ ਲਗਕੇ ਤੇ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਭਰਮ ਗਵਾ ਦਿਤੇ । ਸੇਵਕ ਹੋਇਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਸਮਝ ਆਵੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੰਕੇ ਨਸਾਇ ਦਿਤੇ ।

ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਪਰੋਖ

ਮੈਨੂੰ ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈਸੀ ਬਹਿਸ ਕਰ ਕੇ ਸੀ ਮੈਂ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲਾ । ਦਇਆ ਵਿਚ ਨਾ ਚਿਤ ਦੇ ਰਹੀ ਮੇਰੇ, ਸੀ ਕਰੋਧ ਤਲਵਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ । ਦਾਨ ਆਪ ਹੀ ਸਾਂ ਮੈਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦਿਵੇਣ ਵਾਲਾ । ਕਾਮੀ ਕਰੋਧੀ ਤੇ ਲੋਭੀ ਸੀ ਚਿਤ ਮੇਰਾ ਨਿਤ ਨਿੰਦਿਆ ਸੀ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ । ਜੁਗਤੀ ਦਸ

(੫੭)

ਦੇਵੋ ਕਿਰਪਾ ਆਪ ਕਰ ਕੇ ਸੰਕੇ ਭਰਮ ਤੇ ਦੂਰ ਅਗਿਆਨ ਹੋਵੇ !
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੁਸੀ ਹੋ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਦਾ ਮੈਨੂੰ
ਧਿਆਨ ਹੋਵੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਉਪਦੇਸ਼

ਸੁਣਕੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਨਦਰ ਮੋਹਰ ਕੀਤੀ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਰਾਮ
ਮਿਲਾ ਦਿਤਾ । ਦੀਵਾ ਗਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹਥ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਭਰਮ ਹਨੇਰ
ਤੇ ਸਭ ਨਸਾ ਦਿਤਾ । ਇਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਲਖਤਾ
ਦਸ ਦਵੈਸ਼ ਮਿਟਾ ਦਿਤਾ । ਮੰਜ਼ਲ ਸਤਮੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾ ਦੇਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਕੁੰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਪੁਚਾ । ਅਨਹੋਂਦ ਵਾਜੇ, ਕੁੰਡਲੀ ਖੁਲ ਗਈ ਪਰਮਾਨੰਦ
ਨੂੰ ਮਸਤ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਹੋ ਨਿਹਾਲ ਗਿਆ ਆਸਾ
ਰਾਗ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਉਣ ਲਗੇ । ਓਹਨੂੰ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ
ਲਗੇ ਨਾਲੇ ਵਿਚ ਵੇਰਾਗ ਦੇ ਗੋਣ ਲਗੇ ।

ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭ੍ਰਿੰਗ ਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰੁ ਏਕ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ
ਜਾ ਮਹਿ ਤਾਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ੧ ॥ ਮਾਧੋ ਅਬਿਦਿਆ ਹਿਤ ਕੀਨ ॥
ਬਿਬੇਕ ਦੀਪ ਮਲੀਨ ॥ ੨ ॥ ਰਹਾਉ । ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ ਅਚੇਤ ਸੰਭਵ
ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਅਸੋਚ ॥ ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਤਾਰ ਦੁਲਭ ਤਿਹੀ ਸੰਗਤ ਪੋਚ ॥ ੩ ॥
ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਹਾ ਜਹਾ ਲਗੁ ਕਰਮ ਕੇ ਬਸਿ ਜਾਇ ॥ ਕਾਲ ਫਾਸਿ ਅਬਧ
ਲਾਗੇ ਕਛੁ ਨ ਚਲੈ ਉਪਾਇ ॥ ੪ ॥ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਤਜ ਭ੍ਰਮੁ ਤਪਨ
ਤਪ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ॥ ਭਗਤ ਜਨ ਭੇ ਹਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕਰਹੁ ਨਿਧਾਨ । ॥

ਟੀਕਾ-ਦਵੇਯਾ ਡਿਓਡ ॥

ਫਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸੁਣ ਘੰਡਾ ਹੇੜਾ, ਮੱਛੀ ਕੰਡੀ ਅੰਦਰ ਜੀਭ ਰਸੰਦਰ ।
ਭੋਰ ਫੁਲਾਂ ਤੇ ਕਰੇ ਗੁਜਾਰਾਂ, ਦੀਵਾ ਦੇਖ ਪਤੰਗਰ ਔਂਦਾ ਮੰਦਰ ।
ਹਾਥੀ ਮੂਰਤ ਦੇਖ ਕਾਗਜ ਕੀ, ਕਾਮ ਵਸ ਦੁਖ ਪਾਵੇ ਉਮਰ ਗਵਾਵੇ ।
ਏਕੋ ਦੋਖ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸ ਕੀਤੇ ਆਪਣੀ ਜੂਨ ਫਸਾਵੇ ਆਪ ਬੰਧਾਵੇ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਿਲਦੇ ਜਿਸਨੂੰ ਬੋਧ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਦਸਣ ਨੇਰਾ ਚੱਕਣ ।

ਬਿਏਕ ਦੀਪਕ ਚਰਾਗ ਬਾਲਕੇਦਿਲੋਂ ਮਲੀਨਤਾ ਢੱਕਣ ਖੋਲਣ ਢੱਕਣ।
 ਸੰਗਤ ਕਰੇ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜਨਮ ਮਨੁਖਾ ਲਾਵੇ ਮੁਕਤੀ ਪਾਵੇ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਦਵੈਸ਼ ਈਰਖਾ ਦਵੈਤ ਦਿਲੋਂ ਚੁਕਾਵੇ ਏਕ ਵਿਸਾਵੇ।
 ਲਖ ਚੁਰਾਸੀ ਦੂਨਾ ਕੱਟਕੇ ਕਾਲ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਨਾਮੇ ਦੇ ਹੋੜੇ।
 ਗੁਰੂ ਗਿਆਨ ਤਪਾਂ ਸਿਰ ਹੈ ਜਿੰਦਗਾ ਭਰਮ ਮਦੋੜੇ ਕੁਲਫਾਂ ਤੋੜੇ।
 ਭਗਤੀ ਕਰੇ ਜੋ ਰੂਪ ਹਰੀ ਦਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਿਆਨੇ ਹਰੀ ਦਿਵਾਨੇ।
 ਹਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਰੀ ਹੈ ਵਸਦਾ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੇ ਹੋਰ ਨਾ ਜਾਨੇ।

ਦੇਹਰਾ—ਸੁਣਿਆ ਸ਼ਬਦ ਰਵਿਦਾਸ ਤੋਂ ਪਰਮਾਨੰਦ ਨਿਧਾਨ।

ਉਸਤਤੀ ਉਚਰ ਸੁਣਾਇਆ ਵਿਚ ਪਰੇਮ ਦੇ ਆਨ ॥

ਸ੍ਰੀ *ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ਬਦ

ਤੈ ਨਰ ਕਿਆ ਪੁਰਾਨ ਸੁਣ ਕੀਨਾ ॥ ਆਨ ਪਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਨਾ ਉਪਜੀ
 ਭੂਖੇ ਦਾਨ ਨ ਦੀਨਾ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਨਾ ਬਿਸਰਿਓ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਬਿਸਰਿਓ
 ਲੋਭ ਨ ਛੁਟਿਓ ਦੇਵਾ। ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੀ ਨਿਹਫਲ ਭਈ
 ਸਭ ਸੇਵਾ ॥ ੨ ॥ ਬਾਟ ਪਾਰ ਘਰ ਮੁਸ਼ ਬਿਰਾਨੋ ਭੋਟ ਭਰੇ ਅਪਰਾਧੀ ॥
 ਜਹਿ ਪੁਲੋਕ ਜਾਹਿ ਅਪਕੀਰਤ ਸੋਈ ਅਬਿਦਿਆ ਸਾਧੀ ॥ ੩ ॥ ਹਿੰਸਾ
 ਤੇ ਮਨ ਤੇ ਨਹੀ ਛੁਟੀ ਜੀਅ ਦਇਆ ਨਹੀ ਪਾਲੀ ॥ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧ
 ਸੰਗਤ ਬਿਨ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨ ਚਾਲੀ ॥ ੪ ॥

ਵਾਕ ਸੇਵਕ

ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਦਿਲ ਤੋਂ ਲਾਹ ਸ਼ੀਕੇ ਚਲੇ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ
 ਵਿਚ ਆਂਵਦੇ ਨੇ। ਜਾਣ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਸੰਗ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮਹਿਮਾਂ ਸ੍ਰੀ
 ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਗਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਇਕ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਪੂਜ ਬਾਝੋਂ

*ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਜਿਲਾ ਸੋਲ੍ਹ
 ਪੁਰ ਦੇ ਬਾਰਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੰਮਤ ੧੩੯੮ ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਸੀ। ਆਪ
 ਨੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜੋ (ਅਸਟਸ਼ਾਪ) ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਸਿਧ ਹੈ।
 ਸਾਰੀ ਹੀ ਉਮਰ ਰਾਮ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਕਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹੋਂਦ
 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚਾਤ੍ਰਕ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ। ਆਪ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਇਕ
 ਮੱਤ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਪਰਮਾਨੰਦੀਏ ਵੈਸ਼ਨੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ।

ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਪਖੰਡ ਨਸਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਬੈਰਾਗੀ ਮਤ ਸੀ ਏਹਨਾਂ ਦਾ ਦਸਦੇ
ਨੇ ਗੁਰੂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਹ ਅਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜ
ਹੈਸਨ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਰਾਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਦੇ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੜੇ
ਉਠ ਹਮੇਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇ ਉਠ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ।

ਦੋਹਰਾ—ਆਗਿਆ ਲੈਕੇ ਭਗਤ ਤੋਂ ਤੁਰ ਪਏ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ।

ਜਸ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਨਿਤ ਬਲੰਦ ॥

ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇ
ਦਵੇਯਾ ਛੰਦ ॥

ਦੇਸ ਪਦੇਸੀਂ ਜਸ ਭਗਤ ਦਾ ਵਧਿਆ ਜਗਤ ਮੇਂ ਸਾਰੇ ।
ਦੂਰੋਂ ਨੈੜਿਓਂ ਕਰ ਕੇ ਕਈਆਂ ਆ ਕੇ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰੇ ।
ਪੂਜਾ ਸੰਧਿਆ ਸਮੇਂ ਨਿਤ ਹੀ ਸੰਖ ਵਜੇ ਘੜਿਆਲਾ ।
ਮਸਤੀ ਨਾਮ ਦੀ ਰੰਗਣ ਚੜ ਪਈ ਫਿਰਦੀ ਹਰਦਮ ਮਾਲਾ ।
ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਹੀ ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕ ਆਵਣ ਇਕ ਜਾਵਣ ।
ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਤੇ ਰਹਿਤ ਦਸਦੇ ਲਗੇ ਭਰਮ ਨਸਾਵਣ ।
ਕਰਮ ਵੈਸ਼ਨੋ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਇਕ ਛਿਨ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਂਦੇ ।
ਕੇਸ, ਸਫੈਦ ਬਸਤਰ ਦਾਹੜਾ ਰੋਮ ਨ ਕਿਤੋਂ ਲੁਹਾਂਦੇ ।
ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ, ਪਾਰਸ ਵਟੀ ਭਗਤ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ।
ਤਾਂ ਹੀ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਿਖਿਆ *ਹਰਿਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ।
ਸਤ ਸੰਗਤ ਨਿਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਚੜ੍ਹੀ ਨਾਮ ਦੀ ਰੰਗਣ ।
ਕਿਰਤ ਕੰਮ ਭੀ ਛੱਡੇ ਸਾਰੇ ਜੋੜੇ ਸਿਉਣੇ ਗੰਡਣ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜੋਤ ਅਕਾਲੀ ਦਰਸ਼ਨ ਆ ਕਰ ਦੇਵਣ ।
ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਸ ਠਾਕਰ ਹੋਇਆ ਰਜਿ ਰਜਿ ਜੇਹੜੇ ਸੇਵਣ ।
ਕਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਰਾਮ ਜੀ ਕਿਤਨੀ ਪਰੀਤੀ ਮੇਰੀ ।

*ਰਵਿਦਾਸ ਢੋਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੇਤ ਤਿਨ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ॥

(੬੦)

ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਭਰਦਾ ਭਗਤਾ ਨਿਤ ਚੋਕੀ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ।
ਮਸਤੀ ਨਾਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਉਚੀ ਉਚੀ ਗਾਵੇ ।
ਨਾਲੇ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਰਿ ਜਸ ਉਚਰ ਸੁਨਾਵੇ ।

ਬਾਣੀ ਸੋਰਠ

ਜਉ ਤੁਮ ਗਿਰਵਰ ਤਉ ਹਮ ਮੋਰਾ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਾੜ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਉਚਾ ਜਾਪੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਫਿਰ
ਮੋਰ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਵਸਾਂ । ਭਾਵ ਉਚੀ ਬੋਲ ਕੇ ਤੇਰਾ ਜਾਪ ਕਰਾਂ ।

ਜਉ ਤਮ ਚੰਦ ਤਉ ਹਮ ਭਏ ਹੈ ਚਕੋਰਾ । ੧ ॥

ਜੇਕਰ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਰੂਪ ਕਰ ਲਵੇ ਮੈਂ ਚਕੋਰ ਪੰਛੀ ਬਣ ਕੇ
ਤੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖਾਂ ।

ਮਾਧਵੇ ਤੁਮ ਨ ਤੋਰਹੁ ਤਉ ਹਮ ਨਹੀ ਤੋਰਾਹੁ ।

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ
ਸਚੀ ਪਰੀਤ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਨਾਲ ਹੈ ।

ਤੁਮ ਸਿਉ ਤੋਰਿ ਕਵਨ ਸਿਉ ਜੋਰਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ।

ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਪਰੀਤ ਤੋੜ ਕੇ ਹੋਰ ਕਿਥੇ ਜੋੜਾਂ ਭਾਵ ਹੋਰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ।

ਜਉ ਤੁਮ ਦੀਵਰਾ ਤਉ ਹਮ ਬਾਤੀ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀਉ ਜੇ ਤੂੰ ਦੀਵਾ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਜਗਤ ਰੂਪੀ ਤੇਲ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਮੈਂ
ਬਤੀ ਬਣਕੇ ਵਿਚ ਰਹਾਂਗਾ ।

ਜਉ ਤੁਮ ਤੀਰਥ ਤਉ ਹਮ ਜਾਤੀ ॥ ੨ ॥

ਜੇ ਤੀਰਥ ਬਣ ਜਾਵੇਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਲਾ ਹੋ ਕੇਂ (ਜਾਤੀ, ਤਰਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚੇ ਰਹਾਂ) ।

ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਹਮ ਤੁਮ ਸੰਗੇ ਜੋਰੀ ॥

ਸਚ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਗੰਢੀ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਤੁਮ ਜੋਰਿ ਅਵਰ ਸੰਗਿ ਤੋਰੀ ॥ ੩ ॥

ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਦਿਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ।

ਜਹਿ ਜਹਿ ਜਾਉ ਤਹਾ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ॥

ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੂੰ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਵੇਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂ
ਗਾ ਤੇ ਸੇਵਕ ਹੋਕੇ ਰਹਾਂਗਾ ।

(੫੭)

ਦੇਵੋ ਕਿਰਪਾ ਆਪ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ੀਕੇ ਭਰਮ ਤੇ ਦੂਰ ਅਗਿਆਨ ਹੋਵੇ !
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਦਾ ਮੈਨੂੰ
ਧਿਆਨ ਹੋਵੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਉਪਦੇਸ਼

ਸੁਣਕੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਨਦਰ ਮੋਹਰ ਕੀਤੀ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਰਾਮ
ਮਿਲਾ ਦਿਤਾ । ਦੀਵਾ ਗਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹਬ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਭਰਮ ਹਨੇਰ
ਤੇ ਸਭ ਨਸਾ ਦਿਤਾ । ਇਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਲਖਤਾ
ਦਸ ਦਵੈਸ਼ ਮਿਟਾ ਦਿਤਾ । ਮੰਜ਼ਲ ਸਤਮੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾ ਦੇਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਕੁੰਡ ਦੇ ਕੋਲ ਪੁਚਾ । ਅਨਹੋਂਦ ਵਾਜੇ, ਕੁੰਡਲੀ ਖੁਲ ਗਈ ਪਰਮਾਨੰਦ
ਨੂੰ ਮਸਤ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਹੋ ਨਿਹਾਲ ਗਿਆ ਆਸਾ
ਰਾਗ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਉਣ ਲਗੇ । ਉਹਨੂੰ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ
ਲਗੇ ਨਾਲੇ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗ ਦੇ ਗੋਣ ਲਗੇ ।

ਆਸਾ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ

੧ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮ੍ਰਿਗ ਮੀਨ ਭਿੰਗ ਪਤੰਗ ਕੁੰਚਰੁ ਏਕ ਦੋਖ ਬਿਨਾਸ ॥ ਪੰਚ ਦੋਖ ਅਸਾਧ
ਜਾ ਮਹਿ ਤਾਕੀ ਕੇਤਕ ਆਸ ॥ ੧ ॥ ਮਾਧੋ ਅਬਿਦਿਆ ਹਿਤ ਕੀਨ ॥
ਬਿਬੇਕ ਦੀਪ ਮਲੀਨ ॥ ੨ ॥ ਰਹਾਉ । ਤ੍ਰਿਗਦ ਜੋਨਿ ਅਚੇਤ ਸੰਭਵ
ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਅਸੋਚ ॥ ਮਾਨੁਖਾ ਅਵਤਾਰ ਦੁਲਭ ਤਿਹੀ ਸੰਗਤ ਪੋਚ ॥ ੩ ॥
ਜੀਅ ਜੰਤ ਜਹਾ ਜਹਾ ਲਗੁ ਕਰਮ ਕੇ ਬੰਸਿ ਜਾਇ ॥ ਕਾਲ ਫਾਸਿ ਅਬਧ
ਲਾਗੇ ਕਛੁ ਨ ਚਲੈ ਉਪਾਇ ॥ ੪ ॥ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਤਜ ਭ੍ਰਮੁ ਤਪਨ
ਤਪ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ॥ ਭਗਤ ਜਨ ਭੇ ਹਰਨ ਪਰਮਾਨੰਦ ਕਰਹੁ ਨਿਧਾਨ । ॥

ਟੀਕਾ-ਦਵੈਯਾ ਡਿਓਡ ॥

ਫਸੇ ਮ੍ਰਿਗ ਸੁਣ ਘੰਡਾ ਹੇੜਾ, ਮੱਛੀ ਕੰਡੀ ਅੰਦਰ ਜੀਭ ਰਸੰਦਰ ।
ਭੋਰ ਫੁਲਾਂ ਤੇ ਕਰੇ ਗੁਜਾਰਾਂ, ਦੀਵਾ ਦੇਖ ਪਤੰਗਰ ਐਂਦਾ ਮੰਦਰ ।
ਹਾਥੀ ਮੂਰਤ ਦੇਖ ਕਾਂਗੜ ਕੀ, ਕਾਮ ਵਸ ਦੁਖ ਪਾਵੇ ਉਮਰ ਗਵਾਵੇ ।
ਏਕੋ ਦੋਖ ਵਿਸ਼ੇ ਵਸ ਕੀਤੇ ਆਪਣੀ ਜੂਨ ਫਸਾਵੇ ਆਪ ਬੰਧਾਵੇ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਿਲਦੇ ਜਿਸਨੂੰ ਬੋਧ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਦਸਣ ਨੇਰਾ ਚੱਕਣ ।

ਬਿਏਕ ਦੀਪਕ ਚਰਾਗ ਬਾਲਕੇਦਿਲੋਂ ਮਲੀਨਤਾ ਢੱਕਣ ਖੋਲਣ ਢੱਕਣ।
 ਸੰਗਤ ਕਰੇ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਜਨਮ ਮਨੁਖਾ ਲਾਵੇ ਮੁਕਤੀ ਪਾਵੇ।
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਦਵੈਸ਼ ਈਰਖਾ ਦਵੈਤ ਦਿਲੋਂ ਚੁਕਾਵੇ ਏਕ ਦਿਸਾਵੇ।
 ਲਖ ਚੁਰਾਸੀ ਜੂਨਾਂ ਕੱਟਕੇ ਕਾਲ ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਨਾਮੇ ਦੇ ਹੋੜੇ।
 ਗੁਰੂ ਗਿਆਨ ਤਪਾਂ ਸਿਰ ਹੈ ਜਿੰਦਰਾ ਭਰਮ ਮਟੋੜੇ ਕੁਲਫਾਂ ਤੋੜੇ।
 ਭਗਤੀ ਕਰੇ ਜੋ ਰੂਪ ਹਰੀ ਦਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਿਆਨੇ ਹਰੀ ਦਿਵਾਨੇ।
 ਹਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਰੀ ਹੈ ਵਸਦਾ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨੇ ਹੋਰ ਨਾ ਜਾਨੇ।
 ਦੋਹਰਾ—ਸੁਣਿਆ ਸ਼ਬਦ ਰਵਿਦਾਸ ਤੋਂ ਪਰਮਾਨੰਦ ਨਿਧਾਨ।
 ਉਸਤਤੀ ਉਚਰ ਸੁਣਾਇਆ ਵਿਚ ਪਰਮ ਦੇ ਆਨ ॥

ਸ੍ਰੀ *ਪ੍ਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ਬਦ

ਤੈ ਨਰ ਕਿਆ ਪੁਰਾਨ ਸੁਣ ਕੀਨਾ ॥ ਆਨ ਪਾਵਨੀ ਭਗਤਿ ਨਾ ਉਪਜੀ
 ਭੁਖੇ ਦਾਨ ਨ ਦੀਨਾ ॥ ੧ ॥ ਕਾਮ ਨਾ ਬਿਸਰਿਓ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਬਿਸਰਿਓ
 ਲੋਭ ਨ ਛੁਟਿਓ ਦੇਵਾ। ਪਰ ਨਿੰਦਾ ਮੁਖ ਤੇ ਨਹੀ ਛੂਟੀ ਨਿਹਫਲ ਭਈ
 ਸਭ ਸੇਵਾ ॥ ੨ ॥ ਬਾਟ ਪਾਰ ਘਰ ਮੂਸ ਬਿਰਾਨੇ ਭੇਟ ਭਰੇ ਅਪਰਾਧੀ ॥
 ਜਹਿ ਪੁਲੋਕ ਜਾਹਿ ਅਪਕੀਰਤ ਸੋਈ ਅਬਿਦਿਆ ਸਾਧੀ ॥ ੩ ॥ ਹਿੰਸਾ
 ਤੇ ਮਨ ਤੇ ਨਹੀ ਛੂਟੀ ਜੀਅ ਦਇਆ ਨਹੀ ਪਾਲੀ ॥ ਪਰਮਾਨੰਦ ਸਾਧ
 ਸੰਗਤ ਬਿਨ ਕਥਾ ਪੁਨੀਤ ਨ ਚਾਲੀ ॥ ੪ ॥

ਵਾਕ ਸੇਵਕ

ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦਿਲ ਤੋਂ ਲਾਹ ਸ਼ੀਕੇ ਚਲੇ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ
 ਵਿਚ ਆਂਵਦੇ ਨੇ। ਜਾਣ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਸੰਗ ਚੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮਹਿਮਾਂ ਸ੍ਰੀ
 ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਗਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਇਕ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਪੂਜ ਬਾਝੋਂ

*ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਜਿਲਾ ਸੋਲ
 ਪੁਰ ਦੇ ਬਾਟਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੰਮਤ ੧੩੯੮ ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਸੀ। ਆਪ
 ਨੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜੋ (ਅਸਟਬਾਪ) ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਪਰਸਿਧ ਹੈ
 ਸਾਰੀ ਹੀ ਉਮਰ ਰਾਮ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਕਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹੋਂਦ
 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚਾਤੁਕ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ। ਆਪ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਇਕ
 ਮੱਤ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਪਰਮਾਨੰਦੀਏ ਵੈਸ਼ਨੋ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹੈ।

ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਪਖੰਡ ਨਸਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਬੈਰਾਗੀ ਮਤ ਸੀ ਏਹਨਾਂ ਦਾ ਦਸਦੇ
ਨੇ ਗੁਰੂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਹ ਅਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜ
ਹੈਸਨ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਰਾਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਦੇ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੜੇ
ਉਠ ਹਮੇਸ਼ ਪਹਿਲੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇ ਉਠ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ।

ਵੋਹਰਾ—ਆਗਿਆ ਲੈਕੇ ਭਗਤ ਤੋਂ ਤੁਰ ਪਏ ਪਰਮਾ ਨੰਦ ।

ਜਸ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਨਿਤ ਬਲੰਦ ॥

ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣੇ
ਦਵੇਯਾ ਛੰਦ ॥

ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸੀਂ ਜਸ ਭਗਤ ਦਾ ਵਧਿਆ ਜਗਤ ਮੇਂ ਸਾਰੇ ।
ਦੂਰੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਕਰ ਕੇ ਕਈਆਂ ਆ ਕੇ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰੇ ।
ਪੂਜਾ ਸੰਧਿਆ ਸਮੇਂ ਨਿਤ ਹੀ ਸੰਖ ਵਜੇ ਘੜਿਆਲਾ ।
ਮਸਤੀ ਨਾਮ ਦੀ ਰੰਗਣ ਚੜ ਪਈ ਫਿਰਦੀ ਹਰਦਮ ਮਾਲਾ ।
ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਹੀ ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕ ਆਵਣ ਇਕ ਜਾਵਣ ।
ਗੁਰ ਮੰਤਰ ਤੇ ਰਹਿਤ ਦਸਦੇ ਲਗੇ ਭਰਮ ਨਸਾਵਣ ।
ਕਰਮ ਵੈਸ਼ਨੋ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਇਕ ਛਿਨ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਂਦੇ ।
ਕੇਸ, ਸਫੈਦ ਬਸਤਰ ਦਾਹੜਾ ਰੋਮ ਨ ਕਿਤੋਂ ਲੁਹਾਂਦੇ ।
ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ, ਪਾਰਸ ਵਟੀ ਭਗਤ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ।
ਤਾਂ ਹੀ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਿਖਿਆ *ਹਰਿਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ।
ਸਤ ਸੰਗਤ ਨਿਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਚੜੀ ਨਾਮ ਦੀ ਰੰਗਣ ।
ਕਿਰਤ ਕੰਮ ਭੀ ਛੱਡੇ ਸਾਰੇ ਜੋੜੇ ਸਿਉਣੇ ਗੰਡਣ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜੋਤ ਅਕਾਲੀ ਦਰਸ਼ਨ ਆ ਕਰ ਦੇਵਣ ।
ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਸ ਠਾਕਰ ਹੋਇਆ ਰਜਿ ਰਜਿ ਜੇਹੜੇ ਸੇਵਣ ।
ਕਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਰਾਮ ਜੀ ਕਿਤਨੀ ਪਰੀਤੀ ਮੇਰੀ ।

*ਰਵਿਦਾਸ ਵੇਵੇਤਾ ਵੋਰ ਨੇਤ ਤਿਨ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ॥

ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ॥

ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਭਰਦਾ ਭਗਤਾ ਨਿਤ ਚੋਕੀ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ।
ਮਸਤੀ ਨਾਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਉਚੀ ਉਚੀ ਗਾਵੇ ।
ਨਾਲੇ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਰਿ ਜਸ ਉਚਰ ਸੁਨਾਵੇ ।

ਬਾਣੀ ਸੋਰਠ

ਜਉ ਤੁਮ ਗਿਰਵਰ ਤਉ ਹਮ ਮੋਰਾ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੇ ਪ੍ਰਭੂ ਪਹਾੜ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਉਚਾ ਜਾਪੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਫਿਰ
ਮੋਰ ਹੋ ਕੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਵਸਾਂ । ਭਾਵ ਉਚੀ ਬੋਲ ਕੇ ਤੇਰਾ ਜਾਪ ਕਰਾਂ ।

ਜਉ ਤਮ ਚੰਦ ਤਉ ਹਮ ਭਏ ਹੈ ਚਕੋਰਾ । ੧ ॥

ਜੇਕਰ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਚੰਦਰਮਾ ਦਾ ਰੂਪ ਕਰ ਲਵੇ ਮੈਂ ਚਕੋਰ ਪੰਛੀ ਬਣ ਕੇ
ਤੇਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖਾਂ ।

ਮਾਧਵੇ ਤੁਮ ਨ ਤੋਰਹੁ ਤਉ ਹਮ ਨਹੀਂ ਤੋਰਾਹੁ ।

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੈਥੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਜਾਂਦਾ
ਸਚੀ ਪਰੀਤ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪ ਨਾਲ ਹੈ ।

ਤੁਮ ਸਿਉ ਤੋਰਿ ਕਵਨ ਸਿਉ ਜੋਰਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ।

ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਪਰੀਤ ਤੋੜ ਕੇ ਹੋਰ ਕਿਥੇ ਜੋੜਾਂ ਭਾਵ ਹੋਰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ।

ਜਉ ਤੁਮ ਦੀਵਰਾ ਤਉ ਹਮ ਬਾਤੀ ॥

ਹੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀਉ ਜੇ ਤੂੰ ਦੀਵਾ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਜਗਤ ਰੂਪੀ ਤੇਲ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਮੈਂ
ਬਤੀ ਬਣਕੇ ਵਿਚ ਰਹਾਂਗਾ ।

ਜਉ ਤੁਮ ਤੀਰਥ ਤਉ ਹਮ ਜਾਤੀ ॥ ੨ ॥

ਜੇ ਤੀਰਥ ਬਣ ਜਾਵੇਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਲਾ ਹੋ ਕੇ (ਜਾਤੀ) ਤਰਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚੇ ਰਹਾਂ ।

ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਹਮ ਤੁਮ ਸੰਗ ਜੋਰੀ ॥

ਸਚ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਗੰਢੀ ਹੋਈ ਹੈ ।

ਤੁਮ ਜੋਰਿ ਅਵਰ ਸੰਗਿ ਤੋਰੀ ॥ ੩ ॥

ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਦਿਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤੀ ।

ਜਹਿ ਜਹਿ ਜਾਉ ਤਹਾ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ॥

ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਤੂੰ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਵੇਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂ
ਗਾ ਤੇ ਸੇਵਕ ਹੋਕੇ ਰਹਾਂਗਾ ।

ਲਛਮੀ, ਪੁਤਰ, ਮੰਦਰ, ਸੇਤੀ ਸੰਤ ਨਾ ਚਿਤ ਭਰਮਾਵਣ ।
 ਮਨ ਵਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਧੂ ਆਪਣਾ ਪੁਜਣ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰੇ ।
 ਅਨਹਦ ਵਾਜੇ ਰੁਣ ਝੁਣ ਸੁਣਦੇ ਜੋਤੀ ਪੈਣ ਚਮਕਾਰੇ ।
 ਅੰਤ ਰਸ ਦੀ ਧਾਰਾ ਪੀਵਣ ਖੁਸ਼ੀ ਓਸ ਵਿਚ ਜੀਵਣ ।
 ਬਲਣ ਪਰੇਖ ਦੇ ਦੀਵੇ ਹਰਦਮ ਭਰ ਭਰ ਪਿਆਲੇ ਪੀਵਣ ।
 ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਗਰੀਬਾਂ ਅੰਦਰ ਵੰਡ ਖਾਣਾ ਤੇ ਪੀਣਾ ।
 ਰਹਿਣਾ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਹਰ ਦਮ ਸਾਸ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਜੀਣਾ ।
 ਬਣ ਗਏ ਸੋਨਾ ਸੰਦ ਨਿਕਾਰੇ ਚੰਮੜਾ ਕਟਣ ਨਾਹੀਂ ।
 ਕੰਮ ਰੰਛਣ ਤੁਪਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਾਹੀ ।
 ਪੁਛਣ ਲੋਕ ਸਰਬੰਧੀ ਸਾਖੀ ਬੀਤੇ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ।
 ਕਿਉ ਨਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰੇਂਦੇ ਭਗਤ ਜੀ ਕਿਧਰ ਸੰਦ ਨਗੀਨੇ ।
 ਆਹ ਲੋ ਰੰਬੀ, ਆਰਾਂ, ਸੂਈਆਂ, ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਵੇ ।
 ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਖਾਵੇ ਚਾ ਹੰਡਾਵੇ ।
 ਉਸ ਵੇਲੇ ਫਿਰ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਏਹੋ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਇਆ ।
 ਕੰਮ ਬਿਗਰਾਤੇ ਗੰਡਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਦਮ ਇਉਂ ਹਟਾਇਆ ।

ਸੋਰਠ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਚਮਰਟਾ ਗਾਂਠਿ ਨ ਜਨਈ ॥ ਲੋਕ ਗਠਾਵੈ ਪਨਹੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਆਰ ਨਹੀ ਜਿਹ ਤੋਪਉ ॥ ਨਹੀ ਗਾਂਬੀ ਠਾਉ ਰੋਪਉ ॥ ੧ ॥ ਲੋਗੁ ਗੰਠਿ
 ਗੰਠਿ ਖਰਾ ਬਿਗੂਚਾ ॥ ਹਉ ਬਿਨੁ ਗਾਂਠੇ ਜਾਇ ਪਹੂਚਾ ॥ ੨ ॥ ਰਵਿਦਾਸੁ
 ਜਪੈ ਨਾਮਾ ਨਾਮਾ ॥ ਮੋਹਿ ਜਮ ਸਿਉ ਨਾਹੀ ਕਾਮਾ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥ ੨੦ ॥

ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ਹੋਈ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਣਕੇ ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਹੋਈ ਅਨੰਦ ।

ਚੰਮੜਾ ਸਿਛੂਣਾ ਗੰਡਣਾ ਕੀਤਾ ਸਭ ਹੀ ਬੰਦ ॥

ਬੈਤ—ਇਕੰਤ ਬੈਠ ਕੇ ਭਗਤ ਜੀ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਹੋਈ ਅਕਾਸ਼
 ਬਾਣੀ ਸਮਝਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਮੁਫਤ ਖੋਰੇ ਵੇਲੜ ਪੂਜਾ ਖਾਣ ਜੇਹੜੇ ਉਚੇ
 ਨੀਵੇਂ ਦਾ ਭੇਦ ਬਤਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਨੀਚ ਨੀਚ ਕਹਿਕੇ ਦੁਰੇ ਦੁਰੇ ਕਰਦੇ

ਨੀਵੀਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਚਾ ਬਣਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਮੇਰੀ ਜੋਤ ਤੇਰੀ ਮੈਂ ਤੂੰ ਇਕੋ
 ਭਰਮ ਭੂਤ ਦਾ ਛੂਤ ਉਡਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਹਰ ਇਕ ਜੰਤ ਰਾਣੇ ਰੰਕ ਦਸ
 ਦੇਵੀਂ ਧਰਤੀ ਇਕ ਤੇ ਬੈਠਣ ਸਿਖਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਸਿਖਿਆ ਦਸਕੇ ਧਰਮ
 ਦੇ ਵਲ ਲਾ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਾਜ ਕੇ ਆਪ ਛਕਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਖੰਡਣ ਕਰ
 ਪਖੰਡ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿਧੇ ਮਾਰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਜੀਵ
 ਹਿੰਸਾ ਝੂਠ ਦਾਨੂ ਮਾਸ ਨਿੰਦਾ ਮੁਸ਼ਕਪੂਰ ਦੇ ਵਾਂਗ ਉਡਾ ਦੇ ਤੂੰ ।
 ਧਰਮ ਸੱਤ ਸਨਾਤਨੀ ਦਸ ਦੇਵੀਂ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਿੜਾ ਦੇ
 ਤੂੰ । ਹਾਜਰ ਨਾਜਰ ਹਾਂ ਮੈਂ ਅੰਗ ਸੰਗ ਭਗਤਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਜੋਤ
 ਜਗਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਪੰਜ ਤੱਤ ਅੰਦਰ ਏਹ ਖੇਲ ਸਾਰਾ ਹਡ ਚੰਮ ਦਾ ਭੇਦ
 ਮੁਕਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਭੁਲੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਮਝਾ ਦੇ ਤੂੰ ਹਰੀ ਜਾਪ ਵਾਲਾ
 ਰੋਲਾ ਪਾ ਦੇ ਤੂੰ । ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤੇ ਨਾਮ ਜਪਾ ਦੇ ਤੂੰ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
 ਨੂੰ ਉਚਾ ਬਣਾ ਦੇ ਤੂੰ ।

ਦੋਹਰਾ— ਏਹ ਸੁਣ ਬਾਣੀ ਨਭ ਤੋਂ ਬਾਬੇ ਲਾਏ ਧਿਆਨ ।
 ਦਰਸਨ ਦਿੰਦੇ ਆਪ ਪ੍ਰਭ ਆ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥
 ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਭਗਤ ਜੀ ਬੈਲਣ ਸ਼ਬਦ ਨਿਸੰਗ ।
 ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਦਿਨ ਰਾਤ ਹੀ ਚੜਿਆ ਨਾਮ ਦਾ ਰੰਗ ॥

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜਬ ਹਮ ਹੋਤੇ ਤਬ ਤੂ ਨਾਹੀ ਅਬ ਤੂਹੀ ਮੈ ਨਾਹੀ ॥

ਹੋ ਪਰੀ ਪੂਰਨ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਆਕਾਰ ਸੀ ਓਨਾ ਚਿਰ ਤੂੰ ਮੈਥੋਂ ਪਰੇ ਸੀ
 ਹੁਣ ਤੂੰਹੀ ਤੂੰ ਹੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ (ਇਕੋ ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ) ।

ਅਨਲ ਅਗਮ ਜੈਸੇ ਲਹਿਰ ਮਇਓਂ ਦਧਿ ਜਲ ਕੈਵਲ ਮਾਹੀ ॥

ਪੌਣ ਤੇ ਅਗ ਦੀ ਉਤਪਤੀ (ਅਤੇ) ਪੌਣ ਤੇ ਹੀ ਨਾਸ ਹੈ, (ਫਿਰ) ਪਾਣੀ ਦੀ
 ਲੈਹਟ, (ਅਤੇ) ਦੁਧ ਵਿਚ ਪਾਣੀ (ਜਿਵੇਂ) ਦੁਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭੇਦ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(੬੫)

ਮਾਧਵੇ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ਭਰਮ ਐਸਾ ॥
ਜੈਸਾ ਮਾਨੀਐ ਹੋਇ ਨ ਤੈਸਾ ॥ ੧ ॥ ਦਹਾਉ ॥

ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਭਰਮ ਹੈ (ਰੱਸੀ) ਸਪ ਵਾਂਗ ਚਾਨਣ ਹੋਏ ਭਰਮ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਨਰਪਤਿ ਏਕੁ ਸਿੰਘਾਸਣ ਸੋਇਆ ਸੁਪਨੇ ਭਇਆ ਭਿਖਾਰੀ ॥

ਜਿਵੇਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਅੰਦਰ ਭਿਖਿਆ ਮੰਗੀ ਅਤੇ ਜਾਗਣ ਤੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ

ਅਛਤ ਰਾਜ ਬਿਛੁਰਤ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸੋ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥ ੨ ॥

ਹਾਂ ਪਰੀਤਮ ਮੈਂ ਜਦ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ ਏਹ ਦੇਹ ਪਾਈ ਹੈ ਤਦ ਤੋਂ
ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਮੈਥੋਂ ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹੋ ਨਾ ।

ਰਾਜ ਭੁਇਨੀਂਗ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੈਸੇ ਹਹਿ ਅਬ ਕਛੁ ਮਰਮੁ ਜਨਾਇਆ ॥

ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਸੀ ਸੱਪ ਵਾਲੀ ਵਿਥਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਆਪ ਦਾ ਰਸਤਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਅਨਿਕ ਕਟਕ ਜੈਸੇ ਭੂਲਿ ਪਰੇ ਅਬ ਕਹਤੇ ਕਹਨਿ ਨ ਆਇਆ ॥ ੩ ॥

ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕ ਆਪ ਰਸਤਾ ਛੱਡ ਕੇ ਉਜੜ ਵਿਚ ਭੁਲ ਗਏ ਨੇ । ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਆਪ ਦਾ ਨਾਮ ।

ਸਰਬੇ ਏਕੁ ਅਨੇਕੈ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਘਟਿ ਭੋਗਵੈ ਸੋਈ ॥

ਜਲ ਥਲ ਸਾਰੇ ਤੇਰਾ ਇਕ ਰੂਪ ਵਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਹਾਥ ਪੈ ਨਰੈ ਸਹਜੇ ਹੋਇ ਸੋ ਹੋਈ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ਹੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜੀ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਸਹਜ ਪਦ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਤੇਰਾ ਹੀ ਰੂਪ
ਹੋ ਗਿਆ ਤੂੰਹੀ ਤੂੰ ਜਪਦਾ ਹੋਇਆ ਭਾਵ ਮੈਂ ਤੇ ਰਾਮ ਇਕੋ ਹੀ ਹਾਂ ।

ਸਾਰੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ

ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਚੰਗਾ ਆਪ ਦਾ ਲਗੇ
ਦਰਬਾਰ ਸਾਨੂੰ । ਦਰਸ਼ਨ ਆਪ ਦੇ ਹੋਣ ਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ
ਦਿਓ ਆ ਕੇ ਗੰਗਾ ਪਾਰ ਸਾਨੂੰ । ਜਨਮ ਮਰਨ ਚੁਰਾਸੀਓਂ ਕਟ ਦੇਵੇ
ਸਿਖ ਆਪਣੇ ਕਰੋ ਵਿਚਾਰ ਸਾਨੂੰ । ਮੰਤਰ ਦਸ ਦਿਓ ਕੰਨ ਵਿਚ
ਸਭੇ ਸਿਖ ਆਪਣੇ ਕਰੋ ਤਿਆਰ ਸਾਨੂੰ । ਅੰਮ੍ਰਤ ਦਿਓ ਜੀ ਅਜ
ਛਕਾ ਬਾਬਾ ਜਾਪ ਜੁਗਤੀ ਦੀ ਦਸੋ ਦਿਓ ਸਾਰ ਸਾਨੂੰ । ਅਸੀਂ ਆਪ ਦਾ

ਨਿਤ ਸਤਸੰਗ ਕਰਦੇ ਬਾਮਣ ਆਖਦੇ ਨੀਚ ਚਮਾਰ ਸਾਨੂੰ । ਅਸੀਂ
ਤੇਰੇ ਦੁਆਰੇ ਤੇ ਆਏ ਹਾਂ ਜੀ ਖੈਰ ਪਾਓ ਝੋਲੀ ਪ੍ਰਵਦਗਾਰ ਸਾਨੂੰ। ਅਸੀਂ
ਸਿਖਿਆ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਦੇਵੇ ਲੋਕੀ ਕਹਿਣ ਨਾਂ ਚੱਕੋ ਬਿਗਾਰ ਸਾਨੂੰ।
ਲੋਕ ਲਜਿਆ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਤੰਗ ਆਏ ਰਹੀ ਚਿਤ ਮੈਂ ਤੇ ਇਹੋ ਸੰਗ
ਲੋ ਜੀ । ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕਰੋ ਕਿਰਪਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਭਜਨ ਵਿਚ ਰੰਗ ਲੋ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨੂੰ ਸਿਖ ਕਰਨਾ

ਭਗਤ ਆਖਿਆ ਰਾਮ ਪਿਆਰਿਓ ਜੀ ਜਿਹਬਾ ਸੁਆਦ ਅੰਦਰ
ਜੀਆਂ ਘਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਦਾਰੂ, ਮਾਸ, ਜੂਲਾ, ਝੂਠ, ਬੋਲਣਾ ਨਹੀਂ
ਘਰ ਕੰਜਰਾਂ ਦੇ ਚਲ ਜਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਚੋਰੀ ਠਗੀ ਡਾਕੇ ਧਾੜੇ ਮਾਰਨੇ
ਨਹੀਂ ਪੈਸਾ ਲੜਕੀ ਦਾ ਲੈ ਵਿਆਹਵਣਾ ਨਹੀਂ । *ਨੱਕ ਕੰਨ ਨ
ਵਿੰਨੁਣੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਗਹਿਣਾ ਸੋਨਾ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਪਾਵਣਾ ਨਹੀਂ ।
ਕਿਰਤ ਆਪਣੀ ਵਿਚ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹਿਣਾ ਦੇਖ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਮਨ
ਭਰਮਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਸੁਚ ਸੋਧ ਜੂਠਾ ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ ਨਿਤ ਨ੍ਹਾਏ
ਬਿਨਾ ਅੰਨ ਖਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਕੇੜ ਰਖਣੇ ਤੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਰਹਿਣਾ
ਰੋਮ ਕਿਤੋਂ ਭੀ ਕਿਸੇ ਲੁਹਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਮਾਤਾ ਜੋਗਣੀ ਭੈਰੋਂ ਗਨੇਸ਼
ਗੁਰਾ ਪੀਰਾਂ ਮਟ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਧਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਤੇ
ਦਾਨ ਅੰਨ ਕਰਨਾ ਪਖੰਡੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਨੂੰ ਜਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਏਨਾਂ
ਪੰਡਿਆਂ ਡੂਮਾਂ ਤੇ ਮੁਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਗਤ ਆਪਣੀ ਵਿਚ ਬਠਾਵਣਾ
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਨ ਨਾ ਕਦੇ ਖਾਣਾ ਨਾਲ ਭੰਗੀਆਂ ਦੇ ਰਲ
ਖਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਨਹੀਂ ਵਿਚ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਕਦੇ ਜਾਣਾ ਦਾਵਾ ਕਿਸੇ
ਤੇ ਕਦੇ ਕਰਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਰਹਿਣਾ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ
ਹਕ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਖੁਸ਼ਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਬੰਦਾ ਏਸ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਚਲ

*ਪਿਛਲੇ ਰਵਦਾਸੀਏ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਨੱਕ ਕੰਨ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿਕ
ਨਹੀਂ ਪੌਂਦੇ ਸੀ । ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕੂੜ ਸੋਨਾ ਕੂੜ ਰੁਪਾ ਕੂੜ ਪੈਨਣਹਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ।

ਜਾਵੇ ਟੋਇਆ ਪੁਟ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦਬਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਚਿਖਾ ਲਕੜਾ ਨਾਲ
ਸਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਇ ਹੋਇ ਕਿਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਰਾਮ ਨਾਮ
ਜਪਦੇ ਵਿਦਾ ਕਰੋ ਭਾਈ ਵਿਛੜੇ ਹੋਏ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਆਵਣਾ ਨਹੀਂਦੇ
ਭਜਨ ਪਾਠ ਹੈ ਨਿਤ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਨਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਹੋਰ
ਗਾਵਣਾ ਨਹੀਂ । ਹਰਿਤ ਦਸ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਗਤ
ਨੂੰ ਕਰ ਨਿਹਾਲ ਦਿਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਤਿਸੰਗ ਜੋ ਨਿਤ ਕਰ ।
ਬਾਬੇ ਆਪਣਾ ਓਹਨੂੰ ਜਮਾਲ ਦਿਤਾ ।

ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਅਰਜ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੋ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਿਤਾ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਭਰਮ
ਨਸਾਇ ਸਾਡਾ । ਸਾਨੂੰ ਮਤਿ ਦਿਤੀ ਸੁਧ ਆਤਮਾ ਦੀ ਕਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ
ਮਨ ਸਮਝਾਇ ਸਾਡਾ । ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨਤਾ ਤੱਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਦਿਲ
ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇ ਸਾਡਾ । ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਵਲ ਧਿਆਨ
ਹੋਵੇ ਤਰਫ ਦੂਸਰੇ ਚਿਤ ਨ ਜਾਇ ਸਾਡਾ । ਠਾਕਰ ਛਤਰੀ ਰਾਣੇ
ਰਾਜਪੂਤ ਹਿੰਦੂ ਬਰਨ ਉਚੇ ਕਿਉਂ, ਨੀਵੇਂ ਚੁਮਾਰ ਭਗਤਾ । ਅਸੀ
ਨੀਚ ਤੇ ਉਚੇ ਨੇ ਓਹ ਕਿਵੇਂ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਸੱਚ ਨਿਤਾਰ ਭਗਤਾ

ਦੋਹਰਾ— ਸੁਣ ਕੇ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਦਿੰਦੇ ਭਰਮ ਨੂੰ ਤੋੜ ।
ਉਚੇ ਬਰਨ ਸਿਧਾਂਵਦੇ ਦਿਤੇ ਛਿਨ ਵਿਚ ਰੋੜ ।
ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਬਾਣੀ ਬੋਲ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਨੇਕ ਸਲਾਹ ।
ਬਿਲਾਵਲ ਰਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਬਾਣੀ ਦੇਣਸੁਣਾਹ ।

ਬਿਲਾਵਲੁ ॥

ਜਿਹ ਕੁਲ ਸਾਧੂ ਬੈਸਨੋ ਹੋਇ ॥

ਟੀਕਾ—ਜਿਸ ਕੁਲ (ਜਾਤ ਵਿਚ) ਸੰਤ ਨਾਮ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਵਾਲਾ ਜਨਮ ਲੈ ਲਵ
ਬਰਨ ਅਬਰਨ ਰੰਕ ਨਹੀਂ ਈਸਰੁ ਬਿਮਲ ਬਾਸੁ ਜਾਨੀਐ ਜਗ ਸੋਇ । ੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਉਹ ਉਚੀ ਗਰੀਬ ਜਾਤ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲਾ ਚੰਨਣ ਬਿਛ ਦੀ ਤਰਾਂ

ਮਸ਼ਾਹੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਹਮਨ ਵੈਸ਼ ਸੂਦ ਅਰੁ ਖਤ੍ਰੀ ਡੋਮ ਚੰਡਾਲ ਮਲੇਛ ਮਨ ਸੋਇ ॥

ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਚਾ ਹੋ ਕੇ
ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੋਇ ਪੁਨੀਤ ਭਗਵੰਤ ਭਜਨ ਤੇ ਆਪੁ ਤਾਰਿ ਤਾਰੇ ਕੁਲ ਦੋਇ ॥ ੧ ॥

ਨਾਮ ਜਪਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸਿਖ ਨੂੰ ਤਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਤੇ ਪਿਛਲੀ
ਦੋਵਾਂ ਕੁਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਧੰਨਿ ਸੁ ਗਾਉ ਧੰਨਿ ਸੁ ਠਾਉ ਧੰਨਿ ਪੁਨੀਤ ਕੁਟੰਬ ਸਭ ਲੋਇ ॥

ਜਿਥੇ ਸੰਤ ਜਨ ਜਨਮ ਧਰਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਧਰਤੀ, ਪਿੰਡ, ਘਰ, ਕੁਲ, ਦਿਸ਼ਾ ਮੰਨਣ
ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਨਿ ਪੀਆ ਸਾਰ ਰਸੁ ਤਜੇ ਆਨ ਰਸੁ ਹੋਇ ਰਸ ਮਗਨ ਡਾਰੇ ਬਿਖ ਖੋਇ ॥੨॥

ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਨਿਬਰ ਬਰਨਾ ਪੀਤਾ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਸਰਬ ਮੇਸ਼ਟ
ਰਸ ਪੀ ਕੇ ਉਹ ਹੋਰ ਰਸ ਸੁਆਦਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਇਕੋ ਰੰਗ ਵਿਚ
ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਵਿਖਿਆ ਦਵੈਸ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ।

ਪੰਡਿਤ ਸੂਰ ਛਤ੍ਰਪਤਿ ਰਾਜਾ ਭਗਤ ਬਰਾਬਰਿ ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ॥

ਬੇਦ ਵਕਤਾ ਪਾਠੀ ਅਤੇ ਛਤ੍ਰੀ ਵਡੀ ਪਤ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਸੁਰਮੇ ਭੀ ਹੋਣ ਪਰ ਨਾਮ
ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ। ਭਾਵ ਸਭ ਨੀਵੇਂ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜੈਸੇ ਪੂਰੇ ਨ ਪਾਤ ਰਹੈ ਜਲ ਸਮੀਪ ਭਨਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜਨਮੇ ਜਗ ਸੋਇ ॥੩॥ ੨ ॥ ੨੯॥

ਜਿਵੇਂ ਚੁਪੌਤੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਵੀ ਨਹੀਂ ਭਿਜਦੇ। ਭਗਤ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜੀਵ
ਧੰਧਿਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਸਚੀ ਰਹਿਤ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ
ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਧੰਨਤਾ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਿਮਰਤਾ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਭਰੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕਰ ਕੇ ਲਗੇ ਕਰਨ ਸੰਗ
ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਸਾਰੇ। ਉਚ ਨੀਚ ਦਾ ਭਰਮ ਸੀ ਮਿਟ ਗਿਆ ਦੂਰ
ਲਾਹ ਦਿਤੇ ਲਧੇ ਭਾਰ ਸਾਰੇ। ਤਤ ਸਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ

(੬੯)

ਜਾਣ ਗਏ ਸੰਗੀ ਨਰ ਨਾਰ ਸਾਰੇ । *ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾਦਰੀ ਸਿਖ
ਬਣ ਕੇ ਹੋਇ ਗਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸਦਾ ਵਰਤ

ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਮਾਇਆ ਸੇਵਕ ਰਖ ਜਾਂਦੇ ਭਗਤ ਮਾਇਆ ਨੂੰ
ਦੇਖਕੇ ਝੁਕਦੇ ਨਾ । ਦੇਖ ਲਛਮੀ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਕਹਿੰਦੀ ਦੇਖ
ਮੈਨੂੰ ਭਗਤ ਝੁਕਦੇ ਨਾ । ਰਿਧ ਸਿਧ ਸਭੇ ਆਪੇ ਕਰਨ ਸੇਵਾ ਕੁਮੇਰ
ਭੰਡਾਰੀ ਬੀ ਭਗਤਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕਦੇ ਨਾ । ਭੁਖੇ ਨੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਬਸਤਰ ਦੇਣ
ਰੋਟੀ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਲੋਂ ਕਦੇ ਟੁਕਦੇ ਨਾ । ਆਪ ਕਪੜੇ ਭੂਰਿਆਂ
ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਮਾਲਾ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗ ਬੋਲਣ । ਹੋਏ ਮਸਤ
ਦਿਵਾਨੇ ਨੇ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਬਿਲਾਵਲ ਦੇ ਰਾਗ ਬੋਲਣ ।

ਬਿਲਾਵਲੁ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦਾਰਿਦ੍ਰ ਦੇਖਿ ਸਭ ਕੋ ਹਸੈ ਐਸੀ ਦਸਾ ਹਮਾਰੀ ॥ ਅਸਟ ਦਸਾਂ ਸਿਧਿ
ਕਰ ਤਲੈ ਸਭ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਤੂੰ ਜਾਨਤ ਮੈ ਕਿਛੁ ਨਹੀ ਭਵ
ਖੰਡਨ ਰਾਮ ॥ ਸਗਲ ਜੀਅ ਸਰਨਾਗਤੀ ਪ੍ਰਭ ਪੂਰਨ ਕਾਮ ॥੧॥ਹਹਾਉ॥
ਜੋ ਤੇਰੀ ਸਰਨਾਗਤਾ ਤਿਨ ਨਾਹੀ ਭਾਰੁ ॥ ਉਚ ਨੀਚ ਤੁਮ ਤੇ ਤਰੇ
ਆਲਜੁ ਸੰਸਾਰੁ ॥੨॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਹੁ ਕਾਇ ਕਰੀਜੈ ॥
ਜੈਸਾ ਤੂ ਤੈਸਾ ਤੂਹੀ ਕਿਆ ਉਪਮਾ ਦੀਜੈ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥ ੨੮ ॥

*ਸੂਧ ਮਾਰਗ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਬੀਰ ਸਿੰਘ,
ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਮਧਨ ਸਿੰਘ ਹਜਰੋਂ ਦੇ ਚੁਮਾਰ ਸਿਖ ਸਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ਼ ਗੁੜ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਛਕਿਆ ਹੈ, ਸੰਮਤ ੧੯੧੫ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਦੇਖੋ । ਸੰਮਤ ਈਸਵੀ ੧੯੨੮
ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਬਦ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਵਜੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੇਭਾ ਸਿੰਘ ਬੋਲਾ ਸਿੰਘ ਦੱਬੇ ਪਿੰਡ, ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ
ਰਵਦਾਸੀਏ ਨੇ ਮਿ: ਕਾਵਨ ਦੀ ਤੋਪ ਅਗੇ ਹਸ ਹਸ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਈ ਹੈ । ਫੀਰੋਜ਼ ਪੁਰ
ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਖੋਟੇ ਪਿੰਡ (ਹਰੀ ਪੁਰ) ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਵਦਾਸੀਏ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ
ਦੇ ਸੂਬ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਸਭ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿੰਘ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਲੇਖਕ ਨੇ ਵੀ
ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਤ ਗਜਣ ਸਾਹਜੀ ਭੰਗ ਫੁਲੋਡਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਵੇ
ਦੇ ਸਿਖ ਸਭ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਹੈ ਦਿਵਾਨੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ।

ਸਣ ਬਾਣੀ ਏਹ ਭਗਤ ਦੀ ਹੋਇਆ ਬਹੁਤ ਵੈਰਾਗ ।
ਦੋਹਰਾ— ਧੰਨ ਧੰਨ ਸੰਗਤ ਬੋਲਦੀ ਕਰਮ ਪਏ ਨੇ ਜਾਗ ॥

ਸਰਫੀਆਂ ਦੀ ਕਥਾ

ਤੜਕੇ ਪਹਿਰ ਦੇ ਉਠ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਤੋ ਗੜਵਾ ਪਾਣੀ ਲੈ ਜਾਏ
ਮੁਦਾਨ ਬਾਬਾ । ਪੰਜ ਕਰੇ ਸਨਾਨਾ ਤੇ ਕਰੇ ਦਾਤਣ ਸਣੇ ਕੇਸ ਓਹ
ਕਰੇ ਅਨਾਨ ਬਾਬਾ । ਸੁਰਤੀ ਸਬਦ ਸਰੂਪ ਸਮਾਧ ਲਾ ਕੇ ਜਾਪ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੇ ਧਿਆਨ ਬਾਬਾ । ਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜੇ ਤਿਲਕ ਲਾਏ
ਮੱਥੇ ਸੰਖ ਨਿਤ ਘੜਿਆਲ ਬਜਾਨ ਬਾਬਾ । ਆਸਣ ਠਾਕਰਾਂ ਤੇ
ਨਿਤ ਪੰਜ ਮੋਹਰਾਂ ਭੇਟਾ ਰਖੇ ਕੁਮੇਰ ਭਗਵਾਨ ਬਾਬਾ । ਕਈ ਦਿਨ
ਮੋਹਰਾਂ ਕਿਸੇ ਚੁਕੀਆਂ ਨਾ ਢੇਰ ਮੋਹਰਾਂ ਦਾ ਦੇਖ ਹੈਰਾਨ ਬਾਬਾ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਆਸਾ ਦੀ ਸੁਰ ਬੋਲੀ ਮਸਤ ਨਾਮ ਵਿਚ ਸਬਦ ਨੂੰ
ਗਾਨ ਬਾਬਾ ।

ਆਸਾ ॥

ਤੁਮ ਚੰਦਨ ਹਮ ਇਰੰਡ ਬਾਪੁਰੇ ਸੰਗਿ ਤੁਮਾਰੇ ਬਾਸਾ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਤੁਸੀ ਚੰਨਣ ਬਿਛ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਸੀਤਲ ਹੋ, ਮੈਂ
ਇਰੰਡ ਜੈਸਾ ਹਾਂ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸੰਗੀ ਹੋਕੇ ਆਸਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਨੀਚ ਰੁਖ ਤੇ ਉਚ ਭਏ ਹੈ ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਨਿਵਾਸਾ ॥ ੧ ॥

ਜਿਵੇਂ ਨੀਵੇਂ ਰੁਖ ਸੁਗੰਧ (ਚੰਨਣ ਕੋਲ) ਬਸਦੇ ਹੋਏ ਵਾਸਨਾ ਵਾਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਭਾਵ ਨਿੰਮ ਤੇ ਬਣਦੇ ਰੁਖ ।

ਮਾਧਉ ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ ॥ ਹਮ ਅਉਗਨ ਤੁਮ ਉਪਕਾਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇਰੀ ਸੰਗਤ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਅਵਗੁਣੀ ਤੇ ਤੈਂ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ।

ਤੁਮ ਮਖਤੂਲ ਸੁਪੇਦ ਸਪੀਅਲ ਹਮ ਬਪੁਰੇ ਜਸ ਕੀਰਾ ॥

ਤੁਸੀ ਸਫੈਦ ਰੇਸ਼ਮੀ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚ ਜਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕੀੜੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ।

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੀਐ ਮਾਧਉ ਜੈਸੇ ਮਧੁਪ ਮਖੀ ਰਾ ॥ ੨ ॥

ਜਿਵੇਂ ਮਾਖਿਓ ਵਿਚ ਮਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵਸ ਚੁਸਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਜਸ ਕਰ ਕੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਪੀ ਦਿਹਾ ਹਾਂ ।

ਜਾਤੀ ਓਛਾ ਪਾਤੀ ਓਛਾ ਓਛਾ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥

ਜਾਤ ਪਾਤ ਛੋਟੀ ਕੁਲਵਿਚ ਜਨਮ ਹੈ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਜਿਸਨੂੰ ਲੋਕ ਨੀਵੇਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨ ਕੀਨੀ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥

ਰਮਣਹਾਰ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਬੇਅੰਤ ਨੇ, ਮੈਂ
ਰਵਿਦਾਸ ਛੋਟੀ ਮਤ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਚਮਾਰ ਜਡੀ ਵਿਚੋਂ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਂਡਿਆਂ ਨੇ ਈਰਖਾ ਕਰਨੀ

ਰਹਿੰਦੇ ਮਸਤ ਨੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਅੰਦਰ ਕਰਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਥ
ਪਿਆਰ ਹੈ ਸੀ । ਲੈਕੇ ਸਿਖਿਆ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਿਖ ਹੋਏ ਰਾਣੇ ਛਤਰੀ
ਕਈ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ਸੀ । ਝੰਡਾ ਝੁਲਿਆ ਧਰਮ ਦਾ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਬਾਮਣ
ਦੁਖੀ ਪਖੰਡੀ ਮਕਾਰ ਹੈ ਸੀ । ਬਾਮਣ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮਾਣ ਦੇ ਵਿਚ ਬੰਦੇ
ਕਰਨ ਨਿੰਦਿਆ ਭਗਤ ਚਮਾਰ ਹੈ ਸੀ । ਨਾਲ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਵੈਰ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟੋਲੇ ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਪੰਜ ਚਾਰ ਹੈਸੀ । ਨਿਤ ਨਿੰਦਿਆ
ਕਰਨ ਬਜਾਰ ਖੜਕੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਮਖੋਲ ਉਚਾਰ ਹੈਸੀ । ਨਾਲੇ
ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਈਂ ਮਖੋਲ ਕਰਦੇ ਹੋਇਆ ਬਾਮਣਾ ਤਾਈਂ ਹੰਕਾਰ ਹੈਸੀ ।
ਸੇਵਕ ਤੰਗ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਬਣੇ ਭਗਤ ਦੇ ਜੋ ਸੇਵਾਦਾਰ
ਹੈ ਸੀ । ਦਸਣ ਭਗਤ ਤਾਈਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਜੇਹੜੀ ਬਾਬੇ ਸੇਵਕਾਂ
ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤਨੇ ਜੀ ਨੇ
ਗੋਂਡ ਰਾਗ ਮੇਂ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਗਾਇਆ ਜੀ ।

ਗੋਂਡ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਜੇ ਓਹੁ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਨ੍ਹਾਵੈ ॥

ਅਠਾਹਠ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਜੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ ।

ਜੇ ਓਹੁ ਦੁਆਦਸ ਸਿਲਾ ਪੁਜਾਵੈ ਵੈ ॥

ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਨਿਤ ਪੂਜਾ ਕਰੇ ।

(੭੨)

ਜੇ ਓਹੁ ਕੂਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ ॥

ਕਰੈ ਜਿੰਦਾ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ॥

ਖੂਹੇ ਡਾਲ ਬੋਲੀਆਂ ਪੁੰਨ ਖਾਤਰ ਲਾ ਦੇਵੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ।

ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਭੇ ਬਿਰਥ ਜਾਵੇ ।

ਸਾਧ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਫੇਸੇ ਤਰੈ । ਸਰਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਠਾਰਾਂ ਨਰਕ ਭੋਗੇਗਾ ਵਾਰ ਵਾਰ
(ਜਨਮ ਪਾਕੇ) ।

ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਿਨ ਕਰੈ ਕੁਲਖੇਤ ॥ ਅਰਪੈ ਨਾਰਿ ਸਿੰਗਾਰ ਸਮੇਤਿ ॥

ਸੰਤ ਦਾ ਨਿੰਦਕ ਭਾਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਕੁਰਬਾਨ ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਸੋਲਾਂ
ਸਿੰਗਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਦਾਨ ਕਰੇ ।

ਸੰਗਲੀ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਵਨੀ ਸੁਨੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦੁ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ॥੨॥

ਸਿੰਮ੍ਰਤੀਆਂ ਜੋ ਸਤਾਈ ਹਨ ਓਹਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣ ਕੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਤੇ ਕੰਠ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਪਰ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਭੇ ਫਲ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ।

ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਵੈ । ਭੂਮਿਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪਿ ਪਾਵੈ ॥

ਜਗ ਦਾਨ ਤੇ ਭੁਮ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸੋਭਾ ਹੋਵੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ।

ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰਿ ਬਿਰਾਨਾ ਸਾਂਢੈ ॥ ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ॥ ੩ ॥

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਕਰ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਤੇ
ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰੇ ਪਰ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਲੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕਰਮ ਕ'ਤੇ ਹੋਏ ।

ਨਿੰਦਾ ਕਹਾ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰਾ ॥ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਪਹਾਰਾ ॥

ਹੋ ਭਾਈ ਸਤਸੰਗੀਓ ਜੇਹੜਾ ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕ ਜੋ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਓਹ ਪਾਪਾਂ ਦੇ
ਭ ਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਨਿੰਦਕ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਿਰਾਦਰ ਜਗਤ ਮੇਂ ।

ਨਿੰਦਕ ਸੋਧਿ ਸਾਧਿ ਬੀਚਾਇਆ ॥

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਰਿਆ ॥੪॥੨॥੧੫॥ ੭ । ੨ । ੪੯।

ਨਿੰਦਕ ਪੁਰਸ਼ ਸਾਧਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਨਰਕ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਵੇਂ
ਹੋ ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ ਨਾਮ ਜਪੋ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਕੁਛ ਗੁਣ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਸੁਣਿਆ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਏ ਨਿੰਦਕ ਆਪ ਹੀ ਨਰਕ
ਸਿਧਾਰ ਜਾਸਨ । ਨਿੰਦਕ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਨੂੰ ਖਾਣ ਸਾਰੇ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ

ਦੇ ਵਿਚ ਪਧਾਰ ਜਾਸਨ । ਨਿੰਦਕ ਡੁਬ ਜਾਵਨ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਡੁੰਘੇ
ਸੰਤ ਜਨ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਜਾਸਨ । ਕਾਲਾਂ ਸਿੰਘ ਜਪੇ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦਾ ਝਖਾਂ ਮਾਰ ਨਿੰਦਕ ਸਭੇ ਹਾਰ ਜਾਸਨ ।

ਨਿੰਦਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲ

ਸ੍ਰੀ ਰਿਸ਼ੀ ਦੁਰਬਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿੰਦਿਆ ਸੀ, ਜਾਦਵ ਆਪਣੀ ਬੰਸ
ਗੁਵਾ ਬੈਠੇ । ਕਪਲ ਮੁਨੀ ਨਿੰਦੇ ਸਗੜ ਦੇ ਪੁਤਰਾਂ ਨੇ ਮੋਤ ਸਠ
ਹਜਾਰ ਪੁਵਾ ਬੈਠੇ । ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਵਨ ਨਿੰਦਿਆ ਸੀ ਦਸ
ਸੀਸ ਤੇ ਲੰਕਾ ਢਹਾ ਬੈਠੇ । ਸ੍ਰੀ ਹਰ ਨਰੈਣ ਨੂੰ ਨਿੰਦਕੇ ਤੇ ਹਰਨਾਖਸ
ਆਪਣਾ ਵਰ ਗੁਵਾ ਬੈਠੇ । ਸ੍ਰੀ ਅਸਟਾਂ ਬਕਰ ਜੀ ਨਿੰਦ ਬਦਲੇ ਮੱਠ
ਬਲ ਗੁਰ ਤੋਂ ਫਲ ਲਾ ਬੈਠੇ । ਗੁਰੂ ਨਿੰਦ ਬਦਲੇ ਕਾਗ ਭਸ਼ੁੰਡ ਵੇਖੇ
ਕਾਗ ਨਾਮ ਸੀ ਓਹ ਧਰਾ ਬੈਠੇ । ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਫਲ ਲਿਆ
ਨਾਰਦ ਮੂੰਹ ਬਾਂਦਰ ਦਾ ਰੂਪ ਸੀ ਪਾ ਬੈਠੇ । ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ
ਕੰਸ ਡੀਤੀ ਕੇਸੋਂ ਕੰਸ ਜੀ ਜਾਨ ਗੁਵਾ ਬੈਠੇ । ਅਜ ਰਾਜੇ ਨੇ ਨਿੰਦਿਆ
ਸੰਤ ਤਾਈਂ ਲਿਦ ਖੈਰ ਪਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਖਾਹ ਬੈਠੇ । ਜੂਨ ਲਖ ਚੁਰਾਸੀ
ਭੈ ਨਰਕ ਭੋਗੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਜੋ ਆਪ ਖੁਆ ਬੈਠੇ । ਨਿੰਦਕ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ
ਟੇਢੀ ਜੂਨ ਪਾਏ *ਬਾਣੀ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਏਹ ਫਰਮਾਂਵਦੀ ਏ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰੇ ਕੋਈ ਪਟ ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਗੁਆਂਵਦੀ ਏ ।

ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਅਠ ਵਿਚ ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਪਿਤਾ ਦਾਦਾ ਕਾਲੂ ਜੀ ਦਾ ਪੁਲੋਕ ਜਾਣਾ

ਦਾਦਾ ਪਿਤਾ ਭੀ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਕੇ ਚਿਖਾ
ਤਿਆਰ ਹੈ ਸੀ । ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਜੋ ਰੀਤ ਸਨਾਤਨੀ ਸੀ ਕਰੀ
ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰ ਹੈ ਸੀ । ਨਿਤ ਵਜਦੇ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ
ਏਖੇ ਬਾਮਣ ਦੁਖੀ ਮਰਾਸੀ ਮਕਾਰ ਹੈ ਸੀ । ਪੀਰਾਂ ਦਿਤਾ ਮਰਾਸੀ ਸੀ

(ਭੈਰਉ ਮ: ੫)

*ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕੰਧ ਛਿਦਾਵੇ ॥ ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਨਰਕ ਭੁਗਾਵੇ ॥

ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਗਰਭ ਮਹਿ ਗਲੇ ॥ ਭਗਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਰਾਜ ਤੇ ਫਲੇ ॥

ਏੜਾ ਨਿੰਦਕ ਕਰੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਿਤ ਬਦਨਾਮੀਆਂ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਤੂੰ ਨਿਰਭੈ ਨਾਮ ਜਪ ਲੈ ਨਰਕ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਝੂਠੀਆਂ ਸਾਮੀਆਂ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਉਤੇ ਬਾਹਮਣਾ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕਰਨਾ ਤੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਸਿਖ ਹੋਣਾ
ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਪਥਰ ਭਾਰਨੇ

ਬੈਂਤ ॥ ਕਠੇ ਹੋਏ ਬਾਮਣ ਮੰਗ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਜੇ
ਹੁੰਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਰਾਜਾ । ਤੇਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਾਂਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਭਗਤੀ
ਕਰੇ ਚਮਾਰ ਲਈਂ ਮਾਨ ਰਾਜਾ । ਹੁੰਦੀ ਬੜੀ ਅਨੀਤੀ ਹੈ ਏਸ ਵੇਲੇ
ਤੇਰਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਊ ਰਾਜਧਾਨ ਰਾਜਾ । ਚਮਾਰ ਜਾਤ ਨੇ ਤਿਲਕ ਤੇ
ਪਾਏ ਜੰਝੂ ਮਥਾ ਆਪ ਨੂੰ ਲਗਾਂ ਟਿਕਾਨ ਰਾਜਾ । ਰਖੇ ਕਪੜੇ ਰਾਜਿਆਂ
ਵਾਂਗ ਅਪਣੇ ਚਿਟੇ ਦੁਧ ਸਫੈਦ ਸਮਾਨ ਰਾਜਾ । ਨਾਲੇ ਭਗਤੀ
ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਨਿਤ ਕਰਦਾ ਮਥਾ ਟੇਕਦੇ ਬਰਨ ਜਹਾਨ ਰਾਜਾ । ਨਹੀਂ
ਵਿਚ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਕਦੇ ਜਾਣਾ ਨਿਤ ਕਰਦਾ ਇਹੋ ਵਖਿਆਨ ਰਾਜਾ ।
ਕਰੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਉਲਟ ਬਾਤਾਂ ਲੰਗਰ ਖੋਲਿਆ ਦੇਖ ਹੈਰਾਨ
ਤੜਕੇ ਪਹਿਰ ਤੇ ਉਠਕੇ ਨ੍ਹਾਏ ਗੰਗਾ ਨਿਤਨੇਮ ਓਹ ਕਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ
ਰਾਜਾ । ਅਸੀਂ ਉਠਦੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਭਿਟ ਦੇਂਦਾ ਓਹ ਪਾਣੀ
ਨੂੰ ਆਨ ਰਾਜਾ । ਅਸੀਂ ਨੌਣਾ ਧੋਣਾ ਸਭ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਨੀਚ ਲਗੇ ਨੇ
ਭੁਬੀਆਂ ਲਾਨ ਰਾਜਾ । ਓਹ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਤਿਲਕ ਲਾਏ ਨਾਹੀਂ ਅਸੀਂ
ਆਏ ਹਾਂ ਓਹਨੂੰ ਹਟਾਨ ਰਾਜਾ । ਹੱਕ ਬਾਮਣਾ ਦਾ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂਆਂ
ਦਾ ਚਮਾਰ ਲਗ ਪਏ ਨੇ ਹੁਣ ਪਾਨ ਰਾਜਾ । ਬਰਨਾ ਖੂਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਦੋਂ ਚਕ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਿਰਪਾਨ ਰਾਜਾ । ਕੈਦ ਕਰੋ
ਮਾਰੋ ਜਾਂ ਦਿਓ ਫਾਂਸੀ ਅਸੀਂ ਦੁਖੀ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਾਜਾ ।
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਵ ਦਿਓ ਕਾਂਸੀ ਪੁਰੀ ਵਿਚੋਂ ਬਣੇ ਨੀਚ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਰਾਜਾ । ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਤੇ ਠਾਕਰਾਂ ਪੂਜਦਾ ਹੈ ਛੇਤੀ ਓਸ ਦਾ ਕਰੋ
ਚਲਾਨ ਰਾਜਾ । ਲੋਹੜਾ ਮਾਰਿਆ ਬਾਹਮਣਾ ਪਾਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹੋਇਆ
ਦੇਖ ਕੇ ਵਡਾ ਹੈਰਾਨ ਰਾਜਾ । ਰਾਜੇ ਸੁਣ ਅਰਜੀ ਪਤਾ ਘਲ ਕੇ ਜੀ

(੭੫)

ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਰਵਿਦਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਚਹਿਰੀ ਨੂੰ
ਚਲੋ ਛੇਤੀ ਮੂਰਖ ਬਾਹਮਣਾ ਨੇ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਜੀ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣਾ

ਸੁਣ ਪਰਵਾਨਾ ਰਾਜੇ ਵਾਲਾ ਬਾਬੇ ਕਰੀ ਤਿਆਰੀ।
ਤਿਲਕ ਮਥੇ ਗਲ ਜੰਦੂ ਸੋਹਣਾ ਮਾਲਾ ਹਥ ਮੈ ਧਾਰੀ।
ਨੀਵੀਂ ਧੋਤੀ ਪਉਏ ਚਰਨੀ ਵਿਚ ਬਜਾਰਾਂ ਜਾਂਦੇ।
ਹਰ ਕੋਈ ਬੰਦੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨਿਵ ਨਿਵ ਸੀਸ ਨਿਵਾਂਦੇ।
ਭਰੀ ਕਚਹਿਰੀ ਬਾਮਣ ਸ ਹੇ ਚੁਗਲਾਂ ਗਲਾਂ ਕਰਸਨ।
ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੇ ਸੇਵਕ ਸਾਥੀ ਦਿਤੇ ਜਾ ਕਰ ਦਰਸ਼ਨ।
ਦੇਖ ਤਿਲਕ ਜੰਦੂ ਪਉਏ ਬਾਹਮਣ ਸੜ ਕੇ ਬੋਲੇ।
ਕਰੋਧੀ ਭਾਰੇ ਬੜੇ ਹੰਕਾਰੇ ਦਿਲ ਕਾਲੇ ਜਿਉਂ ਕੋਲੇ।
ਨਾਗਰ ਮਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਜੀ ਪੰਡਿਆਂ ਅਰਜੀ ਪਾਈ।
ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਚੁਮਾਰ ਆਖਦੇ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ ਖਟਿਆਈ।
ਜੰਦੂ ਤਿਲਕ ਮਥੇ ਤੇ ਲਾਉਣਾ ਏਹ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਮਾਲਾ।
ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਤੇ ਪੂਜਾ ਮੂਰਤ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਿਖਾਲਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਰਾਤੀਂ ਚਲ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਨੌਣਾ।
ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਦਾ ਹਕ ਨ ਕੋਈ ਤੈਨੂੰ ਹੈ ਸਮਝਾਉਣਾ।
ਜੁਜਰਏਦ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਇਹ ਧਿਆ ਕੱਤੀ ਵਿਚ ਪਿਆਰੇ।
ਸੂਦਰ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੰਮੇ ਵਿਚ ਸਲੋਕ ਇਉਂ ਉਚਾਰੇ।

ਬੇਦ ਜੁਜਰ ਧਿਆ ॥ ੩੧ ॥ ੧੧ ॥

ਬ੍ਰਹਮਣੋ, ਸਯ, ਮੁਖਮਾ, ਸੀਦ੍ਰ, ਬਾਹੂ ਰਾਜ ਨਯ: ਕ੍ਰਿਤ।

ਉਰੂ ਤਦ ਸਯਯ ਦ੍ਰੈਸਯਃ ਪਦ ਭਯਾ ਸੂਦ੍ਰ ਅਜਾ ਯਤ।

ਟੀਕਾ—ਬਾਹਮਣ ਈਸ਼ਰ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਜੰਮੇ ਛਤਰੀ ਬਾਂਹ ਵਿਚਾਰੇ।
ਵੈਸ਼ ਪਟਾਂ ਤੋਂ ਸੂਦਰ ਪੈਰੋਂ ਹੈ ਨੀਚੇ ਇਉਂ ਸਾਰੇ।
ਮਨੂੰ ਜੀ ਨੇ ਹੈ ਏਹ ਲਿਖਿਆ ਸੂਦਰ ਜਾਤ ਜੋ ਮਾੜੀ।
ਵਿਦਿਆ ਬੁਧ ਨਾ ਦਸੇ ਭਾਈ ਕਰੇ ਨੀਚ ਨੂੰ ਤਾੜੀ।

(੭੬)

ਸਲੋਕ ਮਨੁੰ ਸਿੰਮ: ਮੰਤਰ ॥੮੦-ਅ ੪ ॥

ਨਾ ਸ਼ੁਦ੍ਯ, ਮਤਿ ਦਦਯਾ, ਨੋ ਚਵਸਟ ਨਹਿ ਵਿਸ਼ੋ ਕ੍ਰਿਤਮਃ।

ਨਾ ਚਾਸਿਯੋ ਪਦੇ ਸੋਧ ਧਰਮ ਨ ਚਾਸ੍ਯ, ਵਰਤ ਮਾਦਿ ਸੇਤ੍ਰ।

ਟੀਕਾ—ਨੀਚ ਜਾਤ ਦਾ ਹਕ ਨ ਕੋਈ ਭਜਨ ਰਾਮ ਦਾ ਗਾਵੇ।
ਕਥਾ ਗਾਇਤੀ ਸਾਲਗਰਾਮ ਭੋਜਨ ਜਗ ਰਚਾਵੇ।
ਹੁਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸੋ ਜੋ ਕੀਤਾ ਅਗਾਹਾਂ ਮੂਲ ਨਾ ਕਰਨਾ।
ਕਰੀ ਹਦੈਤ ਅਸਾਂ ਨੇ ਭਗਤਾ ਪੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਹੈ ਡਰਨਾ।
ਮੂੰਹੋਂ ਭਗਤ ਜੀ ਇਉਂ ਫੁਰਮੋਂਦੇ ਸੁਣ ਰਾਜਾ ਗਲ ਮੇਰੀ।
ਇਕੋ ਬਰਮ ਉਚ ਨੀਚ ਵਿਚ ਬਣ ਪਰਬਤ ਜਲ ਠੇਰੀ।
ਮਾਣ ਜਾਤ ਦਾ ਬਾਮਣ ਕਰਦੇ ਪੜਦੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾ।
ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰੇ ਸੁਣਨਾ ਉਚ ਟਿਕਾਨਾ।
ਵਿਚ ਪੁਰਾਨਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖੋ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ।
ਹਰਨੀ ਪੇਟੋਂ ਸਿੰਗੀ ਰਿਖ ਜੀ ਹਸਤਾ ਮਲ ਸੀ ਹਾਥੀ।
ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੇਸਵਾ ਪੇਟੋਂ ਬਿਆਸ ਝਿਉਰੀ ਜੰਮੇ।
ਕੋਤਮ ਸਸੀ ਤੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਮਾਂਡਕ (ਮੀਂਡ) ਨਿੰਮੇ।
ਪਰਾਸਰ ਰਿਸ਼ੀ ਦੀ ਮਾਤ ਸੀ ਚੂੜੀ ਬਾਲਮੀਕ ਸੀ ਚੂੜਾ।
ਨਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕਮਿਕ ਹੋਏ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਗੂੜਾ।
ਨੀਚੋਂ ਉਚ ਭਏ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਗ ਰਚਾਇਆ।
ਪੂਰਾ ਜਗ ਹੋਇਆ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਲਮੀਕ ਜਦ ਖਾਇਆ।
ਵਜੇ ਵਾਜੇ ਸੁਣੇ ਬੈਕੁੰਠੋਂ ਫਲ ਜਗ ਦਾ ਕੀਤਾ।
ਉਸਦਿਨ ਬਾਲਮੀਕ ਨੂੰ *ਸਿਆਮਾ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਹੈ ਲੀਤਾ।
ਉਤਮ ਨਾਮ ਰਾਮ ਦਾ ਜਪ ਕੇ ਉਚੀ ਪਦਵੀ ਪਾਵੇ॥
ਜਿਨ ਜਿਨ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਰਾਜੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋ ਜਸ ਗਾਵੇ॥
ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਗੁਰੂ ਹੈ ਮੇਰਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬੰਧਨ ਟੂਟੇ।
ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਸਰਨ ਬਿਨਾ ਨ ਦਿਲ ਤੋਂ ਭਰਮ ਨਿਖੂਟੇ।

*ਸੁਆਨਾ ਸਤਰੂ ਬਾਲਮੀਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਵੇ ਹੋਤ। (ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ)

(੭੭)

ਕੀ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠਕੇ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਨਾ ਨੁੰਵੇ ।
ਕੀ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਦਾ ਹੈ ਗੀਤ ਗੋਬਿੰਦ ਨਾ ਗਾਵੇ ।
ਕੀ ਕੋਈ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਨ ਪੂਜੇ ।
ਧਰਤੀ ਸਾਂਜੀ ਉਚ ਨੀਚ ਦੀ ਕਿਉਂ ਤੀਜੇ ਹਮ ਦੂਜੇ ।
ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਈ ਕਚਹਿਰੀ ਸਾਰੀ ਸੁਣ ਕੇ ਏਹ ਕਹਾਣੀ ।
ਆਸਾ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਬੇ ਉਚਰ ਸੁਣਾਈ ਬਾਣੀ ।

ਆਸਾ ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰੇ ॥ ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਜਨ ਗਏ ਨਿਸਤਰ
ਤਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕਬੀਰ ਉਜਾਗਰ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ
ਕੇ ਕਾਟੇ ਕਾਗਰ ॥੧॥ ਨਿਮਤ ਨਾਮਦੇਉ ਦੂਧ ਪੀਆਇਆ ॥ ਤਉ ਜਗ
ਜਨਮ ਸੰਕਟ ਨਹੀ ਆਇਆ ॥ ੨ ॥ ਜਨ ਰਵਿਦਾਸ ਰਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤਾ ॥
ਇਉ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਰਕ ਨਹੀ ਜਾਤਾ ॥ ੩ ॥ ੫ ॥

ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਬ੍ਰਾਹਮਗਿਆਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਭਰਮ ਅੰਧੇਰਾ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਬਾਬੇ ਜਦੋਂ ਬਤਾਇਆ ।
ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੁਣੀ ਕਥਾ ਜਦ ਧੰਨ ਧੰਨ ਰਾਜਾ ਬੋਲੇ ।
ਧੰਨ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਗੇ ਜੰਦਰੇ ਖੋਲੇ ।
ਕਬੀਰ ਜੁਲਾਹਾ ਜਾਤ ਦਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਸ ਗਾਇਆ ।
ਨਾਮਦੇਵ ਨੇ ਠਾਕਰ ਤਾਈਂ ਹਸ ਹਸ ਦੂਧ ਪਿਲਾਇਆ ।
ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਵਸ ਠਾਕਰ ਭਾਈ ਮਰਜੀ ਪੀਵਨ ਖਾਵਣ ।
ਜਿਧਰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਨ ਭਾਈ ਓਧਰ ਭਜੇ ਜਾਵਣ ।
ਧੰਨੇ ਜਟ ਨੇ ਭਗਤੀ ਕਰਕੇ ਵਛੇ ਗਊਆਂ ਚਾਰੇ ।
ਸਾਂਝੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੇ ਛੱਡੇ ਨਿਤ ਕਿਆਰੇ ।

ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੇ ਠਾਕਰ ਮੂਰਤੀ ਤਾਰਨੀ

ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਰਾਜਾਂ ਆਖੇ ਗੰਗਾ ਘਾਟ ਤੇ ਮਿਸ਼ਰੇ ਦੇਣਾ ਦਰਸ਼ਨ ।

(੭੮)

ਠਾਕਰ ਜੀ ਨਿਆਉਂ ਕਰਨਗੇ ਪਸ਼ਨ ਆਪੇ ਕਰਸਨ ।
ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਠਾਕਰ ਸਭਨਾਂ ਘਰੋਂ ਚੁਕ ਲਿਆਉਣੇ ।
ਝੂਠੇ ਸਚੇ ਠਾਕਰ ਭਾਈ ਸਭ ਦੇ ਹੈ ਪਤਾਉਣੇ ।
ਰਾਜੇ ਦੇ ਇਹ ਮੂੰਹੋਂ ਸੁਣ ਕੇ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਏ ਹੈਰਾਨੀ ।
ਉਲਟੀ ਮਤ ਰਾਜੇ ਵਾਲੀ, ਪੁਠੀ ਹੋਈ ਕਹਾਨੀ ।
ਫਿਰਾਈ ਖਬਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਠਾਕਰਾਂ ਗੰਗਾ ਨ੍ਹਾ ਕੇ ।
ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਗੰਗਾ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ।
ਕੋਈ ਕਹੇ ਠਾਕਰ ਤਾਰਨ ਪਥਰ ਮੂਰਤ ਸਾਰੇ ।
ਪਥਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਤਰਨੇ ਭਾਈ ਸੁਣੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਿਚਾਰੇ ।
ਆਖਰ ਕਲ ਸਵੇਰ ਹੋਈ ਲੋਕ ਗੰਗਾ ਤੇ ਆਏ ।
ਘਾਟ ਉਤੇ ਭੀੜ ਪਈ ਸੀ, ਪਾਂਡੇ ਬਹੁਤੇ ਧਾਏ ।
ਸਾਲਗ ਰਾਮ, ਮੂਰਤੀ, ਠਾਕਰ, ਦੇਵ ਪਿਰਤਮਾ ਭਾਰੀ ।
ਲਧੇ ਪੰਡਤ ਆਏ ਸਾਰੇ, ਸਿਰ ਤੇ ਚੱਕ ਬਿਗਾਰੀ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਪਥਰ ਮੂਰਤੀ ਤੇ ਠਾਕਰ ਲਿਆਉਣੇ

ਚਿਟੇ ਬਸਤਰ ਸੇਵਕ ਸਾਥੀ, ਦਿਸਦੇ ਭਗਤ ਨਿਰਾਲੇ ।
ਕੇਸਾਂ ਵਾਲੇ ਦਾੜ੍ਹੇ ਸਜ ਦੇ, ਜਿਉਂ ਪਰਵਾਰ ਚੰਦਾਲੇ । ਇਕ ਪਥਰੀ
ਤੇ ਠਾਕਰ ਰਖੇ, ਗੰਡਣ ਤੁਪਣ ਵਾਲੀ । ਇਕ ਰੰਬੀ ਇਕ ਆਰ ਸੀ
ਰਖੀ, ਠਾਕਰ ਕਰਨ ਸੰਭਾਲੀ । ਰੱਖ ਸੀਸ ਤੇ ਆਏ ਭਗਤ ਜੀ,
ਦਿਸਣ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੇ । ਦੇਖ ਬਾਬੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਟਾਏ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੋ ਸੀ
ਸੁਚੇ । ਰਾਜੇ ਤਾਈਂ ਕਹਿੰਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਦੇਖੋ ਜਾਤ ਗਵਾਲੀ । ਪਥਰੀ
ਉਤੇ ਠਾਕਰ ਰਖੇ, ਜੋ ਛਿਤਰ ਗੰਢਣ ਵਾਲੀ । ਰਾਜੇ ਕਿਹਾ ਸੁਣੋ
ਪੰਡਤੋਂ, ਠਾਕਰ ਸਭ ਸੰਭਾਲੋ । ਇਸ ਗੰਗਾ ਦੇ ਵਹਿਣ ਅੰਦਰ, ਸਭੇ
ਜਲਦੀ ਡਾਲੋ । ਜਿਸਦੇ ਠਾਕਰ ਹੋਵਣ ਭਾਈ, ਉਹ ਸਦੇ ਉਹ ਆਵਣ ।

(੭੯)

ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਝੂਠੇ ਵਟਿਆਂ ਤਾਈਂ ਵਿਚੈ ਕਰਾਂ ਰੁੜਾਵਣ । ਪੰਡਤ ਆਖਣ
ਸੁਣੀਏ ਰਾਜਨ, ਸਚੇ ਬਚਨ ਹਮਾਰੇ । ਪਥਰੀ ਵਾਲੇ ਠਾਕਰ ਜਿਹੜੇ
ਪਹਿਲੇ ਭਗਤ ਜੀ ਤਾਰੇ । ਬ ਬਾ ਜੀ ਨੇ ਉਚਰ ਸੁਣਾਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਹੋ
ਖਟ ਕਰਮੀ । ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਛੁਟੇਰੀ, ਪੰਡੇ ਉਚੇ ਤੁਮ ਤੇ ਧਰਮੀ ।
ਪਹਿਲੇ ਉਚੇ ਤੁਮ ਤੇ ਠਾਕਰ, ਗੰਗਾ ਅੰਦਰ ਤਾਰੇ । ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ
ਨੂੰ ਪਾਸ ਬੁਲਾਵੇ, ਹਾਕਾਂ ਮਾਰ ਪੁਕਾਰੇ । ਰਾਜੇ ਵਲੋਂ ਆਗਿਆ ਹੋਈ
ਜੋ ਪੰਡਤ ਨੇ ਸਿਆਣੇ । ਠਾਕਰ ਗੰਗਾ ਅੰਦਰ ਡਾਰੇ, ਫਿਰ ਉਹ ਆਪ
ਬਿਲਾਣੇ । ਐਸੀ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਹਮਣ ਭਾਈ ਠਾਕਰ ਗੰਗਾ ਡਾਰੇ ।
ਜਾਂਦੇ ਸਾਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡੁਬੇ ਸਭ ਵਿਚਾਰੇ । ਆਖਰ ਹਾਕਾਂ
ਮਾਰਨ ਆਵੇ ਠਾਕਰ ਮੂਰਤ ਮੋਹਣੀ । ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮਾ ਸੀਤਾ ਰਾਮ,
ਹੇ ਮੂਰਤ ਮਨ ਮੋਹਣੀ । ਮਾਰ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਹਟ ਗਏ ਬਾਹਮਣ, ਪਥਾਰ
ਮੂਰਤ ਪੂਜਕ । ਗੰਗਾ ਵਹਿਣ ਅੰਦਰ ਰੁੜ ਗਏ ਪੌਂਦੇ ਨਾਹੀ ਸੂਜਕ
ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖੇ ਰਾਜਾ ਤੁਮਰੀ ਮੂਰਤ ਠਾਕਰ । ਗਹਿਰੇ
ਪਾਣੀ ਅੰਦਰ ਲੈ ਕੇ, ਉਸ ਥਾਂ ਗੇਰੋ ਜਾਕਰ । ਕਰ ਇਸਾਨ ਲਿਆ
ਉਸ ਵੇਲੇ, ਠਾਕਰ ਪਥਰੀ ਧੋ ਕੇ । ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਜੋ ਸੀ,
ਅਗੇ ਰਖੀ ਹੋਕੇ । ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਸਣੇ ਜੋ ਪਥਰੀ ਬਾਬੇ ਤੁਰਤ
ਉਠਾਈ ਡੂੰਘੀ ਲਹਿਰ ਪਾਣੀ ਅੰਦਰ ਬਾਬੇ ਜਾ ਤੁਰਾਈ ਗੰਗਾ ਵਿਚ
ਪਥਰੀ ਤਰਦੀ ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਭੀ ਤਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸਭਨਾ ਓਥੇ ਜੋ
ਸੀ ਦੇਖਣਹਾਰੇ । ਐਪਰ ਬਾਬੇ ਜੀ ਮਸਤਾਨੇ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਵਜਾ
ਕੇ । ਲਗੇ ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਉਸ ਦਿਨ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਗਾ ਕੇ ।

ਧਨਾਸਰੀ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ ਆਰਤੀ ਮਜਨੁ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਝੂਠੇ ਸਗਲ
ਪਾਸਾਰੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ ਆਸਨੋ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ ਉਹਸਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ
ਕੇਸਰੋ ਲੈ ਛਿਟਕਾਰੇ ॥ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਅੰਭੁਲਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ ਚੰਦਨੋ ਘਸਿ
ਜਪੇ ਨਾਮੁ ਲੈ ਤੁਝਹਿ ਕਉ ਚਾਰੇ ॥੧॥ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਦੀਵਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ
ਬਾਤੀ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ ਤੇਲੁ ਲੈ ਮਾਹਿ ਪਸਾਰੇ ॥ ਨਾਮੁ ਤੇਰੇ ਕੀ ਜੋਤਿ ਲਗਾਈ

(੮੦)

ਭਇਓ ਉਜਿਆਰੋ ਭਵਨ ਸਗਲਾਰੇ ॥ ੨ ॥ ਨਾਮੁ ਤੇਰੋ ਭਾਗਾ ਨਾਮ ਫੂਲ
ਮਾਲਾ ਭਾਰ ਅਠਾਰਹ ਸਗਲ ਜੁਠਾਰੇ ॥ ਤੇਰੋ ਕੀਆ ਤੁਥਹਿ ਕੀਆ
ਅਰਪਉ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਤੁਹੀ ਚਵਰ ਢੋਲਾਰੇ ॥ ੩ ॥ ਦਸ ਅਠਾ ਅਠਸਠੇ
ਚਾਰੇ ਖਾਣੀ ਇਹੈ ਵਰਤਣਿ ਹੈ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੇ ॥ ਕਹੈ ਰਵਿਦਾਸੁ ਨਾਮੁ
ਤੇਰੋ ਆਰਤੀ ਸਤਿਨਾਮੁ ਹੈ ਹਰਿ ਭੋਗ ਤੁਹਾਰੇ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥੨੩॥

ਭਗਤ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਤਕ ਭਗਤ ਜੀ ਬਾਣੀ ਉਚਰ ਤਤਕਾਲ ।

ਰਾਜਾ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਦੇ ਹੋ ਗਏ ਸਿਖ ਨਿਹਾਲ ॥

ਰਾਜੇ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਨੇ ਬਿਨੈ ਕਰੀ ਹਥ ਜੋੜ ।

ਠਾਕਰਾਂ ਤਾਈਂ ਸਦ ਲੋ ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਤੋਰ ।

ਦੋਹਰਾ—ਸੁਣ ਕੇ ਏਹੋ ਬੇਨਤੀ ਬਾਬੇ ਸਬਦ ਅਲਾਉਣ ।

ਭਗਤੀ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਬਾਣੀ ਉਚਰ ਸੁਣਾਉਣ ॥

ਰਾਗ ਗੋਂਡ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੇਉ ਕੀ ਘਰੁ ੨

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ।

ਮੁਕੰਦ ਮੁਕੰਦ ਜਪਹੁ ਸੰਸਾਰ ॥ ਬਿਨੁ ਮੁਕੰਦ ਤਨੁ ਹੋਇ ਅਉਹਾਰ ॥

ਟੀਕਾ ਹੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਜੀਵੋ ਪ੍ਰਵਦਗਾਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰੋ ਜਿਸ ਤੇ
ਨਿਸਤਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਵੇ ।

ਸੋਈ ਮੁਕੰਦ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਦਾਤਾ ॥ ਸੋਈ ਮੁਕੰਦ ਹਮਰਾ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ॥ ੧ ॥

ਓਹ ਪਰੀ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਮੁਕਤਿ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਭੀ
ਏਹੋ ਹੀ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ।

ਜੀਵਤ ਮੁਕੰਦੇ ਮਰਤਿ ਮੁਕੰਦੇ ॥ ਤਾਕੇ ਸੇਵਕ ਕਉ ਸਦਾ ਅਨੰਦੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹੇ ਭਾਰੀ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਜੀਉਂਦੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਭੀ ਨਾਮ ਹੀ ਜਪਣਾ ਹੈ ।

ਮੁਕੰਦ ਮੁਕੰਦ ਹਮਾਰੇ ਪ੍ਰਾਨੰ ॥ ਜਪਿ ਮੁਕੰਦ ਮਸਤਕਿ ਨੀਸਾਨੰ ।

ਨਾਮ ਜਪਣ ਕਰਕੇ ਮਸਤਕ ਪਵਿਤਰ ਨੇ ਨਾਮ ਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ਦਾ ਅਸਰਾ ਹੈ ।

ਸੇਵ ਮੁਕੰਦ ਕਰੈ ਬੈਰਾਗੀ ॥ ਸੋਈ ਮੁਕੰਦ ਦੁਰਬਲ ਧਨ ਲਾਧੀ ॥ ੨ ॥

ਜੀਵ ਨਾਮ ਜਪਣ ਤੇ ਬਿਰਾਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾਮ ਹੀ ਮਾੜਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨ ਹੈ ।

(੮੧)

ਏਕ ਮੁਕੰਦ ਕਰੈ ਉਪਕਾਰ ॥ ਹਮਰਾ ਕਹਾ ਕਰੈ ਸੰਸਾਰ ॥

ਏਹ ਪਰਉਪਕਾਰ ਰਾਮ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਾਮੀ ਹੈਨ ਨਾਮ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਰਦਾ ਹੈ ।

ਮੋਟੀ ਜਾਤਿ ਹੁਏ ਦਰਬਾਰਿ । ਤੁਹੀ ਮੁਕੰਦ ਜੋਗ ਜੁਗਤਾਰ ॥੩॥

ਹੇ ਰਾਮ ਤੈ ਜਾਤ ਦਾ ਲਿਹਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਆਪ ਆਕੇ ਤਾਰਦੇ ਹੋਏ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਕੇ ।

ਉਪਜਿਓ ਗਿਆਨ ਹੁਆ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਲੀਨੇ ਕੀਟ ਦਾਸ ॥

ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾਸ ਤੋਂ ਹੋਈ) ਕੀੜੇ ਤੋਂ ਦਾਸ ਸੇਵਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ।

ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਅਬ ਸ੍ਰਿਸਨਾ ਚੁਕੀ ॥

ਜਪ ਮੁਕੰਦ ਸੇਵਾ ਤਾਹੁ ਕੀ ॥੪॥ ੩੦ ॥

ਹੇ ਰਾਮ ਜੀ ਭਰਮ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਂ ਨਾਸ ਹੋ ਗਈ ਤੇਰਾ ਜਾਪ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ, ਭਾਵ
ਹਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਏਹ ਸ਼ਬਦ ਬਾਬੇ ਨੇ ਪੜਿਆ ਠਾਕਰ ਤਰਦੇ ਆਏ ।
ਆਣ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਲਗੇ ਬਾਬੇ ਪਕੜ ਰਖਾਏ ।
ਤੁਲਸੀ ਦਲ ਤੇ ਧੂਪ ਧੁਖਾ ਕੇ ਹਮਨ ਅਹੁਤੀ ਪਾਈ ।
ਚਾਰੇ ਬਰਨ ਧੰਨ ਧੰਨ ਆਖਣ ਉਲਟੀ ਸਭ ਲੁਕਾਈ ।
ਹੋ ਸ਼ਰਮਿੰਦੇ ਬਾਮਣ ਤੁਰ ਗਏ ਪਥਰ ਸਿਟ ਵਿਚ ਗੰਗਾ ।
ਲੋਕ ਮਖੋਲੀ ਹਾਸੇ ਕਰਦੇ ਬਾਹਮਣ ਲੈਂਦੇ ਪੰਗਾ ।
ਗਲ ਪਲਾ ਪਾ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਨੇ ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯਾ ।
ਗੁਰਮੰਤਰ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦਿਤੀ ਓਸਨੂੰ ਸਿਖ ਬਨਾਯਾ ।
ਮੈਂ ਹੀਕਾਰੀ ਵਡਾ ਭਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਚਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ।
ਬਖਸ਼ੋ ਭੁਲ ਅਸਾਂ ਥੀਂ ਹੋਈ ਜੋ ਕੀਤਾ ਸੋ ਬੀਤਾ ।
ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਕਰੋ ਜੋ ਮੈਂ ਓਹ ਸੇਵ ਕਰਾਵਾਂ ।
ਸਦਾ ਲਈ ਹਾਂ ਚੇਰਾ ਤੇਰਾ ਰਾਜਾ ਮੈਂ ਕਹਾਵਾਂ ।
ਘਰ ਵਿਚ ਦੋਲਤ ਭਰੇ ਖਜਾਨੇ ਏਹ ਮੇਰੇ ਭੀ ਸਭ ਤੇਰੇ ।
ਚਲੋ ਮਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਆਮੀ ਲਾਵੋ ਓਥੇ ਡੇਰੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਰਾਜ ਮਧ ਤੇ ਸਭ ਕੁਛ ਗਿਆਨ ਸੁਣਾਂਦੇ ।
ਭਗਤੀ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪਉੜੀ ਉਚੀ ਮੰਜ਼ਲ ਪਹੁੰਚਾਂਦੇ ।

ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਬਾਬਾ ਆਪਣੀ ਭੁਲ
ਬਖਸ਼ਾਵਨਾ ਮੈਂ । ਕਦੇ ਗਿਆ ਨਾ ਮੈਂ ਸਤਿਸੰਗ ਅੰਦਰ ਚਰਨ ਤੁਸਾਂ
ਦੇ ਘਰ ਪੁਆਵਨਾ ਮੈਂ । ਘਰ ਮਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਚਰਨ ਆਪ ਪੈਣੇ
ਚਿਤ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਾਵਨਾ ਮੈਂ । ਸਰਨ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਤਕ ਕੇ ਆਣ
ਡਿਗਿਆ ਗੁਰੂ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਅਜ ਬਣਾਵਨਾ ਮੈਂ । ਰਾਜਾ ਮੈਂ ਤੇ ਆਪ ਨੇ
ਹੁਕਮ ਕਰਨਾ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਪਰਬੰਧ ਖਿਆਲ ਬਾਬਾ । ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੇ
ਭਰਮ ਨੇ ਨਾਸ ਹੋਏ ਪਰੀ ਪੂਰਨ ਤੂੰ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਬਾਬਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਪਦੇਸ਼

ਬਾਬੇ ਆਖਿਆ ਮਨ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰਨਾ ਸਿਖ ਹੋਣਾ ਅਉਖਾ ਹੁੰਦਾ
ਮਰਨ ਰਾਜਾ । ਨਦੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਏ ਹੁੰਦਾ ਗੁਰੂ
ਨਾ ਧਾਰੇ ਬਿਨ ਤਰਨ ਰਾਜਾ । ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਤਿਆਗ ਕੇ
ਤੇ ਕਰਮ ਵੈਸ਼ਨੋ ਸੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਰਾਜਾ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਹੈ ਉਠ
ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ ਮਨ ਸੁਧ ਹੋ ਜਾਵਣਾ ਸਰਨ ਰਾਜਾ । ਸਿਖੀ
ਸਿਖਿਆ ਗੁਰੂ ਦੀ ਧਾਰ ਖੰਡਾ ਨਾਚ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸੋਨਾ ਘੜਨ ਰਾਜਾ ।
ਮੂੰਹੋਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਮੈਂ ਸਿਖ ਤੇਰਾ ਸਿਖ ਅਉਖਾ ਖਜੂਰ ਜਿਉਂ ਚੜ੍ਹਨ
ਰਾਜਾ । ਲੋਕ ਲਜਿਆ ਤੋੜਕੇ ਸਿਖ ਹੋਣਾ ਪੂਰੇ ਸੰਤ ਦੇ ਪਕੜਨੇ
ਚਰਨ ਰਾਜਾ । ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਚਰਨ ਪਾਵੇ ਮੰਨ ਬੇਨਤੀ
ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਚਲ ਆਏ । ਸਿਖ ਸੰਗਤ! ਕੀਰਤਨੀ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹੱਲ ਆਏ ।

ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹਲਾਂ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ

ਨਾਗਰ ਮਲ ਰਾਜੇ ਤੇ ਹੋਈ ਕਿਰਪਾ ਓਹਦੀ ਦਿਲ ਤੋਂ ਛੂਤ
ਚੁਕਾਉਣ ਲਗੇ । ਤਖਤ ਡਾਹ ਕੇ ਆਸਣ ਵਿਛਾ ਦਿਤੇ ਭਗਤ ਬੈਠ

(੮੩)

ਸੋਭਾ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਗੇ । ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਨੇ
ਸਾਜ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਲਗੇ । ਤਾਲ ਖੰਜਰੀ ਦੁੰਮਕੇ ਘੁੰਗਾਰੂ
ਤੇ ਤਾਰ ਸਣੇ ਸਤਾਰ ਵਜਾਉਣ ਲਗੇ । ਤਾਲੀ ਜਲ ਤਰੰਗ ਬਜੰਤਰੀ
ਜੋ ਰਾਗੀ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਘੁਮਰ ਪਾਉਣ ਲਗੇ । ਕਈ ਮਸਤ ਹੋਕੇ
ਨਿਰਤ ਕਰਨ ਲਗੇ ਰੱਬੀ ਜਸ ਅੰਦਰ ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਣ ਲਗੇ । ਮਹਿਲ
ਗੂੰਜ ਪਏ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਠਾਠ ਅੰਦਰ ਸੋਹਣੀ ਸੁਰ ਅੰਦਰ ਮਹਾਰਾਜ
ਬੋਲੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਿਥੇ ਆਪ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਅੰਦਰ
ਸੁਰ ਸਾਜ ਬੋਲੇ ।

ਸੂਹੀ ॥

ਜੋ ਦਿਨੁ ਆਵਹਿ ਸੋ ਦਿਨ ਜਾਹੀ ॥ ਕਰਨਾ ਕੂਚ ਰਹਨੁ ਬਿਰੁ ਨਾਹੀ ॥
ਸੰਗੁ ਚਲਤ ਹੈ ਹਮ ਭੀ ਚਲਨਾ ॥ ਦੂਰਿ ਗਵਨੁ ਸਿਰ ਉਪਰ ਮਰਨਾ ॥
੧ ॥ ਕਿਆ ਤੂ ਸੋਇਆ ਜਾਗੁ ਇਆਨਾ ॥ ਤੈ ਜੀਵਨੁ ਜਗਿ ਸਚੁ ਕਰਿ
ਜਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨਿ ਜੀਉ ਦੀਆ ਸੁ ਰਿਜਕੁ ਅੰਬਰਾਵੈ ॥
ਸਭ ਘਟਿ ਭੀਤਰਿ ਹਾਟੁ ਚਲਾਵੈ ॥ ਕਰਿ ਬੰਦਗੀ ਛਾਡਿ ਮੈ ਮੇਰਾ ॥
ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਸਮਾਰਿ ਸਵੇਰਾ ॥ ੨ ॥ ਜਨਮੁ ਸਿਰਾਨੋ ਪੰਥੁ ਨ ਸਵਾਰਾ ॥
ਸਾਂਝ ਪਰੀ ਦਹਦਿਸ ਅੰਧਿਆਰਾ ॥ ੩ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਨਿਦਾਨਿ
ਦਿਵਾਨੇ ॥ ਚੇਤਸਿ ਨਾਹੀ ਦੁਨੀਆ ਫਨ ਖਾਨੇ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥ ੨੬ ॥

ਸੂਹੀ ਬਾਣੀ

ਉਚੇ ਮੰਦਰ ਸਾਲ ਰਸੋਈ ॥ ਏਕ ਘਰੀ ਫੁਨਿ ਰਹਨੁ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥
ਇਹੁ ਤਨੁ ਐਸਾ ਜੈਸੇ ਘਾਸ ਕੀ ਟਾਟੀ ॥ ਜਲਿ ਗਇਓ ਘਾਸ ਰਲ
ਗਇਓ ਮਾਟੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਭਾਈ ਬੰਦ ਕੁਟੰਬ ਸਹੇਰਾ ॥ ਓਇ ਭੀ
ਲਾਗੈ ਕਾਢ ਸਵੇਰਾ ॥ ੨ ॥ ਘਰ ਕੀ ਨਾਰਿ ਉਰਹਿ ਤਨ ਲਾਗੀ ॥ ਉਹ
ਤਉ ਭੂਤ ਭੂਤ ਕਰਿ ਭਾਗੀ ॥ ੩ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭੈ ਜਗ ਲੂਟਿਆ ॥
ਹਮ ਤਉ ਏਕ ਰਾਮ ਕਹਿ ਫੁਟਿਆ ॥੪॥੩॥ ੨੭॥

ਭਗਤ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ॥ ਦਵੇਯਾ ਛੇਦ ॥

ਕੰਨ ਵਿਚ ਮੰਤਰ ਦਸ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾ ਕੇ ।
ਰਾਜੇ ਰਾਣੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਿਓ ਛਕਾ ਕੇ ।
ਉਸ ਦਿਨ ਬਾਬੇ ਰਾਜੇ ਤਾਈਂ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਇਆ ।

ਦਇਆ ਖਿਮਾ ਸੰਤੋਖ ਧਰਮ ਹਿਤ ਨਾਮ ਦਾਨ ਸਮਝਾਇਆ ।
 ਹੱਕ ਬਿਗਾਨਾ ਸਚ ਬੋਲਣਾ ਕਰਨਾ ਨਿਆਉਂ ਕਚਹਿਰੀ ।
 ਧਰਮ ਕਰਮ ਸਭ ਰਖਣੇ ਚੇਤੇ ਨਿਗਾ ਨ ਕਰਨੀ ਗਹਿਰੀ ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੰਗਾ ਟੁਬੀ ਲਾਣੀ ।
 ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਜਾਪ ਕਰੇ ਨਿਤ ਫਿਰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ।
 ਕੰਨ ਵਿਚ ਮੰਤਰ ਦਸਦੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾ ਕੇ ।
 ਰਾਜੇ ਰਾਣੀ ਮੁਨਸ਼ੀ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਿਓ ਛਕਾ ਕੇ ।
 ਰਾਜੇ ਕਿਹਾ ਹੁਕਮ ਦਿਓ ਮੈਂ ਬਾਹਮਣਾ ਡੰਨ ਲਗਾਵਾਂ ।
 ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜੇਹਲ ਵਿਚ ਰਖਾਂ ਕੈਦੀ ਚਾ ਬਣਾਵਾਂ ।
 ਮੁੜ ਨਾ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਬਖੇੜਾ ਸੰਤ ਸਾਧ ਦੇ ਨਾਲੇ ।
 ਜਾਤ ਉਚੀ ਦੀ ਲਾਹਾਂ ਖੁਮਾਰੀ ਪਕੜਾਂ ਬੁਢੇ ਬਾਲੇ ।
 ਸ਼ਾਂਤ ਸੁਭਾਵ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਨੇ ਜੋ ਕਰਸਨ ਸੋ ਭਰਸਨ ।
 ਜੇਹੜੇ ਕਰਸਨ ਸੋਈ ਮਰਸਨ ਤੁਸੀ ਕਰੋ ਹਰਿ ਦਰਸਨ ।
 ਨਾਮ ਦਾਨ ਦਿੜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਸਤ ਸੰਗ ਵਿਚ ਆਵੈ ।
 ਨਿਤ ਪ੍ਰਤ ਆਵਣ ਸੰਗਤ ਲਗੀ ਬਾਬਾ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵੈ ।
 ਕਾਲਾ ਸਿੰਘਾ ਰਾਜੇ ਰਾਣੀਆਂ ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
 ਲੰਗਰ ਭੇਟਾ ਖਾਤਰ ਰਾਜੇ ਅੰਨ ਘਿਓ ਆਦ ਪੁਚਾਇਆ ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨੇ

ਦੂਰ ਦੇਸਾਂ ਪਰਦੇਸਾਂ ਅੰਦਰ ਖਬਰ ਫੈਲ ਗਈ ਪਿਆਰੇ ।
 ਸ਼ਕਤੀ ਅੰਦਰ ਗੰਗਾ ਦੇ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਪੱਥਰ ਤਾਰੇ ।
 ਸੈਣੀ ਸਿਖ ਲੁਭਾਣੇ ਪਰੇਮੀ ਵਣਜ ਕਰਨ ਜੋ ਸਾਥੀ !
 ਸਭਨਾਂ ਰਜ ਰਜ ਦਰਸਨ ਕੀਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਏਹੋ ਸਾਖੀ ।
 ਚੁਮਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਚਲਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਖ ਬਣਦੇ ਵਿਚ ਕਾਂਸ਼ੀ ।
 ਸਿਖ ਬਣੇ ਜੋ ਪੁਛੇ ਕੋਈ ਅਸੀ ਰਾਮ ਦੇ ਦਾਸੀ ।
 ਰਾਮਦਾਸੀਏ ਸਿੱਖ ਕਹਾਉਣੇ ਲੱਗੇ ਭਗਤ ਦੁਆਰੇ ।

(੮੫)

ਦੇਸਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖੀ ਫੈਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ।
ਬਾਜੀਗਰ ਇਕ ਸੇਵਕ ਹੋਇਆ ਸੇਵਾ ਸੀ ਨਿਤ ਕਰਦਾ ।
ਕਾਂਡੀ ਅੰਦਰ ਰਹੇ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਚਰਨ ਸੀਸ ਨਿਤ ਧਰਦਾ ।
ਬਾਜੀ ਪੈਣ ਲਗਾ ਸੀ ਇਕ ਦਿਨ ਉਚੇ ਵੰਜ ਗਡਾ ਕੇ ।
ਰਸੇ ਉਪਰ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨ ਉਲਟ ਪੁਲਟ ਪਟਕਾ ਕੇ ।
ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਇਆ ਦੇਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚੀ ਉਚੀ ਹਸਣ ।
ਦੇਖ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਦੇਖ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਨਸਣ ।
ਜੇਕਰ ਮਾਇਆ ਦੇਵੇ ਨਾਹੀਂ ਰੋਣੀ ਸੂਰਤਿ ਕਰਕੇ ।
ਰੋ ਪੈਂਦੇ ਜਿਉਂ ਰੋਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਉਂ ਮਰ ਕੇ ।
ਦੇਖ ਦਸ਼ਾ ਏਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਏਹੋ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਇਆ ।
ਰਾਗ ਆਸਾ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਬਾਬੇ ਜੋ ਫੁਰਮਾਇਆ ।

ਆਸਾ ॥

ਮਾਟੀ ਕੋ ਪੂਤਰਾ ਕੈਸੇ ਨਚਤ ਹੈ ॥ ਦੇਖੇ ਦੇਖੇ ਸੁਨੈ ਬੋਲੈ ਦਉਰਿਓ ਫਿਰਤ
ਹੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਬ ਕਛੁ ਪਾਏ ਤਬ ਗਰਬ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਮਾਇਆ
ਗਈ ਤਬ ਰੋਵਨ ਲਗਤ ਹੈ । ੧॥ ਮਨ ਬਚ ਕ੍ਰਮ ਰਸ ਕਸਹਿ ਲੁਭਾਨਾ ॥
ਬਿਨਸ ਗਇਆ ਜਾਇ ਕਹੂੰ ਸਮਾਨਾ ॥੨॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਜੀ ਜਗੁ
ਭਾਈ ॥ ਬਾਜੀਗਰ ਸਿਉ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ਬਨਿਆਈ ॥੬॥੩॥੧੨ ॥

ਬਾਜੀਗਰਾਂ ਦਾ ਸਿਖ ਹੋਣਾ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਵਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਗਏ ਇਕੋ
ਵਾਰ ਸਾਰੇ । ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਧਰ ਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੇਵਕ ਸਰਬ
ਹੋਏ ਇਕੋ ਵਾਰ ਸਾਰੇ । ਕਰਮ ਵੈਸ਼ਨੋ ਮਾਲਾ ਦਾ ਜਾਪ ਦੇ ਕੇ
ਬਾਜੀਗਰ ਭੀ ਦਿਤੇ ਸੁਧਾਰ ਸਾਰੇ ਜਿੰਨੇ ਯਾਤਰੂ ਸਨ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ
ਜਸ ਭਗਤ ਦਾ ਕਰਨ ਉਚਾਰ ਸਾਰੇ । ਸਿਖ ਭਗਤ ਦੇ ਆਏ ਪੰਜਾਬ
ਅੰਦਰ ਚਰਨ ਸੀਸ ਕੀਤੀ ਨਮਸਕਾਰ ਸਾਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਜੇਹੜੇ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਦਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇ ਨਿਰਭੈ ਹੋਏ । ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਹੈ ਜੀ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਜੈ ਹੋਵੇ ।

* ਹਿੱਸਾ ਦੂਸਰਾ *

ਰਾਣੀ ਬਾਲਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ

-੩-

ਰਾਜੇ ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ ਦਾ ਯੱਗ

੩੬੩ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣਾ

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸੰਘਾਸਨ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਚੌਰ ਕਰਨਾ

ਕਵੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਦੋਹਰਾ—ਦੁਆਦਸ ਗੁਰ ਕੇ ਬੰਦਨਾ ਦੋ ਕਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ।

ਨਦਰ ਕਰੋ ਗੁਰ ਦਾਸ ਤੇ ਕੋਟ ਪਾਪ ਨਸ ਜਾਏ ॥

ਦਵੇਯਾ ਛੰਦ ॥

ਬੰਦਨ ਹੈ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕਟਦੇ ਜਮ ਤੰਦਾਂ ।
ਸੇਵਕ ਦੇਖ ਅੰਗਦ ਗੁਰ ਕੀਤਾ ਛਡ ਦੋਹਾਂ ਫਰਜੰਦਾਂ ।
ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਅਮਰ ਕਰੇ ਸਭ ਚਰਨ ਜਿਥੇ ਜਾ ਧਰਦੇ ।
ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਗੁਰ ਚੋਥੇ, ਤਾਲ ਸੁਧਾ ਤੇ ਭਰਦੇ ।
ਅਰਜਨ ਗੁਰੂ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਪੰਜਵੇਂ, ਮੇਹਰ ਕਰੀ ਜਿਨ ਕਵੀਆਂ ।
ਸਬਕ ਸਾਂਤੀ ਆਪ ਪੜ੍ਹਾਇਆ, ਬੈਠੇ ਤੱਤੀਆਂ ਤਵੀਆਂ ।
ਛੇਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ, ਕੰਮ ਦੀਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ।
ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਪਹਿਨ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੇ ।
ਸਤਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਏ ਜੀ, ਦੁਖੀਏ ਚਰਨੀ ਲਾਏ ।
ਰਾਜ ਭਾਗ ਸੀ ਦਿਤਾ ਉਹਨਾਂ, ਢਿਡ ਵਜਾਉਂਦੇ ਆਏ ।

ਅਠਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ, ਜਾ ਵਰਤਾਏ ਲੈਹਰੇ ।
 ਛਿਟੀ ਧਰੀ ਜਦ ਸਿਰ ਦੇ ਉਤੇ ਕਥਾ ਉਚਾਰੀ ਮੈਹਰੇ ।
 ਨੌਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਡੁਬਦਾ ਦੇਸ ਬਚਾਇਆ ।
 ਖਾਤ੍ਰ ਹਿੰਦ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਨੇ ਸੀਸ ਦੇਹਲੀ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ।
 ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ ਕੰਮ ਦੀਨਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ।
 ਮਾਤਾ ਬਾਪ ਜਿਗਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੇਸ ਉਤੇ ਚਾ ਵਾਰੇ ।
 ਗੁਰ ਬਾਲਕ ਸਿੰਘ ਜੋਤ ਗਿਆਰਵੀਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਰੇ ਦੇ ਆਈ ।
 ਅਨਭਵ ਬਦਲ ਬਣਾ ਕੇ ਓਹਨਾਂ ਝੜੀ ਨਾਮ ਦੀ ਲਾਈ ।
 ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਬਾਰਵਾਂ ਸੁੱਚਾ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ ।
 ਉਚ ਨੀਚ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦਸਕੇ ਕਲ ਵਿਚ ਸਤਿਜੁਗ ਲਾਇਆ ।
 ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਜੋਤ ਹਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਕਵੀ ਜਾਂ ਲੀਨੀ ।
 ਨਦਰੀ ਨਦਰ ਨਿਹਾਲ ਸੀ ਕੀਤਾ ਸਾਰ ਕਾਵ ਦੀ ਦੀਨੀ ।
 ਚਰਨ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਰ ਦਮ ਦਿਲ ਵਿਚ ਧਾਰਾਂ ।
 ਸੁਧ ਬੁਧ ਤੇ ਚਾਲ ਕਾਵਿ ਦੀ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉਚਾਰਾਂ ।
 ਪੜੇ ਸੁਣੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਝਾਲਾਂ ਦਾ ਭਗਤ ਸਿਦਕ ਵਿਚ ਆਵੇ ।
 ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫਲ ਅਮਰ ਬੈਕੁੰਠ ਪੁਚਾਵੇ ।

ਪ੍ਰਸੰਗ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਰਾਣੀ ਦਾ

ਦੋਹਰਾ—ਝਾਲਾਂ ਰਾਣੀ ਜਿਸਤਰਾਂ ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਰਵਿਦਾਸ ।
 ਪੇਮ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਿਆ ਮਨ ਵਿਚ ਹੈ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥
 ਸੁਣੇ ਸੰਤ ਜਨ ਕਥਾ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਯਗ ।
 ਇਕੋ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਧਾਰ ਬਿਚਰੇ ਹਰ ਸਰਬਗ ।
 ਪੰਡਤ ਰਾਣੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਹੋਏ ਭਗਤ ਦੇ ਮਿਤ ।
 ਪੜੇ ਸੁਣੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਇਕ ਮਨ ਕਰ ਇਕ ਚਿਤ ।

ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਰਾਣੀ ਦਾ ਹਾਲ

ਬੈਂਤ—ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਲਖਨਊ ਦੇ ਤਖਤ ਉਤੇ ਰਾਜਾ ਨਾਮ

ਗੁਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਪਾਟਲ ਨਾਮ ਦੁਜਾ ਧਰਮੀ ਲੋਕ ਆਖਣ
ਫੁਲਵਤੀ ਰਾਣੀ ਏਹਦੀ ਨਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਘਰ ਏਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰੀ ਆਣ
ਹੋਈ ਝਾਲਾ ਨਾਮ ਧਰਿਆ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜੀ। ਜੋਬਨ ਉਮਰ
ਹੋਈ ਜੁਆਨੀ ਪਾਈ ਝਾਲਾਂ ਪੜੇ ਵਿਦਿਆ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਾਰ ਹੈ ਜੀ।
ਪੜ੍ਹੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਝਾਲਾਂ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੁਰੇ ਵਿਚਾਰ
ਹੈ ਜੀ। ਉਦੇ ਪੁਰ ਰਾਜੇ ਰਾਣੇ ਕੁੰਡ ਜੀ ਦੇ ਹੋਈ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ
ਵਿਹਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਘਰ ਸੋਹਰਿਆਂ ਦੇ ਝਾਲਾਂ ਵਸਦੀ ਸੀ ਸੋਲਾਂ ਲਾਂਵਦੀ
ਨਿਤ ਸਿੰਗਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਇਕ ਪੁਤਰ ਇਸ ਦਾ ਰਾਇ ਨਾਮ ਜਿਸ ਦਾ
ਹੋਣਹਾਰ ਤੇ ਸੋਹਣੀ ਨੁਹਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਰਾਣੀ ਬਣੀ ਪਟਰਾਣੀ ਸੀ
ਮੈਹਲ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਰਹੀ ਗੀਤਾ ਤਤਸਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਚਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ
ਸੰਤ ਦਾ ਕਰਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਈਸ਼ਵਰ ਰੂਪ ਦਾ ਹੋਵੇ ਦੀਦਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਏਹ
ਸੋਚ ਭੰਡਾਰੇ ਸੀ ਖੋਲ ਦਿਤੇ ਦਾਨ ਜੋਗ ਕੀਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਕਥਾ
ਵੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣੇ ਰਾਣੀ ਗਿਆ ਪਰੇਮ ਅੰਦਰ ਤੀਰ ਮਾਰ ਹੈ
ਜੀ। ਤੀਰਥ ਜਾ ਪਰਸਾਂ ਅਠ ਸਠ ਸਾਰੇ ਗੰਗਾ ਗੋਮਤੀ ਤੇ ਹਰੀ
ਦੁਆਰ ਹੈ ਜੀ। ਕਰਨ ਯਾਤਰਾ ਤੁਰਤ ਸੀ ਨਿਤ ਰਾਣੀ ਸੇਵਕ
ਸਾਬਣਾ ਨਾਲ ਅਪਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਆਦ ਬਦਰੀ ਕੁਪਾਲ ਦੇ ਤੀਰ ਦੇਖੇ
ਗਇਆ ਜੀ, ਫਲਗੂ, ਆਰਪਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਪ੍ਰਯਾਗ ਰਾਜ ਹੇਮ ਕੁੰਡ
ਦੁਆਰਕਾ ਜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ, ਮਨੀ ਕਰਨ, ਵਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਚਿਤ੍ਰ ਕੁੰਟ
ਅਜੁਧਿਆ, ਭੀਤ ਭੀਲੀ, ਰਿਛੀ ਕੇਸ, ਪੰਚ ਬਟੀ, ਦੀ ਤਾਰ ਹੈ ਜੀ।
ਪਧਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਜਗਨ ਨਾਥ ਸਾਰੇ ਸੋਨ ਭਦਰਾਂ, ਗੰਡਕੀ, ਧਾਰ
ਹੈ ਜੀ। ਜਨਕ ਪੁਰੀ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਾਗਰ, ਜਾ ਦੇਖੇ ਮੁਕਤ ਨਾਥ ਲਾਹੇ
ਜਾਕੇ ਭਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਕਰਦੀ ਯਾਤਰਾ ਸੇ ਕਈ ਸਾਲ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ
ਦੇ ਆਈ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਮੰਦਰ ਦੇ ਹਜਾਰ ਦੇ ਕਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾਂਸ਼ੀ
ਪੁਰੀ ਦੇ ਭਰੇ ਅੰਬਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਰਾਣੀ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਧੰਨ ਵਾਰ ਦਿਤੇ
ਖੀਰ ਪੂਰੀ ਕੜਾਹ ਤੇ ਘਿਓਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਹਮਣ ਹੋਏ

(੮੯)

ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਰੇ ਦਿਤੇ ਮਖਮਲੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿਓਰ ਪਿਆਰੇ ।

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਰਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦਾਨ ਮੰਗਣਾ

ਕਈ ਭੇਖ ਦੇ ਸਾਧ ਸੀ ਸਾਥ ਰਾਣੀ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਵੇਹਲੜ
ਆਨ ਲਗ ਪਏ । ਜਦੋਂ ਚਲੀ ਚੜੇੜ ਤੋਂ ਰਾਣੀ ਝਾਲਾਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ
ਕਰਨ ਬਿਆਨ ਲਗ ਪਏ । ਕੋਈ ਦਾਨ ਤੇ ਕੋਈ ਇਸ਼ਨਾਨ ਆਖੇ
ਕੋਈ ਕਥਾ ਤੇ ਮੁਕਤ ਬਤਾਨ ਲਗ ਪਏ । ਕਈ ਆਪਣਾ ਆਪ ਜਤਾਨ
ਲਗ ਪਏ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖੰਡਨ ਖਿੰਡਾਨ ਲਗ ਪਏ । ਸਭ ਆਪਣੀ
ਢੰਡ ਵਜਾਨ ਲਗ ਪਏ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਜਾਲ ਫਸਾਨ ਲਗ ਪਏ ।
ਬੇਇਤਫਾਕ ਦੀ ਕਥਾ ਚਲਾਨ ਲਗ ਪਏ ਅਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਹੋਕਾ
ਦਿਵਾਨ ਲਗ ਪਏ । ਰਬ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪੇ ਬਿਤਾਨ ਲਗ ਪਏ ਜੋਗ
ਧਰਮ ਸ਼ਨਾਨ ਵਖਿਆਨ ਲਗ ਪਏ । ਕਈ ਝਾਲਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਹੀ
ਗਾਨ ਲਗ ਪਏ ਮੁਫਤ ਮਾਲ ਪੂੜੇ ਖੀਰ ਖਾਨ ਲਗ ਪਏ । ਧੰਨ ਧੰਨ
ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਦਾਨ ਕਰਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਕੇ ਓਹਨੂੰ ਛਲਾਨ ਲਗ ਪਏ ।
ਰਾਣੀ ਸਿਫਤ ਸੁਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਂਵਦੀ ਨਹੀਂ ਪੂਰੇ ਸੰਤ ਦੀ ਦਸ ਕੋਈ
ਪਾਓ ਘਰ ਦੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਕਰ ਲਵਾਂ ਜਨਮ ਸਫਲਾ ਰਹਾਂ
ਓਸ ਦਾ ਸਦਾ ਦੀਦਾਰ ਕਰਦੀ ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸੰਤ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨੀ

ਰਾਣੀ ਪੁਛਦੀ ਸਾਧੂਆਂ ਪਾਂਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਸੰਤ ਦੀ ਪਾ ਦਿਓ
ਦਸ ਭਾਈਓ । ਏਹ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿਹਾ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਭਗਤ
ਰਵਿਦਾਸ ਹੈ ਵਸ ਬਾਈ । ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਮੈਂ ਜਾ ਦੇਖੇ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿੱਤ
ਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਰਸ ਭਾਈਓ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਓਸ ਦਾ ਕਰਾਂ ਦਰਸ਼ਨ
ਆਦਿ ਬਿਆਧਿ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਨਸ ਬਾਈ ।

ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਦਸਣਾ

ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਅੰਦਰ ਗਏ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਪੰਡਤ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦਿਤੇ ਸੀ
ਤਾਰ ਰਾਣੀ । ਦਮੜੀ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਭੇਟਾ ਕੜਾ ਗੰਗਾ ਪਥਰੀ ਹੇਠ
ਚਲੀ ਗੰਗਾ ਧਾਰ ਰਾਣੀ । ਪਾਰਸ ਵੱਟੀ ਜੋ ਤਾਂਝੇ ਕਰੇ ਸੋਨਾ ਭਗਤ

ਲਾਇ ਨਾ ਹਥ ਕਿਸਾਰ ਰਾਣੀ । ਪਥਰ ਮੂਰਤੀ ਜੋ ਸਾਲਗਰਾਮ
ਸੰਦੀ ਰੰਗਾ ਵਿਚ ਤਾਰੇ ਪੈਹਰ ਚਾਰ ਰਾਣੀ । ਨਾਗਰ ਮਲ ਰਾਜਾ
ਓਹਦਾ ਸਿਖ ਹੈ ਜੀ ਕਰੇ ਨਿਤ ਸੇਵਾ ਨਿਸਚਾਧਾਰ ਰਾਣੀ । ਗੁਰੂ ਹੈ
ਸਚਾ ਮੁਕਤ ਭੁਗਤ ਦਾਤਾ ਪਰ ਜਾਤ ਹੈ ਓਹਦੀ ਚਮਾਰ ਰਾਣੀ ।
ਸੁਣਿਆ ਜਸ ਰਾਣੀ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਮੋਹਰ ਪੰਜ ਸੌ ਭੇਟਾ
ਚੜ੍ਹਾਵਾਂਗੀ ਮੈਂ । ਸਚ ਮੁਚ ਅਤੀਤ ਹੈ ਲਛਮੀ ਤੋਂ ਫੇਰ ਓਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ
ਬਨਾਵਾਂਗੀ ਮੈਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਰਾਣੀ ਬਾਲਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ

ਬੜੀ ਪਰੇਮ ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰ ਚਿਤ ਮੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਖਾਤਰ
ਚਲ ਆਈ ਝਾਲਾਂ । ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਰਾਣੀ ਸਰਫੀ
ਪੰਜ ਸੌ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਈ ਝਾਲਾਂ । ਭਗਤ ਆਖਿਆ ਮਾਇਆ ਤੂੰ ਚੁਕ
ਰਾਣੀ ਲੈਣੀ ਮਾਇਆ ਦੀ ਭੇਟ ਨ ਕਾਈ ਝਾਲਾਂ । ਜਿਥੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਧਾ
ਮੋਹਰਾਂ ਚਾੜ ਓਥੇ ਏਸ ਮਾਇਆ ਤੇ ਮਨ ਨਾ ਲਾਈਂ ਝਾਲਾਂ । ਮੈਂ
ਚੁਮਾਰ ਹਾਂ ਜਾਤਿ ਤੇ ਤੂੰ ਉਚੀ ਤੈਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ ਸੁਧ ਨਾ ਆਈ ਝਾਲਾਂ ।
ਜੇਕਰ ਆਤਮਾ ਸੁਧ ਸਰੀਰ ਸਾਰਾ ਸੁਧ ਸਰਬ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਹੈ ਬਾਈ
ਝਾਲਾਂ । ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਹੋਰ ਪੂਜਣਾ ਨਹੀਂ ਰਾਖਣਹਾਰ ਹੈ ਸਦਾ
ਅਕਾਲ ਰਾਣੀ । ਬਾਬੇ ਭੇਤ ਦਸੇ ਮੂੰਹੋਂ ਏਲ ਬਾਣੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੋਈ
ਨਦਰ ਨਿਹਾਲ ਰਾਣੀ ।

ਬਸੰਤ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਤੁਝਹਿ ਸੁਬੰਤਾ ਕਛੂ ਨਾਹਿ ॥ ਪਹਿਰਾਵਾ ਦੇਖੇ ਏਭਿ ਜਾਹਿ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੋ ਰਾਣੀ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਮਧ ਲੋਬਨਦੇ ਕਪੜੇ
ਪਾਕੇ ਸੰਤਾਂ ਕੋਲ ਆਈ ਹੈ ? ਤੈਨੂੰ ਕੁਛ ਦਿਸਿਆ ਨਹੀਂ ।

ਗਰਬਵਤੀ ਕਾ ਨਾਹੀ ਰਾਉ ॥ ਤੇਰੀ ਗਰਦਨਿ ਉਪਰਿ ਲਵੈ ਕਾਉ ॥ ੧ ॥

ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕਾਲ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਮਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਭਾਵ (ਮੈਂ ਰਾਣੀ ਹਾਂ)

(੯੧)

ਤੂ ਕਾਂਇ ਗਰਬਹਿ ਬਾਵਲੀ ॥

ਜੈਸੇ ਭਾਦਉ ਖੂਬਰਾ ਜੁ ਤੂੰ ਤਿਸ ਤੇ ਕਰੀ ਉਤਾਵਲੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹੋ ਬਾਈ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਹੰਕਾਰ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਭਾਦਰੋਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਰਸ਼ ਦੇ ਹਟ ਜਾਣ ਤੋਂ ਖੂਬ ਸੋਹਣੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ
ਫਿਰ ਧੁਪ ਤੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਜੈਸੇ ਕੁਰੰਕ ਨਹੀ ਪਾਇਓ ਭੇਦ ॥ ਤਨ ਸੁਗੰਧ ਢੂੰਡੇ ਪ੍ਰਦੇਸ ॥

ਜਿਵੇਂ ਮ੍ਰਿਗ ਦੇ ਨਾਭ ਵਿਚ (ਕਸਤੂਰੀ) ਹੈ ਓਹ ਵਾਸ਼ਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ
ਲਭਦਾ ਹੈ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ । ਤਿਉਂ ਹੀ ਹੋ ਬਾਈ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਸਭ ਕੁਛ ।

ਅਪ ਤਨ ਕਾ ਜੋ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਤਿਸੁ ਨਹੀ ਜਮ ਕਰੈ ਖੁਆਰ ॥ ੨ ॥

ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰ ਖੋਜ, ਤੈਨੂੰ ਹਰੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਤੇ ਜਮਾਂ ਤੋਂ
ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਵੇ ।

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਹਿ ਅਹੰਕਾਰੁ ॥ ਠਾਕੁਰੁ ਲੇਖਾ ਮੰਗਨਹਾਰ ॥

ਪੁਤਰ ਪੋਤਰੇ ਤੇ ਮਾਇਆ ਦਾ ਮਾਣ ਛਡਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ ।

ਫੇੜੇ ਕਾ ਦੁਖ ਸਹੈ ਜੀਉ ॥ ਪਾਛੈ ਕਿਸਹਿ ਪੁਕਾਰਹਿ ਪੀਉ ਪੀਉ ॥ ੩ ॥

ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਜ਼ਰੂਰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੇਂਗੀ ।

ਸਾਧੂ ਕੀ ਜਉ ਲੇਹਿ ਓਟਿ ॥ ਤੇਰੇ ਮਿਟਹਿ ਪਾਪ ਸਭ ਕੋਟਿ ॥

ਸਾਧੂ (ਦੇਹ ਧਾਰੀ) ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਮਨ ਦੇ ਭਰਮ ਸਾਰੇ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜੋ ਜਪੈ ਨਾਮੁ ॥ ਤਿਸ ਜਾਤਨ ਜਨਮਨ ਜੋਨਿ ਕਾਮ ॥ ੪ ॥੩॥

ਭਗਤ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਹੋ ਬਾਈ ! ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਤ ਕੁਲ ਕੋਈ
ਨਹੀਂ ਭਾਵ ਰਾਮ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਮ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ।

ਰਾਣੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਝਾਲਾ ਬਾਈ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਿਆ,

ਦਿਲ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਈ ਠੰਡੀ ਠਾਰ ਬਾਬਾ ।

ਮੇਰੇ ਅੰਤਰੀ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਮੇਟ ਦਿਤਾ,

(੯੨)

ਦਿਤਾ ਸਾਗਰੋਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰ ਬਾਬਾ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗਲ ਕਟ ਦੇਵੇ,
ਆਦ ਬਿਆਦ ਉਪਾਧ ਨੂੰ ਟਾਰ ਬਾਬਾ ।
ਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਕੰਨ ਵਿਚ ਦਸ ਦੇਵੇ,
ਦਾਸੀ ਆਪ ਕੀ ਮੈਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ।
ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤ ਨਾ ਡਿਠੀ ਮੈਂ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ,
ਸੁਖ ਆਪ ਦੇ ਡਿਠਾ ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ।
ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਈ,
ਵਾਸੀ ਕਰੋ ਮੈਨੂੰ ਦਸਮੇਂ ਦੁਆਰ ਬਾਬਾ ।
ਰਾਮ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਵਾਂ,
ਪੀਵਾਂ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਿੱਠੀ ਧਾਰ ਬਾਬਾ ।
ਝਾਲਾ ਬਾਈ ਦੇ ਕਟਿਓਂ ਪਾਪ ਬਾਬਾ,
ਹਾਰ ਥੱਕ ਮੈਂ ਹੋਈ ਅਖੀਰ ਤੇਰੀ ।
ਲੱਖ ਵਾਰ ਆਖਾਂ ਕਰਾਂ ਬੇਨਤੀ ਮੈਂ,
ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਤੇ ਹੋਵੇ ਤਸਵੀਰ ਤੇਰੀ ।

ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਸਿਖਿਆ

ਬਾਬੇ ਆਖਿਆ ਰਾਣੀਏ ਸੁਣੀ ਬਾਈ,
ਸਿਖ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸੁਣੀ ਵਿਚਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਰਹਿਤ ਬੈਸਿਨੋ ਰਖਣੀ ਬਹੁਤ ਔਖੀ,
ਲੋਹਣੇ ਹਾਰ ਸੋਝਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਛਲੇ, ਪੋਚੀਆਂ, ਹਥਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਪੋਣੇ,
ਸੁਚ ਵਿਚ ਹੈਂ ਏਨ੍ਹ ਧਿਰਕਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਨਥ ਚੌਂਕ ਤੇ ਵਾਲੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ਜੋ,
ਤੀਲੀ ਲੋਂਗਨੂੰ ਦੇਈ ਉਤਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਜੁੜਾ ਕੇਸ ਦਾ ਰਖਣ ਖੋਲ੍ਹ ਗੁਤਨੀ,

ੴ

(੯੩)

ਨਹੀਂ ਖੰਮਨੀ ਬੰਨਣੀ ਡਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਬਸਤਰ ਰਖਣੇ ਚਿਟੇ ਸੁਫੈਦ ਰਾਣੀ,
ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਸਾੜੀ ਲਾਉਣੀ ਨਾ ਰਾਣੀਏ ਮਹਿਲ ਅੰਦਰ,
ਸੁਬਣ ਪਹਿਰਨੀ ਹੈ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਛਡਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਨਾ ਸਿਖ ਔਖਾ,
ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਉੱਚਾ ਜਿਉਂ ਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਸੀਸ ਤਲੀ ਤੇ ਮੌਤ ਕਬੂਲ ਕਰਨੀ,
ਨਾਚ ਕਰਨਾ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ ਪਹਿਲੇ ।
ਰਾਣੀ ਵਿਚ ਪਰੇਮ ਦੇ ਮਸਤ ਹੋਈ,
ਮਸਤ ਪਰੇਮ ਭਿੰਨੇ ਸਰਦ ਨੈਨ ਹੋ ਗਏ ।
ਕੰਨ ਮੰਤਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਸ ਦਿਤਾ,
ਨੁਕਤਾ ਸੰਗ ਮਿਲ ਕੇ ਐਨ ਗੈਨ ਹੋ ਗਏ ।

ਬਾਲਾਂ ਰਾਣੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਨਾ

ਬਾਲਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਸਿਖਿਆ ਧਾਰ ਹਿਰਰਦੇ,
ਲਾਹ ਦਿਤੇ ਨੇ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਾਰੇ ।
ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਵੇਸ ਨੂੰ ਲਾਹ ਦਿਤਾ,
ਸੰਤ ਬਾਣਾ ਸੁਫੈਦ ਸੀ ਧਾਰ ਸਾਰੇ ।
ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਭਗਤ ਕੋਲੇ,
ਬਾਹਮਣ ਹੋਏ ਦੁਖੀ ਕਰ ਕੇ ਖਾਰ ਸਾਰੇ ।
ਕੀਰਤਨ ਕਥਾ ਪਰੇਮ ਸਤਿਸੰਗ ਅੰਦਰ,
ਰਾਣੀ ਰਹਿਣ ਲਗੀ ਅਠੇ ਪਾਹਰ ਸਾਰੇ ।
ਦੇਖ ਬਾਹਮਣ ਸਭ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ,
ਗੁਰੂ ਧਾਰਿਆ ਕਹਿਣ ਚਮਾਰ ਸਾਰੇ ।
ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਸੀ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਓਸ ਵੇਲੇ,

(੯੪)

ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ ਤਾਈਂ ਘਲੀ ਸਾਰ ਸਾਰੇ ।
ਝਾਲਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਝੁੱਗਾ ਹੈ ਚੌੜ ਕੀਤਾ,
ਭਰਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ ।
ਨੀਚ ਸ਼ਾਤ ਦਾ ਗੁਰੂ ਚੁਮਾਰ ਕੀਤਾ,
ਰਾਣੀ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿਤਾ ।
ਲਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਕਲੰਕ ਏਹ ਚਾਰ ਜੁਗ ਮੈਂ,
ਰਾਣੀ ਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰ ਚੌੜ ਦਿਤਾ ।

ਚਿਠੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਰਾਣੇ ਨੂੰ ਕਰੋਧ ਆਉਣਾ

ਚਿਠੀ ਪੜ੍ਹ ਰਾਜਾ ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਹੋਇਆ, ਲਾਹ ਰਾਣੀ ਦੀ ਖਲ
ਤੇ ਮਾਰਸਾਂ ਮੈਂ । ਸਣੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲੇ ਏਥੇ ਸਦਕੇ, ਸਿਰ ਮਾਰ
ਤਲਵਾਰ ਸੰਘਾਰਸਾਂ ਮੈਂ । ਐਸੀ ਨਾਰ ਬਦਕਾਰ ਮੈਂ ਜਿਉਂਦੀ ਨੂੰ
ਅਗ ਲਾ ਕੇ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਸਾੜਸਾਂ ਮੈਂ । ਓਹਦਾ ਨਾਲ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਸਿਰ
ਕਟਕੇ, ਜੋ ਕਲੰਕ ਲੱਗਾ ਉਤਾਰਸਾਂ ਮੈਂ । ਦਿਲੋਂ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜੇ ਸੁਲਾਹ
ਭੈੜੀ, ਚਿਠੀ ਘਲ ਪਰੇਮ ਪਿਆਰ ਵਾਲੀ । ਏਥੇ ਸਦ ਕੇ ਦੋਹਾਂ
ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨਾ, ਏਹ ਗੱਲ ਚਿਤ ਰਖੀ ਖਾਰ ਵਾਲੀ ।

ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਤੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ

ਪੰਡਤ ਕੋਲ ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਸਦ ਆਖੇ, ਚੰਦਰ ਹਾਂਸ ਨੂੰ ਨਾਲ
ਰਲਾ ਲਈਏ । ਇਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਚਤੌੜ ਰਵਾਦਾਸ ਤਾਈਂ, ਕਰਾਮਾਤ ਦਾ
ਕੋਈ ਭੁਲਾ ਲਈਏ । ਜੇਕਰ ਕਰਾਮਾਤ ਨਾ ਕੋਈ ਆਏ ਨਹੀਂ,
ਇਕ ਪਲਕ ਅੰਦਰ ਰੋੜ੍ਹੇ ਪਾ ਲਈਏ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮੰਗਾ
ਲਈਏ, ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਲਾਹ ਲਈਏ ।

ਚਿਠੀ ਲਿਖਣੀ ਰਾਜੇ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ

ਲਗੇ ਲਿਖਣ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਧਾਰ ਹਿਰਦੇ, ਭਗਤ ਸ਼ਹਿਰ ਚਤੌੜ
ਆਵਨਾ ਜੀ । ਸਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਸੰਤ ਤੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ, ਝਾਲਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ
ਨਾਲ ਲੈ ਧਾਵਨਾ ਜੀ । ਤੁਸੀਂ ਰੂਪ ਅਕਾਲ ਦਾ ਆਪ ਬਾਬਾ,

(੯੫)

ਰਾਣੇ ਕੁੰਭ ਤਾਈਂ ਚਰਨੀ ਲਾਵਣਾ ਜੀ। ਚਾਤ੍ਰਕ ਜਿਵੇਂ ਤਰਸੀ ਸ੍ਰਾਂਤੀ
ਬੁੰਦ ਤਾਈਂ ਭੋਰ ਤਰਸਦੇ ਫੁਲ ਸੁਹਾਵਣਾ ਜੀ। ਤਿਉਂ ਆਪ ਦੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਸਾਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆ ਛੇਤੀ ਚਰਨ ਪਾਵਣਾ ਜੀ। ਕੁੰਭ
ਸਿੰਘ ਚੰਦਹਾਸ ਕੌਰ ਪਰੋਹਤ ਹੈਨ ਆਪ ਦੇ ਜੋ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਰਦਮ।
ਤੁਸੀਂ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਿਉ ਦਰਸ਼ਨ ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੇ ਹਾਂ
ਦਾਮਨਗਾਰ ਹਰਦਮ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਤੋਂ ਚਤੋੜ ਜਾਣਾ

ਚਿਠੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਕੀਤੀਆਂ ਝਟ
ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੇ। ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਕਾਂਸ਼ੀਓਂ ਚਲ ਪਏ ਨਾਲ ਰਲੀਆਂ
ਸੰਗਤਾਂ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਕਈ ਪੈਦਲ ਹੋਸਨ ਸਾਧੂ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਰਥਾਂ
ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਰ ਅਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਠਾਕਰ ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ
ਧੂਪਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ ਸਮਗਰੀ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਸ ਮਾਰਕੇ ਚਲੇ ਉਡਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਚਰਨ ਪੈਂਦੇ ਤੇ
ਉਥੇ ਦੀਵਾਨ ਲੋਂਦੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਜਿਉਂ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਮੰਜ਼ਲ ਲੰਘਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਚਤੋੜ ਪੁਜੇ ਗਈਆਂ ਪੁਜ ਜੋ ਖਬਰਾਂ ਸਾਰੀਆਂ
ਨੇ। ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਦੋਏ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੂੰ ਚੜੀਆਂ ਨਾਮ
ਖੁਮਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਰਾਜੇ ਸਣੇ ਅਮੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਰੇ ਮੂਹਰੇ ਲੈਣ ਨੂੰ
ਕਰਨ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੇ। ਦੂਹਰੀ ਚੋਟ ਨਗਾਰੇ ਤੇ ਵਜ ਗਈ ਸੀ ਔਣ
ਸੰਗਤਾਂ ਸਣੇ ਅਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਦਰਸ਼ਨ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਰਾਜੇ ਆਣ
ਕੀਤਾ ਭੁਲ ਗਈਆਂ ਖੋਟਾਂ ਦਿਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਰਾਜ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ
ਭੋਰਾ ਭਗਤ ਕੀਤਾ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਦੀਆਂ ਜੋ ਅਟਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਲੰਗਰ
ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਤਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਉਥੇ ਜਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਨਾਮ ਬਪਾਰੀਆਂ
ਨੇ। ਚੜ੍ਹੀ ਨਾਮ ਦੀ ਸੀ ਰੰਗਣ ਸ਼ਬਦ ਵਾਲੀ ਨਾਮ ਰੰਗੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ
ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਦਰਸ ਕਰਨ ਖਾਤਰ ਲੋਕ ਆਏ ਬਹੁਤੇ ਰਾਜੇ ਅਰਜਾਂ
ਉਠ ਗੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਬਾਬੇ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਕਲ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇ ਦਰਸ

ਕਰਨ ਸਭੇ ਨਰ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਹੋਈ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਅੱਗ ਠੰਡੀ
ਕੁੰਭ ਰਾਜਾ ਭੀ ਆਗਿਆ ਕਾਰ ਹੋਇਆ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਾਬੇ ਦਾ
ਦਰਸ ਕਰਕੇ ਪਾਪੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਭੀ ਉਧਾਰ ਹੋਇਆ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਮੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣੇ

ਹੁਕਮ ਰਾਜੇ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੋਈ ਲਗੇ ਕਲ ਨੂੰ ਆਮ
ਦਰਬਾਰ ਐਥੇ। ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਤਖਤ ਉਤੇ ਹੋਵੇ ਕੁਲ ਦੇ
ਤਾਈਂ ਦੀਦਾਰ ਐਥੇ। ਛਾਇਵਾਨ ਲਗੇ ਤੇ ਛਿੜਕਾਊ ਹੋਏ ਲਗੇ
ਫੁਲ ਬੂਟੇ ਪਾਲੇ ਪਾਰ ਐਥੇ। ਰਾਣੀ ਰਾਤ ਦੀ ਮੋਤੀਆ ਚਾਂਦਨੀ ਭੀ
ਕਰੀ ਵਾਸਨਾ ਖਿੜੇ ਗੁਲਸ਼ਾਰ ਐਥੇ। ਬੜੀ ਦੂਰ ਤੋੜੀ ਵਡੀ ਚਾਨਣੀ
ਸੀ ਦਰਸ਼ਕ ਆਣ ਬੈਠੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਐਥੇ। ਸੋਭਾ ਪਾਂਵਦੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ
ਬੈਠੇ ਚੌਰੀ ਕਰਨ ਸੇਵਕ ਨਿਸਚਾਧਾਰ ਐਥੇ। ਅਹਿਲਕਾਰ ਅਮੀਰ
ਵਜੀਰ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚਲ ਆਏ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਐਥੇ। ਭਰਿਆ ਸਭ
ਦਰਬਾਰ ਹੈ ਓਸ ਵੇਲੇ ਜਿਵੇਂ ਚੰਦ ਨੂੰ ਪਿਆ ਪਰਬਾਰ ਐਥੇ। ਰਾਜੇ
ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਚੋਂ ਉਠ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਉਚੀ ਪੁਕਾਰ ਐਥੇ।
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਸਾਂ ਨੇ ਜਗ ਕਰਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਮ ਦਾ ਚਲੇ ਭੰਡਾਰ
ਐਥੇ। ਗਊਆਂ, ਹਾਥੀ, ਬਸਤਰ ਹੋਨ ਦਾਨ ਕਰਨੇ ਕਰਾਂ ਖਰਚ ਮੈਂ
ਖੁਲਾ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ। ਯਾਦਗਾਰ ਮੇਰੀ ਏਹ ਵੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅੰਦਰ।

ਰਾਜੇ ਕੁੰਭ ਸੁਰਾਣੇ ਨੇ ਜਗ ਵਾਸਤੇ ਸਮਗਰੀ ਮੰਗਵਾਉਣੀ

ਹੋਣਾ ਯੱਗ ਚਤੋੜ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਭਾਰੀ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਵਿਚ ਜਹਾਨ
ਸਾਰੇ। ਟਿੱਕੇ ਲਾਲ ਲਾ ਕੇ ਆਏ ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਨੀਵੀਂ ਧੋਤੀਆਂ ਲੜ
ਲਟਕਾਨ ਸਾਰੇ। ਭੇਖੀ ਸਾਧ, ਬੈਰਾਗੀ, ਸੰਨਿਆਸ, ਜੋਗੀ, ਜੰਗਮ,
ਬ੍ਰਹਮ ਚਾਰੀ ਪੁਜੇ ਆਨ ਸਾਰੇ। ਸਾਰ ਸੂਤ ਆਏ ਗੋੜ ਸੁਧ ਆਏ
ਭਾਰਦਵਾਜ ਜੋ ਪੜ੍ਹਨ ਪੁਰਾਨ ਸਾਰੇ। ਸਿਆਮ, ਜੁਜਰ, ਅਥਰਬਣੀ,
ਰਿਗ ਬੇਦੀ ਵੇਦਾਂਤ ਮਤ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਾਰੇ। ਚਾਰ ਬਰਨ

ਅਮੀਰ ਗਰੀਬ ਹਿੰਦੂ ਦਾਨੀ ਭਿਸ਼ਕ ਅਵਧੂਤ ਅਖਵਾਨ ਸਾਰੇ । ਬਾਬੇ
ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਹਲਵਾਈ ਆਏ ਲਗੇ ਪਕਣੇ ਪੱਕੇ ਪਕਵਾਨ ਸਾਰੇ ।
ਕਿਤੇ ਚਾਵਲ ਸੂਖਮ ਸਬਜ਼ ਜਰਦ ਸੁਰਖੀ ਬਾਸਮਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ
ਮੰਗਾਨ ਸਾਰੇ । ਬਰਫੀ, ਬੂੰਦੀ, ਜਲੇਬੀਆਂ, ਸ਼ਕਰਪਾਰੇ, ਖੰਡ ਘਿਓ
ਪਕੌੜੇ ਬਨਾਨ ਸਾਰੇ । ਖੀਰ, ਮਾਲ ਪੂੜੇ, ਲਡੂ, ਮਠੀਆਂ ਤੇ ਲਗੇ
ਪੂਰੀਆਂ ਭਲੇ ਪਕਾਨ ਸਾਰੇ । ਵੜੀਆਂ, ਸੇਵੀਆਂ, ਰਾਵੜੀ, ਫੇਣੀਆਂ
ਨੇ ਖਟ ਰਸੀ ਮੁਰੱਬੇ ਮੰਗਾਨ ਸਾਰੇ । ਕਿਸ, ਮਿਸ, ਛੁਹਾਰੇ, ਪਿਸਤੇ,
ਮਗਜ਼ ਚਾਰੇ, ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਨਾ ਮੈਥੋਂ ਸਮਾਨ ਸਾਰੇ । ਬਹੁਤ ਕਿਸਮ ਦੇ
ਖਾਣੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰਖੇ ਪੂਰ ਭੰਡਾਰ ਸਮਾਨ ਸਾਰੇ । ਇਕ ਪੂਰਾ
ਮਹੀਨਾ ਏਹ ਯੱਗ ਰਿਹਾ ਕਈ ਲੱਖ ਸੀ ਕੱਠ ਮਹਾਨ ਹੋਇਆ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੰਡਤਾਂ ਪਾਂਧਿਆਂ ਦਾ ਯਗ ਖਾਣ ਦੇ ਤਰਫ ਧਿਆਨ
ਹੋਇਆ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਪਹਿਲੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਹਮਨ ਧੂਮ ਪਾ ਕੇ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਸੰਖ
ਵਜਾਇਆ ਜੀ । ਜੈ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਬੋਲਦੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੰਡਤਾਂ
ਏਹ ਸੁਖਾਇਆ ਜੀ । ਕਹਿਣ ਰਾਜੇ ਦੀ ਗਈ ਹੈ ਮਤ ਮਾਰੀ ਏਹਨੇ
ਗੁਰੂ ਚੁਮਾਰ ਬਨਾਇਆ ਜੀ । ਕਲੂ ਕਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇਖੇ
ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਮਾਣ ਕਿਦਾਂ ਪਾਇਆ ਜੀ । ਬਾਹਮਣ ਦੇਖਦੇ ਭਗਤ
ਰਵਿਦਾਸ ਤਾਈਂ ਕਰਨ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਸੁਖਾਇਆ ਜੀ । ਰਜ
ਰਜ ਮਹੀਨਾ ਸੀ ਖੂਬ ਖਾਧਾ ਹੋਵੇ ਹਮਨ ਭਾਰਾ ਭੋਗ ਪਾਵਣਾ ਜੀ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਛਣਾ ਲੈਣ ਬਦਲੇ ਝਗੜਾ ਬਾਹਮਣਾ ਨੇ ਹੁਣ
ਲਾਵਣਾ ਜੀ ।

ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਜਗ ਹਮਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਰਾਜੇ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਉਚੀ ਜਗਾ ਉਤੇ ਲਾਓ ਚਾਨਣੀ ਤੇ
ਛਾਏਵਾਨ ਸਾਰੇ । ਫਰਸ਼ ਰੇਸ਼ਮੀ ਲਾਓ ਸੁਵਰਨ ਫੀਤੇ ਵਿਛਾਉਣੇ

ਮਖਮਲੀ ਹੇਠ ਜੋ ਥਾਨ ਸਾਰੇ। ਜਰੀ, ਬਾਦਲਾ ਤੇ ਖੀਨ, ਖਾਪ
ਸਾਂਟਲ, ਰਤਨ, ਜੜੇ ਮੋਤੀ ਵਾਂਗ ਭਾਨ ਸਾਰੇ। ਤਖਤ ਸੀ ਰਵਿਦਾਸ
ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਸੋਹਣਾ ਕੀਤਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਮਹਾਨ ਸਾਰੇ। ਚੌਕੀ ਚੰਨਣ
ਦੀ ਹੋਰ ਸੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਬਣੀ ਜਹਾਨ
ਸਾਰੇ। ਹੀਰੇ ਰਤਨ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਚਮਕਦੇ ਨੇ ਕੀਮਤ ਲਖ ਤੋਂ ਵਧ
ਬਿਤਾਨ ਸਾਰੇ। ਇਸ ਚੌਕੀ ਤੇ ਆਣਕੇ ਠਾਕਰਾਂ ਨੇ ਦਰਸ ਦੇਣਾ
ਸਮਝੇ ਬੁਧਵਾਨ ਸਾਰੇ। ਹਮਨ ਕੁੰਡ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ
ਸਮਧਾ ਲਿਆਏ ਨੇ ਪਰੇਮੀ ਤਰਖਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਚੰਦਨ, ਪਿਪਲ,
ਪਲਾਸ ਹੈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਸੁਰਭੀ ਸਹਿਤ ਤੇ ਹਮਨ ਮਹਾਨ ਸਾਰੇ।
ਜਟਾ ਜੂਟ ਪੰਡਤ ਸਤਿ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਸੁਧ ਕਪੜੇ ਕਰਨ ਅਸ਼ਨਾਨ
ਸਾਰੇ। ਕੇਸਰ, ਚੰਦਨ, ਸੁਪਾਰੀ ਤੇ ਤਿਲ ਦਾਖਾ, ਗਿਰੀ ਛੁਹਾਰੇ ਛੜ
ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਸਾਰੇ। ਲੋਂਗ, ਤਜ ਪੱਤਰ, ਮੁਲਕਪੂਰ, ਕੇਸਰ,
ਕਸਤੂਰੀ ਸਹਿਤ ਘਿਉ ਖੰਡ ਮਿਲਾਨ ਸਾਰੇ। ਕੀਰਤਨ ਹੋਣ ਲਗਾ
ਰਾਗੀ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਾਗੀ ਸੁਰ ਕਰਦੇ ਸਾਜ ਆਨ ਸਾਰੇ। ਪੰਜ
ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਮੰਤਰ ਸੁਧ ਪੜ੍ਹਦੇ ਛੇਵਾਂ ਘਿਉ ਪਾਵੇ ਨਾਲ ਧਿਆਨ
ਸਾਰੇ। ਛਿਟਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਤਵਾਂ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹਮਨ ਅਗਨ ਛੱਡੇ ਲਾਟਾਂ
ਪਾਨ ਸਾਰੇ। ਸੀ ਮਾਘ ਸੰਗਰਾਂਦ ਤੇ ਭਾਗ ਭਰਿਆ ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ
ਇਕੱਤੀ ਜੱਗ ਹੋਇਆ। ਯੂਪੀ ਦੇਸ ਚਤੋੜ ਦੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਮਸ਼ਹੂਰ
ਏਹ ਕੱਠ ਸਰਬੱਗ ਹੋਇਆਂ।

ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਹਥ ਜੋੜ ਰਾਜਾ ਗਲ ਪਾਇ ਪਲਾ ਕਰੇ ਭਗਤ ਤਾਈਂ
ਨਮਸਕਾਰ ਪਹਿਲੇ। ਬੜੀ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਸ਼ਾਨਤੀ ਦੇ ਅਰਜ
ਕਰੇ ਰਾਜਾ ਮੂਹੋਂ ਟਾਰ ਪੈਹਲੇ। ਖਾਲੀ ਪਈ ਚੌਂਕੀ ਸੁਵਰਨ ਜੜੇ
ਆਸਣ ਹੈ ਪਈ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲੇ। ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਮੈਂ ਦੇਣ
ਦੀਦਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਠਾਕਰ ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਦਿਸਣ ਅਵਤਾਰ ਪੈਹਲੇ। ਏਹ

(੯੯)

ਸੁਣਕੇ ਬਾਹਮਣ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਹੋਏ ਖਾਲੀ ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਠਾਕਰਾਂ ਆਵਣਾ
ਕੀ। ਪਰਚਾਰ ਭਗਤ ਦਾ ਹੁਣੇ ਹਟ ਜਾਇਗਾ ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ
ਪੁਜਾਵਣਾ ਕੀ।

ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਜਗ ਕਹਨ ਵਾਲੇ ਤਤਵੇਤਿਓ ਜੀ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਸੁਣਨੀ ਮੇਹਰ
ਵਾਨ ਮਿਸ਼ਰ। ਹਮਨ ਧੂਪ ਅਹੁਤੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਰਬ ਬੈਠੇ ਹੋ
ਜੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮਿਸ਼ਰ। ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਮੁਰਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਦਰਸ਼ਨ
ਦੇਣ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਮਿਸ਼ਰ। ਕਰੋ ਬੇਨਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਠਾਕਰ
ਸੁਵੱਛ ਜਗ੍ਹਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਆਨ ਮਿਸ਼ਰ।

ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ

ਪੰਡਤ ਕਹਿਣ ਸਾਰੇ ਪਥਰ ਮੂਰਤਾਂ ਜੀ ਆਪ ਚਲ ਸਿੰਘਾਸਣ
ਤੇ ਆਂਵਦੇ ਨਹੀਂ। ਬਿਨ ਚਕਿਓ ਰਖਿਓ ਪਿਰਤਮਾਂ ਜੀ ਭੋਗ ਲਾ ਕੇ
ਆਪ ਓਹ ਖਾਂਵਦੇ ਨਹੀਂ। ਚਾਰ ਜੁਗ ਵਿਚ ਐਸੀ ਨਾ ਕਦੇ ਹੋਵੇ
ਕਥ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸੁਣਾਂਵਦੇ ਨਹੀਂ। ਨਾ ਤੁਰੇ ਪਥਰ ਨਾ ਤਰੇ ਪਥਰ
ਕਦੇ ਦੁਧ ਪੀਂਦੇ ਸਾਲਗਰਾਮ ਦੇ ਨਹੀਂ। ਏਹ ਗਲ ਨ ਅਸਾਂ ਤੋਂ
ਚਦੇ ਹੋਵੇ ਸਚੀ ਗੱਲ ਉਤੇ ਨਿਸਚਾਧਾਰ ਰਾਜਾ। ਤੁਸੀ ਕਹੋ ਰਵਿਦਾਸ
ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਥੋਡਾ ਠਾਕਰ ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਦੇਣ ਦੀਦਾਰ ਰਾਜਾ।

ਰਾਜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ

ਰਾਜੇ ਹਥ ਜੋੜੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਅਗੇ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਆਸ
ਪੁਜਾਓ ਬਾਬਾ। ਚੌਂਕੀ ਖਾਲੀ ਤੇ ਠਾਕਰ ਆ ਬੈਠਣ ਖਲਕਤ ਸਾਰੀ
ਨੂੰ ਦਰਸ ਦਿਖਾਓ ਬਾਬਾ। ਮੇਰੀ ਮਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮੁਰਾਦ ਹੋਵੇ ਤੁਸੀ
ਗੀਤ ਗੋਬਿੰਦ ਦੇ ਗਾਓ ਬਾਬਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੇਰਾ ਰਾਜ ਹੈ ਥੋਡਾ
ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਿਖ ਬਣਾਓ ਬਾਬਾ। ਸੁਣ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਜਾ
ਬੈਠੇ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਵਿਚਾਰ ਆਹਾ। ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋ ਕੇ
ਸੁਰਤੀ ਜੋੜ ਲੈਂਦੇ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਜੋੜੀ ਤਾਰ ਆਹਾ।

(੧੦੦)

ਰੋਲਾ ਪੈਣਾ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ

ਝੱਟ ਬਾਹਮਣਾ ਨੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ਕਹਿਣ ਮੁਖ ਤੇ ਬੁਰਾ
ਉਚਾਰ ਬੇਲੀ । ਨੀਚ ਆਣ ਬੈਠਾ ਜਗ੍ਹਾ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਰਾਜਾ
ਸਮੇਤ ਚੁਮਾਰ ਬੇਲੀ । ਪੂਜਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚੌਂਕੀ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਬੈਠਾ
ਆਣ ਕੋ ਚੌਂਕੜੀ ਮਾਰ ਬੇਲੀ । ਨਹੀਂ ਵਰਜਿਆ ਰਾਜੇ ਰਵਿਦਾਸ
ਤਾਈਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਊਗਾ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰ ਬੇਲੀ । ਤੁਛ ਬੁਧ ਵਾਲੇ
ਬਾਹਮਣ ਭਜ ਗਏ ਸਨ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਰੁਝ ਗਏ ਸਨ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਸਿਆਣੇ ਬੁਝ ਗਏ ਸਨ ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਰੂਪ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਸੁਝਾ ਗਏ ਸਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਗੇ ਬੰਨਤੀ ਕਰਨੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ
ਨੇ ਠਾਕਰ ਬਣਕੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣੇ

ਮਸਤੀ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਭਗਤ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਮੇਰੀ ਗੋਦ ਅੰਦਰ
ਮੇਹਰ ਧਾਰ ਆਜਾ । ਨੈਨ ਤਰਸਦੇ ਦਿਓ ਦਿਦਾਰ ਛੇਤੀ ਚੌਂਕੀ ਚੰਦਨ
ਸਿੰਘਾਸਨ ਤਿਆਰ ਆਜਾ । ਆਓ ਆਓ ਠਾਕਰ ਇਕ ਛਿਨ ਅੰਦਰ
ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਆਜਾ । ਸੀਆਂ ਰਾਮ ਰਾਧੇ ਸਿਆਮ,
ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਅੰਤਰਜਾਮੀਆਂ ਜੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਆ ਜਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰ
ਸੁਆਮੀ ਜਲੇ ਥਲੇ ਵਾਸੀ ਨਿਰਾਕਾਰ ਤੋਂ ਬਣ ਸਾਕਾਰ ਆ ਜਾ ।
ਇਕ ਛਿਨ ਆਵੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਵੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹ ਆਖਣ
ਛਾਰਵਾਰ ਆ ਜਾ ।

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ,

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਕ੍ਰਪੁ ਭਰਿਓ ਜੈਸੇ ਦਾਦਿਰਾ ਕਛੁ ਦੇਸੁ ਬਿਦੇਸੁ ਨ ਬੁਝ ॥

ਐਸੇ ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਬਿਖਿਆ ਬਿਮੋਹਿਆ ਕਛੁ ਆਰਾ ਪਾਰੁ ਨ ਸੁਝ ॥੧॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਿਕੁਰ ਖੂਹ ਵਿਚਲੇ ਭੱਡੂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਦੇ ਦੇਸਾਂਦੀ ਕੱਛ
ਖਬਰ ਨਹੀਂ, ਇਸਤਰਾਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਮਨ ਬਿਖੇ ਰੂਪੀ ਖੂਹ ਵਿਚ ਹੈ, ਤੇਰਾ ਆਰ ਪਾਰ

ਅੰਤ ਬਿਅੰਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ।

ਸਗਲ ਭਵਨ ਕੇ ਨਾਇਕਾ ਇਕੁ ਛਿਨੁ ਦਰਸੁ ਦਿਖਾਇ ਜੀ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਛਿਨ (ਇਕ ਪਲ) ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੰਦਾ ਰਹੇ । ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਭਵਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈਂ ।

ਮਲਿਨ ਭਈ ਮਤਿ ਮਾਧਵਾਂ ਤੇਰੀ ਗਤਿ ਲਖੀ ਨ ਜਾਇ ॥

ਮਾਇਆ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਤ ਮੈਲੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਗਤ (ਕੁਦਰਤ) ਲਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ।

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭ੍ਰਮੁ ਚੁਕਈ ਮੈ ਸੁਮਤਿ ਦੇਹੁ ਸਮਝਾਇ ॥

ਹੋ ਹਰੀ ਮੇਰੇ ਭਰਮ ਦੂਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ (ਸੁਮਤਿ) ਸੁਭ ਮਤ ਦਾ ਦਾਨ ਦਿਓ ।

ਜੋਗੀਸਰ ਪਾਵਿਹ ਨਹੀਂ ਤੁਅ ਗੁਣ ਕਥਨੁ ਅਪਾਰ ॥

ਹੋ ਹਰੀ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਕੈਹਣ ਤੇ ਅਪਾਰ ਹੈਨ ਜੋਗੀ ਜਨ ਵੀ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ ।

ਪੇਮ ਭਗਤਿ ਕੇ ਕਾਰਣੈ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ॥੨॥੨॥੪॥

ਪ੍ਰੇਮ ਵਸ ਭਗਤੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਜਸ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ॥

ਬੈਂਤ—ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋਏ ਅਰਜ ਕਰਨ ਹੋ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਆਵੇ । ਹੇ ਲਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਪਾਲ ਮਾਧੋ ਮੋਹਨ ਹਰੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਆਵੇ । ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੇ ਵਿਛੜੇ ਮੇਲ ਦੇਵੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰੂਪ ਜੀ ਲਾਲ ਆਵੇ । ਰਮਨਹਾਰ ਘਟ ਘਟ ਵਾਸੀ ਜਲ ਥਲ ਮੈਂ ਏਸ ਚੌਂਕੀ ਤੇ ਦਰਸ ਦਿਖਾਲ ਆਵੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੋ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਬਾਬੇ ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਸ਼ਬਦ ਅਲਾਪਿਆ ਜਾ । ਹੋ ਗਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਕਾਸ਼ ਅੰਦਰ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਰਾਮ ਜਾਪਿਆ ਜਾ ।

ਧਨਾਸਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਹਮ ਸਰ ਦੀਨ ਦਇਆਲੁ ਨ ਤੁਮ ਸਰਿ ਅਬ ਪਤੀਆਰੁ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥
ਬਚਨੀ ਤੋਰ ਮੋਰ ਮਨੁ ਮਾਨੈ ਜਨ ਕਉ ਪੂਰਨੁ ਦੀਜੈ ॥੧॥

(੧੦੨)

ਹਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਉ ਰਮਈਆ ਕਾਰਨੇ ਕਾਰਨ ਕਵਨ ਅਬੋਲ ।੧। ਰਹਾਉ ।
ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਬਿਛਰੇ ਥੇ ਮਾਧਨੁ ਇਹੁ ਜਨਮ ਤੁਮਾਰੇ ਲੇਖੇ ।।
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਆਸ ਲਾਂਗ ਜੀਵਉ ਚਿਰੁ ਭਇਓ ਦਰਸਨੁ ਦੇਖੇ ।੨।੧।੨।੧॥

ਠਾਕਰ ਜੀ ਦੀ ਮੂਰਤ ਦੇ ਦਰਸਨ ਹੋਣੇ

ਟੀਕਾ—ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਭਗਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਕੀਤੀ, ਸੱਚ ਖੰਡ ਤੇ
ਚਲ ਕੇ ਆਏ ਠਾਕਰ । ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਸਰੂਪ ਤੇ ਮੂਰਤਾਂ ਨੇ, ਚੌਂਕੀ
ਗੋਦ ਬੈਠੇ, ਉਤੇ ਜਾਏ ਠਾਕਰ । ਵਾਜੇ ਵਜੇ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਖੜਕੇ,
ਫੁਲ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿਬਰ ਲਾਏ ਠਾਕਰ । ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਮਸਤ ਸ੍ਰੀ
ਨਾਮ ਅੰਦਰ, ਚੌਂਕੀ ਚੰਦਨ ਦੀ ਉਤੇ ਬਿਠਾਏ ਠਾਕਰ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਦੁਧ ਸੀ ਜਿਸ ਪੀਤਾ, ਧੰਨੇ ਰੋਟੀ ਤੇ ਸਾਗ
ਖੁਲਾਇਆ ਸੀ । ਥੰਮ ਪਾੜ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੂੰ ਰਖਿਆ ਸੀ, ਤਿਵੇਂ ਦਰਸ
ਇਹ ਰਾਮ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ । ਦੇਹਰਾ ਫੇਰਿਆ ਤਰਲੋਚਨ ਦੇ ਬਣੇ
ਕਾਮੇ, ਸੈਨ ਭਗਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਰੋਪਤੀ
ਚੀਰ ਦਿਤੇ, ਗਜ਼ ਗਿਰਾਹ ਤੋਂ ਜਾਇ ਬਚਾਇਆ ਸੀ ।

ਤਥਾ

ਬਾਹਮਣ ਆਖਦੇ ਭਗਤਨ ਛਲ ਕੀਤਾ, ਲਕੋਏ ਮੂਰਤਾਂ ਚੌਂਕੀ
ਟਿਕਾਈਆਂ ਨੇ । ਭਗਤ ਸ਼ਬਦ ਅੰਦਰ ਸੂਰਤ ਜੋੜ ਲਈ, ਮਸਤ
ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਟੁਭੀ ਲਾਈਆਂ ਨੇ । ਰੋਲਾ ਮੂਰਖਾਂ ਨੇ ਏਧਰ ਪਾ ਦਿਤਾ,
ਭਗਤ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਸੂਰਤਾਂ ਲਾਈਆਂ ਨੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਏ ਸਾਰੇ, ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਸੁਰਾਂ ਲਾਈਆਂ ਨੇ ।

ਦਵੱਯਾਂ—ਰਾਣੀ ਬਾਲਾਂ ਬਾਈ

ਦਰਸਨ ਕੀਤੇ ਠਾਕਰ ਜੀ ਦੇ, ਝਾਲਾਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਰਾਜੇ ਨੈਨ ਪਰੇਮ ਭਰੇ, ਉਠ ਸਿਰ ਤੇ ਛਤਰ ਰਖਾਇਆ ।
ਚੰਦਰ ਹਾਂਸ ਨੇ ਫੁਲ ਬਰਸਾਏ, ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਮੰਗਲ ਗਾਇਆ ।
ਰਾਣੀ ਚੌਰ ਕਰੇ ਸਭ ਦੇਖੇ, ਗੁਰ ਰਵਿਦਾਸ ਬਣਾਇਆ ।

(੧੦੩)

ਰੰਗਨ ਪਰੇਮ ਚੜ੍ਹੀ ਰਾਣੇ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਮਮਤ ਦਿਵਾਨਾ ਜੀ ।
ਸੁਧ ਸੰਸਾਰੀ ਭੁਲੀ ਸਾਰੀ ਘਰ ਮੈਂ ਜੋਤ ਜਗਾਨਾ ਜੀ ।
ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰੇ ਖੁਲੇ ਸਾਰੇ ਲਭਿਆ ਠੀਕ ਟਿਕਾਨਾ ਜੀ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਬਦ ਭਗਤ ਨੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਿਖਾਨਾ ਜੀ ।

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਕਰਨਾ

ਸਾਰ ਸੁਤ ਭਾਰਦਵਾਜ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਰੂਪ ਸਮਝਿਆ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ
ਬਾਬਾ । ਭਾਗਵਤ ਮੇਂ ਲਿਖਿਆ ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ ਜਸ ਭਗਤੀ ਮੇਂ ਰੂਪ
ਪ੍ਰਗਟਾਨ ਬਾਬਾ । ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੇ ਸਿਖ ਹਾਂ ਸਰਬ ਪੰਡੇ ਤੁਸੀ ਗੁਰੂ
ਸਾਡੇ ਮੇਹਰਬਾਨ ਬਾਬਾ । ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਸ ਕੇ ਕਰੋ ਨਿਹਾਲ ਸਾਨੂੰ
ਸੇਵਕ ਆਪ ਦੇ ਅਸੀ ਅੰਵਾਨ ਬਾਬਾ ।

ਦੋਹਰਾ—ਰਾਣੀ ਕਰਦੀ ਚੋਰ ਨੂੰ ਛਤਰ ਝੁਲਾਇਓ ਸੀਸ ।
ਏਹ ਕੋਤਕ ਕੋ ਦੇਖ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨ ਜਗਦੀਸ ॥

ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਐਸੀ ਲਾਲ ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਉਨੁ ਕਰੈ ॥ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਗੁਸਈਆ ਮੇਰੈ
ਮਾਥੇ ਛਤ੍ਰ ਧਰੈ ॥ ੧ ॥ ਰਰਾਉ ॥ ਜਾਕੀ ਛੇਤਿ ਜਗਤ ਕਉ ਲਾਗੈ ਤਾ ਪਰ
ਤਹੀ ਢਰੈ ॥ ਨੀਚਹੁ ਉਚ ਕਰੈ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾਹੂ ਤੇ ਨ ਭਰੈ ॥ ੧ ॥
ਨਾਮਦੇਵ ਕਬੀਰ ਤਿਲੋਚਨੁ ਸਧਨਾ ਸੈਨੁ ਤਰੈ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸੁ ਸੁਨਹੁ
ਦੇ ਸੰਤਹੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੇ ਸਭੈ ਸਰੈ । ੨ । ੧ ॥ ੩੩ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਭਗਤ ਸਮਝਿਆ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਏ ਹੋਇਆ ਚਿਤ ਤੋਂ ਦੂਰ
ਗੁਮਾਨ ਸਭ ਦਾ । ਆਪੇ ਜੋਤ ਨਿਰੰਜਨੀ ਠੀਕ ਬਾਬਾ ਰਾਖਨਹਾਰ ਹੈ
ਪਤ ਭਗਵਾਨ ਸਭ ਦਾ । ਕਈ ਸੋਚਦੇ ਏਹ ਕੀ ਬਾਤ ਹੋਈ ਹੋਇਆ
ਚਿਤ ਸੀ ਓਥੇ ਹੈਰਾਨ ਸਭ ਦਾ । ਕਈ ਭਾਵਨਾ ਧਾਰ ਕੇ ਰਹਿ ਬੈਠੇ
ਭਗਤ ਰੂਪ ਹੈ ਰੱਬ ਗਿਆਨ ਸਭ ਦਾ ।

ਬੈਂਤ-ਕਈ ਬੈਠੇ ਨੇ ਇਹੋ ਸਲਾਹ ਕਰਦੇ ਕਲੂ ਘੋਰ ਹੈ ਅੰਧ
ਅੰਧਾਰ ਲੋਕੋ। ਬਿਪਰ ਰਾਜਾ ਰਾਣੀ ਠਾਕਰ ਸਿਖ ਬਣ ਗਏ ਗੁਰੂ
ਧਾਰਿਆ ਕਿਉਂ ਚਮਿਆਰ ਲੋਕੋ। ਕਲੂ ਕਾਲ ਅੰਦਰ ਨੀਚ ਹੋਣ
ਉਚੇ ਬਾਹਮਣ ਦੂਹੜਿਆ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਲੋਕੋ। ਏਹ ਤਾਂ ਆਪਣੀ
ਬਾਣੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸਾਡੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਲੋਕੋ। ਸਾਨੂੰ
ਬਾਹਮਣ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੂਜਣਾ ਨਹੀਂ ਖੈਰ ਮੰਗਿਆਂ ਮੁਠੀ ਵੀ ਪਾਵਣਾ
ਨਹੀਂ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਏਹੋ ਹੈ ਗਲ ਸਚੀ ਪਾਪੀ ਬਾਹਮਣਾ ਤਾਈਂ
ਬੁਲਾਵਣਾ ਨਹੀਂ।

ਬਾਹਮਣਾ ਨੇ ਭੋਜਨ ਛਕਣ ਵੇਲੇ ਪੰਗਤਾਂ ਲੋਣ ਸਮੇਂ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣਾ

ਸਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਹਮਨ ਭੋਗ ਅਰਦਾਸ
ਕਰਾਨ ਲਗੇ। ਚਾਰ ਬਰਨ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ ਧੰਨ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ
ਸੁਨਾਣ ਲਗੇ। ਰਾਜੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਲਾਵੇ ਪੰਗਤਾਂ ਜੀ ਬਰਨ ਚਾਰ ਨੇ
ਚਾਰੇ ਬੈਠਾਨ ਲਗੇ। ਬਾਹਮਣਾ ਉਠ ਕੇ ਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ਅਸੀ
ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਇਉਂ ਸੁਨਾਨ ਲਗੇ। ਪੈਹਲੇ ਬਿਪਰ ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਲੋਣ
ਪੰਗਤ ਫੇਰ ਛਤਰੀ ਵੇਸ਼ ਸਮਝਾਨ ਲਗੇ। ਕਰਮ ਕਾਂਡੀਏ ਅਸੀ
ਸਵੱਛ ਬਾਹਮਣ ਸੁਧ ਹੋਇਕੇ ਖਾਈਏ ਬਤਾਨ ਲਗੇ। ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ
ਨਾ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਨਜਰ ਆਵੇ ਪੜਦਾ ਏਹਨਾ ਤੋਂ ਅਸੀ ਰਖਾਨ ਲਗੇ।
ਪੜਦੇ ਵਿਚ ਏਹ ਭਗਤ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਵਣ ਬਾਂਤ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਅਸੀ
ਬਤਾਨ ਲਗੇ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਿਸਣ ਸਾਨੂੰ ਅਸੀ
ਪੂਰਨਾ ਤੇ ਜਗ ਖਾਵਣਾ ਨਹੀਂ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਪੱਕਾ ਹੈ ਸੂਤ ਕੱਚਾ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾਵਣਾ ਨਹੀਂ।

ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਕਰੋਧ ਹੋਣਾ

ਸੁਣਕੇ ਏਹ ਨਿਰਾਦਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਰਾਜਾ ਵਿਚ ਕਰੋਧ ਦੇ
ਆਇਆ ਜੀ। ਪੁਲਸ ਪਕੜ ਲਵੇ ਏਹਨਾਂ ਬਾਹਮਣਾ ਨੂੰ ਵਾਂਗ
ਕੂਕਰਾਂ ਦੇ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਜੀ। ਇਹਨਾਂ ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਖੜੇ ਜੇਹਲ

(੧੦੫)

ਅੰਦਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਇਆ ਜੀ । ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ
ਨੇ ਸਦ ਰਾਜਾ ਪਾਸ ਬੈਠ ਕੇ ਇਉਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ

ਚਿਤ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਕਰੋਧ ਨ ਕਰੀਂ ਦਿਲ ਮੇਂ ਹੁੰਦਾ ਕਰੋਧ ਤੇ
ਧਰਮ ਦਾ ਭੰਗ ਰਾਜਾ । ਮਰ ਜਾਂਵਦਾ ਦੋਖ ਤਿਦੋਖ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਪ
ਤਪਦਿਕ ਦਾ ਖੰਘ ਰਾਜਾ । ਪੁਸਤਕ ਭਾਰ ਹੋਵਣ ਲਦੇ ਖੋਤਿਆਂ ਤੇ
ਕਦੇ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਸਤਸੰਗ ਰਾਜਾ । ਚਮਕ ਕੋਚਰੀ ਤੇ ਉੱਲੂ
ਚਮਗਿੱਦੜ ਦੇਖਣ ਕਦੋਂ ਚਾਰੇ ਸੂਰਜ ਰੰਗ ਰਾਜਾ । ਇਹਨਾਂ ਪਾਸ
ਹਥਿਆਰ ਅਗਿਆਨ ਵਾਲਾ ਸਦਾ ਰਹੇ ਕਰਦੇ ਬਾਹਮਣ ਜੰਗ ਰਾਜਾ ।
ਖਿਮਾ, ਹਿੰਸਾ, ਦਇਆ ਤੇ ਨਿੰਮਰਤਾ ਜੀ ਸਤ ਬਚਨ ਤਪ ਦਾਨ ਦਾ
ਅੰਗ ਰਾਜਾ । ਘਰ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਸੁਚ ਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਤਿਸ਼ਨਾ ਦੂਰ
ਤੇ ਹੋਣ ਨਿਸ਼ੰਗ ਰਾਜਾ । ਜਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪੰਡਤ ਵਰਤਾਓ ਤਿਵੇਂ ਅਸੀਂ
ਪੰਗਤਾਂ ਪਿਛੋਂ ਬਣਾ ਲਵਾਂਗੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮਰਜੀ ਜਿੰਦਾਂ ਖਾਣ
ਬਾਹਮਣ ਅਸੀਂ ਆਪ ਖਾਣਾ ਵਖ ਖਾ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਬਾਹਮਣਾਂ ਵੀਆਂ ਪੰਗਤਾਂ ਨੇ ਬੈਠਣਾ

ਹਰ ਇਕ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿਸਣਾ

ਉਚੇ ਬਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਡਤ ਭੇਖ ਸਾਧੂ ਛਾਇਵਾਨ ਹੇਠਾਂ ਕਠੇ
ਆਨ ਲਗੇ । ਕਨਾਤਾਂ ਤਾਣ ਕੇ ਪੰਗਤਾਂ ਲਾ ਬੈਠੇ ਕੋਈ ਦੇਖੇ ਨਾ ਜੀ
ਖਾਨ ਪਾਨ ਲਗੇ । ਥਾਲ ਪੱਤਲਾਂ ਧਰ ਪਰੋਸ ਦਿਤੇ ਖੀਰ ਪੂੜੇ ਕੜਾਹ
ਵਰਤਾਨ ਲਗੇ । ਵਰਤ ਗਿਆ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਪੰਗਤਾਂ ਦੇ ਖਾਓ ਕਿਹਾ
ਤਾਂ ਫੇਰ ਨੇ ਖਾਨ ਲਗੇ । ਇਕ ਇਕ ਦੇ ਕੋਲ ਰਵਿਦਾਸ ਬੈਠਾ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੈਨਤ ਸਮਝਾਨ ਲਗੇ । ਓਸ ਪੰਗਤ ਦੇ ਵਿਚ ਰਵਿਦਾਸ ਬੈਠਾ
ਐਸ ਪਾਸੇ ਤੇ ਐਧਰ ਸੁਨਾਣ ਲਗੇ । ਇਕ ਇਕ ਦਾ ਰੂਪ ਧਰ ਕੋਲ
ਹਰ ਜੀ ਚੋਜ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਬਨਾਣ ਲਗੇ । ਮਾਣ ਟੁਟ ਗਏ ਸ਼ਰਮ
ਨੂੰ ਖਾਣ ਬਾਹਮਣ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਛੂਤ ਫਰਮਾਨ ਲਗੇ । ਛੂਤ ਛੂਤ

ਆਖਣ ਛੂਤ ਭੂਤ ਬਾਹਮਣ ਲੜਨ ਕੜਨ ਤੇ ਰੋਲੀ ਨੇ ਪਾਨ ਲਗੇ।
ਸੁਰਜ ਇਕ ਤੇ ਘੜੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਨਜਰ ਸਰਬ ਚੋਂ ਆਂਵਦੇ ਰਵੀ
ਸੰਤੋ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਰੂਪ ਦਿਸਦੇ ਲਿਖਦੇ ਰੂਪ ਹੋ ਗਏ
ਜਿਵੇਂ ਕਵੀ ਸੰਤੋ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨਾ

ਜੋਤਸਰੀ ਬਾਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਨਾਥ ਕਛੁਅ ਨ ਜਾਨਉ॥ ਮਨ ਮਾਇਆ ਕੈ ਹਾਥ ਬਿਕਾਨਉ ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਤੁਮ ਕਹੀਅਤ ਹੋ ਜਗਤ ਗੁਰ ਸੁਆਮੀ ॥ ਹਮ ਕਹੀਅਤ ਕਲਿਜੁਗ ਕੇ
ਕਾਮੀ ॥੧॥ ਇਨ ਪੰਚਨ ਮੇਰੇ ਮਨੁ ਜੁ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥ ਪਲੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਜੀ
ਤੇ ਅੰਤਰੁ ਪਾਰਿਓ ॥੨॥ ਜਤ ਦੇਖਉ ਤਤ ਦੁਖ ਕੀ ਰਾਸੀ। ਅਜੋ ਨ
ਪਤਾਇ ਨਿਗਮ ਭਏ ਸਾਖੀ ॥੨॥ ਗੋਤਮ ਨਾਰਿ ਉਮਾਪਤਿ ਸੁਆਮੀ ॥
ਸੀਸੁ ਧਰਨਿ ਸਹਸ ਭਗ ਗਾਮੀ ॥੪॥ ਇਨ ਦੂਤਨ ਖਲੁ ਬਧੁ ਕਰਿ
ਮਾਰਿਓ ॥ ਬਡੇ ਨਿਲਾਜੁ ਅਜਹੂ ਨਹਿ ਹਾਰਿਓ ॥੫॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ
ਕਹਾ ਕੈਸੇ ਕੀਜੇ ॥ ਬਿਨੁ ਰਘੁਨਾਥ ਸਤਨ ਕਾਕੀ ਲੀਜੇ ॥੬॥ ੧ ॥੨੪॥

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ ਅੰਤ ਨਾ ਆਏ ਤੇਰਾ ਦਿਤਾ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ
ਦੀਦਾਰ ਰਾਮਾ। ਨਾਮਦੇਵ ਹਰੇਂ ਦੁਧ ਪੂਰ ਪੀਤਾ ਦਿਤਾ ਭਗਤ
ਤਿਰਲੋਚਨ ਵੀ ਤਾਰ ਰਾਮਾ। ਛਪਰ ਬੰਨਿਆ ਬੇਢੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਰਕੇ
ਗਊ ਕਰੀ ਜੀਉਂਦੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰ ਰਾਮਾ। ਜੱਗ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦਾ
ਆਣ ਕੀਤਾ ਹਾਥੀ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਰਖੀ ਸੀ ਸਾਰ ਰਾਮਾ। ਸਧਨਾ ਬੁਰਜ
ਪਰਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਚਿਣਿਆ ਇਟਾਂ ਸੁਟੀਆਂ ਦੂਰ ਵਿਡਾਰ ਰਾਮਾ। ਸੈਨ
ਭਗਤ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਾਜੇ ਦਾ ਸੀ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰਾਮਾ।
ਲਖਾਂ ਜੋਜਨਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਪਲਕ ਅੰਦਰ ਭੈਣ ਨਾਨਕੀ ਦਾ ਕੀਤਾ
ਪਿਆਰ ਰਾਮਾ। ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਬਣਕੇ ਕਿਲੇ ਗੁਆਲੀਅਰ ਚੋਂ ਬਾਈ
ਧਾਰਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਛੁਟਕਾਰ ਰਾਮਾ। ਦਸਮੀ ਜੋਤ ਗੁਰ ਨੇ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ

ਜੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਰਖਿਆ ਹੈ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਰਾਮਾ । ਰਾਇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ
ਮਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੋਤੋਂ ਰਖਿਆ ਚੀਨੀ ਅਸਵਾਰ ਰਾਮਾ । ਜਿਸ ਨੇ ਜਿਸ
ਵੇਲੇ ਤੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਦਰਸਨ ਦਿਤੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਰਾਮਾ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਚੌਦਾਂ ਜਾਮੇ ਸਤਿ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸੱਤ੍ਰ ਭਗਤ ਜਨਾ ਰੂਪ ਧਾਰਦੇ ਨੇ ।
ਚੰਦ੍ਰਹਾਸ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਦੇਸ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਧਾਰਦੇ ਨੇ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼

ਬਾਬੇ ਆਖਿਆ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਜਾਪ
ਕਰਤਾਰ ਕਰਨਾ । ਸੇਵਾ ਸੰਤ ਅਤੀਤ ਦੀ ਠੀਕ ਕਰਨੀ ਦਾਨ ਕਰਨਾ
ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰਨਾ । ਭੰਗ ਫੀਮ ਹੁਕਾ ਚਰਸ ਨਹੀਂ ਪੀਣਾ ਨਸ਼ਾ
ਕੋਈ ਨਾ ਜੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨਾ । ਜੀਵ ਹਿੰਸਾ ਨਾ ਕਰਨੀ ਭੁਲ ਕੇ ਤੇ
ਸਪ ਸ਼ੀਂਹ ਬਿਛੂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ । ਸਦਾ ਨਾਮ ਜਹਾਨ ਤੇ
ਅਮਰ ਉਹਦਾ ਦਾਨੀ ਨਾਮ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਜਾਪ ਵਾਲਾ । ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ
ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਮੂਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣਾ ਚਿਤੋਂ ਮਿਲਾਪ ਵਾਲਾ ।

ਤਬਾ

ਬਹੁਤ ਰੋਜ ਚਤੋੜ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਸਾਰਾ ਵਿਗੜਿਆ ਦੇਸ
ਸੁਧਾਰ ਦਿਤਾ । ਸਾਰਾ ਦੇਸ ਸੀ ਭਗਤ ਦਾ ਸਿਖ ਹੋਇਆ ਨਾਮ ਦਸ
ਕੇ ਤੋੜ ਹੰਕਾਰ ਦਿਤਾ । ਚੰਦਰਹਾਸ ਰਾਜੇ ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਰਾਣੀ ਨਾਮ
ਭਗਤ ਦੇ ਖੋਲ ਭੰਡਾਰ ਦਿਤਾ । ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਕੀਰਤਨ ਸਤਸੰਗ ਹੁੰਦਾ
ਭਗਤ ਜਾਪ ਕਰਤਾਰ ਖਿਲਾਰ ਦਿਤਾ । ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਾਝੋਂ ਹੋਰ ਕੂੜ
ਦੁਨੀਆਂ ਸਚੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਝੰਡਾ ਝੁਲਾਰ ਦਿਤਾ । ਜਗ ਹੋਇਆ ਪੂਰਾ
ਚਾਲੇ ਪਾਏ ਸਭ ਨੇ ਝਾਲਾਂ ਰਾਣੀ ਨੇ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ਹੈ ਜੀ । ਨਾਮ
ਝਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਮ ਦੀ ਜੋਤ ਜਗਾਈ ਹੈ ਜੀ ।

ਚੰਦਰਹਾਸ ਰਾਜੇ ਦੀ ਅਰਜ

ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਏਹ ਰਾਜ ਹੈ ਨਰਕ
ਦੀ ਖਾਨ ਗੁਰ ਜੀ । ਤਪ ਕਰਨ ਤੇ ਆਖਦੇ ਰਾਜ ਮਿਲਦਾ ਰਾਜੋਂ
ਨਰਕ ਮਿਲਦਾ ਏਹ ਸੁਨਾਨ ਗੁਰ ਜੀ । ਮੈਂ ਭੀ ਛਡ ਕੇ ਰਾਜ ਅਤੀਤ

(੧੦੮)

ਹੋਵਾਂ ਰਹਾਂ ਆਪ ਦੇ ਪਾਸ ਧਿਆਨ ਗੁਰ ਜੀ । ਝੂਠੇ ਮੋਹ ਨੇ ਪੁਤਰ ਤੇ
ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਝੂਠੇ ਰਾਜ ਤੇ ਤਾਜ ਨਿਸ਼ਾਨ ਗੁਰ ਜੀ । ਅਠੇ ਪਹਿਰ
ਮੈਨੂੰ ਥੋਡੇ ਹੋਣ ਦਰਸ਼ਨ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਗੁਰ ਜੀ । ਕਿਤੇ
ਮਾਇਆ ਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਡੰਬਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਫੁਲ ਜਾਂ
ਮੈਂ । ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਜੋ ਆਪ ਨੇ ਨਾਮ ਦਿਤਾ ਰੇਤ ਬਾਲੂ ਸੰਸਾਰ ਨਾ
ਭੁਲ ਜਾਂ ਮੈਂ ।

ਦੋਹਰਾ—ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਖ ਕੇ ਓਸਦੀ ਭਗਤ ਜੀ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਉਣ ।
ਸੱਚੇ ਸੁਚੇ ਸੰਤ ਦਾ ਲੱਗੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਉਣ ॥

ਆਸਾ ।

ਸੰਤ ਤੁਝੀ ਤਨ ਸੰਗਤ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗਿਆਨ ਜਾਨੈ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ॥ ੧ ॥
ਸੰਤ ਚੀ ਸੰਗਤ ਸੰਤ ਕਥਾ ਰਸੁ ਸੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਝੈ ਦੀਜੈ ਦੇਵਾ ਦੇਵ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਤ ਆਚਰਣ ਸੰਤ ਚੋ ਮਾਰਗ ਸੰਤ ਚ ਓਲ੍ਹਗ ਓਲਗਣੀ ॥ ੨ ॥
ਅਉਰ ਇਕ ਮਾਗਉ ਭਗਤਿ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ॥ ਜਣੀ ਲਖਾਵਹੁ ਅੰਤ
ਪਾਪੀਸਣ ॥ ੩ ॥ ਰਵਿਦਾਸੁ ਭਣੈ ਜੋ ਜਾਣੈ ਸੋ ਜਾਣੁ ॥ ਸੰਤ ਅਨੰਤਹਿ
ਅੰਤਰੁ ਨਾਹੀ ॥ ੪ ॥ ੩ । ੮ ।

ਅਰਥ ਬੈਠ

ਸੰਤ ਰਾਮ ਦੇ ਸਚੇ ਮਲਾਹ ਹੁੰਦੇ ਬੇੜਾ ਪੂਰਕੇ ਪਾਰ ਨਿਰੰਮ ਦੇ
ਨੇ । ਸੰਤ ਗਿਆਨ ਸੁਲਾਕ ਦਾ ਦੇਣ ਸੁਰਮਾ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਰਾਮ
ਨੂੰ ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਸੰਤ ਦਰਸ ਤੇ ਸੰਤ ਦੀ ਕਥਾ ਚੰਗੀ ਸੰਤ ਦਿਲ
ਅੰਦਰ ਰੱਬ ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਹੋਨ ਸੰਤ ਵਡੇ ਏਸ ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਰਾਮ
ਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਦੇਹ ਧਾਰੀਆਂ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਰ ਸਦਕੇ
ਏਹ ਜੀਵ ਨੂੰ ਚਰਨ ਪਕੜਾਈਂ ਰਾਜਾ । ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ
ਬਾਝੇ ਹੋਰ ਭੁਲ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਈਂ ਰਾਜਾ ।

ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਖਡ ਵਿਚ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਤੇ ਪਰਚਾਰ

ਰਾਜੇ ਕੁੰਭ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਕਰੀ ਸੇਵਾ ਭਗਤ ਕੂਚ ਕਰੇ ਹੋਏ

ਤਿਆਰ ਸਾਰੇ । ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਭੇਟਾ ਰਾਣੀ ਆਣ ਕੀਤੇ ਭਗਤ ਆਖਿਆ
 ਰਖੇ ਭੰਡਾਰ ਸਾਰੇ । ਅਸੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਦਾਨ ਨਾ ਲੈਣ ਆਏ ਅਸੀ
 ਆਏ ਹਾਂ ਕਰਨ ਸੁਧਾਰ ਸਾਰੇ । ਬਾਬੇ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਜੀ ਚਿਤੋੜ ਵਿਚੋਂ
 ਮਾਰਵਾੜ ਦਿਤਾ ਦੇਸ ਤਾਰ ਸਾਰੇ । ਜੈ ਪੁਰ ਜੋਧ ਪੁਰ ਤੋਂ ਬੀਕਾ ਨੇਰ
 ਆਏ ਸੂਰਤ ਗੜ ਤੇ ਹਨੂ ਕੋਟ ਠਾਰ ਸਾਰੇ । ਰੋਹਤਕ ਬਾਂਗਰਾਂ ਮੁਲਕ
 ਹਿੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀ ਬਠਿੰਡੇ ਕੋਟ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ । ਝੰਗ ਸ਼ੇਹਰ
 ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਪੁਰਾ ਜੁਆਲਾ ਮੰਡੀ ਰਵਾਲ ਸਰ ਪਾਰ ਸਾਰੇ ।
 ਰੋਪੜ ਬੂੜੀਆ ਨਾਹਣ ਤੇ ਕੇਸ਼ ਰਿਛੀ ਹੇਮ ਕੁੰਡ ਤੇ ਹਰੀ ਦੁਆਰ
 ਸਾਰੇ । ਸਹਾਰਨ ਪੁਰ ਬਰੇਲੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਿਲੀ ਰਹਿ ਆਣਕੇ ਤੇ
 ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਾਰੇ । ਕਈ ਸਾਲ ਏਧਰ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਜਪਾਉਂਦੇ ਹਰੇ
 ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਾਰੇ । ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੋਏ ਅੰਦਰ
 ਪਾਏ ਸਿਖਾਂ ਬਲਕਾਰ ਸਾਰੇ । ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਦੇਸ ਦੇਸ ਅੰਦਰ
 ਨਗਰ ਨਗਰ ਅੰਦਰ ਫਿਰਦੀ ਤਾਰ ਸਾਰੇ । ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਲੋਕ ਨੇ ਆਣ
 ਕੇ ਸਿਖ ਹੋਏ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਜੋ ਹੈਨ ਰਵਿਦਾਸੀਆਂ ਦੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
 ਸਿਖਰ ਰਵਿਦਾਸੀ ਜੀ ਦੇ, ਭੇਖ ਸੋਹਦੇ ਗੁਰੂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ।

ਪ੍ਰਸੰਗ—ਰਾਜੇ ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ ਰਾਣੇ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰਾਉਣਾ

ਦੋਹਰਾ—ਸੇਵਕ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਰਾਜਾ ਲਗਾ ਸਦਾਉਣ ।
 ਰੋਹੀ ਵਿਚ ਇਕਾਂਤ ਦੇ ਲਗਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣ ।

ਦੋ ਰਾਣੀਆਂ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਅੰਦਰ, ਝਾਲਾ ਬਾਈ ਪਟਰਾਣੀ
 ਕਹਾਂਵਦੀ ਸੀ । ਇਕ ਪੁਤਰ ਸੋਹਣਾ 'ਰਾਇ' ਨਾਮ ਇਸ ਦਾ,
 ਰਹਿੰਦੀ ਉਹਨੂੰ ਸਤਿਸੰਗ ਸਖਾਂਵਦੀ ਸੀ । ਰਤਨ, ਮਤੀ ਰਾਣੀ,
 ਅਕਲਵੰਦ ਦੂਜੀ, ਸੇਵਾ ਆਪਣੀ ਦਾ ਫਲ ਪਾਂਵਦੀ ਸੀ । ਉਧਾ ਰਾਏ
 ਪੁਤਰ ਪੇਟੇ ਏਸ ਦੇ ਸੀ, ਰੋਸ਼ ਵਿਦਿਆ ਨੀਤੀ ਪੜ੍ਹਾਂਵਦੀ ਸੀ । ਰਾਜ
 ਗੱਦੀ ਦਾ ਸੀ ਹੱਕਦਾਰ ਉਧਾ, ਨਿਤ ਸੁਖ ਸੁਖੇ ਸੁਖਾਂ ਪਾਂਵਦੀ ਸੀ ।

(੧੧੦)

ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਬਾਹਮਣ ਵੈਰ ਰਖਦੇ ਸੀ, ਸਿਖੀ ਭਗਤ ਦੀ ਨਹੀਂ
ਸੁਖਾਂਵਦੀ ਸੀ। ਤਥਾ—ਦੁਰਗਾ ਨੰਦ ਸੀ ਪ੍ਰੇਤ ਰਾਣਿਆਂ ਦਾ, ਦਿਲੋਂ
ਸੜਕੇ ਹੋਇਆ ਮਨੂਰ ਪਾਪੀ, ਦਿਲੋਂ ਰਖਦੇ ਖਾਰ ਸੀ ਨਾਲ ਰਾਜੇ,
ਬਣਿਆ ਉਪਰੋਂ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰ ਪਾਪੀ। ਰਾਣੇ ਉਧੇ ਨੂੰ ਖੂਬ ਸਿਖਾਲਦੇ ਨੇ,
ਦਿਤਾ ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ ਪੂਰਧਾਮੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਬੀਜਦਾ ਫਲ ਹੈ ਲੋਣ
ਲਗਾ। ਵਡਾ ਸੀ ਹੰਕਾਰ ਮਗਰੂਰ ਪਾਪੀ।

ਦੁਰਗਾ ਨੰਦ ਨੇ ਉਦੇ ਗਏ ਪੁਤਰ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣਾ

ਤਥਾ—ਕਿਹਾ ਉਧੇ ਤਾਈਂ ਤੇਰੇ ਪਿਤੁ ਰਾਣੇ, ਗੁਰੂ ਕੀਤ
ਰਵਿਦਾਸ ਚੁਮਾਰ ਦੇਖੇ। ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਬਣੀ ਚੇਲੀ ਓਸ ਦੀ ਹੈ,
ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਉਹਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇਖੇ। ਸੋਨਾ ਚਾਂਦੀ ਮੋਤੀ ਹੀਰੇ ਦਾਨ
ਕੀਤੇ, ਪਟ ਰੇਸ਼ਮੀ ਦਿਤੇ ਜਵਾਹਰ ਦੇਖੇ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲਾਇਆ
ਕਲੰਕ ਰਾਣੇ, ਕੀਤਾ ਜਗਤ ਦੇ ਵਿਚ ਖਵਾਰ ਦੇਖੇ। ਧਨ ਰੋਸ਼ ਖਜ਼ਾਨੇ
ਤੋਂ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ, ਖੁਲ੍ਹਿਆਂ ਭਗਤ ਦੇ ਨਾਮ ਭੰਡਾਰ ਦੇਖੇ। ਕਤਲ
ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਐਸੇ ਪਿਤਾ ਤਾਈਂ ਜਿੰਦ ਕਢਣੀ ਨਾਲ ਤਲਵਾਰ
ਦੇਖੇ। ਝਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲਖਨਊ ਹੈ ਘਰ ਪੇਕੇ, ਉਧੇ ਪਿਤਾ ਤਾਈਂ
ਕਤਲ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਜੈਸੀ ਕਰੇ ਵੈਸੀ ਭਰੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘਾ, ਪਿਤਾ
ਮਾਰ ਕੇ ਨਰਕ ਨੂੰ ਲੱਗਾ।

ਕੰਵਰ ਉਦੇ ਨੇ ਪਾਪੀ ਬਾਹਮਣਾ ਦੇ ਆਖੇ ਲਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਰਾਜੇ ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ
ਨੂੰ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕਰਨਾ

ਹਰ ਰੋਸ਼ ਰਾਜਾ ਰੋਹੀ ਜਾਏ ਕੱਲਾ, ਭਜਨ ਸੁਰਤ ਧਿਆਨ
ਲਗਾਂਵਦਾ ਸੀ। ਨਿਤਨੇਮ ਹਰ ਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਰਹਿੰਦਾ, ਦਾਨ ਨਾਮ
ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਂਵਦਾ ਸੀ। ਖੈਠਾ ਪਿਤਾ ਸੀ ਲਾ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ,
ਪਾਪੀ ਉਧੇ ਹੁਣ ਦਾਅ ਲਗਾਂਵਦਾ ਸੀ। ਤੇਗ ਕਢ ਮਿਆਨੇ ਜਲਾਦ
ਹੋਇਆ, ਸਿਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਂਵਦਾ ਸੀ।

ਕਤਲ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਜੇ ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਜਨ ਵਿਚ ਜੋੜਨਾ

ਉਦੇ ਹਥ ਫੜ ਤੇਜ ਤਲਵਾਰ ਬੋਲੇ ਗੁਰੂ ਆਖਦਾ ਕੌਣ ਉਚਾਰ
ਬਾਪੂ। ਪਿਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁਤਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ
ਕਰਤਾਰ ਬਾਪੂ। ਜਿਸ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਓਹੋ ਹੈਜੇ
ਕਰਨਹਾਰ ਬਾਪੂ। ਉਦੇ ਮਾਰ ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਲਾਹ ਮੋਢਾ ਕਿਹਾ ਫੇਰ
ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬਾਪੂ। ਕੁੰਭ ਨੇ ਆਖਿਆ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮੇਰਾ
ਲਖ ਵਾਰ ਕਰੇੜ ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਪੂ। ਖਬੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਕਤਲ
ਕੀਤੀ ਉਦੇ ਬੋਲਦਾ ਨਾਲ ਹੰਕਾਰ ਬਾਪੂ। ਕੀ ਅਜੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ
ਤੇਰਾ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਫੇਰਪੁਕਾਰ ਬਾਪੂ। ਕੁੰਭ ਫੇਰ ਕਿਹਾ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ
ਗੁਰ ਜੀ ਹੁੰਦਾ ਆਪ ਦਾ ਹੁਣ ਦੀਦਾਰ ਬਾਪੂ। ਲੱਤ ਵਢ ਸੁਟੀ ਟੁਕੜੇ
ਚਾਰ ਕੀਤੇ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਉਚਾਰ ਬਾਪੂ। ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ
ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸਚਾ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਚੁਮਾਰ ਬਾਪੂ। ਸਿਰ ਕਟਿਆ
ਏਹੋ ਅਵਾਜ ਦਿੰਦਾ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰ ਜੀ ਨਮਸਕਾਰ ਬਾਪੂ। ਆਏ
ਦੇਵਤੇ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਲੈਕੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਏ ਬਿਬਾਨ ਬਿਠਾਰ ਬਾਪੂ।
ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਝੀ ਸਾਲ ਅੰਦਰ ਬਾਪ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗੱਦੀ
ਰਾਜ ਬਦਲੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇਖੇ ਪਾਪੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇ ਧਰਮੀ ਮਾਰ
ਦਿਤਾ ਭਗਤੀ ਕਾਜ ਬਦਲੇ।

ਰਾਜੇ ਕੁੰਭ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਦੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਖਬਰ ਮਿਲਣੀ
ਤੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਕੰਵਰ ਉਦੇ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਦੇਣਾ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਿਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈਸਨ ਜੰਤਰ ਮੰਤਰ ਕਿਲੇ
ਜੈ ਪੁਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ। ਕੀਤਾ ਧਰਮ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪਰਚਾਰ ਸਾਰੇ ਬੰਦਨ
ਕਟ ਦਿਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ। ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਦਿਲੀ ਦੇ ਵਿਚ
ਆ ਕੇ ਦਸੀ ਖਬਰ ਸੀ ਦੁਖਾਂ ਨੇ ਪਾਲਿਆਂ ਦੇ। ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ
ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਪਾਪੀ ਸਜਾ ਪਾਵਨ ਮੂੰਹ ਕਾਲਿਆਂ ਦੇ। ਜੈਸੀ
ਕਰੇ ਵੈਸੀ ਭਰੇ ਗਏ ਉਦੇ ਓਹੀ ਮੋਤ ਮਿਲੂ ਬੁਰੇ ਹਾਲਿਆਂ ਦੇ। ਇਸ

(੧੧੨)

ਸਾਲ ਅੰਦਰ ਉਦੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਖਾਲੀ ਕਿਸ ਜਾ ਤਖਤ ਸੰਮਾਲਿਆ
ਸੀ । ਵਾਕ ਸੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੇ *ਰਾਇ ਮੱਲ ਨੂੰ ਗੱਦੀ
ਬਹਾਲਿਆ ਸੀ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਏਹ ਪੂਰਾ ਪਰਸੰਗ ਹੈ ਆਣ ਹੋਇਆ ਪੜਨ ਵਾਲਿਓ ਕਰਿਓ
ਵਿਚਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਏਹਨਾ ਪੰਮਿਆਂ ਅਤ ਨਕੰਮਿਆਂ ਨੇ ਵੈਰ ਕੀਤਾ
ਸੀ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਦੇਖੋ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਛੂਤ
ਨੀਚ ਤੇ ਕਹਿਣ ਚੁਮਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਨਿੰਦਕ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਬਾਹਮਣ
ਹੈਨ ਭਾਰੇ ਨਾਮ ਜਪਦਿਆਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਰਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੋ
ਦੇਵਤੇ ਸੰਤ ਮੂਰਤ ਰਾਖਸ਼ ਰਖਦੇ ਵੈਰ ਅਹੰਕਾਰ ਆਏ । ਰਹਿ ਦੇਵਤੇ
ਅਮਰ ਨੇ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭੈੜੀ ਮਤ ਵਾਲੇ ਜਨਮ ਹਾਰ ਆਏ ।

ਪਰਸੰਗ ਰਾਜੇ ਨਾਗਰ ਮਲ ਦਾ ਯੱਗ ਕਰਨਾ

ਦੋਹਰਾ—ਭਗਤ ਦਿਲੀਓਂ ਆਇ ਕੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਕੀਆ ਨਿਵਾਸ ।

ਰਾਜੇ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਦੇ ਜੱਗ ਕਰਨ ਰਵਿਦਾਸ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਗਏ ਰਾਜੇ ਦੇ ਮਹਿਲ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਮਾਣ ਧਰ ਭਾਇ ।

ਯਗ ਕਰੀਏ ਗੁਰ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇਵੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਜਿਵੇਂ ਯੱਗ ਚਤੋੜ ਮੈਂ ਕੀਤਾ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ।

ਏਸ ਮਹੀਨੇ ਮਾਘ ਦੇ ਓਵੇਂ ਕਰੋ ਨਿਹਾਲ ॥

ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਬਚਨ ਕਰਨੇ

ਭਗਤ ਆਖਿਆ ਰਾਜਾ ਜੀ ਯਗ ਕਰਨਾ ਕਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਰ
ਲੋ ਅਜ ਧਰਮੀ । ਧਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਘੜੀ ਹੈ ਸੋਹਣੀ ਦਾਨ ਕਰੋ
ਸੇਵਾ ਸੇਤੀ ਗੱਜ ਧਰਮੀ । ਘਲੇ ਦੇਸਾਂ ਪਰਦੇਸਾਂ ਮੇਂ ਪਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਵੇ

*ਰਾਇ ਮਲ ਰਾਣੀ ਬਾਲਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਪੁਤਰ ਸੀ । ਇਸ ਨੇ ਚਤੋੜ ਗੜ ਦੀ ਪਿਤਾ
ਦੀ ਰਾਜ ਗਦੀ ਸਾਂਭੀ ਸੀ । ਏਥੇ ਇਕ ਮੰਦਰ ਹੈ ਜੋ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ ।

ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਵੀ ਵੱਜ ਧਰਮੀ । ਯਗ ਕਰਨਾ ਸਮਗਤੀ ਕਰੈ
ਕੱਠੀ ਦਾਨ ਹੁਣ ਤੇ ਕਰ ਲੈ ਅਜ ਧਰਮੀ । ਰਾਜੇ ਸੁਣਕੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ
ਜੀ ਤੋਂ ਲਿਖ ਚਿਠੀਆਂ ਦਿਜ ਮੰਗੋਣ ਲਗਾ । ਘਿਓ ਖੰਡ ਮੈਦਾ ਹੋਰ
ਵਸਤ ਸਾਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਂ ਕਠ ਕਰੋਣ ਲਗਾ ।

ਦੇਸਾਂ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨਾਗਰ ਮੱਲ ਦੇ ਯੱਗ ਤੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਆਉਣਾ

ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਚਿਠੀਆਂ ਲਿਖ ਕਰ ਕੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੀਮਤੀ ਸਭ
ਮੰਗਾਈਆਂ ਜੇ । ਜਨਕ ਪੁਰੀ ਅਜੁਧਿਆ ਦੁਆਰਕਾ ਤੇ ਮਥਰਾ
ਬਿੰਦਰਾਬਨ ਪੁਚਾਈਆਂ ਜੇ । ਸੰਭਲਾ ਪੁਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਵਾਲਸਰ ਨੂੰ
ਲਿਖ ਘਲੀਆਂ ਰਾਜੇ ਵਧਾਈਆਂ ਜੇ । ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ਼ ਗੰਗੋਤਰੀ ਹੇਮ ਕੁੰਡੋਂ
ਸਾਧੂ ਤਪੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਧਾਈਆਂ ਜੇ । ਸਾਰਸੁਤ ਅਤੇ ਭਾਰਦਵਾਜ
ਗੌੜਾਂ ਭੱਟਾਂ ਪਾਂਧਿਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜੇ । ਸੋਮ ਨਾਥ, ਬੈਜ ਨਾਥ,
ਭੀਮ ਸ਼ੰਕਰ, ਓਅੰਕਾਰ ਉਜੈਨ ਸੁਹਾਈਆਂ ਜੇ । ਪੰਚਬਟੀ ਕਿਦਾਰ ਤੋਂ
ਪਰੇ ਤੋੜੀ ਨਰਬਦਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਲਿਖਾਈਆਂ ਜੇ । ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸੰਨਿਆਸ
ਤੇ ਪੁਰੀ ਗਿਰੀਆਂ ਛਤਰੀ ਵੈਸ਼ ਠਾਕਰ ਸ਼ੂਦਰ ਚਲ ਆਏ । ਯੱਗ ਵਿਚ
ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਹੋ ਹੋਣਾ ਪੈਂਡੇ ਕਟ ਸਾਰੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਲ ਆਏ ।

ਯੱਗ ਅਸਥਾਨ ॥ ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ।

ਵਿਸ਼ਨ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਝੰਡਾ ਉਚਾ ਕਰ ਝੁਲਾਇਆ ।
ਰਸਤ ਵਸਤ ਦਾ ਅੰਤ ਨ ਕਾਈ ਲੰਗਰ ਵਡਾ ਬਣਾਇਆ ।
ਵਿਛੇ ਗਲੀਚੇ ਫਰਸ਼ ਸੁਵਰਨੀ ਜਰੀ ਬਾਦਲਾ ਚਮਕੇ ।
ਖੀਨ ਖਾਪ ਤੇ ਸਾਂਟਲ ਰੇਸ਼ਮ ਝਾਲਰ ਡੋਰਾਂ ਲਮਕੇ ।
ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ ਰਤਨ ਜੜੇ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਚਿਤਰਾਂ ਭਾਰੀ ।
ਫੁਲ ਬਹਾਰੀ ਵੇਲਾਂ ਖਿੜੀਆਂ ਬਸੰਤ ਖਿੜੀ ਫੁਲਵਾਰੀ ।
ਸਿਖਾਂ ਚੰਨਣ ਪਿਪਲ ਸੰਮਧਾਂ ਲਿਆ ਕੇ ਟਾਲ ਲਗਾਇਆ ।
ਹਮਨ ਕੁੰਡ ਗਜ ਡੂੰਘਾ ਚੈੜਾ ਲੰਮਾ ਇਕ ਬਣਾਇਆ ।
ਕੇਸਰ ਚੰਦਨ ਲੋਂਗ ਸੁਪਾਰੀ ਤਿਲ ਮੇਵਾ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ।

(੧੧੪)

ਭੋਜ ਪੱਤ੍ਰ, ਸਲੀਰ, ਛੜ, ਘਿਓ ਗਿਰੀ ਬਦਾਮ ਮਿਲਾ ਕੇ।
ਲੈਚੀ ਸੰਧੂਰ ਛੁਹਾਰੇ ਵਲ ਛੜ ਖਸਖਸ ਮਿਲਾਇਓ।
ਮੁਸ਼ਕਪੂਰ ਕਸਤੂਰੀ ਸੀਰਾ ਸ਼ਹਿਤ ਮਾਖਿਰਿ ਪਾਇਓ।
ਬੇਦ ਮੁਸ਼ਕ ਤੇ ਅਰਕ ਗੁਲਾਬਾ ਪਾਈ ਵਾਸ ਜੋ ਪੂਰੀ।
ਕੁਟ ਕੁਟ ਧੂਪ ਬਨਾਈ ਚੂਰਾ ਲਿਆਂਦਾ ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰੀ।
ਘੜੀ ਮਹੂਰਤ ਦੇਖ ਨਛੱਤਰ ਸਤ ਦਿਜ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲੇ।
ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਤੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡੀਏ ਦਾੜੇ ਚਿਟੇ ਕਾਲੇ।
ਸਤੇ ਪੰਡਤ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਨੇ ਬੇਦ ਮੰਤਰੀ ਪਾਠੀ।
ਪੰਜੇ ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੈਠੇ ਛੇਵਾਂ ਘਿਓ ਚਰਨਾਠੀ।
ਅਗਨੀ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਤਵਾਂ ਪਾਵੇ ਪਾਣੀ।
ਸਵਾ ਪੈਹਰ ਹਮਨ ਸੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੂਰਜ ਜੋਤ ਤਕਾਣੀ।
ਭੋਜਨ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੁਧ ਖੀਰਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ।
ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਪੰਡਿਆਂ ਨੇ ਆ ਮੱਲੇ ਖੂਬ ਟਿਕਾਣੇ।
ਭਗਤ ਜੀ ਬੈਠੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਮ ਦਾ ਕਰਦੇ।
ਸੋਭਾ ਪਾਉਂਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੰਦੇ ਹਰ ਹਰ ਨਾਮ ਸਿਮਰਦੇ।
ਬੈਠੇ ਅਦਲ ਸਮਾਧੀ ਲਾ ਕੇ ਵਲ ਭਗਤ ਦੇ ਤਕਣ।
ਚੇਹਰਾ ਰੂਪ ਗੁਲਾਬੀ ਖਿੜਿਆ ਨੂਰੀ ਕਿਰਨਾ ਵਸਣ।
ਸਵਰਨ ਰੰਗ ਦੇ ਰੋਮਾਂ ਅੰਦਰ ਲਾਲੀ ਚੇਹਰਾ ਚਮਕੇ।
ਚੰਦ ਦੀ ਕਿਰਨਾਂ ਵਾਂਗਰ ਮਸਤਕਬਿਜਲੀ ਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਰਮਕਣ।
ਜੰਦੂ ਗਲ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਹਥ ਵਿਚ ਸੰਖ ਜੋ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਵਾਲਾ।
ਮਲੇ ਮਲੀ ਮੋਹੀ ਜਾਂਦਾ ਏਹਦਾ ਰੂਪ ਨਿਰਾਲਾ।
ਜਾਂ ਏਹ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸ਼ਿਵਜੀ ਇੰਦਰ ਲੋਕ ਤੇ ਆਇਆ।
ਜਾਂ ਏਹ ਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੀ ਮੁੜਕੇ ਭੇਸ ਵਟਾਇਆ।
ਇਸ ਸੋਹਣੀ ਜੇਹੀ ਮੂਰਤ ਅਗੇ ਮਨ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ।
ਚਰਨਾਂ ਉਪਰ ਲੇਟੀ ਜਾਵਾਂ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਬਣਾਵਾਂ।

ਹਾਂ, ਏਹ ਨੀਵੀਂ ਕੁਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆ ਜਨਮ ਚਮਰੇਟਾ।
 ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ ਪਲਿਆ ਸੰਤੋਖ ਦਾਸ ਦਾ ਬੇਟਾ।
 ਚਹੁ ਵਰਨਾ ਨੇ ਨਿਵ ਨਿਵ ਏਹਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਬਣਾਯਾ।
 ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਗਤਿ ਨ ਕਾਈ ਹੋਵੈ ਬੇਦਾਂ ਨੇ ਫੁਰਮਾਯਾ।
 ਦੇਖੋ ਪਤ ਰਾਜੇ ਦੀ ਕੇਡੀ ਏਸ ਗੁਰੂ ਹੈ ਕੀਤਾ।
 ਗੁਰੂ ਕਰ ਫਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਕੀ ਲੀਤਾ।
 ਹਮਨ ਪਵਿਤਰ ਯੱਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਬੁਲਾਇਆ।
 ਇਸ ਏਹ ਕੰਮ ਹੈ ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ ਸਾਨੂੰ ਭਿਟ ਬਨਾਇਆ।
 ਬਿਰਜ ਲਾਲ ਅਲੁਧਿਆ ਵਾਸੀ ਜਰਿਆ ਨਾ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਵੇ।
 ਦੇਖੋ ਕਾਂਸੀ ਅੰਦਰ ਰਾਜਾ ਸਾਨੂੰ ਭਰਿਸ਼ਟ ਕਰਾਵੇ।
 ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਪੰਡਤ ਗੁਰੂ ਜਗਤ ਦੇ ਵਾਸਾ ਵਿਚ ਪਹਾੜੀ।
 ਏਥੇ ਕਾਂਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਉਂ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਗਾੜੀ।
 ਦੇਖੋ ਯਾਰੋ ਭਗਤ ਦੇ ਤਾਈਂ ਨਿਉਂ ਨਿਉਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਣ।
 ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਦੇਖੋ ਭਾਈਓ ਲਗੇ ਅੱਖ ਚੁਰਾਵਣ।
 ਉਠ ਕੇ ਵਿਚ ਸਭਾ ਦੇ ਪਾਂਡੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਕੇ ਬੋਲਣ।
 ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਤੇ ਬਿਰਜ ਲਾਲ ਜੀ ਲਗੇ ਜ਼ੋਹਰ ਨੇ ਘੋਲਣ।

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਬੋਲਣਾ

ਏਹਨਾਂ ਪਾਂਡਿਆਂ ਉਠ ਕੇ ਆਖਿਆ ਏ ਰਾਮਾ ਵਰਤ ਕੀ ਗਈ
 ਹੈ ਕਾਰ ਤੇਰੀ। ਲਗੇ ਕਰਨ ਡੰਡੋਤ ਚੁਮਾਰ ਤਾਈਂ ਸਾਨੂੰ ਪੂਜਣ ਨਾ
 ਗਤ੍ਰ ਕਰਤਾਰ ਤੇਰੀ। ਭਗਤ ਬਣ ਕੇ ਜਗਤ ਭਰਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਲਘੂ
 ਜਾਤ ਹੈ ਨੀਚ ਚੁਮਾਰ ਤੇਰੀ। ਮਰੇ ਡੰਗਰਾਂ ਦੀ ਪੇਛ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲਾ
 ਕੌਮ ਛਡਦੀ ਨਹੀਂ ਬਿਕਾਰ ਤੇਰੀ। ਮਥਾ ਟੇਕਦੇ ਨੇ ਬਰਨ ਚਾਰ ਤੈਨੂੰ
 ਬੁਢੇ ਬਾਲ ਪੰਡਤ ਨਰ ਨਾਰ ਤੇਰੀ। ਪੂਜਾ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਦਾ
 ਲਗਦਾ ਕੀ ਜੰਦੂ ਪੌਂਦੀ ਕਿਉਂ ਕੌਮ ਪ੍ਰਵਾਰ ਤੇਰੀ। ਸਾਡੀ ਬਾਂਹਮਣਾ
 ਦੀ ਗੰਥ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਦਸ ਕਿਧਰ ਹੈ ਗਈ ਵਿਚਾਰ ਤੇਰੀ। ਪੰਡਤ

ਅਸੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਗੁਣੀ ਗਿਆਨੀ ਬੈਹਸ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀ ਭਜਾ
ਦਿਆਂਗੇ। ਮਾਲਾ ਤਿਲਕ ਤੇ ਜੰਵ ਲੁਹਾ ਦਿਆਂਗੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਹੁਣੇ ਮਰਵਾ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਬਾਹਮਣਾ ਨੂੰ ਉਤਰ ਦੇਣਾ

ਸ਼ਾਂਤ ਸਾਗਰ ਅੰਦਰ ਮੂੰਹੋਂ ਭਗਤ ਬੋਲੇ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਕਿਉਂ
ਤੁਸੀਂ ਉਘਾੜ ਪੰਡਤ। ਛੋਟੀ ਛਾਤ ਮੇਰੀ ਸਾਰਾ ਜਗ ਜਾਣੇ ਮੇਰਾ ਕੋਈ
ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਪੰਡਤ। ਬਾਹਮਣ ਆਪ ਆ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਜਾਂਦੇ
ਤੁਸੀ ਰਹੇ ਕਿਉਂ ਮੈਨੂੰ ਹੋ ਤਾੜ ਪੰਡਤ। ਮੈ ਨਾ ਆਖਿਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਜਾਇਕੇ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਫੁਲ ਭੇਟਾ ਪੂਜਾ ਚਾੜ ਪੰਡਤ। ਨਾ ਮੈਂ ਆਖਿਆ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੰਡਤੇ ਜੀ ਚੋਕੀ ਡਾਹ ਕੇ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਾੜ ਪੰਡਤ। ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਿਆ ਏ ਖੁਲ ਜਾਣਗੇ ਅੜੇ ਕਵਾੜ ਪੰਡਤ।

ਮਲਾਰ ਬਾਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਨਾਗਰ ਜਨਾਂ ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਬਿਖਿਆਤ ਚੰਮਾਰੰ ॥

ਰਿਦੈ ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਨ ਸਾਰੰ । ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਟੀਕਾ—ਨਾਗਰ ਦੇ ਲੋਕ ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਰਹੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਿਆ
ਜਿਸ ਤੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ।

ਸੁਰਸਰੀ ਸਲਲ ਕ੍ਰਿਤ ਬਾਰੁਨੀ ਰੇ ਸੰਤ ਜਨ ਕਰਤ ਨਹੀ ਪਾਨੰ ॥

ਸ਼ਰਾਬ ਭਾਵੇਂ ਪਵਿਤਰ ਜਲ ਗੰਗਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਸੰਤ ਜਨ
ਨਹੀਂ ਪੀਂਦੇ।

ਸੁਰਾ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਤ ਅਵਰ ਜਲ ਰੇ ਸੁਰਸਰੀ ਮਿਲਤ ਨਹਿ ਹੋਇ ਆਨੰ ॥ ੧ ॥

ਓਹ ਸ਼ਰਾਬ ਭੈੜੀ ਵਸਤੂ ਜੋ ਗੰਗਾ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਿਚ ਆ (ਪਾ ਦੇਵੇ) ਉਸ ਤੇ
ਕੋਈ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹੋ ਪੰਡਤੇ! ਮੈਂ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਸਤਸੰਗ ਅੰਦਰ ਪਵਿਤਰ
ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਤਰ ਤਾਰਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਕਰਿ ਮਾਨੀਐ ਰੇ ਜੈਸੇ ਕਾਗਰਾ ਕਰਤ ਬੀਚਾਰੰ ॥

ਤਾੜ ਬ੍ਰਿਛ ਨੂੰ ਵੈਸ਼ਨੋ ਲੋਕ ਹਥ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਓਸ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਨਿਕਲ

(੧੧੭)

ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਾਗਜ਼ ਬਣ ਜਾਣ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ ।

ਭਗਤਿ ਭਾਗਉਤੁ ਲਿਖੀਐ ਤਿਹ ਉਪਰੇ ਪੂਜੀਐ ਕਰਿ ਨਮਸਕਾਰੰ ॥੨॥

ਫਿਰ ਉਨਾਂ ਉਤੇ ਸੰਤ ਕਥਾ ਭਗਵੰਤ ਲੀਲਾ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ ਫੇਰ ਪੂਜਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ [ਤਾੜ] ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਕਾਗਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਹੈ ਪੰਡਤੋ ਮੇਂ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਮੇਰੀ ਜਾਤਿ ਕੁਟਬਾਂਢਲਾ ਢੋਰ ਢੁਵੰਤਾ ਨਿਤਹਿ ਬਾਨਾਰਸੀ ਆਸ ਪਾਸਾ ॥

ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਰਹੇ ਨੇ [ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ] ਦੇ ਪੋਛ ਲੋਹਣ ਵਾਲ ਨਿਤ ਹੀ ਅਜੇ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਬਨਾਰਸ ਅੰਦਰ ਹੋ ਪੰਡਤੋ ਕੰਮ ਕਰੋ ।

ਅਬ ਬਿਪ੍ਰ ਪਦਧਾਨ ਤਿਹਿ ਕਰਹਿ ਡੰਡਾਉਤਿ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਸਰਣਾਇ
ਰਵਿਦਾਸੁ ਦਾਸਾ ॥੩॥੧॥੩੮॥

ਪੰਡਤ ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਹੁਣ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਏਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੈ, ਨਾਮ ਦੇ ਜਾਪ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਤੇ ਸਭੋ ਹੀ ਪਵਿਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਏਹ ਨਾਮ ਨੇ ਛੂਤ ਤੋੜ ਦਿਤੀ ਹੈ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਦੋਹਰਾ—ਜਿਮਸੀ ਚੰਦਨ ਬਿਰਛ ਹੈ ਸੀਤ ਕਰੇਤਾ ਤਤ ਕਾਲ ॥

ਸੀਤਲ ਹਿਰਦੇ ਹੋ ਗਏ, ਹੋ ਗਏ ਸਭਨਿ ਹਾਲ ॥

ਬੈਂਤ—ਜਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਬਣੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ, ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਪੰਨੇ ਇਕੋ ਖਾਨਦੇ ਹਨ । ਇਕ ਬਾਗ ਅੰਦਰ ਫਲੇ ਫੁੱਲੇ ਬੂਟੇ, ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਇਕੋ ਗੁਲਸਤਾਨ ਦੇ ਹਨ । ਇਕ ਓਮ ਤੇ ਇਕਓਂ ਅੰਕਾਰ ਇਕੋ ਅੰਗ ਰੰਗ ਇਕੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਨ । ਇਕੋ ਮਰਨ ਤੇ ਇਕੋ ਹੈ ਜੀਉਣ ਸਾਂਝਾ, ਇਕੋ ਅੰਗ ਬਣੇ ਖਾਨ ਪਾਨ ਖਾਂਦੇ ਹਨ । ਫੇਰ ਪਤਾਨ ਹੀ ਹੀ ਲਗਦਾ ਪੰਡਤੋ ਜੀ, ਵਖ ਵਖ ਏਹਨਾਂ ਤਾਈਂ ਦਸਦੇ ਹੋ । ਏਹੋ ਜੇਹੀ ਕਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ ਕਰ ਕੇ, ਲੁਟੂ ਆਪ ਹੋ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਹਸਦੇ ਹੋ । ਸ਼ਬਦ ਅਗਲਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ, ਤੋੜ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਭੈੜ ਝੱਸ ਦਿਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਗਤਾਂ ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ, ਨਾਮ ਜਾਪ ਵਾਲਾ

ਸੋਹਣਾ ਰਸ ਦਿਤਾ ।

ਰਾਗ ਮਲਾਰ

ਹਰਿ ਜਪਤ ਤੇਉ ਜਨਾ ਪਦਮ ਕਵਲਾਸ ਪਤ ਤਾਨ ਸਮ ਤੁਲਿ ਨਹੀ ਆਨ ਕੋਤੈ ॥

ਨਾਮ ਦੇ ਜਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਿਵ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ।

ਏਕ ਹੀ ਏਕ ਅਨੇਕ ਹੋਇ ਬਿਸਬਰਿਓ ਆਨ ਰੇ ਆਨ ਭਰਪੂਰਿ ਮੋਊ । ਯਾਰਹਾਉ

ਏਕ ਜੋਤ ਨਿਰਾਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਦੇ ਜੀਆਂ ਅਤੇ ਬਣ ਪ੍ਰਬਤ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ । [ਭਾਵ—ਉਚ ਨੀਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ] ।

ਜਾਕੇ ਭਾਗ ਵਤੁ ਲੇਖੀਐ ਅਵਰ ਨਹੀਂ ਪੇਖੀਐ ਤਾਸ ਜਾਤਿ ਆਛੋਪ ਛੀਪਾ ।

ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵ [ਹੇ ਪੰਡਤੋ] ਕਿਹੜੀ ਭਾਗਵਤ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਪਾਠੀ ਸੀ, ਉਹ ਛੂਤ ਛਾਤ ਹੀ ਸੀ ਰਾਮ ਨੇ ਫੇਹਿਰਾਟੇਰਿਆ ਰਾਉ ਜਿੰਦੀ ਕੀਤੀ ਛੱਪਰੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ।

ਬਿਆਸ ਮਹਿ ਲੇਖੀਐ ਸਨਕ ਮਹਿ ਪੇਖੀਐ ਨਾਮ ਕੀ ਨਾਮ ਨਾ ਸਪਤ ਦੀਪਾ ॥

ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਸਨਕ [ਸੁਨੰਦ] ਦੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ । ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਸਤਾਂ ਦੀਪਾਂ ਵਿਚ ਉਚ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਹੈ ।

ਜਾਕੇ ਈਦ ਬਕਰੀਦਿ ਕੁਲ ਗਊ ਰੇ ਬਧੁ ਕਰਹਿ ਮਾਨੀਅਹਿ ਸੇਖ ਸਹੀਦ ਪੀਰਾ ॥

ਹੇ ਪੰਡਤੋ ਦੇਖੋ ਨਾ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕ ਈਦਾਂ ਵਿਚ ਗਊ ਆਦਿਕ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਪੀਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ਿਖਾਂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਭਾਵ [ਬੁਤ ਪਰੱਸਤੀ, ਕਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ] ।

ਜਾਕੇ ਬਾਪ ਵੇਸੀ ਕਰੀ ਪੂਤ ਐਸੀ ਸਰੀ ਤਿਹੂ ਰੇ ਲੋਕ ਪਰਸਿਧ ਕਬੀਰਾ ॥੨॥

ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਉ ਐਸੇ (ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੇ ਉਲਟ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰ) ਪਰਸਿਧ ਹਨ । ਕਬੀਰ ਸ ਹਿਬ ਜੋਮਸਾਹੂਰ ਹਨ ਸਾਰੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਤੇ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ।

ਜਾਕੇ ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਢੇਢ ਸਭ ਢੋਰ ਢੇਵੰਤ ਫਿਰਹਿ ਅਜਹੁ ਬੰਨਾਰਸੀ ਆਸ ਪਾਸਾ ॥

ਜਿਸ ਕੁਲ ਦੇ [ਹੇ ਪੰਡਤੋ ਹੁਣ ਭੀ ਇਸ ਕਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਸ ਪਾਸੇ ਮੁਰਦੇ ਢੇ ਰਹੇ ਨੇ, ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ] ਤੇ ਦੇਸਾਂ ਵਾਲੇ ।

ਆਚਾਰ ਸਹਿਤ ਬਿਪ੍ਰ ਕਰਹਿ ਡੰਡਉਤਿ ਤਿਨਿ ਤਨੈ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾਸਨ

ਦਾਸਾ ॥੩॥ - ॥੩੯॥

(੧੧੬)

ਬਹੁਪਚਾਰੀ ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਪੰਡਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਨਿਊਂਦੇ ਹਨੁ ਹੋ ਪੰਡਤੋ !
ਏਹ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ, ਤਾਂਤੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਕੇ ਏਹ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਹੈ ਹੋ
ਪਾਂਡਿਓ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਹੋ ਜਾਓ ਸਦਬ ਵਿਆਪੀ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰੋ ਨਾਮ ਸਭ ਤੇ
ਵਡੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ॥ ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ।

ਸ਼ਾਂਤ ਭਰੀ ਏਹ ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਭਰਮ ਮਿਟਾਇਆ ।
ਟੁਟੇ ਮਾਣ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ।
ਬਖਸ਼ੋ ਭੁਲ ਅਸਾਡੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਆ ਕੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ।
ਰਸਤਾ ਨਾਮ ਦਾਨ ਦਾ ਦਸੋ ਬਖਸ਼ੋ ਭੁਲ ਹਮਾਰੀ ।
ਆਪਣਾ ਮੰਤਰ ਰਹਿਤ ਦਸ ਕੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਸਮਝਾਵੇ ।
ਸਚੇ ਰਸਤੇ ਉਪਰ ਸੁਆਮੀ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖ ਬਨਾਵੇ ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਸੰਸੇ ਛੂਟੇ ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੇ ਵਾਲੀ ।
ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਦੇਸਾਂ ਅੰਦਰ ਦਸੀਏ ਰਹਿਤ ਸੁਖਾਲੀ ।
ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦਿਨ ਪਿਆਰੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸਿਖ ਬਣਾਇਆ ।
ਕੰਨ ਵਿਚ ਦਸ ਕੇ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰਾਸ ਸ੍ਰਾਸ ਜਪਾਇਆ ।
ਬਿਰਜ ਲਾਲ ਤੇ ਸਾਥੀ ਸਾਰੇ ਚਰਨ ਫੜੇ ਉਸ ਆ ਕੇ ।
ਸਤਾਈ ਪੰਡਤ ਸਿਖ ਹੋਏ ਜਾਂ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਾ ਕੇ ।
ਰਾਧਾ ਰਾਮ ਜੋ ਜਾਤ ਵਡੀ ਦਾ ਮਾਣ ਖੂਬ ਸੀ ਕਰਦਾ ।
ਓਹ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪਰਸਨ ਸੀਸ ਚਰਨ ਤੇ ਧਰਦਾ ।
ਹੁਕਾ ਚਰਸ ਤਮਾਕੂ ਆਦਿਕ ਭੰਗ ਸੁਲਫਾ ਜੋ ਪੀਣਾ ।
ਬੁਰੇ ਅਮਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਛੱਡੋ ਜੋ ਜੋ ਧਰਮ ਤੇ ਹੀਣਾ ।
ਏਹ ਸੁਣ ਪੰਡਤਾਂ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਸਾਡਾ ਭਰਮ ਮਿਟਾਵੇ ।
ਹੁਕਾ ਅਰ ਤਮਾਕੂ ਲਿਖਿਆ ਕਿਸ ਥਾਂ ਬੰਦ ਬਿਤਾਵੇ ।
ਪੀਂਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਹੁਕਾ ਸਾਰੀ ਜੰਗਲੀ ਬਿਰਛ ਤਮਾਕੂ ।
ਇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਕੌਣ ਸਾ ਪਾਇਆ ਪੀਂਦੇ ਸਭ ਮਨਾਕੂ ।

(੫੨੦)

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਣ ਲਿਆ ਕੇ ।
ਧਿਆ ਬਵੰਜੇ ਬਿਆਸ ਜੀ ਲਿਖਿਆ ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ।

ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਣ ਬਵੰਜਾ ਧਿਆ ਦੇ ਸਲੋਕ । ਤਮਾਕੂ ਖੰਡਨ ॥

ਸਲੋਕ ॥ ਧੂਮਰਿ ਪਾਨੇ ਨਰੋ, ਪ੍ਰਤੇ ਤੂੰ ਚੇਵ ਜਾਇਤੇ॥
ਕਿਲੋਤ ਕਲ ਰੂਪੰ ਤੁਮਾਲ ਮੇਵਿ ਅਤੇ ਜਾਇਤੇ॥

ਸਲੋਕ ॥ ਧੂਮਰ, ਸਯ, ਮਣੈਣ, ਸਰਬ ਦਾਨ ਦਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ॥
ਬਿਰਥੈਣ, ਜਾਯਤੋ, ਪਰਤ ਜਥਾ ਕੁੰਚਰ ਸੋਚਵੰਤ ॥

ਸਲੋਕ ॥ ਘੋਰ ਕੇ ਕਲਜੁਗੇ ਪਾਪ ਤੇ ਸਰਬੇ ਬਰਣ ਆਸ਼ਰਮ ॥
ਨਦਕੇਖ ਪਤਿਖਯੰਤ ਤੁਮਾਲ ਪਾਨਤੋਯ॥

ਟੀਕਾ—ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਜੋ ਵਰਤਨ ਵਾਲਾ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਨਸ ਜਾਵੇ ।
ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਜੋ ਵਰਤਨ ਵਾਲਾ ਜੂਨ ਪ੍ਰੇਤ ਦੀ ਪਾਵੇ ।
ਤਮਾਕੂ ਖਾਵੇ ਪੀਵੇ ਜੋ ਨਰ ਕਲੂ ਕਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ।
ਧੂਆਂ ਲੈਣਾ ਸੁੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਜਾਏ ਨਰਕ ਦੀ ਅੰਦਰ ।
ਜਿਵੇਂ ਹਾਥੀ ਨੁਇ ਧੋਇ ਕੇ ਖਾਕੂ ਅੰਦਰ ਨੁਾਵੇ ।
ਕੀਤਾ ਧਰਮ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਕਰਮ ਭੀ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੇ ।
ਜੋ ਨਰ ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਮੇਂ ਜਾਵਣ ।
ਬਿਆਸ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ ਨਾਰਦ ਤਾਈਂ ਏਹੋ ਗਲ ਸਮਝਾਵਣ ।

ਸਲੋਕ ॥ ਉਪ ਸੰਤੋ ਤੁਮਾਲੈ ਵੈ ਕਲੋਤ, ਪੁਰਖਾ ਧੂਮਯ ॥
ਖਯੀਣੰ ਪਤਿਖਯੰਤਿ ਮਾਹਾ ਰੋਰਵ ਸੰਗ ਕੇ॥ ੪॥
ਅਠਭੱਖ, ਭੱਖਣਾਤਿ, ਪਾਪਾਤਮ, ਗਮਯ ਰਮਣੰ ਚਯਤਿ॥
ਮਧਤਯ ਪਾਨੰ ਤਚਯ, ਪਾਪੰਤ, ਧੂਮਰ ਪਾਨਸ ਮਾਤ੍ਰਤਾ॥ ੫॥
ਸਨਾਤਏ ਤੀਰਥੋਖ ਪ੍ਰਯਾਗ ਦੁਖ ਕੋਟਸ ॥
ਬਿਰਥੇਵ ਤਾਨਿ, ਸਰਬਾਈ ਤਮਾਲ ਪਾਨ ਪਾਤ੍ਰਤਾ॥ ੬॥

ਟੀਕਾ—ਖਾਵੇ ਮਾਸ ਜੋ ਪੀਏ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਘਰ ਕੰਜਰਾਂ ਦੇ ਜਾਵੇ ।
ਕਰੇ ਅਯੋਗ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੇਤੀ ਖਾਣਾ ਮਾਸ ਜੋ ਖਾਵੇ ।

(੧੨੧)

ਪ੍ਰਯਾਗ ਜਾਇ ਜੋ ਨਾਏ ਤੀਰਥੀਂ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ ਨਾਵੇ ।
ਪੀਵੇ ਨਰ ਜੋ ਸੁੰਘੇ ਤਮਾਕੂ ਜੂਨ ਕੁਤੇ ਦੀ ਪਾਵੇ ।
ਦਾਨ ਕਰੇ ਕੋਈ ਉਸ ਪੰਡਤ ਨੂੰ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ।
ਨਰਕ ਅੰਦਰ ਓਹ ਮਰ ਮਰ ਜੰਮੇ ਫੇਰ ਚੁਰਾਸੀ ਡਾਲਾ ।
ਬਿਆਸ ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਭਾਈ ਸਕੰਧ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚਾਰੀ ।
ਹੇ ਨਾਰਦ ਏਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਨਰ ਜਾਂਦੇ ਨਰਕ ਮਝਾਰੀ ।

ਪਦਮ ਪੁਰਾਣ

ਸਲੋਕ । ਧੂਮਰ ਪਾਨੰ ਰਤੰ ਵਿਪਰੰ ਦਾਨੰ ਕਰਵੰਤਿਯੇ ਨਰਾਃ
ਦਾਤੋ ਨਰੋ ਨਰਕੰ ਜਾਤੀ ਬਹਮਣੇ ਗਰਾਮ ਸੂਕਰਃ

ਟੀਕਾ—ਦਾਨੀ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਵਾਲੇ ਪੀਣੇ ਤਾਈਂ ਪੁਚੋਂਦਾ ।
ਲੈਣੇ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸੂਰ ਤੇ ਦਾਤਾ ਨਰਕ ਸੁਟਾਉਂਦਾ ।
ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਦ ਤਾਈਂ ਏਹੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ ।
ਬਿਆਸ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਸਲੋਕ ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਣ ਲਿਖਾਈ ।

ਬ੍ਰਹਮਣਃ ਖਯਤ੍ਰਿਯਾ, ਵੈਸ਼ਯਾਃ ਸੂਦਰ ਸ ਮੁਨ ਸੱਤਿਮ ।
ਸੁਪਚ ਸੂਦ੍ਰਸਾ ਗਯੇਯਾ ਤਮਾਖੂ ਪਾਨ ਮਾਤ੍ਰਤਃ ॥

ਟੀਕਾ—ਗਊ ਮਾਸ, ਭੋਗ ਵੇਸ਼ਵਾ, ਭੈਣ, ਪੁਤਰੀ, ਮਾਂ, ਚਾਰੇ ।
ਪੀਵੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪਾਪ ਲਗੇ ਸਭ ਰੇ ਨਾਰਦ ਜੋ ਧਾਰੇ ।
ਉਤਰੇ ਨਾ ਪਾਪ ਜੋ ਪੀਏ ਤਮਾਕੂ ਬਰਮਾ ਜੀ ਬਤੋਂਦੇ ।
ਨਾਰਦ ਰਿਸ਼ੀ ਤਾਈਂ ਭਾਈ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਚ ਸੁਣੋਂਦੇ ।
ਇਹ ਸੁਨ ਪੰਡਤਾਂ ਨਿਯਮ ਕੀਤੇ ਹੁਕੇ ਤਮਾਲ ਨ ਪੀਣੇ ।
ਜੋ ਨਰ ਪੀਏ ਤਮਾਕੂ ਭਾਈ ਹਨ ਕਰਮ ਦੇ ਹੀਣੇ ।

ਭਗਤ ਦੇ ਸੇਵਕ

ਹੁਣ ਤਕ ਦੇਖਣ ਦੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਪੂਰਬ ਦੇਸ਼ ਵਾਲੇ ।
ਪੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਤਮਾਕੂ ਭੁਲ ਕੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਮਤ ਵਾਲੇ ।

(੧੨੨)

ਦਾਰੂ ਮਾਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਖਾਂਦੇ ਕੰਠੀ ਗਲ ਮੈਂ ਧਾਰਨ ।
ਕਹਿੰਦੇਹਮਰਵਦਾਸੀਏਸਿਖ ਹਾਂ,ਜੀਆਂ ਨ ਕਰੀਏ ਮਾਰਨ ।
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਮੰਤਰ ਦਸ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸਿਖ ਬਣਾਵਣ ।
ਰਹਤ ਪੂਰਬ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਹੁਣ ਤਕ ਇਉਂ ਰਖਾਵਣ ।
ਹੁਕਾ ਚੁਰਟ ਤਮਾਕੂ ਗਾਂਜਾ ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਜੂਆ ।
ਭੰਗ ਫੀਮ ਨੂੰ ਹਥ ਨਾ ਲਾਉਂਦੇ ਖਾਂਦੇ ਘੀਆ ਦੁਆ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਦਾਸੀਏ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ।
ਸਤਿਜੁਗ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਨਿਆਰੀ ਸਭ ਨੂੰ ਏਹ ਸੁਨਾਉਂਦੇ ।

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਸਿਖ ਹੋਕੇ ਸਿਖਿਆ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਾ
ਤੇ ਦੇਸਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਸਿਖੀ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ

ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਲੈਕੇ ਆਗਿਆ ਚਲੇ ਸਾਰੇ ਸਿਖਿਆ ਚਿਤ ਵਿਚ ਧਾਰੀ ।
ਬਿਰਜ ਲਾਲ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਬਾਬੇ ਛਡਣੀ ਭਰਿਸ਼ਟਾ ਚਾਰੀ ।
ਇਕ ਹਤਿਆ ਜੋ ਬਚ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਬੇਮੁਖ ਨਹੀਂ ਸਦਾਉਣਾ ।
ਨਾਮ ਜਾਪ ਹੈ ਜਪਣਾ ਹਰਦਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਲੋਂ ਭੁਲਾਉਣਾ ।

ਦੋਹਰਾ—ਪਾਪੀ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਕਲ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਚ ਜਹਾਨ ।

ਛੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਤਿਆ ਛਡਣੀ ਏਹ ਸੁਜਾਨ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਗਊ ਹਤਿਆ ਰਿਣਿ ਹਤਿਆ ਕੰਨਿਆ ਆਦਿਕ ਜੋਇ ।

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਤਿਆ ਅਤ ਵਡੀ ਗਊ ਹਤਿਆ ਜੋਇ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਬ੍ਰਹਮ ਹਤਿਆ ਤੇ ਆਦ ਲੋ ਸਮਝ ਲੀਓ ਬੁਧਿਵਾਨ ।

ਕਰੋੜ ਛਿਨਵੈਂ ਪਾਪ ਜਿਉਂ ਹਤਿਆ ਰੂਪ ਪਛਾਨ ।

ਦੋਹਰਾ—ਸਿਖਿਆ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਜੋ ਹੋਇ ਜਾਇ ।

ਛੇ ਹਤਿਆ ਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਜੋ ਗੁਰ ਤੇ ਸਿਖ ਫਿਰਵਾਇ ॥

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ

ਬੈਂਤ—ਤੁਰਨ ਲਗਿਆਂ ਸਭ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਲ ਸਭਨਾਂ ਤਾਈਂ
ਸਮਝਾਯਾ ਸੀ। ਮਾਸ ਖਾਣਾ ਤੇ ਪੀਣੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਹੀ, ਜਾਣਾ ਵੇਸਵਾ
ਘਰੋਂ ਹਟਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਤੇ ਦਿਲੋਂ ਗਰੀਬ ਰਹਿਣਾ ਸਚ
ਬੋਲਣਾ ਹਕ ਖਲਾਇਆ ਸੀ। ਵਲਛਲ ਚੋਰੀ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਨਾ
ਧੱਕਾ ਕਰਨਾ ਨ ਕਿਸੇ ਬਤਾਇਆ ਸੀ। ਰੋਹਣਾ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਨਿਹਾਲ
ਹਰਦਮ ਸ਼ਾਂਤ ਰਖਣੀ ਗੁਸਾ ਹਟਾਇਆ ਸੀ। ਬੋਲੇ ਬੋਲ ਕੁਬੋਲ ਭੀ
ਸਹਿ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬਾਬੇ ਸਮਝਾਯਾ ਸੀ। ਕੇਸ ਰਖਣੇ ਸੀਸ ਤੇ
ਸੰਗੀਆਂ ਨੇ ਰੋਮ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਕੋਈ ਲੁਹਾਇਆ ਸੀ। ਬੇਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ
ਸਭੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਕੇਸ ਰਖਣੇ ਨਿਯਮ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ। ਬਿਰਜ ਲਾਲ
ਨੇ ਉਠ ਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕੇਸ ਰਖਣੇ ਸੀਸ ਸਮਝਾ ਦੇਵੋ। ਕਿਥੇ
ਰਖਣਾ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਜੀ ਬੇਦਾਂ ਚੋਹਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਬਤਾ ਦੇਵੋ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਬਿਰਜ ਲਾਲ ਨੂੰ ਬੇਦਾਂ ਚੋਂ ਸਿਰ ਤੇ ਕੇਸ ਰਖਣ ਬਾਬਤ
ਦੇ ਸ਼ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਨਾਉਣੇ

ਬੈਂਤ—ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਬਾਬੇ ਜੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰ ਕਢ ਸ਼ਲੋਕ
ਸੁਨਾਉਣ ਲਗੇ। ਜੁਜਰ ਬੇਦ ਅਥਰਬਣ ਤੇ ਮਨੂੰ ਜੀ ਦੇ ਰੋਮ ਰਖਣੇ
ਸਦਾ ਅਲੋਣ ਲਗੇ। ਭਰਮ ਕਢ ਕੇ ਪੰਡਤਾਂ ਪਾਂਧਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਕੇਸ ਰਖਾਉਣ ਲਗੇ। ਪਾਠ ਕਢ ਸ਼ਲੋਕ ਸੁਨਾਂਵਦੇ ਨੇ ਅਰਥ ਬੋਧ
ਤੇ ਤਤ ਸਮਝਾਉਣ ਲਗੇ। ਕੇਸ ਰਖ ਕੇ ਤੇ ਜਟਾ ਜੂਟ ਹੋ ਗਏ ਸੀ
ਭਗਤ ਜੀ ਤਤ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿਤਾ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਜੀ ਤਿੰਨ ਸੌ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ
ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਧਾਰ ਲੀਤਾ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਸਤਸੰਗ ਘਰ

ਨਿਤ ਬੈਠਕੇ ਕਰਨ ਸਤਸੰਗ ਘਰ ਮੇਂ ਨਿਰਮਲ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਵਿਚ
ਚੋਹਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਔਣ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨੇ ਕਈ ਆਂਵਦੇ ਤੇ
ਕਈ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਰਹੇ ਭੀੜ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਪਾਸ ਲਗੀ ਸੋਧੀ ਲਾਗਰੀ ਪੂੜੇ

(੧੨੪)

ਛਕਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਪੂਰੀ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਿਆਰ ਹਰਦਮ ਅਤੇ ਪੈਰ
ਦਾ ਲੰਗਰ ਚਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਏਲਾ ਬਾਹਮਣਾ ਨਿੰਦਕਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ
ਹਿਹਾ ਮੁਢ ਤੋਂ ਵੈਰ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਿੰਦਕਾਂ ਨੇ
ਨਰਕ ਜਾਣਾ ਕੋਣ ਜੰਮਿਆਂ ਉਹਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ।

(ਵਾਕ ਕਵੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਉਪਕਾਰ)

ਤਾਰੇ ਗੰਗਨ ਦੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆਵਣ ਗਿਣੇ ਚੰਦ ਬਰਸਾਤ
ਜੇ ਕੁਲ ਪਿਆਰੇ । ਲਖ ਦੂਨ ਚੁਰਾਸੀ ਦੇ ਹੋਮ ਗਿਣ ਲੈ ਗਿਣ ਲੈ
ਰੇਤ ਬਸੰਤ ਦੇ ਫੁਲ ਪਿਆਰੇ । ਕਿਰਨਾਂ ਸੂਰਜ ਵੀਆਂ ਗਿਣਤੀ ਕੁਲ
ਲਵੇ ਪਵੇ ਸਵਰਨ ਸੁਮੇਰ ਦਾ ਮੂਲ ਪਿਆਰੇ । ਪਾਣੀ ਸਾਗਰਾਂ ਦਾ
ਮਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਧਰਤੀ ਭਾਰ ਸੇਤੀ ਜਾਇ ਤੁਲ ਪਿਆਰੇ । ਸਾਰਾ
ਢੰਡ ਕੇ ਭਾਲ ਸੰਸਾਰ ਡਿਠਾ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਨਾ ਤੇਰੇ ਉਪਕਾਰ ਬਾਬਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇਖੋ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਗਿਣੇ ਜਾਣ ਨਾ ਤੇਰੇ
ਉਪਕਾਰ ਬਾਬਾ ।

ਤਬਾ

ਕਿਤੇ ਜੋਗੀਆਂ ਜਗਤ ਦੀ ਦਸ ਪਾਈ ਪਾਇਆ ਹਿੰਸਕਾਂ ਨੂੰ
ਸਚੇ ਰਾਹ ਹੈ ਤੂੰ ਇਕ ਦਮੜੀਦੀ ਕੰਗਨ ਦੇ ਭੇਟ ਗੰਗਾ ਪਬਰੀ ਗੰਗਾ
ਹੇਠ ਕਰੀ ਅਥਾਹ ਹੈਂ ਤੂੰ । ਗੰਗਾ ਤੇਰੇ ਠਾਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਆਣ ਦਿਤੇ
ਪਾਇਆ ਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਚੇ ਰਾਹ ਹੈਂ ਤੂੰ । ਕਿਤੇ ਨਾਮ ਸਮਾਧੀ ਮੈਂ
ਮਸਤ ਬੈਠਾ ਦਸੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਾਹ ਹੈਂ ਤੂੰ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਗੁਨਾਹ ਹੈਂ ਤੂੰ ਸਿਰ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹੈਂ ਤੂੰ ।

ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰੀ ਰਵਿ ਹਾਸ ਭਗਤ ਨੇ ਚ ਰ ਦੁਰਾਂ ਦੇ ਜੇਵੁ ਦਿਖਾਉਣੇ

ਬੈਂਤ—ਕਠੇ ਹੋਕੇ ਬਾਮਣਾ ਮਤਾ ਕੀਤਾ ਭਗਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਗਰ
ਹੈ ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ । ਸਾਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਮੂਲ ਭਾਈ ਸਾਡੇ ਝੂਠ ਦਾ
ਪੜਦਾ ਉਡਾਈ ਜਾਂਦਾ । ਸਾਡੀ ਰੀਸ ਤੇ ਜੰਵੂ ਨੂੰ ਗਲ ਪਾ ਕੇ ਨੀਚ
ਉਚੇ ਨੇ ਸਭ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦਾ । ਤਿਲਕ ਮਥੇ ਤੇ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਲਾਕੇ

. ੧੨੫)

ਵਾਂਗ ਪੰਡਤਾਂ ਸਾਂਗ ਸਜਾਈ ਜਾਂਦਾ । ਧੂਪ ਦੀਪ ਤੇ ਆਰਤੀ ਨਿਤ
ਕਰਦੇ ਕੋਤਕ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਵਿਖਾਈ ਜਾਂਦਾ । ਨਾਲੇ ਯੱਗ ਤੇ ਦਾਨ
ਕਰਾਈ ਜਾਂਦਾ ਨਾਲੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪੁਜਾਈ ਜਾਂਦਾ । ਅਸੀਂ ਜਿਉਂਦੇ
ਹੀ ਮਰ ਗਏ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜੰਝੂ ਪਾਵੇ ਚੁਮਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਕਾਹਨੂੰਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਆਖੇ ਅਉਖੀ ਲੰਘਦੀ ਅਜ ਹੈ ਰਾਤ ਕਾਹਨੂੰ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਸੂਤ ਦਾ ਜਨੇਊ ਤੋੜਨਾ ਤੇ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਛੱਡਣੀ
ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਰਗੁਣ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਕਰਨ ਸਲਾਹਾਂ ਬਾਹਮਣ ਸਾਰੇ ਟੋਲਾ ਇਕ ਬਣਾਇਆ ।
ਏਸ ਜਿਉਣ ਤੇ ਮਰਨਾ ਚੰਗਾ ਏਹੋ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ।
ਜਾਂ ਰਵਿਦਾਸ ਤੋਂ ਜੰਝੂ ਲਾਹੋ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਵਾਈਏ ।
ਜਾਂ ਨਾਗਰ ਮਲ ਰਾਜੇ ਕੋਲੇ ਆਪਣਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਈਏ ।
ਜੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਨਿਆਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਤਾ ਪਕਾ ਕੇ ।
ਸੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਓ ਚਿਖਾ ਚਿਣਾ ਕੇ ਰਾਜੇ ਬੂਹੇ ਜਾ ਕੇ ।
ਏਹ ਸਲਾਹਵਾਂ ਕਰਦੇ ਬਾਹਮਣ ਕੋਲ ਰਾਜੇ ਦੇ ਆਏ ।
ਪੀਰਾਂ ਵਿਤਾ ਮਰਾਸੀ ਪਾਪੀ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਆ ਮਿਲਾਇ ।
ਰੋ ਕੇ ਤੇ ਘਿਘਿਆ ਕੇ ਪਾਂਡਿਆਂ ਆ ਕੇ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ।
ਕੰਮ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕਰਦੇ ਮਾੜਾ ਕਰਦਾ ਰੀਸ ਹਮਾਰੀ ।
ਇਕ ਤਾਂ ਓਹ ਅਸਾਡੇ ਵਾਂਗੂੰ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਨਾ ਲਾਵੇ ।
ਦੂਜੀ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ, ਨ ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਵਜਾਵੇ ।
ਤੀਜਾ ਆਰਤੀ ਫੁਲ ਤੇ ਚੰਨਣ ਉਰਸਾਂ ਤੇ ਚਰਨਾਠੀ ।
ਨਾ ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਨਵੇਂ ਬਣਾਵੇ ਕਥਾ ਆਦਕਾਂ ਪਾਠੀ ।
ਨਾ ਓਹ ਪੂਜਾ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵੇ ਨਾ ਓਹ ਸਿਖ ਬਣਾਵੇ ।
ਨਾ ਉਹ ਚੌਂਕੀ ਉਪਰ ਬਹਿਕੇ ਕੋਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਵੇ ।
ਜੇ ਏਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਰਾਜਾ ਤੁਸੀ ਭੀ ਨਾਹਿ ਮਨਾਵੇ ।

(੧੨੬)

ਮਾਲਾ ਤੁਲਸੀ ਟਿਕਾ ਜੰਵੁ ਆਰਤੀ ਨਾ ਹਟਾਵੇ ।
ਜੇ ਏਹ ਨਿਆਉਂ ਨਾ ਕਰਸੇ ਰਾਜਨ ਏਹ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦੇ ਪੰਡਤ ।
ਛਡ ਜਾਣਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੁਮਾਰਾ ਕਰ ਜਾਣਗੇ ਖੰਡਤ ।
ਜੇਕਰ ਨਿਆਉਂ ਨ ਮੰਨੇਂ ਰਾਜਾ ਅਸੀਂ ਦੁਆਰੇ ਤੇਰੇ ।
ਚਿਖਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸੜ ਜਾਵਾਂਗੇ ਦੇਖੀਂ ਸੰਝ ਸਵੇਰੇ ।
ਸੁਣੀ ਏਹ ਰਾਜੇ ਗੱਲ ਹੈ ਸਾਰੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੈ ਵਿਚਾਰੀ ।
ਆਪੇ ਆਪ ਨਿਉਂ ਕਰਨਗੇ ਨਿੰਦਕਾਰੀ ਬਨਵਾਰੀ ।
ਉਸ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਘਲ ਸੁਨੇਹਾਂ, ਮਹਿਲੀਂ ਭਗਤ ਬੁਲਾਏ ।
ਮਾਣ ਤਾਣ ਸੰਘਾਸਣ ਉਤੇ ਦਿਤਾ ਉਸੇ ਬਠਾਏ ।
ਜੇ ਕੁਛ ਪੰਡਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਵਿਚਾਰੀ ।
ਜਿਉਂ ਰਾਵਰ ਜੀ ਕਰ ਨਾਚਾਹੋਂ ਕਰਨੀ ਜਿਉਂ ਚਿਤ ਧਾਰੀ ।
ਕਾਂਸੀ ਵਾਸੀ ਪੰਡਤ ਆਖਣ ਏਹ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ।
ਜੰਵੁ ਟਿਕਾ ਸੰਖ ਹਮਾਰਾ, ਏਹੋ ਅਸਾਂ ਨੇ ਲੈਣਾ ।
ਉਰਸਾ ਚੰਨਣ ਧੂਪ ਤੇ ਠਾਕਰ, ਏਹ ਜੋ ਵਸਤ ਹਮਾਰੀ ।
ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨਾ ਕਰੇਂ ਇਹ ਬਾਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹੋ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਵਲੋਂ ਜਵਾਬ

ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਜੀ ਸੁਣੀਏ ਪੰਡਤ, ਕਿਉਂ ਏਹ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ।
ਕਿਸ ਪੰਡਤ ਤੋਂ ਟਿਕਾ ਖੋਹਿਆ, ਕਿਸ ਦਾ ਜੰਵੁ ਲਾਹਇਆ ।
ਕਿਸਤੋਂ ਸੰਖ ਦਹਿਣੇ ਹਥ ਦਾ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰ ਖੋਹ ਲੀਨਾ ।
ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਪਿਰਤਮਾ ਪੰਡਤ ਕਿਸ ਕਿਸ ਤੋਂ ਹੈ ਛੀਨਾ ।
ਚੰਨਣ ਬਿਨਾਸਪਤੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਧੂਪ ਦੀਪ ਤੇ ਗਗਨੀ ।
ਪੈਣ ਪਾਣੀ ਪੰਜ ਤੱਤ ਜੋ ਰਚੇ ਹੋਏ ਹਰ ਸੰਗਨੀ ।
ਕਿਸੇ ਦੀ ਚੋਰੀ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਏਹ ਨੇ ਰੱਬੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ।
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਂਤ ਆਵੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੱਡੋ ਚੰਗਿਆਰੇ ।
ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਬਹੁ ਬਾਮਣਾ ਬਿਪਰ ਬਰਨ ਉਚੇਰਾ ।

(੧੨੭)
 ਉਤਮ ਕਰਮ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਤੇਰਾ ਬਰਨ ਛੁਟੇਰਾ ।
 ਹੰਕਾਰ ਬਾਹਮਣਾ ਨੇ ਬਹੁ ਕੀਤਾ ਭਗਤ ਸੀ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਵੇ ।
 ਕੇਦਾਰਾ ਰਾਗ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੇਖੋ ਕਿਦਾਂ ਭਰਮ ਮਿਟਾਵੇ ।

ਰਾਗੁ ਕੇਦਾਰਾ ਬਾਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਖਟੁ ਕਰਮ ਕੁਲ ਸੰਜੁਗਤ ਹੈ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹਿਰਦੈ ਨਾਹਿ ।

ਚਰਨਾਰ ਬਿੰਦ ਨ ਕਥਾ ਭਾਵੈ ਸੁਪਚ ਤੁਲਿ ਸਮਾਠ ॥ ੧ ॥

ਹੇ ਪੰਡਤੋ ! ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਛੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਰੋਸਟ ਗਿਣਿਆ
 ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਤਿ ਵਿਚ ਓਹ ਛੇ ਕਰਮੀ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਹਰੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਥਾ ਨਾ ਚੰਗੀ
 ਲਗੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਡਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ।

ਰੇ ਚਿਤ ਚੇਤਿ ਚੇਤ ਅਚੇਤ ॥ ਕਾਹੇ ਨ ਬਾਲਮੀਕਿਹਿ ਦੇਖ ॥

ਰੇ (ਓਹ) ਭਾਈ ਈਰਖਾ ਛੱਡੋ ਚਿਤ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਜਪੋ ਚਿਤ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰੋ ।
 ਬਾਲਮੀਕ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਤੇ

ਕਿਸੁ ਜਾਤਿ ਕਿਹ ਪਦਹਿ ਅਮਰਿਓ ਰਾਮ ਭਗਤ ਵਿਸੇਖ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਕਿਸ ਜਾਤ ਉਚੀ ਪਦਵੀ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋ ਗਿਆ ਏਹ ਭਗਤੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ
 ਤੁਸੀ ਭਗਤੀ ਕਰੋ ਹਰੀ ਦੀ ਦੇਖੋ ।

ਸੁਆਨ ਸਤ੍ਰ ਅਜਾਤੁ ਸਭ ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਨ ਲਾਵੈ ਹੇਤ ॥

ਲੋਗੁ ਬਪੁਰਾ ਕਿਆ ਸਰਾਹੈ ਤੀਨਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਵੇਸ ॥ ੨ ॥

ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਜਗ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸੰਖ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੇ
 ਕਿਹਾ ਭਗਵਾਨ ਪਾਸ ਯਗ ਅਜੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤੇ ਸੰਖ ਨਹੀਂ
 ਸੁਣਿਆ ਇਸ ਦਾ ਉਪਾਓ ਭਗਤ ਬਾਲਮੀਕ ਜੀ ਨੇ ਦਸਿਆ । ਬਾਲਮੀਕ ਨੂੰ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੇ
 ਪਵਿਤ੍ਰ ਚੌਕੇ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਸ਼ੰਕਾ ਤੋਂ ਛਤੀ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਥਾਲ ਪਰੋਸ ਕੇ ਭੋਜਨ ਦਿਤਾ ।
 ਭੋਜਨ ਛਕਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਬਾਲਮੀਕ ਜੀ ਨੇ ਚੁਲੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸੰਖ ਵਾਜੇ ਆਪੇ ਵਾਜੇ ਸਾਰੇ
 ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸੁਣੇ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਬਾਲਮੀਕ ਨੂੰ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਲੈਕੇ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ
 ਅਤੇ ਸਤਕਾਰਿਆ ।

(ਦੇਖੋ ਕਥਾ ਭਾਗਵਤ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚੋਂ)

(੧੨੮)

ਅਜ ਮਲੁ ਪਿੰਗੁਲਾ ਲੁਭਤ ਕੁੰਚਰੁ ਗਏ ਹਰਿਕੈ ਪਾਸ ॥

ਅਜਾਮਲ ਪਾਪੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਹਰੀ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਪਿੰਗੁਲਾ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੀ ਉਹ ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਹਰੀ ਪਾਸ ਪੁਜ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਐਰਾਪਤਿ ਹਾਥੀ ਨੇ ਅਉਖੇ ਵੇਲੇ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਹੈਤਾ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਅਉਖੀ ਘੜੀ ਵੇਲੇ ਹਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸਹੈਤਾ ਕੀਤੀ।

ਐਸੇ ਦੁਰਮਤਿ ਨਿਸਤਰੇ ਤੂੰ ਕਿਉ ਨ ਤਰਹਿ ਰਵਿਦਾਸ। ੩॥ ੧ ॥ ੩੫॥

ਜੇ ਏਹ ਜੇਹੇ ਪਾਪੀ ਤਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਭਾਈ ਜਨੋਂ ! ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਵੀ ਕਲਿਆਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਵ ਦਵੈਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ।

ਰਾਜੇ ਨਾਗਰ ਮਲ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੂੰ ਆਖਣਾ

ਰਾਜੇ ਕਿਹਾ ਸੁਣੋ ਬਿਪਰ ਜੀ ਬਾਬੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਇਆ।
ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਤੁਸੀ ਛਡ ਦੇਵੇ ਰਾਜੇ ਇਉਂ ਫਰਮਾਇਆ।
ਉਠ ਕੇ ਕਿਹਾ ਫੇਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਏਹੀ ਅਦਲ ਕਰਾਵੇ।
ਭਜਨ ਕਰੇ ਤੇ ਨਹਾਵੇ ਗੰਗਾ, ਜੰਝੂ ਤਿਲਕ ਲਹਾਵੇ।
ਕਿਹਾ ਸੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਜੀ ਜੰਝੂ ਅਸਾਂ ਜੋ ਪਾਏ।
ਤਿੰਨਾਂ ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਜੰਝੂ ਗਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਹੈਨ ਸਜਾਏ।
ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ ਜੰਝੂ ਸੂਤ ਦਾ ਪਾਉਂਦਾ ਬਹੁਤ ਬਖੇੜੇ।
ਬਾਬੇ ਤੋੜ ਲਾਹਿਆ ਉਸ ਵੇਲੇ ਛੱਡੇ ਸਭ ਜੋ ਝੇੜੇ।
ਕਿਹਾ ਪੰਡਤਾਂ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦਸੋ ਤਿੰਨ ਜੁਗ ਜੰਝੂ ਤੇਰੇ।
ਗਲ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਦਿਸਣ ਨਾਹੀਂ ਵਾਧੂ ਭਗਤਾ ਟੇਰੇ।
ਤਿੰਨ ਜੁਗ ਦਾ ਗਲ ਵਿਚ ਜੰਝੂ ਸਾਨੂੰ ਨਜਰ ਨਾ ਆਉਂਦਾ।
ਜੇ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਨੇ ਭਗਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ।
ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਤੁਚਾ ਮੋਢਿਓਂ ਪਾੜੇ।
ਤਿੰਨਾਂ ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਜੰਝੂ ਜੋ ਸੀ ਦੇਖੇ ਸਭਾ ਉਘਾੜੇ।
ਸਤਿਜੁਗ ਵਾਲਾ ਜੰਝੂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਲਾਲੀ ਵਾਂਗੂ ਦਮਕੇ।
ਤਰੇਤੇ ਜੁਗ ਦਾ ਤਾਂਬੇ ਵਾਲਾ ਗਲ ਬਾਬੇ ਦੇ ਰਮਕੇ।
ਦੁਆਪਰ ਵਾਲਾ ਜੰਝੂ ਜੋ ਸੀ ਧਾਂਤ ਸੀ ਚਾਂਦੀ ਵਾਲਾ।
ਅਡੇ ਅਡੀ ਨਿਰਨਾ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਠੀਕ ਦਿਖਾਲਾ।

(੧੨੯ ,
 ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੂਤ ਕੀ ਕੰਮ ਹਮਾਰੇ ।
 ਤੇੜੇ ਸਭ ਜਨੇਊ ਸੇਵਕਾਂ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚ ਸੀ ਸਾਰੇ ।
 ਰਾਜੇ ਰਾਣਿਆ ਸੇਵਕਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਜੰਝੂ ਗਲੋਂ ਲੁਹਾ ਕੇ ।
 ਗੰਗਾ ਅੰਦਰ ਸੁਟੇ ਸਾਰੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਵਗਾਹ ਕੇ ।
 ਖੇਡ ਗੁਡੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ਕੁਆਰੀ ਹਸ ਹਸ ਖੇਲਣ ਵਾਲੀ ।
 ਵਿਆਹੀ ਜਾਵੇ ਗੁਡੀ ਭੁਲੀ ਸੋਹਰੀਂ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲੀ ।
 ਤਿਉਂ ਏਹ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਜੰਝੂ ਤਿਲਕ ਹੈ ਗੁਡੀ ਕੁਆਰੀ ।
 ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਦੇਵ ਜੀ ਮਿਲ ਪਏ ਨੇ ਜਦ ਪੂਜੀਏ ਕਿਉਂ ਗਵਾਰੀ ।
 ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਜੋ ਰਾਮਦਾਸੀਏ ਸਭ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਇਆ ।
 ਜੰਝੂ ਟਿਕਾ ਨਾ ਕੋਈ ਪਾਵੇ ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਗਉੜੀ ਬੈਰਾਗਣਿ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸਤਿ ਜੁਗਿ ਸਤੁ ਤੇਤਾ ਜਗੀ ਦੁਆਪੁਰਿ ਪੂਜਾ ਚਾਰਿ ॥ ਤੀਨੋ ਜੁਗ ਤੀਨੋ
 ਦਿੜੇ ਕਲਿ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ॥ ੧ ॥ ਪਾਰ ਕੈਸੇ ਪਾਇਬੋ ਰੇ ॥ ਮੋਸਉ
 ਕੋਉ ਨ ਕਹੈ ਸਮਝਾਇ ॥ ਜਾ ਤੇ ਆਵਾਗਵਨੁ ਬਿਲਾਇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਧਰਮ ਨਿਰੂਪੀਐ ਕਰਤਾ ਦੀਸੈ ਸਭ ਲੋਇ । ਕਵਨ ਕਰਮ
 ਤੇ ਛੁਟੀਐ ਜਿਹ ਸਾਧੇ ਸਭ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥੨॥ ਕਰਮ ਅਕਰਮ ਬੀਚਾਰੀਐ
 ਸੰਕਾ ਸੁਨਿ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ॥ ਸੰਸਾ ਸਦ ਹਿਰਦੈ ਬਸੈ ਕਉਨੁ ਹਿਰੈ
 ਅਭਿਮਾਨ ॥ ੩ ॥ ਬਾਹਰ ਉਦਕਿ ਪਖਾਰੀਐ ਘਟ ਭੀਤਰਿ ਬਿਬਿਧ
 ਬਿਕਾਰ ॥ ਸੁਧ ਕਵਨ ਪਰ ਹੋਇਬੋ ਸੁਚ ਕੁੰਚਰ ਬਿਧਿ ਬਿਉਹਾਰ ॥ ੪ ॥
 ਰਵਿ ਪ੍ਰਗਾਸ ਰਜਨੀ ਜਬਾ ਗਤਿ ਜਾਨਤ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ॥ ਪਾਰਸ ਮਾਨੋ
 ਤਾਬੋ ਛੁਏ ਕਨਕ ਹੋਤ ਨਹੀ ਥਾਰ ॥ ੫ ॥ ਪਰਮ ਪਰਸ ਰੁਰੁ ਭੇਟੀਐ
 ਪੂਰਬ ਲਿਖਤ ਲਿਲਾਟ ॥ ਉਨਮਨ ਮਨ ਮਨ ਹੀ ਮਿਲੇ ਛੁਟਕਤ ਬਜਰ
 ਕਪਾਟ ॥ ੬ ॥ ਭਗਤਿ ਜੁਗਤਿ ਮਤਿ ਸਤਿ ਕਰੀ ਭ੍ਰਮ ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ
 ਬਿਕਾਰ ॥ ਸੋਈ ਬਸਿ ਰਸਿ ਮਨ ਮਿਲੇ ਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਏਕ ਬਿਚਾਰ ॥
 ੭ ॥ ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਨਿਗ੍ਰਹਿ ਕੀਏ ਟਾਰੀ ਨ ਟਰੈ ਭ੍ਰਮ ਢਾਸ ॥ ਪ੍ਰੇਮ
 ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਉਪਜੈ ਤਾਤੇ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ॥ ੮ ॥ ੧ ॥ ੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼

ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਟੀਕਾ—ਕਹਿਣ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸੁਣੀਏ ਪੰਡਤ ਸਭ ਨੂੰ ਉਚਰ ਸੁਨਾਂਦੇ।
 ਸਤਜੁਗਿ ਅੰਦਰ ਸਚ ਬੋਲਣਾ ਤਰੇਤੇ ਜਗ ਰਚਾਂਦੇ।
 ਦੁਆਪਰ ਪੂਜਾ ਕਰਮਾਂ ਅੰਦਰ ਮੁਕਤ ਆਪਣੀ ਪਾਵਣ।
 ਤਿੰਨਾਂ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨੇ ਤਿੰਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਆਖ ਸੁਨਾਵਣ।
 ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਜਪੇ ਬਿਨ ਹੁੰਦੀ ਮੁਕਤਿ ਨ ਕਾਈ।
 ਨਾਮ ਕੀਰਤਨ ਭਗਤੀ ਅੰਦਰ ਮਿਲਦੀ ਮੁਕਤਿ ਸੁਵਾਈ।
 ਐਨਾ ਜਾਣ ਝਗੜਾ ਮਿਟ ਜਾਏ ਸੁਰਤਿ ਨਾਮ ਵਿਚ ਲਾਵੇ।
 ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਗੁਰ ਏਹ ਭੇਦ ਬਤਾਵੇ।
 ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਤੇ ਝਗੜੇ ਰਗੜੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਹਿਣ ਹਜ਼ਾਰਾਂ।
 ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲ ਅੰਦਰ ਰਿਛੀ ਆ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰਾਂ।
 ਕਿਸ ਵਲ ਜਾਈਏ ਕਿਸ ਵਲ ਪੜ੍ਹੀਏ ਕਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਬਤਾਯਾ।
 ਕੋਈ ਰਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਦਸੇ ਮੁਕਤਾਂ ਜੁਗਤ ਅਲਾਇਆ।
 ਇਕ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਦੂਜਾ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈਗਾ ਖੰਡਨ।
 ਭਰਮੋ ਭਰਮੀ ਭੁਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕਰਦੀ ਖੰਡਨ ਤੇ ਮੰਡਨ।
 ਸੰਸਾ ਰਿਦੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਦਮ ਕੋਣ ਹੰਕਾਰ ਹਟਾਵੇ।
 ਮਨ ਬਿਕਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦਾ ਡੰਡਾ ਕੋਣ ਲਗਾਵੇ।
 ਬਾਹਰੋਂ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਨੇ ਪਾਏ, ਅੰਦਰੋਂ ਪਥਰ ਨਿਰਾਲਾ।
 ਪਥਰ ਭਿਜੇ ਮੂਲ ਨ ਪਾਣੀ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਬਹਾਲਾ।
 ਜਿਵੇਂ ਹਾਥੀ ਹੈ ਨਹਾਵੈ ਧੋਵੈ ਪਿਛੋਂ ਖੇਹ ਸਿਰ ਪਾਉਂਦਾ।
 ਨਾਵਣ ਧੋਵਣ ਵਾਲਾ ਦੇਖੋ ਛਿਨ ਵਿਚ ਛਾਰ ਉਡਾਉਂਦਾ।
 ਜਿਉਂ ਸੂਰਜ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਚਾਨਣ ਸੁਧ ਉਜਾਰਾ।
 ਰਾਤਿ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਛਿਨ ਵਿਚ ਹਟ ਜਾਏ ਪ੍ਰਧੂਕਾਰਾ।

(੧੩੧)

ਇਉਂ ਇਸ ਜੀਵ ਦੇ ਭੁਲੇ ਤਾਈਂ ਮਿਲ ਜਾਏ ਪ੍ਰਉਪਕਾਰੀ ।
ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਛਿਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ।
ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਸੁਣਕੇ *ਕੰਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਗਿਆਨ ਉਜਾਲਾ ।
ਦੂਰ ਅਵਿਦਿਆ ਹੋਵੇ ਦਿਲ ਤੋਂ ਰਸਤਾ ਮਿਲੇ ਸੁਖਾਲਾ ।
ਪਾਰਸ ਵਟੀ ਜਿਉਂ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਤੁਰਤ ਬਣਾਵੇ ।
ਇਉਂ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਪਏ ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਾ ਨਿਝਰ ਝਰੇ ਜਦ ਹਰਦਮ ਅੰਦਰ ਠੰਡਾ ।
ਅੜੇ ਕਿਵਾੜ ਖੁਲ ਜਾਣ ਸਭ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨ ਮਿਲੇ ਡੰਡਾ ।
ਭਗਤੀ ਜੁਗਤੀ ਸਚੀ ਭਾਈ ਰਸ ਕਸ ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡੇ ।
ਇਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰੇ ਸਾਰੇ ਪਰੇਮ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਲਭੇ ।
ਧਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਿਲ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਚ ਧਿਆਨਾ ।
ਦਾਸ ਭਾਵ ਰਖੇ ਸਿਖ ਗੁਰਦਾ ਪਾਵੇ ਫਿਰ ਕਲਿਆਨਾ ।

ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਅਗੇ ਅਰਜ ਕਰਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਸੁਣਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਤੋਂ ਹੋ ਗਏ ਸਭ ਨਿਹਾਲ ।

ਕੀਤਾ ਅਰਜ ਹੈ ਸੇਵਕਾਂ ਸੁਣੀਐ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ।

ਬੈਂਤ—ਸਭੇ ਸੇਵਕਾਂ ਉਠ ਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਸਾਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਹੈ
ਸਤਾਇਆ ਕਿਉਂ । ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਵਾਲੀ ਪੂਜਾ ਛੱਡ ਕੇਤੇ ਮਗਰ
ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਬਾਬਾ ਲਾਇਆ ਕਿਉਂ । ਜੰਝੂ ਅੰਦਰਲੇ ਤੁਸਾਂ ਦਿਖਾਲ
ਦਿਤੇ ਤਿਲਕ ਸੂਤ ਜੰਝੂ ਗਲੇ ਪਾਇਆ ਕਿਉਂ । ਖੇਡਾਂ ਝੂਠੀਆਂ ਹੈਨ
ਪਰਪੰਚ ਸਭੇ ਲਾਹੇ ਅਨੰਤ ਤੇ ਤਿਲਕ ਭੀ ਲਗਾਇਆ ਕਿਉਂ । ਨੀਚ
ਨੀਚ ਕਹਿਕੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਇਆ
ਕਿਉਂ । ਸੁਣਕੇ ਅਰਜ ਏਹ ਸੇਵਕਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਆਏ ਚਲ ਕੇ
ਗੰਗਾ ਦੇ ਘਾਟ ਬੇਲੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਸਣੇ ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਆਏ

*ਭਉ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਰਮ ਭਉ ਭਾਗ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਦੀਓ ਹਰਕਾਨ (ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ)

ਦੇਖਦੇ ਪਾਣੀ ਕਰਲਾਟ ਬੋਲੀ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਜੰਵ ਤੇ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸਿੱਖ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਸਿਟਕੇ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣੀ
ਚੌਕੀ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸਣੇ ਉਰਸੇ ਸਾਲਗਰਾਮ ਗੰਗਾ
ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿਤੇ । ਤਿਲਕ ਜੰਵ ਘੜਿਆਲ ਮੂਰਤਾਂ ਦੇ ਤੁਲਸੀ
ਦਲਦੇ ਬੂਟੇ ਘਰੇਂ ਪੁਟ ਦਿਤੇ । ਗੰਗਾ ਧਾਰ ਅੰਦਰ ਰੋੜ ਰਾੜ ਦਿਤੇ
ਆਉਣ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਦਾ ਨਖੁਟ ਦਿਤੇ । ਕਈ ਕੁੜ ਗਏ ਕਈ ਸੜ
ਗਏ ਪਥਰ ਪੂਜਣੇ ਨਹੀਂ ਪਲੇ ਘੁਟ ਦਿਤੇ ।

ਤਥਾ

ਦਿਤੀ ਸਿਖਿਆ ਪਥਰ ਤੇ ਤਿਲਕ ਜੰਵ ਮੇਰਾ ਸਿਖ ਨਾ ਪੂਜਾ
ਕਰਾਏ ਕੋਈ । ਕੇਸ ਰਖਣੇ ਤੇ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ, ਘੋਨ ਮੋਨ
ਦਾਹੜੀ ਬਨਾਏ ਕੋਈ । ਏਹਨਾਂ ਬਾਹਮਣਾ ਦੇ ਮਗਰ ਜਾਏ ਕੋਈ ਨਾ,
ਨਾਮਗਸੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਖਾਏ ਕੋਈ । ਸੂਰਤ ਰਬ ਦੀ ਭੰਨਣਨਹੀਂ ਕਿਸੇ
ਬੇਮੁਖ ਨਾ ਰਬੋਂ ਸਦਾਏ ਕੋਈ । ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਬੇ ਸੇਵਕਾਂ
ਨੇ ਜੰਵ ਤਿਲਕ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਜਾਇਆ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਛੂਤ ਹੈ
ਕੌਮ ਉਚੀ, ਬਾਬੇ ਸਭ ਦੇ ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜੀ ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋ ਕੇ ਭਗਤ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਆਨ
ਕੇ ਦਿਤਾ ਕਰਤਾਰ ਓਥੇ । ਭਗਤ ਬਚਨ ਕੀਤੇ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ
ਕੀਤਾ ਆਪ ਸੀ ਵਡਾ ਪਿਆਰ ਓਥੇ । ਕਈ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਸੇਵਕ
ਆਨ ਹੋਏ, ਭਜਨ ਪੁਛ ਸੇਵਾਦਾਰ ਓਥੇ । ਕਈ ਪੰਡਿਆਂ ਬਾਬੇ ਦੇ
ਚਰਨ ਪਕੜੇ, ਛੁਤ ਛੁਤ ਹੋਇਆ ਉਡਾਰ ਓਥੇ । ਰਾਮ ਆਖਿਆ ਸੀ
ਰਵਿਦਾਸ ਤਾਈਂ, ਦਾਨ ਧਰਮ ਤੇ ਯੱਗ ਰਚਾਓ ਆਪੇ । ਆਪ ਸੰਤ ਤੇ
ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਅੰਦਰ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਓ ਆਪੇ ।

ਵਾਕ ਕਵ

ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਏਹ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਰਾ, ਵੇਲੜ ਮੁਢ ਤੋਂ ਹੀ ਰੋਲਾ
ਪੈਣ ਵਾਲੇ । ਨਿੰਦਕ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਭਰੇ ਈਰਖਾ ਦੇ, ਨਾਲ ਭਗਤ ਜੀ

[੧੨੩]

ਵੈਰ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ । ਆਏ ਮੁਢੋਂ ਹੰਕਾਰੀ ਨੇ ਵੈਰ ਕਰਦੇ, ਨਾਮ
ਜਪਦਿਆਂ ਤੇ ਆਢਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ । ਨਾਲ ਸਾਧੂਆਂ ਵੈਰ ਕਮਾਉਣ
ਵਾਲੇ, ਧਰਮੀਆਂ ਤੇ ਚਿਕੜ ਪਉਣ ਵਾਲੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਤੁਸੀਂ ਸਚ ਤੇ ਝੂਠ ਨਿਤਾਰਨਾ ਜੀ ।
ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ਼ਟ ਪਾਪੀ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਹਨਤ ਪਾ ਕੇ ਤੇ
ਫਿਟਕਾਰਾ ਜੀ ।

ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਵਾਕ ਕਵੀ

ਦੋਹਰਾ— ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈਨ ਜੋ ਕਾਲੇ ਨਾਗ
ਦੁਧ ਪਲਾਵੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਮਾਰਨ ਡੰਗ ਨਿਭਾਗ ॥
ਹੁਣ ਮੈਂ ਦਸਾਂ ਖੋਹਲ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਸੁਣਿਆ ਹਾਲ ।
ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਲਮ ਜੋ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ॥

ਨਿੰਦਕ ਮਾਰਾ ਹੰਕਾਰੀ ਜੋ ਹੈਨ ਪੰਮੇ, ਵੇਲੜ ਉਠਕੇ ਤੇ ਰੋਲਾ
ਪਾਨ ਪੰਮੇ । ਕਰਮ ਧਰਮ ਤੋਂ ਹੈਨ ਭਰਿਸਟ ਪਾਜੀ, ਧਰਮ ਹੀਣ ਕਠੇ
ਹੋਏ ਆਨ ਪੰਮੇ । ਏਹੋ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਥਾ ਪੁਰਾਨ ਦਸਣ, ਈਸ਼ਰ ਅੰਸੀਆਂ
ਦੀ ਕਠਕੇ ਹਾਨ ਪੰਮੇ । ਲਤਿ ਭ੍ਰਿਗੂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੀ ਵਖ ਉਤੇ, ਕਰੋਧੀ
ਹੋ ਹੈ ਮਾਰੀ ਸਤਾਨ ਪੰਮੇ । ਪੁਲਸਾਤ ਮੁਨੀ ਧੋਖਾ ਸਿਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ,
ਖੋਹੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਲੰਕ ਮੁਕਾਨ ਪੰਮੇ । ਰਾਵਣ ਸ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਰਾਮ ਚੰਦ
ਸੇਤੀ, ਸੀਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਚੁਕ ਲਜਾਨ ਪੰਮੇ । ਹਰੀ ਚੰਦ ਧਰਮੀ ਪੁਤਰ
ਵੇਚ ਦਿਤੇ, ਸੁਤਾਰਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਖ ਪੁਰਾਨ ਪੰਮੇ । ਮਾਰ ਦਿਤਾ
ਰਿਸਤਾਸ ਨੂੰ ਪਾਪੀਆਂ ਨੇ, ਰਾਜੇ ਦੂਹੜਿਆਂ ਘਰ ਵਿਕਾਨ ਪੰਮੇ । ਸ੍ਰੀ
ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦੇ ਮਾਰਨੇ ਨੂੰ ਹਰਿਨਾਕਸ਼ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਨਿਤ ਸੁਖਾਨ
ਪੰਮੇ । ਅਗ ਪਾਣੀ ਪਹਾੜਤੋਂ ਸਿਟ ਦਿਤੇ ਫੇਰ ਤੱਤਿਆਂ ਥਮਾਂ ਲਗਾਨ
ਪੰਮੇ । ਸ੍ਰੀ ਕਿਰਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਦੇਣ ਪਾਪੀ ਰਾਜੇ ਕੰਸ ਨੂੰ ਨਿਤ
ਸੁਖਾਨ ਪੰਮੇ । ਪਰਸ ਰਾਮ ਕਰੋਧ ਕੁਹਾੜਾ ਫੜਕੇ, ਇਕੀ ਵਾਰ ਛੱਤਰੀ

ਮਾਰੇ ਆਨ ਪੰਮੇ । ਕੈਰੋ, ਪਾਂਡਵਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਖੂਬ ਕੀਤਾ, ਪਤਬਤ
 ਵਿਚੇ ਹਿਮਾਲੇ ਗਿਲਾਨ ਪੰਮੇ । ਕਾਂਸੀ ਵਿਚ ਕਰਬਤ ਚਲਾਣ
 ਪਾਪੀ ਰਾਜੇ ਮਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚਲਾਨ ਪੰਮੇ । ਮੁਕਤ ਮਿਲੀ ਰਾਜ
 ਸਵਰਗ ਦਾ ਜੀ, ਢੰਗ ਵਾਂਗਰਾਂ ਹੱਥ ਬਤਾਨ ਪੰਮੇ । ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ
 ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਪਕੜੇ ਸੰਗਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਗੰਗਾ ਝੁਬਾਨ ਪੰਮੇ । ਸਧਨਾ
 ਵਿਚ ਪਰਾਗਯ ਦੇ ਕਿਲੇ ਚਿਣਿਆਂ ਵੈਰੀ ਉਸਨੂੰ ਠੀਕ ਬਤਾਨ ਪੰਮੇ
 ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਧਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦਵਾਨ ਪੰਮੇ ।
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਜਗ ਵਿਚ ਸਦੇ ਮਲਕ ਭਾਗੋ ਦੀ ਹੁੰਡੀ ਵਧਾਨ
 ਪੰਮੇ । ਨਾਮ ਧਰਨ ਕੁਰਾਹੀਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪੁਜ ਕੇ ਵੈਰ
 ਕੁਰਾਨ ਪੰਮੇ । ਚੰਦੂ ਸਾਕ ਵਾਲੀ ਗਲ ਪੜ੍ਹ ਦੇਖੇ ਪੰਚਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ
 ਦਾਸਤਾਨ ਪੰਮੇ । ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਤੱਤੀ
 ਤਵੀਆਂ ਤੇ ਆਸਣ ਲਵਾਨ ਪੰਮੇ । ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਨੂੰ
 ਜ਼ਹਿਰ ਦਿਤੀ ਲੈਣ ਆਏ ਸੀ ਛੇਤੀ ਪੁਰਾਨ ਪੰਮੇ । ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੇ
 ਗੁਰੂਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੰਗੂ ਫੜਵਾਏ ਬੇਈਮਾਨ ਪੰਮੇ । *ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ
 ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਉਟਾਲ ਪਿੰਡ ਪੁਜੇ ਜਦੋਂ ਆਨ ਪੰਮੇ ।
 ਜਗ ਹਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ, ਹੁਕੇ ਖੂਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਟਾਨ
 ਪੰਮੇ । ਉਟਾਲ ਪਿੰਡ ਤੇ ਖੂਹ ਦੇਵੇਚ ਸਾਰੇ, ਤਮਾਕੂ ਨੇ ਏਹ ਹੁਕੇ ਤਰਾਨ
 ਪੰਮੇ । ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਸੀ ਤੰਗ ਹੋਏ, ਲੈਣ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਕਈ ਪੁਰਾਨ
 ਪੰਮੇ । ਰਾਜ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਂਵਦੇ ਪਾਪੀ

*ਸੰਮਤ ੧੮੧੫ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਉਟਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹੈ । ਸੰਮਰਾਲਾ ਦੇ
 ਕੋਲ ਹੈ । ਓਥੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਠੱਠ ੨੫
 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀ, ਬਾਹਮਣ ਨੇ ਹੁਕੇ ਤੇ ਤਮਾਕੂ ਖੂਹਾਂ ਵਿਚ ਏਸ
 ਵਾਸਤੇ ਸਿਟ ਕੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦਿਕਤ ਹੋਵੇ । ਮਹੀਨਾ ਹਾੜ ਦਾ ਸੀ,
 ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਮਰਾਲੇ ਜੋ ਉਠਟਾਲਾ ਤੋਂ ਇਕ ਮੀਲ ਸੀ । ਪਾਣੀ ਲਿਆ ਕੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦਿ
 ਤੇ ਲੰਗਰ ਦਰਬਾਰ ਸੈਰ ਬਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ । ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਮਧਾਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ
 ਲਿਖਿਆ ਹੈ ।

(੧੩੫)

ਸ਼ੈਤਾਨ ਪੰਮੇ। ਨਾਮਦੇਵ ਕਬੀਰ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣੇ
ਦੁਸ਼ਮਨ ਕਰੋ ਧਿਆਨ ਪੰਮੇ। ਕਾਹਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਹੋਰ ਮੈਂ ਹਾਲ ਸਾਰਾ
ਰਹਿ ਕਿਤੇ ਨੇ ਬਣ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਮੇ। ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਸਿੰਘ ਸੀ ਲਿਖਣ
ਵਾਲਾ ਖੋਹੜਾ ਛਡ ਪਏ ਹੋਣ ਵੈਰਾਨ ਪੰਮੇ। ਦੇਹ ਗਲਾਂ ਇਤਿਹਾਸਾਂ
ਨੇ ਲਿਖੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮ ਦਾ ਪਾਨ ਪੰਮੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਤੂੰ ਭੀ ਹੁਣ ਬਸ ਕਰ ਜਾ ਥੋਡੇ ਨਾਲ ਨਾ ਵੈਰ ਕਮਾਨ ਪੰਮੇ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼

ਬਾਬੇ ਦਸਿਆ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਭੇਤ ਸਾਰਾ ਤੁਸੀਂ ਹੋਵਣਾ ਭਾਈ ਹੈਰਾਨ
ਨਾਹੀਂ। ਨਾਰਦ, ਬਿਆਸ, ਧ੍ਰਮ, ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ, ਸਾਰੇ ਪਾਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਗਿਆਨ ਨਾਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਤਾਰ, ਸਤਾਰ, ਸੰਗੀਤ ਬਾਝੇ
ਕੰਠ ਰਾਗ ਉਸਤਾਦ ਬਿਨ ਗਾਨ ਨਾਹੀਂ। ਸੰਤ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ
ਬਿਨਾ ਧਾਰੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇ ਹੁੰਦੀ ਕਲਿਆਨ ਨਾਹੀਂ।

ਤਬਾ

ਜਿਵੇਂ ਤੇਲ ਦੀਵਾ ਬਤੀ ਕੋਲ ਡੱਬੀ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਨਾ ਪਾਸ
ਜਗੋਣ ਵਾਲਾ। ਬਟਾ ਹਟ ਅੰਦਰ ਸੋਦਾ ਤੱਕੜੀ ਹੈ ਹੋਵੇ ਕੋਲ ਨਾ
ਬੰਦਾ ਤੁਲੋਣ ਵਾਲਾ। ਜੜੀ ਬੂਟੀਆਂ ਤੇ ਰਤਨ ਜੋਤ ਜਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ਵੈਦ
ਨਾ ਦੁਖ ਮਿਟੋਣ ਵਾਲਾ। ਪੜੇ ਵਿਦਿਆ, ਗੁਰੂ ਨਾ ਹੋਇ ਕੀਤਾ,
ਰਸਤਾ ਮਿਲੇ ਨਾ ਮੁਕਤ ਦੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ। ਗੁਰੂ ਧਾਰੇ ਬਿਨ ਰਸਤਾ
ਮੁਕਤ ਨਾਹੀਂ, ਦੇਖੋ ਲਖ ਚੁਰਾਸੀ ਦੀ ਜੋਨ ਵਾਲਾ। ਜਿਵੇਂ ਵਸਤ
ਹੋਵੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਾਂਡੇ, ਦੂਜੀ ਵਾਂਸਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰੋਣ ਵਾਲਾ। *ਗਰੀਬ
ਬੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਸੰਤ ਗੁਰੂ ਸਭੇ ਹੁੰਦੇ ਦੇਹ ਧਾਰੀ
ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਉਪਕਾਰੀ ਹੈ ਦੇਹ ਧਾਰੀ, ਦੇਹ ਧਾਰੀਏ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਜਾਂ
ਵਾਰੀ। ਕਦੇ ਰਾਮ ਆਏ ਕਦੇ ਸ਼ਿਆਮ ਆਏ ਕਦੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਦੇ

*ਕੁੰਭੇ ਬਧਾ ਜਲ ਰਹੈ ਜਲ ਬਿਨ ਕੁੰਭ ਨ ਹੋਇ ॥

ਗਿਆਨ ਕਾ ਬਧਾ ਮਨ ਰਹੈ ਗੁਰ ਬਿਨ ਗਿਆਨ ਨ ਹੋਇ ॥ (ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ)

ਖੜਗਧਾਰੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਦਸ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਪੰਥ ਸਾਜਿਆ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆ ਨਾਮਧਾਰੀ ।

ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣੀ

ਦੋਹਰਾ—ਜਸ ਭਗਤ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੇਵਕ ਹੋਏ ਏਅੰਤ ।
ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸੰਤ ਮਹੰਤ ।
ਰਾਜੇ ਰਾਣੇ ਊਚ ਨੀਚ ਚਰਨ ਪੂਜਦੇ ਆਣ ।
ਦਰਸਨ ਕਰਦੇ ਆਣ ਜੋ ਸਫਲਾ ਜਨਮ ਕਰਾਣ ।
ਇਕ ਦਿਨ ਸਿਖਾਂ ਆਣ ਕੇ ਕੀਤੀ ਅਰਜ ਹਜ਼ੂਰ ।
ਪਹਿਲੋਂ ਠਾਕਰ ਪੂਜਦੇ ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਦਿਤੇ ਘੂਰ ।
ਸੁਣ ਕੇ ਏਹੋ ਬੇਨਤੀ ਬਾਣੀ ਦੇਣ ਸੁਣਾਇ ।
ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਵਿਚ ਰਾ ਕੇ ਦਿਤਾ ਭਰਮ ਗੁਵਾਇ ।

ਫਲ ਕਾਰਣਿ ਫੂਲੀ ਬਨਰਾਇ । ਫਲੁ ਲਾਗਾ ਤਬ ਫੂਲ ਬਿਲਾਇ ॥
ਗਿਆਨੈ ਕਾਰਨ ਕਰਮ ਅਭਿਆਸ ॥ ਗਿਆਨ ਭਇਆ ਤਹ ਕਰਮਹਿ
ਨਾਸ ॥ ੩ ॥ ਘ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨ ਦਧਿ ਮਥੈ ਸਇਆਨ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸਦਾ
ਨਿਰਬਾਨ । ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਪਰਮ ਬੈਰਾਗ । ਰਿਦੈ ਰਾਮ ਕੀ ਨ
ਜਪਸ ਅਭਾਗ ॥

ਭੈਰਉ ਰਾਗ ਵਿਚੋ

ਸੁਣ ਕੇ ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਭ ਨੇ ਦਿਤਾ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ।
ਧੰਨ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਿਮਾ ਲਖੀ ਨਾ ਜਾਇ ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਨ ਦੇਣੇ

ਦੋਹਰਾ—ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੈਂਤੀਆ ਫਗਣ ਹੋਇ ਬਤੀਤ ।

ਬਸੰਤ ਖਿੜੇ ਫੁਲਵਾੜੀਏ ਬਦਲ ਚਲੀ ਹੁਤ ਸੀਤ ।

ਬੈਂਤ—ਸੋਹਣਾ ਚਮਨ ਖਿੜਿਆ ਦਿਸੇ ਹਰਾ ਭਰਿਆ ਜੋਬਨ
ਹੋਏ ਤਾਜੇ ਖਸਬੇਈਆਂ ਨੇ । ਰੰਗਰਤੀਆਂ ਪਤੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਨੇ,
ਵੇਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਡਾਲੀਆਂ ਸੋਹੀਆਂ ਨੇ । ਝਰਮਟ ਬੰਨ ਕੇ ਬੁਲਬੁਲਾਂ
ਚੁਹਕੀਆਂ ਨੇ, ਮੈਹਕਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਮਾਨੋਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ । ਕੋਇਲ
ਕੂਕਦੀ ਸਾਥ ਸਹੇਲੀਆਂਦੇ, ਭੋਰਾਂ ਫੁਲਾਂ ਤੇ ਗੰਜਰਾਂ ਪੋਈਆਂ ਨੇ ।

(੧੩੭)

ਤਬਾ

ਕੇਂਦਰ ਫੁਲ ਫੁਲੇ ਜਾਮੇ ਕਰੇ ਪੀਲੇ ਰਾਮ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ
ਨੂੰ ਧਾਰ ਆਵੇ। ਭਗਤ ਆਸਣ ਤੇ ਲਾ ਸਮਾਧ ਬੈਠਾ, ਸਿਰੀ ਪ੍ਰਭੂ
ਅਕਾਲ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਵੇ। ਰਾਮ ਆਖਿਆ ਪੂਜਾ ਕਿਉਂ ਛਡ ਦਿਤੀ
ਤੈਨੂੰ ਕਿਸਤਰਾਂ ਚਿਤ ਮੈਂ ਸਾਰ ਆਵੇ। ਕਿਤਨੀ ਪਰੀਤ ਹੁਣ ਤੇਰੀ
ਹੈ ਨਾਲ ਮੇਰੇ, ਮੇਰਾ ਤੈਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਤਨਾ ਪਿਆਰ ਆਵੇ। ਭਗਤ ਓਸ
ਵੇਲੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਆਖੇ ਤੇਰੀ ਪਰੀਤ ਰਾਮਾ ਤੋੜੀ ਤੁਟਦੀ ਨਹੀਂ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਜੋੜੀ ਦੇਖੋ ਕਦੇ ਭੀ ਫੋੜਿਆ
ਫੁਟਦੀ ਨਹੀਂ।

ਸੋਰਠ ਬਾਣੀ

ਜਉ ਹਮ ਬਾਧੇ ਮੋਹਿ ਫਾਸ ਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਨਿ ਤੁਮ ਬਾਧੇ ॥ ਅਪਨੇ ਫੂਟਨ
ਕੋ ਜਤਨ ਕਰਹੁ ਹਮ ਛੂਟੇ ਤੁਮ ਅਰਾਧੇ ॥ ੧ ॥ ਮਾਧਵੇ ਜਾਨਤ ਹਉ
ਜੈਸੀ ਤੈਸੀ ॥ ਅਬ ਕਹਾ ਕਰਹੁਗੇ ਐਸੀ। ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੀਨ ਪਕਰਿ
ਫਾਂਕਿਓ ਅਰ ਕਾਂਟਿਓ ਰਾਂਧ ਕੀਓ ਬਹੁ ਬਾਨੀ ॥ ਖੰਡ ਖੰਡ ਕਰਿ ਭੋਜਨੁ
ਕੀਨੋ ਤਉ ਨ ਬਿਸਰਿਓ ਪਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਆਪਨ ਬਾਪੈ ਨਾਹੀ ਕਿਸੀ ਕੋ
ਭਾਵਨ ਕੋ ਹਰਿ ਰਾਜਾ। ਮੋਹ ਪਟਲ ਸਭੁ ਜਗਤੁ ਬਿਆਪਿਓ ਭਗਤ
ਨਹੀ ਸੰਤਾਪਾ ॥ ੩ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤਿ ਇਕ ਬਾਢੀ ਅਬ ਇਹ
ਕਾਸਿਉ ਕਹੀਐ। ਜਾ ਕਾਰਨਿ ਹਮ ਤੁਮ ਆਰਾਧੇ ਸੋ ਦੁਖ ਅਜਹੁ ਸਹੀਐ ॥੪॥੨

ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਪੰਡਤ ਨੇ ਆਉਣਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਸਿਖ ਹੋਣਾ

ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਚ ਆਹਾ ਭਾਗਲ ਪੁਰਾ ਛੋਟਾ
ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਬ੍ਰਹਮਣ ਰਾਏ ਕਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਭਾਰਾ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਵਿਚ ਜਹਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਓਹ ਨਿੰਮਤਾ, ਸ਼ਾਂਤ ਦਾ ਪੁਤਲਾ
ਸੀ ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਤੇ ਵਿਦਮਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਜਸ ਸੁਣਿਆ ਭਗਤ
ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਸੀ ਲੈਣ ਆਇਆ ਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਪਿਆਰੇ।

ਤਬਾ

ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਛਡੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਹੈ ਹੁਣ ਓਹ ਕਿਸ ਦੀ ਪੂਜਾ

(੧੩੮)

ਕਰਵਾਏਗਾ ਜੀ । ਮਜਬ ਵੈਸ਼ਨੋ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਭ ਤੇ ਓਹ ਮਜਬ ਨੂੰ
ਕਿਵੇਂ ਉਲਟਾਏਗਾ ਜੀ । ਜਾਂ ਕੇਸ ਕੰਠੀ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਵੇ ਘੋਨ ਮੋਨਾ
ਸੰਨਿਆਸੀ ਸਦਾਏਗਾ ਜੀ । ਜੋਗੀ ਗਿਰੀ ਜਾਂ ਮਠਾਂ ਦੀ ਪੂਜ ਦਸੂ
ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਖਰਾ ਜਾਪ ਜਪਾਏਗਾ ਜੀ । ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਜਾਂ ਕਰਮਾਂ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਵਿਦਾਂਤ ਨਾਸਤਕ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਾਏਗਾ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਜਾਂ ਰਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਜਪੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਫੰਦ ਮੁਕਾਏਗਾ ਜੀ ।

ਤਬਾ

ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਸੀ ਚੇਤ ਦੋਦੇ ਪੁਰਬ ਜਾਣ ਚੰਗਾ ਦੁਪਵਾਨ
ਆਏ । ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਚੇਲੇ ਹੋਰ ਸੰਗ ਭਾਰਾ ਕਵੀ ਗੁਣੀ ਪੰਡਤ ਵਿਦਵਾਨ
ਆਏ । ਕਰਮ ਕਾਂਡੀ, ਰਿਧੀ, ਸਿਧੀ, ਜੋਗ ਧਿਆਨੀ, ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਸੀ
ਨਾਲ ਪਰਧਾਨ ਆਏ । ਧੰਨ ਭਾਗ ਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਸ ਕੀਤੇ
ਚੁਰਾਸੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਗੋੜਾ ਮੁਕਾਨ ਆਏ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

ਵਡੀ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਆਣ ਕਰਕੇ ਸੀਸ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਆਣ
ਟਿਕਾਇਆ ਜੀ । ਹਥ ਜੋੜ ਕੇ ਰਾਏ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿਵੇਂ ਰੱਬ ਦਾ
ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ਜੀ । ਰਬ ਵਸਦਾ ਕਿਸੇ ਮਕਾਨ ਅੰਦਰ ਕਿਵੇਂ
ਮਿਲਦਾ ਆਪ ਨੂੰ ਆਇਆ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮਨ ਦੇ ਸੰਸੇ ਚੁਕ
ਦੇਵੋ ਸੁਧ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਮਲਾਇਆ ਜੀ ।

ਦੋਹਰਾ—ਸੁਣਕੇ ਬੇਨਤੀ ਰਾਏ ਦੀ ਬਾਬਾ ਬਾਣੀ ਗਾਏ ।
ਪੰਡਤ ਕਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਬੈਕੁੰਠ ਪੁਚਾਏ ।

ਸੋਰਠ

ਦੁਲਭ ਜਨਮ ਪੁੰਨ ਫਲ ਪਾਇਓ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਅਬਿਬੇਕੇ ॥ ਰਾਜੇ ਇੰਦ੍ਰ
ਸਮਸਰ ਗ੍ਰਿਹ ਆਸਨ ਬਿਨ ਹਰ ਭਗਤ ਕਹਹੁ ਕਿਸ ਲੇਖੇ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਰਾਮ ਦੀ ਭਗਤੀ ਤੇ ਬਿਨਾ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਹੈ, ਏਸ ਦੇਹ ਵਿਚ
ਭਗਤੀ ਦੁਰਲੱਭ ਵਸਤੂ ਹੈ ਹਰੀ ਦੇ ਜਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਣ ਵੀ ਕਿਸੇ

ਲੇਖੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

(੧੩੯)

ਨਾ ਬਿਚਾਰਿਓ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੋ ਦਸੁ ॥
ਜਿਹ ਰਸ ਆਨ ਰਸ ਬੀਸਰ ਜਾਹੀ ॥ ੧ ॥ ਵਹਾਉ ॥
ਜਾਨ ਅਜਾਨ ਭਏ ਹਮ ਬਾਵਰ ਸੋਚ ਅਸੋਚ ਦਿਵਸ ਜਾਹੀ ॥

ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਸਚੇ ਰਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬੂਠੇ ਨਸ਼ੇ ਫਿਕੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਨਾਮ ਦੇ ਜਪਣੇ ਵਾਲੇ ਹੰਕਾਰ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਜਾਨਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਆਂ
ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਤੇ ਬਾਵਰ) ਬੇਬਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਬਲ ਨਿਬਲ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀਂ ॥ ੨ ॥

ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਲਬ ਲੋਭ ਹੰਕਾਰ ਬਲੀ, ਜੋ ਹੈਨ, ਗਿਆਨ ਸੁਣ ਕੇ
ਨਿਰਬਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਓਦੇ ਸੰਗੀ ॥

ਕਹੀਅਤ ਆਨ ਅਚਰੀਅਤ ਅਨੰ ਕਛੁ ਸਮਝ ਨ ਪਰੈ ਅਪਰ ਮਾਇਆ ॥
ਹੰਕਾਰੀ ਲੋਕ ਮਾਇਆ ਲੇਪਟ ਹੋ ਕੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਜਪਦੇ।

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਦਾਸ ਮਤ ਪਰ ਹਰ ਕੋਪ ਕਰਹੁ ਜੀਅ
ਦਇਆ ॥ ੩ ॥ ੩ ॥ ੩੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ (ਰਾਇ ਪ੍ਰਤੀ) ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ
ਆਪਣੀ ਮਤ ਹਟ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਦਿਆ ਕਰੋ, ਭਾਵ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਪਾ ਕੇ
ਭਗਤੀ ਗੰਥਿੰਦ ਦੀ ਪੁਲੋਕ ਸੁਹੇਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

॥ ਦਵੈਯਾ ਛੰਦ ॥

ਰੱਬ ਨਾ ਮਿਲਦਾ ਗੰਗਾ ਜਮਨਾ ਕੁੰਭ ਅਸ਼ਨਾਨਾ ਅੰਦਰ।
ਗੋਮਤੀ ਨਾ ਅਠਨ ਤੀਰਥ ਨਾ ਕਿਦਾਰ ਦੇ ਮੰਦਰ।
ਨਾ ਯੋਗ ਵਾਨ ਕਰਾਇਆਂ ਮਿਲਦਾ ਨਾ ਹੀ ਸੰਖ ਵਜਾਇਆਂ।
ਨਾ ਮਾਲਾਂ ਨਾ ਪੂਜਾ ਠਾਕਰ ਗੀਤਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇਆਂ।
ਤ੍ਰਿਦੰਡ ਅਨੰਤਾਂ ਜੋਗ ਦੇ ਜੇਵੂ ਤਿਲਕ ਚੰਨਣ ਲਵਾਇਆਂ।
ਘਰ ਜੋਗੀ ਨਾ ਛਡਿਆਂ ਮਿਲਦਾ ਗ੍ਰਿਸਤ ਤਿਆਗ ਕਰਾਇਆਂ।
ਹਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਹਰ ਖੁਸ਼ ਕਰਕੇ ਹਰ ਦਮ ਹਰ ਨੂੰ ਧਿਆਓ।
ਹਰ ਨੂੰ ਤਦ ਹੀ ਹਰ ਹਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਰ ਥਾਂ ਦਰਸਨ ਪਾਓ।
ਹਰ ਪਰਬਤ ਹਰ ਨਦੀ ਸਮੁੰਦਰ ਹਰ ਜੰਗਲ ਹਰ ਬੇਲੇ।

(੧੪੦)

ਹਰ ਸ਼ਰਰੇ ਹਰ ਪਤੇ ਟੂਸੇ ਹਰ ਕਿਣਕੇ ਹਰ ਮੇਲੇ ।
ਸਜਣ ਵੈਰੀ ਸੁਤ ਸਨਬੰਧੀ ਹਰ ਹਾਕਮ ਹਰ ਦੋਸੀ ।
ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਰ ਹੀ ਪਿਆ ਜਾਪੇ ਹਰ ਬਿਨ ਕੋਈ ਨ ਹੋਸੀ ।
ਸੰਤ ਜਨ ਹਰ ਦਾ ਜਸ ਨੇ ਕਰਦੇ ਹਰ ਦਾ ਵਾਸਾ ਓਹੀ ।
ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹਰ ਹੈ ਨਾ ਹਰ ਅੰਦਰ ਰੋਹੀ ।
ਗੀਤਾ ਦੇ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਰਾਏ ਜੀ, ਨਾਰਦ ਤਾਈਂ ਸੁਣਾਂਵੇ ।
ਭਗਤਾਂ ਅੰਦਰ ਵਸਦਾ ਹਰ ਹੈ ਹਰ ਜਸ ਸੁਖ ਸੁਣ ਪਾਵੇ ।

ਸਲੋਕ ॥ ਨਾਹੁੰ ਵੈ ਸੁਆਮੀ ਵਈਕੁੰਠੇ ਜੋਗੀ ਹਿਰਦੈ ਨਹਿਨੰ ।

ਨਪੀ ਮਧ ਭਗਤਾਂ ਜਤੁ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਤ੍ਰਤ੍ਰਵੈ ਸਾਮੀ ਨਾਰਦੈ ॥

ਸੰਗਤ ਸੰਗ ਹਰ ਕੀਰਤਨ ਅੰਦਰ ਪਰੀਤਮ ਮੇਰਾ ਵਸਦਾ ।
ਧੰਨ ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਦਰਸਨ ਹਰ ਵਿਚ ਹਰ ਹੈ ਹਸਦਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਇ ਕਵੀ ਨੇ ਚਰਨ ਪਾਹੁਲ ਲੈ ਲੀਤੀ ।
ਛੱਡੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਝਗੜੇ ਜੰਦੂ ਆਦਿ ਕੁਰੀਤੀ ।

ਕਵੀ ਰਾਇ ਨੇ ਦੋਸਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਤੇ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ

ਸੇਵਕ ਹੋਏ ਰਾਇ ਕਵੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਚਲ ਦੋਸਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ
ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ । ਜਪੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪਥਰ ਪੂਜਾ ਛੱਡੇ ਚੰਗਾ ਦੇਸ ਦਾ ਏਹ
ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ । ਪਾਇਆ ਰੋਲਾ ਸੀ *ਪੰਡਤਾਂ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਰਾਏ ਕਵੀ
ਨੇ ਗੁਰੂ ਚਮਾਰ ਕੀਤਾ । ਲਿਖੇ ਪੁਸਤਕ ਅਗ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾੜੇ ਏਹਨਾ
ਬਾਮਣਾ ਨੇ ਬੜਾ ਰਾਰ ਕੀਤਾ । ਸਿਦਕਧਾਰੀ ਸੇਵਾ ਓਹ ਰਿਹਾ ਕਰਦਾ
ਚਰਨਾਂ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ । ਜਸ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ

ਰਾਏ ਕਵੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਲਾਹਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਛਪੀ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ
ਹੈ । ਪਖੰਡ ਦਾ ਖੰਡਨ । ਈਰਖਾਵਾਦੀ ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਬਰਾਦਰੀ ਚੋਂ ਕਢ ਕੇ ਏਹਦੇ ਬਣੇ
ਹੋਏ ਪੁਸਤਕ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਮੈਕਾਲਫ ਆਪਣੀ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖਦਾ
ਹੈ । ਸ੍ਰੀ ਰਾਏ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਸ ਰਹਿਕੇ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਰਾਏ ਦਾਸ ਭੀ
ਏਸਦਾ ਨਾਮ ਸੀ ।

(੧੪੧)

ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਫੈਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤੇ ਦੇਸ ਤੇ ਬੜੇ ਉਪਕਾਰ ਪਿਆਰੇ ।

ਪਰਸੰਗ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ
ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣੀ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਨੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨ ਕਰਨਾ
ਇਸ ਰੋਤਕ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਰਾਣੇ ਸਾਂਗੇ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਦਾ ਸਿਖ ਹੋਣਾ
ਉਦੇ ਪੁਰ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਹਰੀ ਕੀਰਤਨ ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਉਣਾ।

ਦੋਹਰਾ—ਭਗਤਨੀ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਮਿਲਿਓ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾ ਦਿਲ ਓਸ ਦੇ ਹੋ ਗਈ ਮਸਤ ਬਿਲਾਸ ।

ਬੈਂਤ—ਮੇਹੜ ਪਿੰਡ ਰਠੌੜ ਤੇ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਵਡੇ ਸਰਦਾਰ ਹੋਸਨ । ਖਾਨਦਾਨ ਭਾਰੇ ਉਚੀ ਕੁਲਾਂ ਵਾਲੇ ਕੁਨਬੇ
ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲਾਰ ਹੋਸਨ । ਇਕ ਪੁਤਰੀ ਸੀ ਮੀਰਾਂ ਨਾਮ
ਧਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਹੋਸਨ । ਪੜੇ ਗਹੰਥ
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵੇਦਾਂਤ ਸਾਰੇ, ਪੜੇ ਜੈਮਨੀ ਰਿਖ ਵਿਚਾਰ ਹੋਸਨ । ਪਿਤਾ
ਵਿਦਿਆ ਚੌਦਾਂ ਪੜਾ ਦਿਤੀ ਭਾਰਤ ਖੰਡ ਮਮਾਂਸ ਅਚਾਰ ਹੋਸਨ ।
ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਹੋਈ ਪਏ ਗਹੰਥਾਂ ਦੇ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਹੋਸਨ ।
ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਜੁਵਾਨ ਹੋਈ ਉਦੇ ਪੁਰ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰੀ ਆਣ
ਹੈ ਜੀ । ਮਹਾਰਾਣਾ ਸਾਂਗਾ ਦੇ ਖਾਸ ਪੁਤਰ ਗਿਰਧਰ ਨਾਮ ਜੋ ਹਾਣ
ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ ਜੀ ।

ਤਬਾ

ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਅਜੇ ਕੁਛ ਦਿਨ ਹੋਏ, ਗਿਰਧਰ ਪਤੀ ਜੋ
ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਰਿਆ ਜੀ । ਹੋਣੀ ਆਣ ਵਿਛੋੜਾ ਸੀ ਪਾ ਦਿਤਾ,
ਹੈਂਸਿਆਰੀ ਆ ਕੇ ਲੋਹੜਾ ਮਾਰਿਆ ਜੀ । ਮੀਰਾਂ ਪਰੇਮ ਪਤੀ, ਮਤੀ

ਰਹੇ ਹਰਦਮ ਇਕੋ ਚਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੀ । ਚਲੋ ਦੇਖੀਏ
ਤੀਰਥੀਂ ਚਲਕੇ ਜੀ ਕੋਈ ਸੰਤ ਮਿਲ ਪਏ ਰਾਮ ਤਾਰਿਆ ਜੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਤੀਰਥਾਂ ਤੋ ਜਾਣਾ

ਮਿਲ ਕੇ ਸੰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ ਤੀਰਥ ਕਰੀਏ ਜੇ ਕਿਤੇ
ਧੀਰ ਹੋਵੇ । ਰੰਗਾ, ਬਦਹੀ ਨਾਥ, ਕਿਦਾਰ ਜਾਂਦੀ ਫਲਗੂ, ਗੋਮਤੀ
ਤੇ ਚੰਗਾ ਨੀਰ ਹੋਵੇ । ਜਗਨ ਨਾਥ, ਪਰਾਗ ਤੇ ਗਇਆ ਜਾਂਦੀ ਸਾਗਰ
ਦੁਆਰਕਾ ਤੇ ਹਨੂਬੀਰ ਹੋਵੇ । ਰਿਸ਼ੀ ਕੇਸ, ਉਜੈਨ, ਅਜਮੇਰ ਸਾਰੇ,
ਸੁਧ ਸਾਂਤਕੀ ਸੁਧ ਫਕੀਰ ਹੋਵੇ । ਮਿਲ ਕੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦਿਸੇ
ਜਾਹਰ, ਹਰ ਜਗਾ ਦੇ ਵਿਚ ਅਕਸੀਰ ਹੋਵੇ । ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਤੇ ਦਿਲ
ਇਕੰਤ ਹੋਵੇ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਹੋ ਸਰਗੁਣ ਸਰੀਰ ਹੋਵੇ । ਹੋਵੇ ਨਾਮ
ਰਤਾ, ਰਾਮ ਸਿਆਮ ਰੱਤਾ ਸੁਝਾ ਸ਼ਾਮ ਰੱਤਾ ਤੇ ਬਾਜੀਰ ਹੋਵੇ ।
ਪੁਛਦੀ ਪੰਡਤਾਂ ਜੋਗੀਆਂ ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਧੀਰ ਧਰਾਇ
ਕੋਈ । ਮੀਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਮਸਤ ਹੋਈ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਦਰਸ
ਦਿਖਾਏ ਕੋਈ ।

ਤਬਾ

ਜੋਗੀ ਦੇਖੇ ਨੇ ਸੋਗ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਸੁੰਨੇ ਨੇ ਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਣ
ਵਾਲੇ । ਇਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਦੁਤੀਆ ਨਾਸ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੰਡਤ ਦੇਖੇ ਨੇ ਖਾਣ
ਹੰਡਾਣ ਵਾਲੇ । ਸਾਧ ਸੰਤ ਦੇਖੇ ਓਘੜ ਨਾਥ ਦੇਖੇ ਜੰਗਮ ਦੇਖੇ ਨੇ
ਟਲ ਖੜਕਾਨ ਵਾਲੇ । ਮੋਨੀ ਦੇਖੇ ਨੇ ਅਲਫੀਆਂ ਪਾਣ ਵਾਲੇ ਖਾਣ
ਵਾਲੇ ਤੇ ਖਾਕ ਰੁਮਾਣ ਵਾਲੇ । ਦੇਖੇ ਨਿਓਲੀ ਕਰਮ ਕਮਾਣ ਵਾਲੇ
ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਨੂੰ ਸਾਸ ਝੜਾਣ ਵਾਲੇ । ਕਈ ਤਰਾਂ ਸਮਾਧੀਆਂ
ਲਾਣ ਵਾਲੇ ਜੋਜੀ ਦੇਖੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਚਲਾਣ ਵਾਲੇ । ਦੇਖ ਤੀਰਥਾਂ ਭਾਲ
ਕੇ ਥਕ ਬੈਠੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮਤ ਵਧਾਨ ਵਾਲੇ । ਕਦੇ ਰਹੇ ਪੇਕੇ,
ਉਦੇ ਪੁਰ ਅੰਦਰ, ਸਿਆਮ ਮੁਹਲੀ ਵਾਲਾ ਮੂੰਹੋਂ ਰਟਦੀ ਜੋ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਨੀ ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਇੰਜ ਦਿਨ ਕਟਦੀ ਜੋ ।

(੧੪੩)

ਇਕ ਸੰਤ ਨੇ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸੰਤ ਦੀ ਬਾਬਤ ਪੁਛਣਾ ਤੇ ਉਸ ਨੇ
ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਦਸ ਪਾਉਣੀ

ਇਕ ਸੰਤ ਆਏ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਵਿਚੋਂ ਓਹਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਜੋ ਕਰਕੇ
ਬੰਦ ਬਾਈ। ਕਿਤੇ ਸੰਤ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਹੋਵੇ ਮਨ ਹੋਵੇ ਸੰਸਾਰ
ਤੇ ਰੰਦ ਬਾਈ। ਉਸ ਆਖਿਆ ਮੀਰਾਂ ਜੀ ਸੰਤ ਪੂਰਨ ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ
ਅੰਦਰ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਬਾਈ। ਵਡੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤੱਤ ਬੇਤੇ, ਤੈਨੂੰ
ਆਉਣਗੇ ਓਹ ਪਸੰਦ ਬਾਈ। ਮਤ ਵੈਸ਼ਨੋ ਸੰਤ ਅਤੀਤ ਬਿਰਤੀ
ਚੇਲੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬਲੰਦ ਬਾਈ। ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ
ਨੇ ਖਾਸ ਚੇਲੇ, ਜੀਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕੰਦ ਬਾਈ। ਸੁਣਕੇ ਮੀਰਾਂ ਜੀ
ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਮਜਲੋ ਮਜਲ ਸ਼ਹਿਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਚਲ ਆਵੇ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਟਕ ਪਰੇਮ ਵਾਲੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਡੇਰੇ
ਵਲ ਆਵੇ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਇ ਨੇ ਮਿਲਣਾ

ਮੀਰਾਂ ਪੁਛਿਆ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਤੋਂ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਕੇਹੜਾ
ਦੁਆਰ ਭਾਈ। ਆਹ ਡੇਰਾ ਹੈ ਜੇ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਦਾ ਪਕੇ ਮੰਦਰ ਹੈ
ਜੇ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰ ਭਾਈ। ਮੀਰਾਂ ਪੁਛਿਆ ਦਸਣਾ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ
ਕਰਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲਗੇ ਕਾਰ ਭਾਈ। ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸ ਕੀਤੇ ਦਿਲ
ਧੀਰ ਬੱਜੇ, ਮੀਰਾਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਬਾਰ ਬਾਰ ਭਾਈ। ਅਗੋਂ ਕਿਹਾ ਭੈਣੇ
ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਗੁਰੂ, ਪੂਜ ਠਾਕੁਰਾਂ ਫੂਲਾ ਚੜਾਈ ਜਾਂਦਾ। ਦਿਨੇ ਰਾਤ
ਠਾਕੁਰ ਪੂਜਾ ਹੈ ਕਰਦਾ, ਨਿਤ ਟੱਲ ਤੇ ਟੱਲ ਖੜਕਾਈ ਜਾਂਦਾ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ

ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਮੈਂ ਸੰਤ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ ਮੇਰਾ ਕਿਸਤਰਾਂ ਕਰਨ
ਸੁਧਾਰ ਕਿਸੇ। ਜੇਹੜਾ ਆਪ ਪੂਜੇ ਨਿਤ ਪਥਰਾਂ ਨੂੰ ਨੈਨ ਖੋਲਣੇ ਕੀ
ਅੰਧਕਾਰ ਕਿਸੇ। ਪੂਜਾ ਪਥਰਾਂ ਦੀ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਕਰਦਾ ਓਨੇ ਹੋਰ ਨੂੰ
ਦੇਣਾ ਕੀ ਤਾਰ ਕਿਸੇ। ਚੜ੍ਹਦਾ ਆਪ ਬੇੜੀ ਜੇਹੜਾ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ, ਚੜ੍ਹ

(੧੪੪)

ਓਸ ਤੇ ਕਰੂ ਕੀ ਪਾਰ ਕਿਸੇ । ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਗੁਣ ਰੱਬ ਨਾਲ
ਖੇਲੇ ਸੰਤ ਓਸ ਦੀ ਦਸੋ ਪਛਾਨ ਮੈਨੂੰ । ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾ
ਦੇਵੇ, ਦੇਵੇ ਆਤਮਾ ਬੋਧ ਦਾ ਗਿਆਨ ਮੈਨੂੰ ।

ਸ੍ਰੀ ਗਾਇ ਕਵੀ

ਕਿਹਾ ਫੇਰ ਸੀ ਓਸ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਦਾ ਕਰੋ ਦਿਦਾਰ
ਮੀਰਾਂ । ਨਿਤ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰੇ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਰੂਪ ਹੈ ਆਪ
ਕਰਤਾਰ ਮੀਰਾਂ । ਓਹਦੇ ਦਰਸ ਅੰਦਰ ਠੰਡ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਰੱਬੀ ਨੂਰ
ਵਰਸੇ ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਮੀਰਾਂ । ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਤਤਬੇਤਾ ਸੰਤ ਹੈ ਜੇ
ਜਾਤ ਓਸਦੀ ਛੋਟੀ ਅਪਾਰ ਮੀਰਾਂ । ਪਰੀ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ
ਖੇਲੇ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ਮੀਰਾਂ । ਦਰਸਨ ਆਣ ਕੀਤੇ
ਮੀਰਾਂ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਸੀਸ ਕਰ ਨੀਵਾ ਹਥ ਬੰਦ ਬੈਠੀ । ਗਈ ਸੁਧ
ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਭੁਲ ਸਾਰੀ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰਵਿਦਾਸ ਅਨੰਦ ਬੈਠੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਅਗੇ ਬੈਠਤੀ

ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਦਰਸਨ ਕਰ ਬੋਡਾ ਆਈ ਦਿਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ
ਸਰੀਰ ਵਾਰੀ । ਫਿਰਦੀ ਭਾਲਦੀ ਖਾਕ ਮੈਂ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਕਰਨੀ
ਬਾਬਾ ਜੀ ਮਾਫ ਤਕਰੀਰ ਵਾਰੀ । ਸਾਧੂ ਭਾਲ ਕੇ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥਾਂ
ਤੋਂ ਹੋਈ ਆਪ ਦੀ ਮੈਂ ਦਾਮਨਗੀਰ ਵਾਰੀ । ਬੜੇ ਦੁਖ ਝਲੇ ਤਕੀ
ਸ਼ਰਨ ਤੇਰੀ ਡਿਗੀ ਆਪਦੇ ਦਰ ਅਖੀਰ ਵਾਰੀ । ਨਾਮ ਦਸ ਦੇਵੋ
ਜੁਗਤ ਜਾਪ ਵਾਲੀ ਦਿਸੋ ਰੱਬ ਦੇ ਆਪ ਵਜੀਰ ਵਾਰੀ । ਸੁਣ ਕੇ
ਬੈਠਤੀ ਮੀਰਾਂ ਦੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਲਗੇ ਭਰਮ ਦੇ ਜੰਦਰੇ ਤੋੜਦੇ ਨੇ ।
ਨਾਲ ਰਾਮ ਦੇ ਆਤਮਾ ਜੋੜਦੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਦੀ ਲਾਜ ਨੂੰ
ਰੋੜਦੇ ਨੇ ।

ਦੋਹਰਾ—ਆਸਾ ਰਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਬੇ ਬਾਣੀ ਗਾਇ ।

ਬੰਧਨ ਕਟੇ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿਤਾ ਭਰਮ ਨਸਾਇ ॥

(੧੪੫)

ਆਸਾ ॥

ਕਹਾ ਭਇਓ ਜਉ ਤਨ ਭਇਓ ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ॥
ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਇ ਤਉ ਭਰਪੈ ਤੇਰੇ ਜਨ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਮੀਰਾਂ ਜੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਿਕੇ ਨਿਕੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ
ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਸਚਾ ਪਿਆਰ ਅੰਦਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਧੌਖਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ।

ਤੁਝਹਿ ਚਰਨ ਅਰ ਬਿੰਦ ਭਵਨ ਮਨੁ ॥

ਭਵਰ ਜਿਵੇਂ ਫੁਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਿਉਂ ਮਨ ਕਰ ਕੇ (ਅਤੇ ਤਨ) ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ
ਮੰਗਤ ਕਰੇ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ।

ਪਾਨ ਕਰਤ ਪਾਇਓ ਪਾਇਓ ਰਾਮਈਆ ਧਨੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਪਰੇਮ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪੀ ਧਨ ਪਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਸੰਪਤਿ ਬਿਪਤ ਪਟਲ ਮਾਇਆ ਧਨੁ ।

ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਕਠੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਜੀਵ ਅਨੇਕ ਕਸ਼ਟ ਬਲਦਾ ਹੈ ਰਾਤ ਨਿਦ

ਤਾ ਮਹਿ ਮਗਨ ਹੋਤ ਨ ਤੇਰੇ ਜਨ ॥ ੨ ॥

ਹੇ ਮੀਰਾਂ ਸੰਤ ਜਨ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਵਖਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮਸਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਜੇਵਰੀ ਬਾਧਿਓ ਤੇਰੇ ਜਨ ॥

ਹੇ ਬਾਈ ਪਰੀਤ ਦੀ ਜੰਜੀਰੀ ਵਿਚ ਸੇਵਕ ਜਨ ਬਧੇ ਹੋਏ ਨੇ ਰਾਮ ਦੇ ।

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਛੂਟਬੋ ਭਵਨ ਗੁਨ ॥ ੩ ॥ ੳ ॥

ਰਾਮ ਦੀ ਜੰਜੀਰੀ ਵਿਚੋਂ ਸਚੇ ਪਰੇਮੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ । ਭਾਵ ਪਰੇਮ ਦੇ ਰਸ
ਵਿਚ ਪੁਜ ਕੇ ਸਿਖ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਅਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ

ਕਾਫੀ

ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਣੀ ਮਸਤ ਦਿਵਾਨੀ ਮੀਰਾਂ ਆਖੇ ਤਾਰੀ ਮੈਂ ।

ਚਰਨ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਸਦਕੇ ਜਾਵਾਂ ਲਖ ਲਖ ਜਾਵਾਂ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ।

ਮੈਂ ਦੁਖੀਆ, ਰੀ ਸਰਨ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ ਹਾਂ ਜੀ ਐਗਣਹਾਰੀ ਮੈਂ ।

ਤੁਮ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਈ ਚਿਠੀਆ ਜਮ ਦੀ ਫਾਰੀ ਮੈਂ ।

ਜਪ ਤਪ ਪੂਜਾ ਚਿਤ ਨਾ ਲਾਇਓ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰੀ ਮੈਂ ।

(੧੪੬)

ਗੁਣ ਔਗੁਣ ਮੇਰਾ ਨਾਹਿ ਬਿਚਾਰੈ ਜਪਿਆ ਨ ਫ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੀ ਮੈਂ ।
ਜੋ ਦਿਨ ਲੰਘੇ ਬਾਝ ਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸ ਨ ਕਰੇ ਗੁਵਾਰੀ ਮੈਂ ।
ਦਸ ਦਿਓ ਮੰਤਰ ਸਬਦ ਉਜਾਲਾ ਸੇਵਕ ਬਨੀ ਹੂੰ ਥਾਰੀ ਮੈਂ ।
ਮੈਂ ਚੇਨੀ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਬਾਬਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵਾਂ ਧਾਰੀ ਮੈਂ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਪਰੇਮ ਦੀਵਾਨੀ ਮੀਰਾਂ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ ਮੈਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਭਜਨ ਦਸਨਾ

ਨਜ਼ਰ ਮੇਹਰ ਦੀ ਭਗਤ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਕੰਨ ਵਿਚ ਨਾਮ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾ ।
ਸੁਰਤਿ ਇਕਾਗਰ ਭਰਮ ਨਸਿਆ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਧੇਰ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ।
ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਦੀ ਦਿਤੀ ਚਾਬੀ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾ ।
ਕੜਕੇ ਦੁਧ ਜਿਵੇਂ ਪੱਕਾ ਹੋਇਆ ਜਾਗ ਨਾਮ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾ ।
ਹੰਕਾਰ ਸੱਪ ਦੇ ਕੁਟਣੇ ਖਾਤਰ ਡੰਡਾ ਗਿਆਨ ਫੜਾਇਆ ਜਾ ।
ਜੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੇ ਸੋਈ ਪਿੰਡੇ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ।
ਲਖਾਂ ਰਾਮ ਤੇ ਫ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੀ ਮੁਰਲੀ ਨਾਚ ਨਚਾਇਆ ਜਾ ।
ਖੁਲੇ ਕਿਵਾੜ ਝਿਲਮਿਲ ਚਮਕੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ ਪੁਚਾਇਆ ਜਾ ।
ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਚਮਕਾਂ ਚਮਕਣ ਰੇਤ ਸੇ ਰੇਤ ਘਿਸਾਇਆ ਜਾ ।
ਮੀਰਾਂ, ਕਰਮਾਂ ਅਮਰ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ ਪੁਜਾਇਆ ਜਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਲੋਹਾ ਕਾਠ ਵਿਚ ਸਾਗਰ ਪਾਰ ਲੰਘਾਇਆ ਜਾ ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਰਹਿਤਾਂ ਦਸਣੀਆਂ

ਸਾਸ ਸਾਸ, ਜਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮੀਰਾਂ ਮਨੋਂ ਫੁਲਾਈਂ ਨਾ ।
ਨਾਮਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਨਿਤਾਨਿਤ, ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਖੁਜਾਈਂ ਨਾ ।
ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਸਿਮਰਨ ਕਦੇ ਤਜਾਈਂ ਨਾ ।
ਮੜੀ, ਮਸਾਣੀ, ਗੁਗਾ, ਭੈਰੋਂ, ਖੇਤਰਪਾਲ ਮਨਾਈਂ ਨਾ ।
ਸਾਲਗਰਾਮ ਤੇ ਪਥਰ ਪੂਜਾ, ਮੰਦਰੀਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾਈਂ ਨਾ ।
ਘਰ ਵਿਚ ਤੀਰਥ ਮਲ ਮਲ ਨਹਾਵੀਂ ਤੀਰਥ ਉਤੇ ਜਾਈਂ ਨਾ ।
ਰਾਤੀ ਮਿਲੇ ਕਸਤੂਰੀ ਮੀਰਾਂ ਸੁਤਿਆ ਵਕਤ ਟਪਾਈਂ ਨਾ ।

(੧੪੭)

ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਠਿਆਂ ਸਭ ਕੁਛ ਮਿਲਦਾ, ਫੁਲਾਂ ਤੇ ਫੁਲ ਸਵਾਈਂ ਨਾ ।
ਥੋੜਾ ਸੋਣਾ ਥੋੜਾ ਬੋਲੀਂ, ਬਹੁਤਾ ਖਾਣ ਵਧਾਈਂ ਨਾ ।
ਗੁਰਮਤ ਸਿਖਿਆ ਏਹੋ ਮੀਰਾਂ ਮਨਮਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਈਂ ਨਾ ।
ਗਰੀਬ, ਅਤੀਤ, ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਬਿਨ, ਰਜੇ ਦਿਜ ਖਵਾਈਂ ਨਾ ।
ਰਹਿਣਾ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਹਰਦਮ, ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਲਗਾਈਂ ਨਾ ।
ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਤਿ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਈਂ ਨਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਦੁਆਦਸ ਬਾਝੋਂ ਮਥਾ ਕਿਸੇ ਟਕਾਈਂ ਨਾ ।

ਦੋਹਰਾ—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਹੀ ਲੈ ਮੀਰਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ।

ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰ ਭਗਤਨੀ ਭਈ ਸਿਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਜਿਨ ਚਾਖਿਆ ਸੇਈ ਜਾਨਣ ਸਾਧ ।
ਬਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਚਖਿਆਂ ਔਂਦਾ ਨਹੀਂ ਸਵਾਦ ।
ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਮੀਰਾਂ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ।
ਮੇਹੜ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾਵਣਾ ਅਰਜ ਕਰੀ ਤਤਕਾਲ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਤੋਂ ਤੁਰਨਾ

ਸੀਸ ਭਗਤ ਦੇ ਚਰਨ ਤੇ ਰਖ ਮੀਰਾਂ ਚਰਨ ਪਰਸ ਕਰ ਕੇ
ਲਾਲੇ ਲਾਲ ਹੋਈ । ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਹੈਸੀ ਟਹਿਲਣ ਭਗਤਨੀ ਦੀ
ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਕਹਿੰਦੇ ਗਲ ਟਾਲ ਹੋਈ । ਕਰਮਾਂ, ਬਿਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਨਹੀਂ ਪਾਨ ਕੀਨਾ ਸ਼ੰਕਾ ਓਸ ਦੇ ਚਿਤ ਕਮਾਲ ਹੋਈ । ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੂਰੇ
ਚਲ ਮੇਹੜ ਪਿੰਡ ਆਈ ਮੀਰਾਂ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਮਸਤ ਹਾਲ ਹੋਈ ।
ਕਰੇ ਬੰਦਗੀ ਪਰੇਮ ਦੇ ਤਾਲ ਅੰਦਰ ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਲੋਂਦੀ ਮੀਰਾਂ
ਤਾਰੀਆਂ ਜੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇਰੇ
ਚਰਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰੀਆਂ ਜੀ ।

ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਅੰਗਮ ਨਿਗਮ ਦੀ ਖਬਰ ਹੋਣੀ ਦਿਲੀ ਦੀ ਬਾਜੀ ਦੇਖਣੀ

ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਟੈਹਲਨ ਮੀਰਾਂ ਭਗਤਨੀ ਦੀ ਮੈਲੇ ਬਸਤਰਾਂ
ਸਾਫ ਕਰਾਉਣ ਲਗੀ । ਧੋਇ ਧੋਇ ਕੇ ਕਪੜੇ ਕਰ ਚਿਟੇ, ਚਸ਼ਮੇ

ਨਦੀ ਕੰਢੇ ਉਤੇ ਪੈਣ ਲਗੀ। ਧੁਪ ਦੇਖ ਕੇ ਬਸਤ੍ਰਾਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ
ਸੂਰਜ ਸਾਹਮਣੇ ਓਹ ਸੁਕਾਉਣ ਲਗੀ। ਇਕ ਚਾਦਰ ਵੇਹੜੀ ਭਜਨ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਰਮਾਂ ਧੋਇਕੇ ਸਾਫ ਬਨਾਉਣ ਲਗੀ। ਲਗਾ ਦਾਗ
ਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅੰਬਰੀ ਦਾ, ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਚੂਸ ਕੇ ਦਾਗ ਘਟੋਣ ਲਗੀ।
ਹੈਸੀ ਅੰਬਰੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਣ ਲਥਾ ਕਰਮਾਂ ਦਾਗ ਤੋਂ ਮਰਤਬਾ ਪੈਣ
ਲਗੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੈਂਦਿਆਂ ਮੂੰਹ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹੇ ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਸੀ
ਨਿਗਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਗੀ। ਆਈ ਦਿਲੀ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਵਾਂਗ ਫਿਲਮ,
ਬਾਜੀਗਰਾਂ ਦੀ ਖੇਲ ਵਿਖਾਉਣ ਲਗੀ। ਗੱਡੇ ਵੰਝ ਦੇਖੇ ਰਸੇ ਕਸੇ
ਹੋਏ ਸਨ, ਨਟਣੀ ਨਾਚ ਕਰ ਲੋਕ ਰਿਝਾਉਣ ਲਗੀ। ਨਾਚ ਕਰਦੀ
ਦਾ ਤਿਲਕ ਸੀ ਪੈਰ ਗਿਆ, ਡਿਗੀ ਧਰਤ ਹੇਠਾਂ ਮੂਧੀ ਧੋਣ ਲਗੀ।
ਓਹਦੇ ਨਿਕਲੇ ਝਟ ਪਰਾਨ ਦੇਖੇ, ਤਿੰਨ ਸੌ ਮੀਲ ਤੋਂ ਨਿਗਾਹ ਸੀ
ਐਣ ਲਗੀ। ਮੀਰਾਂ ਪੁਛਿਆ ਭੈਣ ਕੀ ਦੇਖਦੀ ਤੂੰ ਦੇਰ ਕਾਸਨੂੰ ਤੂੰ ਏਥੇ
ਲੋਣ ਲਗੀ। ਤੂੰ ਕਿਥੇ ਧਿਆਨ ਹੈ ਪਾਉਣ ਲਗੀ ਚਿਰੋਂ ਕਪੜੇ ਗਿਲੇ
ਸੁਕਾਉਣ ਲਗੀ। ਕਰਮਾਂ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ, ਦਰਸ ਪਾਉਣ ਲਗੀ, ਮਰੀ
ਨਟਣੀ ਹਾਲ ਬਤਾਉਣ ਲਗੀ। ਸੀ ਨਾਚ ਜੋ ਦਿਲੀ ਕਰਾਉਣ ਲਗੀ
ਨਟਣੀ ਮਰੀ, ਮੀਰਾਂ, ਰਾਗ ਗਾਉਣ ਲਗੀ। ਬਾਈ ਸੁਧ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ
ਆਉਣ ਲਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੂਸਕੇ ਦਾਗ ਸੀ ਲਾਹੁਣ ਲਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਆਪ
ਤਾਰੀ, ਤਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤਾਰੀ, ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਤਾਰੀ ਤੁਸਾਂ ਤਾਰੀਆਂ ਮੈਂ।
ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਦਰਸ ਕੀਤਾ, ਸਦਕੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਵਾਂ
ਬਲਿਹਾਰੀਆਂ ਮੈਂ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਤੇ ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼

ਮੀਰਾਂ ਆਖਿਆ ਚੂਸਿਆ ਦਾਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਹੈਂ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ
ਜਨਾਉਣ ਲਗ ਪਈ। ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਚਰਾਗ ਦੀ ਝਲਕ ਹੋਈ, ਤੂੰ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਦਿਖਾਉਣ ਲਗ ਪਈ। ਜਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਲੇ ਨੂੰ ਭਰ
ਪੀਤਾ, ਉਹਦੀ ਗਤੀ ਤੂੰ ਗੁਪਤ ਚਮਕਾਉਣ ਲਗ ਪਈ। ਅੰਦਰ

(੧੪੯)

ਜਾਪ ਹੋਵੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਹੋਵੇ, ਅੜੀਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਿ ਤੂੰ ਪਾਉਣ ਲਗ ਪਈ। ਗੁਪਤ ਸੰਗ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਨਸੰਗ ਨਾਹੀਂ, ਮੱਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਗੋਂ ਸਖਾਉਣ ਲਗ ਪਈ। ਕਰਮਾਂ ਆਖਦੀ ਮੀਰਾਂ ਜੀ ਸਚ ਦਸਾਂ, ਦਿਲ ਮੇਰੇ 'ਚ ਰਿਹਾ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਖਾਣਾ, ਪੀਣਾ, ਸੋਣਾ, ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਹੋਵੇ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀਦਾਰ ਨਹੀਂ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਚਿਠੀ ਲਿਖਣੀ ਦਰਸਨਾਂ ਵਾਸਤੇ

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਲਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ, ਮੇਹੜ ਪਿੰਡ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਰਸ ਆਵੇ। ਨਹੀਂ ਦੇਰ ਲਾਵੇ ਘਰ ਚਰਨ ਪਾਵੇ, ਸਣੇ ਸੰਗਤਾਂ ਜੀ ਕਰਦੇ ਜਸ ਆਵੇ। ਲਗੀ ਪਿਆਸ ਦਰਸਨ, ਇਕੋ ਆਸ ਦਰਸਨ, ਮੇਹਰ ਮਾਨ ਹਰਸਨ, ਆਪ ਨਸ ਆਵੇ। ਘਟਾਂ ਬਣ ਆਵੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਝੰਦ ਪਾਵੇ, ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਭੂ ਹਸ ਹਸ ਆਵੇ। ਖੇਰ ਪਾ ਜਾਵੇ, ਟੰਗ ਲਾ ਜਾਵੇ, ਸੁਖ ਸੁਖਦੀ ਅੰਸੀਆਂ ਪਾਵਦੀ ਮੈਂ। ਮੀਰਾਂ ਲਿਖ ਘਲੀ ਚਿਠੀ ਵਿਚ ਕਾਂਸ਼ੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮੰਗਾਵਦੀ ਮੈਂ।

*ਸ਼ਬਦ ਮੀਰਾਂ

ਮਾਹਰੀ ਸੁਧ ਜਿਉਂ ਜਾਨ ਤਿਉਂ ਲੀਜੋ ਰੀ। ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਪਲ ਪਲ ਭੀਤਰ, ਪੰਥ ਨਿਹਾਰੂੰ, ਦਰਸਨ ਮਹਾਨੇ ਦੀਜੋ ਜੀ। ੧। ਮੈਂ ਤੋਂ ਹੂੰ ਬਹੁ ਔਗੁਣ ਹਾਰੀ, ਔਗੁਣ ਚਿਤ ਮਤ ਕੀਜੋ ਰੀ। ੨। ਮੈਂ ਤੋਂ ਦਾਸੀ ਬਾਰੇ ਚਰਨ ਜਨਾ ਕੀ ਮਿਲ ਬਿਛੜਨ ਮਤਿ ਕੀਜੋ ਰੀ। ੩। ਮੀਰਾਂ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਸਰਣੇ ਹਰ ਚਰਨਾ ਚਿਤ ਲੀਜੋ ਰੀ ॥ ੪ ॥

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ

ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਮੀਰਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਤਾਈਂ, ਚੇਲੀ ਬਣੀ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਿਆਰ ਦੀ ਕਿਉਂ। ਏਥੇ ਸਦਿਆ ਚਿਠੀਆਂ ਪਾ ਚੋਰੀ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਦੀ ਕਿਉਂ। ਮਾਲਾ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਗਲ ਤੂੰ ਨਿਤ ਰਖੇਂ, ਸੁਧ ਗਈ ਨੋ-ਲਖੇ ਦੇ ਹਾਰ ਦੀ ਕਿਉਂ। ਨੀ ਤੂੰ ਮਸਤ ਦੀਵਾਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦੀ, ਬਸਤਰ ਵਾਂਗ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ

*ਨੋਟ—ਏਥੇ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੀ ਪਰੋਮ ਬਾਣੀ, ਛਪੀ ਹੋਈ।

ਧਾਰਦੀ ਕਿਉਂ । ਜੇਕਰ ਮੁਝ ਨੂੰ ਧੀਏ ਨੀ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਜੰਮਦੀ
ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ । ਓਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਕਰ ਮੈਂ ਪਾਰ ਦਿੰਦੀ, ਕਦੇ
ਦੇਖਣ ਨਾ ਮੈਂ ਸੰਸਾਰ ਦਿੰਦੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਾਂ ਨੂੰ

ਮੀਰਾਂ ਆਖਦੀ ਮਾਏ ਤੂੰ ਹੋਸ਼ ਕਰ ਨੀ, ਤੈਨੂੰ ਬੋਲਦੀ ਨੂੰ ਨਾ
ਆਵੇ ਲਾਜ ਮਾਏ ਜਿਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਕਹੇਂ ਚਮਾਰ ਮਾਤਾ, ਉਹ
ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਮਹਾਰਾਜ ਮਾਏ । ਦਰਸ਼ਨ ਓਸ ਦੇ ਉਤੇ ਮੈਂ ਵਾਰ ਦਿਤੇ
ਨੇ ਲੱਖਾ ਹਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਤਾਜ ਮਾਏ । ਮਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ
ਫੇਰਦੀ ਮੈਂ, ਹਾਰ ਸੰਗਾਰ ਵੀ ਬੁਰਾ ਅਖਾਜ ਮਾਏ । ਓਹਦੀ ਸਰਨ
ਬਾਜੇਂ ਦੁਖ ਪੈਣ ਮਾਤਾ, ਪਵੇ ਜਮਾਂ ਦੀ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮਾਰ ਤੈਨੂੰ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਓਸਦੀ ਸਰਨ ਲੈਲੇ, ਦੇਵੇ ਜੂਨ ਚੁਰਾਸੀ ਤੋਂ ਟਾਰ ਤੈਨੂੰ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਫੇਰ ਮਾਂ ਨੇ ਸਮਝੋਣਾ

ਬਣੀ ਚੇਲਕੀ ਤੇ ਖਟ ਕੀ ਖਾਦੀ, ਧੀਏ ਰਹੀ ਨਾ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲ
ਤੈਨੂੰ । ਸਦੇਂ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅੰਦਰ, ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮਸਤੀ
ਦਾ ਹਾਲ ਤੈਨੂੰ ਗਾਉਂਦੀ ਗੋਣ ਤੂੰ ਨਾਲ ਸਿਤਾਰ ਦੇ ਨੀ, ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ
ਚਿਤ 'ਚ ਆਵੇ ਖਿਆਲ ਤੈਨੂੰ । ਪਿਤ੍ਰੇ, ਵੀਰ, ਤੇਰੇ ਜਦੋਂ ਦੇਖ ਲੈਸਨ,
ਤੇਰਾ ਸਮਝ ਲਈਂ ਆ ਗਿਆ ਕਾਲ ਤੈਨੂੰ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਜਵਾਬ

ਪਾ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਰਸ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਆਈ, ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ
ਰੂਪ ਗੋਪਾਲ ਮਾਏ । ਏਹਨਾਂ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਨੀ,
ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰੂ ਹੈ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਮਾਏ । ਰੋਮ ਰੋਮ ਅੰਦਰ ਰਵਿਦਾਸ
ਰਚਿਆ, ਜਿਉਂ ਹੈ ਪਾਣੀ ਮੱਛੀ ਨਾਲ ਮਾਏ । ਚਰਨਾਂ ਓਹਦਿਆਂ ਦੀ
ਪਾਹੁਲ ਮੈਂ ਪੀਤੀ, ਦਿਲ ਠੰਡ ਪੈਂਦੀ ਚਮਕੇ ਭਾਲ ਮਾਏ । ਪਿਤਾ ਵੀਰ
ਉਤੇ ਕਾਲ ਕੂਕਦਾ ਨੀ ਮੇਰਾ, ਕਾਲ ਅਕਾਲ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈਨੀ । ਨਿਰਭੈ
ਹੋਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਕਰਨਹਾਰ ਰਾਖਾ ਸਮਰਥ ਹੈ ਨੀ ।

(੧੫੧)

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਮਾਤਾ ਮੀਰਾਂ ਦੀ ਉਠ ਕੇ ਤੁਰ ਚਲੀ ਪੈ ਗਈ ਗਸ਼ ਕਲੇਜਾ
ਧੜਕਿਆ ਨੀ । ਨਾਲੇ ਮੋਹ ਆਵੇ ਮੀਰਾਂ ਪੁਤਰੀ ਦਾ ਸਿਰ ਕਾਲ
ਵਾਲਾ ਖੰਡਾ ਖੜਕਿਆ ਨੀ । ਮੀਰਾਂ ਦੂਸਰੀ ਚਿਠੀਆ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਕਦੇ
ਸਿਦਕੀਆਂ ਦਾ ਸਿਦਕ ਮਟਕਿਆ ਨੀ । ਚਿਠੀ ਲੈਕੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਚ
ਜਾਂਦਾ ਕਾਸਦ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਕਦੇ ਅਟਕਿਆ ਨੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਦੂਜੀ ਚਿਠੀ ਭੇਜਣੀ (ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਪਦੇ)

ਮਿਲਿਆਂ ਬਾਬਹੁ ਗੁਰੂ ਗਿਆਨੀ ਬਾਰੀ ਸੂਰਤ ਦੇਖਿ ਲੁਭਾਨੀ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਬੁਝ ਤੁਮ ਲੀਜਯੋ ਮੈਂ ਹੂੰ ਬਿਰਹੋ ਦੀਵਾਨੀ ॥ ੧ ॥
ਰਾਤ ਦਿਵਸ ਕਲ ਨਾਹਿ ਪੜਤ ਹੈ ਜੈਸੇ ਮੀਨ ਬਿਨ ਪਾਨੀ ॥ ੨ ॥
ਦਰਸ ਬਿਨਾ ਮੋਹਿ ਕਛੁ ਨਾ ਸੁਹਾਵੇ ਤਲਫ ਤਲਫ ਮਰ ਜਾਨੀ ॥ ੩ ॥
ਮੀਰਾਂ ਤੇ ਦਰਸਨ ਕੀ ਚੇਰੀ ਸੁਣ ਲੀਜੋ ਸੁਖ ਦਾਨੀ ॥ ੪ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਏਹ ਚਿਠੀ ਹੈ ਦੂਸਰੀ ਭੇਜੀ ਭਰਾਤ ਦੇ ਕੋਲ ।

ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਤੇ ਵੀਰ ਜੋ ਕਹਿਣ ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲ ॥

ਮੀਰਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ

ਪਿਤਾ ਵੀਰ ਮਾਂ ਕਰਨ ਸਲਾਹ ਲਗੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ
ਹਟਾਈਏ ਜੀ । ਕਰਮਾਂ ਟੇਹਲਣੀ ਸਦ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚ ਬਾਗ ਦੇ
ਚਲ ਬਹਾਈਏ ਜੀ । ਉਦਾਂ ਬਾਈ ਭਰਜਾਈ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਤੇ
ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਝਾਈਏ ਜੀ । ਨਾਲੇ ਪਰੋਹਤ ਨੂੰ ਸਦੋਂ ਸਲਾਹ ਲੈਕੇ
ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਤੋਂ ਚੇਲੀ ਛੁਡਾਈਏ ਜੀ । ਨਹੀਂ ਕਤਲ ਤਲਵਾਰ
ਦੇ ਨਾਲ ਕਰੀਏ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ ਨਾ ਲਾਈਏ ਜੀ । ਆਨ ਰਖਣੀ
ਏਂ ਸ਼ਾਨ ਰਖਣੀ ਏਂ ਕਠੇ ਹੋ ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਈਏ ਜੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ

ਉਦਾਂ ਬਾਈ ਭਰਜਾਈ ਸੀ ਮੀਰਾਂ ਦੀ ਜੋ, ਦੇਖੋ ਭਗਤਣੀ
ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ । ਛਡਦੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਤੂੰ ਖੇਹੜਾ ।

(੧੫੨)

ਨਾਮ ਲਿਆ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ । ਗੁਰੂ ਧਾਰਿਆ ਕਿਉਂ
ਚਮਾਰ ਤੈਨੇ ਮਤ ਮਾਰੀ ਤੇਰੀ ਮੀਰਾਂ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ । ਨਾਲੇ ਹੋਰ
ਸਹੇਲੀਆਂ ਸਾਥ ਹੋਸਨ, ਕੋਲ ਬੈਠੀਆਂ ਗਲਾਂ ਬਤਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ।

ਜਬਾਬ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ

ਮੀਰਾਂ ਹਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸਹੇਲੀਓ ਨੀ ਮੈਨੂੰ ਵਰਜੋ ਨਾ ਤੁਸੀ
ਅੰਵਾਨ ਹੈ ਨੀ । ਬਾਝੋਂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਧਾਰਿਆ ਤੇ ਕਦੇ ਚਿਤ ਨੂੰ
ਆਵੇ ਗਿਆਨ ਹੈ ਨੀ । ਮੈਨੂੰ ਦਸਨਾਂ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਕੀ ਭੈਣੇ ਮੇਰੇ ਓਸ
ਬਿਨ ਜਾਣ ਪਰਾਨ ਹੈ ਨੀ ਇਕ ਵਾਰ ਕੀ ਮੈਂ ਲਖ ਵਾਰ ਆਖਾਂ,
ਗੁਰੂ ਬਾਝ ਰਵਿਦਾਸ ਕਲਿਆਨ ਹੈ ਨੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਸ਼ਬਦ (ਪਦੇ)

ਬਾਜੀ ਮੈਂ ਕਾਹੂ ਕੀ ਨਾਹਿ ਰਹੂੰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਸੁਨੋ ਰੀ ਸਖੀ ਤੁਮ ਚੇਤਿਨ ਹੋਇਕੇ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੂੰ ॥ ੧ ॥
ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਕੇ ਹਰ ਸੁਖ ਲੈਉ ਜਗ ਸੇ ਮੈਂ ਦੂਰ ਰਹੂੰ ॥ ੨ ॥
ਤਨ ਧਨ ਮੇਰੇ ਸਭ ਹੀ ਜਾਵੇ, ਭਲ ਮੇਰੇ ਸੀਸ ਲਹੂੰ ॥ ੩ ॥
ਮਨ ਮੇਰੇ ਲਾਗੋ ਸਿਮਰਨ ਸੇਤੀ ਸਭ ਕੋ ਮੈਂ ਏਲ ਸਹੂੰ ॥ ੪ ॥
ਮੀਰਾਂ ਕਹੇ ਸੁਨ ਰੀ ਸਜਨੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਨ ਰਹੂੰ ॥ ੫ ॥

ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਹਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਪਰੋਹਤ ਨੇ

ਸੁਣ ਕੇ ਏਹ ਜਵਾਬ ਤੇ ਕਹੇ ਪੰਡਤ ਜ਼ੋਹਰ *ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਘੋਲ
ਪਿਲਾ ਦੇਈਏ । ਅੰਮਿਤ ਦਸ ਕੇ ਜ਼ੋਹਰ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇ ਸਦਾ ਲਈ
ਹੁਣ ਏਹਨੂੰ ਸੁਵਾ ਦੇਈਏ । ਵਿਚੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਰਵਾ ਦੇਈਏ
ਫਸਤਾ ਓਸ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਮੁਕਾ ਦੇਈਏ । ਨਾਮ ਮੀਰਾਂ ਦਾ ਜਗੋਂ
ਮਿਟਾ ਦੇਈਏ ਕਲੰਕ ਲਗਿਆ ਹੁਣੇ ਹੀ ਲਾਹ ਦੇਈਏ ।

*ਤਾਕੇ ਚਰਨ ਜਾਇ ਤਿਨ ਪਕਰੇ । ਖੂਨ ਸੇ ਬਿਪ੍ਰ ਤਾਹਿ ਕੇ ਸਗਰੇ ।

ਜੋਉ ਚਮਾਰ ਕੀ ਦੀਖਿਆ ਲੇਵੇ । ਦਿਜ ਕੋ ਨਾਮ ਕਹਾਂ ਕੋ ਲੇਵੇ ।

ਜ਼ੋਹਰ ਘੋਲ ਪਿਆਲਾ ਦੀਜੇ । ਮੁੜ ਨੀਚ ਕਾ ਨਾਮ ਨਾ ਲੀਜੇ ।

(ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ)

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ੋਹਰ ਦੇਣਾ

ਜ਼ੋਹਰ ਘੋਲ ਕੇ ਪਿਆਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰ ਪਹਿਲੇ ਆਪਾਂ ਚਲੀਏ ਮੀਰਾਂ ਦਰਬਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਪਿਤਾ ਵੀਰ ਤੇ ਪੰਡਤ ਨੇ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਹਰ ਘੋਲ ਕੀਤੀ ਇਹੋ ਕਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਮੀਰਾਂ ਭਰਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਲੜਾ ਏ, ਏਹ ਰਸ ਸੰਦਲ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਏਹਦੇ ਪੀਤਿਆਂ ਸੰਸੇ ਨੇ ਮੁਕ ਜਾਂਦੇ ਬਿਰਤੀ ਪੁਜਦੀ ਦਸਵੇਂ ਦੁਆਰ ਹੈ ਜੀ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਵਿਸ਼ਨੂ ਦੇਵਤੇ ਪੀਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਏਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਮਿਲਦੇ ਪੂਰ ਪਿਆਲੇ ਮਤਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਪੀਲੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਾਂ ਪਿਓ ਕਹਿਣ ਪੁਤਰੀ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਇਕੇ ਵਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਮੀਰਾਂ ਮਸਤ ਅਨੰਦ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਜੋੜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਰ ਹੈ ਜੀ। ਗਟਾ ਗਟ ਪਿਆਲਾ ਪੀ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋਈ ਮੀਰਾਂ ਸ਼ਬਦ ਪਰੇਮ ਸੇ ਗੋਣ ਲਗ ਪਈ। ਕਦੇ ਫੜੇ ਸਤਾਰ ਤੇ ਤਾਰ ਅੰਦਰ, ਗੀਤ ਰਾਗ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਨੋਣ ਲਗ ਪਈ।

ਤਬਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੜੇ ਉਠ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਨਿਤਨੇਮ ਦਾ ਕਰੇ ਧਿਆਨ ਹਰ ਜੀ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਪਹਿਰਨ ਰਾਜ ਸੁਖ ਛੱਡੇ, ਲਗੀ ਘਰ ਸਤਸੰਗ ਕਰਾਨ ਹਰ ਜੀ। ਭਗਤੀ ਕਰਦੀ ਸੀ ਹਰੀ ਦੀ ਨਿਤ ਮੀਰਾਂ ਮਾਰ ਤਾੜੀਆਂ ਲਗੀ ਹੈ ਗਾਨ ਹਰ ਜੀ। ਕਰੇ ਰਾਗ ਸਿਤਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੀਰਾਂ ਸੋਹਣੀ ਸੁਰ ਬੋਲੇ ਸੁੰਦਰ ਤਾਨ ਹਰ ਜੀ। ਫੇਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਿਤੇ ਸਪੇਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਕਾਲਾ ਨਾਗ ਪੁਟਾਰੀ 'ਚ ਪਾ ਲਿਆ ਨੇ। ਫੁਲ ਟੋਕਰੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਖਾਤ੍ਰੇ ਜੀ, ਤੋੜ ਬਾਗ ਚੋਂ ਮਤਾ ਪਕਾਲਿਆ ਨੇ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਪ ਲਿਆਉਣਾ

ਫੁਲ ਤੋੜਕੇ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ, ਲਿਆ ਸਰਪ ਕਾਲਾ ਜ਼ਹਿਰਦਾਰ ਜਾਕੇ। ਆਸਣ ਮੀਰਾਂ ਤੇ ਫੁਲਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਢੇਰੀ, ਸਪ ਮੇਲਦਾ ਫਣ ਖਲਾਰ ਜਾਕੇ। ਮੀਰਾਂ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ,

(੧੫੪)

ਸਪ ਦੇਖਿਆ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਜਾਕੇ । ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਬੁਕਲ
ਵਿਚ ਲੀਤਾ, ਬੰਸੀ ਵਾਲਿਆ ਦਿਤਾ ਦੀਦਾਰ ਆਕੇ । ਸਪ ਸ਼ੇਰ ਤੇ
ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਠੰਢ ਹੋਵੇ, ਜਿਥੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਰੰਗ ਰੰਗ ਹੋ ਗਏ । ਲੋਕ
ਲਜਿਆ ਤਜਿਆ ਜਗਤ ਵਾਲੇ ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਂਗ ਨਸੰਗ ਹੋ ਗਏ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖਣਾ

ਸ਼ਹਿਰ ਪਿਆਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਮਰੀ ਮੀਰਾਂ ਸਪ ਮਾਰਿਆ ਨਹੀਂ
ਸੀ ਡੰਗ ਪਿਆਰੇ । ਨਾਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਨਹੀਂ
ਨਸੇ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਜੇਹੜੇ ਸੰਗ ਪਿਆਰੇ । ਸੁਚੀ ਰੀਤ ਪਰੀਤ
ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਦੀ, ਦੀਵੇ ਦੇਖ ਜਿਉਂ ਆਉਂਦੇ ਪਤੰਗ ਪਿਆਰੇ ।
ਉਚੇ ਮਰਤਬੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾ ਲਏ ਨੇ, ਜੇਹੜੇ ਰਚੇ ਨੇ ਹਰੀ ਦੇ
ਰੰਗ ਪਿਆਰੇ । ਪੜ੍ਹਦੀ ਸ਼ਬਦ ਮੀਰਾਂ ਮਸਤ ਹੋ ਕਰ ਕੇ, ਲੋਕ
ਲਜਿਆ ਛੱਡੀ ਨਸੰਗ ਪਿਆਰੇ ।

ਸ਼ਬਦ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ

ਸਜਨੀ ਗੋਬਿੰਦ ਲੀਨਾ ਮੋਲ ।
ਵਰਜੇ ਲੋਕ ਸਭ ਚਰਚਾ ਕਰਤ ਹੈ ਲੀਆ ਵਜਾ ਕੇ ਢੋਲ ।
ਕੋਈ ਕਹੇ ਮਹਿੰਗਾ ਕੋਈ ਕਹੇ ਸਸਤਾ ਲੀਆ ਤਰਾਜੂ ਤੋਲ ।
ਸ਼ਹਿਰ ਪਿਆਲਾ ਰਾਣੇ ਭੋਜਿਆ ਪੀਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੋਲ ।
ਮੀਰਾਂ ਪ੍ਰਭ ਗਿਰਧਰ ਨਾਗਰ, ਢਕਿਆ ਪੇਸ਼ ਪਟੋਲ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਆਉਣਾ

ਤੀਜੀ ਪਤ੍ਰਕਾ ਭਗਤਨੀ ਲਿਖ ਭੇਜੀ ਭਗਤ ਸੈ ਕੋਹਾਂ ਪੰਦ ਚੀਰ
ਆਏ । ਕਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੂਚ ਛੇਤੀ, ਜੈ ਪੁਰ ਜੋਧ ਪੁਰ ਤੋਂ
ਪਾ ਵਹੀਰ ਆਏ । ਪਹੁੰਚੀ ਪਰੇਮ ਪਾਤੀ ਭਗਤ ਲਾਈ ਛਾਤੀ ਨਾਲ
ਸੰਤ ਸਾਧੂ ਚਲ ਭੀਰ ਆਏ । ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਜੋ ਖੜੀ ਉਡੀਕਦੀ ਸੀ
ਭਗਤ ਮੇਹੜ ਪਿੰਡ ਸਿਧੇ ਪੀਰ ਆਏ ।

(੧੫੫)

(ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਪਦੇ)

ਪੀਆ ਕੋ ਪੰਥ ਨਿਹਾਰਤੇ ਸਭ ਰੈਨ ਬਿਹਾਨੀ ਹੋ ॥ ੧ ॥
ਸਖੀਅਨ ਮਿਲ ਕੇ ਸੋਖ ਦੇਈ ਮਨ ਏਕ ਨ ਮਾਨੀ ਹੋ ॥
ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਦਿਲ ਨਾ ਧਰੇ ਜੀਆ ਐਸੇ ਠਾਨੀ ਹੋ ॥ ੨ ॥
ਅੰਗ ਛੀਨ ਬਿਆਕੁਲ ਭਈ ਮੁਖ ਪੀਆ ਪੀਆ ਬਾਨੀ ਹੋ ॥
ਅੰਦਰ ਵੇਦਨ ਬ੍ਰਿਹ ਕੀ ਵਹ ਪੀਰ ਨ ਜਾਨੀ ਹੋ ॥ ੩ ॥
ਜਿਮ ਚਾੜ੍ਹਕ ਘਨ ਕੋ ਰਟੇ ਮਛਲੀ ਜਿਮ ਪਾਨੀ ਹੋ ॥
ਮੀਰਾਂ ਬਿਆਕੁਲ ਬ੍ਰਿਹਨੀ ਸੁਧ ਬੁਧ ਬਿਸਰਾਨੀ ਹੋ ॥ ੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਮੋਹੜ ਪਿੰਡ ਆਉਣਾ

ਚਲ ਕਾਂਸੀਓਂ ਭਗਤ ਜੀ ਮੋਹੜ ਆਏ ਲੈਕੇ ਸਤਸੰਗੀ
ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਹੁਤੇ । ਫਰਸ ਛਾਇਵਾਨਾ ਲੰਗਰ ਰਸਦ ਭੇਜੇ ਮੀਰਾਂ
ਮਾਈ ਜੀ ਮਸਤ ਅਪਾਰ ਬਹੁਤੇ । ਸੋਹਣੀ ਜਗਾ ਸਿੰਘਾਸਣ ਵਿਛਾ
ਦਿਤਾ ਸੇਵਕ ਕਰਦੇ ਆਣ ਦੀਦਾਰ ਬਹੁਤੇ । ਸ਼ੋਹਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ
ਸੰਗਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਈਆਂ ਦਿਸਣ ਆਦਮੀ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਬਹੁਤੇ ।
ਬਾਬੇ ਬੈਠਕੇ ਦਿਤਾ ਦੀਦਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਲੋਕ ਆਣ ਕਰਦੇ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ
ਬਹੁਤੇ । ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੰਗ ਪਰੇਮ ਰਤੇ ਗੀਤ ਗੋਣ ਗੋਬਿੰਦ
ਮਲਾਰ ਬਹੁਤੇ । ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੀ ਟੋਹਲਣ ਸੀ ਨਾਮ ਕਰਮਾ ਲਏ
ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਸੀ ਹਾਰ ਬਹੁਤੇ । ਬਾਰ ਬਾਰ ਚਰਨ ਧੂੜ ਲਾਈ
ਓਹਨਾਂ ਚਰਨ ਸੀਸ ਕਰਦੇ ਨਮਸਕਾਰ ਬਹੁਤੇ । ਭਾਈ ਮੀਰਾਂ
ਦਾ ਚੰਦਰ ਭਾਗ ਰਾਣਾ ਕਹਿੰਦਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾਂ ਚੇ ਪਾਰ ਬਹੁਤੇ ।
ਵਿਚ ਸਭਾ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਕਟ ਦਿਆਂਗੇ ਕਦੀ ਬੁਕਲੋਂ ਨੰਗੀ ਤਲਵਾਰ
ਰਾਣੇ । ਮਥਾ ਟੇਕਦੀ ਮੀਰਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਕਟਾਂ ਚੰਦਰ ਭਾਗ ਸੀ ਕੀਤਾ
ਹੰਕਾਰ ਰਾਣੇ ।

ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਦੀਵਾਨ

ਐਨ ਏਸ ਮੌਕੇ ਸੋਹਰੇ ਮੀਰਾਂ ਦੇ ਜੀ ਉਦੇ ਪੁਰੇ ਆਏ ਸਾਂਗਾ
ਜਾਰ ਸਾਰੇ । ਅਸੀਂ ਮੀਰਾਂ ਦੇ ਤਾਈਂ ਸਮਝਾ ਦਿਆਂਗੇ ਗੁਰੂ ਪੂਜੇ ਨਾ

(੧੫੬)

ਜਾਤ ਚੁਮਾਰ ਸਾਰੇ । ਓਧਰ ਭਗਤ ਆਏ ਰਾਜਪੂਤ ਆਏ ਭਰੇ ਹੋਏ
ਨੇ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਸਾਰੇ । ਓਹ ਵੀ ਲਗੇ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਆਏ ਮੀਰਾਂ
ਭਗਤਨੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾਰ ਸਾਰੇ ।

ਤਬਾ

ਚਿਤ ਏਹਨਾਂ ਦੇ ਏਹ ਸਲਾਹ ਸੀਰੀ ਗੁਰੂ ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨੇ
ਹਟਾ ਦਿਆਂਗੇ । ਨਹੀਂ ਤੇ ਓਸ ਦੀ ਅਲਖ ਮੁਕਾ ਦਿਆਂਗੇ ਲਾਜ
ਪੇਕਿਆਂ ਦੀ ਸੋਹਰੇ ਲਾ ਦਿਆਂਗੇ । ਕਲੰਕ ਲਗਿਆ ਹੁਣੇ ਹੀ ਲਾਹ
ਦਿਆਂਗੇ ਅਗੋਂ ਵਾਸਤੇ ਏਹੋ ਸਮਝਾ ਦਿਆਂਗੇ । ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ
ਚੁਮਾਰ ਨਾਹੀਂ ਏਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਟਾ ਦਿਆਂਗੇ । ਏਹ ਮੀਰਾਂ ਦੇ
ਸੋਹਰੇ ਦੇ ਖਿਆਲ ਸੀਰੀ ਸਤਸੰਗ ਏਹ ਲਗਾ ਦਿਵਾਨ ਸੋਹਣਾ ।
ਮੀਰਾਂ, ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਸਨ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ
ਫੁਰਮਾਨ ਸੋਹਣਾ ॥

ਸੋਰਠ

ਦੁਲਭੁ ਜਨਮੁ ਪੁੰਨ ਫਲ ਪਾਇਓ ਬਿਰਥਾ ਜਾਤ ਅਭਿਥੇਕੈ ॥ ਰਾਜੇ ਇੰਦ੍ਰ
ਸਮਸਰਿ ਗ੍ਰਿਹ ਆਸਨ ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਕਹਹੁ ਕਿਹ ਲੇਖੈ ॥ ੧ ॥
ਨਾ ਬਿਚਾਰਿਓ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੋ ਰਸੁ ॥ ਜਿਹ ਰਸ ਅਨਰਸ ਬੀਸਰ ਜਾਹੀ
॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਾਨਿ ਅਜਾਨ ਭਏ ਹਮ ਬਾਵਰ ਸੋਚ ਅਸੋਚ ਦਿਵਸ
ਜਾਹੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਬਲ ਨਿਬਲ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਪਰਮਾਰਥ ਪ੍ਰਵੇਸ ਨਹੀ
॥ ੨ ॥ ਕਹੀਅਤ ਆਨ ਅਚਰੀਅਤ ਅਨ ਕਛੁ ਸਮਝ ਨ ਪਰੈ ਅਪਰ
ਮਾਇਆ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਦਾਸ ਮਤਿ ਪਹ ਹਰ ਕੋਪ ਕਰਹੁ
ਜੀ ਦਇਆ ॥ ੩ ॥ ੩ ॥ ੪੦ ॥

ਚੰਦਰ ਭਾਗ ਮੀਰਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਰਤੂਤ ਦਸਣੀ

ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਿਆ ਸ਼ਾਂਤ ਗਈ ਵਰਤ ਸਾਰੇ ਉਠ ਰਾਣੇ ਨੇ ਅਰਜ
ਸੁਣਾ ਦਿਤੀ । ਮੈਂ ਬੜਾ ਪਾਪੀ ਗੁਨਾਹ ਗਾਰ ਹਾਂ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਬਖਸ਼
ਬਖਸ਼ੋ ਦੋਹੀ ਪਾ ਦਿਤੀ । ਮੈਂ ਔਗਣਾ ਦੀ ਪੰਡ ਬੰਨ ਬੈਠਾ, ਬਾਣੀ
ਤੇਰੀ ਨੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਲੁਹਾ ਦਿਤੀ । ਮੈਂ ਨਰਕ ਨੂੰ ਸੀ ਸਿਧਾ ਜਾਣ
ਲਗਾ, ਤੁਸੀ ਜਮਾਂ ਦੀ ਫਾਸੀ ਕਟਾ ਦਿਤੀ । ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਚੰਦਰ

(੧੫੭)

ਭਾਗ ਰਾਣੇ ਕਢ ਬੁਕਲੋਂ ਤੇਗ ਵਗਾ ਦਿਤੀ । ਰਾਜ, ਮਦ, ਮਾਇਆ,
ਨਸ਼ਾ ਬੜਾ ਸੀਗਾ ਦਿਲੋਂ ਧਾਰਿਆ ਚਿਤ ਹੰਕਾਰ ਹਾਂ ਮੈਂ । ਮੀਰਾਂ
ਬਾਈ ਦਾ ਸਿਰ ਸੀ ਕਟ ਦੇਣਾ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਲਿਆਇਆ ਤਲਵਾਰ
ਹਾਂ ਮੈਂ । ਬਾਣੀ ਸੁਣਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਚਿਤ ਹੋਈ ਹੋਇਆ ਆਪ ਕਾ ਹੁਣ
ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਾਂ ਮੈਂ । ਚੰਦਰ ਭਾਗ ਦੇ ਭਾਗ ਹੁਣ ਜਾਗ ਪਏ ਨੇ ਨਾਮ
ਦਾਨ ਲਵਾਂ ਪਾਹੁਲ ਧਾਰ ਹਾਂ ਮੈਂ ।

ਦੋਹਰਾ—ਸ਼ਾਂਤ ਗਤੀਬੀ ਧਾਰ ਕੇ ਰਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਆਇ ।

ਚੰਦਰ ਭਾਗ ਸਿਖ ਹੋ ਗਿਆ ਚਰਨ ਪਕਰ ਗੁਰ ਜਾਇ ॥

ਵਿਚੋਂ ਰਾਗ ਮਲਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬੋਲ ।

ਲਗੇ ਭਰਮੀ ਦੇ ਜੰਦਰੇ ਪਲ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਖੋਲ ॥

ਮਲਾਰ
ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮਿਲਤ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥੁ ਕਵਨ ਭਭਤਿ ਤੇ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈ
ਪਰਮਗਤੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹ ਉ ॥ ਮੈਲੇ ਕਪਰੇ ਕਹਾ ਲਗ ਧੋਵਉ ॥ ਆਵੇਗੀ
ਨੀਦ ਕਹਾ ਲਗੁ ਸੋਵਉ ॥ ੧ ॥ ਜੋਈ ਜੋਈ ਜੋਰਿਓ ਸੋਈ ਸੋਈ ਭਾਟਿਓ
॥ ਝੂਠੇ ਬਨਜ ਉਠਿ ਹੀ ਗਈ ਹਾਟਿਓ ॥ ੨ ॥ ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਭਇਓ
ਜਬ ਲੇਖੋ ॥ ਜੋਈ ਜੋਈ ਕੀਨੋ ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਖਿਓ ॥ ੩ ॥ ੩ ॥ ੩੦ ॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਖੋਲ ਕਪਾਟ ਦਿਤੇ ਸਾਂਗਾ ਰਾਣਾ ਭੀ ਅਰਜ
ਗੁਜਾਰ ਕਰਦਾ । ਧੰਨ ਤੁਸੀ ਸਤਿਗੁਰ ਧੰਨ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਧੰਨ ਓਹ
ਜੋ ਨਿਤ ਦੀਦਾਰ ਕਰਦਾ । ਸਾਨੂੰ ਹੰਕਾਰ, ਅਸੀ ਰਾਣੇ ਵਡੇ ਸਭ ਤੇ
ਦਸੋ ਕਿਵੇਂ ਜੀ ਹੋਉ ਅਧਾਰ ਘਰ ਦਾ । ਸਾਂਗਾ ਮਾਣ ਨਿਰਮਾਣ,
ਗਰੀਬ ਹੋਕੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੀ ਅਰਜ ਉਚਾਰ ਕਰਦਾ ।

ਭਗਤ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣਾ

ਰਾਗ ਸੋਰਠਿ

ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਰਿ ਤਰ ਚਿੰਤਾ ਮਨਿ ਕਾਮਧੇਨ ਬਸਿ ਜਾਕੈ ਰੋ ।

ਟੀਕਾ—ਹੇ ਰਾਜਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਮਧੇਨ ਗੰਊ ਚਿੰਤਾਮਨ ਮਨ ਦੀਆਂ ਇਛਾਂ
ਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।

(੧੫੮)

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ, ਅਸਟ ਦਸਾ ਸਿਧਿ ਨਵਨਿਧਿ ਕਰੰਤਲ ਤਾਕੇ ॥

ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਅਠ ਸਿਧਾਂ, ਮਹਾਂ ਸਿਧਾਂ ਨੇ ਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹਥ ਧਰ ਕੇ ਸੰਸਾਰ
ਵਿਚ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਵੇ ਆਦਿਕ ਬੂਠੇ ਸਮਝੇ ਹਨ ।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨ ਜਪਸ ਰਸਨਾ ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਹੀ ਜਪਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ।

ਅਵਰਿ ਸਭ ਛਾਡਿ ਬਚਨ ਰਸਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਬਿਨਾਂ ਜਾਪ ਤੋਂ ਹੋਰ (ਪੁਰਾਨਾ ਦੀ ਰਚਨਾ) ਛੱਡ ਦਿਓ, ਭਾਵ ਪੜ੍ਹੋ ਨਾ
ਬਿਨਾ ਨਾਮ ਤੇ ।

ਨਾਨਾ ਖਿਆਨ ਪੁਰਾਨ ਬੇਦ ਵਿਚ ਚਉਤੀਸ ਅਛਰ ਮਾਂਹੀ ।

ਬੇਦਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਪੁਰਾਣਾ ਅੰਦਰ ਕਈ ਭੇਦ ਪਾਏ ਹੋਏ ਨੇ ਏਹਨਾਂ ਚਉਤੀ ਅਖਰਾ
ਦੁਆਰਾ ਜਿਵੇਂ—

ਬਿਆਸ ਬੀਚਾਰਿ ਕਹਿਓ ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਰਨਾਹੀ ॥ ੨ ॥

ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਬਰਾਬਰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਹਜ ਸਮਾਧਿ ਉਪਾਧਿ ਫਹਤ ਫੁਨਿ ਬਡੈ ਭਾਗਿ ਲਿਵਲਾਗੀ ॥

ਨਿਤਨੇਮ ਹਰ ਰੋਜ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਡੇ ਭਧ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਉਦਾਸ ਦਾਸ ਮਤਿ ਜਨਮ ਮਰਨ ਭੈ ਭਾਗੀ ॥ ੩ ॥ ੨॥੧੭॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਭੈ ਨਾਮ ਜਪਨੇ ਤੇ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਦੋਹਰਾ—ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਾਣੇ ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ।

ਮੀਰਾਂ ਤਾਰੀ ਪਰੀਤ ਕਰ ਮੈਨੂੰ ਭੀ ਤਿਉਂ ਤਾਰ ।

ਰਾਜੇ ਦਾ ਸੇਵਕ ਹੋਣਾ

ਭਜਨ ਪੁਛ ਰਾਣੇ ਸੇਵਕ ਸਰਬ ਹੋਏ ਜਨਮ ਮਰਨ ਚੁਰਾਸੀ
ਦਾ ਟਾਲ ਦਿਤਾ । ਸਾਂਗੇ ਰਾਣੇ ਨੂੰ ਕਰ ਨਿਹਾਲ ਦਿਤਾ ਸੁਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਦਾ ਕੁੰਡ ਸੰਭਾਲ ਦਿਤਾ । ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਤਾਲੀ ਅੰਦਰ ਮੇਹੜ
ਪਿੰਡ ਰਹਿਕੇ ਕਰ ਨਿਹਾਲ ਦਿਤਾ । ਓਸ ਦੇਸ ਮਾਰਵਾੜ ਵਿਚ ਸਾਰੇ
ਸਾਰੇ ਜਾਪ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਦਿਤਾ । ਜਗਾ ਮੀਰਾਂ ਨੇ ਮੰਦਰ ਦੀ
ਯਾਦ ਅੰਦਰ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਨਾਮ ਓਥੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ

ਜੀ ਕੀਰਤਨ ਨਿਤ ਹੋਵੇ ਭਗਤੀ ਪਰੇਮ ਦਾ ਸੀ ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਓਥੇ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ

ਇਕ ਦਿਨ ਮੀਰਾਂ ਤੜਕੇ ਉਠ ਕੇ ਤੇ, ਸੁਚ ਸੋਚ ਹੋ ਕੀਤਾ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਬੈਠੀ ਬਿਰਤ ਇਕਾਂਤ ਤੇ ਜਾਪ ਕਰਦੀ, ਕੀਤਾ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਪਹਿਲੇ। ਸੂਰਜ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇ
ਰਾਤ ਬੀਤੀ, ਲਾਲੀ ਪ੍ਰਗਟੀ ਵਿਚ ਜਹਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਨੀਲੇ ਅੰਬਰੇ
ਗੂਜ ਦੇ ਮੋਰ ਪੰਛੀ, ਬਦਲ ਕੜਕੇ ਨੇ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨ ਪਹਿਲੇ।
ਓਧਰ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਵਿਚ ਬੈਠੇ, ਸੋਭਾ ਪਾਵਦੇ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ
ਪਹਿਲੇ। ਮੀਰਾਂ ਭਗਤਨੀ ਚਲ ਕੇ ਆਪ ਆਏ, ਕਰੇ ਬੰਦਨਾ ਸੀਸ
ਝੁਕਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਬੜੀ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ, ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ
ਜੀ ਨੇ ਮੋਹਰਬਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਪਿਛਲੇ ਜੁਗ ਅੰਦਰ ਮੁਕਤ ਕਠਨ
ਮਿਲਦੀ, ਲਿਖ ਗਏ ਨੇ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਪਹਿਲੇ ਸਚ ਬੋਲੇ
ਸਤਿਜੁਗ ਅੰਦਰ, ਸਤਿ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਕਲਿਆਨ ਪਹਿਲੇ।
ਤਰੇਤੇ ਜੁਗ ਤੇ ਦਾਨ ਕਲਿਆਨ ਹੁੰਦੀ, ਲਿਖੇ ਬਿਆਸ ਜੀ ਨੇ
ਦਾਸਤਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਦੁਆਪਰ ਜੁਗ ਅੰਦਰ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਕੀਤੇ,
ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਨ ਪਹਿਲੇ। ਕਲਜੁਗ ਵਿਚ ਜੀਵਾਂ
ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੀ, ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਤੇ ਮਿਲੇ ਕਲਿਆਨ ਪਹਿਲੇ।

ਤਬਾ

ਸਤਿਜੁਗ ਅੰਦਰ ਸਜਾ ਏਹ ਮਿਲਦੀ, ਨਗਰੀ ਪੀੜਦੇ ਇਕ
ਕਸੂਰ ਬਦਲੇ। ਤਰੇਤੇ ਮਿਲਦੀ ਸਜਾ ਸੀ ਘਰ ਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਇਕ
ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੰਦੂਰ ਬਦਲੇ। ਦੁਆਪਰ ਜੁਗ ਅੰਦਰ ਕੁਲ ਪਕੜ
ਲੈਂਦੇ, ਕੋਲੂ ਪੀੜਦੇ ਕਿਸੇ ਬਸੂਰ ਬਦਲੇ। ਕਲਜੁਗ ਜੇਹੜਾ ਕਰੇ
ਸੋ ਪਾਵੇ,, ਕੀਤਾ ਨਿਆਂ ਹੈ ਇਸ ਹਜ਼ੂਰ ਬਦਲੇ। ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ
ਕੋਹੜੀ ਰਹਿਤ ਰਖੇ, ਕਰਮ ਜਗ ਜਾ ਦਾਨ ਨੂੰ ਵਾਰਨਾ ਜੀ।
ਮੀਰਾਂਬਾਈ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ, ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਰਾਹ

ਨਿਖਾਰਨਾ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਵਲੋਂ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼

ਭਗਤ ਆਖਿਆ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਧੰਨ ਹੈ ਤੂੰ ਤੈਨੂੰ ਨਾਮ ਦਾ ਹੈ ਸੱਚਾ
ਰੰਗ ਮੀਰਾਂ ਕਲੂ ਕਾਲ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਹੋ, ਕਰਨਾ ਸਾਧੂਆਂ
ਦਾ ਨਿੱਤ ਸੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਅਠਾਰਾਂ ਪੁਰਾਨ ਵਸਨ, ਗੁਰ
ਧਾਰਨਾ ਹੋ ਨਿਸੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ ਸਫਾਈ ਸਰੀਰ
ਬਦਲੇ, ਟੁਬੀ ਜਾ ਨਹਾਉਣਾ ਨਿਤ ਗੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਨਿਸਾ ਕਰਮ
ਕਰਨਾ ਨਿਤ ਨੇਮ ਹੈ ਜੀ, ਮਨ ਮੋੜਨਾ ਰੋਕਣਾ ਤੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਕਥਾ
ਨਿਤ ਸੁਣਨੀ ਰਬ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ, ਮੰਤ੍ਰ ਜਾਪ ਕਰਨਾ ਲਾਹੁਣਾ
ਜੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਸੁਰਾਂ ਵਿਚ ਜਸ ਗਾਉਣਾ, ਸੰਗ ਤਾਰ
ਸਤਾਰ ਤਰੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਕਵਿਤਾ ਕਰਨੀ ਪਰੇਮ ਪਰੀਤ ਵਾਲੀ, ਵਸ
ਕਰਨਾ ਮਨ ਮਤੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ,
ਕਵੀ ਨਾਲ ਸੰਗਤੀਏ ਅੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ, ਨਹੀਂ ਵਿਸਰਨਾ ਜੀ ਇਕ ਪੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਭਗਤੀ ਰੂਪ
ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ, ਲੋਕ ਲਜਿਆ ਤੋਂ ਜਾਣਾ ਲੰਘ ਮੀਰਾਂ ।
ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਮੁਕਤ ਪਾਵੇ, ਸੰਤ ਜਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਰ ਜੀ
ਅੰਗ ਮੀਰਾਂ । ਪਿਛਲੇ ਜੁਗ ਤਪ ਦਾਨ ਤੇ ਸਚ ਤਿੰਨੇ, ਮਿਲਦੀ
ਮੁਕਤ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਕਲਿਆਨ ਮੀਰਾਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਲੂ ਮੇਂ ਨਾਮ ਜਪ
ਲੈ, ਮੁਕਤ ਮਿਲੇਗੀ ਜਪੇ ਭਗਵਾਨ ਮੀਰਾਂ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਭਗਤ ਜੀ ਮੇਹੜ ਅੰਦਰ, ਸਤਿਨਾਮ ਸਤਿਸੰਗ
ਚਲਾਇਆ ਜੀ । ਓਥੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ ਜੀ, ਦਰਸ਼ਨ
ਜਾਇਕੇ ਸੰਗੀਆਂ ਪਾਇਆ ਜੀ । ਸਾਂਗੇ ਰਾਣੇ ਉਦੇ ਪੁਰ ਵਾਲੜੇ ਨੇ,
ਹਥ ਜੋੜ ਪਲਾ ਗਲ ਪਾਇਆ ਜੀ । ਬੜੀ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਅਰਸ਼
ਕੀਤੀ, ਉਦੇ ਪੁਰ ਚਲੇ ਮੇਰੇ ਰਾਇਆ ਜੀ । ਜਿਵੇਂ ਤਾਰਿਆ ਮੇਹੜ

(੧੬੧)

ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਤਿਵੇਂ ਤਾਰ ਸਾਨੂੰ ਛੋਹ ਲਾਇਕੇ ਜੀ। ਮੈਨੂੰ
ਤਾਂਬਿਓਂ ਕੰਚਨ ਕਰ ਜਾਵੇ, ਓਥੇ ਘਰ ਸਤਿਸੰਗ ਬਨਾਇਕੇ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਉਦੇ ਪੁਰ ਆਉਣਾ

ਮੰਨ ਬੇਨਤੀ ਰਾਜੇ ਦੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ, ਉਦੇ ਪੁਰ ਆਏ ਛੇਤੀ
ਦੱਲ ਬਾਬੇ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਦਿਰੜਾਇਕੇ ਦੇਸ ਸਾਰੇ, ਡੰਕੇ ਧਰਮਦੇ ਵਜੇ
ਅਟੱਲ ਵਾਜੇ। ਪਥਰ ਪੂਜਾ ਛੁਡਾ ਕੇ ਦੇਸ ਵਿਚੋਂ, ਦਸੇ ਨਾਮ ਜਪੋਣ
ਦੇ ਵਲ ਬਾਬੇ। ਮੀਰਾਂ ਭਗਤਣੀ ਚੰਦ ਸੀ ਭਾਗ ਦੋਨੋਂ ਭੈਣ ਭਰਾ
ਆਏ ਕੋਲ ਚਲ ਬਾਬੇ। ਉਦੇ ਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਨੇ,
ਪੰਨ ਭਾਗ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨਿਵਾਸ ਏਥੇ। ਰਾਜੇ ਮੰਦਰ ਇਕ ਬਣਾ
ਦਿਤਾ। ਕੀਤਾ ਭਗਤ ਜੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਵਾਸ ਏਥੇ।

ਉਦੇ ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਰਵਿਦਾਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ

ਉਦੇ ਪੁਰ ਰਾਣੇ ਸਾਂਗੇ ਸਾਹ ਜੀ ਨੇ, ਇਕ ਮੰਦਰ ਸੋਹਣਾ
ਬਣਵਾਇਆ ਜੀ। ਨਿਤਾਪ੍ਰਤ ਸਤਿਸੰਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ, ਹੋਵੇ ਕੀਰਤਨ
ਦੂਣ ਸਵਾਇਆ ਜੀ। ਅੰਬਰ ਰੁੱਜਿਆ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਲੋਕ
ਲਾਜ ਦਾ ਭਰਮ ਗਵਾਇਆ ਜੀ। ਦਿਲੋਂ ਹਿਰਸ ਨਾ ਹਾਰਦੇ ਡੋਲਦੇ
ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਕ ਉਤੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ ਜੀ। ਘਰ ਸੋਹਰਿਆਂ ਦੇ
ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਰਹਿੰਦੀ ਫੰਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਦੂਣ ਸਵਾਇਆ ਜੀ। ਨਿਤ
ਮੈਹਲ ਤੋਂ ਜਾਇ ਸਤਸੰਗ ਅੰਦਰ ਜਿਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਰਸ਼ ਤੋਂ
ਆਇਆ ਜੀ। ਗੀਤ ਨਿਤ ਗੋਬਿੰਦ ਦੇ ਗੋਣ ਸਾਧੂ ਬਾਜੇ ਢੋਲਕੀ
ਛੈਣੇ ਵਜਾਇਆ ਜੀ। ਮੀਰਾਂ ਗਾਂਵਦੀ ਸ਼ਬਦ ਸਿਤਾਰ ਹਰਦਮ ਮਿਠੀ
ਸੁਰ ਮੇਂ ਮਸਤ ਬੁਲਾਇਆ ਜੀ। ਕਰੇ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਪੈਰੀਂ ਘੁੰਗਰੂ ਪਾ
ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਗਗਨ ਸੁਹਾਇਆ ਜੀ। ਲੋਕ ਲਾਜ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ
ਮਸਤ ਹੋਈ ਮੀਰਾਂ ਨਿਤ ਸਤਸੰਗ ਸੁਨਾਇਆ ਜੀ। ਸੱਸ, ਨਣਦ
ਹੈ ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਤਾਈਂ ਸਮਝਾਉਣ
ਆਈਆਂ। ਮੀਰਾਂ ਛਡ ਦੇ ਤੂੰ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨਾ ਦੋਵੇਂ ਬੈਠ ਕੋਲੇ

ਹਟੋਣ ਆਈਆਂ।

ਸਸ ਤੇ ਨਣਦ ਨੇ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਸਤਸੰਗ ਘਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ

ਸੱਸ ਆਖਦੀ ਮੀਰਾਂ ਤੂੰ ਬਸ ਕਰ ਨੀ ਦੂਦਾ ਰਾਏ ਨੂੰ ਲਾਜ ਨਾ
ਲਾ ਮੀਰਾਂ। ਮੇਹੜ ਵਾਸੀਆਂ ਤਾਈਂ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਸਾਂਗੇ ਰਾਣੇ
ਦਾ ਕਰੀਂ ਨਾ ਨਾਂ ਮੀਰਾਂ। ਰਾਣੀ ਮਾਂ ਤੇਰੀ, ਵੀਰ ਪਿਤਾ ਤੇਰਾ ਹਾਰ
ਥਕ ਗਏ ਤੈਨੂੰ ਸਮਝਾ ਮੀਰਾਂ। ਫਿੰਦੀ ਸੀਸ ਤੇ ਗਲ ਵਿਚ ਹਾਰ ਪਾ
ਲੈ ਕੜਾ ਸੋਨੇ ਦਾ ਬਾਂਹ ਲੈ ਪਾ ਮੀਰਾਂ। ਜੇਵਰ ਪਹਿਨ ਤੇ ਬਸਤਰ
ਪਾ ਰੇਸ਼ਮ ਸਾਧਾਂ ਵਾਲੜੇ ਕਪੜੇ ਲਾਹ ਮੀਰਾਂ। ਨਿਤਨੇਮ ਰਵਿਦਾਸ
ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦੀ, ਦਿਤੀ ਲਾਜ ਨੀ ਤੂੰ ਗੁਵਾ ਮੀਰਾਂ। ਨੀ ਤੂੰ ਨਿਤ
ਪੈਰੀਂ ਓਹਦੇ ਸੀਸ ਧਰਦੀ ਤੈਨੇ ਆਈ ਨਾ ਕਿਉਂ ਖਿੜਾ ਮੀਰਾਂ।
ਰਾਜ ਪੁਤਰੀ ਉਮਰ ਜੁਆਨ ਤੇਰੀ, ਨਿਤ ਨਢਦੀ ਗਿਧੇ ਨੂੰ ਪਾ
ਮੀਰਾਂ। ਛਤਰੀ ਵੰਸ ਹਿੰਦੂ ਕੁਲ ਬਹੁਤ ਉਚੀ ਏਹ ਨਾ ਮਥੇ ਕਲੇਕ
ਤੂੰ ਲਾ ਮੀਰਾਂ। ਛਡ ਦੇ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਚੁਮਾਰ ਤਾਈਂ ਤੈਨੂੰ ਭਾਬੀਏ ਅਸੀਂ
ਮਾਮਝਾ ਰਹੀਆਂ। ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪ ਲੈ, ਜਾਣੋਂ
ਸੰਗ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਹਟਾ ਰਹੀਆਂ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਜਵਾਬ

ਮੀਰਾਂ ਹਸ ਕੇ ਆਖਿਆ ਅੰਬੀਏ ਜੀ ਪੇਕੇ ਤਾਰਤੇ ਸੋਹਰੇ ਵੀ
ਤਾਰਨੇ ਆਂ। ਏਸ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੋਂ ਰਾਜ ਸਾਜ
ਸੁਖ ਸਭੇ ਵਾਰਨੇ ਆਂ। ਮਾਏ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰੂ ਅਪਾਰ ਮੈਨੂੰ ਸਿਦਕ
ਧਾਰਿਆ ਗੁਰੂ ਨੇ ਤਾਰਨੇ ਆਂ। ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਜਾਂ ਬਲਿਹਾਰਨੇ ਹਾਂ
ਭਵ ਸਾਗਰੋਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨੇ ਆਂ। ਏਹ ਸੁਣਕੇ ਮੀਰਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ
ਉਚਾ ਫੇਰ ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲ ਨ ਵਰਜਿਓ ਜੀ। ਮੀਰਾਂ ਕਰਦੀ ਨਿਤ
ਸਤਸੰਗ ਡਾਢਾ ਵਾਂਗ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਮੀਰਾਂ ਨੇ ਗਰਜਿਓ ਜੀ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਪਦੇ ੨੨

ਅਬ ਮੀਰਾਂ ਮਾਨ ਲੀਜੋ ਯੇ ਮਹਾਰੀ ਹਾਜੀ ਥਨੇ ਸਹੀਆਂ ਬਰਜੇ ਸਾਰੀ।

੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਰਾਜਾ ਬਰਜੈ, ਰਾਣੀ ਬਰਜੈ, ਬਰਜੈ ਸਭ ਪ੍ਰਵਾਰੀ।

(੧੬੩)

ਕੁੰਵਰ ਪਾਟਵੀ ਸੋਭੀ ਬਰਜੇ ਔਰ ਸਹੇਲੀਆਂ ਸਾਰੀ । ਸੀਸ ਫੂਲ ਸਿਰ
ਉਪਰ ਸੋਹਦੇ ਬੰਦਲੀ ਸੋਭਾ ਭਾਰੀ । ਗਲੇ ਗੁਜਾਰੀ ਕੜਾ, ਮੈਂ ਨੇਬਰ,
ਪਹਿਰੇ ਵਾਰੀ । ਸਾਧਨ ਕੇ ਢਿਗ ਬੈਠ ਬੈਠ ਕੇ ਲਾਜ ਗਵਾਈ ਸਾਰੀ ।
ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਉਠ, ਨੀਚ ਘਰ ਜਾਵੇ ਕੁਲ ਨੂੰ ਲਗਾਵੇ ਗਾਰੀ । ਬੜਾ ਘਰਾਂ
ਕੇ ਛੋਟੂ ਕਹਾਵੇ, ਨਾਚੇ ਦੇ ਦੇ ਤਾਰੀ । ਬਰ ਪਾਇਓ ਹਿੰਦਵਾਣੀ ਸੂਰਜ,
ਅਬ ਦਿਲ ਮੈਂ ਕਿਆ ਧਾਰੀ । ਤਾਰਿਓ ਪੀਹਰ ਸਾਸਰੇ ਤਾਰਿਯੋ, ਮਾਯੋ
ਤਾਰੀ । ਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿਲਿਆ ਚਰਨ ਕਮਲ ਬਲਰਾਰੀ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਵਲੋਂ ਸਸ ਨੂੰ ਜਬਾਬ

ਲਾਜੇ ਪੀਹਰ ਸਾਸਰੇ, ਮਤਾਇਣੇ ਮੇਂ ਸਾਲ ।
ਸਭ ਹੀ ਲਾਜੇ ਮੋਹੜਤੀਆ ਸਸੁ ਬੁਰਾ ਕਹੇ ਸੰਸਾਰ ॥

*ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ

ਚੋਰੀ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਮਾਰ ਗਈ ਕਹਿ ਮੈਂ ਕਰੂੰ ਅਕਾਜ ।
ਪੁੰਨ ਕੇ ਮਾਰਗ ਚਾਲਤੀ ਬਖ ਮਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ।

ਦੋਹਰਾ—ਪ੍ਰੇਮ ਰਿਦੇ ਮੇਂ ਜਾਗਿਆ ਮੀਰਾਂ ਭਈ ਨਿਸ਼ੰਗ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਨਾ ਉਤਰੇ ਨਾਮ ਮਸਤ ਹੈ ਭੰਗ ॥

ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਆਉਣਾ ਤੇ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਣਾ

ਬੈਂਤ—ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਭਗਤ ਉਦੇ ਪੁਰ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਿਖ ਬਹੁਤੇ
ਓਥੇ ਆਇਕੇ ਜੀ । ਮਹਾਰਾਣੇ ਸਾਂਗੇ ਜਾਇਆ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਸੇਵਕ
ਬਣਿਆ ਸੇਵ ਕਮਾਇ ਕੇ ਜੀ । ਬਿਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਪੂਜ ਵੱਡੀ
ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਜੀ ਠੀਕ ਸਮਝਾਇਕੇ ਜੀ । ਉਦੇ ਪੁਰ ਤੋਂ ਕੂਚ ਦੇ ਕਰਨ
ਵੇਲੇ ਮੀਰਾਂ ਨੈਣ ਰੋਵੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਇਕੇ ਜੀ । ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ, ਕਰਮਾਂ,
ਸਾਂਗਾ ਬਹੁਤ ਰਾਣੇ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚੰਦਰ ਭਾਗ ਭਾਈ । ਓਸ
ਦੇਸ ਦੇ ਸਿਖ ਸੀ ਬਹੁਤ ਹੋਏ ਦਰਸ਼ਨ ਆਨ ਕਰਦੇ ਮੈਹਲ ਤਿਆਗ
ਭਾਈ । ਵਿਦਿਆ ਹੋਏ ਭਗਤ ਜੀ ਸਬਦ ਬੋਲਣ ਜਾਣੇ ਵਿਚ

*ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਦ ਨੇ । ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੇ ਨਿਤ
ਸਤਸੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮੀਰਾਂ ਪੰਥੀ ਪੈ ਗਿਆ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ
ਭਗਤ ਦੀ ਬਾਣੀ ਪੜਦੇ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

(੧੬੪)

ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਭਾਈ । ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਤੂੰ ਸਦਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰਨਾ
ਏਹੀ ਨਿਤ ਤੂੰ ਕਰੀਂ ਸੁਹਾਗ ਭਾਈ ।

ਸ਼ਬਦ ਧਨਾਸਰੀ

ਚਿਤ ਸਿਮਰਨ ਕਰਉ ਨੈਨ ਅਵਿਲੋਕਨੋ ਸੁਵਨ ਬਾਣੀ ਸੁਜਧੁ ਪੂਰ
ਰਾਖਉ ॥ ਮਨੁ ਸੇ ਮਧੁਕਰੁ ਕਰਉ ਚਰਨ ਹਿਰਦੈ ਧਰਉ ਰਸਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਭਾਖਉ ॥ ੧ ॥ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜਿਉ ਜਿਨਿ ਘਟੈ ਮੈ
ਤਉ ਮੋਲਿ ਮਹਗੀ ਲਈ ਜੀਅ ਸਟੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ
ਬਿਨਾ ਭਾਉ ਨਹੀ ਉਪਜੈ ਭਾਵ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਹੋਇ ਤੇਰੀ ॥ ਕਹੈ
ਰਵਿਦਾਸ ਇਕੁ ਬੇਨਤੀ ਹਰਿ ਸਿਉ ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੇਰੀ ॥੨੨॥

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਭਰਿਆ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਹੋਏ ਗਿਆ ਸੀ
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਭ ਨੂੰ । ਲਗੇ ਭਜਨ ਕਰਨੇ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਦਾ,
ਬਾਬਾ ਦਿਸਣ ਲਗਾ ਮੇਹਰਵਾਨ ਸਭ ਨੂੰ । ਚਰਨੀ ਸਭ ਪੈਂਦੇ ਰੱਬ
ਸਮਝਕੇ ਤੇ ਭਗਤ ਦਿਸਦਾ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਸਭ ਨੂੰ । ਬਾਹਮਣ
ਬਾਣੀਏ ਠਾਕਰ ਸਿਖ ਬਹੁਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਭਜਨ ਸੁਨਾਣ ਸਭ
ਨੂੰ । ਬਾਬਾ ਰਾਜੇ ਦੇ ਤਾਈਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੁਚੇ ਬਚਨ ਤੋਂ ਆਪ
ਸਮਝਾਨ ਸਭ ਨੂੰ । ਕਰੋ ਅਦਲ ਨੂੰ ਨਾ ਬੇਅਦਲ ਕਰਨਾ, ਰਖੋ
ਸੀਲ ਸੰਤੋਖ ਬੁਖਾਨ ਸਭ ਨੂੰ । ਪ੍ਰੇਮ ਬਹੁਤ ਕੀਤਾ ਓਥੇ ਸੰਗਤਾਂ
ਨੇ ਸੱਤ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਖਾਨ ਸਭ ਨੂੰ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕੂਚ ਕਰ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਚਲਦੀ ਵਾਰ ਨੇ ਦਰਸ ਵਿਖਾਨ ਸਭ ਨੂੰ ।

ਭਗਤਨੀ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦੀ ਅਰਜ਼

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਵਿਰਾਗ ਵਿਚ ਰੋਣ ਲਗੀ, ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਏ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਇਓ ਨਾ । ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਅਗਨ ਬੁਝਾ ਦਿਤੀ, ਮੈਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਮਨੋ ਭਲਾਇਓ ਨਾ । ਮੈਂ ਚਰਨ ਦਾਸੀ ਚਰਨ ਧੂੜ ਮੰਗੀ
ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵਿਛੋੜਾ ਵੀ ਪਾਇਓ ਨਾ । ਵਾਰ ਵਾਰ ਮੀਰਾਂ ਏਹੋ ਅਰਜ਼
ਕਰਦੀ, ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਇਓ ਨਾ । ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੇਹਰ

(੧੬੫)

ਦਾ ਹਥ ਰਖੋ, ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਤੇ ਹੋਵੇ ਤਸਵੀਰ ਬਾਬਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਏਹ
ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਆਖੇ ਮੀਰਾਂ ਭਗਤਨੀ ਕਹੇ ਅਖੀਰ ਬਾਬਾ ।

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਦਾ ਸ਼ਬਦ

ਮਨ ਹਮਾਰਾ ਏਧਿਓ, ਰੀ ਮਾਈ ਕਵਲ ਨੈਨ ਅਪਨੈ ਗਾਨ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਤੀਖ ਤੀਰ ਬੇਦ ਸਰੀਰ ਦੂਰ ਗਇਓ ਮਾਈ । ਲਾਗਿਓ ਤਬ
ਜਾਨਿਓ ਨਹੀ ਅਬ ਨ ਸਹਿਓ ਜਾਈ ਰੀ ਮਾਈ । ੧ ॥ ਰੀਤ ਮੰਤ
ਅਉਖਦ ਕਰਉ ਤਉ ਪੀਰ ਨ ਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਹੈ ਕੋਊ ਉਪਕਾਰ ਕਰੈ
ਕਠਨ ਦਰਦ ਮਾਈ ॥ ੨ ॥ ਨਿਕਟ ਹਉ ਤੁਮ ਦੂਰ ' ਨਹੀ ਬੇਗ ਮਿਲਹੁ
ਆਈ ॥ ਮੀਰਾਂ ਗਿਰਧਰ ਸੁਆਮੀ ਦਿਆਲ ਤਨ ਕੀ ਤਪਤਿ ਬੁਝਾਈ ॥
ਰੀ ਮਾਈ ਕਵਲ ਨੈਨ ਅਪਨੈ ਗੁਨ ਬਾਂਧਿਓ ਮਾਈ ॥ ਮੇਰਾ ਮਨ ਲਾਗੋ
ਹਰ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅਬ ਨ ਰਹੂੰਗੀ ਅਟਕੀ ॥ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਓ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ
ਦੀਨੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੁਟਕੀ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਵਰ ਦੇਣਾ ਅਮਰ ਹੋਣ ਦਾ

ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਬਲਿਹਾਰ ਬਲਿਹਾਰ
ਬਲਿਹਾਰ ਬੇਟੀ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਤ
ਕਰਨਾ ਸਤਿਸੰਗ ਦਰਬਾਰ ਬੇਟੀ । ਕਰੀਂ ਸੰਗ ਬੇਟੀ ਸਚੇ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ
ਸ਼ਬਦ ਗਾਵਣੇ ਨਾਲ ਸਤਾਰ ਬੇਟੀ । ਬਾਣੀ ਬਣੂ ਜੋ ਤੇਰੇ ਮੁਖਾਰ ਤੋਂ
ਜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹੋਊ ਸੰਸਾਰ ਬੇਟੀ । ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਤੇਰਾ ਪੰਥ
ਚਲੇ ਰਵੇ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਚਮਕਾ ਮਾਰ ਬੇਟੀ । ਜਦ ਤਕ ਚੰਦ ਸੂਰਜ
ਰੋਸ਼ਨ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਦੇਹਾਂ ਨਾਲ ਨੇ ਝੁਠੇ ਵਪਾਰ ਬੇਟੀ । ਨਾਮ ਜਾਪ
ਕਰ ਕੇ ਹੋਈ ਅਮਰ ਤੂੰ ਹੈਂ ਸਾਸ ਸਾਸ ਜਪਣਾ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਬੇਟੀ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਸਤਕਰਤਾਰ ਬੇਟੀ, ਜਪੋ ਜਾਪ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਬੇਟੀ ।

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਉਦੇ ਪੁਰ ਤੋਂ ਭਗਤ ਜੀ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਰਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਜੈਪੁਰ ਜੋਧ ਪੁਰ ਤੇ ਬੁੰਦੀਗੜ ਝਾਂਸੀ ਬੀਕਾ ਨੇਰ ਤੇ
ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਟੋਂਕ, ਆਗਰੇ, ਭਰਤਪੁਰ, ਕਾਹਨਪੁਰ ਤੇ
ਮਥਰਾ, ਅਜੁਧਿਆ ਦੇਖ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਪੀਲੀ ਭੀਤ, ਉਜੈਨ,
ਨੈਪਾਲ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਨੇ । ਫੀਮ,

ਚਰਸ, ਹੁਕਾ, ਸੁਲਫੇ ਦੂਰ ਕੀਤੇ, ਦਾਤੂ ਮਾਸ ਤੋਂ ਕਰੇ ਇਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਪਿੰਡੇ ਪਿੰਡ ਤੁਰ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਲ ਆਏ, ਗਾਜੀ ਪੁਰੇ ਦੇ ਕਿਲੇ ਅਟਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਰਾਜੇ ਚੰਦ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੇ ਕਰੀ ਸੇਵਾ, ਕਿਲੇ ਆਪਣੇ ਕਰੇ ਉਤਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਏਥੇ ਗੰਗਾ ਪਥਰੀ ਹੇਠ ਲਹਿਰ ਚਲੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਆਣ ਕੀਤੇ ਨਰ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਕਈ ਦਿਨ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਕਥਾ ਕਰਕੇ, ਬਹੁਤ ਵਿਗੜੀਆਂ ਟੂਹਾਂ ਸੁਧਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਜਸ ਹੋਂਵਦਾ ਭਗਤ ਦਾ ਦੇਸ ਅੰਦਰ, ਸਚੇ ਰਾਹ ਦਸੇ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਗਾਜੀ ਪੁਰ ਤੋਂ ਭਗਤ ਜੀ ਪਾਏ ਚਾਲੇ, ਸੋਢੇ ਕੀਤੇ ਸੀ ਨਾਮ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਤਾਲੀਆ ਸੀ, ਦੌਰੇ ਕਰ ਕੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀ ਆਂਵਦੇ ਨੇ। ਚੁਹੌਤ ਬਰਸ ਅੰਦਰ ਭਗਤ ਉਮਰ ਹੋਈ, ਘਰ ਬੈਠ ਸਤਸੰਗ ਕਰਾਂਵਦੇ ਨੇ।

ਪਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਤੋਂ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਛੁਡਾਉਣੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ
ਦੇ ਸਚੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ

ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਬੜੇ ਪਰਤਾਪ ਵਾਲੇ, ਬੈਰਾਗੀ ਮਤ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਦਾਂਵਦੇ ਸਨ। ਚੇਲੇ ਬਾਰਾਂ ਹੈਸਨ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ, ਬੜੇ ਅਜ ਮਤੀ ਉਹ ਕਹਾਂਵਦੇ ਸਨ। ਆਸਾ ਨੰਦ ਅਤੇ ਸੁਖਾ ਨੰਦ ਜੀ ਜੋ, ਮਹਾਂ ਨੰਦ ਸ੍ਰੀ ਨੰਦ ਬਤਾਂਵਦੇ ਸਨ। ਸੁਖ ਨੰਦ ਜੀ ਤੇ ਭਵਾਨੰਦ ਆਦੀ, ਸੁਰਸਰਾ, ਅਨੰਦ ਜੀ, ਨਾਲ ਰਲਾਂਵਦੇ ਸਨ। ਏਨਾ ਆਖਿਆ ਸੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਗੁਰ ਜੀ, ਕਠੇ ਕਰਨ ਸਲਾਹਾਂ ਮੰਨਾਂਵਦੇ ਸਨ। ਵਿਗੜੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਤੋਂ ਜਟ ਧੰਨਾ, ਸੈਨ ਨਾਈ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਕਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ। ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਜੰਜੂ ਤਿਲਕ ਤਿਆਗ ਦਿਤੇ ਰੋਹੜੇ ਵਿਚ ਰੰਗਾ, ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ ਸਤਿਗੁਰੂ।

ਸਥਾ

ਭਗਤ ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਨੇ ਨਾਮ ਜਪਦੇ, ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਾਨ ਹਰਦਮ। ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਅਤੀਤ ਗਰੀਬ ਆਵਣ, ਲੰਗਰ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਕਵਾਨ ਹਰਦਮ। ਖੀਰ ਚੌਲ ਭਾਜੀ ਸਾਗ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ,

(੧੬੭)

ਮਾਲ ਪੂਜੇ ਤੇ ਪੂਰੀ ਪਕਵਾਨ ਹਰਦਮ । ਲਗੇ ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ ਹਜ਼ੂਰ
ਲਗੀ, ਨਾਮਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਿੜ੍ਹਾਨ ਹਰਦਮ । ਜਲ ਥਲ ਅੰਦਰ
ਰੂਪ ਰਾਮ ਰਵਿਆ, ਇਕ ਜੋਤ ਅਕਾਲ ਜਪਾਨ ਹਰਦਮ । ਛਡੀ
ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਮੰਦਰਾਂ ਮੈਂ, ਲਾਹੇ ਜੰਜੂ ਨਾ ਵਜੇ ਘੜਿਆਲ ਦੇਖੇ ।
ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਖਵਰ ਆਨ ਹੋਈ, ਕਈ ਵਾਰ ਸੀ ਕਰ
ਖਿਆਲ ਦੇਖੇ ।

ਤਥਾ

ਮਹਾਰਾਜ ਤੇਰਾ ਰਵਿਦਾਸ ਚੇਲਾ, ਵਿਗੜਿਆ ਆਪ ਤੇ ਚੇਲੇ
ਵਿਗੜ ਦਿਤੇ । ਜੰਜੂ ਸੂਤ ਦਾ ਖਿਚਕੇ ਤੋੜ ਦਿਤਾ, ਸੰਖ ਘੜਿਆਲ
ਨੇ ਸਭ ਘਿਸਾੜ ਦਿਤੇ । ਠਾਕਰ ਪੂਜਦਾ ਕੋਈ ਹੈ ਸੁਣ ਲੈਂਦੇ, ਕਈ
ਪੂਜ ਠਾਕਰ ਸੇਵਕ ਝਾੜ ਦਿਤੇ । ਕਹਿੰਦੇ ਇਕ ਅਕਾਲ ਬਿਨ ਹੋਰ
ਪੂਜਾ ਐਰ ਗੈਰ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਨਾ ਨਹੀਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਓਸਨੇ
ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ, ਬਿਨਾਂ ਗੁਤਾਂ ਤੇ ਮਥਾ ਟਿਕਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ।

ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਚੇਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਪਾਸ ਆਉਣਾ

ਰਾਮਾਨੰਦ ਤੇ ਚੇਲੇ ਸਲਾਹ ਕਰਦੇ, ਚਲੋ ਰਵਿਦਾਸ ਕੋਲੇ ਆਪ
ਕੁਲ ਸਾਰੇ । ਪਾਣੀ ਦੁਧ ਗਿਲਾਸ ਤੇ ਧੂਪ ਚੰਨਣ, ਬਨਾਸਪਤੀ ਤੋੜੇ
ਸੋਹਣੇ ਫੁਲ ਸਾਰੇ । ਵੇਲਾ ਤਾੜਕੇ ਪੂਜਦਾ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ, ਸਣੇ ਚੇਲਿਆਂ
ਆਏ ਸੀ ਦੁਲ ਸਾਰੇ । ਪੂਜਾ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਕਰਨ ਲਾ ਦੇਈਏ, ਕਰ
ਆਏ ਸਲਾਹ ਸੀ ਤੁਲ ਸਾਰੇ । ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਘਰ ਆਏ,
ਭਗਤ ਚਰਨ ਤੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਜੀ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਚੇਲੇ
ਸਾਧੂਆਂ ਨੂੰ, ਨਾਲ ਮਾਨ ਦੇ ਤਖਤ ਬਠਾਇਆ ਜੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ

ਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪੂਜਾ ਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ, ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਅਰਜ਼
ਸੁਨੇਣ ਸੰਤੋ । ਚਲੋ ਪੂਜੀਏ ਭਗਤ ਜੀ ਮੂਰਤਾਂ ਨੂੰ, ਟੂਪ ਦੀਪ ਦੇ
ਨਾਲ ਸਮਝੇਣ ਸੰਤੋ । ਦੁਧ ਸੁਧ ਸਾਰੇ ਫੁਲ ਹੈ ਪਾਣੀ, ਚੰਦਨ ਸੁਧ ਤੇ

(੧੬੮)

ਧੂਪ ਮਲਾਉਣ ਸੰਤੋ । ਆਓ ਵੇਲਾ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਪੂਜ ਆਈਏ,
ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਏਹ ਅਲਾਉਣ ਸੰਤੋ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ

ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੂਠੀਆਂ ਹੈਨ ਇਹ ਸਰਬ ਗੁਰ ਜੀ, ਜੂਠੀ ਵਸਤੂਆਂ
ਦਾ ਭੋਗ ਲਾਈਦਾ ਨਹੀਂ । ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਠਾਕਰ, ਸਰਬ ਹੈਨ
ਵਿਆਪੀ, ਨਾਲ ਟਲੀਆਂ ਏਹਨੂੰ ਜਗਾਈਦਾ ਨਹੀਂ । ਸੁਤੇ ਪਏ ਸੁਤੇ
ਪਏ ਮੌਜ ਲੁਟਣ, ਦੁਖ ਦੇ ਕੇ ਏਹਨੂੰ ਓਠਾਈਦਾ ਨਹੀਂ । ਦੁਧ ਹੋ
ਜੂਠਾ ਵਛਾ ਚੁੰਗ ਕੀਤਾ, ਭੋਰੇ ਫੁਲਾਂ ਨੂੰ ਜੂਠਾ ਸੁੰਘਾਈਦਾ ਨਹੀਂ ।
ਮਛੀ ਪੀਏ ਪਾਣੀ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਵਸਦੀ, ਜੂਠੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ
ਨੁਲਾਈਦਾ ਨਹੀਂ । ਚੰਨਣ ਬਿਛ ਜੂਠਾ ਸਪਾਂ ਆਣ ਕੀਤਾ, ਚੀਜ਼ਾਂ
ਜੂਠੀਆਂ ਦਾ ਭੋਗ ਲਾਈਦਾ ਨਹੀਂ । ਤਨ ਮਨ ਮੇਰਾ ਨਿਰਰੁਣ ਰਪ
ਪੂਜੇ, ਗੁਰਾਂ ਸਚਿਆਂ ਭਰਮ ਗਵਾ ਦਿਤਾ । ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ
ਤੇ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਜਰੀ ਵਿਚ ਸਮਝਾ ਦਿਤਾ ।

ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ਦੁਧ ਤ ਬਛਰੇ ਬਨਹੁ ਏਟ ਰਿਓ ॥ ਫੂਲੁ ਭਵਰਿ ਜਲੁ ਮੀਨਿ ਬਿਗਾਰਿਓ
॥ ੧ ॥ ਮਾਈ ਗੋਬਿੰਦ ਪੂਜਾ ਕਹਾ ਲ ਚਰਾਵਉ । ਅਵਰਿ ਨ ਫੂਲੁ ਅਨੂਪੁ
ਨ ਪਾਵਹੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮੈ ਲਾਗਰ ਬੇਰੇ ਹੋ ਭੁਇਅੰਗਾ ॥ ਬਿਖੁ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਸਹਿ ਇਕ ਸੰਗਾ ॥ ੨ ॥ ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈ ਵੇਦਹਿ ਬਾਸਾ ॥ ਕੈਸੇ
ਪੂਜ ਕਰਹਿ ਤੇਰੀ ਦਾਸਾ ॥ ੩ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਪਰਉ ਪੂਜ ਚਰਾਵਉ ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ ਨਿਰੰਜਨੁ ਪਾਵਉ ॥ ੪ ॥ ਪੂਜਾ ਅਤਚਾ ਆਹਿ ਨ ਤੇਰੀ ॥
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਕਵਨ ਗਤਿ ਮੋਰੀ ॥ ੫ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਛੱਡਨੀ

ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਬੜੇ ਅਨੰਦ ਹੋਏ, ਦਿਲੋਂ ਪੂਜਾ ਦੇ ਖਿਆਲ
ਵਿਸਾਰ ਦਿਤੇ । ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਸਮਾਧ ਲੈਂਦੇ, ਨਿਰਾਕਾਰ ਦੇ
ਜਾਪ ਉਚਾਰ ਦਿਤੇ । ਪਰੀ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦਵਾਲੇ, ਸਸ ਸਾਸ
ਨੇ ਜਾਪ ਕਰਤਾਰ ਦਿਤੇ । ਮਮਝਾਉਣ ਗਏ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਤਾਈਂ

(੧੬੯)

ਸਮਝ ਆਪ ਆਏ ਕਰ ਵਾਰ ਦਿਤੇ । ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜੀ ਰਾਮਾਨੰਦ
ਡੇਰੇ, ਪੂਜੇ ਠਾਕਰ ਸੰਖ ਵਜਾਏ ਕੋਈ ਨਾ । ਨਾ ਫੁਲ ਤੇ ਦੁਧ ਪ੍ਰਿਤਮਾ
ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਪੱਥਰਾਂ ਅਗੇ ਟਿਕਾਏ ਕੋਈ ਨਾ ।

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਣਾ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਗਿਆਨ ਦਸਣਾ

ਕਠੇ ਹੋਏ ਨੇ ਭੇਖੀ ਸੰਨਿਆਸ, ਜੋਗੀ, ਓਘੜ, ਨਾਥ, ਤੇ ਪੁਰੀਆ,
ਆਨ ਆਖਣ । ਪੰਡਤ, ਜੋਤਸ਼ੀ, ਬੇਦ ਬਿਆਸ, ਪਾਠੀ, ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਨੂੰ
ਆ ਵਖਿਆਨ ਆਖਣ । ਟਿਕੇ ਲਾਲ ਤਿਰਦੰਡ ਜਨੇਊ ਪਾਕੇ, ਗੋੜ
ਦਿਜ ਸਾਰ ਸੁਤ ਫੁਰਮਾਣ ਆਖਣ । ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਹੋ ਵੈਸ਼ਨੋ
ਮਤ ਵਾਲੇ, ਠਾਕਰ ਪੂਜਾ ਕਿਉਂ ਛੱਡੀ ਸਮਝਾਣ ਆਖਣ । ਕਰੋ
ਧੂਪ ਪੂਜੇ ਠਾਕਰ ਭੋਗ ਲਾਵੋ, ਸੰਖ ਪੂਰੇ ਘੜਿਆਲ ਵਜਾਣ ਆਖਣ ।

ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਵਲੋਂ ਜਬਾਬ

ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਆਖਦੇ ਖਵਰ ਹੋਈ, ਗੁਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਦਿਲ ਮੇਂ । ਨਿਰਾਕਾਰ ਪੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੈ ਵੱਡੀ, ਕਿਸ ਪੀਸੀਏ
ਪੂਜੀਏ ਕਿਸੇ ਸਿਲ ਮੇਂ । ਬੇਦ ਭੇਦ ਦਸੇ ਸੰਸੇ ਸਭ ਨਠੇ, ਭਰਮ ਦੂਰ
ਕੀਤੇ ਤੇ ਰਵਿਦਾਸ ਮਿਲ ਮੇਂ । ਰੰਗ ਲਾਏ ਦਿਲ ਮੇਂ, ਰਾਮ ਪਾਏ
ਦਿਲ ਮੇਂ, ਹੋਈ ਸ਼ਾਂਤ ਦਿਲ ਮੇਂ ਰਹੇ ਪੂਰ ਦਿਲ ਮੇਂ ।

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਬਾਣੀ ਰਾਮਾਨੰਦ ਜੀ ਕੀ ਘਰ ੧

ਕਤ ਜਾਈਐ ਰੇ ਘਰਿ ਲਾਗੇ ਰੰਗੁ ॥ ਮੇਰਾ ਚਿਤ, ਨ ਚਲੈ ਮਨੁ ਭਇਓ ਪੰਗੁ
॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਏਕ ਵਿਵਸੰ ਮਨ ਭਈ ਉਮੰਗੁ ॥ ਘਸਿ ਚੰਦਨ ਚੋਆ
ਬਹੁ ਸੁਗੰਧ ॥ ਪੂਜਨ ਚਾਲੀ ਬ੍ਰਹਮ ਠਾਇ ॥ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਬਤਾਇਓ ਗੁਰ
ਮਨਹੀ ਮਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਜਹ ਜਾਈਐ ਤਹ ਜਲ ਪਖਾਨ ॥ ਤੂ ਪੁਰਿ ਰਹਿਓ
ਹੈ ਸਭ ਸਮਾਨ ॥ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸਭ ਦੇਖੇ ਜੋਇ ॥ ਉਹਾਂ ਤਉ ਜਾਈਐ
ਜਉ ਈਹਾਂ ਨ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਮੈਂ ਬਲਹਾਰੀ ਤੋਰ । ਜਿਨਿ ਸਕਲ
ਬਿਕਲ ਭੁਮ ਕਾਟੇ ਮੋਰ । ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਸੁਆਮੀ ਰਮਤ ਬ੍ਰਹਮ । ਗੁਰਕਾ
ਸਬਦੁ ਕਾਟੈ ਕੋਟਿ ਕਰਮ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥

ਡਿਉਢਾ ਛੰਦ ॥

ਟੀਕਾ—ਪੂਰਨ ਪਰਮ ਦੇਵ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜਗ ਸਾਰੇ,

(੧੭੦)

ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ। ਦਿਲ ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਖਿੜਿਆ ਬੰਕਾ ਚਾਨਣ ਦਸਮੇ
ਦੁਆਰੇ, ਚਮਕਾਂ ਮਾਰੇ। ਮਨ ਅੰਦਰ ਹੈ ਸਰਧਾ ਧਰੀਆਂ, ਕਿਸ ਕਿਸ
ਥਾਂ ਚਲ ਜਾਵਾਂ, ਕਿਸੇ ਪੁਜਾਵਾਂ। ਮਨ ਪਿੰਗੇ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਹੋਇਆ
ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮਨ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾਂ, ਕਿਤੇ ਨਾ ਜਾਵਾਂ। ਘਸ ਘਸ ਚੰਦਨ
ਮੁਕੀਆਂ ਧੂਪਾਂ, ਅਤਰ ਫੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਲਾ, ਦੇਖੀਆਂ ਆਲਾ। ਬਾਹਰੋਂ
ਕਿਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰੀਏ ਅੰਦਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦਿਖਾਲਾ, ਭਰਮ ਗੁਵਾਲਾ।
ਪਥਰ, ਪਾਣੀ ਹਰ ਥਾਂ ਦੇਖਾਂ, ਰਾਮ ਰਮਈਆ ਪੂਰਨ, ਹਰ ਥਾਂ
ਤੂਰਨ। ਕਿਸ ਥਾਂ ਜਾਵਾਂ ਪੂਜ ਕਰਾਵਾਂ ਹਰ ਜੀ ਪੂਰਨ, ਹਰ ਥਾਂ ਪੂਰਨ।
ਬੇਦਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾ ਦਸਿਆ ਰਾਮ ਹੈ ਰਵਨੇ ਵਾਲਾ, ਇਕ ਇਕ
ਵਾਲਾ। ਸਭ ਜਗ ਅੰਦਰ ਮੰਦਰ ਹਰ ਥਾਂ ਬੈਠਾ ਵਖ ਨਿਰਾਲਾ, ਵਖ
ਵਿਖਾਲਾ। ਏਥੇ ਓਥੇ, ਏਧਰ ਓਧਰ, ਨੀਵੇਂ ਉਚੇ ਆਪੇ, ਹਰ ਥਾਂ
ਜਾਪੇ। ਜਲ ਥਲ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਪਿਆਰੇ, ਭਰਮੇ, ਬੰਧਨੋਂ ਕਾਟੇ,
ਮੁਕੇ ਸਿਆਪੇ। ਫੁੱਲਾਂ ਅੰਦਰ ਵਾਸ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਰੂਪ ਨਾ ਕੋਈ ਦੇਖੇ,
ਹੈ ਵਿਸੇਖੇ। ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅੰਦਰ ਸਾਇਆ ਆਪਣੀ ਪਕੜਨ ਭੁਲ ਭੁਲੇਖੇ,
ਕਿਸੇ ਭੀ ਲੇਖੇ। ਇਓਂ ਰਵਿਆ ਨਿਰਗੁਣ ਸਾਰੇ, ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਹਰ
ਅੰਤਰ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ। ਹੇ ਨਿਰਲੇਪ ਅਲੇਪ ਸੇ ਆਪੇ, ਬੈਠਾ ਰੂਪ
ਨਿਰੰਤਰ, ਸ਼ਰਣੇ ਮੰਤਰ। ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਉਚੇਰਾ ਕਰਮ ਕਰੋੜਾਂ
ਕਾਟੇ, ਹਰ ਹਰ ਜਪੇ। ਵਡੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜੋ ਪੂਜਾ, ਛੱਡੇ ਮੂਰਤ
ਵਟੇ, ਵਡੇ ਘਲੋਟੇ। ਉਸ ਦਿਨ ਓਸ ਥਾਂ ਚੇਲਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪੂਜਾ ਪਥਰ
ਹਟਾਈ, ਕਹੀ ਸੁਨਾਈ। ਨਿਰਗੁਣ ਪੂਜਣ ਦੇ ਲਈ ਸੰਤੋ, ਸਰਗੁਣ
ਗੁਰੂ ਬਨਾਈ, ਹੋਰ ਨਾ ਕਾਈ। ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਹੈ ਗੁਰੂ ਜੀਵ ਨੂੰ ਕਰਦਾ
ਹੈ ਉਜਿਆਲਾ, ਹੋਇ ਦਿਆਲਾ। ਜਿਵੇਂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਿਲਿਆ ਸਾਨੂੰ
ਦਿਸੇ ਰਾਹ ਸੁਖਾਲਾ, ਦਿਸਾਓ ਨਿਰਾਲਾ। ਸਿਖੋਂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਸਿਖ
ਚੇਲਾ, ਕਰੇ ਨਾਮ ਦਾ ਚਾਨਣ, ਜਵ ਗੁਰ ਬਾਲਣ। ਗੁਰਾਂ ਦੇਹ ਧਾਰੀ
ਨਾਮ ਦਸਕੇ, ਰੋਸ਼ਨ ਦੀਵੇ ਬਾਲਣ, ਹਰ ਥਾਂ ਚਾਨਣ। ਵੈਸ਼ਨੋ ਸਾਧੂ,

ਹੈਨ ਜਮਾਤੀ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਾਪ ਜਪਦੇ, ਕਰਮਨ ਤਪਦੇ। ਠਾਕਰ
ਪੂਜਾ ਦੇ ਛੱਡੇ ਝੇੜੇ ਐਵੇਂ, ਨਹੀਂ ਨੇ ਖਪਦੇ, ਰਾਮ ਨੇ ਰਟਦੇ। ਹਰ
ਥਾਂ ਬਾਣੀ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ, ਨੀਚਾਂ ਮਾਣ ਦਿਵਾਏ, ਉਚ ਬਨਾਏ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਫਰਸ਼ੋਂ ਚੁਕ ਕੇ, ਅਰਸ਼ੋਂ ਡੇਰੇ ਲਾਏ, ਤੇ
ਚਮਕਾਂ ਪਾਏ।

ਪਰਸੰਗ ਲੋਧੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ

ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਜਤਾਲੀ ਵਿਚ ਸਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ
ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਝੂਠੀ ਰਪੋਟ ਦੇਣੀ, ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ
ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਪਕੜਨਾ ਤੇ ਰਵਿਦਾਸ ਨੇ ਕੇਈ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਛਡਾਉਣਾ।

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਕੰਦਰ ਸੀ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਦਿਲੀਉਂ ਸੀ
ਧੌਂਸਾ ਮਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਕਾਜ਼ੀ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਆਨ ਸੀਗੇ, ਮੁਲਾਂ
ਦਸਦੇ ਮਸਲੇ ਪੁਕਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਮੰਦਰ ਢਾਹ ਮਸੀਤਾਂ ਬਨੇਣ ਕਾਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦ ਵਿਚ ਮਚੀ ਹਾਹਕਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਕੀਤੇ, ਖੋਹੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਜੋ ਮੁਟਿਆਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਛਤ੍ਰਵੰਸੀਆਂ ਦੇ
ਛਤ੍ਰ ਖੋਹ ਲੀਨੇ, ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਮਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਮਥਰਾ
ਅਜੁਦਿਆ ਅਰ ਪਰਾਗ ਤੇੜੀ, ਝੰਡਾ ਸਰਾਂ ਦਾ ਝੁਲੇ ਅਪਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ
ਪਿੰਡਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਫੜੇ ਬਾਹਮਣ, ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਵਿਚ
ਬਿਗਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਕਾਜ਼ੀ ਆ ਕੇ ਮੰਦਰ ਸੀ ਬਹੁਤ ਢਾਹੇ, ਕਈ ਕਰੇ
ਮਸੀਤ ਉਸਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਨਾਗਰਮਲ ਤੋਂ ਖਰਚਾ ਮੰਗ ਲਿਆ, ਇਕ
ਲੱਖ ਤੇ ਨਬੇ ਹਜ਼ਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੁਗਣੇ ਜੇਜੀਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ,
ਲੈਂਦਾ ਹਰ ਥਾਂ ਪੈਸੇ ਕਰਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਜ਼ੁਲਮੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਕੋਲੇ, ਦੇਂਦੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੇ ਬਾਹਮਣ ਮੁਕਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਨਾਲ ਲੈ ਮੁਰਾਸੀ
ਰਲਾ ਸਾਰੇ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਲਿਖੀ ਏ
ਬਾਹਮਣ ਬੇਈਮਾਨਾਂ, ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਤਾਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਐਥੇ

ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੋ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਮਦਦਗਾਰ
 ਜ਼ੁਲਮੀ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਨਿਤ ਵਿਰੁਧ ਬੋਲੇ, ਠਠੇ ਕਰੇ ਉਹ ਵਿਚ
 ਬਸ਼ਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਇਕ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਕਹਾਂਵਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਜਾਤ
 ਤੇ ਨੀਚ ਚੁਮਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਏਹ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ,
 ਮਗਰ ਹੈਨ ਉਹਦੇ ਬਰਨ ਚਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੂੰ ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ
 ਪਕੜ ਮਾਰੀਂ, ਅਸੀਂ ਆਖਦੇ ਹਾਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ। ਲਿਖੀ ਭੇਜ
 ਅਰਜੀ ਅੰਗੂਠੇ ਲਾਂ ਕੇ ਤੇ, ਕੀਤਾ ਪਾਪ ਸੀ ਅਤਿਆਚਾਰ ਜ਼ੁਲਮੀ।
 ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕਬੀਰ ਬੋਲੇ, ਰਵਿਦਾਸ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪਾਜ਼
 ਖੋਲਦੇ ਨੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਕੈਦ ਕਰ ਲਓ, ਬਾਹਮਣ
 ਬੇਈਮਾਨ ਏਹੋ ਬੋਲਦੇ ਨੇ।

ਤਬਾ

ਕਰਾਮਾਤੀ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ਵਡਾ, ਛਿਲੇ ਕਫ ਪਾਣੀ ਪੱਥਰ
 ਤਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤਰਦੇ ਪੱਥਰ ਸਦ ਲੈਂਦਾ, ਕਵਿਤਾ ਕਰੇ
 ਤੇ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਰਾਜੇ ਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਮਤ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ,
 ਮਗਰ ਆਪਣੇ ਲਾ ਕੇ ਤਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਹਿੰਦੂ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਮਗਰ ਲਾਉਣ
 ਖਾਤਰ, ਵਡੇ ਵਡੇ ਸਲੋਕ ਪੁਕਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਦੂਰ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
 ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ, ਚਮਾਰ ਕੌਮ ਦਾ ਕਰ ਸਰਦਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਕਰਾਮਾਤ ਵੀ
 ਉਹ ਵਿਖਾਲ ਦਿੰਦਾ, ਭੁਖੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਨਿਤ ਭੰਡਾਰ ਦਿੰਦਾ।

ਤਬਾ

ਸਾਡੀ ਤੇਰੇ ਅਗੇ ਫਰਿਆਦ ਸ਼ਾਹਾ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਫੜਕੇ
 ਮਾਰ ਦੇਵੇ। ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉਸਾਰ ਦੇਵੇ ਏਹਨਾਂ ਚੁਮਾਰਾਂ
 ਦਾ ਕਰ ਸੁਧਾਰ ਦੇਵੇ। ਏਹਨਾਂ ਉਤੇ ਧਰ ਕੋਈ ਭਾਰ ਦੇਵੇ, ਗਲ
 ਏਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾ ਇਗਾਰ ਦੇਵੇ। ਹਕ ਏਹਨਾਂ ਦਾ ਸਭਹੀ ਮਾਰ ਦੇਵੇ ਗੀਗਾ
 ਜਮਨਾ ਤੋਂ ਕਰ ਜੀ ਪਾਰ ਦੇਵੇ। ਏਹ ਦੇਖ ਅਰਜੀ ਲੋਦੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
 ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਜੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੜੀ ਤੇ

ਲਾ ਬੇੜੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਬੰਨ ਬਠਾ ਲਿਆ ਜੀ।

ਲੋਧੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ

ਕਿਹਾ ਨਾਲ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਲਈ
ਨਾ ਮੱਤ ਤੈਨੇ। ਰਹਿਓਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਉਮਰ ਸਾਰੀ ਕੇਸ ਸੀਸ
ਤੇ ਕਰੇ ਨਾ ਖਤ ਤੈਨੇ। ਨਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਨਾ ਹੈ ਮੋਮਨ ਕੀਤੀ
ਨਵੀਂ ਰੀਤੀ ਬੋਰੀ ਮਤ ਤੈਨੇ। ਵਡੀ ਉਮਰ ਤੇਰੀ ਦੇਖ ਰਹਿਮ
ਆਵੇ, ਦੀਨ ਕਬੂਲ ਲੈ ਰਖਣੀ ਪਤ ਤੈਨੇ।

ਜਬਾਬ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀ (ਬਾਣੀ)

ਪੰਡਤ ਮੁਲਾਂ ਛਾਡੇ ਦੋਊ ॥ ਹਮਰਾ ਬਗੜਾ ਰਿਹਾ ਨਾ ਕੋਊ ॥

ਪੰਡਤ ਮੁਲਾਂ ਜੋ ਲਿਖ ਦੀਆ ॥ ਛੋਡਿ ਚਲੇ ਹਮ ਕਿਛੁ ਨਾ ਲੀਆ ॥

ਏਹ ਸੁਣਕੇ ਭਗਤ ਦੇ ਵਾਕ ਲੋਧੀ ਦਿਲ ਮੇਂ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ
ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ। ਦਰਸ ਕਰਕੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਛੱਡੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਕਹਿੰਦੇ ਮੇਹਰਬਾਨ ਹੋਇਆ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਸਕੰਦਰ ਲੋਧੀ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ

ਭਗਤ ਵਲ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਦੇਖ ਆਖੇ, ਕਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤਾਈਂ
ਵੈਰਾਨ ਭਗਤਾ। ਹੋਕੇ ਜਾਤ ਜ਼ੋਟੀ ਏਹਨਾਂ ਪੰਡਤਾਂ ਤੋਂ ਨਿਤ ਕਰੇਂ ਤੂੰ
ਕਥਾ ਵਖਿਆਨ ਭਗਤਾ। ਤਿਲਕ ਲਾਉਂਦਾ ਪੈਹਲੇ ਹੁਣ ਹਟ ਗਿਆ
ਤੂੰ ਵਡਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ ਕਰੇ ਹੈਰਾਨ ਭਗਤਾ। ਉਮਰ ਬਿਰਧ ਤੇਰੀ ਤੈਨੂੰ
ਆਖਦਾ ਮੈਂ ਜੇਕਰ ਹੋ ਜਾਵੇਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਗਤਾ। ਉਚੇ ਮੈਹਲਾਂ
ਅੰਦਰ ਤੈਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਵਾਂ ਹਾਫਜ ਹੋਵੇਂ ਜੇ ਵਿਚ ਕੁਰਾਨ ਭਗਤਾ। ਤੇਰੇ
ਸਾਥੀ ਕਬੀਰ ਨੇ ਸਚ ਕਹਿਕੇ ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਸਚ ਦੇ ਰਾਹ ਮੈਨੂੰ। ਤੂੰਬੀ
ਅਗਲੇ ਲੋਕ ਦੀ ਬਾਤ ਦਸੀਂ ਕਾਹਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਵਾਂ ਖਾਹਮਖਾਹ ਤੈਨੂੰ।

ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ

ਮਹਿਲਾਂ ਮਾੜੀਆਂ ਧੌਲਰਾਂ ਬੇਗਮਾਂ ਜੋ ਸਾਬ ਦਿਸਦਾ ਰੱਬ
ਬਣਾਇਆ ਜੋ। ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਛੱਡ ਜਾਣੀ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ

(੧੭੭)

ਜਵਾਹਰ ਤੇ ਮਾਇਆ ਜੋ । ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹਥ ਜਗਾ ਮਿਲੇ ਸਭ ਨੂੰ,
ਐਵੇਂ ਝੂਠ ਦਾ ਬਾਦਰਾ ਪਾਇਆ ਜੋ । ਪੰਛੀ ਵਾਂਗ ਬੰਦੇ ਬਿਰਛ ਹੈ
ਦੁਨੀਆ ਉਡ ਜਾਣ ਤੇ ਰਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜੋ । ਸਣੇ ਬੇਗਮਾਂ, ਸਖੀਆਂ
ਸੰਗੀਆਂ ਨੇ, ਅਗ ਲਾ ਕੇ ਚਿਖਾ ਦੜਾਇਆ ਜੋ । ਇਕੋ ਰਾਮ ਦਾ
ਰਚਿਆ ਖੇਲ ਸਾਰਾ, ਝੂਠਾ ਦੇਖ ਲੈ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰਾ । ਸੋਰਠ
ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਬਾਣੀ ਬੋਲ ਆਖਣ, ਲੋਦੀ ਹੋ ਗਿਆ ਠੰਡਾ ਠਾਰ ਸਾਰਾ।

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ਜਲ ਕੀ ਭੀਤ ਪਵਨ ਕਾ ਕੰਭਾ ਰਕਤੁ ਬੂੰਦ ਕਾ ਗਾਰਾ ॥ ਹਾਡ ਮਾਸ
ਨਾੜੀ ਕੇ ਪੰਜਰ ਪੰਖੀ ਬਸੈ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਿਆ ਮੇਰਾ ਤਿਆ
ਤੇਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਤਰਵਰ ਪੰਖਿ ਬਸੇਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਰਾਖਹੁ ਕੰਧ
ਉਸਾਰਹੁ ਨੀਵਾ ਸਾਢੇ ਤੀਨਿ ਹਾਥ ਤੇਰੀ ਸੀਵਾਂ ॥ ੨ ॥ ਬੰਕੇ ਬਾਲਿ ਪਾਗ
ਸਿਰ ਡੇਰੀ । ਇਹੁ ਤਨੁ ਹੋਇਗੋ ਭਸਮ ਕੀ ਢੇਰੀ ॥ ੩ ॥ ਉਚੇ ਮੰਦਰ
ਸੁੰਦਰ ਨਾਰੀ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਕਮੀਨੀ
ਪਾਤਿ ਕਮੀਨੀ ਓਛਾ ਜਨਮ ਹਮਾਰਾ ॥ ਤੁਮ ਸਰਨਾਗਤ ਰਾਜਾ ਰਾਮਚੰਦ
ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਚੁਮਾਰਾ ॥ ੫ ॥ ੬ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ

ਸੁਣਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਰਮ ਹੋਇਆ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ
ਦੂਰ ਗੁਮਾਨ ਸਾਰਾ । ਮਰਨਾ ਸਚ ਤੇ ਜੀਉਣਾ ਹੈ ਝੂਠ ਭਗਤਾਂ, ਰਾਜ
ਰਹਿਣਾ ਨਾ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਮੇਰਾ । ਕਿਉਂ ਮੈਂ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੁਖ
ਦਿਤੇ, ਦੂਰ ਹੋਇਆ ਹੰਕਾਰ ਗੁਮਾਨ ਮੇਰਾ । ਅਭੀ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾ
ਮੈਂ ਕਰਨਾ, ਜ਼ਾਲਮ ਆਖੇਗਾ ਨਾਮ ਜਹਾਨ ਮੇਰਾ । ਮੇਰੀ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ੋ,
ਭਗਤ, ਆਪ ਰਬ ਦੇ, ਰੂਪ ਰੱਬ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਭਗਵਾਨ ਬਾਬਾ । ਜ਼ੁਲਮ
ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਟ ਗਿਆ, ਝੁਕ ਲਗਾ ਹੈ ਸੀਸ ਨਵਾਨ ਬਾਬਾ।

ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਕੈਦੀ ਛੜੋਣੇ

ਭਗਤ ਆਖਿਆ, ਜ਼ੁਲਮ ਤਾਂ ਮਾਫ ਹੋਏ, ਮੋੜੋ ਜੈਜੀਏ ਕਿਰਤੀਆਂ
ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ । ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਮੋੜ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਰਾਣਿਆਂ ਦੇ, ਮੋੜ
ਔਰਤਾਂ ਰਾਜ ਦੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ । ਬਿਗਾਰ ਛਡ ਦੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ

(੫੭੫)

ਤੋਂ, ਗੁਣ ਕਰਦੇ ਨੇ ਐਗਣਾ ਭਾਰਿਆਂ ਦੇ । ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਨਾ ਢਾਹੇ
ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ, ਅਦਲ ਕਰਨਾ ਹੋ ਹੁਸ਼ਿਆਰਿਆਂ ਦੇ । ਕਈ ਬਾਹਮਣ
ਛਡਕੇ ਈਰਖਾ ਨੂੰ, ਸਿਖ ਹੋ ਗਏ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ । ਭੇਟਾ ਦੇ ਕੇ
ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਤਾਈਂ, ਮਾਣ ਕੀਤੇ ਸੀ ਭਗਤ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ।
ਬਿਰਧ ਉਮਰ ਸੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀ, ਕੀਤਾ ਦੇਸ ਤੇ ਏਹ
ਉਪਕਾਰ ਸੀ ਜੀ । ਭਗਤ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ, ਨਾਲ
ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਸੀ ਜੀ ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਦੇਸ ਤੇ ਉਪਕਾਰ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਸਰਬ ਆਖਣ, ਕੀਤਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ
ਉਪਕਾਰ ਬਾਬਾ । ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮਾਫ ਕੀਤਾ, ਹੋਇਆ
ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਸ਼ਾਹ ਦਿਆਲ ਬਾਬਾ । ਛਡਾ ਦਿਤੇ ਬੁਗਾਰ ਜੋ ਵਿਚ
ਆਏ, ਬਾਹਮਣ ਲੜਕੀਆਂ ਕਈ ਸਰਦਾਰ ਬਾਬਾ । ਮੰਦਰ ਬਣੇ
ਕਈ ਢਾਹੇ ਹੋਏ ਜੇਹੜੇ, ਕੀਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਗਤ ਪਿਆਰ ਬਾਬਾ ।
ਲੋਧੀ ਦਿਲੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਆਣੇ ਲਿਖ ਕੇ ਏਹ
ਸੁਣਾਵਦੇ ਨੇ । ਦੋਹਾਂ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਛਡਿਆ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ, ਨਿਤ ਹਰੀ
ਕੇ ਜਸ ਨੂੰ ਗਾਵਦੇ ਨੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਭਗਤ, ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣਾ
ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਤਿਹਤ੍ਰ ਸਾਲ ਮੇਂ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦਿਆਲਾ ।
ਤਾਰੇ ਦੇਸ ਆਏ ਵਿਚ ਕਾਂਸ਼ੀ, ਮਰਦਾਨਾ ਤੇ ਸੰਗ ਬਾਲਾ ।
ਸਤਿਨਾਮ ਦੇ ਜਾਪ ਜਪਾ ਕੇ, ਪਰੇਮ ਪਿਆਰ 'ਚ ਲਾਏ ।
ਪਖੰਡ ਕਕਰਮ ਤੇ ਚੋਰੀ ਹਿੰਸਾ, ਸਭ ਹੀ ਦੀਓ ਛਡਾਏ ।
ਪਟਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਚਲ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਮਜ਼ਲੋ ਮਜ਼ਲ ਸੀ ਜਾਂਦੇ ।
ਮੂਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਜਾ ਡੇਰਾ ਸੀ ਲਾਂਦੇ ।
ਕਾਂਸ਼ੀ ਜੀਤੋ ਬਾਰਾਂ ਕੋਸ ਤੇ, ਏਹੋ ਸ਼ਹਿਰ ਬਤਾਵਣ ।
ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਆਕੇ ਦਰਸ ਪਾਵਣ ।

(੧੭੬)

ਉਮਰ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ, ਦਸਣ ਸਾਲ ਸੰਤਾਲੀ ।
ਇਕ ਸੌ ਅਠਾਰਾਂ ਬਰਸ ਕਬੀਰੇ, ਆਜੂ ਬਿਰਧ ਸੰਭਾਲੀ ।
ਇਕ ਸੌ ਦੋ ਬਰਸਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ, ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਪਿਆਰੇ ।
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਭਗਤ ਏਹ ਦੋਏ, ਰਜ ਰਜ ਕਰੇ ਦੀਦਾਰੇ ।
ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਐਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ, ਰਹੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ।
ਲਿਖਿਆ ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਸਾਰਾ, ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਦੀ ਸਾਖੀ ।
ਮਿਲਕੇ ਬਚਨ ਕਰੇ ਜੋ ਵਾਈ, ਏਹਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਤਾਇਆ ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਸਤਸੰਗ ਕਰਕੇ, ਫਿਰ ਚਾਲਾ ਗੁਰ ਪਾਇਆ ।
ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਆਏ, ਘਰ ਆਪਣੇ ਚਾਲੇ ।
ਕਬੀਰ ਭਗਤ ਜੀ ਮਗਹਰ ਰਹਿੰਦੇ, ਚੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਾਲੇ ।
ਮਗਹਰ ਪਿੰਡ ਗੋਰਖਪੁਰੇ ਜਿਲੇ ਮੇਂ ਹੈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਟਿਕਾਨਾ ।
ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਜਤਰ ਅੰਦਰ, ਕੀਆ ਕਬੀਰ ਪਿਆਨਾ ।
ਧਰਮਦਾਸ ਜੀ ਸਾਖੀ ਅੰਦਰ, ਇਹੋ ਭੇਦ ਬਤਾਇਆ ।
ਏਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੜ੍ਹੋ ਪਰੇਮੀ, ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਇਆ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਸਤਸੰਗ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਘਰ ਰਹਿੰਦੇ, ਲੋਕ ਆਣ ਕਰਦੇ
ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਸਾਰੇ । ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਲਾ ਸਤਸੰਗ ਦਾ ਸੀ, ਵੀਰਵਾਰ
ਦਿਨ ਲੈਣਾ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ । ਹਰ ਅਠਵੇਂ ਦਿਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆ ਕੇ, ਸੰਗੀ
ਸਿਖ ਸੀ ਕਰਨ ਦਿਦਾਰ ਸਾਰੇ । ਦਰਸ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਸੇਵਕ ਸੰਤ
ਜਨ ਭੀ, ਕਈ ਆਂਵਦੇ ਲੋਕ ਚਮਾਰ ਸਾਰੇ । ਕਿਹਾ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ
ਸਭ ਬਰਾਦਰੀ ਨੂੰ, ਬੈਠੇ ਵਿਚ ਸੀ ਹੋਰ ਪਰਵਾਰ ਸਾਰੇ । ਉਚੇ ਤਖਤ
ਬੈਠੇ ਸੋਭਾ ਪਾਵਦੇ ਸੀ, ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬਰਨ ਚਾਰ ਸਾਰੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ

ਭਗਤ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਸਤਿਸੰਗੀਆਂ ਨੂੰ, ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਚ
ਸੁਨਾਵਦਾ ਮੈਂ । ਜੇਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੁਲਮ ਸੀ ਰੱਜ ਕੀਤੇ, ਬਾਬਾ

ਆਖਦਾ ਸੁਣੇ ਬਤਾਂਵਦਾ ਮੈਂ । ਸਾਡੀ ਜਾਤਨੂੰ ਨੀਚ ਜੋ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
 ਲੋਦੀ ਸਾਹ ਨੂੰ ਨਾ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹਵਦਾ ਮੈਂ । ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਦਸਾਂ ਮੈਂ
 ਏਹ ਸਰਤਾਂ, ਹਾਂ ਨੀਵਿਓਂ ਉਚੇ ਬਨਾਂਵਦਾ ਮੈਂ । ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ
 ਨਹੀਂ ਇਤਬਾਰ ਕਰਨਾ, ਮੇਰੀ ਬੰਸ ਨੂੰ ਸਚ ਸੁਨਾਂਵਦਾ ਮੈਂ ।
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਹ ਖਾਵੇ ਮੇਰੀ ਵੰਸ ਨਾ ਸਚ ਸੁਨਾਂਵਦਾ
 ਮੈਂ । ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤ ਜੇਹੜਾ ਘਰ ਪਾਵੇ, ਮੇਰੀ ਵੰਸ ਨਾ ਸਚ
 ਬਤਾਂਵਦਾ ਮੈਂ । ਮੁਸਲਮਾਨ ਮਰਾਸੀ ਦਾ ਅੰਨ ਖਾਵੇ, ਮੇਰੀ ਵੰਸ ਨਾ
 ਓਹ ਅਲਾਂਵਦਾ ਮੈਂ । ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇ ਪਿਆਰ ਪਾਵੇ, ਮੇਰੀ
 ਵੰਸ ਨਾ ਸਚ ਸੁਣਾਂਵਦਾ ਮੈਂ । ਦਾਰੂ ਮਾਸ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੇਸਵਾ ਦੇ,
 ਜਾਵੇ ਵੰਸ ਨਾ ਮੇਰੀ ਸੁਣਾਂਵਦਾ ਮੈਂ । ਏਹ ਰਹਿਤ ਰਮਦਾਸੀਆਂ ਸਰਬ
 ਮੰਨੀ, ਦੇ ਖੈਰ ਮਰਾਸੀ ਨੂੰ ਪਾਂਵਦੇ ਨਹੀਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਦਾਸੀਏ
 ਸਿਖ ਜੇਹੜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਹਥਾਂ ਦਾ ਖਾਂਵਦੇ ਨਹੀਂ ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼

ਸੰਗਤ ਪਾਸ ਬਾਬੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਆਵੇ ਕਈ ਆਣਕੇ ਤੇ ਦਰਸਨ
 ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਰਹਿੰਦੀ ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ ਹਜ਼ੂਰ ਲਗੀ ਕਈ ਆਂਵਦੇ ਤੇ
 ਕਈ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਸ਼ਬਦ ਹਰੀ ਕੀਰਤਨ ਨਿਤ ਕਥਾ ਹਰ ਕੀ ਸੁਬਾ
 ਸ਼ਾਮ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਮੜੀ, ਗੁਗਾ, ਭੈਰੋਂ, ਭੂਤ, ਦੇਵ, ਦੇਵੀ,
 ਪਥਰ ਪੂਜਣੇ ਬੰਦ ਕਰਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਵਰਤ ਪੁੰਨਿਆਂ ਕਾਸਤੀ ਰਖਣੇ
 ਨਹੀਂ ਅੰਨ ਛਡਣੇ ਪਖੰਡ ਉਡਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਗੰਗਾ, ਗਿਆ ਜੀ ਫੁਲ ਨਾ
 ਗਤ ਕਰਨੀ, ਤੀਰਥ ਨਾਵਣ ਦਾ ਫਲ ਬਤਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ
 ਉਠ ਜੋ ਨਿਤ ਨ੍ਹਾਵੇ ਅਠਸਠ ਦਾ ਫਲ ਸੁਣਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਸਣ ਕੇਸ,
 ਹਮੇਸ਼ ਜੋ ਨੀਰ ਨਾਵੇ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਸੁਖ ਸੁਖਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਨਹੀਂ ਭੇਖ
 ਪਖੰਡ ਦੇ ਰੰਗ ਪੈਣੇ, ਸਾਦੇ ਕਪੜੇ ਚਿਟੇ ਹੰਡਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਦਾੜੀ, ਕੇਸ
 ਤੇ ਸੀਸ ਦਸਤਾਰ ਰਖੇ, ਜਟਾ ਜੂਟ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਖਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਨੱਕ
 ਕੰਨ ਨ ਵਿੰਨਣੇ ਕੰਨਿਆਂ ਦੇ ਬੇਦੀ ਫੇਰਿਆਂ ਹਮਨ ਕਰਾਂਵਦੇ ਨੇ ।

(੧੭੮)

ਝਗੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਬੇੜ ਲੈਣੇ, ਲੜਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਗੁਸੇ ਹਟਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਧਰਮ ਜੰਗ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰ ਧਾਰ ਲੈਣੇ ਸੂਰੇ ਵਿਚ ਮਦਾਨ ਦੇ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਦੇਸ਼ ਧਰਮ ਤੇ ਜੋ ਜੁਲਮ ਕਰੇ ਕੋਈ ਓਹਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਬੇਦ ਬਤਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਜੀਵ, ਖਾਣ ਸੁਆਦ ਦੇ ਮਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਖਾਣਾ ਖੁਲਾਂਵਦੇ ਨੇ। ਨੀਤ ਰਖਣੀ ਸਾਫ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ, ਸੁਚ ਰਖਣੀ ਹੈ ਸਿਖਾਂ ਮੇਰਿਆਂ ਨੇ। ਰਹਿਤ ਰਖਣੀ ਸਾਧੇ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨੇ, ਬੇਦੀ ਗਡਣੀ ਏਂ ਵਕਤ ਫੇਰਿਆਂ ਦੇ। ਨਹੀਂ ਸਦਣਾ ਪੰਡਤ ਪਾਧਿਆ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਿਆ ਏਹਨਾਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ। ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਆਪੇ ਕਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨੇ ਵਿਚ ਡੇਰਿਆਂ ਨੇ। ਏਹ ਹੁਕਮ ਸੀ ਰਹਿਤ ਜੋ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਹੁਨ ਤਕ ਰੀਤੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਐ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਕੌਮ ਸਾਰੀ, ਫੁਲ ਭਗਤ ਦੇ ਉਪਰ ਵਰਸਾ ਰਹੀ ਐ।

ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਬਾਬੇ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਮੇਂ ਕਰੇ ਦੌਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਈਂ ਛਕਾਇਆ ਸੀ। ਚੋਰੀ ਯਾਰੀ ਠਗੀ ਬੁਤ ਪ੍ਰਸਤ ਪੂਜਾ ਤੇ ਪਖੰਡ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੁਲਮ ਨੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਇਕੇ ਰਾਮ ਦਾ ਰੂਪ ਦਸਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਣਾ ਕੁੰਭ, ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ, ਮੀਰਾਂਬਾਈ ਕਰਮਾਂ ਬਾਈ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਸੀ। ਜੋ ਸਰਨ ਆਏ ਬਾਬੇ ਤਾਰ ਦਿਤੇ, ਨਰਕੋਂ ਜਾਣ ਤੇ ਦੇਸ ਬਚਾਇਆ ਸੀ। ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਯਗ ਤੇ ਹਮਨ ਕਰਕੇ ਦੇਸ ਉਜੜਿਆ ਫੇਰ ਵਸਾਇਆ ਸੀ। ਫੈਦੇ ਹਮਨ ਕਰਕੇ ਦੇਸ ਹੋਏ ਸਾਰੇ, ਬੇਦਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਇੰਝ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ। ਅੰਨ ਧੰਨ ਗਊ ਦੁਧ ਦਹੀਂ ਬਹੁਤਾ ਬਾਰਸ਼ ਹੋਣ ਲਗੀ ਮਨ ਭਾਇਆ ਸੀ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਪਵਿਤਰਾ ਕਰਨ ਲਗੇ ਪਖੰਡ ਕ੍ਰੋਧ ਹੰਕਾਰ ਭਜਾਇਆ ਸੀ। ਕੰਮ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਣ ਲਗੇ ਰੋਗ ਨਾਸ ਕਰ ਜਗ ਦਸਾਇਆ ਸੀ। ਬਦਲੇ ਸੁਤੇ ਹੀ ਜਾਣ ਸੁਭਾਉ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰ

(੧੭੯)

ਵਿਛੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵਧਾਇਆ ਸੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਮਨ ਵਿਚ
ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇ ਬੇਦਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਹੈ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ।

ਚਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਖੰਡੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਡਿਉਢਾ ਛੰਦ ॥ ਕਈ ਸੱਜਣ ਏਹ ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਸਨ ਭਗਤਾਂ ਨਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣਾਇਆ, ਕਿਸੇ ਬਤਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਿਨਾ ਹੈ
ਨਾਹੀ ਕਿਸੇ ਤਾਈਂ ਛਕਾਇਆ, ਸਿੰਘ ਬਣਾਇਆ। ਵਿਚਾਰ ਸਹਿਤ
ਓਹ ਪੜ੍ਹਨ ਗਰੰਥਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣਿਆ ਆਦੀ ਕਟੇ ਉਪਾਧੀ। ਦੇਵ
ਮੁਨੀ ਸਭ ਪੀਂਦੇ ਹੈਸਨ ਚਰਨ ਪਾਹੁਲ ਲੈ ਸਾਧੀ ਗੀਤੀ ਆਦੀ।
ਬਾਣੀ ਭਜਨ ਤਸੀਰ ਜਲ ਮਿਠਾ ਪਾ ਕੇ ਚਰਨ ਬਨਾਵਣ, ਤੇ
ਛਕਾਵਣ। ਸ਼ਾਂਤ ਭਰੀ ਸੀ ਸਿਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਸੀਤਲ ਚਿਤ ਕਰਾਵਣ,
ਨਾਮ ਜਪਾਵਣ। ਐਪਰ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਸਾਜੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ,
ਬਣੇ ਦੁਲਾਰੇ। ਬੀਰ ਰਸ ਦੀ ਲੋੜ ਪਾਈ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇਸ ਮਝਾਰੇ, ਕਰੇ
ਤਿਆਰੇ। ਰਾਜ ਜੋਗ ਵੀ ਪੰਥ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋਧਾ ਪੰਥ ਬਣਾ ਕੇ, ਸਿੰਘ
ਸਜਾ ਕੇ। ਜੁਲਮ ਦੇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਕਰਨੇ ਖੰਡਾ ਢਾਲ ਚਲਾਕੇ, ਜੰਗ
ਰਚਾ ਕੇ। ਪਟਣੇ ਸੈਹਰ ਦਾ ਜਨਮ ਧਾਰ ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਪੁਰ
ਆਇਓ, ਸ਼ੇਰ ਬਣਾਇਓ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਬਾਟੇ
ਖੰਡਾ ਪਾਇਓ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਾਇਓ। ਦਇਆ ਰਾਮ ਤੇ ਧਰਮ, ਸਾਹਿਬ
ਜੀ, ਮੋਹਕਮ, ਹਿੰਮਤ ਆ ਕੇ, ਸੀਸ ਕਟਾ ਕੇ। ਸੀਸ ਭੇਟ ਕਰਨ
ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ ਬਲ ਪਾ ਕੇ, ਅਮਰ ਬਣਾ ਕੇ। ਨਾਈ,
ਛੀਂਬਾ, ਝਿਉਰ, ਖਤਰੀ, ਜਟ, ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਦਸਦੇ, ਭਾਰਤ ਵਸਦੇ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ ਵਾਲਾ ਛਕ ਕੇ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਹਸਦੇ, ਬੀਰ ਜੋ ਰਸ ਦੇ।
ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਦਇਆ ਰਾਮ ਤੋਂ, ਧਰਮ ਤੋਂ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਬੋਲੇ,
ਗਾਵੇ ਸੋਹੇਲੇ। ਮੋਹਕਮ ਚੰਦ ਤੇ, ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਾਹਿਬ, ਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ ਤੋਲੇ, ਬਡੇ ਅਮੋਲੇ। ਹਿੰਮਤ ਰਾਏ, ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਪਣੀ
ਜਾਤ ਹਟਾਈ, ਭਰਮ ਗਵਾਈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਖੰਡੇ ਦਾ ਜਿਨ

ਬਣ ਗਏ ਇਕੋ ਭਾਈ, ਛੀਂਬਾ ਨਾਈ । ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼, ਗੁਰੂ ਬਾਰਵੇ,
ਏਹੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਣਾਇਆ, ਸਭ ਨੂੰ ਛਕਾਇਆ । ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਜਾਤ
ਪਾਤ ਦਾ ਝਗੜਾ ਸਭ ਮਿਟਾਇਆ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਾਇਆ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ
ਵਾਲਾ ਛਕ ਕੇ ਭਜਨ ਰਹਿਤ ਜੋ ਧਾਰੇ ਕੁਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਗੁਰੂ ਧਾਰੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਬਲਿਹਾਰੇ, ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ।

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਤੇ ਸਚ ਖੰਡ ਤੋਂ
ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੇ ਆਕੇ ਗੁਪਤ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ

ਪੂਰਨ ਪਰੀ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਆਪ ਪਹਿਲੇ, ਕੀਤਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਸ਼
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਰੇ । ਆਏ ਦੇਵਤੇ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਲੈ ਕੇ, ਖੜੇ ਤਕਦੇ ਹੁੰਦੇ
ਹਲਾਸ ਸਾਰੇ । ਬਰਸ ਇਕ ਸੌ ਚਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ, ਅਠਮਾਹਿ
ਸੀਰੀ ਉਪਰ ਖਾਸ ਸਾਰੇ । ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਜਤਰਾਂ ਸੀ, ਮਾਗ,
ਮਾਸ, ਸੰਗਰਾਏ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਰੇ । ਲਛਮੀ ਸ੍ਰੀ ਨਚੈਣ ਜੀ ਆਪ
ਆਏ, ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਪਾਸ ਸਾਰੇ । ਗੁਪਤ ਗਲ ਦਸੀ
ਤੁਸੀਂ ਆ ਜਾਣਾ, ਮੇਰੀ ਜੋਤ ਮੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਵਾਸ ਸਾਰੇ । ਗੁਪਤ
ਹੁਕਮ ਸੁਣਕੇ ਭਗਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ, ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਤਾਈਂ ਸੁਨਾਇਆ
ਜੀ । ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਨੇ ਕਲ ਟੁਰਨਾ, ਹੁਕਮ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਦੇ
ਆਇਆ ਜੀ ।

ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ, ਸਾਡੇ ਦਿਲੋਂ ਤਾਂ ਭਰਮ
ਗਵਾ ਜਾਵੇ । ਤੁਸੀਂ ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਨੂੰ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਸਿਖ ਮਤ ਦੇਕੇ ਸਮਝਾ
ਜਾਵੇ । ਹੈਸੀ ਗੁਰੂ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁਖ ਡਾਢਾ, ਕੋਈ ਬੰਨ ਚਪੂ ਠਿਲ
ਪਾ ਜਾਵੇ । ਆਪ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸਨੂੰ ਮੰਨੀਏ ਜੀ, ਸੀਸ ਅਸਾਂ ਦਾ ਕਿਤੇ
ਝੁਕਾ ਜਾਵੇ । ਏਹ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹਥ ਜੋੜ ਸਿਖਾਂ, ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਵਡੇ
ਅਨੰਦ ਬੋਲਣ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਸਦੇ ਭਗਤ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ
ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਸ਼ਬਦ ਬੁਲੰਦ ਬੋਲਣ ।

ਤਬਾ

ਏਹ ਮੁਢ ਕਦੀਮੀ ਦੀ ਰੀਤ ਹੈ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਪੈਦਾ ਸਦਾ
ਦੇਹ ਧਾਰੀ। ਦੇਹ ਧਾਰੀਏ ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਰਾਤ ਹੈ ਨੀ, ਗੁਰੂ ਸੰਤ
ਮਹਾਤਮਾਂ ਦੇਹ ਧਾਰੀ। ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਭਰਮ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ,
ਸਦਾ ਗੁਰੂ ਇਸ ਤਤ ਹੋਵੇ ਦੇਹ ਧਾਰੀ। ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਸੰਤ ਨੇ ਦੇਹ
ਧਾਰੀ, ਤੁਸੀਂ ਸੇਵ ਕਰਨੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇਹ ਧਾਰੀ।

ਤਬਾ

ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਹੈ ਅਸਾਂ ਨੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ, ਸਚ ਖੰਡ ਵਸੇ ਨਿਰੰਕਾਰ
ਸੰਤੋ। ਪੰਜ ਸ਼ਬਦ ਧੁਨੀ ਅਨਹਦ ਬਾਜੇ, ਬਿਜਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੈ
ਚਮਤਕਾਰ ਸੰਤੋ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਤਨ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਾਸ ਸਾਡਾ, ਜਿਥੇ ਵਸੇ
ਸਚਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸੰਤੋ। ਓਥੇ ਫਿਕਰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਰੀ ਨਹੀਂ ਘਾਟਾ, ਅਠੇ
ਪਹਿਰ ਹੈ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਸੰਤੋ। ਨਹੀਂ ਟਿਕਟ ਕਰਾਇਆ ਮਕਾਨ ਕੋਈ
ਨਾ, ਨਾ ਡਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਖੈ ਹੈ ਜੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਸਚ ਦੀ
ਬਾਤ ਆਖੇ, ਅਸੀਂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਨਿਰਭੈ ਹੈ ਜੀ।

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਕੀ

ਬੇਗਮ ਪੁਰਾ ਸਹਿਰ ਕੋ ਨਾਉ । ਦੁਖੁ ਅੰਦੋਹੁ ਨਹੀ ਤਿਹਿ ਠਾਉ ॥ ਨਾ ਤਸਵੀਸ
ਖਿਰਾਜੁ ਨ ਮਾਲੁ ॥ ਖਉਫੁ ਨ ਖਤਾ ਨ ਤਰਸੁ ਜਵਾਲੁ ॥ ੧ ॥ ਅਬ ਮਹਿ ਖੂਬ
ਵਤਨ ਗਹਿ ਪਾਈ ॥ ਉਹਾਂ ਖੈਰਿ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ਕਾਇਮੁ
ਦਾਇਮੁ ਸਦਾ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ ॥ ਦੋਮ ਸੋਮ ਏਕ ਸੋ ਆਹੀ ॥ ਆਬਾਦਾਨੁ ਸਦਾ
ਮਸਾਹੂਰ ॥ ਉਹਾਂ ਗਨੀ ਬਸਹਿ ਮਾਮੂਰ ॥ ੨ ॥ ਤਿਉ ਤਿਉ ਸਲ ਕਰਹਿ ਜਿਉ
ਭਾਵੈ ॥ ਮਹਰਮ ਮਹਿਲ ਨ ਕੋ ਅਟਕਾਵੈ ॥ ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਖਲਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥
੨ ॥ ਹਮ ਸਹਰੀ ਸੋ ਮੀਤੁ ਹਮਾਰਾ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥

ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦਾ ਸਚ ਖਤ ਜਾਣਾ

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਭਗਤ ਉਚਾਰ ਬੋਲੇ, ਪ੍ਰਗਟ ਜੋਤ ਅਕਾਲ
ਦਿਖਾਇਆ ਸੇ। ਬੈਠੇ ਦੇਵਤੇ ਫੁਲ ਬਿਬਾਨ ਅੰਦਰ, ਜੈ ਜੈ ਰਵਿਦਾਸ
ਮਲਾਇਆ ਜੇ। ਜੈ ਹੋਵੇ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਜੈ ਹੋਵੇ, ਸੰਖ ਤੁਰੀਆਂ ਤੰਤ
ਵਜਾਇਆ ਜੇ। ਰੂਹ ਭਗਤ ਦੀ ਵਿਚ ਬਿਬਾਨ ਜਾਂਦੀ, ਮਾਤ ਲੋਕ

ਤੋਂ ਜੈ ਹੀ ਗਾਇਆ ਜੇ। ਦੇਹ ਖਾਲੀ ਪਈ ਰਹੀ ਸੀ ਪਲੰਘ ਉਤੇ,
 ਦੇਖ ਸੇਵਕਾਂ ਜੈ ਸੁਨਾਇਆ ਜੇ। ਜਾ ਕੇ ਮਿਲੇ ਅਕਾਲ ਦੀ ਜੋਤ
 ਅੰਦਰ ਦੇਵ ਪੁਰੀ ਜੈਕਾਰ ਗੁੰਜਾਇਆ ਜੇ। ਪੰਜੇ ਤਤ ਮਿਲ ਗਏ
 ਜਾਇ ਤਤ ਅੰਦਰ, ਪਿਛੋਂ ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸਿਖਾਂ ਨੁਲਾਇਆ ਜੇ। ਦਹੀਂ
 ਸੁਧ ਜਲ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਚੰਦਨ ਕੇਸਰ ਲੈ ਛੜਕਾਇਆ
 ਜੇ। ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਣੇ ਝਬਾਨ ਵਿਚ ਰਖ ਦੇਹ ਨੂੰ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕੰਧੇ
 ਉਠਾਇਆ ਜੇ। ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਮਾਰੂ
 ਪਰੇਮ ਦੇ ਗਾਇਆ ਜੇ। ਫੁਲ ਵਾਰਦੇ ਵਿਚ ਬਜਾਰ ਜਾਂਦੇ ਨਾਗਰ
 ਮਲ ਦੇ ਬਾਗ ਲਜਾਇਆ ਜੇ। ਮੁਸ਼ਕਪੁਰ ਚੰਦਨ ਦੀ ਚਿਖਾ ਉਤੇ
 ਦੇਹ ਭਗਤ ਦੀ ਤਾਈਂ ਹੈ ਪਾਇਆ ਜੇ। ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਅਗਨ
 ਜਗਾ ਦਿਤੀ ਸਾਧ ਸਾਧ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਜੇ। ਅਗਨ ਦੇਵਤੇ
 ਦਾਹ ਸਰੀਰ ਕੀਤੇ ਸੇਵਕ ਘਰੀਂ ਮੁੜਕੇ ਜਸ ਗਾਇਆ ਜੇ। ਕੜਾਹ
 ਕੀਤਾ ਰਵਿਦਾਸ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਏਹੋ ਚਲੇ ਆਇਆ ਜੇ।
 ਸੰਮਤ ਪੰਦਰਾਂ ਸੌ ਪੰਜਤਰਾਂ ਸੀ ਮਾਗ ਬੁਧ ਸੰਗਰਾਂਦ ਸੀ ਭਾਇਆ
 ਜੇ। ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿਚ ਜਗਾ ਦੋਇ ਕਾਇਮ ਹੋਈਆਂ ਜਨਮ ਮੰਦਰ ਸਮਾਧ
 ਸਮਾਇਆ ਜੇ। ਦੋਏ ਜਗਾ ਅੰਦਰ ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਰਹਿੰਦੇ ਭੇਰਾ ਪੰਡਤਾਂ
 ਨੇ ਆਕੇ ਪਾਇਆ ਜੇ।

ਤਥਾ

ਕਠ ਹੋਂਵਦਾ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਨੇ
 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਾਲੇ। ਪਹਿਲੇ ਹਾੜ ਸੰਗਰਾਂਦ ਦਾ ਜਨਮ ਮੇਲਾ ਦਰਸ਼ਨ
 ਜਾ ਕਰਦੇ ਬੁਧਾਵਾਨ ਵਾਲੇ। ਦੇਹਾਂਤ ਮੇਲਾ ਮਾਗ ਸੰਗਰਾਂਦ ਅੰਦਰ
 ਦਾਨੀਦਾਨ ਕਰਦੇ ਸੇਵਜਾਨ ਵਾਲੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਈ ਸਾਧੂ ਦਰਸ
 ਕਰਦੇ ਕਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਅੰਦਰ ਦਰਸ ਪਾਨ ਵਾਲੇ।

ਵਿਚਾਰ ਕਵੀ ਵਲੋਂ

ਕਈ ਆਖਦੇ ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਗੰਗਾ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਸੀ

(੨)

ਪੰਥ ਤਾਈਂ ਰਖੋ ਚਰਨੀ ਲਗਾਇਕੇ ॥ ੨ ॥ ਗਿਆਰਵਾਂ ਸਰੂਪ
ਵਾਲਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਧਾਰ ਆਏ ਬਾਰਵਾਂ ਸਰੂਪ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰ
ਧਾਰਿਆ। ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਭੇਜ ਪੰਥ ਤਾਈਂ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਛੱਟਾ ਸੰਸਾਰਵਿਚ ਡਾਰਿਆ। ਪੰਜ ਜੋ ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬ
ਜੀ ਚਾਲੀ ਅਕਤਿਆਂ ਦਾ ਅੱਸੀ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਵਿਚਾ
ਰਿਆ। ਦੁਵਾਦਸ਼ ਗੁਰੰਡ ਤਾਈਂ ਹਥ ਜੋੜ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਚਰਨੀ ਧਿਆਨ ਦਾਸ ਧਾਰਿਆ ॥ ੩ ॥

ਸਾਖੀ ਰਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੋਂਦੀ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥

ਇਕ ਰੋਜ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਸੰਤ ਖਾਲਸੇਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ
ਦੀਵਾਨਸੀ ਲਗਾਇਆ। ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੋ ਗਰੰਥ ਨਾਮ ਧਾਰੀਆਂ
ਦਾ ਦਾਸਨੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਸੁਣਾਇਆ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਸਿੰਘ
ਨਾਮ ਧਾਰੀਏ ਜ਼ਰੂਰ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਮੇਂ ਵੇਸੀਆਂਨੇ ਏਹੋ ਫਰਮਾ
ਇਆ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸਾਖੀ ਜੋ ਭਗਤ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀਦੀ ਏਸ ਰਸ
ਵਿਚ ਰਚੇ ਆਖਕੇ ਜਨਾਇਆ ॥ ੪ ॥

ਪੁਤ੍ਰ ਗੋਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ॥ ਬੀੜ ॥

ਓਸ ਰੋਜ ਸਤ ਸੰਗ ਦੀਵਾਨ ਅੰਦਰ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਕਹਿਆ ਪੁਤਾਰ
ਮੈਨੂੰ। ਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖੜਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕਹਿਆ ਵਾਰ
ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ। ਸਾਖੀ ਬਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਦੀ ਕਹਿਆ
ਬਾਲਕਾਂ ਕਰੋ ਉਚਾਰ ਮੈਨੂੰ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਤਾਂ ਫੇਰ ਮੈਲਿਖਣ ਲੱਗਾ
ਫੁਰੀਆਣਕੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚਾਰ ਮੈਨੂੰ ॥ ੫ ॥

ਸਾਖੀ ਰਚਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਲੈਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਸਾਖੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀਦੀ ਗੁਰੂ ਸੇਵਕਾਂ ਤਾਂਈਂ ਸੁਣਾ ਮਦਾਮੈ।
(੬੧) ਕਾਹਟ ਸਬਦ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਏਸ ਅਨੁਸਾਰ
ਬਣਾ ਮਦਾਮੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ (੨) ਦੋਇ ਪਉੜੇ (੬)

(੪)

ਨੌਮੀਵਾਰਦੇਵੀ ਲਿਖ ਪਾਮਦਾਮੈਂ । ਨਾਮਦੇਵ ਪੱਤ੍ਰ ਸਾਖੀ ਬਹੁਤ
ਸੁੰਦਰ ਦਰਸਨ ਓਸਦਾਦੇਖ ਦਿਖਾਮਦਾਮੈਂ । ਭਗਤਮਾਲਾ ਮਰੱਟੀ
ਦੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕ ਦੇਖ ਪਰਚੀਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਗਾਮਦਾ ਮੈਂ । ਦਰਸਨ
ਕਰੋ ਸਾਰੇ ਇੰਨਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਬੁਧ ਫਲਾਮਦਾ
ਮੈਂ । ਭੂਲਚੂਕਹੋਵੇਲਿਖਭੇਜਦੇਣੀ ਗੁਰੂਸੇਵਕਾਂਤਾਂਈਜਣਾਮਦਾਮੈਂ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਸੰਤਖਾਲਸੇਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦੀ ਫਤੇਬੁਲਾਮਦਾਮੈਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਾਖੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ

ਲੀਲਾ ਸੁਣੋਂ ਸਾਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜੋ ਮੈਂ ਲਿਖਦਾ ਨਾਲ
ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ । ਜਦੀ ਪਿੰਡ ਇਲਕਾ ਨਰਸੀਥਾਮਨੀ ਹੈ ਦੇਸਵਿਚ
ਫੁਲਹਾੜ ਉਚਾਰ ਵੀਰੋ । ਕਿਸਨਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੇ ਵਸੋ ਉਤੇ
ਸੋਲਾ ਪੁੰਦੇਵਾ ਜਿਲਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀਰੋ । ਪੰਜਾਂ ਪੀੜੀਆਂ ਤੋਂ
ਹੈਸਣ ਭਗਤ ਸਾਰੇ ਜਪਣ ਨਾਮ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਵੀਰੋ ।
ਨਾਮਦੇਵਦਾ ਵਡਾ ਪਕਦਾਦਜੇੜਾ ਬਾਬਾ ਓਸਦਾ ਭਗਤਿ ਅਪਾਰ
ਗੋਬਿੰਦ ਸੇਠ ਨਾਮੋਂ ਭਗਤਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਵਾਜਾ ਬਾਈ
ਨਾਮਦੇਵ ਪਾਰਵੀਰੋ । ਪੰਡਰਪੁਰੀ ਅੰਦਰਮੰਦਰਬਿਠਲਦਾਜੇ ਦਰ
ਸਨ ਕਰਨ ਕੱਤਕ ਸਾਲਵਾਰਵੀਰੋ । ਹਰਸੇਠਦੇਸੇਠਗੁਪਾਲ ਪੁਤ੍ਰ
ਗੋਬਿੰਦਾਈ ਸੇਵਕ ਘਰਵਾਰਵੀਰੋ । ਪੰਡਰਪੁਰੀ ਅੰਦਰਜਾਕੇਦਰਸ
ਕਰਨਾਰਹਿ ਇਨਾਂਦਾਨਿਜਮਅਪਾਰਵੀਰੋ । ਗੁਪਾਲਸੇਠਦੇਸੇਠ
ਗੋਬਿੰਦਦੇਵਰਾਸਾਬਾਈਕਰੋਸੇਵਾਕਾਰਵੀਰੋ । ਪੰਡਰਪੁਰੀਜਾਕੇਇਸ਼
ਦੇਵਪੂਜਣਜਪਣਵਾਹਿਗੁਰੂਜੋਕਰਨਹਾਰਵੀਰੋ । ਗੋਬਿੰਦ ਸੇਠਜੀ
ਦੇ ਨਰਹਰ ਸੇਠ ਪੁਤ੍ਰ ਲਿੰਬਾ ਬਾਈਜੀ ਤੋਰੇ ਵਿਹਾਰਵੀਰੋ । ਇਸਟ
ਦੇਵਦਾ ਵਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਇਆ ਬਾਰਾਂਮਾਸ ਜਾ ਕਰਨ ਦੀਦਾਰ ਵੀਰੋ ।
ਗੋਬਿੰਦ ਸੇਠਜੀਦੇ ਦਾਮ ਸੇਠ ਬੇਟੇ ਗੋਣਾ ਬਾਈ ਸੁਪਤਨੀ ਉਚਾਰ
ਵੀਰੋ । ਨਾਮ ਜਪਣ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀ ਕਰਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

(੫)

ਨਾਲਪਿਆਰਵੀਰੋ। ਕੀਤੀਖਿੱਚਸਤਸੰਗਨੋ ਹਿਰਦਿਆਨੂੰ ਪੰਡਰ
ਪੂਰੀ ਆ ਗਏ ਇੱਕੇ ਵਾਰ ਵੀਰੋ। ਦਾਮ ਸੇਠ ਗੋਣਾ ਬਾਈ
ਰਹਿਣ ਦੋਵੇਂ ਪੰਡਰ ਪੂਰੀ ਅੰਦਰ ਨਿਰਾਧਾਰ ਵੀਰੋ। ਗੋਤ
ਭਾਰਦਵਾਜਹੈ ਜਾਣਲੈਣਾਂ ਨਾਮਾਬੰਸੀਓ ਲਵੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ॥
ਕਰਨ ਕ੍ਰਿਤ ਅਕੰਤਨੇ ਬਿਤ ਰੱਖਣ ਛਕਣ ਕਰਨ ਕੁਝ ਬਣਜ
ਵਪਾਰਵੀਰੋ। ਸੰਮਤ ਤੇਰਾਂਸੋ (੧੩੦੦) ਬਿਕਰਮਾ ਸਾਲ ਅੰਦਰ
ਪੰਡਰਪੂਰੀ ਵਸਦੇ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਵੀਰੋ। ਭਜਨਬਾਂਣੀਸਤਸੰਗਹਮੇਸ਼
ਕਰਦੇ ਮੰਦ ਬਿਠਲਦਾ ਕਰਨਦੀਦਾਰਵੀਰੋ। ਦਾਮ ਸੇਠਜੀ ਦੇ ਘਰ
ਇੱਕ ਬੀਬੀ ਆਉ ਬਾਈ ਲਿਆ ਜਨਮ ਧਾਰ ਵੀਰੋ। ਦਾਮ ਸੇਠ
ਜੀਤੇ ਮਾਤਾ ਗੋਣਾ ਬਾਈ ਮੰਗਣ ਮੰਗ ਏਹ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰਵੀਰੋ।
ਪੁਤ੍ਰ ਦਈਂ ਕਰਤਾਰ ਸੁਪੁਤ੍ਰ ਸਾਂਨੂੰ ਹੋਵੇ ਭਗਤ ਤੇਰਾ ਨਿਰੰਕਾਰ
ਵੀਰੋ। ਪੂਰੀ ਅਸਾਂਦੀ ਕਰੀਂ ਮੁਰਾਦ ਸਾਂਈਆਂ ਇਸ਼ਟਦੇਵ ਪਹਿ
ਕਰਨ ਪੁਕਾਰ ਵੀਰੋ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਮੁਰਾਦ ਆ ਕਰੇ ਪੂਰੀ ਪਾਵੇ
ਦਿੱਲ ਨਾ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਵੀਰੋ॥ ੭॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਏ ਜਨਮ ਪੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰੁਨੀ

ਕਈ ਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਹੀਣ ਲੋਕ ਜੋੜੇ ਘੜਕੇਮਾਰਦੇ ਫਿਰਨਡਕਾਰ
ਵੀਰੋ। ਆਖਣ ਸਿਪੁ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਬਾ ਜੰਮਿਆਹੈ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣ ਨਾ
ਕਰਨ ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ। ਕਈ ਆਖਦੇ ਬਿਧਵਾਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਬਾ ਪਿਤਾ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿਣ ਗੁਵਾਰ ਵੀਰੋ। ਕਾਲਾਸਿੰਘਨਾਵਿੱਦਿਆ ਪੂਰੀ
ਜਿਨਾਂ ਰੋਲਾ ਪਾਮਦੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਵੀਰੋ॥ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਜੀਦਾ ਪੜਕੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦੇਖ ਲਵੇ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਾਸ
ਦੀ ਵਾਰ ਅੰਦਰ ਇਹੋ ਲਿਖਿਆ ਪਿਆਹੈ ਵੇਖਲਵੇ। ਘੜਕੇਮਾਰੇ
ਜੋ ਦਿਲੋਂ ਡਕਾਰ ਕੋਈ ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਲੈਣੇ ਮੰਦੇ ਲੇਖਲਵੇ। ਮਾਤਾ
ਪਿਤਾ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਬਾਲ ਹੋਵੇ ਕਹਿਣ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਬਸੇਖਲਵੇ॥੮॥

(੬)

ਗਾਗ ਭੈਰੋ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਮੁਖ ਵਾਰੋ

ਦੂਧ ਪੀਓ ਮੇਰੇ ਮਨ ਪਤੀਆਇ। ਨਾਹੀਤਘਰਕੋਬਾਪਰਿਸਾਇ॥
ਪੁਨਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ। ਕੰਮ ਕਿਤੇ ਪਿਉ ਚੱਲਿਆ ਨਾਮਦੇਵ
ਨੂੰ ਆਖ ਸਿਧਾਇਆ॥ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਦਾਮਸੇਠ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੋਣਾਬਾਈ
ਸਹੀ ਹੈ॥ ਪੁਨਾ ਗਾਗ ਗੋਂਡ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਕਬੀਰ ਜੀਕਾ। ਜੈਸੇ ਮਾਤ
ਪਿਤਾ ਬਿਨ ਬਾਲ ਨ ਹੋਈ। ਬਿੰਬ ਬਿਨਾ ਕੈਸੇ ਕਪਰੇਧੋਈ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਭਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨਾ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬੰਦਨਾ ਹੈ ਜੀਵਾ ਕੁਝ ਨਾ ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਅਜੂਨ ਭੰਗੂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ
ਸਤਿ ਗੁਰ ਪੈਦੀ ਸਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਸ਼ੋਲਾ ਪੁਰ ਦਾ ਜਿਲਾ ਵਿਚਾਰ
ਲੈਣਾ ਪੰਡਰਪੁਰੀ ਤੀਰਥ ਨਿਰਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਨਾਮਦੇਵ ਸਤਿ
ਗੁਰ ਭਗਤ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਜਾਨੀ ਲਿਆ ਧਾਰਆਕੇਅਵਤਾਰਪਿਆਰੇ।
ਸਿਮਤ ਤੇਰਾ ਸੋ ੧੨੨੬ ਛੱਬੀਏ ਵਿੱਤ ਪਿਆਰੇ ਹੋਸੀ ਬਿਕਰਮਾ
ਜੀਤਪੁਕਾਰਪਜਾਰੇ। ਕਤਕ ਸੁਕਲ ਇਕਾਦਸੀ ਜਾਣ ਲੈਣੀ ਦਿਨ
ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਐਤਵਾਰ ਪਜਾਰੇ। ਦਾਮ ਸੇਠ ਪਿਤਾ ਗੋਣਾ ਬਾਈ
ਮਾਤਾ ਘਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਨਮ ਸਿਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਮਿਟੀ ਧੁੰਧ ਜਗ
ਚਾਲਣਾ ਆਨ ਹੋਯਾ ਦੇਵ ਪੁਰੀ ਹੋਏ ਜੈਜੈਕਾਰ ਪਜਾਰੇ। ਈਸ਼
ਅਸ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਬੰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਸਨ ਭਗਤ ਜੋ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਦੁਪਦੇ ਨਾਮ ਜਪਾਮਦੇ ਜਗਤ ਤਾਂਈ ਪੁੱਛੇ ਭਜਨ ਹੋਵੇ
ਭਵਜਲ ਪਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਲਵਸਤ ਸੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜਪਦੇ
ਲਿਵ ਜੋੜਦੇ ਨਾਲ ਕਰਤਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਇਕ ਰੋਜ ਮਾਤਾ ਗਈ
ਵਾਹਰ ਅੰਦਰ ਆਪ ਖੇਡਦੇ ਸੇ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਅੱਗ ਮਚੇ
ਭਾਂਬੜਆਕੇ ਵਿੱਚਬਹਿਗਏ ਮਾਤਾ ਦੇਖਹੈਰਾਂਨ ਲਚਾਰਪਿਆਰੇ।
ਸ਼ੀਤਲਰੂਪਦਾ ਅੱਗਦੀਦਾਰਪਾਕੇ ਸ਼ੀਤਲ ਆਪ ਹੋਈ ਠੰਢੀਠਾਰ

(੭)

ਪਿਆਰੇ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਲੀਲਾ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ ਲਿਖੇ ਕਲਮ ਨਾ
ਹੋਣ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਸਤਸੰਗ ਹੁਮੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਨਾਲ
ਆਪ ਜਾਂਦੇ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਫੈਰ ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ
ਸੱਤਿ ਧਰਮ ਦਾ ਕਰਨ ਪਰਚਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਰੱਖਣ ਬ੍ਰਿਤ ਅਕੰਤ
ਸੇ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਵਿੱਚ ਛਕਣ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਪਿਆਰੇ।
ਮੰਦਰ ਬਿਠਲ ਅੰਦ ਜਾਕੇ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਲਾਕੇ ਖੂਬ ਸਮਾਧ ਦੀ
ਤਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਗੋਬਿੰਦ ਸੇਠ ਨਾਮੇ ਨਾਨੇ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਕਰ
ਕਲਿਆਣ ਦੇ ਵਾਸੀ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਦੇਸ ਖਾਸ ਮਹਿ
ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਚਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਹਿਆ ਭਗਤ ਨੂੰ ਨਾਲ
ਉਪਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਾਜਾ
ਬਾਈ ਨਾਮੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਛਾਪਣ ਕੱਪੜੇ ਸੀਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ
ਕਰਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਗਤ ਦੇ ਹੋਇ ਸੇ ਚਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਏਹੁ ਕਰੇ ਪੂਰਾ ਦੱਸੇ ਭਗਤ ਦਾ ਜੋ ਪਰਵਾਰ ਪਿਆਰੇ॥ ੧੦॥

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਜੀਵ ਸਨ

ਨੌਹਾਂ ਚਾਰਚਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਭਗਤ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੋਤਿਆਂ ਵੜੀ ਗਲਜਾਰ
ਹੋਈ। ੧ ਵਡਾ ਪੁਤ੍ਰ ਨਰੈਣ ਹੋਵਾਸ ਸਭ ਤੋਂ ੨ ਲਾਡਾਈ ਨਾਮੇ ਘਰੇ
ਨਾਰ ਹੋਈ। ੩ ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਜੀ ਸੇ ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਪੁਤ੍ਰ ੪ ਗੋਣਾਈ ਦਾਜੀ
ਘਰਵਾਰ ਹੋਈ। ੫ ਤੀਜਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਜਾਣੇ ੬ ਯੋਸਾਏ
ਨਾਮੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੋਈ। ੭ ਚੌਥਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੈਸੀ ਬਿਠਲ ਦਾਸ ਨਾਮੇ
੮ ਸਾਕਾਈ ਸੁਪਤਨੀ ਤਿਆਰ ਹੋਈ। ੯ ਬੀਬੀ ਲਿੰਬਾਬਾਈ ੧੦ ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਵਿੱਚ ਸੰਦਗੀ ਦੇ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੋਈ। ੧੧ ਭੈਣ ਆਉ ਬਾਈ
ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਰ ਮੁਖਿਤਿਆਰ ਹੋਈ। ੧੨
ਜਾਨਾ ਬਾਈ ਸੇਵਕ ਟੱਬਰ ਸਾਥ ਰਹਿਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਬਲਿਹਾਰ
ਬਲਿਹਾਰ ਹੋਈ। ੧੩-੧੪-੧੫ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੌਹਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਭੈਣ ਲੜਕੀ

(੮)

ਦਾਸੀ ਪੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਾਰ ਹੋਈ। ਨਰੈਣ ਦਾਸ ਦਾ ਪੁਤ ਮੁਕੰਦ
ਹੋਇਆ ਹੈਸੀ ਪੋਤਰਾ ਭਗਤ ਅੰਸਾਰ ਹੋਈ। ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਇਆ
ਮੁਕੰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਕੇਸਵ ੧੧ ਗਿਆਰਾਂ ਪੀੜੀਆਂ ਬੰਸ ਪਸਾਰ
ਹੋਈ। ਏਦੂਵਾਦਿ ਕੁਝ ਵੰਸ਼ਦਾ ਪਤਾ ਨਾਹੀ ਕਈ ਕਹਿਣ
ਮਰਜੀ ਕਰਨਹਾਰ ਹੋਈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਦੀ
ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਹੋਈ॥੧੧॥

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਕਥਾ ਸੁਣੇ ਸਾਰੀ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਦੀ ਜੋ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਜੈਸੀ ਬੁਧ ਬਖਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਦਾਸਤਾਂਈ ਸੋ ਮੈਂ ਮੁਖਤੇ ਕਹਾਂ
ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਲਵਸਤ ਲੀਲਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ
ਸਾਲੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕਹਾਂ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਅੱਸੀ ਸਾਲਦੀ ਉਮਰ
ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਲਿਖਾਂ ਕਲਮਦੇ ਨਾਲ ਪਸਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਸੰਮਤ
ਤੇਰਾਂ ਸੋ ਛੱਬੀ ਤੇ ੧੩੨੬ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂਸੋ ੧੪੦੬ਛੇ
ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਕਰਦਾ ਨਮਸਕਾਰ ਪਿਆਰੇ॥ ੧੨॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਰਨਨ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ

੧ ਮਹਿਲੇ ਸਾਲ ਗੋਦੀ ਚੰਦ ਵਾਂਗ ਸੋਹਣਾ ਮਾਤਾ ਦੇਖ ਬਲਿਹਾਰ
ਬਲਿਹਾਰ ਹੋਵੇ। ਗੋਰਾ ਮੁੱਖ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲ ਜੋਹਾ ਮਾਤਾ ਲਾਇ
ਸੀਨੇ ਠੰਦੀ ਧਾਰ ਹੋਵੇ। ੨ ਸਾਲ ਦੂਸਰੇ ਸੀਸ ਤੇ ਕੇਸ ਸਜਦੇ
ਮਾਤਾ ਗੁੰਦਣੇ ਤਾਂਈਂ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ। ਸੋਹਣੇ ਚੰਦ ਅਗੂਰ ਅਨਾਰ
ਜੇਹੇ ਮੁੱਖ ਕਵਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਅਪਾਰ ਹੋਵੇ। ੩ ਸਾਲ ਭੀਸਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ ਗੋਡੇ ਲਾਇਕੇ ਤੇ ਹੁਸਿਆਰ ਹੋਵੇ। ਵਿੱਚ ਅੰਛਣੇ
ਖੇਡਦਾ ਰਹੇ ਸੋਹਣਾ ਮਾਤਾ ਦੇਖ ਅਨੰਦ ਅਪਾਰ ਹੋਵੇ। ੪ ਚੌਥੇ ਸਾਲ
ਨੂੰ ਪਾਇ ਪੁਸ਼ਾਕ ਸੋਹਣੀ ਚਿੱਟੀ ਸਾਫ ਪੀਲੀ ਦਸਤਾਰ ਹੋਵੇ। ਗਲ

(੯)

ਉਨ ਮਾਲਾ ਨਾਮਜਪਣਵਾਲੀ ਮੂੰਹੋਂ ਬਿਠਲਤੇ ਬਿਠਲ ਪੁਕਾਰ
ਹੋਵੇ। ੫ ਸਾਲ ਪੰਜਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਪਾਇਆ ਬੋਲੀਬੋਲਸੋਹਣੀ
ਮੁੱਖੋਂ ਟਾਰ ਹੋਵੇ। ਨੈਨਮਿਗਤੇ ਵੈਨਰੋ ਕੋਇਲਜੋਹੇਮੁਖੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਨਾਮ ਬੰਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਛੀਵੇਂ ਸਾਲਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਕੇ ਮਾਤਾ
ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਚਨ ਦੀ ਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਗੱਲਾਂ ਮਿਠੀਆਂ ਮਿਠੀਆਂ ਕਰਨ
ਲੱਗਾ ਕਦੇ ਜਾਪ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਹੋਵੇ। ਮੰਦਰ ਬਿਠਲ ਮੰਦਰ
ਪਿਤਾ ਰੋਜ ਜਾਵੇ ਨਿੱਤਨੇਮ ਦਾ ਨਿਯਮ ਵਿਹਾਰ ਹੋਵੇ। ਨਾਮਵਾਨ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਪੂਜਾ ਠਾਕਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਵੇ।
ਦੁਧ ਨਾਲ ਲਜਾਇਕੇ ਭੋਗ ਲਾਉਣਾ ਪੀਣਾ ਆਪ ਏਹਨਿੱਤ ਦੀ
ਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਏਹੋ ਭਗਤ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜੇਤ੍ਰਾ ਪਿਤਾ
ਦਾ ਨਿਤ ਵਿਹਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ੧੩ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ੬ ਸਾਲ ਦੀ

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂਦੀ ਚਾਲ ਜਾਣ ਏਹੋਜਲੀ'ਬਲੀ'ਸਾਰੇਈਸਰ
ਜਾਣ ਲੈਣਾ। ਜ਼ੋਰਸੱਪਬਿੰਦੂ ਨਾਂਇਸੂਰਤਾਂਈ ਜਾਣ ਪੱਥਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਭਗਵਾਨ ਲੈਣਾ। ਹਰਖ ਸੋਗ ਬੈਠੀ ਮੀਤ ਕੰਚ ਲੋਹਾ ਸਮ ਬਿੰਬ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਇਕ ਮਾਨ ਲੈਣਾ। ਬਾਵਈਰਖਾ ਨਿੰਦਿਆਨਾਂਹਿ ਉਸ
ਤੀਤ ਸਮ ਇੱਕਕਰ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਲੈਣਾ। ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਆਂ
ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਾਲਏਹੋ ਦੇਖ ਸੁਖਮਨੀਸਾਹਿਬਖਾਲ ਲੈਣਾ। ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘਅਕਾਲਦਾਰੂਪਸੋਈ ਝੁਛਣਸਮਝਏਹਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨਲੈਣਾ

ਵਾਕ ਕਵੀ

ਪੱਥਰ ਪੂਜਹੈਸੀ ਪਿਤਾ ਭਗਤਜੀਦਾ ਭਗਤਰੂਪ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰਤਾਰ
ਆਇਆ। ਭਰਮਤੋੜਕੇਤਾਰਨਾਪਾਪੀਆਂਨੂੰ ਭਗਤਰੂਪਕਰਤਾਰ
ਤੋਂ ਧਾਰਆਇਆ। ਮੜੀਗੋਰਕੈਰੋਂ ਭੂਤ ਪੱਥਰਾਂਨੂੰ ਛੱਡ ਵਢਿਣਨੂੰ
ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਆਇਆ। ਝੂਠੇ ਜਾਲਾਂਤੋਂ ਜੀਵ ਬਚੋਂਣ ਖਾਨ ਸੱਤ

(੧੦)

ਧਰਮਦਾ ਕਰਨ ਪਰਚਾਰ ਆਇਆ । ਸੱਤ ਭਗਤ ਬਾਰਾਂ ਜਾਂਸੇ
ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਭੇਜੇ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤਾ ਧੰਧੂਕਾਰ ਆਇਆ । ਏਸੇ ਤੌਰ
ਵਾਰੋਵਾਰੀ ਚੱਲ ਆਏ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਵੀ ਤਾਰਨਹਾਰ ਆਇਆ ।
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦਾ ਪਿਤਾ ਤਾਂਈ ਠਾਕੁਰ ਪੂਜ ਜਦੋਂ ਘਰ ਦੇ
ਬਾਰ ਆਇਆ । ਕਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਓਮੈਂ ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਪੂਜਣੇ
ਚਿੱਤ ਪਿਆਰ ਆਇਆ । ਪਿਤਾ ਆਖਦਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਾਹਰ ਜਾਵਾਂ
ਤੇਰੇ ਪੂਜਣੇ ਦਾ ਤਕਰਾਰ ਆਇਆ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਝੂਠ ਪਾਖੰਡ
ਤਾਂਈ ਭਗਤ ਕਰਨ ਸਮੁੰਦਰੇ ਪਾਰ ਆਇਆ ॥ ੧੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪੜਨ ਭੇਜਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਸੱਤ ਅੱਠ ਨੌਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਆਖੇ ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਪੜਨ ਬਠਾਲ
ਦਈਏ । ਪੜੇ ਵਿੱਦਿਆ ਅੱਖਰੀਂ ਬੋਧ ਹੋਵੇ ਪੰਡੇ ਤਾਂਈ ਏਹ ਬਾਲ
ਸਮਾਲ ਦਈਏ । ਫੱਟੀ ਲੈ ਪਸਾਦਿ ਗਏ ਪਾਠ ਸ਼ਾਲਾ ਕਹਿਆ
ਪੰਡੇ ਨੂੰ ਅੱਖਰ ਸਖਾਲ ਦਈਏ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਪੰਡਾ ਪੜਾਉਣ
ਲੱਗਾ ਬੋਲੇ ਭਗਤ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਖਿਆਲ ਦਈਏ ॥ ੧੬ ॥

ਪੰਡਤ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਪੜਾਉਣਾ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਅਧਯਾਪਕ ਨਾਮਸੀ ਪੰਡੇ ਦਾ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜੇੜਾ ਭਗਤ ਦੇ ਤਾਂਈ
ਪੜ੍ਹਾਂ ਮਦਾਸੀ । ਪੈਂਤੀ ਲਿਖਕੇ ਪੰਡੇ ਨੇ ਕਰੀ ਮੂਹਰੇ ਬਾਬਾ ਪੰਡੇ ਦੇ
ਜਾਂਈ ਸੁਣਾ ਮਦਾਸੀ । ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਾ ਵਿੱਦਿਆ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਉਤ੍ਰ ਭਗਤ
ਜੀ ਵਲੋਂ ਏਹ ਆਮਦਾਸੀ । ਬਿਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿੱਦਿਆ ਵਾਦਿ ਸਾਰਾ
ਮੇਰੇ ਪੰਡਤਾ ਚਿੱਤ ਨਾਂ ਭਾਮੰਦਾ ਸੀ । ਰਾਮ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਦ
ਪੜਿਆ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ਏ ਪੜਨ ਸੁਖਾ ਮੰਦਾ ਸੀ । ਪੰਡੇ ਪੜੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ
ਪੜ੍ਹਾਂ ਮਦਾ ਕੀ ਸੁਰਤ ਸਬਦ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਦਿੜਾਂ ਮਦਾ ਸੀ । ਨਾਮ
ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਬ੍ਰਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਖਾਂ ਮਦਾ
ਸੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜਪ ਲੈ ਭਗਤ ਪੰਡੇ ਨੂੰ ਏਹੋ

ਫੁਰਮਾਮਦਾਸੀ ॥ ੧੭ ॥

ਪੰਡਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯
ਨਾਮ ਦੇਵਤਾਈ ਪੰਡਤ ਆਖਦਾ ਹੈ ਪੜਨਾ ਵਿੱਦਿਆ ਬਹੁਤ ਵਸੇਸ਼
ਕਾਕਾ। ਉਤਮ ਵਡੀ ਭਾਰੀ ਗੁਣ ਵਿੱਦਿਆ ਹੈ ਪੜੀ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ
ਬਿਸ਼ਨ ਮਹੇਸ਼ ਕਾਕਾ। ਪਰੇ ਵਿੱਦਿਆ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾਹੀ ਕਿੱਥੋਂ
ਸੁਣਿਆਂ ਇਹ ਉਲਟ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾਕਾ। ਭਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੜਦੇ ਸਾਰੇ
ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਜਿੰਨੇ ਵਿੱਚ ਦੇਸ ਕਾਕਾ ॥ ੧੮ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਘੜ ੨ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯
ਸੰਡਾਮਰਕਾਜਾਇ ਪੁਕਾਰੇ ॥ ਪੜੈ ਨਹੀਂ ਹਮਰੀ ਪਚਾਰੇ ॥ ਰਾਮ ਕਹੈ ਕਰਤਾਲ ਬਜਾਵੈ ਚਟੀ ਆਸਣੈ
ਬਿਗਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮਾਜ ਪਿਥੋਂ ਕਰੈ ॥ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਜੀ ਕੋ ਸਿਮਰਨੁ ਧਰੈ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਸੁ ਧਾਬ
ਸਿਕੀਨੀ ਸਭ ਰਾਜੇ ਬਿਨਤੀ ਕਰੈ ਪਟਰਾਨੀ ॥ ਪੂਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕਹਿਆ ਨਹੀਂ ਮਾਨੈ ਤਿਨਿ ਤਉ ਅਉਰੈ
ਠਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਿਲਿ ਮੰਤਰ ਉਪਾਇਆ ਕਰ ਜਹ ਅਉਧ ਘਨੇਰੀ ॥ ਗਿਰਤ ਰਜਲ ਜੁ ਆਲਾ
ਭੈਰਾ ਬਿਓਰਾ ਜਾ ਰਾਮ ਮਾਇਆ ਫੇਰੀ ॥ ੩ ॥ ਕਾਏ ਖੜ ਗੁਕਾਲ ਭੈ ਕੋ ਪਿਓ ਮੋਹਿ ਬਤਾਉ ਸੁਤੁ ਹਿਰਾਏ ॥
ਪੀਤ ਪੀਤਾ ਬਰਤਿ ਭਵ ਧਣੀ ਬੰਭ ਮਾਹਿ ਹਰਿ ਭਾਖੈ ॥ ੪ ॥ ਹਰਨਾਖ ਸ੍ਰੀ ਜਨਿ ਨਮੋ ਬਿਦਾਰਿ ਓਸੁ ਰਨ
ਭਕੀ ਏਸ ਨਾਥਾ ॥ ਕਹਿ ਨਾਮ ਦੇਉ ਹਮ ਨਰ ਹਰਿ ਧਿਆਵਹਿ ਰਾਮ ਅਭੈ ਪਦਾਰਾਭਾ ॥ ੫ ॥ ੧੯ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਜੀ ਮੁੱਖ ਵਾਕ ਏਹੋ ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਤੂੰ ਸੁਣੀ
ਗੁਵਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਵਿਦਿਆ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਨੇ ਪੜੀ ਭਾਈ ਏਹ ਵੀ
ਜਾਣਦਾ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਸੰਡਾਮਰਕਾਵੀ ਜਾਇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਸੀ
ਪਾਸ ਹਰਨਾਖ ਸ੍ਰੀ ਬਖਸ਼ਾਰ ਪਾਂਡੇ। 'ੜੈ ਨਹੀਂ' ਹਮਰੀ ਪਚਾਰ ਕਾਏ
ਇਹੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰੈ ਉਚਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਰਾਮ ਆਖਕੇ ਛੈਣੇ ਬਜਾਮਦਾ ਹੈ
ਦਿੱਤੇ ਸਭਾ ਦੇਵਾਲ ਬਿਗਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇ ਭਾਈ
ਹਿਰਦੇ ਹਰੀ ਸਿਮਰਨ ਰਿਹ ਧਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਬੰਦੋ ਬਸਤੁ ਕੀਲੀ ਉਚਦੀ
ਸਰਬ ਰਾਜੇ ਕੀਤਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਲਚਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਅਰਜ
ਕਰੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਦੀ ਮਾਂਇ ਗਾਣੀ ਅੱਗੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਰਹੀ ਪੁਕਾਰ
ਪਾਂਡੇ। ਪੁਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜੋ ਕਹਿਆ ਮਾਨੈ ਤਿਨਾ ਔਰ
ਠਾਨੇ ਕਾਰੋਵਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਦੁਸਟ ਸਭਾ ਮਿਲ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਏ
ਉਮਰ ਭਗਤ ਦੀ ਵਡੀ ਵਿਚਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਉੱਪਰ ਸਿੱਟਨ

ਪਹਾੜ ਤੋਂ ਮਾਰ ਵਈਏ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੋਬਣ ਵਈਏ ਮਾਰ ਪਾਂਡੇ।
 ਭੈ ਬਹੁਤ ਦਿੱਤਾ ਰਾਮ ਰੱਖ ਲੀਨਾ ਨਾਮ ਜਪੇ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ
 ਪਾਂਡੇ। ਪੰਡਾ ਕੱਢ ਰਾਜਾ ਕਾਲ ਭੈ ਕੋਪਿਓ ਖੜਾ ਭਗਤ ਹੋਸੀ ਨਿਹਚਾ
 ਧਾਵ ਪਾਂਡੇ। ਮੈਨੂੰ ਦਈਂ ਬਤਾਇ ਜ ਤੁਝ ਰੱਖੇ ਰਾਜਾ ਮੁਖਤੈ ਕਹੇ
 ਏਕ ਰਪਾਂਡੇ। ਪੀਲੇ ਪਹਿਰ ਬਸਤ੍ਰ ਕਰਤ ਪੁਰਖ ਆਇਆ ਬੰਮ
 ਮਾਹਿ ਨਿਕਸੇ ਰੂਪ ਧਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹ ਨਾਖਸ ਨੂੰ ਨਖਾਂ
 ਸੇਤੀ ਲਿਆ ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਉਭਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਵਾਸਦੇਵ ਆਖੇ ਮੈ
 ਨਰ ਹਰੀ ਸਿਮਰੂੰ ਜੋੜਾ ਆਪ ਨਿਰਭਉ ਦਭਾਰ ਪਾਂਡੇ। ਰਾਮਨਾਮ
 ਤੇ ਖਿਨਾ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਂ ਮੈਥੀ ਕਾਲ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਕਰੀਂ ਵਿਚਾਰ ਪਾਂਡੇ ॥

ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਬਹੁਤ ਗਿਆਨ ਭਰਿਆ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਪੰਡਾ ਆਪ ਸੇਵਕ ਹੋ
 ਗੰਦਦਾਸੀ। ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹ ਸਲ ਪਲਕ ਅੰਦਰ ਨਾਮ
 ਨਾਲ ਪੰਡਤ ਜੁਕਾਮਦਾਸੀ। ਆਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਾਬੇਦਾ ਸਬਦ ਸੁਣ
 ਕੇ ਭਰਮ ਅਵਿਦਿਆ ਭੈ ਮਟਾਂਦਾਸੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡਾ
 ਦਾਮ ਸੇਠ ਜੀ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾਇਕੇ ਹਾਲ ਸੁਣਾਮਦਾਸੀ ॥ ੨੧ ॥

ਪੰਡਤ ਜੀ ਨੇ ਭੈ ਭੈ ਦੇ ਮਾਤਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਸਾਲ ੯

ਸੱਤ ਧਰਮਦਾ ਜਦੋਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ
 ਹੋਰਨ ਪੰਡਾ। ਘਰ ਜਾਇਆ ਥੇ ਦਾਮ ਸੇਠ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਲ ਨਹੀਂ ਏਹ
 ਕਹੇ ਭਗਵਾਨ ਪੰਡਾ। ਆਇਆ ਆਪ ਅਕਾਲ ਦੀ ਜੋਤ ਵਿੱਚੋਂ
 ਰੂਪ ਧਾਰ ਆਖੇ ਸਿਹਰਵਾਨ ਪੰਡਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧੁਰੋਂ
 ਆਪ ਆਇਆ ਦਰਸਨ ਕਹੇ ਪਾਤਰੁ ਜਹਾਨ ਪੰਡਾ ॥ ੨੨ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਵਾਲਚੰਗਾ ਜਦੋਂ ਪੰਡੇਦਾ ਆਣ ਸਵਾਲ
 ਹੋਇਆ। ਆਖਣ ਧੰਨ ਸਾਡੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਜਾਗੇਈ ਸਰਅੰਸ ਪੈਦਾ ਘਰ
 ਬਾਲ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਕਹੇ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹਨੂੰ ਕੰਮ ਜਾਵਾ ਸੇਵਾ ਠਾਕੁਰਾਂ

(੧੩)

ਕਰੀ ਦਿਆਲ ਹੋਇਆ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸੁਣਕੇ ਭਗਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਆ
ਵੱਡਾ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਾਲ ਹੋਇਆ ॥ ੨੩ ॥

ਗਾਤ ਜੋਂਡ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਕੀ ਘਰ ੧ ਉਮਰ ੯ ਸਾਲ
ਮੇਂ ਹਲਾਰਤੀ ਭਾਲਾ ਬੋਲੀ ॥ ਬਫਰੇ ਬਿਨ ਗਾਇਅਕੋਲੀ ॥੧॥ ਪਾਣੀ ਆ ਬਿਨ ਮੀਠਾ ਲਵੈ ॥ ਐਸੇ
ਫਾਮਨਾ ਮਾ ਬਿਨੁ ਬਾਪਰੋਨਾਮਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੇਸੇ ਗਾਇਕਾ ਬਾਛਾ ਛੁਟਲਾ ॥ ਬਨ ਚੋਖਤਾ ਮਾਂ ਨ
ਘੁਟਲਾ ॥ ੨ ॥ ਨਾਮਦੇਉ ਨਾਗਾਇਨ ਪਾਇਆ ॥ ਗੁਰ ਭੇਟਤ ਅਲਖ ਲਖਾਇਆ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੇ
ਬਿਖੈ ਹੋ ਪਰਨਾਰੀ ॥ ਐਸੀ ਨਾਮੇ ਪ੍ਰੀਤ ਮੁਗਾਰੀ ॥੪॥ ਜੈਸੇ ਤਾਪ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਘਾਮਾ ॥ ਤੈਰਿ ਅਨਾਉ
ਬਿਨੁ ਬਾਪਰੋਨਾਮਾ ॥ ੫ ॥ ੨੪ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਗੋਂਡ ਗਾਗ ਅੰਦਰ ਮੁਖਵਾਕ ਆਹਾ ਬਾਬਾ ਖੁਸ਼ੀ
ਦੇ ਨਾਲ ਉਚਾਰਦਾ ਜੇ ਦਰਸਨ ਕਦੇ ਹੋਵੇ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰਦਾ ਬਾਬਾ
ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਦਾ ਜੇ । ਮੇਰੇ ਲੱਗੀ ਤਲਾਸ਼ ਪਿਆਸ ਤੋਰੀ
ਦਰਸਨ ਕਦੇ ਪਾਵਾਂ ਪਰਵਦਰਾਰਦਾ ਜੇ । ਜਿਵੇਂ ਵਫਰੇ ਤੇ ਬਿਨਾਂ
ਗਊ ਕੁਲੀ ਨਾਮਦੇਵ ਤਿਵੇਂ ਸ਼ਰਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਜੇ । ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ
ਜਿਉਂ ਤੜਫਦਾ ਮੀਨ ਜੈਸੇ ਨਾਮਦੇਵ ਹੈ ਤਿਵੇਂ ਬੰਕਾਰਦਾ ਜੇ । ਜੈਸੇ
ਗਊ ਦਾ ਵਫਰਾ ਛੁਟ ਕਰਕੇ ਬਣ ਚੋਖਦਾ ਦੁਧ ਵਟਾਰਦਾ ਜੇ । ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀ ਆਪ ਨਰੈਣ ਪਾਇਆ ਗੁਰ ਭੇਟਿਆ ਅਲਖ ਅਪਾਰਦਾ
ਜੇ । ਜੈਸੇ ਵਿਖੇ ਦੇ ਹੇਤ ਹੈ ਪਰਾਨਾਰੀ ਐਸੇ ਨਾਮੇ ਪਿਆਰ ਕਰਤਾਰ
ਦਾ ਜੇ । ਜੈਸੇ ਤਾਪ ਵਾਲਾ ਧੁੱਪ ਬਹੁਤ ਚਾਹੇ ਨਾਮਾਨਾ ਮਚਾਹੇ ਕਰਨ
ਹਾਰਦਾ ਜੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਕੇ ਬਾਬਾ ਅਪਵਾਕ ਮ
ਸੁਮਾਰਦਾ ਜੇ ॥ ੨੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੇ ਦੁੱਧ ਚੋਕੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਲੇਜਾਣਾ ਉਮਰ ੯ ਸਾਲ ਕਾਲਾ
ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਗਾਤ ਬਤੀਤ ਹੋਈ ਬਾਬਾ ਚਿੱਤ ਅੰਦਰ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਮਦਾ
ਜੇ । ਪਿਤਾ ਭੁਰ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਾਂਞੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਠ
੯ ਲੋ ਮਦਾ ਜੇ । ਪਹਿਲੇ ਕਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਭਜਨ ਕੀਤਾ ਕਪਲ
ਗਊ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਚੋ ਮਦਾ ਜੇ । ਠਾਕਰ ਦੁਵਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਜ
ਦਾ ਮੂਰਤ ਪੱਥਰ ਦੀ ਨੂੰ ਜਾਕੇ ਧੋ ਮਦਾ ਜੇ । ਈਸਰ ਸਮਝਕੇ ਓਸ

(੧੪)

ਨੂੰ ਧੁਪ ਦਿੱਤੀ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖਕੇ ਦੁਧ ਖਲੋਮਦਾ ਜੇ । ਸਾਰਾ ਪਿਤਾਦੀ
ਤਰਾਂ ਹੈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਬਿਰਥਾ ਉਨਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਾਂ ਖੋਮਦਾ ਜੇ ।
ਸਿਰਜਣ ਹਾਰ ਜੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਮੁਖੇ ਓਸਦਾ ਨਾਮ
ਪਰੋਮਦਾ ਜੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਪ੍ਰਮਾਨਏਹ ਕਰੇ ਭੇਟਾ ਭਗਤ ਜੋੜਕੇ
ਹੱਥ ਖਲੋਮਦਾ ਜੇ ॥ ੨੬ ॥

ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤ ਮੂਰੇ ਦੁੱਧ ਰੱਖਕੇ ਰਾਗ ਤਲੰਗ ਸ਼ਬਦ ਆਖੇ ਉਮਰ ੯ ਸਾਲ
ਮੈਅੰਧਲੇਕੀਟੇਕਤੇਰਾਨਾਮਖੰਦਕਾਰਾ॥ ਮੈਗਰੀਬਮੈਮਸਕੀਨਤੇਰਾਨਾਮਹੈਅਧਾਰਾ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਕਰੀਮਾਰਹੀਅੰਅਲਾਹਤੂਗਨੀ॥ਹਾਜਰਾਹਜੂਰਦਰਿਪੇਸਤੂਮਨੀ॥੧॥ ਦਹੀਆਉਤੂੰਦਿਹੈਵਤੂੰਬਿਸੀ
ਆਰਤੂੰਧਨੀ॥ ਦੇਹਿਲੇਹਿਏਕਤੂੰਦਿਗਰਕੋਠਹੀ॥੨॥ ਤੂੰਦਾਨਾਤੂੰਬੀਨਾਮੈਬੀਚਾਰਕਿਆਕਰੀ॥
ਨਾਮੋਚੇਸੁਆਮੀਬਖਸ਼ਿੰਦਤੂੰਹਰੀ॥੩॥੨੭॥

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਓ ਪ੍ਰਮਾਨ ਏਹਕਰੋਭੇਟਾ ਬਾਬਾ
ਖੜਾਹੋਇਆਨਿਰਾਧਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਸ਼ਬਦ ਰਾਗ ਤਲੰਗਦੇ ਵਿੱਚ
ਆਖੇ ਸੋਈ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੇ ਉਚਾਰਸਤਿਗੁਰ । ਮੈਨੂੰਅੰਨੰਨੂੰ ਬਖਸ਼ਣੀ
ਟੇਕ ਸਾਂਝੀਆਂ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਚਾਨਣ ਖੁੰਧਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ।
ਮੈਂ ਗਰੀਬ ਮਸਕੀਨ ਯਭੀਮ ਤੇਰਾ ਤੇਰੇ ਨਾਮੁਦਾ ਇੱਕ ਅਧਾਰ
ਸਤਿਗੁਰ । ਰਹਿੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਸਰਬ ਤੇ ਤੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਪੇਸ਼
ਹਜ਼ਰ ਦਰਬਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਦਰਿਆਉ ਦਿਹੈਦ ਬਿਸੀਆਰਤੂੰਹੀ
ਤੇਰਾ ਅੰਤਨਾ ਕੁਝ ਸੁਮਾਰਸਤਿਗੁਰ । ਦੇਵੇਲਵੇਤੂੰ ਦੂਸਰਾ ਕੋਇ
ਨਾਹੀ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਦਾਨਾਂ
ਤੂੰਹੀ ਬੇਅੰਤ ਬੇਅੰਤ ਬੀਨਾ ਮੈਤਾਂ ਕਰਾਂਕੀ ਤੇਰੀ ਵਿਚਾਰ
ਸਤਿਗੁਰ । ਨਾਮਾ ਕਹੇ ਸੁਆਮੀ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹਰਜੀ ਲਵੇ ਆਜ਼ਾਨ
ਦੀ ਅਕੇ ਸਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਭੇਟਾ ਕਰੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸੀ ਭਗਤ ਜੀਦੀ
ਦੁਧ ਆਪਕੀਤਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਨਿਰਾਕਾਰ ਨਿਰਗੁਣ
ਸਾਰੇ ਵਿਆਪਦਾ ਹੈ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਲੈਂਦਾ ਆਪੇ ਧਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘਗੁਰਦਾਸਦੀਵਾਰਦਸੈਕਹੇਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥਪ੍ਰਕਾਰਸਤਿਗੁਰ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਵਾਰ ੯ ਪਉੜੀ ੧੧

ਕੰਮਕਿਤੇਪਿਉਚਲਿਆਨਾਮਦੇਉਨੂੰਆਖਸਿਧਾਇਆ॥ ਠਾਕੁਰਦੀਸੇਵਾਕਰੀਂਦੁਧਪੀਆਵਣਕਹਿ
ਸਮਝਾਇਆ॥ ਨਾਮਦੇਉਇਸ਼ਨਾਨਕਰਕਪਲਗਾਇਦੁਹਿਕੈਲੈਆਇਆ॥ ਠਾਕੁਰਠੋਨਾਵਾਲ
ਕੈਬਰਣੇਦਕਲੈਤਿਲਕਚੜਾਇਆ॥ ਹੱਥਜੋੜਬਿਨਤੀਕਰੈਦੁਧਪੀਅਹੁਜੀਗੋਬਿੰਦਰਾਇਆ॥ ਨਿਹ
ਚਉਕਰਆਰਾਧਿਆਹੋਇਦਇਆਲਦਰਸਦਿਖਲਾਇਆ॥ ਭਰੀਕਟੋਰੀਨਾਮਦੇਵਲੈਠਾਕੁਰਨੋ
ਦੁਧਪੀਆਇਆ॥ ਗਾਇਮੂਈਜੀਵਾਲੀਓਨਨਾਮਦੇਉਦਾਛਪਰਛਾਇਆ॥ ਫੇਰਦੇਹਰਾਭਖਿਓਨ
ਚਾਰਬਰਨਲੈਪੈਰੀਪਾਇਆ॥ ਭਗਤਜਨਾਦਾਕਰੇਕਰਾਇਆ॥ ੧੧॥ ੨੯॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਾਸਦੀ ਵਾਰਨੋਂ ਮੀ ਪਉੜੀ
ਗਿਆਰਮੀਵਿਚ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਕੰਮਕਿਤੇਪੋਓ ਚਲਿਆ ਭਗਤ
ਜੀਵਾ ਨਾਮਦੇਵਨੂੰ ਆਖ ਸੁਧਾਇਆ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਦਈਂ ਪਿਆਲ ਨਾ
ਠਾਕੁਰਾਂਨੂੰ ਸੇਵਾਕਰੀਂ ਏਹੋ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ ਇਸ਼ਨਾਨ
ਕਰ ਕਪਲਗਾਂਦਾ ਦੁੱਧ ਚੋਇ ਲੈਕੇ ਆਪ ਆਇਆ ਹੈ। ਠਾਕੁਰ
ਧੋਇ ਚਰਨਾਮਤਾ ਭਗਤਲੈਂਦਾਹਥੀਂ ਆਪਣੀਤਿਲਕਚੜਾਇਆ
ਹੈ। ਹੱਥਜੋੜਕੇ ਬਿਨਤੀਕਰਨਲੱਗਾਦੁਧਛਕਲਵੇਗੋਬਿੰਦਰਾਇਆ
ਹੈ। ਜਲੀਂਥਲੀਂ ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਰੱਬਜਾਣੇ ਹੋਕੇ ਦਿਆਲਤਾਂ ਦਰਸ
ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਟੋਰੀਸੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਨਾਮਦੇਵਜੀ
ਦੁਦ ਪਲਾਇਆ ਹੈ ॥ ੩੦ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਪਹਿਲੇ ਰੋਜ਼ ਪਲਾਇਕੇ ਦੁਧ ਆਗ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਘਰਾਂਨੂੰ ਆਇ
ਆਜੇ। ਜਾਕੇ ਆਖਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂਇ ਤਾਂਈ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦੁਧ
ਛਕਾਇਆ ਜੇ। ਦਰਸਨ ਦੇਕੇ ਠਾਕੁਰਾਂ ਦੁਧ ਪੀਤਾ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ
ਆਖ ਸੁਣਾਇਆਜੇ। ਮਾਤਾ ਬਚਨਸੁਨਕੇ ਵਡੀ ਖੁਸ਼ੀਹੋਈ ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਪੁਤ੍ਰ ਸੀਨੇ ਲਾਇਆਜੇ ॥ ੩੧ ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸਦੀ ਵਾਰ ਨੌਮੀ ਪਉੜੀ ੧੨ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਦਰਸਨ ਵੇਖਨ ਨਾਮਦੇਉ ਭਲਕੇ ਉਠ ਤਿਲੋਚਨ ਆਵੇ। ਭਗਤ
ਕਰਨ ਮਿਲ ਦੇਇ ਜਣੇ ਨਾਮਦੇਉ ਹਰਿ ਚਲਿਤ ਸੁਣਾਵੇ। ਮੇਰੀ
ਭੀ ਕਰਬੇਨਤੀ ਦਰਸਨ ਦੇਖਾਂ ਜੇ ਤਿਸਭਾਵੇ। ਠਾਕੁਰ ਜੀਨੇ ਪੁਛਿ

ਓਸ ਦਰਸਨ ਕਿਵੇਂ ਤਿਲੋਚਨ ਪਾਵੈ । ਹਸਕੈ ਠਾਕੁਰ ਬੋਲਿਆ
ਨਾਮਦੇਉਨੋ ਕਹਸਮਝਾਵੈ । ਹਥ ਨ ਆਵੈ ਭੇਟ ਸੇ ਤੁਸ ਤਿਲੋਚਨ
ਮੈ ਮੁਹਿ ਲਾਵੈ । ਹਉ ਅਧੀਨ ਹਾਂ ਭਗਤਿ ਤੇ ਪਹੁਚਨ ਹੰਘਾਂ
ਭਗਤੀ ਦਾਵੈ । ਹੋਇ ਵਿਚੋਲਾ ਆਣ ਮਿਲਾਵੈ ॥ ੧੨ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਠ ॥ ਦੂਜੇ ਰੋਜ ਤਿਲੋਚਨਜੀ ਭਗਤਿ ਸੰਤੋ ਨਾਮਦੇਵ
ਦੇ ਦਰਸਨ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ । ਦੋਵੇਂ ਭਗਤ ਕਰਦੇ ਸਿਫਤ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਾਮਦੇਵ ਨੇ ਚਲਤ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ । ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਮੇਰੀ
ਵੀ ਅਰਜਕਰਦੇ ਦਰਸਨ ਦੇਖਾਂ ਜੋ ਤਿਸੇ ਨੂੰ ਭਾਇਆ ਹੈ । ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀ ਪੁਛਿਆ ਠਾਕੁਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਦਰਸ ਤਿਲੋਚਨ ਤਿਸਾਇਆ
ਹੈ । ਠਾਕੁਰਹੱਸਬੋਲੇ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੂੰ ਫਰ ਆਖਕੇ ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ
ਹੈ । ਹੱਥਆਵਾਂ ਨਾ ਭਜਨਪ੍ਰੇਮਬਾਝੇ ਮੈਥੀ ਚਾਹਾਂ ਨਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾ
ਇਆ ਹੈ । ਨਾਮਦੇਵ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੇਮਦੇ ਮੈਂ ਭਗਤ ਚਹੁਣ ਸੇ ਕਾਜ
ਕਰਾਇਆ ਹੈ । ਉਸੇ ਬਖਤ ਤਿਲੋਚਨ ਨੂੰ ਦਰਸ ਦਿੱਤਾ ਨਾਮਦੇਵ
ਬਚੋਲਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਵਾਰ ਨੌਮੀ
ਪਉੜ੍ਹ ਬਾਰਵੀਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ ॥ ੩੩ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਉਸੇ ਬਖਤ ਤਿਲੋਚਨ ਤੇ ਭਗਤ ਨਾਮਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਕੇ ਮਾਤਾ
ਜੀ ਪਾਸਆਏ । ਮਾਤਾ ਅੱਜਪੀਤਾ ਦੁਧ ਠਾਕੁਰਾਂਨੇ ਦਰਸਨਪਾਇ
ਦੋਵੇਂ ਅਸੀ ਖਾਸਆਏ । ਸੁਣਕੇ ਮਾਤਾਜੀ ਬਹੁਤ ਆਨੰਦਹੋਈ ਦਿੰਦਰ
ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬਲਾਸਆਏ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਸੀਨੇਨਾਲ ਲਾਏ
ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਵੱਚਾ ਸਾਰੇ ਰਾਸ ਆਏ ॥ ਤਥਾ ॥ ਪਹਿਲੇ ਦਰਸ
ਕੀਤਾ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੇ ਦੂਜੇ ਰੋਜ ਤਿਲੋਚਨਜੀ ਪਾਇਆ ਹੈ । ਤੀਜੇ
ਰੋਜ ਆਇਆ ਪਿਤਾ ਭਗਤਜੀ ਦਾ ਸਾਚਾਹਾਲ ਤਿਲੋਚਨਜੀ ਗਾ
ਇਆ ਹੈ । ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਭਏ ਹੈਰਾਨ ਦੋਏ ਜਦੋਂ ਖੋਲ ਬ੍ਰਤੰਤ

ਸੁਨਾਇਆ ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੁਛਦਾ ਪਿਤਾ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ
ਪਿਆਰਦੇ ਪਾਸ ਬਠਾਇਆ ਹੈ ॥ ੩੪ ॥

ਪਿਤਾ ਵਾਮਸੇਠ ਨੇ ਪੁਛਣਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਤਿਲੋਚਨਜੀ ਨੇ ਦਸਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯
ਵਾਮਸੇਠ ਪੁਛੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਭੈਰੋ ਆਂਵਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਆਰ ਮੈਨੂੰ ।
ਭੋਗ ਗਿਆ ਲਵਾਉਣ ਸੀ ਠਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਏਹੋ ਖੋਲਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪੁਕਾਰ
ਮੈਨੂੰ । ਨਾਮਦੇਵ ਉਤ੍ਰ ਦਿੰਦਾ ਪਿਤਾਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਆਪ ਚੰਗੀ ਸੱਚੀ
ਕਾਰ ਮੈਨੂੰ । ਗਿਆ ਭੋਗ ਲਵਾਉਣਮੈਂ ਵਿੱਚ ਮੰਦ ਠਾਕੁਰ ਦੁਧਪੀ
ਦਿੱਤਾ ਦੀ ਵਾਰਮੈਨੂੰ । ਪਿਤਾ ਹੱਸਆਖੇ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੂੰ ਠਾਕੁਰਪੀਨ
ਨਾ ਦੁਧ ਏਹਸਾਰਮੈਨੂੰ । ਰੱਖ ਆ ਵੀਏ ਮੰਦਵੇਵਿਚਬੱਚਾ ਮੇਰੇ ਬਾਪ
ਦਾਦੇ ਦੱਸੀਕਾਰਮੈਨੂੰ । ਛੇਲੇ ਭਾਵ ਸੇ ਪਿਤਾਨੂੰ ਦੇਣਉਤ੍ਰ ਦੱਸੇ ਪਿਤਾ
ਜੀ ਆਪਉਚਾਰਮੈਨੂੰ । ਦਰਸਨਦੇਕੇ ਦੁਧ ਨਾ ਆਪ ਪੀਵੇ ਠਾਕੁਰ
ਕਾਸਦਾ ਕਹੇ ਵਿਚਾਰ ਮੈਨੂੰ । ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਦੁਧ ਛਕਾਇਆ ਮੈਂ
ਦਿੱਤਾਸੀਤਪ੍ਰਸਾਦ ਕਰਤਾਰਮੈਨੂੰ । ਪੁਛਲਵੇ ਤਿਲੋਚਣਾਂਦੱਸਭਾਈ
ਦਿੱਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਰਸ ਵਿਖਾਰ ਮੈਨੂੰ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਏਸੇ ਮੰਦਰ
ਵਿੱਚ ਨਾਂਹੀ ਸਾਰੇਉਸਦਾਦਿਸ਼ੇਪਸਾਰਮੈਨੂੰ ॥ ੩੫ ॥

ਜਵਾਬ ਸ੍ਰੀ ਵਾਮਸੇਠ ਜੀ ਦਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਪਿਤਾ ਆਖਦਾ ਹੈ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੂੰ ਮੇਰੇਸਾਮਣੇਕਰੀਂਭੂ ਕਾਰਬੇਟਾ ।
ਤੇਰੇ ਨਾਲਮੈਂਮੰਦਦੇ ਵਿੱਚਜਾਊਂ ਠਾਕੁਰਮੈਨੂੰਵੀਦੇਣਦੀਦਾਰਬੇਟਾ॥
ਦੁੱਧਸਾਮਣੇਦਈਂਪਲਾਇਮੇਰੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂਹੀ ਆਵੇ ਅਤਵਾਰਬੇਟਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਏਹ ਕੱਲ ਨੂੰ ਦੁਧ ਲੈਕੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜਾਂਊ ਦਰ
ਵਾਰਬੇਟਾ ॥ ੩੬ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਕੀ ਘਰੁ ੧ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਗਾਰਉਰੇਗਵੇਪਾਨੀ ॥ ਕਪਲਗਾਇਨਾਮੇਦੁਹਿਆਨੀ ॥ ੧ ॥ ਦੁਧਪੀਓਗੋਬਿੰਦੇਗਾਇ ॥ ਦੁਧ
ਸੋਹਕਮਲਤੀਆਇ ॥ ਨਾਹੀਤਘਰਕੋਬਾਪਰਿਸਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੋਇਨਕਟੋਰੀ
ਰੀ ॥ ਲੈਨਾਮੈਹਰਿਆਗੈਧਰੀ ॥ ੨ ॥ ਏਕਭਗਤਮੇਰੇਹਿਰਦੈਬਸੈ ॥ ਨ ਮੇਦੇਖਨਾਰਾ
ਕਰਨ ॥ ੩ ॥ ਦੁਧਪੀਆਇਭਗਤਘਰਿਗਾਇਆ ॥ ਨਾਮੇਹਰਿਕਾਵਰਸਨੁਭਇਆ ॥੪॥੩੭॥

(੧੮)

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਸ੍ਰੀਮੁਖਵਾਕਆਹਾਕਪਲਗਉਨਾ
ਚੋਈ ਆਪ ਸੰਤੋ । ਕੋਲ ਦੁੱਧ ਪਾਇਆ ਗਡਵੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਸਾਥ
ਪਿਤਾ ਲੀਤਾ ਬਾਬੇਆਪਸੰਤੋ । ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਆਖੇ ਦੁਧਪੀਓ
ਹੱਥਜੋੜਕਰਦਾਹਰੀਜਾਪਸੰਤੋ । ਜੇਤੂੰ ਠਾਕੁਰਜੀ ਦੁੱਧਨੂੰ ਨਾ ਪੀਵੇਂ
ਘਰਜਾਇਰੁਸ਼ਮੋਰਾਬਾਪਸੰਤੋ । ਕੋਲਸੇਨੇਦਾ ਦੁੱਧਦੇ ਨਾਲਭਰਿਆ
ਮੂਹਰੇ ਧਰਿਆਸੀ ਕਰ ਮਲਾਪ ਸੰਤੋ । ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਭੈਟ ਪ੍ਰਮਾਨ
ਕੀਤੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਹੱਸੇ ਠਾਕੁਰ ਆਪਸੰਤੋ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਛਕਾਇ
ਕੇ ਦੁੱਧ ਨਾਮਾ ਘਰਨੂੰ ਗਿਆ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਕੇ ਬਾਪਸੰਤੋ ॥ ੩੮ ॥

ਪਿਤਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਤੇ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯
ਦਾਮਸੇਠ ਪ੍ਰੇਮਦੇਨਾਲ ਪੁਛੇ ਬਲਿਹਾਰ ਬਲਿਹਾਰਬਲਿਹਾਰਬੋਟਾ ।
ਮੈਨੂੰ ਦਰਸ ਕਰਾਇਆ ਤੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਾ ਧੋਨਧੋਨਤੈਨੂੰ ਵਾਰਵਾਰ
ਬੋਟਾ । ਮੰਦ੍ਰੇਸ ਅੰਦ੍ਰੇ ਮੂਰਤਿਪਥਰਦੀਹੈ ਰਾਮਨਹੀਤੂੰਸੱਚਪ੍ਰਕਾਰ
ਬੋਟਾ । ਦਾਮਸੇਠ ਪੁਛੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਭਰਮ ਨੂੰ
ਟਾਰਬੋਟਾ ॥ ੩੯ ॥

ਆਸਾ ਰਾਗ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਕੀ ਤੇ ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਵਿਚੋਂ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯
ਈਭੈਬੀਠਲੁਊਭੈਬੀਠਲੁਬੀਠਲੁਬਿਨੁਸੰਸਾਰੁਨਹੀ ॥ ਥਾਨਥਨੰਤਰਿਨਾਮਾਪ੍ਰਣਵੈਪੂਰਿਰਹਿਉਤੈ
ਸਰਬਮਹੀ ॥ ੪ ॥ ਗੁਜਰੀ ॥ ਏਕੈਪਾਥਰਕੀਜੈਭਾਉ ॥ ਦੂਜੇਪਾਥਰਧਰੀਐਪਾਉ ॥ ਜੇਓਹਦੇਉਤ
ਓਹਭੀਦੇਵਾ ॥ ਕਹਿਨਾਮਦੇਉਹਮਹਰਿਕੀਸੇਵਾ ॥ ੪ ॥ ੪੦ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ ਆਸਾਰਾਗੁਜਰੀਅੰਦਰਭਗਤਆਖੇਮੈਂਤਾਂ ਤੁਸਾਂ
ਨੂੰਕਹਾਂਉਚਾਰਬਾਪੂ । ਐਥੇਵਾਹਿਗੁਰੂ ਓਥੇਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਬਿਨਾ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਨਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਬਾਪੂ । ਥਾਨ ਥਨੰਤ੍ਰਹੈ ਪ੍ਰਣਵੈ ਕਹੇ ਨਾਮਾ
ਪੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਰਬ ਪਸਾਰ ਬਾਪੂ । ਇਕ ਪੱਥਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਸ
ਕਰੀਏ ਦੂਜੇ ਪੱਥਰ ਤੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਬਾਪੂ । ਜੇ ਓਹਲੋਉਤਾਂ ਜਿੰਨੇ
ਭੀ ਦੇਵ ਜਾਣੇ ਕਰੇ ਦੇਹਾਂ ਤਾਂਈ ਨਮਸਕਾਰ ਬਾਪੂ । ਬਾਬਾ ਗਾ
ਮੈਂ ਪੂਜਾਂ ਨਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇੱਕਪੂਜਾਂਨਿਰਾਕਾਰਾਪੂ ॥ ੪੧ ॥

(੧੬)

ਰਾਗ ਆਸਾ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਏਕਅਨੈਕਬਿਆਪਕਪੂਰਕਜ ਦੇਖਉਤਤਸੋਈ ॥ ਮਾਇਆਚਿਤ੍ਰਬਚਿਤ੍ਰ ਬਮੋਹਿਤਬਿਰਲਾਬੁਝੈ
ਕੋਈ ॥ ੧ ॥ ਸਭਗੋਬਿੰਦਹੈਸਭਗੋਬਿੰਦਹੈਗੋਬਿੰਦਬਿਨੁਨਹੀਂਕੋਈ ॥ ਸੂਤੁਏਕਮਣਿਸਤਸਹੈਸ
ਜੈਸੇਓਤਿਪੋਤਿਪ੍ਰਭਸੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਲਤਰੰਗਅਰਫੇਨਬੁਦਬੁਦਾਜਲਤੇਭਿੰਨਨਹੋਈ ॥
ਇਹੁਪਰਪੰਚਪਾਰਬ੍ਰਹਮਕੀਲੀਲਾਬਿਚਰਤਆਨਨਹੋਈ ॥ ੨ ॥ ਮਿਥਿਆਭਰਮਅਰਸੁਪਨ
ਮਨੋਰਥਸਤਿਪਦਾਰਥੁਜਾਨਿਆ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤਮਨਸਾਗੁਰਉਪਦੇਸੀਜਾਗਤਹੀਮਨੁਮਾਨਿਆ ॥ ੩ ॥
ਕਹਿਤਨਾਮਦੇਉਹਰਿਕੀਰਚਨਾਦੇਖਹੁਰਿਦੈਬੀਚਾਰੀ ॥ ਘਟਘਟਅੰਤਰਿਸਰਬਨਿਰੰਤਰਿਕੇਵਲ
ਏਕਮੁਰਾਰੀ ॥ ੪ ॥ ੪੨ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ ਆਸਾ ਰਾਗ ਅੰਦ੍ਰ ਮੁੱਖ ਵਾਕ ਆਹਾ ਬਾਬਾ ਕਹੇ
ਤੂੰ ਸੁਣੀ ਅਭਜੋਈ ਬਾਪੂ। ਇਕੋ ਰੂਪ ਅਨੈਕ ਬਿਆਪਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ
ਦੇਖਲਈਏ ਤਿੱਥੇ ਸੋਈ ਬਾਪੂ। ਮਾਇਆ ਚਿੱਤ੍ਰ ਬਿਚਿੱਤ੍ਰ ਵਿਮੋਹਿ
ਤੀ ਹੈ ਬਿਲਾ ਬੁਝਦਾਹੈ ਜਨ ਕੋਈਬਾਪੂ। ਸਾਰੇਰਾਮਗੋਬਿੰਦਗੋਬਿੰਦ
ਹੈ ਜੀ ਬਿਨਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਬਾਪੂ। ਸੂਤ ਇੱਕਮਣਸੱਤਿ
ਸਹੈਸ ਜੈਸੇ ਓਤ ਪੋਤ ਪ੍ਰਭ ਜਾਣੈ ਸੋਈ ਬਾਪੂ। ਜਲ ਤਰੰਗ ਅਰ
ਝੰਗਵੀ ਬੁਦ ਬੁਦਾ ਹੈ ਭਿੰਨ ਜਲੋਂ ਵੀ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਈ ਬਾਪੂ। ਏਹੁਪ੍ਰ
ਪੰਚ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਜਾਣ ਲੀਲਾ ਬਿਚਰ ਰਹੀ ਤੇ ਆਨ ਨਾ ਹੋਈ
ਬਾਪੂ। ਭਰਮ ਮਿਥਿਆ ਸੁਫਨ ਦੇ ਕੰਮ ਸਾਰੇ ਕਾਹਨੂ ਸੱਤਿ ਤੂੰ
ਜਾਣੈ ਜਨੋਈਬਾਪੂ। ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਮਨਸਾਗੁਰ ਉਪਦੇਸ ਦੀਨਾ ਜਾਗ
ਪਿਆਤਾਂ ਮਾਨਮਨੋਈ ਬਾਪੂ। ਨਾਮਦੇਵ ਆਖੇ ਰਚਨਾਂ ਹਰੀਦੀਹੈ
ਦੇਖੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚਾਰਕੇਕੋਈਬਾਪੂ। ਅੰਤ੍ਰ ਸਰਬਨਿਰੰਤ੍ਰ ਜੋ ਘਟਾਂਦੇ
ਹੈ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਹੈ ਸੋਈ ਬਾਪੂ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਆਖੇ ਪਿਤਾ
ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਅਜੇਵੀ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਈਬਾਪੂ ॥ ੪੩ ॥

ਬਾਬੇ ਦੇ ਪਿਤਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੋਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਣੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਭਰਮ ਚੱਕਿਆਪਿਤਾਦਾ ਭਗਤਜੀਨੇਜਲੀਂ ਬਲੀਂ ਜਾਨਣ ਕਰਨ
ਹਾਰਲੱਗਾ। ਪੱਥਰ ਪੂਜਣੇ ਹਟ ਗਿਆ ਬਖਤ ਉਸੇ ਗੁਰੂ ਸਬਦ
ਸੋਹਣਾ ਸਿੱਧ ਸਾਰਲੱਗਾ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਕੇ ਪਿਤਾਵੀ ਗਿਆ ਘਰਨੂੰ
ਕਰਨਆਪਣਾਕੰਮਤੇਕਾਹਲੱਗਾ। ਨੌਸਾਲਦਾਸੀਨਾਮਦੇਵਹੋਇਆ

ਸੱਤਿਧਰਮਦਾਕਥਨ ਪਰਚਾਰਲੱਗਾ । ਮਿੱਠੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ
ਲੋਕਹੁੰਦੇ ਅਉਣ ਜਾਣਬਹੁਤਾਸੰਸਾਰਲੱਗਾ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸੁਣਕੇ
ਲੋਕਮੁਕਤਪਉਂਦੇ ਮੇਲਾ ਰਹਿੰਦਾਸੀ ਬੇਸੁਮਾਰ ਲੱਗਾ ॥ ੪੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਇਕ ਰੋਜਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵਰਲਕੇ ਨਾਲਬਾਲਕਾਂਦੇ ਖੇਡਣ ਜਾਂਵਦਾਜੇ ।
ਰੋਹੀਵਿਚਲੁਕਕੇਸਾਰੇਬਾਲਖੇਡਣਦੂਜਾ ਦੂਸਰੇਤਾਂਈ ਹਸਾਮਦਾਜੇ ।
ਬਿਛ ਹੇਠ ਬਾਬਾਆਸਨ ਲਾਇਬੈਠਾ ਸੁਰਤਸੁਬਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾ
ਮਦਾ ਜੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦਾ ਬਾਬਾ ਸੁਬਦ
ਅੰਦ੍ਰ ਗੁਣ ਗਾਂਮਦਾ ਜੇ ॥ ੪੫ ॥

ਰਾਗ ਕਾਨੜਾ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੯

ਐਸੇਰਾਮਗਾਇਅੰਤਰਜਾਮੀ॥ਜੈਸੇਦਰਪਨਮਾਹਿਬਦਨਪਰਵਾਨੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ॥ਬਸੈਘਟਾਘਟ
ਲੀਪਨਛਾਪੈ ॥ ਬੰਧਨਮੁਕਤਾਜਾਤਨਦੀਸੈ ॥ ੧ ॥ ਪਾਨੀਮਾਹਿਦੇਖਮੁਖਜੈਸਾ ॥ ਨਾਮੇਕੋਸੁਆਮੀ
ਬੰਨਲੁਐਸਾ ॥ ੪੬ ॥

ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਗ ਕਾਨੜਾ ਜੋ ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਸਾਰੇ ਤੈਨੂੰ ਜਾਨੀਏ
ਜੀ । ਐਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੰਤ੍ਰਜਾਮੀਆਂਜੀਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮਾਹਿ ਜਿਉਂ ਬਦਨ
ਪਛਾਨੀਏ ਜੀ । ਵਸੇ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰ ਲੀਪ ਛੀਪ ਨਾਹੀਂ ਬੰਧਨ
ਮੁਕਤ ਨਾਂ ਜਾਤ ਦਿਸਾਨੀਏ ਜੀ । ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਦੇਖ ਮੁਖ
ਜੈਸਾ ਐਸਾ ਨਾਮੇ ਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਨੀਏ ਜੀ ॥ ੪੭ ॥

ਬਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਤੇ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਚਲਿਤ ਉਮਰ ੯ ਸਾਲ

ਖੇਡ ਛਡ ਬਾਲਕ ਸਾਰੇ ਪਾਸ ਆਏ ਬਾਬਾ ਸ਼ਬਦ ਉਚੀ ਸੁਰੀ
ਗਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗਗੱਚ ਹੋਕੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਮਸ
ਤਾਨ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਓਸੇ ਬਖਤ ਸੀ ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਭਵਕ ਮਾਰੀ ਬਾਲ
ਨੱਠ ਸਭੇ ਘਰੀ ਆਂਮਦਾ ਜੇ । ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਆਕੇ ਸ਼ੇਰ ਖੜਾ ਗੱਜੇ
ਭਗਤ ਹੋਇ ਅਡੋਲ ਹੈ ਜਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਅੰਦਰ ਮਸ
ਤਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਮੂੰਹੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਧਿਆਂਮਦਾ ਜੇ । ਸਾਰੇ ਹਈ
ਗੋਬਿੰਦ ਗੋਬਿੰਦ ਸੋਈ ਬਿਨਾ ਗੋਬਿੰਦ ਨਜਰ ਨਾ ਆਂਮਦਾਜੇ ।

ਅਸਣ ਉਪਰੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਘੁਟ ਕਰਕੇ ਜਫੈਂ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਗਲਣੂੰ ਪਾਂਮਦਾ
ਜੇ। ਜਾਣ ਲਿਆ ਅਕਾਲ ਹੈ ਆਪ ਆਇਆ ਬਾਬਾ ਪਿਆਰ
ਸੋਤੀ ਗਲ ਲਾਂਮਦਾ ਜੇ। ਦੇਕੇ ਵਰਸ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰ ਅਲੋਪ ਹੋਇਆ
ਭਗਤ ਆਪਣੇ ਹੈ ਘਰ ਜਾਂਮਦਾ ਜੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤਾਰੇ ਬਾਬਾ
ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਭਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਮਾਂਮਦਾ ਜੇ ॥ ੪੮ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬੇ ਨੇ ਘਾਉ ਖੋਦਣਾ ਸਾਲ ੯

ਬਾਬਾ ਹਾਣੀਆਂ ਬਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਜਾਵੇ ਕਰੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਸਭ ਵਿਹਾਰ
ਭਾਈ। ਘਾਉ ਖੋਤਦਾ ਸੀ ਕਪਲ ਗਊ ਖਾਤਰ ਕਰੇ ਨਾਲ ਬਾਲਾਂ
ਇਹੋ ਕਾਰ ਭਾਈ। ਪੰਡ ਰੋਜ ਉੱਚੀ ਸਵਾ ਹੱਥ ਆਵੇ ਦੇਵੇ ਸੀਸ
ਦੇ ਉਤੇ ਨਾਂ ਭਾਰ ਭਾਈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਭ ਦੇਖ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਮਾਭਾ ਪਿਤਾ ਮਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈ ॥ ੪੯ ॥

ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬੁੱਤ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੦

ਦਸਵੇਂ ਸਾਲ ਬਾਬਾ ਗਾਂਈ ਚਾਰਦਾ ਸੀ ਬਣ ਹੇਠ ਸੁਤਾ ਨੀਂਦ
ਆਂਮਦੀ ਜੇ। ਸੂਰਜ ਗਿਆ ਨੀਂਦੇ ਧੁੱਪ ਆਂਮਦੀ ਹੈ ਛਾਂਓ ਬਿਛਦੀ
ਵੀ ਫਿਰ ਜਾਂਮਦੀ ਜੇ। ਸਰਪ ਆਣਕ ਸੀਸ ਤੇ ਕਰੀ ਛਾਂਇਆ
ਸਾਰੇ ਖਬਰ ਏਹੋ ਹਇ ਜਾਂਮਦੀ ਜੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਨਾਮ ਬਾਬੇ ਨਹੀਂ ਭਗਤ ਨੂੰ ਗੱਲ ਸੁਖਾਂਮਦੀ ਜੇ ॥ ੫੦ ॥

ਪਿਤਾ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਦਰਜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਖਾਲਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੧

ਸਾਲ ਗਿਆਰਵੇਂ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਿ ਕੀਤੀ ਦਾਮ ਸੇਠ ਆਖੇ ਪੁਤ੍ਰ
ਕਾਰ ਸਿੱਖੇ। ਪਾਠਸ਼ਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜਿਆ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ
ਬਪਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿੱਖੇ। ਕਿਸੇ ਦਰਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਮੈਂ ਛੱਡ ਆਵਾਂ
ਕਾਟ ਕਰਨ ਸਲਾਈ ਦੀ ਕਾਰ ਸਿੱਖੇ। ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਲੈਕੇ
ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਦਰਜੀ ਪਾਸ ਜੋ ਵਿੱਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖੇ।
ਸਾਡੇ ਬਾਲ ਨੂੰ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕੰਮਦੱਸੋ ਕਿਹਾ ਦਰਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਵਾਰ
ਸਿੱਖੇ। ਮੰਨ ਆਗਿਆ ਕੰਮ ਸਖਉਣ ਲੱਗਾ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੇ ਦੁਕਾਨ ਏਹ

ਵਾਰ ਸਿੱਖੋ। ਗਜੁ ਕੰਚੀ ਲਿਆਉ ਮੈ ਕੰਮ ਦੱਸਾਂ ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੂੰ ਕਹੇ
ਪੁਕਾਰ ਸਿੱਖੋ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਫੇਰ ਸਬਦ ਬੋਲੇ ਦਰਜੀ ਤਾਂਈ
ਏਹ ਕਹਿਣ ਉਚਾਰ ਸਿੱਖੋ ॥ ੫੧ ॥

ਰਾਗ ਆਸਾ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੧

ਮਨੁ ਮੋਰੇ ਗਜੁ ਜਿਹ ਵਾਸੇਰੀ ਕਾਤੀ ॥ ਮਪਿ ਮਪਿ ਕਾਟਉ ਜਮਕੀ ਫਾਸੀ ॥ ੧ ॥ ਕਹਾ ਕਰਉ ਜਾਤੀ ਕਹ ਕਰ
ਉਪਾਤੀ ॥ ਰਾਮ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪਉ ਦਿਨ ਰਾਤੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹ ਉ ॥ ਰਾਂਗ ਨਿਬਾਂਗ ਉਸੀ ਵਨਿ ਸੀਵਉ ॥ ਰਾਮ
ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਘਰੀ ਅਨ ਜੀਵਉ ॥ ੨ ॥ ਭਗਤਿ ਕਰਉ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਵਉ ॥ ਆਠ ਪਹਿਰ ਅਪਨਾ ਖਸਮੁ
ਧਿਆਵਉ ॥ ੩ ॥ ਸੁਇਨੇ ਕੀ ਸੁਈ ਰੁਪੇ ਕਾਧਾਗਾ ॥ ਨਾਮੇ ਕਾ ਚਿਤੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਲਾਗਾ ॥ ੪ ॥ ੫੨ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਆਸਾ ਰਾਗ ਅੰਦ੍ਰ ਮੁਖਵਾਕ ਇਹੋ ਬਾਬਾ ਦਰਜੀ
ਨੂੰ ਦੋ ਸਿੱਖਿਆਤ ਆਹਾ। ਮਨੁ ਮੋਰੇ ਨੂੰ ਗਜੁ ਤੂੰ ਜਾਣ ਭਾਈ ਜਿਹ
ਬਾ ਜਾਣ ਲੈਣੀ ਮੋਰੀ ਕਾਂਤ ਆਹਾ। ਮਾਪ ਮਾਪ ਮੈਂ ਜਮਾਂ ਦੀ ਫਾਸ
ਕੱਟਾਂ ਧਰਮ ਰਾਇ ਕਰੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਹਾ। ਦਰਜੀ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆ
ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਪਿਤਾ ਭਗਤ ਦਾ ਕਹੇ ਏਹ ਬਾਤ ਆਹਾ। ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਾਮਣ ਸੜਨ ਸੁਣਕੇ ਵਾਹਿ
ਆਤ ਆਹਾ। ਸਾਡੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾਂ ਵਿੱਦਿਆ ਪੜ੍ਹੇ ਕੋਈ ਕਰੇ ਭਜਨ
ਨਾ ਜੇ ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਆਹਾ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਉਤ੍ਰ ਦਿੰਦਾ ਪਿਤਾ ਤਾਂਈ ਮੋਰੇ
ਵੱਸ ਨਾ ਪਿਤਾ ਅਰਥਾਤ ਆਹਾ। ਕਿਆ ਕਰੇ ਜਾਤੀ ਕਹਾਂ ਕਰੇ ਪਾਤੀ
ਰਾਮ ਨਾਮੁ ਜਪਸਾਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਆਹਾ। ਪਿਤਾ ਕਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਲੋਕ ਕੰਮ
ਕਰਦੇ ਤੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰ ਲਈਂ ਸਿੱਖ ਆਤ ਆਹਾ। ਰੰਗਣ ਰੰਗਾਂ ਤੇ
ਪਿਤਾ ਮੈਂ ਸੀਉਂਣ ਸੀਵਾਂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨ ਜੀਉਣ ਉਖਾਤ ਆਹਾ।
ਪਿਤਾ ਕਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕੰਮ ਕਰੇਂਗਾ ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲ ਦੱਸੀਂ ਬਿਖਿਆਤ
ਆਹਾ। ਭਗਤ ਕਰਾਂ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਸਾ ਮੈਂ ਆਠ ਪਹਿਰ ਜੋ
ਖਸਮ ਦੇ ਸਾਬ ਆਹਾ। ਪਿਤਾ ਕਹੇ ਕੰਮ ਸੀਉਣ ਦਾ ਕਰੇਂਗਾ ਨਾ
ਮੋਰੇ ਤਾਂਈ ਤੂੰ ਕਰੀਂ ਸੁਣਾਤ ਆਹਾ। ਸੁਈ ਸੁਇਨੇ ਦੀ ਰੁਪੇਵਾਲਵਾਂ
ਤਾਗਾ ਮੋਰੇ ਚਿੱਤ ਹਰਿ ਕੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਹਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ
ਲੋਕ ਮੁਕਤ ਪਾਵਣ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਤਾ ਦੀ ਸੁਣਕੇ ॥ ੫੩ ॥

(੨੩)

ਸੁਈ ਸੋਨੇ ਦੀ ਬਣੀ ਮਸ਼ੀਨ ਜਾਣੇ ਰੁਪਾ ਗੀਲ ਦੇ ਆਨੇ ਜਾਂ ਚਾਰ
ਵੀਰੋ। ਪੂਰੇ ਬਚਨ ਹੋਏ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਿੱਤ ਆਪਣੇ ਲਵੇ ਵਿਚਾ
ਰ ਵੀਰੋ। ਜੇ ਹੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਨਾ ਚਿੱਤ ਲਾਵੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮ
ਜਾਣਾਂ ਜਨਮੁ ਹਾਰ ਵੀਰੋ। ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਤੋਂ ਮੁਹਕਮ ਸਿੰਘ ਬਣਿ
ਆਂ ਗੁਰੂ ਦਸਮ ਦਾ ਪੰਜਮਾਂ ਪਿਆਰ ਵੀਰੋ। ਦਿੱਤਾ ਸੀਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਛਕਿਆ ਤੁਸੀਂ ਛਕੋ ਹੈ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਵੀਰੋ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੁਛੇ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬਣਕੇ ਹੁਕਮ ਬਾਬੇ ਦਾ ਹੈ ਵਾਰੋ
ਵਾਰ ਵੀਰੋ ॥ ੫੪ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੨

ਦਾਮ ਸੇਠ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਖਣ ਤੇਰੇ ਘਰ ਈਸ਼ਰ ਅੰਸੀ ਬਾਲ
ਆਇਆ। ਪਿੰਨ ਭਾਗ ਸੁਭੇ ਅਸੀ ਦਰਸਕੀਤਾ ਤੇਰੇ ਘਰ ਹੈ ਪੁਰਖ
ਅਕਾਲ ਆਇਆ। ਪੁਤ੍ਰ ਆਪਦਾ ਹੈ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਕੋਈ ਜੀ
ਦਾ ਦਰਸ ਕਰ ਨਾ ਨੇੜੇ ਕਾਲ ਆਇਆ। ਦਾਮ ਸੇਠ ਦੁਕਾਨ
ਤੇਂ ਗਿਆ ਘਰ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਵੀ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਆਇਆ।
ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਹੋਈ ਸ਼ਾਦੀ ਮਾਂਨੋ ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਭਾਦਾ ਕਾਲ
ਆਇਆ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸੁਣਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੜਨ ਬਹੁਤੇ ਮਾਂਨੋ ਵਡਾ
ਤਉਂ ਨ ਭੁਛਾਲ ਆਇਆ। ਕਰਨ ਕੂਤ ਅਕਾਂਤ ਨੇ ਬ੍ਰਿਤ ਰਖ ਦੇ ਏਸੇ
ਤੋਰ ਹੈ ਬਾਰਵਾਂ ਸਾਲ ਆਇਆ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਉਸਤਤ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼
ਕਰਦਾ ਪੰਡਰ ਪੁਰੀ ਅੰਦ੍ਰ ਬਿਜਲਾਲ ਆਇਆ ॥ ੫੫ ॥

ਬਾਬੇ ਦਾ ਬਿਵਾਹ ਸੰਮਤ ੧੩੬੮ ਬਿ: ੮ ਹੋਇਆ ਸਾਲ ਉਮਰ ੧੨

ਕੁਛ ਕਾਲ ਜਾਂਦਿਨ ਬੀਤ ਹੋਏ ਇਸੇ ਤੋਰ ਕਰਦੇ ਕੰਮਕਾਰ ਵੀਰੋ।
ਗੋਬਿੰਦ ਸੇਠ ਨਾਮੇ ਸਦਾ ਬਰਤ ਹੈਸੀ ਪੁਰਬਾ ਪੰਡਦਾ ਵਾਸੀ ਉਚਾਰ
ਵੀਰੋ। ਦੇਸਖਾਸਮਹਿਰਾਸਟਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਪੰਡਰ ਪੁਰੀ ਆਇ
ਆ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀਰੋ। ਰਾਜਾ ਬਾਈਜੀ ਕੰਨਿਆ ਜਾਣ ਉਸਦੀ ਨਾਤਾ

ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਵੀਰੋ । ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਸਰਬੰਧ ਹੋਇਆ
 ਰਾਜਾ ਬਾਈ ਜੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ । ਸਾਹੇ ਚਿੱਠੀ ਅਨੰਦ ਦਾ ਦਿਨ
 ਦਿਤਾ ਮਾਂਹਿ ਜੇਠ ਦੀ ਵਸ ਵਿਛਕਾਰ ਵੀਰੋ । ਸੰਮਤ ਤੇਰਾਂ ਸੋ ਵਿੱਚ
 ਅਠੱਤੀਏ ਦੇ ੧੩੩੮ ਸਾਰੀ ਹੋਈ ਇਹੋ ਕਾਰੋਵਾਰ ਵੀਰੋ । ਕਾਲਾ
 ਸਿੰਘ ਜੋ ਬਾਬੇ ਦੇ ਬਿਆਹੁਣ ਖਾਤ ਕੱਠ ਹੋਗਿਆ ਬੈਸੁਮਾਰ ਵੀਰੋ ॥
 ੫੬ ॥ ਤੁਥਾ ॥ ਭਾਈ ਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਜੰਝ ਖਾਤਰ ਉਹਨਾਂ
 ਦਿੱਤਾ ਜਬਾਬ ਉਚਾਰ ਬਾਬਾ । ਤੁਸੀਂ ਹਰੀਭਗਤਾਂ ਮਗਰ ਰਹੋ ਲਗੇ
 ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਹਾਰ ਬਾਬਾ । ਸਾਡੇ ਗਾਮੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਤੁਸੀਂ
 ਨਹੀਂ ਅਉਦੋਂ ਅੰਨਕਰੋਨਾਂ ਜੋ ਅੰਗੀਕਾਰ ਬਾਬਾ । ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀ
 ਤੁਸਾਂਦਾ ਵਾਸਤਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕਹੋ ਕੁਸੰਗੀ ਪੁਕਾਰ ਬਾਬਾ । ਏਸੇ ਵਾਸਤੇ
 ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਭਾਵੇਂ ਕਹੋ ਸਾਨੂੰ ਲੱਖ ਵਾਰ ਬਾਬਾ । ਹਰੀਭਗਤ
 ਲੈ ਜਾਓ ਖਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਵੀ ਕਾਹਨੂੰ ਕਹੋ ਸਾਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਬਾਬਾ ॥ ੫੭ ॥
 ਤੁਥਾ ॥ ਦਾਮਸੇਠ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅੱਗੋਂ ਬੋਲਿਆ ਨਾਲ
 ਕਰਾਰ ਭਾਈ । ਹਰੀ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਰੀ ਕਰੂ
 ਆਕੇ ਸਾਡੀ ਕਾਰ ਭਾਈ । ਸਾਡਾ ਨਾਲ ਕੁਸੰਗੀ ਆਂ ਵਾਸਤਾ ਨਾ ਸਾਡਾ
 ਰਾਮ ਆਪੋ ਮੱਦਤ ਗਾਰ ਭਾਈ । ਏਨੀ ਆਖ ਆਏ ਘਰ ਆ ਪਣੇ ਨੂੰ
 ਕੀਤੀ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਜੰਵ ਤਿਆਰ ਭਾਈ । ਤਿਲੋਦਨ ਜਹੇ ਰੰਕ ਬੰਕਾ
 ਸੰਗ ਸਾਰੇ ਪੁਰਬੇ ਪਿੰਡ ਪੁਜੇ ਓਸੇ ਵਾਰ ਭਾਈ । ਓਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਸਮ
 ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਆਹੇ ਹੋਇਆ ਵਡਾ ਅਨੰਦ ਅਪਾਰ ਭਾਈ । ਰਾਜਾ
 ਬਾਈ ਦਾ ਡੋਲਾ ਲੈ ਵਿਦਾ ਹੋਇਆ ਪੰਡਰਪੁਰੀ ਆਗਏ ਸਿੱਧੇ ਸਾਰ
 ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਫੇਰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਕੇ ਭਗਤ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ
 ਸਧਾਰ ਭਾਈ ॥ ੫੮ ॥

ਬਾਬੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨਾ ॥ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬ ਵਿੱਚ

ਸਾਲ ਤੇਰਵਾਂ ਜਦੋਂ ਬਤੀਤ ਹੋਇਆ ਸਾਲ ਚੌਦਮਾਂ ਪੰਦ੍ਰਮਾਂ ਆਮਦਾ ਜੋ

ਸੋਲਾਂਸਾਲ ਅੰਦ੍ਰ ਕੇੜੀਨੇਤਰਦੀ ਚਿੱਤਵਿਚਲੀਲਦੁੜਾਂਮਦਾਜੇ।
ਗੁਰੂ ਧਾਰੀਏ ਵੇਖੀਏ ਸੰਤਕੋਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਏ ਖੋਜਖੁੜਾਂਮਦਾਜੇ।
ਬਿਸੇਬਾਖੋਚਰਜੀ ਨਾਮਸੀਸਿਤਵੱਡਾ ਬਾਬਾਓਸਦੀ ਸਾਂਮ ਤਕਾਂਮਦਾ
ਜੇ। ਪਿਆ ਆਣ ਚਰਨੀ ਮੈਨੂੰ ਭਜਨਦੱਸੋ ਨਾਲ ਨਿਮਰਤਾਆਪ
ਸੁਣਾਮਦਾਜੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਮੈਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ਦੇਵੋ ਬਾਬਾ ਸੰਤਦੇ ਭਾਂਈ
ਅਲਾਂਮਦਾਜੇ ॥ ੫੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸੇਬਾ ਖੋਚਰ ਜੀ ਦੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨਾਲ ਬਲਾਸ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬

ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂਦਾ ਵਰ
ਜਾ ਵੜਾ ਹੈਜੀ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਵਿਚੋਂ
ਨਰਕ ਕੱਢੋ ਜੀਵ ਪੜਾ ਹੈਜੀ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਰੋ ਅਨੇਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ
ਧਰਮ ਰਾਇ ਬੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਹੈ ਜੀ। ਸੂਰਜ ਅੱਗੋਕੀ ਦੀਵੇਦਾ
ਕਰੇ ਚਾਨਣ ਸਾਗਰ ਅੱਗੋਕੀ ਕਰੂਗਾ ਘੜਾ ਹੈ ਜੀ। ਮੇਰੀ ਅਕਲ
ਕੀ ਤੁਸਾਂਨੂੰ ਭਜਨਦੱਸਾਂ ਭਜਨ ਜਿਸਮ ਤੇਰੀ ਵਿਚੇ ਪੜਾ ਹੈ ਜੀ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲਦਾ ਰੂਪ ਤੂੰਹੀ ਮੈਨੂੰ ਜੀਵ ਇੱਕ ਗਾਡ ਵਿੱਚ
ਗੜਾ ਹੈ ਜੀ ॥ ੬੦ ॥

ਬਾਬੇ ਨੇ ਅਰਜ ਕਰਨੀ ਸੰਤਾ ਪਾਸ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬

ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਬਾਬੇਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਦੌ ਭਜਨ ਚੁਹਾਸੀਤੇ ਛੁਟਜਾਂ
ਮੈਂ। ਏਸ ਦੇਹਦਾ ਕੁਝਵਿਸਾਨਾਂਹੀ ਭਾਂਡੇ ਕੰਚਦੇ ਮਾਂਗ ਨਾ ਛੁਟਜਾਂ
ਮੈਂ। ਦਸੋ ਨਾਮਮੈਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਆਪ ਕਰਕੇ ਜੀਨੂੰ ਸੁਣਦਿਆਂਸਾਰ ਹੋ
ਗੁਟਜਾਂਮੈਂ। ਪਾਰਕਰੇ ਜਹਾਜਤੇ ਚਾੜ ਮੈਨੂੰ ਕਿਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ ਨਾ
ਐਵੇਂ ਹੁਟਜਾਂ ਮੈਂ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਗਿਆਨਦਾ ਵਿਓਡੈਡਾ ਸਿਰੀ ਸੱਪ
ਹੰਕਾਰਦੀ ਕੁਟਜਾਂ ਮੈਂ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਚਬੈਕੁੰਠ ਪੁਚਾਇ ਦੇਵੋ ਗੱਲ ਵਿਸੇ
ਵੇਕਾਰ ਦਾ ਘੁਟ ਜਾਮੈਂ। ਮਿਹਰਿ ਆਪ ਕਰਕੇ ਦੱਸੋ ਭਜਨ ਮੈਨੂੰ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਲੁਟ ਨੂੰ ਲੁਟ ਜਾਂਮੈਂ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗਰੀਬ ਤੇ ਕਰੋ

(੨੬)

ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਉਣ ਜਾਣ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਿਉਂਟ ਜਾਮੈ ॥ ੬੧ ॥

ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਭਜਨ ਦਸਨਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬

ਪੂਰਾ ਦੇਖ ਭਾਂਡਾ ਗੁਰਾਂ ਮੇਹਿਰ ਕੀਤੀ ਜਪੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਸੁਣਾ
ਦਿੱਤਾ। ਕੜਕੇ ਦੁਧ ਸੀ ਖੂਬ ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਜਾਗ ਨਾਮਦੀ
ਲਾਇ ਜਮਾ ਦਿੱਤਾ। ਵਿੱਚ ਵਾੜਿਆ ਸੱਤਵੀਂ ਭੂੰਮਕਾ ਦੇ ਭਜਨ
ਕੰਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੀ ਪਾਇੱਤਾ। ਪੜਦੇ ਤੋੜਕੇ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ
ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਜੋੜ ਜੁੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਨੂਰ ਚੱਕਿਆ ਚਿੱਤ ਦੀ ਕੋਠ
ੜੀ ਦਾ ਦੀਵਾ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨ
ਹੋ ਸਬਦ ਪੜਦਾ ਜਦੋਂ ਸੰਤ ਨੇ ਭਜਨ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ॥ ੬੨ ॥

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬

ਸੁਫਲ ਜਨਮ ਮੋਕਉ ਗੁਰਿ ਵੀਨਾ ॥ ਦੁਖ ਬਿਸਾਰਿ ਸੁਖ ਅੰਤ ਰਿਲੀਨਾ ॥ ੧ ॥ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਮੋਕਉ
ਗੁਰ ਵੀਨਾ ॥ ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਜੀਵਨ ਮਨ ਹੀਨਾ ॥ ੨ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਾਮ ਦੇਇ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਜਾਨਾ ॥ ਜਗ
ਜੀਵਨ ਸਿਉ ਜੀਉ ਸਮਾਨਾ ॥ ੨ ॥ ੬੩ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਵਲਾਵਲ ਦੇ ਕਹੇ ਬਾਬਾ ਖੜਾ ਸੰਤਦਾ
ਹੋਇ ਅਧੀਨ ਆਹਾ। ਸੁਫਲ ਜਨਮ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅੱਜ ਦੀਨਾ ਦੁਖ
ਵਿਸਾਰ ਸੁਖ ਅੰਤ ਲੀਨ ਆਹਾ। ਗਿਆਨ ਅੰਜਨ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰੂ ਆਪ
ਦੀਨਾ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਜੀਵਣ ਮਨੋਂ ਹੀਨ ਆਹਾ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਸਿਮ
ਰਨ ਕਰ ਜਾਂਟਿਆਂ ਮੈਂ ਜੱਗ ਜੀਵਨ ਸਿਉ ਜੀਉ ਸਮਾਨ ਆਹਾ।
ਲਿਵ ਜੋੜ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਰਹਿੰਦਾ ਭਜਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਰ
ਵੀਨ ਆਹਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਤੇਜ ਬਧਿਆ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ
ਜੋ ਅਕਲ ਤੇ ਹੀਨ ਆਹਾ ॥ ੬੪ ॥

ਕ੍ਰਿਤ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਡੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਹੈ ॥

ਸਵੱਯਾ ॥ ਮਨਿ ਮਾਹਿ ਅਨੰਦ ਭਿਆ ਸੰਤੋ ਜਦ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ
ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਪਾਇਆ। ਤਬ ਤੇ ਝੱਟ ਨੇਤਰ ਖੁਲ ਗਏ ਜਵਕਾ
ਕਨ ਮੈਂ ਗੁਰ ਮੰਤ ਸੁਣਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਸੰਤਵੀ ਕਾਗ ਤੇ ਹੰਸ ਕਰੇ

(੨੭)

ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਦੇ ਠੀਕ ਦਸਾਇਆ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਹੈ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਹੈ ਜੱਗ ਤਾਰਨ ਆਇਆ ॥ ੬੫ ॥

ਸਵੱਯਾ ॥ ਉਨਕੋ ਕੁਝ ਨਾ ਪਰਵਾਹਿ ਰਹੇ ਜਿਨਕਾ ਗੁਰ ਪੂਰ
ਨ ਆਪ ਗੋਬਿੰਦਾਜੇ ਕੋ ਜਾਇ ਪੜੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਰਨੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ
ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਬਰ ਦਿੰਦਾ। ਦੁਖ ਕੋਇਸਰੀਰ ਨਾ ਮੂਲਰਹੇ ਫਲਪਾਵਤ
ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਮਨ ਚਿੰਦਾ। ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕ
ਹੈ ਸਭ ਕੋ ਬਖਸਿੰਦਾ ॥ ੬੬ ॥ ਸ: ॥ ਗੁਰ ਬਾਝ ਨਹੀ ਗਤ ਹੈ
ਨਰਕੀ ਗੁਰ ਬਾਝ ਪਵੇ ਜਮਕੀ ਗਲਫਾਸੀ। ਗੁਰ ਬਾਝ ਨਾਰਾਹਿ ਮਿਲੋ
ਅਸਲੀ ਗੁਰ ਬਾਝ ਨਾ ਜੀਵ ਕੀ ਹੋਤ ਖਲਾਸੀ। ਗੁਰ ਬਾਝ ਅਨੇਰ
ਨਾਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਗੁਰ ਬਾਝ ਭੋਰੀ ਜੀਵ ਲੱਖ ਚੁਰਾਸੀ। ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ
ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਡੋਲਤ ਹੈ ਗੁਰ ਬਾਝ ਉਦਾਸ ਰਹੈ ਘਟਵਾਸੀ ॥ ੬੭ ॥

ਸ: ॥ ਨਰ ਨਾਰ ਗੁਰੂ ਇੱਕ ਧਾਰ ਲਵੇ ਕੜ ਕੇਸ ਰੱਖੇ ਕੱਛ
ਤੇ ਕਰਪਾਨਾ। ਨਾਮ ਦਾਨ ਸਨਾਨ ਸਕੇਸ ਕਰੇ ਸਿਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦਾ ਧਰੇ ਨਿੱਤ ਧਿਆਨਾ। ਬਾਣਾ ਸੇਤ ਹੋਢਾਵਤ ਤਾਂ ਸੁਖ ਪਾਵਤ
ਜਾ ਸਤ ਸੰਗ ਸੁਣੇ ਨਿੱਤ ਗਿਆਨਾ। ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਪੁਰ ਹੋ
ਦਿੜਤਾ ਸੋਈ ਪਾਰ ਪਵੇ ਨਰੁ ਨਾਰ ਜਨਾਨਾ ॥ ੬੮ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇੱਕ ਪਾਰਸਵਾ ਪੰਡਰ ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬

ਪੰਡਰ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਵਸੇ ਇੱਕ ਬਾਮਣ ਪਾਰਸ ਓਸ ਲੱਭਾ ਕਿਤੇ
ਟੇਲ ਆਹਾ। ਪਾਰਸ ਆਸਰੇ ਸੀ ਧਨਵਾਨ ਹੋਇਆ ਲੋਹੇ ਨਾਲ
ਕਰਦਾ ਕੰਚ ਮੇਲ ਆਹਾ। ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਬਾਈ ਜੀ ਦੀ
ਹੈਸੀ ਬਾਮਣੀ ਓਹੁ ਸਹੇਲ ਆਹਾ। ਕਹੇ ਬਾਮਣੀ ਜੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ
ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਭਗਤ ਹੋ ਹਰੀ ਓਚੇਲ ਆਹਾ। ਮਾਇਆ ਨਹੀ ਬੁਹਾਡੇ ਹੈ
ਪਾਸ ਬਹੁਤੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ ਮਾਇਆ ਬਹੁਤਾ ਖੇਲ ਆਹਾ। ਬਾਬਾ
ਕਹੇ ਮਾਇਆ ਨਹੀ ਕੰਮ ਸਾਡੇ ਝੂਠਾ ਜਗੜਦਾ ਹੈ ਇਹੋ ਮੇਲ ਆਹਾ।

(੨੮)

ਮਾਇਆ ਨਾਮ ਏਹੋ ਗਰਭ ਜੂਨਵਾ ਹੈ ਦਿੰਦੀ ਰੱਬ ਭੁਲਾਇ
ਚੁੜੇਲਿਆਹਾ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਤਾਂ ਬਾਮਣੀ ਚੁੱਪਹੋਈ ਭਗਤ ਗਿਆ
ਵਾਹਿਰ ਕਿਤੇ ਠੇਲਿਆਹਾ ॥ ੬੯ ॥ ਤਬਾ ॥

ਪਾਰਸ ਬਾਮਣੀ ਮਾਈ ਨੂੰ ਲਿਆਇ ਦਿੰਦੀ ਏਹੋ ਮੁਖਤੇ ਗੁਣ
ਉਚਾਰਿਆਹੈ । ਮੇਰੀਭੈਨੂੰਵੀਂਧਨਵਾਲਹੋਵੇ ਤੈਨੂੰ ਪਾਰਸਮੈਜੇੜਾ
ਦਿਖਾਰਿਆਹੈ । ਲੋਹੇਨਾਲਲਾਈ ਝਟਕਣੂੰਸੋਨਾ ਜਿੰਨਾਂਚਾਹੇਂ ਕਰ
ਲਈ ਪੁਕਾਰਿਆਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਮੇੜਦੇਵੀ ਕੰਮ ਆਪ ਕਰਕੇ ਘਰਨੂੰ
ਬਾਮਣੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ । ਨਾਮਦੇਵ ਘਰ ਆਇ ਉਪਦੇਸ਼
ਕਰਕੇ ਪਾਰਸਮਾਈਜੀ ਫੇਰ ਦਿਖ ਰਿਆਹੈ । ਮਾਤਾਦੱਸਿਆਗੁਣ
ਤਮਾਸਾਰਾ ਭਗਤ ਹੱਸ ਖੂਹੇ ਵਿੱਚ ਡਰਿਆ ਹੈ । ਮਾਤਾ ਕਹੇ
ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਏਹ ਬੁਰਾਕੀਤਾ ਦੇਗਈ ਬਾਮਣੀ ਮੁਖਤੇ ਟਾਰਿਆ ਹੈ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘਜੁਵਾਬਕੀਦੇਉਂਗੀਮੈਂ ਮਾਤਸਾਹਿਬਕੀ ਇਹੋ ਪੁਕਾਰਿ
ਆਹੈ ॥ ੭੦ ॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਮਣਮੰਗਿਆਸੀ ਪਾਰਸ ਇਸਤੀਤੇ ਓਹ
ਵੀ ਰੋਣਾਤੇ ਗੋਲਾ ਉਚਾਰਦੀਜੇ । ਖੈਹਿਤਾ ਬਹੁਤਕੀਤਾ ਸਾਫ ਦੱਸ
ਦਿੰਦੀ ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਨੂੰ ਬਾਮਣੀ ਟਾਰਦੀਜੇ । ਬਾਮਣ ਕਹੇ ਲੈਕੇਹੈਨ
ਮੁਕਰਜਾਂਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਵਲੀਲ ਸੰਸਾਰਦੀ ਜੇ । ਕਹੇ ਬਾਮਣੀ
ਹੁਣੇ ਮੈਂ ਲਿਆਵਦੀਹਾਂ ਘਰ ਮਾਤਾਨੂੰ ਜਾਇਬੰਕਾਰਦੀਜੇ । ਕਿਹਾ
ਭੈਣ ਤੇਦੀ ਚੀਜ ਪਤੀ ਮੇਰੇ ਖੂਹੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟੀ ਮੁਖੇਂ ਟਾਰਦੀਜੇ ।
ਸੁਣਕੋ ਬਾਮਣੀ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨਹੋਈ ਮਾਤਾਦੁਸਰੀਵਾਰਪੁਕਾਰਦੀ
ਜੇ । ਤੈਨੂੰਦਿਆਂਕੀ ਸੁਟਿਆ ਵਿੱਚ ਖੂਹੇ ਪਤੀ ਮੇਰੇਨੇ ਗੱਲ ਲਚਾਰ
ਦੀਜੇ । ਸੁਣਕੇਉਡੇ ਹਵਾਸਨੇ ਬਾਮਣੀਦੇ ਉੱਚੀਰੋਇ ਉੱਚੀ ਧਾਹਾਂ
ਮਾਰਦੀਜੇ । ਕੀਤਾ ਬਹੁਤ ਬਿਰਲਾਪਸੀ ਬਾਮਣੀਨੇ ਪਤੀ ਆਪਣੇ
ਪਾਸ ਚਤਾਰਦੀਜੇ । ਪਾਰਸ ਵਿੱਚ ਖੂਹ ਭਗਤਨੇ ਸਿੱਟ
ਦਿੱਤਾ ਪਿੱਟੇ ਬਾਮਣੀ ਬਾਂਹਾਂ ਉਛਾਰਦੀਜੇ । ਬਾਮਣ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੋਧਦੇ

(੨੯)

ਗਜਬਹੋਇਆ ਮਗਜਚੜੀਸੀ ਗਰਦਹੰਕਾਰਦੀਜੇ । ਸੋਧੀਬਾਂਸਣੀ
ਬਹੁਤਪ੍ਰੀਤਲਾਕੇ ਸਾਰੇਜੋਰਦਾ ਕ੍ਰੋਧਸਹਾਰਦੀਜੇ । ਚਾਰਪੰਜ ਟਕਾ
ਈਆਂ ਬਾਂਸਣੀਦੇ ਲੱਗੀਅੱਗ ਹੰਕਾਰਨਾਹਾਰਦੀਜੇ । ਗੁੱ ਗਜਬ
ਬਾਂਸਣ ਬਾਂਬੇਪਾਸਆਇਆ ਫਾਲਾਸਿੰਘਕੀ ਬਾਡ ਗੁਜਾਰਦੀਜੇ॥
ਤਬਾ । ਬਾਂਸਣ ਬੋਲਦਾ ਬੋਲ ਕਬੋਲ ਆਇਆ ਭਗਤ ਕਹੇ ਤੂੰ
ਸ਼ਾਂਤੀ ਧਾਰਭਾਈ । ਬਚਨਕਹੋਕੀ ਤੁਸਾਂਦਾ ਹੁਜਹੋਇਆ ਬਾਂਸਣ
ਬੋਲਦਾ ਨਾਲਹੰਕਾਰਭਾਈ । ਬਚਨਕੀਕਰਨਾ ਮੇਰਾਦਿਓ ਪਾਰਸ
ਬਬਾਕਹੇ ਖੂਹੇਦਿਤ ਡਾਰਭਾਈ । ਬਾਂਸਣਕਹੇ ਐਡੀ ਚੀਜਕੀਮਤੀ
ਨੂੰ ਕੋਈਕਰੂ ਖੂਹੇਸੁਟੀ ਭਵਾਰਭਾਈ । ਤੁਸ ਗ੍ਰੰਥ ਕਰਿਆ ਮੇਰੇ
ਮੁਕਰਬੈਠੇ ਬਾਂਸਣ ਕਹੇ ਇਹੋ ਵਾਰਵਾਰਭਾਈ । ਬਬਾ ਕਹੇ ਬੈਠੇ
ਸਾਨੂੰ ਪਰਸਾਂਦੀ ਨਹੀਂ ਸੋਇਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ । ਤੇਰਾ
ਪਾਰਸਨਾ ਮਿਸਰਜੀਪਾਸਸ ਡਇਹੋਸੱਚਤੂੰ ਕਰੀਂ ਅਤਵਾਰਭਾਈ ।
ਮਾਇਆ ਵਿੱਚ ਮੱਤਾ ਬਾਂਸਣਬੋਲਦਾਸੀ ਪਾਰਸਦਿਓਨਾਕਰੋ ਅਟ
ਕਾਰਭਾਈ । ਲੈਕੇ ਜਾਊਂ ਪਾਰਸਐ ਵੇਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ
ਬਾਬਾ ਬਹੁਤੀਵਾਰ ਭਾਈ । ਮਹਾਰਾਜ ਬੋਲੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਅੰਦ੍ਰ
ਭਲੇ ਲੋਕ ਤੈਨੂੰਨਹੀਂ ਸਾਰਭਾਈ । ਭਾਕਤਨਾਮਦੀ ਤੇ ਮੇਹਿਰ ਨਜ
ਰਕੀਤੀ ਚਿੱਤ ਖਿੱਚਲਿਆਕ੍ਰਿ ਪਾਧਾਰਭਾਈ । ਭਲੇਲੋਕਬੂਠਨਾਲ
ਪਾਰਸਾਂਦੇ ਕਾਹਨੂੰ ਲਾਵੇਂਤੂੰ ਐਡਪਿਆਰਭਾਈ । ਸੱਚੇਨਾਮਦੇਨਾਲ
ਪਿਆਰ ਕਰਲੈ ਜਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੋ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਭਾਈ । ਰੋੜ
ਸੜਕਦੇਵੀ ਪਾਰਸਦਿਸਣਤੈਨੂੰ ਜਪੇਂ ਜਾਪਤੂੰ ਇਕਕਰਤਾਵਭਾਈ
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸੁਣਕੇ ਬਾਂਸਣ ਨਰਮ ਹੋਇਆ ਆਈ ਚਿੱਤਦੇ
ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ । ਬਾਂਬੇ ਸੜਕਦੇ ਰੋੜਾਂ ਦਾ ਬੁਕ ਆਂਦਾ॥
ਆਖਣ ਦੇਖਕੀ ਸੱਚ ਪੁਕਾਰ ਭਾਈ । ਰੋੜ ਬਾਂਸਣ ਭਾਈ ਪਾਰਸ
ਦਿੱਸਨਲੱਗੇ ਚਰਨੀਹੋਇਕੇ ਡਿਗਾਲਚਾਰਭਾਈ । ਮਹਾਰਾਜਮੈਨੂੰ

ਹੁਣੇਭ ਜਨ ਦਸੋਹ ਬਜੋੜ ਕਰਦਾ ਨ ਮਸਕਾਰ ਭਾਈ । ਭਜਨ ਪੁਛਿਆ
ਬਾਮਣ ਤੇ ਬਾਮਣੀ ਨੇ ਦੋਇ ਹੋਇ ਸੇਸਾ ਗਰੋ' ਪਾਰ ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਦੋਵੇਂ ਸੁਣਕੇ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਲੈਂਦੇ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰ ਭਾਈ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੧੬

ਸਾਕਤ ਨਾਲ ਹੈ ਬੋਲਣਾ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਜੇਕਰ ਬੋਲੀਏ ਪੈਦਾ
ਬਕਾਰ ਹੁੰਦਾ । ਝਾਂਵੇ ਪਕੜਕੇ ਝੰਬੀਏ ਬੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੁਲ ਦੇ ਮਿੱਠੇ
ਉਪਕਾਰ ਹੁੰਦਾ । ਖੁਆੜੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਟੀਏ ਚੰਨਣਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵੀ
ਸਚ ਖੁਸ਼ਬੂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੁੰਦਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਮਣ ਬਾਬੇ ਨਾਲ
ਲੜਿਆ ਟਬਰ ਸਣੇ ਹੈ ਭਵਜਲੋ' ਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ॥ ੭੩ ॥ ਤਥਾ ॥
ਸਤ ਧਰਮ ਦਾ ਕਰਨ ਪਰਚਾਰ ਸਾਰੇ ਭਜਨ ਦਸਕੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ
ਤਾਰਦੇ ਨੇ । ਨਾਮਦਾਨ ਚਿੰਤਾਨ ਦੀ ਕਰਨ ਬਰਖ਼: ਸਿੱਖ ਸੈਂਕੜੇ
ਨਿਤ ਸੁਧਾਰਦੇ ਨੇ । ਉਮਰ ਸਾਲ ਸਤਾਰਾਂ ਅਠਾਰਵੇਂ ਦੀ ਉੱਨੀ
ਬੀਸਵੀਂ ਐਵੇਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਨੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਕੇ ਤਰਨ
ਸਾਰੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਚੁਰਾਸੀਓਂ ਟਾਰਦੇ ਨੇ ॥ ੭੪ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬੇ ਜੀਵੇ ਘਰ ਸੜਨ ਵਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੦

ਇਕ ਰੋਜ਼ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਬਾ ਚਲੇ ਗਏ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ
ਪਿਆਰੇ । ਜਾਕੇ ਬਾਹਿਰ ਪ੍ਰਜੰਤ ਇਕੰਤ ਬਹਿੰਦੇ ਲਾਕੇ ਖੂਬਸਮਾਧ
ਦੀ ਤਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਬੀਠਲ ਪਰੀ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਦਾ ਧਰਕੇ
ਧਿਆਨ ਬੈਠਣ ਕਰਨ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਬ੍ਰਿਤੀ ਜੁੜੀ ਤੇ ਪੈਗਿਆ
ਆਣ ਰੋਲਾ ਬ੍ਰਿਤੀ ਉਖੜਗਈ ਸ਼ਰਾ ਸਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਫੁਰਨਾਂ
ਫੁਰੇ ਸਾਡੇ ਘਰ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਆਏ ਚਿਤ ਤੁਰੰਗ ਵਿਚਾਰ ਪਿਆਰੇ ।
ਘਰ ਗਏ ਦੇਖਣ ਸਚ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਇ ਵਡੇ ਆਨੰਦ ਅਪਾਰ
ਪਿਆਰੇ । ਅੰਤ੍ਰ ਜਾਮੀਆਂ ਵਡਾ ਬੇਅੰਤ ਹੈ ਤੂੰ ਤੈਨੂੰ ਭਾਵੇ ਸੋ ਕਰੋ
ਤੂੰ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਘਰ ਦੇਖ ਸੜਦਾ ਕਠੇ ਲੋਕ ਹੋਏ ਆਵੇ ਕੁਝ

(੩੧)

ਨਾਂ ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਲੋਕਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਅੰਦ੍ਰੇ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਸੜਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨਾਹਿ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਕੀ ਕਰੋ
ਏਹ ਕੰਮ ਭਾਈ ਅਗੋਂ ਲੋਕ ਵੀ ਕਹਿਣ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਬਚ
ਰਹਿਣ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੜਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨਾ ਅਸੀ ਚਕੀਆਂ ਨੇ ਬਲਧਾਰ
ਪਿਆਰੇ । ਪੂਰਣ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਅਗੋਂ ਦੇਣ ਉਤ੍ਰ ਏਹੇ ਸਰਬ
ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਇਹੋ ਕਰਨ ਹਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਵਾਤ
ਸਾਨੂੰ ਗਿਆ ਆਪਣਾ ਓਹ ਕੰਮ ਸਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਏਸ ਵਿੱਚ
ਬੁਹਾਡਾ ਸਾਡਾ ਹੱਕ ਨਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਓਸ ਓਹਦਾ ਅਖਤਿਆਰ
ਪਿਆਰੇ । ਚੁਕ ਸਰਬ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੁਟਣ ਭਾਂਬੜ ਭੜਕ
ਉੱਠੇ ਅੰਗਿਆਰ ਪਿਆਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਦੇਖ ਪਰਸਿੰਨ
ਹੁੰਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ ॥ ੭੫ ॥

ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੦ .

ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਇਕੁ ਚਲਤੁ ਉਪਾਇਆ ॥ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਲੁਕਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਜੀਅ ਕ' ਜੋ
ਤਿਨ ਜਾਨੈ ਕੋਈ ॥ ਤੈਸੇ ਕੀਆ ਸੁਮਾਲੁ ਮੁਹੋਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਉ ਪ੍ਰਗਾਸਿਆ ਮਾਟੀ ਕੁੰਭ ਉ ॥
ਆਪਹੀ ਕਰਤਾ ਬੀਠ ਲੁਦੇਉ ॥ ੨ ॥ ਜੀਅ ਕਾ ਬੰਧਨ ਕਰਮੁ ਬਿਆਪੈ ॥ ਜੋ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ਸੁਆਪੈ
ਆਪੈ ॥ ੩ ॥ ਪੁਣ ਵਤਿ ਨਾਮ ਦੇਉ ਇਹੁ ਜੀਉ ਚਿਤ ਵੈਸੁ ਲਹੈ ॥ ਅਮਰ ਹੋਇ ਸਦਾ ਅਕਾਲ ਰਹੈ ॥ ੪ ॥ ੭੬ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਦੇ ਕਹੇ ਬਾਬਾ ਤੋਰਾ ਬੀਠ ਲਾ
ਅੰਤ ਨਾ ਪਾਇਆ ਹੈ । ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਇਕਹੈ ਚਲਤ ਕੀਤਾ ਅੰਦ
ਰ ਘਟਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੁਕਾਇਆ ਹੈ । ਗੱਲ ਜੋਤ ਦੀ ਜੀਵ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਣੇ
ਜਾਣੇ ਜੋਤ ਜਿਨ ਜੀਵ ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਘੜਾ ਨਾ ਮਿੱਟੀ ਤੋ
ਭਿੰਨ ਭਾਈ ਤਿਵੇਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਿਸ ਦਿਸਾਇਆ ਹੈ । ਜੀਵ ਕਰਮ
ਰੱਸੇ ਨਾਲ ਬੰਨ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਕੁਛ ਕੀਆ ਸੋ ਆਪਕਰਾਇਆ ਹੈ । ਨਾਮ
ਦੇਵ ਚਾਹੇ ਸੋਈ ਜੀਵ ਲੈਂਦਾ ਅਮਰ ਹੋਇ ਅਕਾਲ ਨੂੰ ਪਾਇਆ
ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਇਹੋ ਲੋਕਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਗੱਜ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾ
ਇਆ ਹੈ ॥ ੭੭ ॥ ਤਬਾ ॥ ਘਰ ਸੜ ਗਿਆ ਭਗਤ ਪ੍ਰਸਿੰਨ ਹੋਇਆ

(੩੨)

ਕਹੇ ਹੋਈ ਹੈ ਭੇਟ ਕਰਤਾਰ ਸੰਤੋ । ਨਹੀਂ ਹਰਖ ਤੇ ਸੋਗ ਹੈ ਕੋਈ ਨੇੜੇ
ਘਰ ਬਾਰ ਹੋਇਆ ਸਭ ਛਾਣ ਸੰਤੋ । ਬਹੁਮ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ
ਹੋਇ ਰੱਖਨ ਕੁਝ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਾਰ ਸੰਤੋ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੁਖ ਸੁਖ ਨਾ
ਕਦੇ ਪਰਸੈ ਸਤਿਧਰ ਮਦਾ ਕਰਨ ਪਰਚਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੭੮ ॥

ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨਾਲ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੦

ਮਾਤਾ ਗੋਣਾ ਬਾਈ ਨਾਮ ਦੇ ਵਜੀ ਦੀ ਇਹੋ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੇ ਪੁਕਾਰ ਬੇਟਾ ।
ਘਰ ਬਾਰ ਤੇਰਾ ਸੜਕੇ ਖਾਖਰ ਲਿਆ ਲੀੜੇ ਕਪੜੇ ਦੀ ਹੋਈ ਛਾਰ
ਬੇਟਾ । ਕਰੀ ਏਸ ਦਾ ਤੂੰ ਪਰਬੰਧ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਤਿਆਈ ਠੰਢੀ ਠਾਰ
ਬੇਟਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹੇ ਮਾਤਾ ਛੇਤੀ ਘਰ ਨੂੰ ਕਰੋ
ਤਿਆਰ ਬੇਟਾ ॥ ੭੯ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਮਾਈ ਜੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੦

ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਇ ਤਾਂਈ ਮੇਰੇ ਬਚਨ ਦੀ ਕਰੀ ਤੂੰ
ਸਾਰ ਮਾਤਾ । ਜਿਸ ਰਾਮ ਏਹੋ ਕੋਤਕ ਆਣ ਕਰਿਆ ਓਹੋ ਕਰੂ
ਆਪੇ ਮੇਰੀ ਕਾਨ ਮਾਤਾ । ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਸੋਚ ਮਾਈ ਤੂੰ ਵੀ
ਜਪੀਂ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਮਾਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰਾ ਫਿਕ੍ਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਨੂੰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਰੀ ਨਾਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਮਾਤਾ ॥ ੮੦ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਦਾ ਤੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਚੱਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੦

ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਮਕਾਨ ਇਕ ਧਨੀ ਦਾ ਸੀ ਸੋਵੀ ਬੋਲਦਾ ਨਾਲ ਹੰਕਾਰ
ਕਰਕੇ । ਬਾਬਾ ਏਹੋ ਖੋਲਾ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੋਸੀ ਅਸੀਂ ਕਰਿਆ ਮਕਾਂ
ਨ ਉਸਾਰ ਕਰਕੇ । ਕੀਤਾ ਰੱਬ ਸਬੱਬ ਜਮੀਂ ਨ ਤੇਰੀ ਖਾਲੀ ਪਈ
ਤੂੰ ਦੇਖ ਬਿਚਾਰ ਕਰਕੇ । ਸਾਨੂੰ ਦੇਹਿਤੂੰ ਅਸੀਂ ਮਕਾਨ ਪਾਈਏ ਮੂੰਹੋਂ
ਮੰਗ ਦਈਏ ਅਸਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ । ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਤੇਰਾ ਘਰ ਬਹੁਤ
ਸੋਣਾ ਮੇਰਾ ਤੱਕਦਾ ਕਿਉਂ ਨਿਗਾਧਾਰ ਕਰਕੇ । ਧਨੀ ਕਹੇ ਮੇਰਾ
ਟੱਬਰ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਬਹੁਤੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਕਰਕੇ । ਤੂੰ ਵੀ
ਨਹੀਂ ਮਕਾਨ ਬਨਾਇਸੱਕਦਾ ਤੇਰੇ ਪੱਲ ਨਾ ਕੁਝ ਰੁਜਗਾਰ ਕਰਕੇ ।

ਸਾਂਨੂੰ ਦੇ'ਈਬਾਬਾ ਤੈਥੋ'ਨਹੀ'ਬਣਦਾ ਸਾਡੀਗੱਲਤੂੰ ਮੰਨਅਤਵਾਰ
 ਕਰਕੇ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਬਣਾਉ'ਗਾ ਆਪ ਆਕੇ ਮਾਲਕ ਕਰੂ ਮੇਰਾ
 ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਕਰਕੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਹੈ ਧਨੀ ਹੰਕਾਰ ਭਰਿਆ ਬਾਬਾ
 ਬੋਲਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ ਕਰਕੇ॥ ੮੧ ॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੦

ਗਹਿਰੀਕਰਕੈਨੀਵਖੁਦਾਈਉਪਰਿਮੰਡਪਛਾਏ ॥ ਮਾਰਕੰਡੇਤੇਕੋਅਧਿਕਾਈਜਿਨਤ੍ਰਿਣਧਰਮੰਡ
 ਬਲਾਏ॥ ੧ ॥ ਹਮਰੋਕਰਤਾਰਾਮੁਖਨੇਹੀ॥ ਕਾਹੇਰੇਨਰਗਰਬਕਰਤਹਹਿਬਿਨਸਿਜਾਇਸੁਠੀਦੇਹੀ॥ ੧
 ॥ ਰਹਾਉ॥ ਮੇਰੀਮੇਰੀਕੈਰਉਕਰਤੇਦੁਰਜੋਧਨਸੇਭਾਈ॥ ਬਾਰਹਿਜੋਨਛਤੁਚਲੈਥਾਦੇਹੀਗਿਰਬਨ
 ਖਾਈ॥ ੨ ॥ ਸਰਬਸੋਇਨਕੀਲੈਕਾਹੇਤੀਰਾਵਨਸੇਅਧਿਕਾਈ॥ ਕਹਾਂਭਇਓ ਦਰਿਬਾਂਧੋਹਾਥੀਖਿਨ
 ਮਹਿਭਈਪਰਾਣੀ॥ ੩ ॥ ਦੁਰਬਾਸਾਸਿਉਕਰਤਨਗਉਰੀਜਾਵਵਏਫਲਪਾਏ॥ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੀਜਨ
 ਅਪਨੇਉਪਰਿਨਾਮਦੇਉਹਰਿਗੁਨਗਾਏ॥ ੪ ॥ ੮੨ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਧਨਾਸਰੀਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖ ਵਾਤ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵ ਸ਼ਾਹੂ
 ਕਾਰ ਤਾਂਈ' ਆਪ ਆਖਦਾਉਚਾਰਕੇ। ਕਿਸਜੀਉਨਖਾਤ੍ਰਤੂੰਐਡਾ
 ਐਡਥਾਨਬੰਨ੍ਹੇ ਜਦੈ'ਜਮਆਉਤਾਂਲੈਜਾਉਤੈਨੂੰਮਾਰਕੇ। ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ
 ਕਹੇ ਅਸੀਬਸਦੇਹਾਂ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਝੂਤਾਂ ਬੁਢਾ ਹੋਇਆ ਮਰਜਾਵੇ'
 ਬਾਬਾ ਹਾਰਕੇ। ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਭਾਈ ਸੁਣੋ' ਮਹਾਂਮੂਰਖੇਜੀ ਦੇਹੀ
 ਦਾ ਵਿਸਾਹਨਹੀ' ਦੇਖਲੋਵਿਚ ਰੁਕੇ॥ ੮੩ ॥ ਕਃ ॥ ਕੱਚੇ ਭਾਂਡੇ
 ਨੀਰ ਪਿਆ ਕਿਤਨਾ ਰਹੂਗਾ ਚਿਰ ਓੜਕ ਜਮਾਂਦੇ ਵਸ ਪੈਣਾ ਹੈ
 ਜਰੂਰਤਾਂ। ਕਲੂਕਾਲਬੋੜੀਹੈ ਉਮਰਜੀਵਾਂਸਾਰਿਆਂਦੀ ਕਾਸਪਿੱਛੇ
 ਐਡ ਤੂੰ ਕਰੇ'ਹੈ'ਮਗਰੂਰਤਾਂ। ਮਾਰਕੰਡੇਨਾਲੋ'ਕੋਈਵਡਾਵੀ ਜਰੂਰ
 ਨਾਹੀ' ਕੱਖਾਂਨਾਲਸੀਸਦਾ ਲੁਕਾਇਆ ਓਸ ਨੂਰਤਾਂ। ਲੱਖ ਸਾਲ
 ਰਿਖੀਦੀਸੀ ਉਮਰ ਜਰੂਰਹੋਈ ਜਾਣੇ ਜੱਗਸਾਰਾ ਰਿਖੀਸਾਰੇ ਮਸ
 ਹੂਰਤਾਂ॥ ੮੪ ॥ ਕਥਿਤ ॥ ਕੋਠਿਓਂ ਬਗੈਰਛੰਨ ਬੰਨਕੇ ਗੁਜਾਰਾ
 ਕੀਤਾ ਐਸੇ ਪਿੱਛੇ ਹੋਇਤੁਸੀ'ਦੇਖਲਵੇਹਾੜਕੇ। ਤੂੰਘੀਆਂ ਪਟਾਇ
 ਤੁਸੀ' ਨੀਆਂਨੇਖੁਦਾਇਲਈ'ਆਂ ਉਪਰ ਚੁਵਾਰੇਕੀਤੇ ਵਡੇ ਘਾੜਾਂ
 ਘਾੜਕੇ। ਏਸ ਜੋ ਸਰੀਰਦਾਨਾ ਕੁਝ ਭਰਵਾਸਾ ਭਾਈ ਆਪਣੇ ਜੋ

ਆਪਵਿਚਦੇਖਲਵੇਤਾੜਕੇ । ਏਹੋਵਾਤ ਸੁਣ ਕਿਹਾ ਮੂਰਖਾਂਨੇ ਬਾਬੇ
 ਜੀਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਮਾਇਤੀਲਿਆਈਕੋਈਚਾੜਕੇ॥੮੫॥ ਕਬਿਤ॥
 ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਕਰਤਾ ਰਾਮ ਹੈ ਸਨੇਹੀ ਮੇਰਾ ਓਸਤੇ ਬਰੀਰ ਨਾ
 ਹਮਾਇਤੀ ਸਨੇਹੀਹੈ । ਕਾਹੇਰੇਤੂੰ ਨਰਮੈਡਾ ਕਰਦਾ ਗਰਬਭਾਈ
 ਬਿਨਸੇ ਜਰੂਰ ਜੇਕੀ ਝੂਠੀਤੇਰੀਦੇਹੀਹੈ । ਤੇਰੇ ਨਰਸੈਵੀ ਜੋਪੜੇਗਾ
 ਸ਼ਰਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਛੱਡਤੂੰ ਗੁਮਾਨ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਮੇਰੀ ਏਹੀ ਹੈ ।
 ਬੋਲਿਆ ਹੰਕਾਰੀ ਰੀਸ ਬਾਬਾਜੀ ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਕਰੇਂ ਅਸੀਹਾਂ ਮਨੁਖਾਂ
 ਵਾਲੇ ਹਿੰਮਤ ਬਥੇਹੀ ਹੈ ॥ ੮੬ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸ਼ਾਂਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ
 ਬਾਬਾ ਅਗਲੀ ਸੁਣਾਵੇਤੁਕ ਦੇਖੋ ਭਾਈਕੈਰੋਂ ਵਡੇਹੋਇ ਬਲਵਾਲੇ
 ਨੇ । ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕੈਰੋਂ ਦੁਰਜੋਧਨ ਦੇ ਭਾਈ ਕਹਿੰਦੇ ਵਡੇ ਜੋ ਮਨੁਖਾਂ
 ਵਾਲੇ ਕਾਲਬਲੀ ਗਾਲੇਨੇ । ਓਹੋਦੁਰਜੋਧਨ ਜੋ ਵੱਡਾਭਾਰੀਸੂਰਮਾ
 ਸੀ ਸੈਭਾਈ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵੀ ਸੁਣੇ ਤੁਸੀ ਹਾਲੇ ਨੇ । ਛਤ੍ਰ ਝੁਲੈਂਦਾ
 ਬਾਰਾਂਜੋਜਨਾਂਦਾ ਸੀਸ ਉੱਤੇ ਦੇਹੀਵੀ ਨਾਂ ਗਿਲਜਾਂਨੇ ਖਾਧੀ ਇਹੋ
 ਚਾਲੇਨੇ ॥ ੮੭ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬੋਲਿਆ ਹੰਕਾਰੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਫੇਰ
 ਬਾਬੇਜੀਨੂੰ ਛੰਨਤੇਰੀ ਕੱਖਾਂਦੀਤੂੰਕੀਹੈ' ਸਾਨੂੰਦਸਦਾ । ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ
 ਸਾਡਾ ਹੈ ਮਕਾਨ ਦੇਖ ਕੇਹਾ ਸੋਹਣਾ । ਸਾਨੂੰ ਬਾਬਾ ਦੱਸਕੇ ਕਹਾਣੀ
 ਆਂ ਤੂੰ ਹੱਸਦਾ । ਏਹੋ ਗੱਲ ਸੁਣ ਬਾਬੇ ਕਿਹਾ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਤਾਂਈਸੁਣ
 ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਕਾਹਨੂੰ ਝੂਠ ਵਿੱਚ ਫੱਸਦਾ । ਰੋਣ ਨਾਲੋਂ ਸੋਣਾਵੀ ਮਕਾ
 ਨ ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਵੀਰਾ ਜੀਵੇਵਿੱਚਭਾਈ ਰੋਣ ਦਿਨਰਾਤ ਵੱਸਦਾ ॥
 ੮੮ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸਾਰੇਜੋਸੁਬਨਦੀ ਲੰਕਸੋਣੀਬਣੀ ਹੋਈ ਬਸਦਾ
 ਸੀ ਰੋਣਜੀਦੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਈ ਹੈ । ਦੁਰਗਏ ਕਿਤੇ ਦਰਬੰਨੇ ਹੋਏ
 ਹਾਥੀਜੇੜੇ ਇੱਕ ਖਿਨਵਿਚ ਸੋਈ ਭਈਜੋਪਰਾਈਹੈ । ਲੰਕਾਨਾਲੋਂ
 ਸੋਹਣਾ ਨਾ ਮਕਾਨ ਤੇਰਾ ਜਰਾਭਾਈ ਰੋਣ ਨਾਲੋਂ ਥੁਹਾਡੀ ਕੋਈ
 ਵਡੀ ਨਾ ਵਡਾਈਹੈ । ਰਾਮਚੰਦ ਰਾਵਣ ਨਾ ਲੰਕਾਸੋਣੀ ਕੈ'ਮਰਹੀ

(੩੫)

ਸੁਫਨੇਵੀ ਖੇਡ ਕੁਛਥਿਰਨਾਰਹਾਈ ਹੈ ॥ ੮੯ ॥ ਕਥਿਤ ॥ ਫੇਰ
ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਨੂੰ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਰਦਾ ਮਖੌਲ ਨਾਲੇ ਹੱਸ
ਮੁਸ਼ਕਰਾਇਨੇ । ਉਹਨਾਂਵਲ ਦੇਖਫੇਰਨਾਮਦੇਵਬੋਲਦੇਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ
ਵਾਕ ਉਪਦੇਸ਼ਜੋ ਸੁਣਾਇਨੇ । ਦੁਰਬਾਸਾ ਨਾਲ ਜਿੰਨਾ ਕੀਤਾਸੀ
ਮਖਉਲ ਭਾਈ ਜਾਦਵਾਂਨੇ ਦੇਖੇ ਕੇਹੇ ਜੇਹੇ ਫਲਪਾਇਨੇ । ਸੰਤਾਂਨੂੰ
ਕਰੇ ਜੋ ਮਖਉਲ ਸੋਈ ਭਲਾ ਨਾਹੀ ਜਾਦਵਾਂ ਮਖਉਲ ਕਰ ਬੰਸ
ਵੀ ਡੁਬਾਇਨੇ ॥ ੯੦ ॥ ਕਥਿਤ ॥ ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰੇ ਉਤੇ
ਕ੍ਰਿਪਾਵਾਹਿਗੁਰੂਵੀ ਦਿਨੇਰਾਤਮੈਤਾਂ ਗੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦੇ ਗਾਉਂਦਾ।
ਸੱਚਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੁਣਾਇਆ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਤਾਂਈ ਮੂਰਖ ਕਬੀਲਾ
ਭਾਰਾਸੁਣਸਰਮਾਉਂਦਾ। ਖਿੱਚਲੀਨਾਂਚਿਤਡਿਗਪਿਆਵਿੱਚਚਰਨਾਂ
ਦੇਖੜਾਸ਼ਾਹੂਕਾਰਭੁਲਆਪਬਖਸ਼ਾਉਂਦਾ । ਪੁਛਕੇ ਭਜਨਪਰਵਾਰ
ਸਾਰਾ ਸਿੱਖ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀਹੈ ਜਿੰਦਗੀਨੂੰ ਸੁਫਲ ਕਰਾਉਂਦਾ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਲਿੰਬਾ ਬਾਈ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੨

ਬੇੜੀ ਸੰਗ ਵੀ ਲੋਹਾ ਇਉਂ ਤਰੇ ਭਾਈ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਟੱਬਰ
ਤਾਰਿਆ ਹੈ । ਪਿਆਰੇ ਰੱਬਦੇ ਸਰਬ ਦਾ ਭਲਾ ਚਹੁੰਦੇ ਬੈਰ ਕਿਸੇ
ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਧਾਰਿਆ ਹੈ । ਸੱਤਿ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੜਾਨੁ ਸਭ
ਨੂੰ ਬੈਠੀ ਮੀਤ ਨਾਂ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ । ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ
ਹੋਈ ਬੀਬੀ ਲਿੰਬਾ ਬਾਈ ਜੀ ਨਾਮ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ । ਸੰਮਤ ਤੋਰਾਂ
ਸੋ ਵਿੱਚ ਛਿਤਾਲੀਏ ਦੇ ਲਿੰਬਾ ਬਾਈ ਜੀ ਜਨਮੁ ਸੁਧਾਰਿਆ ਹੈ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘਸਾਰੇਉਪਦੇਸ਼ਕਰਦੇਸਾਲਇੱਕੀਤੇਬਾਈਗੁਜਾਰਿਆ ਹੈ

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਬਚਨ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੨

ਭੈਣ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਆਉ ਬਾਈ ਨਾਮੋਂ ਕਹੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਸੁਣੀ ਤੁੰਗਲ
ਵੀਰਾ । ਲੀੜਾ ਕਪੜਾ ਤੋਰਾ ਹੈ ਦਗਦ ਹੋਇਆ ਸਾਰਾ ਘਰਗਿਆ
ਖਾਖ ਰੱਲ ਵੀਰਾ। ਵਡਾ ਕਸ਼ਟ ਰਹਿੰਦਾ ਭਾਰਾ ਅਉਖ ਸਾਨੂੰ ਜਰਦ

(੩੬)

ਰੁੱਤ ਆਈ ਅੱਜ ਕੱਲ ਵੀਰਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਮਾਈ ਤੇ ਟਕੇਲੈਰੇ
ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵਲ ਚੱਲ ਵੀਰਾ ॥ ੯੩ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੨

ਆਉ ਬਾਈ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਵਲਿਹਾਰ ਵਲਿਹਾਰ
ਵਲਿਹਾਰ ਬੀਬੀ ਜਿਸ ਪਈ ਪੂਰਨ ਕੋਤਕ ਮੈਡ ਕੀਤਾ ਦੇਵੇ ਘਰੁ
ਵੀ ਓਹੋ ਸੁਮਾਰ ਬੀਬੀ । ਤੁਸੀ ਭਜਨ ਕਰਨਾਂ ਸੱਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ
ਕਰੋ ਹਰ ਨਾਂ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਬੀਬੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾ ਤੁਸੀ ਵੀ ਫਿਕਰ
ਕਰਨਾ ਫਿਕਰ ਕਰੁ ਆਪੇ ਕਰਨ ਹਾਰ ਬੀਬੀ ॥ ੯੪ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੨੨ ਸਾਲ

ਗੋਣਾ ਬਾਈ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਸੱਦ ਕਰਕੇ ਬਾਬੇ ਤਾਂਈ ਰੁਪਏ ਫੜਾ
ਦਿੱਤੇ । ਛਪਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੜੀ ਪਰਏਧ ਭਾਈ ਏਹੋ ਮੁੱਖ ਤੇ ਬਚਨ
ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੇ । ਘਰੋਂ ਗਿਆ ਪੇਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਜਾਕੇ ਸਾਧੂਆਂ ਤਾਂਈ
ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ । ਅੰਨ ਖਾਧਾ ਸੀ ਨਹੀ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਲਿਆਕੇ ਰਸਤ
ਪ੍ਰਾਇ ਛਕਾ ਦਿੱਤੇ । ਬਾਬਾ ਜਾਇਕੇ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੁਰਤ
ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਧ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ । ਘਰ ਦੀ ਸੋਚ ਏਈ ਸਰਵ ਰੁਤ ਆਈ
ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਨੇ ਆ ਦਿੱਤੇ । ਘਰੋਂ ਬਾਲ ਬਚਾ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿਰ
ਬੈਠਾ ਤੈਨੂੰ ਬੀਠਲਾ ਫਿਕਰ ਅਲਾ ਦਿੱਤੇ । ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਮੈਨੂੰ ਘਰੋਂ ਵਾਹਿ
ਰ ਰੱਖੀ ਫੁਰਨੇ ਸਬਦ ਦੇ ਚਿੱਤ ਫੁਰਾ ਦਿੱਤੇ ॥ ੯੫ ॥

ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੨ ਸਾਲ

ਜੋਰਾਜ ਦੇਹਿਤ ਕਵਨ ਬਡਾਈ ॥ ਜੋਭੀਖ ਮੰਗਾ ਵਹਿਤ ਕਿਆ ਘਟ ਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਤੂੰ ਹਰਿ ਭਜਨ ਮੇਰੇ
ਪਦੁਨਿ ਰਬਾਨ ॥ ਬਹੁਰਿ ਨ ਹੋਇ ਤੇਰਾ ਆਵਨ ਜਾਨ ॥ ੯੬ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਗੁਜਰੀ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਬਾਬਾ ਸਿਫਤ ਕਰਦਾ ਤੇਰਾ
ਆਵੇ ਨਾ ਅੰਤ ਸੁਮਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਰਾਜ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਵਡਿਆਈ
ਤੇਰੀ ਭੀਖ ਮੰਗਾਂ ਤਾਂ ਕਾਸਦੀ ਹਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਜਪੁ ਰਾਮ ਮੇਰੇ
ਮਨਾਂ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀ ਜਨਮੁ ਹੋਇਗਾ ਨਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ।

(੩੭)

ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦਾ ਬਾਬਾ ਆਖਦਾਤੂੰ ਕਰਨ
ਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ॥ ੯੭ ॥

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਬਾਬੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਘਰ ਕਰਨਾ ਬਾਬੇ ਜੀਵਾ ਉਮਰ ੨੨ ਸਾਲ
ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਲਾਇ ਸਮਾਧ ਬੈਠੇ ਕੀਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਲਧਿਆਨ
ਸੰਤੋ । ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਅਡੋਲ ਹੋ ਸੁਰਤ ਜੋੜੀ ਹੋ ਅਧੀਨ ਲਾਇਆ
ਮਨੋ ਤਾਨ ਸੰਤੋ । ਮਨਸਾ ਛੱਪਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚਿੱਤ ਧਾਰੀ ਫੋਟੂ
ਖਿੱਚਕੇ ਭੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸੰਤੋ । ਸੱਚ ਮੁਚ ਭਗਤਾਂ ਵੱਸ ਰੱਬ ਰਹਿੰਦਾ
ਕਹੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੰਤੋ । ਨਿਗੁਣ ਆਪਸਰਗੁਣ ਆਪੇ ਆਪਹੋਗਾ
ਕਰਤਵ ਆਪਣੇ ਚਿਹਾ ਹੋ ਜਾਨ ਸੰਤੋ । ਭਗਤ ਆਪਣੇ ਵੀਰਚਿੰਤਾ
ਦਿ ਸੁਣਕੇ ਕਰੇ ਭਗਤ ਦਾ ਕੰਮ ਅਸਾਨ ਸੰਤੋ । ਭਗਤ ਓਸਦੇ ਜੀਵ
ਸਦਾਮਦੇ ਨੇ ਕਰਦੇ ਓਸਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਨ ਸੰਤੋ । ਓਹ ਵੀ ਆਪਣੇ
ਜਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਬਾਬੀ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਭਗਵਾਨ ਸੰਤੋ । ਛੱਪਰ
ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਰਬ ਰੂਪ ਧਰਕੇ ਤਰਖਾਨ ਸੰਤੋ ।
ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੋਣ ਅਨੰਦ ਸਾਫੇ ਸੋਹਣੀ ਕਾਰ ਕੀਤੀ ਮੇਹਰਬਾਨ
ਸੰਤੋ । ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰੇ ਕਵਰੇ ਬਖੋ ਬੱਖਰੇ ਜੋ ਆਲੀ
ਸ਼ਾਨ ਸੰਤੋ । ਛਪਰ ਭਗਤ ਦਾ ਬੰਨ ਅਲੋਪ ਹੋਇਆ ਕਰੇ
ਸਰਬਦੀ ਜੋ ਕਲਿਆਨ ਸੰਤੋ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਨਾ ਓਸਦਾ ਅੰਤ ਆਵੇ
ਦਿੰਦਾ ਸਰਬਨੂੰ ਆਪਪਰਾਨ ਸੰਤੋ ॥ ੯੮ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੨੨ ਸਾਲ

ਜੇ ਕੋਈ ਕਰੇ ਨਾ ਪੁਰਸ਼ ਅਤਵਾਰ ਕਈ ਨਾਮ ਦੇਵਦਾ ਰੱਬਨੇ ਘਰ
ਪਾਇਆ । ਹੋਸੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਨੌਮੀ ਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚ
ਗੁਰਦਾਸਗਾਇਆ । ਮੂਈ ਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਜੀਵਾਲ ਦਿਤੀ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਜੀਵਾ ਛਪਰ ਆਪਛਾਇਆ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਏਹ ਸਹੀ ਸਬੂਤ ਭਾਈ
ਸਾਡੇ ਕਹਿਨ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾ ਕੁਝ ਆਇਆ ॥ ੯੯ ॥ ਤਥਾ ॥

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਨਾਮਦੇਵਆਹ ਵਾਹਰੇ ਉਠਕੇ ਘਰਾਂਨੂੰ
ਆਮਦਾ ਹੈ। ਸੁੰਦ ਦੇਖਿਆ ਆਪ ਮਕਾਨ ਬਣਿਆ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ
ਜਾਮਦਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਕਹੇ ਕਾਰੀਗਰ ਭੋਜਿਆ ਤੂੰ ਛੇੜੀ ਵਡੀ ਮਕਾਨ
ਬਣਾਮਦਾ ਹੈ। ਤੁਰਗਿਆ ਛੇਤੀ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ
ਨਜਰ ਨਾ ਆਮਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਮੈਂ ਓਸਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਮੇਰਾ
ਆਪ ਓਹ ਕੰਮ ਕਰਾਮਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਇਕ ਗਵਾਂਡ ਮਾਈ
ਛਪਰ ਓਸਤਾਂਈ ਨਜਰ ਆਮ । ਹੈ। ਸੁੰਦ ਓਸਨੇ ਬਹੁਤ ਮਕਾਨ
ਡਿੱਠਾ ਚਿੱਤ ਓਸਦਾ ਵੀ ਲਲਚਾਮਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਓਹ ਦੇਖ
ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਪੁਛੇ ਭਗਤਨੂੰ ਭਗਤ ਸੁਣਾਮਦਾ ਹੈ॥ ੧੦੦ ॥

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੨ ਸਾਲ

ਪਾੜ ਪੜੋਸਣਿ ਪੁਛਿ ਲੋਨਾ ਮਾਕਾ ਪਹਿਛਾਨਿ ਛਵਾਈ ਹੋ ॥ ਤੋਪਹਿ ਦੁਗਣੀ ਮਜੂਰੀ ਦੇਹ ਉਮੈਂ ਕਉ ਬੇਵੀ
ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ ਹੋ ॥ ੧ ॥ ਰੀਬਾਈ ਬੇਵੀ ਦੇਨੁ ਨ ਜਾਈ ॥ ਦੇਖੁ ਬੇਵੀ ਰਹਿ ਓਸ ਮਾਈ ॥ ਹਮਾਰੈ ਬੇਵੀ ਪ੍ਰਾਨ
ਅਧਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬੇਵੀ ਪ੍ਰੀਤ ਮਜੂਰੀ ਮਾਰੈ ਜਉ ਕਉ ਛਾਨਿ ਛਵਾਵੈ ਹੋ ॥ ਲੋਗ ਕੁਟੰਬ ਸਭੁ
ਤੇ ਤੋਰੈ ਤਉ ਆਪਨ ਬੇਵੀ ਆਵੈ ਹੋ ॥ ੨ ॥ ਐਸੇ ਬੇਵੀ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ ਸਭ ਅੰਤਰ ਸਭ ਠਾਈ ਹੋ ॥ ਗੁੰਗੀ
ਮਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਪੁਛੈ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਹੋ ॥ ੩ ॥ ਬੇਵੀ ਕੇ ਗੁਨ ਸੁਨਿ ਰੀਬਾਈ ਜਲ ਧਬਾ ਪਿ
ਧੂਕਾ ਪਿਓ ਹੋ ॥ ਨਾਮੇ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸੀ ਅਬ ਹੋਰੀ ਲੋਕ ਭਭੀ ਖਣ ਆਪਿਓ ਹੋ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੧੦੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਸੋਰਠ ਹੈ ਰਾਗ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗਰੰਥ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ
ਨਾਮਦੇਵ ਕਥਾ ਮਾਈ ਪ੍ਰਤ ਗਾਈ ਹੈ। ਪਾਸਦੀ ਪੜੋਸਣ ਜੋ ਪੁਛੇ
ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਦਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਛੰਨ ਕਿਸ ਤੇ ਛਵਾਈ ਹੈ। ਤੇਰੇ
ਨਾਲੋਂ ਦੁਗਣੀ ਮਜੂਰੀ ਜੀ ਮੈਂ ਦੇਵਦੀ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਬੇਵੀ
ਦਿਓਖਾਂ ਬਤਾਈ ਹੈ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਬੇਵੀ ਦਸਿਆ ਨਾਂਜਾਇ ਭੈਣ
ਬੇਵੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਰੇ ਰਿਹਾ ਜੋ ਸਮਾਈ ਹੈ॥ ੧੦੨॥ ਕਃ ਮੇਰਾ
ਹੈਗਾ ਬੇਵੀ ਜੋ ਪਰਾਣਾ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਾਈ ਪਰੀਤ ਦੀ ਮਜੂਰੀ ਮੰਗੀ
ਛੰਨ ਜੋ ਛਵਾਉਂਦਾ। ਲੋਕ ਤੇ ਕੁਟੰਬ ਨਾਲੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤੋੜਦਾ ਹੈ
ਫੇਰ ਬਾਈ ਬੇਵੀ ਘਰ ਆਪੇ ਆਇ ਜਾਉਂਦਾ। ਐਸਾ ਬੇਵੀ ਬੁਨਨਾਂ
ਸੱਕਾਂ ਬਾਈ ਮੁਖਤੇ ਮੈਂ ਬਸੇ ਸਭ ਅੰਦਰ ਬਾਂਈ ਸਾਰੇ ਦਿਸ ਆਉਂ

(੩੯)

ਦਾ । ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੀ ਆਦਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਚੱਖਿਆ ਹੈ ਪੁਛੀਏ ਜੇ
ਓਸਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ॥੧੦੩॥ ਕਃ ਬੇਢੀ ਦੇ ਜੋ ਗੁਣ
ਚਿੱਤ ਲਾਇਸੁਣ ਭੈਣ ਮੇਰੀ ਸਾਗਰਨੂੰ ਬੰਨ ਤਾਰੇਥਾਪੇਥਾਉਥਾਈ
ਹੋ । ਜੀ ਨੇ ਚੰਦ ਤਾਰੇ ਲਾਇਆ ਸੂਰਜ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਦਿੰਦਾ ਸੁਖ
ਸਾਰੇ ਮੋਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਹਾਈ ਹੋ । ਓਸੇ ਸੀਤਾ ਵਿਛੜੀ ਮਿਲਾਈ
ਫਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਭਭੀਖਣ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਲੰਕ ਰਾਜ ਦੀ ਵਢਾਈ ਹੋ ।
ਕਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਐਡੇ ਐਡੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਓਸੇ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਾਈ ਹੋ ॥ ੧੦੪ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਸਾਲ ੨੨

ਬੇਢੀ ਉਸੇ ਨੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਛੰਨ ਕੀਤੀ ਜੀਵਾ ਕਿਨੇ ਸੁਮਾਰ ਨਾ ਅੰਤ
ਕੀਤਾ । ਬੇਢੀ ਓਹੋ ਆਪੇ ਰੂਪ ਧਾਰ ਆਇਆ ਨਾਮ ਧਾਰੀ
ਆਂਦਾ ਜੀਨੇ ਪੰਥ ਕੀਤਾ । ਕੀਤੇ ਦੂਰ ਆਧਰਮ ਕੁਕਰਮ ਸਾਰੇ
ਸਤਿ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਧੰਤ ਕੀਤਾ । ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸ਼ਨਾਨ
ਵਿੜਾਨ ਖਾਤ੍ਰ ਸੂਬਾ ਕਈ ਹਜਾਰ ਮਹੰਤ ਕੀਤਾ । ਸੱਤਿ ਲੱਖ ਤੋ
ਬੱਤੀ ਹਜਾਰ ਭਾਈ ਭਜਨ ਦੱਸਕੇ ਪਾਰ ਹੈ ਜੰਤ ਕੀਤਾ । ਦਿਤੇ ਲੋਕ
ਕੁਟੰਬ ਤੇ ਤੋੜ ਸਾਰੇ ਰਾਮਸਿੰਘ ਸਤਿਗੁਰ ਕੰਨ ਮੰਤ ਕੀਤਾ । ਕਈ
ਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਨਾਮ ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੀ ਨੂੰ
ਕੰਤ ਕੀਤਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਓਹੀ ਬੇਢੀ ਸਹੀ ਆਇਆ ਛੰਨ ਛਾਪ
ਜਿਨ ਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸੰਤ ਕੀਤਾ ॥ ੧੦੫ ॥

ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨਰੈਣ ਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੩

ਤੇਈ ਸਾਲ ਦੀ ਭਗਤ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ ਘਰ ਇਕ ਹੋਇਆ ਪੈਦਾ
ਬਾਲ ਬਾਬਾ । ਨਾਮ ਧਰਿਆ ਨਰੈਣ ਸੀ ਦਾਸ ਉਹਦਾ ਤੇਰਾਂ
ਸੋਅਣਿਜਵਾਂ ਸਾਲ ਬਾਬਾ । ਜਾਨਾਂ ਬਾਈ ਸੇਵਕ ਨਾਮਦੇਵਜੀਦੀ
ਓਹਵੀਰਹੇ ਪਰਵਾਰਦੇ ਨਾਲ ਬਾਬਾ । ਓਸ ਆਠਕੇ ਬਾਬੇਨੂੰ ਦਸਿਆ

ਸੀ ਘਰ ਆਪਣੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਲਾਲ ਬਾਬਾ । ਜਾਨਾ ਬਾਈ ਦੇ ਮੁਖ ਤੇ
ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹੋਇਆ ਭਗਤ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਬਾਬਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਤਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸੇ ਭਜਨ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਬਾਬਾ ॥ ੧੦੬ ॥

ਇਕ ਖਤੀ ਨੇ ਜੱਗ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੩

ਪੰਡਰ ਪੁਰੀ ਅੰਦਰ ਇਕ ਬਸੇ ਭਾਈ ਧਨਮਾਲ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ
ਆਹਾ । ਰੋਗੀ ਰਹੇ ਅਨੇਕ ਉਪਾਓਂ ਤੇ ਆਇਆ ਨਾਂਹਿ ਅਰਾਮ
ਬੀਮਾਰ ਆਹਾ । ਪੁਛੇ ਪੰਡਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਸਦਿਤਾ ਤੋਰੇ ਉਪਰਗਰਹ
ਅਪਾਵ ਆਹਾ । ਰਾਹੂ ਕੇਤ ਤੇ ਢਈਏ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੈਨੂੰ ਛਨਿਛਰ ਸਾੜ
ਸਤੀਲ ਵੇਖਾਰ ਆਹਾ । ਹਿੱਸਾ ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਆਵੇ ਰਾਮ ਤੈਨੂੰ ਕਿਹਾ
ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਵਾਰਵਾਰ ਆਹਾ । ਬਚਨ ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਮੰਨ ਜੱਗ ਕਰਦਾ
ਖੋਲ ਦਿਤਾ ਸੀ ਓਸ ਭੰਡਾਰ ਆਹਾ । ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗੀ ਗਰੀਬ ਲੈ ਚੀਜ
ਜਾਂਦੇ ਧਨੀ ਬੋਲਦਾ ਨਾਲ ਹੋਕਾਰ ਆਹਾ । ਸਾਧੂ ਸੰਤ ਗਰੀਬ ਨੇ ਸਰਬ
ਲੈ ਗਏ ਕਹੇ ਨੌਕਰਾਂ ਤਾਂ ਈ ਪੁਕਾਰ ਆਹਾ । ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਹੋਰ ਤਾਂ
ਸਰਬ ਲੈ ਗਏ ਨਾਮ ਦੇਵੇ ਹੀ ਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਆਹਾ । ਧਨੀ ਕਹੇ ਬੁਲਾਓ
ਤਾਂ ਗਿਆ ਨੌਕਰ ਨਾਮ ਦੇਵਨੂੰ ਕਹੇ ਉਚਾਰ ਆਹਾ । ਸੇਠ ਆਪਨੂੰ ਜੀ
ਧਨ ਦੇਣ ਖਾਤ੍ਰ ਤੇ ਬੁਲਾਵੇ ਦਾ ਹੈ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਓਹ
ਕਉਣ ਹੈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਾਨੂੰ ਰੋਜ ਦੇਵੇ ਕਰਨ ਹਾਰ ਆਹਾ । ਨੌਕਰ
ਆਨਕੇ ਧਨੀ ਨੂੰ ਹਾਲ ਦੱਸੇ ਧਨੀ ਫੇਰ ਭੇਜੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਬਾ
ਕਹੇ ਮੈਂ ਭੁਖੇ ਦਿਵਾਲੀਏ ਦਾ ਕਾਹਨੂੰ ਜਾਇਕੇ ਕਰਾਂ ਵੀਦਾਰ ਆਹਾ ।
ਨੌਕਰ ਕਹੇ ਜੀਤੁ ਸੀ ਕੰਗਾਲ ਦਸੇ ਓਹ ਤਾਂ ਧਨੀ ਵਡਾ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਆਹਾ ।
ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਜੇ ਦ ਪੱਲੇ ਨਾਮ ਨਾਂਹੀ ਹੈ ਓਹ ਵਡਾ ਕੰਗਾਲ ਗੁਵਾਰ
ਆਹਾ । ਨੌਕਰ ਜਾਇ ਨਿਰਭਈ ਨੇ ਬਚਨ ਦਸੇ ਕੰਬ ਗਿਆ ਸ਼ਾਹੂ
ਕਾਰ ਹਾਰ ਆਹਾ । ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਖਸੀਸੰਤ ਮਲੂਮ ਕੀਤਾ ਜੀ ਦੇ ਚਿੱਤ ਨਾ ਧਨ
ਦੀ ਰਾਰ ਆਹਾ । ਹੱਥ ਜੋੜ ਆਖੀ ਜਾਇ ਨੌਕਰਾਂ ਤੇ ਸੇਠ ਆਪਕਾ ਮੰਗੀ

(੪੧)

ਦੀਦਾਰਆਹਾ । ਏਸੇਤੌਰ ਨੌਕਰਜਾਇਅਰਜਕੀਤੀਬਾਬੇਮੰਨਲਈ
ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਆਹਾ । ਮਹਾਰਾਜਗੀ ਸੇਠਦੇ ਘਰ ਪੁਜੇ ਸੇਠ ਕਰੀ
ਚਰਨੀ ਨਮਸਕਾਰਆਹਾ । ਅਵਦਨਾਲਬਠਾਲਕੇ ਅਰਜ ਕਰਦਾ
ਧਨਕਰੋਮੇਰਾਅੰਗੀਕਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਬਾਕਹੇ ਮੈ ਮਾਇਆ ਨਾ ਲੈਣ
ਆਇਆ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇ ਦੇ ਜ਼ਾਰ ਆਹਾ । ਕਾਗਜ ਉਪਰਹੈ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਦੇਵੇ ਏਸ ਬਰਾਬਰ ਤੂੰ ਭਾਰ ਆਹਾ ।
ਸੇਠ ਹੱਸਕੇ ਕਹੇਮਖਉਲਕਰਦੇ ਏਸ ਨਾਲਕੀਚੜ੍ਹਵਿਚਾਰਆਹਾ ।
ਬਜਨਦਾਰ ਦਵੇ ਤਾਂਮੈ ਤੋਲ ਦੇਵਾਂ ਕਾਗਜ ਬਹੁਤ ਹੋਲਾ ਸ਼ਰਾਸਾਰ
ਆਹਾ । ਬਾਬਾਕਹੇਬਰਾਬਰਤੂੰਦਈ'ਏਦੇਸੇਠਡਲੀਸੇਨਾ ਦਿਤਾਡਾਰ
ਆਹਾ । ਕਾਜਗਰਿਹਾਨੀਮਾਂਛਾਬਾਉਠਿ ਆਨਾਛਾਬਾਸੇਨੇਦਾਗਿ ਆ
ਉਚਾਰਆਹਾ । ਸੇਠਚੱਕ ਸੇਨਾਭਾਰੀ ਇੱਟ ਪਾਈ ਛਾਬਾ ਉਠਿਆ
ਨਾ ਕਾਗਜ ਭਾਰ ਆਹਾ । ਘਰਦਾ ਸਰਬ ਸੇਨਾ ਸੇਠ ਚਾੜ੍ਹ
ਦਿਤਾ ਛਾਬਾ ਉਚੇਦਾ ਉਚਾ ਵਿਚਾਰ ਆਹਾ । ਘਰਦੀ ਸਰਬ
ਚਾਂਦੀ ਛਾਬੇ ਵਿਚਪਾਈ ਕਾਗਜ ਰਿਹਾ ਭਾਰਾ ਓਸੇ ਸਾਰ ਆਹਾ ।
ਸੇਠ ਹੋਇ ਹੈਰਾਨ ਹੈ ਸ਼ਰਨ ਪੈਂਦਾ ਬਾਬਾ ਸੇਠ ਨੂੰ ਕਹੇ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਹਾ । ਸ਼ਰਨ ਪਈ' ਬੀਠਲ ਸਚੇਵਾਹਿਗੁਰੂਦੀਹੋਵੇਭਲਾ
ਤੂੰ ਸਿਮਰ ਕਰਤਾਰ ਆਹਾ । ਸੇਠ ਕਹੇ ਜੀ ਮੈ ਹੋਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਰਾਜੀ
ਤੀਰਥ ਕਰਾਂ ਜਾਂ ਜੱਗਾਂਦੀ ਕਾਰਆਹਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਏਹੋ ਬਾਬਾ
ਸ਼ਬਦ ਆਖੇ ਕੰਨ ਕਰੀ' ਸੁਣੀ' ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਆਹਾ ॥ ੧੦੭ ॥

ਰਾਗ ਗੋਂਡ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵਜੀ ਉਮਰ ੨੩ ਸਾਲ

ਅਸਮੇਧਜਗਨੇਤੁਲਾਪੁਰਖਦਾਨੇਪ੍ਰਾਗਇਸਨਾਨੇ ॥ ੧ ॥ ਤਉਨਪੁਜਹਿਹਰਿਕੀਰਤਿਨਾਮਾ ॥
ਅਪਨੇਭਾਮਹਿਭਜੁਰੇਮਨਆਲਸੀਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗਇਆਪਿੰਡਭਰਤਾ ॥ ਬਨਾਰਸਅਸਿ
ਬਸਤਾ ॥ ਮੁਖਬੇਦਚਤੁਰਪਤਤਾ ॥ ੨ ॥ ਸਗਲਧਰਮਅਛਿਤਾ ॥ ਗੁਰਗਿਆਨਇੰਦ੍ਰੀਦ੍ਰਿਤਤਾ ॥
ਖਟੁਕਰਮਸਹਤਭਰਤਾ ॥ ੩ ॥ ਸਿਵਾਸਕਤਿਸੰਬਾਦੀ ॥ ਮਨਛੋਡਛੋਡਮਗਲਭੋਵੈ ॥ ਸਿਮਰਿਸਿਮ
ਰਿਗੋਬਿੰਦੈ ॥ ਭਜਨਾਮਾਤਰਸਿਭਵਸਿੰਧੀ ॥ ੧੦੮ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤਾ ॥ ਚੌਢਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਸੁਣੀ

(੪੨)

ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁਲ ਜੀ । ਅਸਮੇਧ ਜੱਗ ਕਰੇਂ ਭਾਵੇਂ
 ਭੁਲਾ । ਪੁਰਖਦਾਨ ਤੇ ਪਰਾਗ ਇਸ਼ਨਾਨ ਪੁਜੇਨਹੀਂ ਨਾਮ ਭੁਲ ਜੀ ।
 ਆਪਰਾਮ ਜਪੋਮਨੋ ਆਲਸਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ ਹੋਇਕੇ ਸੁਚੇਤ ਤੇ ਸੁਮਾਰੇ
 ਆਪਕੁਲ ਜੀ । ਗਿਆਪਿੰਡ ਜੇਭਰਾਵੇਂ ਤੇ ਬਨਾਰਸੀ ਦੇ ਵਿਚ ਬਸੇਂ
 ਮੁਖ ਨਾਲ ਵੇਦ ਤੇ ਪੁਰਾਣ ਪੜੇ ਕੁਲ ਜੀ ॥ ੧੦੯ ॥ ਕਬਿੱਤ ॥
 ਸਰਬ ਧਰਮ ਅੱਛੇ ਦਿੜਗੁਰਾਂਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਬਿਨਾ ਗੁਰ ਗਿਆਨ
 ਸਾਰੇ ਜਾਣ ਐਵੇਂ ਹੁਲ ਜੀ । ਇੰਦ੍ਰੀਯ ਜਤੀ ਖੱਟ ਕਰਮਾਂ ਸਹਿਤ ਹੋਵੇ
 ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਦਾ ਸੇਵਕ ਜੇਹੋਵੇ ਵਿੱਲ ਕੁਲ ਜੀ । ਮਨੋ ਸਰਬ ਛੋਡ ਕੇ ਅਕਾਲ
 ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਟ ਇਕ ਸਿਮਰੇ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਅਮੁਲ ਜੀ । ਕਹੇ
 ਨਾਮ ਦੇਵ ਭਵਸਾਗਰੋਂ ਜੋ ਪਾਠ ਕਰੇ ਜਪੀਂ ਓਹ ਦਾ ਜਾਪ ਤੇ ਨਾ ਜਾਂਈ
 ਐਵੇਂ ਭੁਲ ਜੀ ॥ ੧੧੦ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੨੩ ਸਾਲ

ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਹੋਇਆ ਸਿੱਖ ਭਗਤ ਜੀ ਦਾ ਨਿੱਤ ਜਪੇ ਕਰਤਾਰ ਦਾ
 ਜਾਪ ਭਾਈ । ਭਜਨ ਪੁਛਿਆ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਉਹਦੇ ਬਾਬੇ ਦੂਰ
 ਕੀਤੇ ਤਿੰਨੇ ਤਾਪ ਭਾਈ । ਸੇਵਾ ਰੋਜ ਕਰਦਾ ਮਨੋ ਤਨੋਂ ਲਾਕੇ ਰਖੇ
 ਭਗਤ ਜੀ ਨਾਲ ਮਲਾਪ ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਤ ਨਾਮ
 ਦਸਣ ਸਾਰੇ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਓਦੇ ਪਾਪ ਭਾਈ ॥ ੧੧੧ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ ਸਚਾ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੩ ਸਾਲ

ਕੋਤਕ ਕਈ ਦਿਖਾਇ ਸੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਦੁਧ ਠਾਕੁਰਾਂ ਤਾਂਈ ਛੇ
 ਕਾਇਆ ਸੀ । ਪਹਿਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਤਾਂਈ ਗਿਆਨ ਕੀਤਾ ਮਾਤਾ ਸਣੇ
 ਸਤ ਧਰਮ ਦਿੜਾਇਆ ਸੀ । ਦੂਜੇ ਬਾਮਣਨੂੰ ਰੋੜਾ ਦਿਖਾਇ ਪਾਰਸ
 ਬਖਸ਼ ਗਿਆਨ ਬੈਕੁੰਠ ਪੁਚਾਇਆ ਸੀ । ਤੀਜੀ ਸੜੀ ਝੁੰਗੀ ਕੂਦ
 ਰਤ ਨਾਲ ਬਣ ਗਈ ਚੌਥੇ ਸੇਠ ਦੇ ਤਾਂਈ ਤਰਾਇਆ ਸੀ । ਐਸੇ
 ਖੇਡ ਦਿਖਾਇ ਸੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਜਸੁ ਦੇਸ ਮੈਂ ਫੈਲ ਫਲਾਇਆ

(੪੩)

ਸੀ। ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੈ ਲੋਕ ਆ ਵਰਸ ਕਰਦੇ ਜਨਮ ਭਜਨ ਪੁਛਿ ਸੁ
ਫਲ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿਥੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਕਈ
ਆਉਣ ਕਈਆਂ ਜਾਣਾ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਜਾਪੁ ਇਕ ਅਕਾਲਜਪਾ
ਉਣ ਖਾਤ੍ਰ ਪੱਥਰ ਪੂਜਦੇ ਤਾਂਈ ਛੁਡਾਇਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਜਾਤ ਅਭਿ
ਮਾਨ ਦਾ ਕਰਨ ਖੰਡਣ ਤੇ ਪਖੰਡ ਨੂੰ ਖਾਖ ਰੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਸਾੜ
ਸਤੀ ਤੇ ਢੱਈਏ ਦਾ ਮੂਲ ਪੱਟਣ ਰਾਹੁ ਕੇਤ ਦੇ ਖੋਸੜਾ ਲਾਇਆ
ਸੀ। ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਤੇ ਜੋਗਨੀ ਭਦਰਾ ਜੋ ਜਿਮੀ ਸਓਣ ਦਾ ਫੰਧ
ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ। ਮੰਗਲ ਬੁਧ ਸੂਰਜ ਵੀਰ ਚੰਦ ਤਾਰੇ ਕਹਿਣ ਕਿਸੇ
ਨੂੰ ਨਾਹਿ ਅਲਾਇਆ ਸੀ। ਬ੍ਰਤ ਪੁੰਨਿਓਂ ਕਾਦਸੀ ਰੱਖਣੇ ਨਾ ਇਕੋ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਪ ਜਪਾਇਆ ਸੀ। ਸਾਲਗ ਰਾਮ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾਦੂਰ
ਕਰਕੇ ਸਾਸ ਸਾਸ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਤੇ
ਬਿਸ਼ਨ ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ਿਵਜੀ ਫਸਤਾ ਸਰਬ ਦਾ ਬਾਬੇ ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ।
ਗੰਗਾ ਗਿਆਗੁਦਾਬਰੀ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਰਾਗ ਹੜਾਇ
ਆ ਸੀ। ਦਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੌਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਣਾ ਧੂਆਂ ਤਪਣ ਜੋ
ਕੰਮ ਚਲਾਇਆ ਸੀ। ਝੂਠੇ ਪੁਰਸ਼ ਪਖੰਡੀਆਂ ਭੇਖੀਆਂ ਨੇ ਵਿਚ ਦੇਸ
ਪਖੰਡ ਬਧਾਇਆ ਸੀ। ਮਨੋ ਤਨੋ ਲਾਕੇ ਖੰਡਣ ਕਰਨ ਇਹੋ ਜਸੁ
ਇਕ ਅਕਾਲ ਦਾ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਸੁਣੇਕੀਨੀ
ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫਸੇ ਫਸਾਇਆ ਸੀ। ਛਡਿ ਗਏ ਅਗਿਆਨ ਨੇ
ਦੇਸ ਵਾਸੀ ਵਾਹਿ ਵਾਹਿ ਸਭਨੇ ਮੂੰਹੋਂ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਸਰਬ ਕੋਮ
ਉਪਦੇਸ਼ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਕਹਿਰ ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਭਾਦਾ ਆਇਆ ਸੀ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕੀ ਬੈਠ ਸਲਾਹਿ ਕਰਦੇ ਪਾਪੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਪ
ਭਾਇਆ ਸੀ ॥ ੧੧੨ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਜਸੁ ਸੁਣਕੇ ਅਗਿਆਨੀਆਂ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ ਸੜਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੨੩

ਕੱਠੇ ਬਾਮਣਾ ਹੋਇਸਲਾਹਿ ਕੀਤੀ ਸਾਡੇ ਫੰਧ ਵਿਚੋਂ ਗਏ ਲੋਕ ਯਾਰੇ

ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ ਗੁਲਾਮੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਭਰਨੀ ਅਸੀਂ ਚੂਸਦੇ ਸੇ ਵੀਜ਼
ਜੋਕ ਯਾਰੋ। ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕਰੀਏ ਓਹਨੂੰ ਦਈਏ
ਉਪਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਰੋਕ ਯਾਰੋ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜਿੱਥੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ
ਹੋਲਾ ਪਾਉਣ ਪਾਪੀ ਵਾਂਗ ਬੋਕ ਯਾਰੋ ॥ ੧੧੩ ॥ ਤਬਾ ॥

ਅੱਲੇ ਅਕਲ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਖਾਸ ਗੰਦੇ ਆਢਾ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ
ਲਾਉਣ ਪਾਪੀ। ਇਕ ਰੋਜ਼ ਅਗਿਆਨੀਆਂ ਹੋਇਕਠੇ ਮਾੜੀ ਬੈਠ
ਸਲਾਹ ਪਕਾਉਣ ਪਾਪੀ। ਭਗਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇਤਾਂ ਹਤਕ ਕਰੀਏ
ਬਾਮਣ ਬਾਮਣਾ ਤਾਂਈਂ ਸਖਾਉਣ ਪਾਪੀ। ਬੈਰਾ ਆਖ ਬੈਰਾ
ਵਕਾਬਾਦਿ ਕਰਦੇ ਕਈਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਪਾਪੀ।
ਇੱਕ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਹੈਸੀ ਸਿਖ ਸੁਣਦਾ ਜੇੜੀ ਪੰਮੇ ਦਲੀਲ ਦੁੜਾਉਣ
ਪਾਪੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦਸੇ ਆਣ ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ਆਪਕੀ
ਲੋਕ ਅਲਾਉਣ ਪਾਪੀ ॥ ੧੧੪ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਬਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੩ ਸਾਲ

ਮੇਥਉਰੀ ਮੇਰਾਰ ਮਭਤਾਰ ॥ ਰਚਿ ਰਚਿਤਾ ਕਉ ਕਰਉ ਸੀਗਾਰ ॥ ੧ ॥ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ
ਭਲੇ ਨਿੰਦਉ ਲੋਗੁ ॥ ਤਨੁ ਮਨੁ ਰਾਮੁ ਪਿਆਰੇ ਜੋਗ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਾਦ ਬਿਬਾਦ ਕਾਹੁ ਸਿਉ ਠ
ਕੀਜੈ ॥ ਰਸਨਾ ਹਮਰ ਸਾਇਨ ਪੀਜੈ ॥ ੨ ॥ ਅਬ ਜੀ ਅਜਾਨਿ ਐਸੀ ਬਨਿਆਈ ॥ ਮਿਲਉ ਗੋਪਾਲ
ਨੀਸਾਨ ਬਨਾਈ ॥ ੩ ॥ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਕਰੇ ਨਰੁ ਕੋਈ ॥ ਨਾਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸੋਈ ॥ ੪ ॥ ੧੧੫ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਭੈਰੋ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਆਖਦਾ ਹੈ ਮੈਂ
ਤਾਂ ਭਾਈ ਕਰਾਂ ਸਤਿ ਧਰਮ ਪਰਚਾਰ ਤਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੈਗਾ ਬਉਰਾ
ਮੇਠਾਪਤੀ ਸੱਚਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਓਸ ਸੰਗ ਰਚਰਚ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਸੰਗਾਰ
ਤਾਂ। ਭਲੇ ਨਿੰਦੇ ਭਲੇ ਨਿੰਦੇ ਭਲੇ ਨਿੰਦੇ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਮਨ ਤਨ ਰਾਮ
ਹੈ ਪਿਆਰੇ ਜੋਗੁ ਜਾਰਤਾਂ। ਬਾਦ ਤੇ ਵਿਬਾਦਿ ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾ
ਨਾਲ ਕਰਾਂ ਰਸਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਜਾਪੁ ਜਪਾਂ ਕਰਤਾਰ ਤਾਂ। ਹੁਣ ਮੇਰੀ
ਚਿੱਤ ਐਸੀ ਬਾਤ ਬਣ ਆਈ ਹੈ ਬਜਾਇਕੇ ਨਗਾਰਾ ਮਿਲਾਂ ਸੱਚੀ
ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੀ ਉਸਤਤੀ ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਵੀ ਕੋਈ ਕਰੇ

ਕਹੈ ਨਾਮਦੇਵ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਤਾਂ ॥ ੧੧੬ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਚੋਵੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰਸੀ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਰੋਜ ਕਰੇ ਸੱਚਾ ਪਰਚਾਰ
ਭਾਈ । ਕੋਈ ਕਰੇ ਉਸਤਤ ਕੋਈ ਕਰੇ ਨਿੰਦਾ ਜੇਰ ਨਾਲ ਆਖਣ
ਕਰਨ ਕਾਰ ਭਾਈ । ਜੇਹੜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹੁਕਮ ਅਕਾਲ ਮੈਨੂੰ ਡੰਕੇ
ਚੋਟ ਵਿਚਕਰਾਂ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈ । ਹੁਕਮ ਉਸਦੇਦੀ ਕਰਾਂ ਪਾਏਣਾਂ ਮੈ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਇਓਂ ਕਹਿਣ ਉਚਾਰ ਭਾਈ ॥ ੧੧੭ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਇਕ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਕਰਤੇ ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮਨੂੰ ਕਰਨ ਪੂਰਾ ਦਿਨੋ ਦਿਨੀ ਇਹੋ ਖੇਡਾਂ
ਪਾਮਦੇਨੇ । ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਵੇ ਵਾਹਰ ਜਾਣ ਸੰਕਲਪ
ਕਰਾਂ ਮਦੇ ਨੇ । ਪੰਡਰ ਪੁਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ ਪਿੰਡ ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਮੇਲਾ ਓਥੇ
ਲੋਕ ਲਾਮਦੇਨੇ । ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਲੀਤੇ ਸਾਥੀ ਆਪਣੇ ਜੋ ਅੱਪੜ ਓਸ
ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਮਦੇਨੇ । ਢੋਲਕ ਛੈਣੇ ਬਜਾਓਣ ਦਾ ਹੁਕਮਦੇ ਦੇ ਚੋਂ ਕੀ
ਆਪਣੀ ਠੀਕ ਜਮਾਮਦੇ ਨੇ । ਬੱਜੀ ਢੋਲਕੀ ਹੱਲੇ ਦਾ ਸਬਦ ਪੜਿਆ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੁਖਵਾਕ ਸੁਣਾਮਦੇ ਨੇ ॥ ੧੧੮ ॥

ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਘਰ ੨ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਬਾਨਾਰਸੀਤਪਕਰੈ ਓਲਟਿਤੀ ਰਬਮਰੈ ਅਗਨਿਦਹੈ ਕਾਇਆ ਕਲਪਕੀਜੈ ॥ ਅਸਮੇਧਜਗੁਕੀਜੈ
ਸੋਨਾਗਰਭਦਾਨਦੀਜੈ ਰਾਮਨਾਮਸਰਿਤਉਨਪੂਜੈ ॥ ੧ ॥ ਛੋਡਿਛੋਡਿ ਰੋਪਾਖੰਡੀ ਮਨਕਪਟੁਨਕੀਜੈ ॥
ਹਰਿਕਾਨਾਮੁਨਿਤਨਿਤਹਿਲੀਜੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਗੰਗਾਜਓਗੋਦਾਵਰਿਜਾਈਐਕੰਡਜਉਕੇਦਾਰਿ
ਨਾਈਐਗੋਮਤੀਸਹਸਗਉਦਾਨਕੀਜੈ ॥ ਕੋਟਿਜਉਤੀਰਬਕਰੈਤਨੁਜਉਹਿਵਾਲੇਗਾਰੈਰਾਮਨਾਮ
ਸਰਿਤਉਨਪੂਜੈ ॥ ੨ ॥ ਅਸੁਦਾ ॥ ਗਜਦਾਨਸਿਹਜਾਨਾਰੀਭੂਮਿਦਾਨਐਸੋਦਾਨਨਿਤਨਿਤਹਿਕੀਜੈ
॥ ਆਤਮਜਉਨਿਰਮਾਇਲੁਕੀਜੈ ॥ ਆਪਬਰਾਬਰਿਕੰਚਨੁਦੀਜੈਰਾਮਨਾਮਸਰਿਤਉਨਪੂਜੈ ॥ ੩ ॥
ਮਨਹਿਨਕੀਜੈਰੋਸੁਜਮਹਿਨਦੀਜੈਦੋਸੁਨਿਰਮਲਨਿਰਥਾਣਪਦੁਚੀਨਿਲੀਜੈ ॥ ਜਸਰਬਰਾਇਨੰਦੁ
ਰਾਜਾਮੇਗਾਰਾਮਚੰਦੁਪ੍ਰਣਵੈਨਾਮਾਤਤੁਰਸੁਅੰਮ੍ਰਿਤੁਪੀਜੈ ॥ ੪ ॥ ੪ ॥ ੧੧੯ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਸੁਣੇ ਸੰਤ ਜਨੋ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਤਾਂਈਂ ਬੁਜੀਏ ॥ ਕੀਸੀ ਤਪ ਕਰੇ
ਭਾਵੇਂ ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਮਰੇ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜਕੇ ਸਚੀਰ ਸਾਚਾ
ਬੁਜੀਏ । ਬਹੁਤੀ ਅਊਘ ਚਾਹੇ ਅਸਮੇਧ ਭਾਵੇਂ ਜੱਗ ਕੀਜੇ ਸੋਨਾ

(੪੬)

ਗਰਬ ਦਾਨ ਪੈਠੇ ਫਲ ਦਈਏ ਗੁਜੀਏ ॥ ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਭਾਈ
ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਦਾਨ ਦਈਏ ਰਾਮ ਨਾਮ ਤੁਲ ਪਜਾਰੇ ਤਾਹਿ ਵੀ ਨਾਂ
ਪੁਜੀਏ ॥ ੧੨੦ ॥ ਕਥਿਤ ॥ ਛੇਡ ਛੇਡਰੇ ਪਖੰਡੀ ਮਨਾ
ਕਪਟ ਨ ਕੀਜੀਏ ਜੇ ਹਰਿਕਾ ਜੇ ਨਾਮ ਨਿਤਾ ਨੇਤ ਪਿਆਰੇ
ਲੀਜੀਏ । ਗੰਗਾ ਜੋ ਗੁਦਾਬਰ ਜਾਈਏ ਕੁੰਭ ਤੇ ਕਦਾਰ ਨਾਈਏ
ਗੋਮਤੀ ਸੈਹਸ ਗਉਦਾਨ ਭਾਵੇਂ ਕੀਜੀਏ । ਕੋਟ ਜੇ ਤੀਰਥ ਕਰੇ
ਤਨ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਗਾਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਤੁਲ ਤਾਂਵੀ ਪੁਜੇ ਨਾਹਿ ਸੀਜੀ
ਏ । ਘੋੜੇਹਾਥੀਦਾਨ ਸੇਜ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਮੀਨਦਾਨ ਐਸਾ ਐਸਾ ਦਾਨ
ਨਿਤਾ ਨੇਤ ਭਾਵੇਂ ਦੀਜੀਏ । ਆਤਮਾ ਨਿਰਮਲ ਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ ਏਸਤੇ ਬਗੈਰ ਕੰਮ ਹੋਰਨੂੰ ਨਾਰੀਜੀਏ ॥ ੧੨੧ ॥
ਕਃ ॥ ਆਪਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸੋਨਾ ਤੋਲ ਤੋਲ ਦਾਨ ਕਰੇ ਰਾਮ ਨਾਮ
ਤਾਂਈਂ ਕਰੇ ਪੁਜੇ ਨਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ । ਮਨ ਨਾਹਿ ਕੀਜੇ ਰੋਸ ਕਿਤੇ
ਜਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦੀਜੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਉਚਾਰਤਾਂ । ਜਸਰਬ ਕਹੇ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਰਾਮ ਚੰਦ ਇਸੇ ਬਿਰ
ਲਾਪਵਿਚਮਰਿਆ ਪੁਕਾਰ ਤਾਂ । ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਤੁਸੀ ਦਾਨ ਦਾਨ ਕਹੋ
ਤੀਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਾ ਤਤ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵੇ ਨਾਮਸਾਰਤਾਂ ॥ ੧੨੨ ॥
ਬੈਤ ॥ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਾਬੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੁਰਾਂ ਉੱਚੀਆਂ
ਖੂਬ ਉਚਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਢੋਲਕ ਬਜੀ ਜਦੋਂ ਲਹਿਰੇ ਰਾਗ ਅੰਦਰ
ਛੰਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਹੋਇ ਮਸਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ
ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਪੜਿਆ ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਮਿਲਕੇ
ਸਾਰਿਆਂ ਹੱਲੇ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜਿਆ ਹੋਈਆਂ ਗਿਰਦਿ ਆ ਸੰਗਤਾਂ
ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਸੁਣਕੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਲਾ ਕੱਠਾ ਆਣ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ
ਸੋਣ ਆਈਆਂ ਘਟਾਂ ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਪਲਟੇ ਚਿਤ ਬਜੇ ਸ਼ਬਦ
ਤੀਰ ਵਾਰੂੰ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਸੁਧਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਵੈਰ ਅਗੇ ਹੀ

ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਆਈਆਂ ਬਾਮਣਾ ਤਾਂਈਂ ਉਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ।
 ਸਾਡੀ ਸਰਬ ਰੋਣਕ ਬਾਬੇ ਖਿਚ ਲਈ ਹੈ ਏਹੋ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਝਖਾਂ
 ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਭਾਰਾ ਦੁਖ ਪਖੰਡ ਦੇ ਖੰਡਣੇ ਦਾ ਸੁਣਕੇ ਬਾਮਣਾ
 ਹੋਈਆਂ ਲਚਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਏਸੇ ਅੱਗ ਨੇ ਅੰਦਰੋਂ ਫੂਕ ਦਿੱਤੇ ਹੋਇ
 ਦਗਦ ਮਨੂਰ ਮੁਨਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਅੰਦਰ ਬਾਮਣਾ ਪਾਸ ਨਾਂ ਕੋਈ
 ਜਾਵੇ ਪੂਜਾ ਹੋਗਈਆਂ ਬੰਦ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ । ਬਾਹਰਕਹਿਣਆਕੇ
 ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਉੱਚੀ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ॥ ੧੨੩ ॥

ਤਥਾ ॥ ਬਾਮਣ ਕਹਿਣ ਤਾਲੋਂ ਸੁਰੋਂ ਬਾਹਰਗਾਵੇ ਸਾਡੇ ਹਾਤਿ
 ਓਂ ਹੋਵੇ ਖਾਂ ਦੂਰ ਭਾਈ । ਇਨੀ ਆਖਕੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚੋਂ
 ਛੈਣੇ ਬਾਮਣਾ ਖੋਹੇ ਜਰੂਰ ਭਾਈ । ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੂਪ ਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ
 ਬੋਲਣ ਹਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆਗਏ ਭਰਪੂਰ ਭਾਈ । ਪੰਡੇ ਕਈ ਮੁੜ
 ਗਏ ਕਈ ਬਾਹਰ ਆਏ ਆਖਣ ਪਾਵਾਂਗੇ ਕੋਈ ਫਤੂਰ ਭਾਈ ।
 ਮਹਾਰਾਜ ਉਪਦੇਸ਼ਬਸੇਸ ਕਰਦੇ ਬਾਮਣ ਫੇਰ ਬੋਲਣ ਉਚੀ ਘੂਰ
 ਭਾਈ। ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ ਖੰਡਣ ਜਗਾਂਤੀ ਰਬਾਂਦਾ ਕੀਤੀ ਗਾਇਤੀ ਵੀਚਕਨਾ
 ਚੂਰ ਭਾਈ। ਰਾਮਕਿਸ਼ਨ ਅਵਤਾਰਾਂਦਾ ਕਰੋ ਖੰਡਣ ਭਾਰੀ ਇਹੋ ਹੈ
 ਬਹੁਤਕਸੂਰ ਭਾਈ । ਸਾਡੇ ਚਿੱਤ ਦੁਖ ਦੇ ਬੁਹਾਡਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਕੇ ਅਸੀਂ
 ਤਪੀਏ ਵਾਂਗ ਤੇ ਦੂਰ ਭਾਈ । ਰਾਮ ਚੰਦ ਸ਼ਿਵਜੀ ਅਸੀਂ ਕਿਸ਼ਨ
 ਜੀਨੂੰ ਰਬ ਮੰਨਦੇ ਸਹੀ ਜਰੂਰ ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੂੰ ਕਰੋਂ
 ਨਿਰਾਦਰੀ ਜੇ ਜੇੜੇ ਹੋਨ ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਈ ॥ ੧੨੪ ॥ ਤਥਾ
 ॥ ਸਾਗਰ ਸ਼ਾਂਤ ਦੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਅੰਦਰ ਉਤ੍ਰ ਦੇਣ ਹੋਕੇ ਮੇਹਰ
 ਵਾਨ ਆਹਾ । ਇਕੋ ਰੂਪ ਸਭਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਪੰਥੀ ਪਸੂਨਰ
 ਵਿਚ ਜਹਾਨ ਆਹਾ । ਜੇਤ ਓਸ ਦੀ ਸਰਬ ਦੇਵਿਚ ਹੈਗੀ ਅਸੀਂ
 ਦੇਖਦੇ ਸਾਰੇ ਭਗਵਾਨ ਆਹਾ । ਰਾਮਚੰਦ ਸ਼ਿਵਜੀ ਕਿਸ਼ਨ ਵਡੇ
 ਸਾਡੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕਹਾਂ ਨਾਂ ਬੁਰੀ ਜਵਾਨ ਆਹਾ । ਬੁਹਾਡਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ

ਅਗਿਆਨ ਚਾਹਾਂ ਵਡੇ ਵਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਖਾਨ ਆਹਾ । ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼
ਹਨ ਰਬ ਓ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ਕਰੋ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿਚ ਪਛਾਨ ਆਹਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਜਰ ਇਕੋ ਦੇਖਾਂ
ਜਾਨ ਆਹਾ ॥ ੧੨੫ ॥

ਰਾਗ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ
ਧੰਨਿਧੰਨਿਓਰਾਮਬੇਨੁਬਾਜੈ ॥ ਮਧੁਰਮਧੁਰਧਨਿਅਨਹਤਗਾਜੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਧਨਿਧਨਿ
ਮੇਘ ਰੋਮਾਵਲੀ ॥ ਧਨਿਧਨਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨਓਢੈਕਾਬਲੀ ॥ ੧ ॥ ਧਨਿਧਨਿਤੁਮਾਤਾਦੇਵਕੀ ॥ ਜਿਹ
ਗ੍ਰਿਹਰਮਈਆਕਵਲਪਤੀ ॥ ੨ ॥ ਧਨਿਧਨਿਬਨਖੰਡਬਿੰਦੂਬਨਾ ॥ ਜਹਖੇਲੈਸ੍ਰੀਨਾਰਾਇਨਾ ॥
੩ ॥ ਬੇਨੁਬਜਾਵੈਗੋਧਨੁਚਰੈ ॥ ਨਾਮੇਕਾਸੁਆਮੀਅਨੰਦੁਕਰੈ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੧-੬ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਰਾਗ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਬ੍ਰਹਮਹੈ ਗਿਆਨ ਵਿਚਆਖਕੇਸੁਣਾਉਂਦਾ । ਧੰਨ ਰਾਮਚੰਦ ਧੰਨ
ਧੰਨ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਧੰਨ ਬਾਂਸ ਬੰਸੀ ਸੁਰ ਮਿੱਠੀ ਮੈਂ ਬਜਾਉਂਦਾ ।
ਧੰਨ ਉਹਭੇਡਾਂਨਾਲੇ ਉਨਵੀ ਹੈ ਧੰਨ ਭਾਈ ਧੰਨ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਧੰਨ
ਕੰਬਲੀਹੋਵਾਉਂਦਾ । ਧੰਨ ਮਾਤਾ ਦੇਵਕੀਤੇ ਘਰਵੀ ਓਹ ਧੰਨਜਾਣੈ
ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪਹੈ ਜਨਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਉਂਦਾ ॥ ੧੨੭ ॥ ੨੪ ॥
ਧੰਨ ਓਹੋ ਬਣ ਜਿਥੇ ਖੇਡਦੇ ਨਾਰੈਣ ਭਾਈ ਬੰਸਰੀ ਬਜ ਇਕੋ ਤੇ
ਗਉਆਂਨੂੰ ਚਰਾਉਂਦਾ । ਨਾਮੇਕੇ ਸੁਆਮੀ ਸਾਰੇ ਧੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਲੋਕ
ਲਾਇ ਆਪਨਿਰਲੇਪਹੇ ਅਨੰਦਕਰਵਾਉਂਦਾ । ਐਥੇ ਜੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਰੈਣ ਕਿਹਾ ਬਾਬੇ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਗਿਆਨਦਾ ਹੈ ਮੱਤ ਇਹ
ਸਦਾਉਂਦਾ । ਏਸੇ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰਕੁਤੇਤੇ ਮੁਕਲਤਾਂਈਂ ਸੁਆਮੀ
ਪਦ ਆਖਕੇ ਕਲੰਦ੍ਰਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ॥ ੧੨੮ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਨਾਮਦੇਵਜੀਜੋ ਉਪਦੇਸ਼ਕੀਤਾਸੁਣਕੇਲੋਕਵੀਹੋਇਸੁਚੇਤਪਿਆਰੇ ।
ਬਾਮਣਖੁਸ਼ੀਹੋਕੇ ਰੋਲਾਪਉਣ ਲਗੇ ਭਗਤ ਹ ਰਿਆ ਹੋਈ ਸਾਡੀ
ਜੇਤਪਿਆਰੇ । ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨੂੰ ਰੱਬਅਖਵਾਲਿਆ ਹੈ ਅਗੇ ਕਰਦਾ
ਸੀ ਨਿੰਦਿਆ ਰੇਤ ਪਿਆਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪਾਗਲ ਐਵੇਂ ਪੈਛ

(੪੯)

ਰੋਲਾ ਜਾਨਣ ਸੱਤਿ ਅਸੱਤ ਨਾ ਭੇਤ ਪਿਆਰੈ ॥ ੧੨੯ ॥

ਉਪਦੇਸ਼ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਾਮਣਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਜਿੱਤਹਾਰਨਾ ਜਾਣਦਾ ਮੈ ਖਿਆਲ ਆਪਣੇ ਕਹਾਂ ਪੁਕਾਰ
ਭਾਈ । ਇਕ ਨਜਰ ਮੈ ਸਰਬ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋਖਾਂ ਚਿਤ
ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ ਸਰਬ ਬਿਆਪੀ ਮੈਂ ਤਾਂ
ਓਸਦਾ ਹਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ । ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਹਾਂਦੇਉ ਨੂੰ ਕਦੇ
ਮੰਨਾ ਨਾ ਰਬ ਵਿਚਾਰ ਭਾਈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੰਨਦਾ ਬੜੇ ਬਜੁਰਗ ਹੈਸ
ਨ ਮੇਰਾ ਸੱਚ ਵਾਇਹੋ ਕਰਾਰ ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੈ ਕਰਾਂ ਖਿਆਲ
ਪਰਗਟ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋਗੇ ਠੀਕ ਅਤਵਾਰ ਭਾਈ ॥ ੧੩੦ ॥

ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲੁ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਅਜਨਾਮੇ ਬੀਠਲੁ ਦੇਖਿਆ ਮੂਰਖ ਕੋ ਸਮਝਾ ਤ੍ਰਿਭੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਾਂਡੇ ਤੁਮਰੀ ਗਾਇਤੀ ਲੋਧੇ ਕਾ
ਖੇਭਖਾਤੀ ਥੀ ॥ ਲੈਕਿ ਰਿਠੇ ਗਾਟ ਗਰੀ ਤੋਰੀ ਲਾਂਗਤ ਲਾਂਗਤ ਜਾਤੀ ਥੀ ॥ ੧ ॥ ਪਾਂਡੇ ਤੁਮਰਾ ਮਹਾਂ
ਦੇਉ ਧਉਲੇ ਬਲਦ ਚੜਿਆ ਆਵਤ ਦੇਖਿਆ ਥਾ ॥ ਮੇਵੀ ਕੇ ਘਰ ਖਾਣਾ ਪਾਕਾ ਵਾਕਾਲ ਤਕਾ ਮੁਰਿਆ
ਥਾ ॥ ੨ ॥ ਪਾਂਡੇ ਤੁਮਰਾ ਰਾਮਚੰਦੁ ਸੋਭੀ ਆਵਤ ਦੇਖਿਆ ਥਾ ॥ ਰਾਵਨ ਸੇਤੀ ਸਰਬ ਰਹੋਈ ਘਰ ਕੀ ਜੋਇ
ਗਵਾਈ ਥੀ ॥ ੩ ॥ ਹਿੰਦੂ ਅੰਨ ਤੁਰਕੂ ਕਾਣਾ ॥ ਦੁਹਾਂਤੇ ਗਿਆਨੀ ਸਿਆਣਾ ॥ ਹਿੰਦੂ ਪੂਜੇ ਦੇਹੁ ਰਾਮੁ ਸਲ
ਮਾਣੁ ਮਸੀਤ ॥ ਨਾਮੇ ਸੋਈ ਸੇਵਿਆ ਜਹ ਦੇਹੁ ਰਾਮ ਮਸੀਤ ॥ ੪ ॥ ੩ ॥ ੧ ॥ ੧੩੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਗੋਡ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਮਣਾਂ
ਦੇ ਤਾਂਈ ਆਪ ਆਖ ਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ । ਅਜਨਾਮਦੇਵ ਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰ
ਖ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਮੂਰਖ ਦੇ ਤਾਂਈ ਵਾਰਵਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ । ਪਾਂਡੇ ਬੁਹਾਡੀ
ਗਾਇਤੀ ਜੋ ਪਾਪਾਂਦਾਸੀ ਖੇਤਖਾਂਦੀ ਵਿਦਿਆਦਾਸੇਟਾ ਟੰਗ ਭੇਨ ਕੇ
ਦਿਖਾਉਂਦਾ । ਪੰਡੇ ਤੇਰਾ ਮਹਾਂਦੇਵ ਚਿੱਟੇ ਬੈਲ ਉਤੇ ਚੜੇ ਦੇਖਿਆ
ਜਰੂਰ ਤੈਨੂੰ ਤਾਂਗੀ ਹਾਂਬਤਾਉਂਦਾ ॥ ੧੩੨ ॥ ਕਃ ॥ ਸੁਖਦੇਨ ਵਾਲੀ
ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਰੋਟੀ ਕੀਤੀ ਉਸੇਦਾ ਜੋ ਪੁਤ੍ਰ ਗਣੇਸ਼ ਤੇ ਮਰਵਾਉਂ
ਦਾ । ਪੰਡੇ ਤੇਰਾ ਰੱਬ ਜੇੜਾ ਰਾਮਚੰਦ ਦੇਖਿਆ ਮੈਰੋਣ ਨਾਲ ਲੜਨਾਰ
ਆਪਣੀ ਗਮਾਉਂਦਾ । ਹਿੰਦੂ ਹੈਨ ਅੰਨੇ ਤੇ ਤੁਰਕ ਹੈਨ ਕਾਣੇ ਭਾਈ
ਗਿਆਨੀ ਨਾਮ ਜਪ ਕੇ ਸੁਜਾਖਾ ਹੋਇ ਜਾਉਂਦਾ । ਹਿੰਦੂ ਪੂਜੇ ਦੇਹੁ ਰਾ

ਮਸੀਤਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਨਾ ਮਾਨਿਰਾ ਕਾਰਇਕਵਾਹਿਗੁਰੂਪੁਜਾਉਂਦਾ

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੨੪ ਸਾਲ

ਕਈ ਹੈਨ ਭਾਰੇ ਮੁਰਖ ਦੇਸ ਉਤੇ ਆਖਣ ਪੱਥਰ ਪੂਜੇ ਨਾਮਦੇਵ
 ਭਾਈ। ਕਈ ਕਹਿੰਦ ਸੇਵਕ ਹੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀਦਾ ਕਈ ਕਹਿੰਦ ਕਰੇ
 ਸ਼ਿਵਾਂਦੀ ਸੇਵ ਭਾਈ। ਕਈ ਕਹਿੰਦ ਪੂਜੇ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕਈ
 ਗਾਤ੍ਰੀਦਾ ਆਖਣ ਭੇਵਭਾਈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਝੂਠੇਲੋਕਬਕਣ ਐਵੇ
 ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਰਵੰਗ ਸਵੇਵ ਭਾਈ ॥ ੧੩੪ ॥ ਤਥਾ ॥
 ਕਥਾ ਗਾਤ੍ਰੀਦੀ ਹਿੰਦੂਮੱਭ ਅੰਦ੍ਰ ਸਾਰੇਲਿਖੀਇਹੋ ਮਸਾਹੂਰਭਾਈ।
 ਬਸਿਸ੍ਵ ਵਿਸ਼੍ਵਾਮਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਕਹੇ ਰਾਜਾ ਓਹਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਰਦਾ ਨਿੱਤਚੁਰ
 ਭਾਈ। ਪੜਕੇਗਾਤ੍ਰੀ ਗੱਤਿਆ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇ ਜਾਂਦਾ ਨਿਰਭੈ
 ਜਰੂਰ ਭਾਈ। ਪਤਾ ਲੱਗ ਬਸਿਸਟ ਨੂੰ ਗਾਤ੍ਰੀਦਾ ਸੋਟਾ ਵਿਦਿਆ
 ਲਿਆ ਹਜੂਰਭਾਈ। ਬੱਤੀ ਅੱਖਰਾਂਤੋਂ ਚਵੀਕਰੇਅੱਖਰ ਚੌਥੀਟੰਗ
 ਕੀਤੀ ਓਸਦੂਰਭਾਈ। ਦੂਜੀਕਥਾ ਬਾਮਣਏਦੀਕਰਨਐਸੀ ਗਈ
 ਗਾਤ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਰੂਰ ਭਾਈ। ਬਹੁ ਬਾਮਣਾਂ ਦੀ ਬਣਕੇ ਜਾ ਬੈਠੀ
 ਮੰਦੀ ਨਿਗਾਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਸੂਰਭਾਈ। ਗਉ ਰੂਪ ਕਰਕੇ ਖੇਤ ਖਾਣ
 ਲਗੀ ਲੋਧੇ ਪੈਲੀ ਦਾ ਸੀ ਭਰਾਪੂਰਭਾਈ। ਖੇਤ ਹੁੰਦਾ ਬੈਰਾਨਸੀ
 ਜੱਟ ਡਿੱਠਾ ਕੀਤੀ ਟੰਗ ਡੰਡੇ ਸੇਤੀ ਦੂਰ ਭਾਈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਪੇਥੇ
 ਆਖਣ ਬਾਮਣਾਂਦੇ ਬਾਬੇ ਦਿੱਤਾਸੀ ਤਾਨਾ ਜਰੂਰ ਭਾਈ ॥ ੧੩੫ ॥
 ਤਥਾ ॥ ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਏਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਿੱਤੋ ਜੇੜਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ
 ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਜੇੜੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਘੜੀਆਂਨੇਪੰਮਿਆਂਨੇ ਤਾਨਾ
 ਉਹਨਾਦਾ ਉਹਨਾਂਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਤੇ ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ
 ਦਾ ਵਿਚੇ ਗਾਤ੍ਰੀ ਦਾ ਧੰਦਾਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸੁਣਕੇ ਹੋਏ
 ਗੁੰਮ ਪੰਮੇ ਜਦੋਂ ਭਗਤਜੀ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ ॥ ਤਥਾ ॥
 ਜਦੋਂ ਗੱਜਕੇਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਥਰਥੱਲ ਦੀ ਧਾਕ

(੫੬)

ਪੈਗਈ । ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ ਹਿੱਕ ਬਾਮਣਾ ਦੀ
ਵਿਚ ਸਾਂਗ ਪੈਗਈ । ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰ
ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਮਾਨੋ ਡਾਂਗ ਪੈਗਈ । ਜਲ ਬੁਝੇਨੇ ਸਰਕੜੇ ਫੂਸਵਾਂਗੁਰ
ਰੋਂ ਦੇ ਬਾਮਣਾ ਦੀ ਚਾਂਗੋ ਚਾਂਗ ਪੈਗਈ । ਲੋਕ ਕਢਨ ਲੱਗੇ ਠਠੇ ਬਾਮਣਾ
ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਸਬਦ ਦੀ ਕਾਂਗ ਪੈਗਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗੋਲਾ ਹਿੱਕ
ਵਿਚ ਵਜੇ ਸੁਣਕੇ ਬਾਮਣਾਂ ਦੀ ਹਾਂਗੋ ਹਾਂਗ ਪੈਗਈ ॥ ੧੩੬ ॥

ਤਥਾ ॥ ਸੁਣਿਆਂ ਜਦੋਂ ਨਿਧੜਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੱਚਾ ਭੁਲੀ ਚੀਜ਼
ਹੈ ਜਿਸਤ੍ਰਾਂ ਟੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੜਦੇ ਖੁਲਗਏ
ਖੋਲ ਬਾਮਣਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਸੰਭੂ ਰਾਮ ਰਾਹੁ ਕੇਡ
ਰਗੜ ਦਿੱਤੇ ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਗ ਵੀ ਰੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਸਾਲ ਗਰਾਮ
ਭੁਲਸੀ ਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਾ ਉਡ ਗਈ ਬ੍ਰਤਪੁੰਨਿਓਂ ਕਾਵਸੀ ਪੋਲ
ਦਿੱਤੀ । ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਤ ਪਖੰਡ ਦੀ ਭਰੀ ਟੋਟੀ ਕੰਡੇ ਗਿਆ ਨਰੂਪੀ ਨਾਲ
ਭੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਪੇਸ਼ ਜਾਏ ਨਾ ਹੋਗਏ ਗੁੰਮ ਪੰਮੇ ਕੋਠੀ ਭਰੀ ਪਖੰਡ ਦੀ
ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਸੱਚ ਬੁਠ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਜੀ ਜੁਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਸੀ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ
ਗੱਠ ਗੋਲ ਦਿੱਤੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿਏ ਵਾਂਗ ਬੁਠ ਉਡਿਆ ਸੱਚੇ ਸਬਦ
ਦੀ ਬਾਤ ਹੋ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ ॥ ਤਥਾ ॥ ਜੇੜਾ ਪੂਜਦਾ ਹੋ ਕੋਈ ਬਾਮਣਾ
ਨੂੰ ਕਾਹਨੂੰ ਨਾ ਮੇਦੀ ਬੰਸ ਸਦਾ ਮਦਾਓ । ਜੇੜਾ ਪੂਜੇ ਪਰੋਹਿਤਾਂ ਪਾਂਦਿ
ਆਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਥਾ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਗਮਾਂ ਮਦਾਓ । ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵ ਜੀ
ਪੂਜੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਠੀ ਕਾਠ ਦੀ ਬੰਨ ਬਨਾ ਮਦਾਓ । ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰੇ
ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਤਿਲਕ ਲਾਵੇ ਜੰਦੂ ਬੋਦੀ ਅਨੰਤ ਬਨਾ ਮਦਾਓ । ਬਣੇ
ਹੋਰ ਮਤ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਤ ਦੇ ਮੂਰਖ ਵਡਿਆਂ ਦਾ ਮੱਤਿ ਭੁਲਾਮ
ਦਾਓ । ਭੰਗ ਚੜ੍ਹਸ ਹੁੱਕਾ ਸੜਾ ਸੈੜ ਪੀਵੇ ਕਾਹਨੂੰ ਓਸ ਦੇ ਪੈਰ ਪੁਜਾਮ
ਦਾਓ । ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਪਰਾਗ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੋ ਜਾਕੇ ਮਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ
ਭਰਾਮਦਾਓ । ਕ੍ਰਿਆ ਬਾਹਰਾ ਦੇਵੇ ਸਦਾ ਬਾਮਣਾ ਨੂੰ ਨਾਮਾ ਬੰਸੀਆ

ਕਾਹਨੂੰ ਸਦਾਮਦਾਓ । ਜੀਵੇ ਪਿਤਾ ਸੋਤੀ ਕੋਈ ਬੈਰ ਰਖੇ ਜੈੜਾ
 ਓਨਾਂਨੂੰ ਪੂਜਪੁਜਾਮਦਾਓ । ਓਹਨੂੰ ਮੂਰਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਾਨ ਮੂਰਖਨਹੀਂ
 ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਰਨ ਵਿਚ ਆਮਦਾਓ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਖੈੜਾ ਛੱਡ ਓਸਦਾਤੂੰ
 ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਖੋਹ ਹੈ ਪਾਂਮਦਾਓ ॥ ਸੱਚਾ ਜਦੋਂ ਉਪਦੇਸ ਨਿਧੜਕ
 ਹੋਇਆ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ ਗਈਆਂ । ਲੱਖ ਲੋਕ
 ਪਰਲੋਕ ਸੁਧਾਰ ਹੋਏ ਸੁਧਾਂ ਬਾਮਣਾ ਵੀਆਂ ਨੇ ਭੁਲ ਗਈਆਂ । ਬਾਮ
 ਣਵਾਂਗ ਬਰੂਦ ਦੇ ਭੁਜ ਗਏ । ਲੋ ਵਿਚ ਬਰਥੱਲੀਆਂ ਢੁਲ ਗਈਆਂ
 ਆਖਣ ਮਾਰੀਏ ਜੇਨਾ ਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਏਹੋ ਕਰੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਨੇ ਕੁਲ
 ਗਈਆਂ । ਮੰਦ ਵਿਚ ਬੜ ਗਏ ਕੱਠੇ ਹੋਇਸਾਰੇ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਲਈਆਂ
 ਚੀਜਾਂ ਮੁਲ ਗਈਆਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਆਖਣ ਮਾਰੇ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ
 ਬੁਧਾਂ ਖਾਖਦੇ ਵਿਚ ਨੇ ਰੁਲ ਗਈਆਂ ॥ ੧੩੮ ॥ ਤਥਾ ॥
 ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸੀਇਹੋ ਸਲਾਹਿ ਕੀਤੀ ਤਖਤੇ ਆਪ ਹੋਏ ਬੰਦਵਾਰ ਸਾਰੇ
 ਫੁਦਰਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਾਲ ਅੜੇ ਆਪੇ ਖੁਲੇ ਨਾਹਿਹੋਇ ਬਜਰ
 ਛਾਰ ਸਾਰੇ । ਬਾਮਣ ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਭੁੜਕਦੇ ਸੇ ਤਖਤੇ ਖੁਲੇ ਨਾਂ
 ਬੈਠ ਗਏ ਹਾਰ ਸਾਰੇ । ਗਈ ਪੇਸ਼ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਾਂ ਬਾਮਣਾਂ ਦੀ ਕਰ
 ਨ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ । ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਹੈ ਈਸਰੀ ਭਗਤ
 ਬਾਬਾ ਸ਼ਰਨ ਪਵੇ ਹੋਕੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਾਰੇ । ਜਦੋਂ ਬਾਮਣਾਇਹੋ ਸਲਾਹਿ
 ਕੀਤੀ ਲਈਏ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰ ਸਾਰੇ । ਓਸੇ ਬਖਤ ਦਰਵਾਜੇ
 ਦੁਵਾਰ ਖੁਲੇ ਬਾਮਣ ਡਿਰੀ ਚਰਨੀ ਆਪੇ ਹਾਰ ਸਾਰੇ । ਆਖਣ
 ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਮੋਹਰਬਾਨ ਸਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਈ ਪਾਪੀ ਗੁਨਾਗਾਰ ਸਾਰੇ
 ਸ਼ਰਨ ਪਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਲੈ ਮੋਹਰ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਭੁਲ ਗਏ ਔਗਣ
 ਹਾਰ ਸਾਰੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸੇਵਕ ਸਾਨੂੰ ਕਰੋ ਬਾਬਾ ਅਸੀਂ ਦੁਖੀ
 ਹੋਏ ਦੁਖਿ ਆਰ ਸਾਰੇ ॥ ੧੪੦ ॥ ਤਥਾ ॥ ਅਰਜ ਬਾਬੇ ਜੀ
 ਕਰੀ ਮਨਜੂਰ ਛੇਤੀ ਜਪੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ । ਸਿੱਖ ਹੋਇ

(੫੩)

ਕੈ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰ ਬੈਠੇ ਬੈਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤਾਂਈ' ਤਰਾ ਦਿੱਤਾ । ਨਾਮ
ਦਾਨ ਦੜਾਇਕੇ ਸਰਬ ਤਾਂਈ' ਚਾਲਾ ਪਿਛਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇਨੇਪਾਦਿਤਾ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮੁੜਦੇ ਸਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਡੇਰਾ ਇੱਕ ਆਕੇ ਪਿੰਡ
ਲਾ ਦਿਤਾ ॥ ੧੪੧ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਰਾਖਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਕੀਤਾ ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਉਮਰ ੨੬ ਸਾਲ

ਮੇਲਾ ਦੇਖਕੇ ਤੇ ਬਾਬਾ ਆਂਮਦਾ ਹੈ ਡੇਰਾ ਇਕ ਨਗਰ ਆਕੇ ਲਾਂਮ
ਦਾਜੇ । ਲੋਕ ਹੋਰ ਵੀ ਆਉਣ ਅਨੇਕ ਮੁੜਕੇ ਮੇਲਾ ਪਾਸ ਬਾਬੇ
ਬੈਠ ਜਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਓਸੇ ਪਿੰਡ ਕੂਹੇ ਉਪਰ ਰਹੇ ਰਾਖਸ਼ ਵਡਾ ਭਾਰਾ
ਜੋ ਬਲੀ ਸਦਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਓਸ ਖੂਹੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦਾ
ਝੱਟ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਖਾਂਮਦਾਜੇ । ਕਈਆਂ ਬਾਮਣਾ ਵਿਲੋਂ ਨਾ
ਸਾੜ ਛੱਡੀ ਪੰਮਾ ਸਰਬ ਏਹ ਸੋਚ ਸੁਚਾਂਮਦਾਜੇ । ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਖੂਹੇ
ਉਤੇ ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ ਦਈਏ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਅਲਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਓਥੇ
ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਖਸ਼ ਮਾਰ ਦੇਗਾ ਟੰਟਾ ਭਗਤ ਦਾ ਮੁਕ ਮੁਕਾਂਮਦਾ
ਜੇ । ਓਥੇ ਬੈਠਿਆਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਪੰਮੇ ਕਹੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਜਲ
ਲਿਆਂਮਦਾ ਜੇ । ਸਗਤੀ ਵਾਲਾ ਇਹਨੂੰ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਨੇ ਰਾਖਸ਼
ਏਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਲਗਾਂਮਦੇ ਦਾਉ ਪੰਮੇ
ਰਾਖਾ ਬਾਬੇ ਦਾ ਰਾਮ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾ ਜੇ ॥ ੧੪੨ ॥ ਤਥਾ ॥ ਬਾਬੇ
ਨਾਲ ਦਸ ਪੰਦਾਂ ਹੋਨ ਸਾਥੀ ਪਾਸੇ ਇਕਹੋ ਬਹੇ ਕਨਾਰ ਭਾਈ ।
ਏਨੇ ਚਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਸੇ ਹੋਰ ਆਏ ਉਹਨਾਂ ਆਣਕੀਤੀਨਮਸਕਾਰ
ਭਾਈ । ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਠਾਇ ਸੇ ਪਾਸ ਬਾਬੇ ਉਹਨਾਂ ਬੇਨਤੀ
ਕਰੀ ਪੁਕਾਰ ਭਾਈ । ਏਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਹੋਏ
ਵਡੇ ਪਿਆਸ ਲਚਾਰ ਭਾਈ । ਆਖਣ ਖੂਹੇ ਦੇ ਉਤੇ ਬਲਾਇ
ਰਹਿੰਦੀ ਡਰਦੇ ਲੋਕ ਆਵਣ ਹਾਰੋਹਾਰਭਾਈ । ਬਾਬਾ ਆਪਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰਕੇ ਲਿਆਓ ਪਾਣੀ ਸੰਤ ਕਹਿਣ ਪਿਆਸ ਅਪਾਰ ਭਾਈ ।

ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਮਹਾਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਮੰਨ ਬੈਠਤੀ ਹੋਇ ਨੇ
 ਤਿਆਰ ਭਾਈ । ਤੁਰਨ ਲਗੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਰਹੇ
 ਰਾਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਮਾਰ ਭਾਈ । ਸੰਤ ਸੇਵਾਦੇ ਵਿਚ ਸੀ ਰਹਿਣ ਲਗੇ
 ਬਾਸ਼ੇ ਕਰੇ ਭਾਰੇ ਉਪਕਾਰ ਭਾਈ । ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੂੰ ਡਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
 ਨਾ ਖੂਹੇ ਉਪਰ ਪਹੁੰਚੇ ਕਰਨ ਕਾਰ ਭਾਈ । ਰਾਖਸ਼ ਦੂਰ ਤੇ ਬੰਦੇ
 ਦਾ ਮੁਸ਼ਕ ਲੈਂਦਾ ਝੱਟ ਉਥੇ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਮਾਰ ਭਾਈ । ਦੇਖ
 ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ ਰਾਖਸ਼ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਮਾੜੀ ਤਕਦਾ ਨਿਗਾ ਪਸਾਰ
 ਭਾਈ । ਕਾਂਬਾ ਲਗਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਖਤ ਓਸੇ ਤੇਜ ਸਕਿਆ
 ਨਹੀਂ ਸਹਾਰ ਭਾਈ । ਅਖਾਂ ਨੀਮੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨਾ ਝਾਕ ਹੋਵੇ
 ਹੋਈ ਦੈਤ ਨੂੰ ਸੋਚ ਅਪਾਰ ਭਾਈ । ਮੀਲ ਤਕ ਨਾਂ ਛੱਡਾਂ ਮੈਂ ਆਵ
 ਮੀ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਮਾਰ ਹੋਵੇ ਵਲਕਾਰ ਭਾਈ । ਏਹੋ ਕੋਣ ਮੇਰੇ ਪਾਸ
 ਆਂਮਦਾ ਹੈ ਕੀਤਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਏਸ ਲਚਾਰ ਭਾਈ । ਮੇਰੇਵਿਚਸਰੀਰ
 ਦੇ ਪਿਆ ਕਾਂਬਾ ਦਿਲ ਉਲਟ ਹੋਇਆ ਸਰਾਸਾਰ ਭਾਈ । ਮੇਰੇ
 ਸਾਮਣੇ ਐਡ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਆਵੇ ਕੋਣ ਕੋਈ ਅਵਤਾਰ ਭਾਈ ।
 ਮੇਰੀਆਂ ਅਖੀਆਂ ਬੰਦ ਤੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਹੋਇਆ ਸਿਥਲ ਸਰੀਰ
 ਬੀਮਾਰ ਭਾਈ । ਜਿਸ ਬਖਤ ਬਾਬਾ ਖੂਹੇ ਪਾਸ ਪੁਜਾ ਰਾਖਸ਼ ਪਿਆ
 ਚਰਨੀ ਡਿਗਾ ਹਾਰ ਭਾਈ । ਆਖੇ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਨੂੰ
 ਪਾਪੀ ਵਡਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਗੁਨਾਗਾਰ ਭਾਈ । ਫੇਰ ਕਹੇ ਬਾਬਾ ਜਪ
 ਵਾਹਿਗੁਰੂਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ ਪਾਪ ਤੇਰੇ ਕਰਨ ਹਾਰ ਭਾਈ । ਨਾਮਦਾਨ ਦਿੜਾ
 ਇਕੇ ਦੇਵਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸਿਖਤਿਆਰ ਬਰਤਿਆਰ ਭਾਈ । ਲਈ
 ਭਗਤ ਪਾਸੋਂ ਗਾਗਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜੇ ਭਰੀ ਆਪ ਹੋਕੇ ਸਿੱਧਾ ਸਾਫ਼ ਭਾਈ ।
 ਸਿਰ ਉਪਰ ਧਰਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਪਾਣੀ ਪਿਆਮਦਾ
 ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਭਾਈ । ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ ਮਨੋਤਨੋ ਲਾਕੇ ਲਿਆ
 ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰ ਭਾਈ । ਕੀਤਾ ਰਾਖਸ਼ੋਂ ਦੇਵਤਾ ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ

ਲੋਕਦੇਖਪਰਸਿੰਨ ਅਪਾਰਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਜਸ ਭਗਤ
ਜੀਦਾ ਬਾਮਣ ਹੋਇ ਸਰਮਿੰਦੇ ਗੁਵਾਰਭਾਈ ॥ ੧੪੩ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਉਮਰ ੨੬ ਸਾਲ

ਬਹੁਤੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਢੋਲਕ ਛੈਣਿਆਂ ਸਾਜਾਂਦੇ
ਨਾਲ ਆਹਾ । ਏਸੇ ਤੌਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਸ਼ੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਲੰਗ ਗਿਆਸੀ
ਪੱਚੀਆਂ ਸਾਲ ਆਹਾ । ਜਦੋਂ ਛਬੀਏਦਾ ਹੋਇਆ ਆਣਗੇੜਾ ਘਰ
ਇਕਹੋਇਆ ਪੈਦਾ ਬਾਲ ਆਹਾ । ਮਹਾਂਦੇਵਜੀ ਸੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੂਸਰੇ ਜੇ
੧੩੫੨ ਤੇਰਾਂਸੇ ਬਵੰਜਮਾਂਸਾਲ ਆਹਾ । ਜਾਨਾ ਬਾਈ ਦੋਸੇ ਆਣ
ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਆਹਾ । ਸਿੱਖ ਸੰਤ
ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਜਪਣ ਨਾਮ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਆਹਾ । ਸੱਤ
ਧਰਮ ਦਾ ਕਰਨ ਪਰਚਾਰ ਸਾਰੇ ਲਾਉਂਦੇ ਰੋਜਦੀਵਾਨ ਦਿਆਲ
ਆਹਾ । ਕਾਲਾਸਿੰਘਜਾਕੇ ਵਿਚ ਨਗਰਾਂਦੇਪਰਗਟਾਪਣੇ ਕਰਨ
ਖਿਆਲ ਆਹਾ ॥ ੧੪੪ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਉਮਰ ੩੦ ਸਾਲ

ਓਸ ਪਿੰਡ ਤੇ ਸੂ ਡੇਰਾ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਦੇਤਾਂਈ ਸੁਧਾਰਦੇਨੇ ।
ਪਿੰਡੋਪਿੰਡਸ਼ਹਿਰਾਂਵਿਚਕਰਨਡੇਰਾਉਮਰਸਾਲਸਤਾਈ ਉਚਾਰਦੇ
ਨੇ । ਗਿਆ ਸਾਲ ਅਠਾਈ ਉਣਤੀ ਆਂਵੀ ਗੋਬਿੰਦਦਾਸਪੁਤ੍ਰ ਜਨਮ
ਧਾਰਦੇਨੇ । ਸੰਮਤ ਤੇਰਾਂਸੇ ਵਿਚਪਚਬੰਜਮੇ ਦੇ ੧੩੫੫ ਭਗਤ ਵਿਚ
ਰਹਿੰਦੇਪਰਵਾਰਦੇਨੇ । ਸਾਲਤੀਸਅੰਦਰ ਆਪਕਰਨਕਾਰਨ ਦਿਨੇ
ਰਾਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਖਲਾਰਦੇ ਨੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਪਹਿਰ
ਭੜਕੇ ਮੂੰਹੋਂ ਭਗਤ ਜੀਸਬਦ ਉਚਾਰਦੇ ਨੇ ॥ ੧੪੫ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੩੦ ਸਾਲ

ਰੋਜਿਹਬਾਕਰਉਸਤਖੰਡ ॥ ਜਾਮਿਨਉਚਰਸਿਸ੍ਰੀਗੋਬਿੰਦ ॥ ੧ ॥ ਰੰਗੀਲੇਜਿਹਬਾਹਰਿਕੋਨਾਇ ॥
ਸੁਰੰਗਰੰਗੀਲੇਹਰਿਹਰਿਧਿਆਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਿਥਿਆਜਿਹਬਾਅਵਰੇਕਾਮ ॥ ਨਿਰਬਾਣ
ਪਦੁਇਕਹਰਿਕੋਨਾਮੁ ॥ ੨ ॥ ਅਸੰਖਕੋਟਿਅਨਪੁਜਾਕਰੀ ॥ ਏਕਨਪੁਜਸਿਨਾਮੈਰਚੀ ॥ ੩ ॥ ਪ੍ਰਣ
ਵੈਨਾਮਦੇਉਇਹੁਕਰੁਣਾ ॥ ਅਨੰਤਰੂਪਤੇਰੋਨਾਰਾਇਣਾ ॥ ੪ ॥ ੧੪੬ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਭੈਰੋ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਮੁਖਵਾਕਸ਼ੀ ਨਾਮ ਦੇ ਵਾਅਪਣੇ
ਹੈ ਮਨ ਤਾਈਂ ਆਪ ਸਮਝਾਉਂਦਾ। ਸੁਣ ਜੀਬਾ ਮੇਰੀਏ ਮੈਂ ਟੇਰਾ
ਕਰਾਂ ਸੋ ਤੇਰਾ ਜਪੁ ਤੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਤੈਨੂੰ ਆਖਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਹੋ ਜੀਬਾ
ਚੰਗ ਹੋ ਜਾ ਜਾਪੁ ਕਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਚੰਗਾ ਚੰਗਾ ਧਿਆਨ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਲਾਉਂਦਾ। ਹੋਰ ਕੰਮ ਮਿਥਿਆ ਜੋ ਵਕਾਬਾਦਿ ਬੋਲ
ਦੀ ਹੈ ਨਾਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਕੁਝ ਪੁਜ ਆਉਂਦਾ ॥ ੧੪੭ ॥

ਕਬਿੱਤ ॥ ਇਕ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈਸੀ
ਦੇਵੀਦੇਵ ਪੂਜਣਾ ਬੇਅਰਥ ਸਭ ਜਾਉਂਦਾ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੈਂ
ਤਾਂ ਇਕਹਰੀ ਪੂਜਦਾ ਹਾਂ ਇਕ ਹਰੀ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ
ਧਿਆਉਂਦਾ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪੁ ਕਰੋ ਆਪ
ਜੋ ਅਨੇਕ ਜੋੜਾ ਰੂਪ ਹੈ ਦਿਖਾਉਂਦਾ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਾਸ ਤੇ ਗਰਾਸ
ਜਪੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਗੈਰ ਸਾਰਾ ਝੂਠ ਦਿਸ ਆਉਂਦਾ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਇਕ ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੩੦

ਜਦੋਂ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਿਚ ਪੜਿਆ ਬਿਤੀ ਜੁੜੀ ਸੀ ਨਾਲ ਕਰ-
ਤਾਰ ਆਹਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸੇ ਮਸਤਾਨ ਹੋਏ ਵਿੱਚ ਭਜਨ ਦੇ
ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਆਹਾ। ਓਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਾਮਣਾ ਦਾ ਲੜ-
ਕਾ ਮਰਗਿਆ ਸੀ ਮੁਟਿਆਰ ਆਹਾ। ਓਹਨੂੰ ਗਏ ਲੈਵਿੱਚ ਮਸਾਣ
ਧਰਤੀ ਬਾਮਣ ਰੋਣ ਉਚੀ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਆਹਾ। ਓਹਦੀ ਇੰਸਤ੍ਰੀ
ਵੀ ਹੋਣਸਤੀ ਚਲੀ ਪਤੀ ਬਰਤ ਹੈਸੀ ਚੰਗੀ ਨਾਰ ਆਹਾ। ਜਾਂਦੀ ਇਸ-
ਤ੍ਰੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਖੇ ਬੈਠੇ ਲਾਈ ਸਮਾਧ ਦੀ ਤਾਰ ਆਹਾ। ਬੀਬੀ
ਓਸਨੇ ਕਿਹਾ ਮਹਾਤਮਾਂ ਨੂੰ ਮਥਾਟੇਕ ਜਾਵਾਂ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਆਹਾ।
ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸੀਸ ਧਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਬੋਲੇ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰ
ਆਹਾ। ਰਤੀ ਜੀਵ ਸੇਤੀ ਬਾਬੇ ਅਸੀਸ ਦਿੱਤੀ ਬੀਬੀ ਸੁਹਾਗਵੰਤੀ
ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਹਾ। ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਬੀਬੀ ਨੇ ਅਰਜਕੀਤੀ ਸੁਹਾਗਵੰਤ

ਮੈਨਾਂ ਕਰਨ ਹਾਰ ਆਹਾ । ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਮਰਗਿਆ ਹੈ
 ਕਿਕੂੰ ਲਵਾਂ ਸੁਹਾਗਦੀਸਾਰ ਆਹਾ । ਕਾਲਕਰਿਆ ਓਸਦਾ ਵਾਹਿ
 ਗੁਰੂਜੇ ਬਚਨਸੱਤ ਅਟੱਲ ਅਪਾਰ ਆਹਾ । ਹਰੀ ਭਗਤਜੇ ਚਾਹੁਣ
 ਕਰਤਾਰ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾਉਣ ਜੇ ਚਾਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਆਹਾ । ਕਰਤਾ
 ਪੁਰਖ ਭਗਤਾਂ ਵਸ ਠੀਕਭਾਈ ਕਹੇ ਗੁਰੂਗਰੰਥ ਵਿਚਾਰ ਆਹਾ ।
 ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬਾਮਣਦੇ ਮੁਖ ਉਤੋਂ ਲਿਆ ਕੱਪੜਾ ਆਪ ਉਤਾਰ
 ਆਹਾ । ਬਾਬੇ ਮਾਥਿਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂਨਾਮਜਪਤੂੰ ਬਾਮਣ ਉਠ ਬੈਠਾ
 ਸਿੱਧਾ ਸਾਰ ਆਹਾ । ਬੱਟ ਬੈਠਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਕਰਦਾ
 ਭਗਤਜੀਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਜੀਦਾ ਕਰਨ ਹਾਰ
 ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਨਾਮ ਧਰੀਏ ਨਾਲਪਿਆਰ ਆਹਾ । ਮਰਿਆ ਜੀਉਂ
 ਦਿਆਂ ਵਿਚ ਏਹ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ਜੈਦੇਵ ਰਖਣ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰ ਆਹਾ ।
 ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਜੈਦੇਵ ਧਰਿਆ ਬਣਿਆਂ ਭਗਤ ਹੈ ਅਪਰ
 ਅਪਾਰ ਆਹਾ ੧੪੯ ॥

ਜੈ ਵੇਵਜੀ ਨੇ ਭਜਨ ਪੁਛਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਬਾਬੇ ਜੀ ਤੋਂ ਉਮਰ ਸਾਲ ੩੦

ਹੱਥ ਜੋੜ ਜੈਦੇਵ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਰਿਓ ਕਿਰਪਾ
 ਧਾਰ ਬਾਬਾ । ਤੁਸੀਂ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰਦਾ ਆਪ ਆਏ ਮੈਨੂੰ ਭਜਨ ਦਸੋ
 ਕਰਨ ਕਾਰਬਾਬਾ । ਬਾਬੇਖੁਸ਼ੀ ਹੋਕੇਭਜਨਦੱਸਦਿੱਤਾ ਜੈਦੇਵ ਕੀਤੀ
 ਨਮਸਕਾਰ ਬਾਬਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਮਣ ਸਿੱਖ ਕਈ ਹੋਏ : ਬੀਂ
 ਆਪਦੇਵੇ ਸੁਧਸਾਰ ਬਾਬਾ ॥ ੧੫੦ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੩੦

ਕਈ ਕਰਨ ਸ਼ੰਕਾ ਏਸ ਬਾਤ ਉਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਗਤਾਂਨੇ ਨਹੀਂ
 ਛਕਾਇਆ ਸੀ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੋਰਿਆ ਕਹਿਣ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰ ਜੀ
 ਪਹਿਲੇ ਕਿਸੇਨੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆਸੀ । ਸਮਝ ਸੋਚ ਓਹ ਕਰਨ
 ਵਿਚਾਰਭਾਈ ਆਦਿ ਅੰਤਤੋਂਹੀ ਚਲਾਆਇਆਸੀ । ਪਾਣੀਵਿਚ

(ਪਦ)

ਪਤਾਸਿਆਂ ਪਾ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਂ ਚਰਨ ਖੰਡੇ ਜਗਾਪਾਇਆਸੀ। ਚੌਥੀ
ਨਾਮਦੀ ਵਿਚ ਤਸੀਰ ਮਿਲਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਂਹੀ ਹੈ ਸਹੀ ਸਦਾਇ
ਆ ਸੀ। ਭਗਤ ਸੰਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸੇਵਕਾਂਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਏਹੋ ਪ੍ਰਗਾਰ
ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਦਸਮੇ ਗੁਰੂਜੀ ਏਹੋ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਬਖਤ
ਖੰਡੇਦੇਕਰਨਦਾਆਇਆਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਹੀਏਸੇਬਾਣੀਨਾਲ ਬਣ
ਦਾ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤਾਂਈ ਛਕਾਇਆਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਭਗਤੀਦੀ
ਨਿਰੀਸੀ ਲੋੜ ਹੋਸੀ ਰਾਜ ਜੋਗਨੂੰ ਗੁਰਾਂ ਬਧਾਇਆਸੀ। ਜੋ ਗਰੀ
ਬੀਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹਟਾਕਰਕੇਬੀਰ ਰਸਨੂੰ ਅੰਗੇਕਰਵਾਇਆਸੀ। ਰਾਜ
ਜੋਗਦੇਵੇਂ ਪੰਥ ਵਿਚਬਰਤਣ ਜੋਧਾ ਪੰਥ ਜੋ ਗੁਰਾਂਸਜਾਇਆਸੀ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬੇਲਾ ਚਰਨ ਪਹੁਲਦਾ ਨਾ ਬਖਤ ਖੰਡੇਦੇ ਛਕਣਦਾ
ਆਇਆਸੀ ॥ ੧੫੧ ॥

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਿੰਨਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੈ

ਸੋਢਬੰਸ ਪਟਣੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਵਾਸ ਅਨੰਦ ਪੁਰਦੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਸੰਤੋ। ਦਿਆਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਖਾਸਵਾਸੀ ਪਾਛੇ ਤਨੁਜ ਸੀ ਰਾਮ
ਅਵਤਾਰ ਸੰਤੋ। ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਹਸਤਨਾ ਪੁਰ ਖਾਸ ਵਾਸੀ ਪਾਛੇ
ਧੰਨਾ ਜੀ ਜੱਟ ਵਿਚਾਰਸੰਤੋ। ਮੁਹਕਮਸਿੰਘ ਦੁਵਾਰਕਾ ਖਾਸਵਾਸੀ
ਪਾਛੇ ਛੀਪਾ ਨਾਮਦੇਵ ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ। ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ
ਜਗਨਨਾਥ ਦੀ ਜੋ ਪਾਛੇ ਝੀਉਰ ਤੇ ਕਾਲੂ ਪੁਕਾਰ ਸੰਤੋ। ਸਾਹਿਬ
ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਰਹਿੰਦਾ ਵਿਦਰ ਅੰਦਰ ਪਾਛੇ ਨਾਈ ਤੇ ਸੈਨਬੰਕਾਰ
ਸੰਤੋ। ਪਹਿਲੇ ਆਪ ਛੱਕਿਆ ਪੰਜਾਂਪਿਆਰਿਆਂਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ
ਦਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਸੰਤੋ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿਥਮ ਖੰਡਾ ਸਾਜ ਕਰਕੇ
ਫੇਰ ਕੀਤਾ ਸੰਸਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੧੫੨ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੇਲ ਜਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਦੀਸ਼ਰ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਉਮਰ ਸਾਲ ੩੦
ਓਥੇ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਡੇਰਾ ਨੌਗਰਆਪਣੇ ਅਉਣ ਸਧਾਰ

ਪਿਆਰੇ। ਰਾਹਿ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੈਲ ਮਰਿਆ ਓਹ ਵੀ ਰੋਂ ਵਦਾ
ਸੂ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਓਹ ਤੂੰ ਪੁਛਿਆ ਸੂ ਓਸ
ਦੇ ਸਿਆ ਹਾਲ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਰੇ ਬਹੁਤ ਬਿਲਾਪ ਅਧੀਨ
ਹੋਇਆ ਉੱਚੀ ਰੋਂ ਵਦਾ ਸੂ ਜਾਰੇ ਜਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ ਮੁਖੋਂ
ਬਚਨ ਕੀਤਾ ਜਪਨਾ ਮਕਰ ਭਾਰ ਕਰਤਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਨਾਮ ਜਪਣ
ਤੇ ਸਭੇ ਕੁਝ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਨਾਮ ਜਪਣ ਤੇ ਹੋਵੇ ਛੁਟ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਗੱਡੀ
ਵਾਨ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਭਜਨ ਭਾਈ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਸਵਾਦਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇ ਨਤੀ ਕਰੀ ਅਕਾਲ ਅਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਤੇ ਵਾਰੀ ਵਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਈਸ਼ਰ ਸ਼ਕਤ ਸੇਤੀ ਹੋਇਆ ਬੈਲ ਜਿੰਦਾ ਗੱਡੀ ਵਾਨ ਏਰ
ਕਹੇ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਦੂਰ ਲੰਘੇ ਮੈਂ ਭੀ ਰਿਹਾ
ਮੈਥੇ ਕਰਮੁ ਹਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇ ਬੈਲ ਨੂੰ ਥਾਪੀ ਸੂ ਆਪ ਦਿਤੀ
ਬਲੁ ਬਖਸ਼ਿਆ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮਿਲਿਆ
ਨਾਲ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਬਾਬਾ ਪਿੰਡ ਪੁਜਾ ਓਸੇ ਵਾਰ ਪਿਆਰੇ॥੧੫੩॥

ਤਿਲੋਚਨ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ੩੦ ਸਾਲ
ਇਕ ਰੋਜ਼ ਤਿਲੋਚਨ ਜੀ ਭਗਤ ਆਹਾ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਬੇ ਦਾ ਕਰਨ
ਨੂੰ ਜਾਨ ਭਾਈ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਖੁਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਚਾਰ ਪੰਜ
ਤੂੰ ਕਰੀਂ ਬਖਾਨ ਭਾਈ। ਬੀਬੀ ਭਗਤ ਜੀਵੀ ਲਿੰਬਾ ਬਾਈ ਨਾਮੇ
ਝਗੜੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਲਤਾਨ ਭਾਈ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਿਲੋਚਨ
ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਤੇ ਬੀਬੀ ਭਗਤ ਦੀ ਲਈ ਪੁਛਾਨ ਭਾਈ। ਬੀਬੀ ਕਹੇ
ਮੇਰੀ ਖੁਦੋ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਨਾ ਕੁੜੀਆਂ ਸਤਾਨ ਭਾਈ। ਤਿਲੋ
ਚਨ ਆਖਦਾ ਬੱਚੀਓ ਦਿਓ ਖੁਦੇ ਕਰੋ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਨਾਂ ਪਰੇਸਾਨ ਭਾਈ।
ਪੰਜ ਛੀ ਖੇਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਰੱਖ ਦਿਤੇ ਆਖਣ ਸਾਡੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਬਖਾਨ
ਭਾਈ। ਬੀਬੀ ਕਹੇ ਮੈ ਖੁਦੇ ਪੁਛਾਣ ਲਾਂਗੀ ਕੁੜੀਆਂ ਕਹਿਣ ਤੂੰ ਲਈਂ
ਸਿੰਵਾਨ ਭਾਈ। ਖੇਨੂੰ ਚੱਕ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰਬ ਲਾਏ ਬੀਬੀ ਆਪਣਾ।

ਲਿਆ ਪੁਛਾਂਨ ਭਾਈ। ਏਹੋ ਚਲਤ ਤਿਲੋਚਨ ਜੀ ਦੇਖਕੇ ਤੇ ਹੋਇ
ਆ ਵਡਾ ਅਚਰਜ ਹੋਰਾਨ ਭਾਈ। ਪੁਛਣਲੱਗਾ ਬੀਬੀ ਅਖਾਂ ਚੀਜ
ਦੇਖਣ ਕੰਨ ਸੱਕਦੇ ਨਹੀ ਸਿੰਵਾਂਨ ਭਾਈ। ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸਤਰਾਂ
ਪੁਛਾਣ ਆਵੇ ਬੀਬੀ ਦੱਸਤੂੰ ਖੋਲਬਿਆਨ ਭਾਈ। ਬੀਬੀ ਕਹੇ ਮੇਰੀ
ਖੁਦੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਬਾ ਆਵੇ ਬੀਠਲ ਅਵਾਜ ਭਗਵਾਨ ਭਾਈ। ਖੁਦੇ ਮੇਰੀ
ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜਪਦੀ ਕੰਨ ਨਾਲ ਲਾਕੇ ਲਈ ਜਾਨ ਭਾਈ।
ਤਿਲੋਚਨ ਚੱਕ ਖੁਦੇ ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਲਾਈ ਆਈ ਬੀਠਲ ਅਵਾਜ ਮਹਾਨ
ਭਾਈ। ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਨਾਮ ਪਰਵਾਹਿ ਚੱਲੇ ਚੀਜਾਂ ਜਪਣ ਸਭ
ਨਾਮ ਰਹਿਮਾਨ ਭਾਈ। ਦੂਜੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਅਚਰਜ ਬਾਬਾ ਸਾਨੂੰ
ਸੁਣੇ ਅਵਾਜ ਨਾ ਕਾਨ ਭਾਈ। ਤਿਲੋਚਨ ਕਹੇ ਬੀਬੀ ਚੁਹਾਡੇ ਮਾਪਿ
ਆਂ ਨਾ ਬੁਹਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆਨ ਭਾਈ। ਐਸੀ ਸੁਣੇ ਅ-
ਵਾਜ ਜੇ ਤੁਸੀ ਕੰਨੀ ਸੁਣ ਸਕੇ ਨਾਂ ਕਰੇ ਧਿਆਨ ਭਾਈ। ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਸਮਝਾਇਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਲੋਚਨ ਗਿਆ ਬਾਬੇ ਪਾਸ
ਆਨ ਭਾਈ॥ ੧੫੪॥ ੩੪॥ ਤਿਲੋਚਨ ਭਗਤ ਸੀ ਬਾਬੇ ਦਾ ਖਾਸ
ਮਿਤ੍ਰ ਕਰੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨਾਲ ਮਲਾਪ ਭਾਈ। ਅੰਦਰ ਜਾਇ ਸਤਸੰਗ
ਹੈ ਕਰਨ ਵੜਿਆ ਨਾਮ ਦੇਵ ਛੈਲਾਂ ਰਿਹਾ ਛਾਪ ਭਾਈ। ਤਿਲੋਚਨ
ਭੂਮਕਾਪਹਿਲੀਸੀ ਜਾਪੁਕਰਦਾ ਨਾਮ ਦੇਵ ਚੌਥੀ ਵਿਚ ਆਪ ਭਾਈ।
ਸੀਸ ਰੱਖ ਚਰਨੀ ਪਏ ਭਗਤ ਐਸੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੈਂਦੇ ਆਪੋ ਆਪ
ਭਾਈ। ਤਿਲੋਚਨ ਕਹੇ ਕਿਉਂ ਐਨਾਂ ਹੋ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ
ਹੋਏ ਖਪਾ ਖਾਪ ਭਾਈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਭਜਨ ਕਰਦੇ
ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਓ ਨਾਲ ਮਲਾਪ ਭਾਈ॥ ੧੫੫॥

ਨਾਮਾਮਾਇਆ ਮੋਹਿਆ ਕਹੈ ਤਿਲੋਚਨ ਮੀਤ॥ ਕਾਹੇ ਛੀਪਹੁ ਛਾਇਲੇ ਰਾਮ ਨਲਾ ਵਹੁ ਚੀਤ॥ ੨੧੧॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ ॥ ਦੋ ਸੈਕੜੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸਲੋਕ ਅੰਦਰ ਕਹੇ ਭਗਤ
ਕਬੀਰ ਅਤੀਤ ਭਾਈ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਤੂੰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੋਹਿਆ

(੬੧)

ਤੈਨੂੰ ਕਹੇਤਿਲੋਚਨਹੈਮੀਤ ਭਾਈ। ਕਾਂਹਨੂੰ ਛਾਪਦਾਹੈ ਵਿਨੈ ਰਾਤ
ਛੈਲਾਂ ਰਾਮਨਾਮ ਨੂੰ ਨਾਂ ਲਾਵੇਂ ਚੀਤ ਭਾਈ । ਤਿਲੋਚਨ ਜਾਪੁ
ਪਹਿਲੀਵਿੱਚਭੂਮਕਾਦੇਬਾਬੇਨਾਲਕਠਦਾਬਾਤ ਚੀਤਭਾਈ॥੧੫੬

ਨਾਮਾਕਹੈਤਿਲੋਚਨਾਮੁਖਤੇਰਾਮੁਸਮਾਲ ॥ਹਾਥਪਾਉਕਰਿਕਾਮੁਸਭੁਚੀਤੁਨਿਚੰਜਨਨਾਲਿ॥੨੦੨॥

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ਦੇ ਸੈਕੜੇ ਬਾਰਾਂ ਸਲੋਕ ਅੰਦਰ ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ ਜੋ
ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਪਿਆਰੇ। ਨਾਮਾ ਕਹੇ ਤਿਲੋਚਨਾਂ ਮੁਖ ਸੇਤੀ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਤੂੰ ਲਈਂ ਸਮਾਲ ਪਿਆਰੇ। ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਹੈ
ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨੀ ਚਿਤ ਲਾਓ ਖਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬਾ
ਕਹੇ ਅਜਪੁ ਏਹ ਜਾਪੁ ਕਰਨਾ ਸੁਰਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਰੇ ਖਿਆਲ
ਪਿਆਰੇ ॥੧੫੮॥

ਰਾਗ ਰਾਮ ਕਲੀ ਘਰ ੧ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੩੦ ਸਾਲ
ਆਨੀਲੋਕਾਗਦੁਕਾਟੀਲੋਗੁਡੀਆਕਾਸਮਧੋਭਰਮੀਅਲੇ ॥ ਪੰਚਜਨਾਸਿਉਬਾਤਬਤਉਆਚੀਤਸੁ
ਭੋਰੀਰਾਖੀਅਲੇ॥੧॥ਮਨੁਰਾਮਨਾਮਾਬੇਧੀਅਲੇ॥ਜੈਸੇਕਣਿ ਕਕਲਾਚਿਤੁਮਾਡੀਅਲੇ॥੧॥ਰਹਾਉ ॥
ਆਨੀਲੋਕੁਭੁਭਰਾਈਲੋਉਦਕਰਾਜਕੁਆਰਪੁਰੰਦਰੀਏ॥ ਹਸਤਬਿਠੋਦਬੀਚ ਰਕਰਤੀਹੈਚੀਤਸੁਗਾ
ਗਰਿਰਾਖੀਅਲੇ॥੨॥ਮੰਦਰਏਕੁਦੁਆਰਦਸਦਾਕੇਗੁਧਿਠਾਵਨਛਾਡੀਅਲੇ ॥ ਪਾਂਚਕੋਸਪਰਗਉਚ
ਰਾਵਤਚੀਤੁਸੁਬਛਰਾਹੀਅਲੇ॥੩॥ਕਹਤਨਾਮਦੇਉਸੁਨਹੁ ਤਲੋਚਨਬਾਲਕਪਾਲਨਪਉਢੀਅਲੇ।
ਅੰਤਰਿਬਾਹਰਿਕਾਜਬਿਰੁਧੀਚੀਤੁਸੁਬਾਰਿਕਰ ਖੀਅਲੇ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤਾ॥ਰਾਗਰਾਮਕਲੀਮੁੱਖਵਾਕਸ੍ਰੀਨ ਮਦੇਵਸ੍ਰੀਤਿਲੋਚਨ
ਦੇ ਤਾਂਈ ਆਪਆਖਦਾ। ਲਿਆਣਕੇਤੇ ਕਾਗਜਬਣਾਵੇ ਕੱਟ ਗੁਡੀ
ਕੋਈ ਚਾੜਕੇ ਅੜਾਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਭਾਖਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਂ
ਸਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਾਤ ਚੀਤ ਕਰੇ ਓੜਕਦਲੀਲ ਆਪਡੋਰ ਵਿਚ
ਰਾਖਦਾ। ਐਸੇ ਚਿਤ ਮੇਰਾ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੋਧਿਆ ਹੈ ਜੈਸੇ ਸੁ
ਨਿਆਰ ਚਿਤ ਸੋਨੇ ਵਿਚ ਝਾਖਦਾ॥੧੬੦॥ ਕਃ ॥ ਜੈਸੇ ਕੋਈ
ਅਉਰਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਘਡੇ ਭਰਦੀਆਂਨੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆ
ਉਂਦੀਆਂ ਤੇ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਹਸਦੀਆਂ ਖੇਡਦੀਆਂ ਘਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ
ਕੰਮ ਆਪਣਾ ਜੋ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਗਾਗਰ ਰਖਾਂਦੀਆਂ। ਜੈਸੇ ਇਕ

(੬੨)

ਮੰਦ੍ਰ ਦੇ ਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੋਣ ਬਾਗੀ ਛੱਡੇ ਗਊਆਂ ਰੋਹੀ ਚਰਨ
ਸਿਧਾਂਦੀਆਂ। ਪੰਜਚਾਰ ਕੋਸਵਿਚ ਚਰਨ ਜਰੂਰ ਭਾਈ ਫੇਰ ਚਿੱਤ
ਵੱਛਰੇਦੇ ਵਿਚਨੇ ਬਸਾਂਦੀਆਂ ॥ ੧੬੧ ॥ ਕਃ ॥ ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ
ਤਿਲੋਚਨਾ ਤੂੰ ਸੁਣੀ ਭਾਈ ਜੈਸੇ ਮਾਤਾ ਬਾਲਕੇਦੇ ਤਾਂਦੀ ਨਿੱਤ ਪਾ
ਲਦੀ। ਮੰਜੀ ਉਤੇ ਪਾਇ ਕੰਮ ਕਾਜਵੀ ਤੁਮਾਂਮ ਕਰੇ ਰੁੱਝੀ ਰਹੇ
ਭਾਰੀ ਅੱਟੀ ਹੋਈ ਜੋ ਧੰਧਾਲ ਦੀ। ਅੰਦਰ ਵਾਹਰਿ ਭਾਂਵੇ ਕੰਮਵੀ
ਜਰੂਰਕਰੇ ਚਿੱਤਵਿਚਤਾਂਵੀ ਖਿੱਚ ਲੱਗੀ ਰਹੇ ਬਾਲਦੀ। ਜੈਸੇ ਇਹੋ
ਭਾਵ ਪਰਮਾਨਨੇ ਸੁਣਾਇ ਤੈਨੂੰ ਤੈਸੇ ਤਾਂਘ ਰੱਖ ਚਿੱਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਅਕਾਲਦੀ ॥ ੧੬੨ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੩੦ ਸਾਲ

ਸੁਣਕੇ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੇਮਦੀ ਠਾਠਵਾਲਾ ਹੋਇਆ ਸਾਂਨਤੀ ਕੁਲ ਸਰੀਰ
ਭਾਈ। ਸੱਤ ਸੰਗ ਤੇ ਸੱਤ ਵੀਚਾਰਕੀਤਾ ਦੁਧੋ ਜੁਦਾ ਕੀਤਾ ਪਾਣੀ
ਨੀਰ ਭਾਈ। ਹੋਕੇ ਵਡਾ ਅਨੰਦ ਪਰੇਮ ਸੇਤੀ ਤਿਲੋਚਨ ਗਿਆ
ਪ੍ਰਘਰੀ ਅਖੀਰ ਭਾਈ। ਕਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਖੰਡਨੂੰ ਚੂਰਕਰਦੇ ਸੱਤ
ਧਰਮਦਾ ਪਉਣ ਬਹੀਰ ਭਾਈ ॥ ੧੬੩ ॥ ਤਬਾ ॥ ਪਿਛਲੇ
ਸਿੱਖ ਡਿੱਠੇ ਸੱਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਬੈਠ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸੁਮਾਰਦੇਨੇ।
ਦੂਜੇ ਲੋਕਵੀਬਹੁਤਸੁਧਾਰਹੁੰਦੇ ਭਜਨ ਪੁਛ ਚੁਰਾਸੀਨੂੰ ਟਾਰਦੇਨੇ।
ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਸਿੱਖ ਜੇ ਹੋਣ ਕੱਠੇ ਦੇਖੋ ਕਿਸਤਰਾਂ ਹਾਲ ਗੁਜਾਰ
ਦੇਨੇ। ਪਹਿਲੇ ਮਿਲਣਤਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮੇਲਣ ਆਪਸ ਵਿਚ
ਗਪੌੜਿਆਂ ਮਾਰਦੇਨੇ। ਸੁਰਤਸ਼ਬਦਅਭਿਆਸਨਾ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਬ
ਕਾਬਾਦਤੇਬਾਦਪੁਕਾਰਦੇਨੇ। ਜੁਤਮੁਜੁਤ ਤੇਪੌਲੇਦੀਕਰਨਸੇਵਾਮਾਨੋਂ
ਭਰੇ ਹੋਇ ਹੰਕਾਰਦੇਨੇ। ਮਿਲਕੇਗੁਰਾਂਦੀ ਨਹੀ ਹੈ ਸਿਫਤ ਕਰਨੀ
ਰਹਿਤ ਦੂਰ ਧਰਨੀਵਿਲੋਂ ਟਾਰਦੇਨੇ। ਸਿੰਘਗੁਰੂਦਾਦੇਖਨਾਂਕਰਨ
ਸੇਵਾ ਅਨਮੱਤੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਰਦੇਨੇ। ਚਰਨੀ ਸਿੱਖਦੀ ਪਵੇਤਾਂ

(੬੩)

ਸਿੱਖ ਬਨਵਾ ਇਹੋ ਗੁਰੂਗਰੰਥਪੁਕਾਰਦੇ ਨੇ । ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰ
ਦਾਸ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰਜੀ ਕਲਮਆਪਣੀ ਨਾਲਪਸਾਰਦੇਨੇ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਗੁਰ ਸਿੱਖਦਾ ਭੇਦਨਾਹੀਂ ਸਿੱਖਗੁਰੂ ਗੁਰਸਿੱਖਉਚਾਰਦੇਨੇ ।

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਬਿਠਲ ਦਾਸ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੪੦ ਤਕ

ਸੱਤ ਧਰਮਆ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਰੇ ਹੋਏ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਭਰਮਨੇ ਦੂਰ
ਪਿਆਰੇ । ਸਾਲਗਿਆ ਅਕੱਤੀਆ ਬੱਤੀਆ ਜੋ ਘਰ ਹੋਇਸੇ ਪੁਤ੍ਰ
ਜਰੂਰ ਪਿਆਰੇ । ਬਿਠਲ ਦਾਸ ਜੋ ਨਾਮ ਸੀ ਪੁਤ੍ਰ ਚੌਥਾ
ਹੋਇਆ ਸੰਤਸੀਵਡਾ ਮਮੂਰ ਪਿਆਰੇ । ਸੰਮਤ ਤੇਰਾਂ ਸੇ ਵਿੱਚ
ਅਠਵੰਜਵੇਂ ਦੇ ੧੩੫੮ ਹੋਸੀ ਬਿਕਰਮਾਜੀਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿਆਰੇ ।
ਸੱਤ ਧਰਮਦਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਬਾ ਬਰਸੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਨੂਰੋਨੂਰ
ਪਿਆਰੇ । ਤੇਤੀ ਚੌਤੀਏ ਸਾਲਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ ਗਿਆ ਪੈਂਤੀਆਂ
ਹੋ ਗਮਰੂਰ ਪਿਆਰੇ । ਛੱਤੀ ਸਾਲਤੇ ਸੈਂਤੀਆਂ ਆਣ ਮਿਲਿਆ
ਅਠੱਤੀ ਸਾਲਉਣਤਾਲੀਅਗਰੂਰਪਿਆਰੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘਚੜਿਆ
ਚਾਲੀਸਾਲਭਾਈ ਬਾਮਣਪਾਵੰਦੇ ਬਹੁਤਫਤੂਰ ਪਿਆਰੇ ॥੧੬੫॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕਾਵਸੀ ਦੇ ਖੰਡਣ ਦਾ ਚੱਲਿਆ ਉਮਰ ੪੦ ਸਾਲ

ਸੱਤਸੁਣ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਸੱਤਮੰਨਣ ਹੁੰਦੇਜੀਵਾਂਦੇਭਰਮਨੇ ਦੂਰਭਾਈ ।
ਲੋਕ ਨਿਕਲੇ ਪੋਪਾਂਦੇ ਫੰਧਵਿਚੋਂ ਬਾਮਣ ਸੜਨ ਜਿਉਂ ਤਪੇ ਤੰਦੂ
ਰ ਭਾਈ । ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬਰੋਧ ਕਰਦੇ ਜਲ ਬੁਝੇਨੇ ਹੋਇ
ਮਨੂਰ ਭਾਈ । ਆਖਣ ਬਾਮਣਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ
ਸੁਣਿਨਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਜਰੂਰ ਭਾਈ । ਹੋਰ ਬਰਨਨੇ ਲੱਗੇ ਉਪ
ਦੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਕਲਜੁਗ ਆਗਿਆ ਘੋਰ ਅੰਧੂਰ ਭਾਈ । ਜਿਉਂ
ਜਿਉਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਰ ਕਰਦੇ ਬਾਮਣ ਬੋਲਕੇ ਪਉਣ
ਫਤੂਰ ਭਾਈ । ਤਿਓਂ ਤਿਓਂ ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਬਹੁਤ ਹੋਵੇ
ਬਰਸੇ ਸ਼ਬਦਉਪਦੇਸ਼ਦਾਨੂਰ ਭਾਈ । ਇਕ ਰੋਜਬਾਮਣ ਬੈਠਾਕਥਾ

ਕਰਦਾ ਲੋਕਸੁਣਨ ਨੇੜੇ ਬੈਠੇ ਦੂਰਭਾਈ। ਕਹੇਵਡਾ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮਾਇਕਾ
 ਵਸੀ ਦਾ ਵਡਾ ਪੁੰਨ ਇਸਦਾ ਭਰਾ ਪੂਰਭਾਈ। ਬਾਹਾਂ ਉਚੀਆਂ ਕਰ
 ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਬਾਮਣ ਬੈਠਾ ਏ ਨਾਲ ਗੁਰੂਰ ਭਾਈ। ਮਹਾਰਾਜ
 ਜੀ ਓਧਰੋਂ ਸਬਦ ਪੜਦੇਆਉਂਦੇ ਵਿਸੇਜਿਉਂ ਸਿੱਧੀ ਖਜੂਰਭਾਈ।
 ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਵੇਲਕ ਨਾਲ ਸਬਦ ਪੜਿਆਪਈਛੈਣਿ ਅੰਦੀ ਘਮ
 ਘੁਰ ਭਾਈ ॥ ੧੬੬ ॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੪੦ ਸਾਲ
 ਪਤਿਤਪਾਵਨਮਾਧਉਬਿਭਵਤੇਰਾ ॥ ਧੰਨਤੇਵੇਮੁਨਿਜਨਜਿਨਧਿਆਇਓਰਿਪ੍ਰਭੁਮੇਰਾ॥੧॥ ਮੇਰੇ
 ਮਾਥੇਲਾਗੀਲੋਧੁਰਿਗੋਬਿੰਦਚਰਨਨਕੀ॥ ਮੁਰਿਨਰਮੁਨਿਜਨਤਿਨਹੂਤੇਦੁਰਿ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਦੀਨਕਾ
 ਦੰਦਿਆਲੁਮਾਧੋਗਰਬਪਰਹਾਰੀ॥ ਚਰਨਸਰਨਨਾਮਾਬਲਿਤਿਹਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ੫ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਸਾ
 ਰਿਆਂ ਪ੍ਰਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਪਾਪੀਆਂਨੂੰ ਕਰਦਾ ਪਵਿਤ੍ਰ
 ਮਾਧੋ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਧੰਨ ਓਹ ਮੁਨੀ ਜੇੜਾ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਧਿਆਉਂਦਾ।
 ਮੇਰੇ ਮੱਥੇ ਲੱਗੀ ਧੂਰ ਗੁਰੂ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰਨਰ ਮੁਨੀਆਂ ਤੇ
 ਦੂਰ ਤੂੰ ਰਖਾਉਂਦਾ। ਗਰੀਬਾਂਦੇ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਮਹਾਰਾਜ
 ਮੇਰੇ ਹੰਕਾਰੀਦੇ ਹੰਕਾਰਨੂੰ ਤੂੰ ਦੂਰ ਹੈਂ ਗਮਾਉਂਦਾ। ਚਰਨ ਸਰਨ
 ਬਲਹਾਰ ਨਾਮਦੇਵ ਤੇਰੀ ਹਰਦਮਵਾਹਿਗੁਰੂਮੈਂ ਓਟਹਾਂਤਕਾਉਂਦਾ
 ॥ ੧੬੮ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਬਦ ਪੜਿਆ ਪਿੰਡ
 ਵਿਚ ਤਾਂ ਖਬਰ ਜਰੂਰ ਹੋਗਈ। ਕਥਾ ਛੱਡਕੇਸਾਰੇਵੀ ਨੱਠ ਆਏ
 ਲੋਕੀ ਪੰਮੇ ਪਾਸੇਂ ਦੂਰੇਦੂਰ ਹੋਗਈ। ਬਾਮਣ ਰਿਹਾ ਕੱਲਾ ਬਿਤ੍ਰ
 ਬਿਤ੍ਰਝਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਕਾਦਸ਼ੀਵੀ ਚਕਨਾਚੂਰਹੋਗਈ। ਪੰਡਤ ਭਗਤ
 ਜੀ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਅਕਲ ਭੁਜਕੇ ਜਦੋਂ ਮਨੂਰ ਹੋਗਈ।
 ਮੈਤਾਂ ਇਕਾਦਸ਼ੀ ਬ੍ਰਤਦੀ ਕਥਾਕਰਦਾ ਤੁਸੀਂ ਭੰਗਪਾਇਆ ਲੋਕੀ
 ਦੂਰ ਹੋਗਈ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿਰ ਕੀਤਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਕੇ ਰੋਣਕ ਫੁਟ
 ਮੇਰੀ ਬੂਰੇਬੂਰ ਹੋਗਈ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਇਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਾਡਾ ਜੀ ਦੇ

(੬੫)

ਕਾਦਸੀ ਅਗੇ ਮਜ਼ੂਰ ਹੋਗਈ । ਇਹੋ ਸੁਣੀਸੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਗੱਲ ਮੂੰਹੋਂ
ਲੋਕੀ ਨਾਲ ਪੰਡੇ ਘੁਰੇ ਘੁਰੇ ਹੋਗਈ । ਬਾਬੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਸਾਥੀਆਂ
ਨੂੰ ਢੋਲਕਛੈ ਟਿਆਂ ਵੀ ਸੁਰ ਪੂਰ ਹੋਗਈ । ਨਾਮ ਧਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਂਗ
ਸ਼ਬਦ ਪੜਿਆ ਮਸਤੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਤਾਂਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਗਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ ਸੁਨਕੇ ਸਰਬ ਲੋਕੀ ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਹੋਗਈ ॥

ਰਾਗ ਟੋਡੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੪੦ ਸਾਲ

ਕੋਈ ਬੋਲੈ ਨਿਰਵਾ ਕੋਈ ਬੋਲੈ ਦੂਰ ॥ ਜਥਕੀ ਮਾਛੁਲੀ ਚਰੇ ਖਜੂਰ ॥੧॥ ਕਾਂਇ ਰੇ ਬਕ ਬਾਦਲਾਇਓ ॥
ਜਿਨਹ ਰਿਪਾਇਓ ਤਿਨਹਿ ਛਪਾਇਓ ॥੨॥ ਪੰਡਿਤੁ ਹੋਇ ਕੈ ਬੇਦ ਬਖਾਨੈ ॥ ਮੂਰਖ ਨਾਮ ਦੇਉ ਫਾਮਹਿ
ਜਾਨੈ ॥੨॥੧॥੧੭੦॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਭ ॥ ਟੋਡੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਸੁਣ ਪੰਡਤਾ ਜੇ
ਕੋਈ ਰੱਬ ਨੇੜੇ ਕਹੇ ਕੋਈ ਕਹੇ ਦੂਰ ਹੈ । ਜਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ
ਮੱਛੀ ਇਕ ਜਾਨ ਬਰ ਭਲਾ ਕਿਸੇ ਦੇਖੀ ਚੜੀ ਉੱਪਰ ਖਜੂਰ ਹੈ ।
ਕਾਹੇ ਬਕਾਬਾਦ ਕਰੇ ਮੂਰਖੇ ਬਗੜ ਐਵੇਂ ਜੀ ਨੇ ਹਰਿ ਪਾਇਆ
ਤੇ ਛਪਾਇਆ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ । ਹੋਇਕੇ ਤੇ ਪੰਡਤ ਬਖਾਣਦਾ ਹੈ ਵੇਦਾਂ
ਤਾਂਈ ਜਪੇ ਨਾ ਤੂੰ ਨਾਮ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਏਕ ਸੂਰ ਹੈ । ਅਨਪੜਾ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਮੂਰਖ ਅਲਾਪਦੇ ਹੋ ਮੇਰਾ ਮਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਵਿਚ ਭਰਾ ਭਰ ਹੈ
॥੧੭੧॥ ਬੈਂਤ ॥ ਜਦੋਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਇਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਲੱਖੀ
ਪੀਂ ਦੇ ਬਦਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੋਕੇ । ਆਖੇ ਦੇਖੇ ਲੋਕੇ ਕਲੂ ਕਾਲਾਇਆ
ਭੁਲਾ ਫਿਰੇ ਐਵੇਂ ਸਾਫਾ ਜੱਗ ਲੋਕੇ । ਨੀਮੇਂ ਬਦਨ ਦੇ ਆਣ
ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਖੰਧੇ ਢਲ ਗਿਆ ਹੈ ਸਾਫਾ ਬੱਗ ਲੋਕੇ । ਭਗਤ
ਨਾਲ ਜਾਤਾਂ ਨੀਮ ਹੋਰ ਮਿਲੀਆਂ ਭਜਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬੈਠ ਅਲੱਗ
ਲੋਕੇ । ਕੋਈ ਬਦਤ ਇਕਾਦ ਸੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਆਖਣ ਇਕ ਹੈ
ਰਾਮ ਸਰਬੱਗ ਲੋਕੇ । ਗਤੀ ਇਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਤਾਂ ਹਉਗੀ ਜੇ ਕਹਿਣ
ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਤਾਂਈ ਠੱਗ ਲੋਕੇ । ਪੰਡਾ ਭੁੜਕ ਚੁਕਾ ਮਹਾਰਾਜ ਬੋਲੇ
ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਚ ਪਰਤੱਗ ਲੋਕੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਛੱਟੀ ਲਾਹੀ

ਕਾਦਸੀ ਦੀ ਵਿਚੇ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜੱਗ ਲੋਕੇ ॥ ੧੭੨ ॥

ਗਾਗ ਟੋਡੀ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੨੦ ਸਾਲ
ਕਉਨਕੋਕਲੰਕਰਹਿਓਰਾਮਨਾਮੁਲੰਤਹੀ ॥ ਪਤਿਤਪਵਿਤਭਏਰਾਮੁਕਹਤਹੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਰਾਮਸੰਗਨਾਮਦੇਵਜਨਕਉਪਤੁਗਿਆਆਈ ॥ ਏਕਾਦਸੀਬਰਤੁਰਹੈਕਾਹੋਕਉਤੀਰਥਜਾਂਈ ॥੧॥
ਭਨਤਿਨਾਮਦੇਉਸੁਕ੍ਰਿਤਸੁਮਤਿਭਏ ॥ ਗੁਰਮਤਿਰਾਮਕਹਿਕੋਕੋਨਬੈਕੰਠਗਏ ॥ ੨ ॥੧॥ ੧੭੩ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਟੋਡੀ ਗਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਮ
ਣਾਂ ਦੇ ਤਾਂਈ ਇਹੋ ਆਖਸਮਝਾਈਏ । ਕਿਸਨੂੰ ਕਲੰਕ ਰਹੇ ਰਾਮ
ਨਾਮ ਜਪੇ ਜੇੜਾ ਪਾਪੀਵੀ ਪਵਿਤ੍ਰਹੋਇ ਰਾਮਨਾਮ ਗਾਈਏ । ਕਹੇ
ਨਾਮਦੇਵ ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਤੇ ਪਰਤੀਤ ਆਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ
ਹੋਰਨਾਧਿਆਈਏ । ਇਕਾਦਸੀ ਬਰਤਸਾਨੂੰ ਰੱਖਨਵੀ ਲੋੜਨਾਹੀ
ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਭਾਈ ਕਾਂਹਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਈਏ ॥ ਕਃ ॥ ਬਰਤਾਂ
ਤੇ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਸਿਆਪਾ ਅਸੀਂ ਛਡਿਆ ਹੈ ਇਕ ਮਨ ਹੋਇ ਜਸ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਗਾਈਏ । ਕਹੇਨਾਮਦੇਵ ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਨਾਲ ਮੱਤ ਸਾਡੀ ਚੰਗੀ ਏਹਨੂੰ ਚੰਗੇ ਪਾਸੇ ਲਾਈਏ । ਗੁਰੂ ਮੈਨੂੰ
ਮਿਲਿਆਜਾਪਦੋਸਿਆਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਬਹਿ
ਦੇ ਉਠਦੇ ਜਪਾਈਏ । ਰਾਤਦਿਨੇ ਜਾਪ ਜੇਹੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾਜਪੇ
ਭਾਈ ਕਉਣਨੀ ਬੈਕੰਠਗਿਆ ਗਾਇਸਾਰੇਗਾਈਏ ॥ ਬੈਤ ॥
ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਦਾ ਐਸਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਹੋਇਆ ਅਕਲ ਦੇ ਵਿਚਸੀ
ਗੁੰਮ ਪੰਡਾ । ਪਰਸੈ ਪੋਪਨੇ ਮੋਨਸੀ ਧਾਰ ਲੀੜਾ ਅਗੇ ਪਾਂਵਦਾਸੀ
ਰੋਜ ਧੁੰਮ ਪੰਡਾ । ਹੋ ਗਿਆ ਨਿਰੁਤਸੀ ਬੋਭਿਆਨਾ ਖਾਇ ਗਿਆ
ਸਰਮਿੰਦਗੀ ਹੁੰਮ ਪੰਡਾ । ਕਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਬੈਰ ਰਖਦਾ
ਉੱਠ ਗਿਆ ਘਰਨੂੰ ਨੁਮੋਨੁੰਮਪੰਡਾ ॥ ੧੭੬ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਸੱਤ ਧਰਮਦਾ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਰਹਾ ਸਾਰੇਦੇਸਦੇਤਾਂਈ ਸੁਧਾਰਿਆ
ਹੈ । ਜੇੜਾ ਪਾਸਆਵੇ ਸੋ ਮੁਰਾਦਪਾਵੇ ਭਜਨ ਦੱਸਕੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰਿ

ਆ ਹੈ। ਕੀਤੇ ਦੂਰ ਅਧਰਮ ਕੁਕਰਮ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਜਗਦੇ ਵਿਚ
ਪਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਕੀਤੇ ਰਾਖਸੋਂ ਦੇਵਤੇ ਭਗਤਜੀਨੇ ਕਾਗੁ ਹੋਸ ਬਨਾ
ਇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਏਵੇਂ ਉਮਰ ਪਛਾਸ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਹੋਈ ਕੰਮਕ੍ਰਿਤ
ਪਰਵਾਰਦਾਸਾਰਿਆ ਹੈ। ਚੋਹਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂਤਾਂਈ ਬਿਆਹਿਦਿੱਤਾ ਬੀਬੀ
ਸਹਿਬਦਾਕਾਜਸਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਫੇਰਕਰੀ ਸੁਨਿਆਸਾਦੀ ਖਾਸਬਿਤੀ
ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਸਰੂਪਨੂੰ ਧਾਰਿਆ ਹੈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਪੰਮੇ ਬਹੁਤ ਬੈਰ
ਕਰਦੇ ਬਾਬੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਾਰਖਲਾਰਿਆ ਹੈ ॥ ੧੭੭ ॥ ਤਥਾ ॥
ਬਹੁਤ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਚਿੱਤਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਮੂੰਹੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਉਚਾ
ਰਦੇਨੇ। ਸਾਗਰ ਸਾਂਤਵੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਕੁਝਨਾ ਚਿੱਤ ਸ਼ਾਨਤੀ
ਸ਼ਾਨਤੀ ਧਾਰਦੇਨੇ। ਰਾਹਿ ਪਉਣਬੈਕੁੰਠਦੇ ਸਰਬਤਾਂਈ ਜੇੜਾ ਮਿ
ਲੇ ਸੋ ਪਾਰ ਉਤਾਰਦੇਨੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਰਹਿੰਦੇ ਵਿਚ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਦੇ
ਕੰਢੇ ਲਉਣ ਸਭਨੂੰ ਫੜਕੇ ਪਾਰਦੇਨੇ ॥ ੧੭੮ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਪਰਸੇ ਬਾਮਣਦਾ ਚੱਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਇਕ ਰੋਜ ਮਹਾਂਰਾਜ ਖੁਸ਼ੀਸੇਤੀ ਚਲੇ ਆਂਵਦੇ ਵਿਚ ਬਜਾਰਪਿਆ
ਰੇ। ਅਗੋਂ ਓਹੀ ਬਾਂਮਣ ਪਰਸਾ ਆਣ ਮਿਲਿਆ ਜੇੜਾ ਕਰਦਾਸੀ
ਕਥਾ ਉਚਾਰਪਿਆਰੇ। ਧਨਵਿੱਦਿਆਨੇ ਅੰਨਾ ਠੀਕਕੀਤਾ ਭਰਿ
ਆ ਵਿਚਓਏਸਹੋਕਾਰਪਿਆਰੇ। ਕਥਾ ਕਰਦਾਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕਾਦ
ਸ਼ੀ ਦੀ ਬਾਬੇਕੀਤਾ ਸਰਮਿੰਦਾ ਮੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਓਨੂੰ ਰਸਕ ਓਹੋ
ਬਦਲਾ ਲੈਣਦਾਸੀ ਤਾੜੇ ਬਾਬੇਨੂੰ ਵਿਚ ਬਜਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬਾ
ਖੜਾ ਬਜਾਰਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੋ ਬਾਂਮਣ ਵਾਰਵਾਰਪਿਆਰੇ।
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਤੋਗ ਕਰਦਾ ਜਿਥੇ ਮਿਲੇ ਦੇਵੇ ਮੈਨੂੰ ਹਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਰਮਿੰਦਾ ਤੂੰ ਕਰੇਂ ਮੈਨੂੰ ਮੈਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਬਹੁਤਲਚਾਰਪਿਆਰੇ। ਤੇਰੇ ਵਡੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰਪੂਜਦਸੇ ਹੋਸਨ ਸਰਬ
ਮੇਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰਪਿਆਰੇ। ਤੂੰ ਡਾਂ ਜਗਾਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਹਾਜ ਕਰਦਾ

(੬੬)

ਸਾਡੀ ਪੋਲਨੂੰ ਦੇਵੇਂ ਉਘਾਰਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇ ਨਾਲਪੰਡਾ ਬੱਧਘਟ
ਬੋਲੇ ਫਹਿਆ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਝਖ ਮਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬਾ ਵਿਚ
ਪਰੇਮਦੇ ਮਸਤ ਹੋਇਆ ਜਪੇ ਜਾਪ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਐਸੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਮੂਲ ਕਰਿਆ ਬੋਲੇ ਸਾਂਤ
ਭਰਪੂਰ ਭੰਡਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਪੰਡਤ ਧੰਨ ਤੂੰ ਹੈਂ ਧੰਨ ਚਰਨ
ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਵਡੇ ਪੂਜਣਮੈਂ ਵਲਿਹਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਐਸੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਦੇ
ਭਰੇ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਹੋਇ ਲੋਕ ਹੋਰਾਨ ਅਪਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਲੋਕ
ਉਪਮਾਬ ਬੇਦੀਕਰਨਲੱਗੇ ਧੰਨਧੰਨ ਆਖਣਮੂੰਹੋਂ ਟਾਰਪਿਆਰੇ।
ਪਰਸਾ ਖੁਸ਼ੀਦੇ ਵਿਚ ਹੰਕਾਰ ਭਰਿਆ ਘਰਆਪਣੇਗਿਆਸਧਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਭਰਿਆ ਵਿਚ
ਗੁਮਾਨਹੰਕਾਰਪਿਆਰੇ। ਆਖੇ ਜਿੱਤਿਆਮੈਂ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੂੰ ਮੇਰੇ
ਭਗਤਵੀ ਗਿਆਰੇ ਹਾਰਪਿਆਰੇ। ਓਹਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀਨੇ ਸਾਰੀ ਬਾਤ
ਸਮਝੀ ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਦੀਬਚਨ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਸ਼ਾਂਤੀਪਤੀਜੀ ਕਰੋ
ਅਭਿਆਨ ਛੱਡੇ ਕਰੋ ਦੂਰ ਹੰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਪਿਆਰੇ। ਓਸ ਦੀਨ
ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣਾ ਕੀ ਤੈਨੂੰ ਪਤੀਜੀ ਕੁਝ ਨਾ ਸਾਰ ਪਿਆਰੇ।
ਤੂੰਤਾਂ ਵਿੱਦਿਆਵਿਚਹੰਕਾਰ ਭਰਿਆ ਹਿਰਦਾ ਸੱਕੇ ਨਾ ਕੁਝ ਸਹਾ
ਰ ਪਿਆਰੇ। ਐਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੈਰ ਕਰਨਾ ਸਿਰ ਆਪਣੇ
ਪਾਉਣੀਛਾਰਪਿਆਰੇ। ਕਿਤੇ ਸੁਤੇ ਸਿੱਧੇ ਮੂੰਹੋਂ ਬਚਨਕਰਦੇ ਬੇੜਾ
ਗਰਕ ਕਰਸਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਿਤੇਸਾਨੂੰਨਾ ਗਰਕ ਕਰ
ਵਾਇ ਦੇਵੀਂ ਸੰਤਸਰਨ ਪੈਜਾ ਸਿੱਧਾਸਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇਸਾਹਿਬ
ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਕ ਬਾਮਣੀ ਸੀ ਸਾਰਾ ਜਾਣਦੀ ਕਾਵਮੁਦਾਰਪਿਆਰੇ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੰਕਾਰ ਸੀ ਦੂਰ ਹੋਇਆ ਪਰਸਾ ਹੋਗਿਆਸੀ ਠੰਢਾ
ਠਾਰਪਿਆਰੇ॥੧੭੯॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਮਣ ਬਾਮਣੀਤੋਂ ਉਪਦੇਸ਼
ਸੁਣਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਚ ਆਮਦਾ ਜੇ। ਸੁਣੀ ਉਪਮਾ ਸੀ

ਜਦੋਂ ਭਗਤ ਜੀਦੀ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਛਤਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਮਨੋ ਦੂਰ
ਅਭਿਮਾਨ ਹੰਕਾਰ ਹੋਇਆ ਮਨੁ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਲਾਣਤ ਪਾਂਮਦਾਜੇ ।
ਨਿਮਿਰਤ ਬਚਨ ਬਾਬੇ ਬਾਲੋ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਉਠਾ ਕੰਬ ਅੱਖਾਂ
ਨੀਰ ਅਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਆਖਰਕਾਰ ਪੰਡਤ ਹੋਰੀ ਘਰੋਂ ਤੁਰਕੇ ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀਦੇ ਪਾਸ ਜਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਪਲਾ ਪਾਏ ਗੱਲ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ
ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉਪਰ ਜਾ ਸੀਸ ਟਕਾਂ ਪਵਾਜੇ । ਰੋਇ ਰੋਇ ਬੇਅਕਲ
ਤਾ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਕੇ ਆਪ ਸੁਣਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਬਖਸ਼
ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਤੁਸੀਂ ਉਚਹੋਂ ਜੀ ਅਸੀਂ ਨੀਚ ਤੋਂ ਨੀਚ ਅਲਾਂਮਦਾ
ਜੇ । ਸਿਰ ਚੁਕ ਬਾਬੇ ਕਿਹਾ ਪਾਂਡਿਆ ਤੂੰ ਰ ਮੁਨਾਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ
ਧਿਆਂਮਦਾ ਜੇ । ਭਜਨ ਕਰੀਂ ਤੇਨੂੰ ਓਹੋ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਬਾਮਣ ਨਾਮ
ਸੋਤੀ ਚਿੱਤ ਲਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਹੱਥ ਜੋੜ ਬਾਮਣ ਫੇਰ ਅਰਜ ਕੀਤੀ
ਐਸਾ ਕਰੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਤਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਾਤੀ ਅਭਿਮਾਨ
ਟੁਟੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੂਰ ਤਜਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਅਗੇ ਸੁਣੇ ਨਾਂ ਬ ਬਾ ਜੀ
ਸ਼ਬਦ ਤੇਰੇ ਮੈਨੂੰ ਫੂਕ ਅਭਿਮਾਨ ਜਲਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਬਾਂਬਾ ਆਪਖੁਸ਼ੀਹਕੇ ਪੰਡਤਤਾਈਂ ਹੋਸਬਦਸੁਣਾਮਦਾਜੇ ॥੧੮੦॥

ਰਾਗ ਗੋਂਡ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਹਰਿਹਰਿਕਰਤਮਿਟੇਸ ਭਭਰਮਾ ॥ ਹਰਿਕੋਨਾਮੁਲੇਉਤਮਧਰਮਾ ॥ ਹਰਿਹਰਿਕਰਤਜਾਤਿਕੁਲ
ਹਰੀ ॥ ਸੋਹਰਿਅੰਧੁਲੇਕੀਲਾਕਰੀ ॥ ੧ ॥ ਹਰਏਨਮਸਤੇਹਰਏਨਮਹ ॥ ਹਰਿਹਰਿਕਰਤਨਹੀ
ਦੁਖਜਮਹ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿਹਰਨਾਖਸਹਰੇਪਰਾਨ ॥ ਅਜੈਮਲਕੀਓਬੈਠਹਿਥਾਨ ॥
ਸੁਆਪੜਾਵਤਗਨਭਾਤਰੀ ॥ ਸੋਹਰਿਨੈਨਹੁਕੀਪੂਤਰੀ ॥ ੨ ॥ ਹਰਿਹਰਿਕਰਤਪੂਤਨਾਤਰੀ ॥ ਬਾਲ
ਘਾਤਨੀਕਪਟਹਿਭਰੀ ॥ ਸਿਮਰਨਦ੍ਰੋਪਦਸੁਤਉਧਰੀ ॥ ਗਉਤਮਸਤੀਸਿਲਾਨਿਸਤਰੀ ॥ ੩ ॥
ਕੇਸੀਕੰਸਮਥਨਜਿਨਕੀਆ ॥ ਜੀਅਦਾਨਕਾਲੀਕਉਦੀਆ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈਨਾਮਾਐਸੋਰੀ ॥ ਜਾਸੁ
ਜਪਤਭੈਅਪਦਾਟਰੀ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੧੮੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਗੋਂਡ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਂਗ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਪੰਡਤਾਂ ਦੀ ਕੁਫਰੀ ਦਾ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਮਰਮ ਹੈ । ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਰ
ਦਿਆਂ ਭਰਮ ਸਭ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਉਚਾ ਸਭ ਤੋਂ

ਧਰਮ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਾਪ ਨੀਚ ਉਚ ਚੌਮਦਾ ਹੈ ਉਚੀ
ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਵਾਲਾ ਚਕਦਾ ਭਰਮ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਮੇਰਾ
ਅੰਧਲੇ ਦਾ ਸੋਟੜਾ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਮੇਰਾ ਪੂਰਨ ਕਰਮ
ਹੈ ॥ ੧੮੨ ॥ ਕਃ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਤਾਂਈਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੈ ਨਮਸ
ਕਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਪੇ ਤੇ ਦੁਖ ਜਮਦੂਰ ਤਾੜਿਆ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ
ਆਣ ਹਰਨਾਮਸ ਦੀ ਜਾਨ ਕੱਢੀ ਅਜਾਮਲ ਤਾਂਈਂ ਹੈ ਬੈਕੁੰਠ
ਵਿਚ ਵਾੜਿਆ। ਤੋਤੇ ਨੂੰ ਪੜਾਵੇਦੀ ਹੈ ਗਨਕਾ ਜਰੂਰ ਤਰੀ ਨੀਚ
ਉਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਪੜਦਾ ਉਘਾੜਿਆ। ਐਸਾ ਹਰਨਾਮ ਮੇਰੇ
ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਪੂਤਲੀ ਹੈ ਅਖਾਂ ਵਿਚ ਰਹੀਂ ਤੂੰ ਸੱਜਣ ਮੇਰੇ ਲੜਿਆ॥
੧੮੩ ॥ ਕਃ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪ ਪੂਤਨਾਤਰੀ ਹੈ ਭਾਈ
ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਹੈ ਸੀਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੀ। ਕਰੇ ਜੀਵ ਘਾਤ ਤੇ
ਕਪਟ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਭਗਤੀ ਹੈ
ਤਾਰਦੀ। ਰਾਜੇ ਦੀ ਜੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਦੋਪਤੀ ਵੀ ਭਰੀ ਭਾਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦੀ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ਉਤਾਰਦੀ। ਗੋਤਮਰਿਖੀ ਦੀ ਸਤੀਇਸਤ੍ਰੀ
ਉਤਾਰੀ ਪਾਰ ਸਿਲਾ ਰੂਪ ਹੋਈ ਜੇ ਸਰਾਪ ਦੇਹੈ ਭਾਰਦੀ॥ ੧੮੪॥

ਕਃ ॥ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੰਸ ਕੇਸੋਂ ਫੜ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਐਸਾ
ਜੋਰਾਵਰ ਸਚਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਪਾਰ ਹੈ। ਕਾਲੀ ਨਾਗ ਤਾਂਈਂ ਫੇਰ
ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੀਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਕਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਐਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਤਾਰ
ਹੈ। ਜੀਦਾ ਨਾਮ ਜਪੇ ਤੇ ਅਪਦਾ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਸਿਮਰੇ ਅਕਾਲ
ਜੇੜਾ ਸਾਰੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਹੈ। ਸੁਣ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਪੰਡਾ ਸੰਵਕ
ਜਰੂਰ ਹੋਇਆ ਗਿਆ ਫੇਰ ਘਰੀਂ ਜਾਪ ਕਰੇ ਕਰਤਾਰ ਹੈ॥ ੧੮੫॥

ਮੈਹਿਰਾਸਟਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਸਤਤ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਬੰਤ ॥ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਮੈਹਿਰਾਸਟਰ ਮੁਲਖ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ ਭਗਤ
ਜੀ ਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬੰਡਾ ਝੁਲਿਆ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਪ ਮੁਕਾ

ਚਲੀ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸੱਚੀ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਹੋਏ ਮਹਾਂ
 ਰਾਜ ਜੀਦੇ ਸਚੇ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਇਆ ਓਜਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਮਹਾਰਾਜ
 ਜੀ ਜਿਧਰ ਨੂੰ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ ਲੋਕ ਉਠ ਕਰਦੇ ਨਮਸਕਾਰ ਪਿਆਰੇ।
 ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਜਸ ਹੋਵੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਦਾ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸੜਨ
 ਦੇਖੀ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਸਿੱਖ ਕਈ ਹੋਇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਦੇ
 ਬਾਮਣ ਬਾਣੀਏ ਬੇਸੁਮਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਤਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਮਣਾ
 ਭਜਨ ਪੁਛੇ ਬਣ ਗਏ ਚੰਗੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਈਆਂ ਸ਼ਰਨ
 ਪੈਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਪੁਛੇ ਕਈਆਂ ਛਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਿਆ
 ਰੇ। ਕਈ ਜਾਣਦੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪੂਰਾ ਕਈਕਰਨ ਬਾਮਣਨਮਸ
 ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਈ ਬਰਖਲਾਫ ਅਨੇਕ ਬਾਮਣ ਕਈ ਕਰਨ
 ਬੰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਈ ਭਰੇ ਅਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ
 ਬਾਮਣ ਕਈ ਮਾਰਦੇ ਫਿਰਨ ਢਕਾਢ ਪਿਆਰੇ। ਕਈ ਬਾਬੇ ਦੇ
 ਨਾਲ ਨੇ ਬੈਰ ਕਰਦੇ ਕਈ ਪਾਉਣ ਰੋਲਾ ਨਿੰਦਾ ਟਾਰ ਪਿਆਰੇ।
 ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਵਰੋਧ ਏਹ ਕਾਸਤੇ ਸੀ ਇਹੋ ਦਸਦਾ ਦਾਸ ਨਿਤਾਰ
 ਪਿਆਰੇ ॥ ੧੮੬ ॥

ਬਾਬਾ ਜੀ ਐਸਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਵਾਸੀ ਸਾਲ ੫੦

ਬਾਬਾ ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨ ਦਾ ਕਰੇ ਖੰਡਣ ਦੂਜੀ ਜੜ ਪਖੰਡ ਦੀ
 ਪਟਦਾ ਸੀ। ਸਾਲਗਰਾਮ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗ ਤੇ ਸਣੇ ਤੁਲਸੀ ਪੱਥਰ
 ਪੂਜਣੇ ਦੀ ਜੜ ਕਟਦਾ ਸੀ। ਵਰਤ ਪੁੰਨਿਓਂ ਕਾਦਸੀ ਮਾਹਿਭੋਲਾ
 ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵਜੀ ਵਿਚੇ ਡੱਟਦਾ ਸੀ। ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਪਰਾਗ
 ਦੀ ਪੋਲ ਸਾਰੀ ਫਲਗੂ ਵਿਚਪਹੋਇ ਨੂੰ ਛਟਦਾ ਸੀ। ਜਗਨਨਾਥ
 ਕਾਂਸ਼ੀ ਕਰਵਤ ਵਾਲੀ ਦਸੇ ਪੋਲ ਤੇ ਚਿਤ ਪਲਟਦਾ ਸੀ। ਐਨੇ
 ਫੰਧਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਬਾਮਨ ਕੁਲ ਬਾਬੇ ਤਾਂਈਂ ਬਟਦਾ
 ਸੀ। ਆਮਦ ਬਹੁਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਬਾਮਣਾ ਦੀ ਦੁਖ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ

ਏਸੇ ਸਟਦਾ ਸੀ । ਹੋਇ ਬੇਰੁਜਗਾਰ ਨਿਫੁਟਕ ਬਾਮਣ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਲਗੇਸਦਾਹੱਟਦਾਸੀ । ਬੰਨੇ ਟੋਲੇ ਅਗਿਆਨੀਆਂਬਾਮਣਾਂਨੇ ਭਗਤ
ਮਿਲੇ ਬਦਲਾ ਲਈਏ ਝਟਦਾ ਸੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਆਖਣ ਭਾਰੀ
ਹਤਕ ਕਰੀਏ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਰਨੇ ਨਹੀਂ ਹਟਦਾ ਸੀ ॥ ੧੮੭ ॥

ਬਾਮਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਬਸ ਕਰੋ ਅਗਿਆਨੀਓਂ ਮਤ ਮੰਦੇ ਪਾਵੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ
ਮਿਸਰ । ਬਦਲਾ ਕੀ ਲੈਣਾ ਤੁਸੀਂ ਭਗਤ ਕੋਲੋਂ ਲਵੋ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਹਾੜ ਮਿਸਰ । ਅੱਗ ਨਾਲ ਟਟੈਣੇ ਦਾ ਵਾਸਤਾਕੀ ਸੂਰਜ
ਨਾਲਕੀਦੀਵੇਦੀਤਾੜਮਿਸਰ । ਸਾਗਰਚਿੜੀਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੁਕਾਉਹੁੰਦਾ
ਤੋੜੀਰਹੀ ਆਪੇ ਕੰਢੇ ਸਾੜ ਮਿਸਰ । ਹੁਣ ਬਸਕਰ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਰੀ
ਬਹੁਤੀ ਨੇਰ ਗਰਦ ਘਮਸਾਨ ਤੜਾੜ ਮਿਸਰ । ਨਿਕਲ ਜਾਣ
ਦੇਵੇ ਅਗਿਆਨ ਵਿਚੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਰੱਬ ਨਾਲੋਂ ਦਿਤੀ ਪਾੜਮਿਸਰ ।
ਭਲਾਚਾਹੇ ਪਖੰਡਨੂੰਛੱਡਦੇਵੇਸਿੱਖਬਣੇਬਾਮਣ ਝਾੜੋਝਾੜ ਮਿਸਰ ।
ਚਰਨੀ ਪੜੇ ਜਾਕੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਕਰੋ ਆਪਉਤੇ ਚੰਗੀ ਬਾੜ
ਮਿਸਰ । ਜੇਕਰ ਕਿਹਾ ਨਾ ਮੰਨੋਤਾਂ ਜਾਦ ਰਖੇ ਰੋਂਦੇ ਫਿਰੋਗੇ ਅੰਤ
ਉਘਾੜ ਮਿਸਰ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕੀਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕੰਮ ਮਾੜੇ ਪਾਇਆ
ਸਰਬਦੇ ਨਾਲ ਬਿਗਾੜ ਮਿਸਰ ॥ ੧੮੮ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਔਵਿਆ ਨਾਗਨਾਥ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਹੁਰਾ ਫਿਰਨਾ ਭਾਰੀ ਸੰਬਾਵ ਹੋਕੇ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦
ਪੰਡਰਪੁਰੀ ਨਾਗਰਹੋਸੀਭਗਤਜੀਦਾ ਉਥੇ ਕਢਦੇਸੀ ਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ
ਸੰਤੋ । ਉਥੋਂ ਦੂਰਥੋੜੀ ਇਕ ਪਿੰਡ ਮੇਲਾ ਹਿੰਦੂਮੱਤਦਾ ਕੱਠਾਅਪਾ
ਰ ਸੰਤੋ । ਔਵਿਆ ਨਾਗਨਾਥ ਸ਼ਹਿਰਦਾ ਨਾਮ ਜਾਣੇ ਮੰਦ ਬਹੁਤ
ਉੰਦ੍ਰ ਠਾਕੁਰਦੁਆਰ ਸੰਤੋ । ਭਾਰੀਕੱਠ ਉਥੇ ਸਾਲੋਸਾਲ ਹੋਵੇ ਲੋਕੀ
ਆਂਵਦੀਬੇਸ਼ੁਮਾਰਸੰਤੋ । ਮੰਦਰ ਉਸਦਾ ਬੂਹਾਜਰੂਰਫਿਰਿਆ ਲੋਕ
ਦੇਖਆਏ ਨਿਹਚਾਧਾਰਸੰਤੋ । ਹੋਈ ਭੀੜ ਬੇਅੰਤਸੀ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ

ਜੁੜਿਆ ਆਦਮੀਕਈਹਜਾਰ ਸੰਤੋ । ਨੇੜੇ ਮੰਦ੍ਰੇ ਬਾਮਣ ਸੇ ਦੂਰ
 ਤਾਂਈ ਪਿੱਛੇ ਹੋਰਜਾਤਾਂਡਾਰੋਡਾਰਸੰਤੋ । ਬਾਮਣਕਰਨ ਪੂਜਾਬੀਠ
 ਲਪੱਥਰ ਮੂਰਤ ਨਾਮਦੇਵਡਿੱਠੋਕਾਰੋਵਾਰਸੰਤੋ । ਕਾਲਾਸਿੰਘਏਦ
 ਰਏਹੋਕਾਰਹੁੰਦੀ ਓਦਰ ਭਗਤ ਆਵੇ ਹੋਕੇਤਿਆਰਸੰਤੋ ॥੧੮੯॥
 ਭਥਾ ॥ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਫੇਰ ਸਲਾਹਿ ਕੀਤੀ ਮੋਲਾ ਦੇਖਣੇ ਅਸੀ
 ਵੀਜਾਈਏਜੀ । ਜੇੜਾਹੁਕਮਅਕਾਲਦੇਵਲੋ'ਸਾਨੂੰਸੱਤ ਧਰਮ ਉਪ
 ਦੇਸ਼ਦੜਾਈਏਜੀ । ਸਿੱਖ ਸਾਥੀਵੀ ਪਾਸਬੁਲਾਇਲੀਤੋ ਔਵਿਆ
 ਨਾਗਨਾਥਮੇਲੇਧਾਈਏਜੀ । ਮੰਦ੍ਰ ਠਾਕਰਾਂਦਾ ਮੋਲਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ
 ਓਥੇ ਜਾਇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਈਏ ਜੀ । ਢੋਲਕ ਨਾਲ ਛੈਣੇ ਲੈਕੇ
 ਤੁਰੇ ਮੋਲੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਗਏ ਸ਼ਬਦਗਾਈਏਜੀ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬੇ
 ਸਣੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਪੁਛਦੇ ਸਾਜ ਬਜਾਈਏ ਜੀ ॥ ੧੯੦ ॥
 ਭਥਾ ॥ ਬਾਬੇ ਸਾਜ ਬਜਾਉਣਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸਿੱਖ ਸੁਰਾਂਤੇ
 ਤਾਲਾਂਨੂੰ ਬੂਜਦੇ ਜੀ । ਬੱਜੀ ਢੋਲਕੀ ਹੱਲੇਦਾ ਸ਼ਬਦਪੜਿਆ ਨਾਮ
 ਧਾਰੀਆਂਦੇ ਮਾਂਗੂ ਲੂਜਦੇਜੀ । ਬਾਬੇ ਬਾਮਣਾਂਦੀ ਦੇਖੀ ਕਾਰਧਾਰੀ
 ਬੀਠਲਪੱਥਰਦੀਮੂਰਤੀ ਪੂਜਦੇਜੀ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬੇਫੇਰਸ਼ਬਦ
 ਪੜਿਆ ਲੋਕ ਸੱਤਆਸੱਤਨੂੰ ਸੂਜਦੇਜੀ ॥ ੧੯੧ ॥

ਰਾਗ ਆਸਾ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਆਨੀਲੋਕੰਭਰਾਈਭੋਉਦਕਠਾਕੁਰਕਉਇਸ਼ਨਾਨਕਰਉ ॥ ਬਇਆਲੀਸਭਖਜੀਜਲਮਹਿ
 ਹੋਤੇਬੀਠਲੁਭੈਲਾਕਾਇਕਰਉ ॥ ੧ ॥ ਜਤ੍ਨਜਾਉਤਤਬੀਠਲੁਭੈਲਾ ॥ ਮਹਾਅਨੰਦਕਰੇਸਦਕੇਲਾ ॥
 ੧ ॥ ਰਹਉ ॥ ਆਨੀਲੋਕੁਲਪਰੋਈਲੇਮਾਲਾਠਾਕੁਰਕੀਹਉਪੂਜਕਰਉ ॥ ਪਹਿਲੇਬਾਸਲਈਹੈ
 ਭਵਰਹਬੀਠਲੁਭੈਲਾਕਾਇਕਰਉ ॥ ੨ ॥ ਆਨੀਲੋਦੁਧਰੀਧਾਈਲੇਖੀਰੰਠਾਕੁਰਕਉਨੈਵੇਦੁਕਰਉ ॥
 ਪਹਿਲੇਦੁਧੰਬਿਟਾਰਿਓਬਫਰੈਬੀਠਲੁਭੈਲਾਕਾਇਕਰਉ ॥ ੩ ॥ ਈਭੈਬੀਠਲੁਭੈਬੀਠਲੁਬੀਠਲ
 ਬਿਨੁਸੰਸਾਰੁਨਹੀ ॥ ਬਾਨਬਨੰਤਰਿਨਾਮਾਪ੍ਰਣਵੈਪੁਰਿਰਹਿਓਤੁਸਰਬਮਹੀ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥੧੯੨॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿੱਤੁ ॥ ਆਸਾਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵ ਪੰਡੀ
 ਆਂ ਦੇ ਤਾਂਈ ਆਪ ਆਖਕੇ ਸੁਣਾਉਦੇ । ਠਾਕੁਰਾਂਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ
 ਵਾਲੇ ਸੁਣੋ ਆਮਾਰਿਓਜੀ ਪਾਣੀਦਾ ਜੋ ਘੜਾਤੁਸੀ ਭਰਕੇਲਿਆਂ

ਉਦੇ । ਸੁਚਾਪਾਣੀਵੇਈ ਤੁਸੀਜਾਂਦੇਹੋਪ੍ਰੇਮਨਾਲ ਠਾਕੁਰਾਂਦਾ ਭਾਈ
ਇਸਨਾਨਹੋਕਫਾਂਉਦੇ । ਬਿਆਲੀਲੱਖਜੀਵਜਲਵਿਚਮਰਜਾਂਵਦਾ
ਹੈ ਠਾਕੁਰਾਂਨੂੰ ਸੁਚੇਪਾਣੀਕਿਵੇਹੋ ਨਵਾਂਉਦੇ ॥ ੧੯੩ ॥ ਕਃ ॥
ਜਿੱਥੇ ਵੇਖਾਂਜਾਇਸਾਰੇ ਬੀਠਲ ਨਜਹਆਵੇ ਆਪਹੈ ਅਨੰਦਕਲਾ
ਸਾਰੇਭਰਪੂਰਤਾਂ। ਫੁਲਾਂਦੀਪਰੋਇਮਾਲਾਠਾਕੁਰਾਂਦੇਗਲਪਾਵੇਪਹਿ
ਲਾਂ ਭਉਰੇਜੂਠੇ ਫੁਲਕਰੇਨੇਜਰੂਰਤਾਂ। ਠਾਕੁਰਾਂਦੇ ਕਿੰ ਕੰਮ ਵਿਚ
ਨਹੀਂ ਆਂਵਦੇਨੇ ਵਾਸਲਈਭਉਰੇਭਾਫੀਪਈਹੈ ਕਸੂਰਤਾਂ। ਚੋਇ
ਕੇ ਤੇ ਦੁਧ ਰਿੰਨ ਖੀਰਨੂੰਲਗਾਵੇਭੋਗਪਹਿਲੇਦਧਵਛਰੇਨੇਪੀਤਾਹੈ
ਬਟੂਰਤਾਂ। ਬੀਠਲਦੇ ਦੁਧਭਾਈ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਆਂਵਦਾਨਾ ਜੂਠਾਕਰ
ਗਿਆਵੱਛਾਗਉਦੇਹਜੂਰਤਾਂ। ਏਥੇਓਥੇਸਾਰੇਇਕਵਾਹਿਗੁਰੂਬਿਆ
ਪਦਾਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂਤੇ ਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰਹੋਵੇਚੂਰਤਾਂ। ਥਾਨਤੇਥਨੰਤਜੇ
ਜਲਾਂਬਲਾਂਵਿਚਸਾਰੇਕਹੇਨਾਮਦੇਵਪੂਰਹਿਆਨੇੜੇਦੂਰਤਾਂ੧੯੪

ਬਾਬੇ ਦਾ ਸਬਦ ਸੁਣਕੇ ਬਾਮਣਾ ਨੇ ਘਬਰਾਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਸਾਜਾਂਨਾਲਜਾਂ ਬਾਬੇਨੇਸਬਦ ਪੜਿਆ ਸਾਰੇਮੋਲੇਦਾ ਚਿੱਤ ਪਲੱਟ
ਦਿੱਤਾ। ਕੰਨੀ ਬਾਮਣਾਂ। ਨੀਅਵਾਜਸਾਰੀਸਾਡੇਮੂਲਪਖੰਡਦਾਪੱਟ
ਦਿੱਤਾ। ਤੱਪਤੱਪਕੇ ਲੋਹੇਦੇ ਹੋਇਪਿੰਨੇ ਸਾਡਾਜੀਉਂਦਿਆਂਦਾ ਗਲ
ਕੱਟਦਿੱਤਾ। ਪਕੜਲਵੇਤੇ ਰੋਕਲਓਭਗਤਤਾਂਈ ਇਹੋਸਾਰਿਆਨੂੰ
ਚਾੜਵੱਟਦਿੱਤਾ। ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਦੇਸੱਖਕਈਓਥੇ ਉਨਾਂ ਬਾਮਣਾਂਨੂੰ
ਮੋੜਝੱਟਦਿੱਤਾ। ਖਬਰਵਾਰਨਾ ਬਾਬੇਨੂੰਹਥਲੋਂਣਾ ਗੱਲਾਂਕਰੇ ਇਹ
ਸਰਬ ਉਲੱਟਦਿੱਤਾ। ਸਮਝ ਗਏ ਬਾਮਣ ਫੇਰ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਬਾਬੇ
ਬਹੁਤਬਗਾੜਹੈ ਜੱਟਦਿੱਤਾ। ਹੱਡੀਬੋਡੀਵੀ ਸਾਡੀ ਨ ਨਜਹਆਉ
ਚਿੱਤ ਬਾਮਣਾਂ ਫੇਰ ਨਿਘੱਟ ਦਿੱਤਾ ॥ ੧੯੫ ॥

ਜਵਾਬ ਬਾਮਣਾ ਦਾ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨਾਲ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਕੱਠੇ ਬਾਮਣਾ ਹੋਇ ਸਲਾਹਿ ਕੀਤੀ ਕਰਨੀ ਆਪਾਨੇ ਬੈਸ ਜਰੂਰ

ਆਹਾ । ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਆਏ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸਾਰੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹੀ ਕਾਰਗਮਰੂਰ
ਆਹਾ । ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਖੜੇ ਬੈਠੇ ਬਾਮਣਾਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਬਾਮਣ ਹੋਵੋ
ਦੁਰ ਆਹਾ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੁਈਆਂ ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਓ ਬਾਮਣ ਬਾਬੇ
ਨੂੰ ਆਖ ਦੇ ਘੁਰ ਆਹਾ ॥ ੧੯੬ ॥

ਜਵਾਬ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਬਾਮਣਾ ਨਾਲ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਸਮਝ ਜਾਓ ਅਗਿਆਨੀਓਂ ਮੂਰਖੋ ਓਇ ਚਿੱਤ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਲਵੋ
ਚਾੜ ਮਿਸਰ । ਤੁਸੀਂ ਮੰਨਿਆਂ ਰੱਬ ਹੈ ਬਾਮਣਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਚਾੜ ਮਿਸਰ । ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਸਿਸਟ ਕੀਤੀ ਤੁਸੀਂ
ਪਾਂਵ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬਗਾੜ ਮਿਸਰ । ਪਾਣੀ ਪੈਣ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਸਰਬ ਤਾਂਈ
ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੂੰ ਅੱਖਾਂ ਉਘਾੜ ਮਿਸਰ । ਭਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਠੇਕਾ ਹੈ
ਬਾਮਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾ ਕਰੇ ਤੂੰ ਤਾੜ ਮਿਸਰ । ਤੁਸੀਂ ਕਹੋ ਬਾਮਣ
ਕਿਸਤਰਾਂ ਬਣਦੇ ਭਜਨ ਵਿਦਿਆ ਦਿਤੀ ਹੈ ਸਾੜ ਮਿਸਰ । ਜੰਮੇ
ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਘਰ ਬਣੇ ਬਾਮਣ ਬੁਹਾਡੇ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਇਹੋ ਤਾੜ ਮਿਸਰ ।
ਜੀ ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਤੁਰਕ ਜਾ ਕੇ ਕਰੋ ਜਾਇ ਮਸੀਤਾਂ ਦੀ ਵਾੜ ਮਿਸ
ਰ । ਸੀਵੇ ਜੁਤੀਆਂ ਚੰਮ ਦੀ ਕਰੋ ਕਾਰੀ ਬਾਮਣ ਕਹੋ ਖਾਂ ਕੀ ਬਗਾੜ
ਮਿਸਰ । ਦੂਜਾ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਨੀ ਮੀਂ ਜਾਤ ਵਾਲਾ ਪੜੇ ਵੇਦ ਚਾਰੇ ਕੜਾ
ਕਾੜ ਮਿਸਰ । ਨਾਮ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਤੇ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਪੂਜਾ ਪਾਠ
ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਉਘਾੜ ਮਿਸਰ । ਕਹੋ ਓਸਨੂੰ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਦਸੋ ਤੁਸਾਂ
ਦਿੜਾ ਹੈ ਦੇਸ ਬਿਗਾੜ ਮਿਸਰ । ਬਾਮਣ ਚੁਪ ਹੋਏ ਗੁੰਮੇ ਗੁੰਮ ਸਾਰੇ
ਮੂੰਹ ਦੀ ਜਾਣ ਖਾਈ ਪੜਾ ਪਾੜ ਮਿਸਰ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਫੇਰ
ਸਬਦ ਪੜਿਆ ਬਾਮਣ ਚੁਪ ਹੋਏ ਦਿਤੇ ਝਾੜ ਮਿਸਰ ॥ ੧੯੭ ॥

ਗਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਮਾਇਨ ਹੋਤੀ ਬਾਪੁ ਨ ਹੋਤਾ ਕਰਮੁ ਨ ਹੋਤੀ ਕਾਇਆ ॥ ਹਮ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਤੁਮ ਨਹੀਂ ਹੋਤੇ ਕਵਨ ਕਹਾਤੇ ਆ
ਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸ ਹੀ ਕੇਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਤਰ ਵਰ ਪੰ ਖਿਬ ਸੇਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਚੰਦ ਨ ਹੋਤਾ
ਸੂਰ ਨ ਹੋਤਾ ਪਾਨੀ ਪਵਨ ਮਿਲਾਇਆ ॥ ਸਾਂਸ ਤੁਨ ਹੋਤਾ ਬੇਦੁ ਨ ਹੋਤਾ ਕਰਮੁ ਕਹਾਤੇ ਆਇਆ ॥ ੨ ॥
ਬੇਚਰ ਰੂਚਰ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ ॥ ਨਾਮ ਪੂਰਵੈ ਪਰਮਤਤੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਲਖਾ

ਇਆ ॥ ੩ ॥ ੩ ॥ ੧੯੮ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵਪੰਡਿਆਂ
 ਦੇ ਤਾਂਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ
 ਪਿਤਾ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਭਾਈ ਕਰਮਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਨਾਲੇ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਨਾ
 ਕਾਂਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਨਾਲੇ ਤੁਸੀ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਭਾਈ
 ਓਸਵੇਲੇ ਦੱਸੋ ਕੌੜਾ ਜੀਵ ਕਿਥੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਾ ਕਿਸੇ
 ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣਭਾਈ ਜਿਵੇਂ ਡੇਰਾ ਪੰਛੀਆਂ ਬਿਖ ਉਤੇਲਾ
 ਇਆ ਹੈ। ਚੰਦ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਨਾਲੇ ਸੂਰਜ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਨਾ ਸੀ ਪੈਣ ਪਾਣੀ
 ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਨ ਮੇਲਸੀ ਮਲਾਇਆ ਹੈ ॥ ੧੯੮ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ
 ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਨਾਲੇ ਵੇਦ ਵੀ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਓਸ ਵੇਲੇ ਦੱਸੋ ਹੋਸੀ ਕਰਮ
 ਕਿਥੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਖੇਚਰ ਜੋ ਤਾਲੂਏ ਦੇ ਨਾਲ ਜੀਵਾ ਲਾਵਣੀ
 ਹੈ ਭੂਚਰ ਭਰਵੱਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਘੁਮੇ ਜੋ
 ਅਕਾਸ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਗਮਨ ਕਰੇ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਮਾਲਾ ਦਾ ਜੋ ਗਲ
 ਫਾਹਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਐਤਨੇ ਕਰਮ ਕਰੇਂ ਮਿਲੇਵੀ ਨਾ ਰੱਬ ਭਾਈ
 ਗੁਰਪਰਸਾਦਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਣਾਂ ਵੀ ਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ
 ਦੇ ਉਪਰ ਵਿਆਲ ਰੱਬ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੀਂ ਉਹਨੂੰ ਦਸਿਆ ਦਸਾ
 ਇਆ ਹੈ ॥ ੧੯੯ ॥

ਬਾਮਣਾ ਦੇ ਬਲਾਸ ਬਾਬੇ ਨਾਲ

ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਜਦੋਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਰਤੀ ਹੈ ਸਰਬ ਸਰੀਰ
 ਤਾਂਈ। ਬਾਮਣ ਆਖਦੇ ਸਾਡਾ ਨਾਦਾ ਓਲੱਗਾ ਸਾਰੇ ਤੜਫਦੇ ਮੱਛੀ
 ਜਿਉਂ ਨੀਰ ਤਾਂਈ। ਭੈਰੋਂ ਭੂਤ ਜੋਸੀ ਤਲਾ ਲੋਕ ਪੂਜਣ ਕੀਤੇ ਸਾਮਲ
 ਸੇ ਨਾਲ ਅਖੀਰ ਤਾਂਈ। ਓਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਭਟਕ ਉਣ ਖਾਡ
 ਬਾਮਣ ਸੋਚਦੇ ਏਸ ਤਤਬੀਰ ਤਾਂਈ। ਤੁਸੀ ਅਜੁ ਚੰਗਾ ਉਪਦੇਸ਼
 ਕੀਤਾ ਪੰਡੇ ਆਖਦੇ ਨੇ ਸੱਚੇ ਪੀਰ ਤਾਂਈ। ਮੇਲੇ ਓਸ ਉਤੇ ਤੁਸੀ

ਨਿੰਦਿਆਸੀ ਰਾਮਚੰਦ ਤੇ ਸੰਬੁ ਪਖੀਰ ਤਾਂਈ। ਦੇਵੀ ਦੇਉਤਿਆਂ
ਨੂੰ ਤੁਸੀ ਨਿੰਦਿਆਸੀ ਕੀਤੀ ਗਾਤ੍ਰੀਵੀ ਲੀਰੋਲੀਰ ਤਾਂਈ। ਜੱਗ
ਸਣੇ ਨਖੇਧਿਆ ਤੀਰਥਾਂਨੂੰ ਵਿਚ ਰਫ਼ਾਇਆ ਗੰਗਾਦੇਨੀਰਤਾਂਈ।
ਸਾਲਗਰਾਮ ਤੁਲਸੀ ਨਿੰਦੀਕਾਦਸ ਕਿਉਂ ਸਾਂਨੂੰ ਕੋਈਖਵਾਵੇ ਨਾ
ਖੀਰਤਾਂਈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤੁਸੀ' ਕਿਉਂ ਨਿੰਦਦੇ ਹੋ ਸਾਂਨੂੰ ਵਸਿਓ
ਕੋਈ ਨਜੀਰ ਤਾਂਈ ॥ ੨੦੧ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਏ ਬਲਾਸ ਪੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਅਸੀ ਨਾ ਕਰੀ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਆਖ ਸੁਨਾ
ਦਿਤਾ। ਸਭਨੂੰ ਨਜਰ ਇਕੋ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜੀਵਜੰਤ ਜੋ ਰਬ ਬ
ਨਾਇ ਦਿਤਾ। ਓਸ ਮੇਲੇਦੇ ਉਪਰਜੋ ਕਿਹਾ ਭਾਈ ਬੁਹਾਡੇਵਾਸਤੇ
ਸੂ ਸਮਝਾ ਦਿਤਾ। ਜੇੜੇ ਆਦਮੀ ਭੇਜੇਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ
ਤੁਸੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਅਲਾ ਦਿਤਾ। ਤੁਸੀ ਉਨਾਂ ਤਾਂਈ ਰੱਬ
ਮੰਨ ਬੈਠੇ ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਤੁਸੀ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬੁਹਾਡਾ ਦੂਰ
ਅਗਿਆਨਦੇ ਕਰਨਖਾਤ੍ਰ ਅਸੀਂ ਸੱਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੜਾਦਿਤਾ।
ਸਾਂਨੂੰ ਡਰ ਨਾਂਹੀ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਉਚੀ ਸਰਬਦੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਗਾ
ਦਿਤਾ। ਅਸੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭੈ ਦੇਣੀ ਲੈਣੀ ਕਿਸੇਦੀ ਨਹੀ
ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਖੜਕੇ ਬਾਬਾ ਸਬਦ ਪੜਦਾ ਹੁਕਮ
ਸਾਜ ਬਜੈਣ ਦਾ ਲਾ ਦਿਤਾ ॥ ੨੦੨ ॥

ਰਾਗ ਗੋਂਡ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਭੈਰਉਭੂਤਸੀਤਲਾਧਾਵੈ ॥ ਖਰਬਾਹਨਉਹਫਾਰਉਡਾਵੈ ॥ ੧ ॥ ਹਉਤਉਏਕਰਮਦੀਆਲੈਹਉ ॥
ਆਨਦੇਵਬਦਲਾਵਨਿਦੇਹਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿਵਸਿਵਕਰਤੇਜੋਨਰੁਧਿਆਵੈ ॥ ਬਰਦਚਏਡ
ਉਰੁਢਮਕਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ਮਹਾਮਾਈਕੀਪੂਜਾਕਰੈ ॥ ਨਰਸੈਨਾਰਿਹੋਇਅਉਤਰੈ ॥ ੩ ॥ ਤੂਕਰੀ
ਅਤਹੀਆਵਿਭਵਾਨੀ ॥ ਮੁਕਤਿਕੀਬਰੀਆਕਹਾਫਪਾਨੀ ॥ ੪ ॥ ਗੁਰਮਤਿਰਾਮਨਾਮਗੁਮੀਤਾ ॥
ਪ੍ਰਵੇਨਾਮਾਇਉਕਹੋਗੀਤਾ ॥ ੫ ॥ ੨ ॥ ੬ ॥ ੨੦੩ ॥

ਦੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਗੋਂਡਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਪੰਡਿ
ਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਹੈ ਸਬਦ ਤੀਰ ਮਾਰਦਾ। ਜੇੜਾ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਜੋ

ਭੈਰੋਂ ਤਾਂਈ ਪੂਜਦਾ ਹੈ ਓਸਦਾ ਬਾਹਨ ਰੂਪ ਕੁਤੇਦਾ ਹੈ ਧਾਰਦਾ ।
 ਜੇੜਾ ਲੋਕ ਭੂਤਾਂ ਤੇ ਪਰੇਤਾਂ ਤਾਂਈਂ ਸੇਵੇਦਾ ਹੈ ਹੋਇਕੇ ਤੇ ਭੂਤਨਾ
 ਸੁਆਹਿ ਸਿਰ ਡਾਰਦਾ । ਨਾਰ ਤੇ ਮਰਦ ਜੇੜਾ ਸੀਤਲਾ ਨੂੰ
 ਸੇਵੇਦਾ ਹੈ ਖੋਤੇ ਦਾ ਜਨਮ ਵਾਰਵਾਰ ਹੈ ਵਟਾਰਦਾ । ਕਹੇ ਨਾਮ
 ਦੇਵ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਪੂਜਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ
 ਦੂਰ ਦਿਲੋਂ ਟਾਰਦਾ ॥ ੨੦੪ ॥ ਕੜ ॥ ਜੇੜੇ ਕੋਈ ਲੋਕ ਭਾਈ
 ਸਿਵਜੀਨੂੰ ਪੂਜਦੇਨੇ ਸਿਵਸਿਵ ਕਰਕੇ ਜੋਰੋਜ ਹੈ ਧਿਆਉਂਦਾ । ਮਰਕੇ
 ਸੁਆਹਿ ਸਿਰਿ ਪਉਣਗਲਰੰਡਮਾਲਾ ਬੈਲਉਤੇ ਚੜੇ ਫਿਰੇ ਬੋਰੂਨੂੰ
 ਬਜਾਉਂਦਾ । ਜੇੜਾ ਕੋਈ ਲੋਕ ਦੇਵੀਦੁਰਗਾਨੂੰ ਪੂਜਦਾ ਹੈ ਆਦਮੀ
 ਤੋਂ ਮਰ ਜਨਮ ਇਸਤ੍ਰੀਦਾ ਪਉਂਦਾ । ਤੂਤਾਂ ਜੇੜੀ ਆਦਿ ਤੇ ਭਵਾ
 ਨੀ ਜੋ ਸਦਾਂਵਦੀ ਹੈਂ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੇਰਾ ਮੁਖ ਨਾ ਦਿਸਾਂਉਦਾ ।
 ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਤੇ ਨਾਮ ਜਪੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂ
 ਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਿੱਥਰੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ । ਕਹੇਨਾਮ ਦੇਵ ਮੈਤਾਂ ਪੂਜਦਾ ਅਕਾ
 ਲ ਇਕ ਰਾਤਦਿਨ ਗੀਤ ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗਾਂਉਦਾ ॥ ੨੦੫ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ੫੦ ਸਾਲ

ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਬਾਣੀ ਦੇਖ ਸਾਰਾ ਸ਼ਬਦ ਆਇ ਕੜ ਕੇਨੇਦਾਰ
 ਸੰਤੋ ਦੇਵੀਦੇਉਤਿਆਂ ਏਖੰਡਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਬਾਬੇਦੀ ਅਪਰ
 ਅਪਾਰ ਸੰਤੋ । ਕੋਈ ਕਿਸਤਾਂ ਆਦਮੀ ਆਖਦਾ ਹੈ ਬਾਬਾ ਦੇਵਤਾਦਾ
 ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੰਤੋ । ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਰਾਣੇਸ ਸਿਵਜੀ ਕੋਈ
 ਮੰਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਅਵਤਾਰ ਸੰਤੋ । ਭੈਰੋਂ ਭੂਤ ਤੇ ਸੀਤਲਾ ਸਣੇ ਦੇਵੀ
 ਛੱਡੀ ਦੇਹੁਰੇ ਮਸੀਤਦੀ ਕਾਰਸੰਤੋ । ਗੀਗਾਹਿ ਆਗੁਦਾ ਬਠੀ ਗਾਤ੍ਰ ਵੀ
 ਜੱਗ ਕਰਨ ਕੀਤਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰਸੰਤੋ । ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦਪੁਰਾਣਵੀ ਰਗੜ
 ਦਿਤੇ ਇਕੋ ਪੂਜਿਆਸੀ ਨਿਰਾਕਾਰਸੰਤੋ । ਡੰਬਭੋਖਇਕਾਦਸੀ ਸਣੇ
 ਤੁਲਸੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਦਿਤੀ ਖੇਰਖਾਰਸੰਤੋ ॥ ਕੀਤਾ ਇਕ ਅਕਾਲ

(੭੬)

ਦਾ ਜਾਪ ਬ ਬੇ ਜੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਨਿਰਾਕਾਰਸੰਤੋ । ਖਾਲਸ ਮੱਤ
ਸੀ ਬਾਬੇਦਾ ਖਾਲਸਾ ਜੋ ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਣੀਦੱਸੇਸਾਰਸੰਤੋ ॥ ੨੦੬

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਨਾਮ ਧਾਰੀਆਂ ਜੈਸਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਖੰਡਣਕੀਤਾ ਪਖੰਡ ਦਾ ਸਬਦ ਅੰਦ੍ਰ ਬਾਬੇ ਉਚੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਉਚਾਰੀ
ਆਂ ਨੇ। ਬੱਜੀ ਢੋਲਕੀ ਛੈਣੇ ਨੇ ਠਾਠ ਦਿੰਦੇ ਹੋਈਆਂ ਕੱਠੀਆਂ ਸੰਗ
ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਕੂਕੇਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਦੀਵਾਨ ਲਉਦੇ ਨਕਸ਼ ਸਹੀ
ਓਹੀ ਗੱਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ ਫੜੇ ਛੈਣੇ ਬਾਹਾਂ
ਤਾਣਦੇ ਵਿੱਚ ਉਭਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਹਸਦਾ ਖੇਡਦਾ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪਾਸਜਾਵੇ
ਹਥ ਨਾਲ ਬਾਬੇ ਤਾੜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਸਿਰੇਂ ਡਾਰਦਸਤਾਰਹੈ ਮਸਤ
ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਮਸਤ ਹੁੰਦੇ ਨਾਮ ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਮਨੋਤਨੋਲਾ ਕੋਬਾਬਾ
ਸਬਦ ਪੜ੍ਹਦਾ ਮਸਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਨਾਨਕਗੁਰੂ
ਕਬੀਰ ਵੀ ਮਸਤ ਹੋਯਾ ਸਬਦ ਵਿਚ ਲਾਈਆਂ ਜਦੋਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਸੁਣਕੇ ਸਬਦ ਮੇਲਾ ਕੱਠਾ ਆਣ ਹੋਇਆ ਪੂਜਾ ਬਾਮਣਾ ਦੀਆਂ ਜੋ
ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਸੁਣਕੇ ਸੜੇ ਬਰੂਦ ਦੇ ਮਾਂਗ ਪੰਡੇ ਭੜਕੀ ਅੱਗ ਕੀ
ਕਰੀ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਹਾਲੇ ਹਾਲ ਕਰਕੇ ਹਾਲ ਹਾਲ ਕਰਕੇ ਉਚੀ
ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸਾਰਾ ਹਾਲਦੱਸਦੇਵੀ
ਜਿਵੇਂ ਭੁਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ॥ ੨੦੭ ॥

ਦਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਬਾਬੇ ਜਦੋਂ ਸੀ ਸਬਦ ਨਿਧੜਕਪੜਿਆ ਬਿੰਦਮਾਨਾ ਦੇਤਾਂਈਖਿਆ
ਲ ਆਇਆ। ਸਤ ਧਰਮ ਨੂੰ ਚਿੱਤਬਸਾ ਲੀਤਾ ਹਥ ਪੇਮੀਆਂਗਿਆ
ਨ ਦਾ ਲਾਲ ਆਇਆ। ਸੁਣਕੇ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅੱਗਪਖੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨੇ
ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਭਾਇਕਾਲ ਆਇਆ। ਦੋਵੀ ਦੇਓਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਕਰਨ
ਵਾਲੇ ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਓ ਕਹਿਣ ਭੁਚਾਲ ਆਇਆ ॥ ੨੦੮ ॥

ਜਵਾਬ ਬਾਮਣ ਦਾ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨਾਲ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਕਾਂਵਾਂ ਮਾਂਗੁ ਰੋਲਾ ਕੀਤਾ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ ਕੱਠੇ ਆਣ ਹੋਏ ਇਕੇ ਵਾਰ

ਸਾਰੇ। ਤਨੁ ਮਨੁਸੀ ਉਹਨਾਂਦਾ ਦਗਧ ਹੋਇਆ ਹਾਲ ਹਾਲ ਕਰ
 ਏ ਮਾਰੇਮਾਰ ਸਾਰੇ। ਇਕੇਵਾਰ ਆਪਏਸੇ ਵਿੱਪ ਮਾਂਗੂ ਪਏ
 ਸੋਰ ਪਾਵਣ ਭਵਕਾਰ ਸਾਰੇ। ਉਹਨਾ ਪਾਸ ਹੱਥਿਆਰ ਅਗਿ
 ਆਨ ਭਾਰਾ ਕਰਦੇ ਜਾਤਦਾ ਵਡਾ ਹੰਕਾਰ ਸਾਰੇ। ਕਿਹਾ ਬਾਬੇ ਨੂੰ
 ਵੇਲਕੀ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜੇ ਨਾ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਸਾਰੇ। ਰੋਲਾ
 ਇਹੋ ਪਾਇਆ ਮੰਦ ਬਾਮਣਾਂਦਾ ਸ਼ਬਦ ਪੜੇ ਨਾਂ ਕਹਿਣ ਪੁਕਾਰ
 ਸਾਰੇ। ਹਾਤਾ ਮੰਦ ਤੇ ਜਗਾ ਹੈ ਬਾਮਣਾਂਦੀ ਬੁਹਾਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਰੋ
 ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ। ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਬਾਮਣ ਨਾਈ ਜੱਟ
 ਤੁਖਾਣ ਲੁਹਾਰ ਸਾਰੇ। ਦਰਜੀ ਝੀਉਰ ਹੱਟਬਾਣੀਏ ਨਾਲ ਤੇਰੇ
 ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਜੋ ਬਨਜ ਬਪਾਰ ਸਾਰੇ। ਅਸੀਂ ਸਰਬ ਨੂੰ ਮੰਦ ਦੀ
 ਹੱਦ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦੇਵਣਾ ਹੈ ਧੌਕੇ ਮਾਰ ਸਾਰੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਾਤਾਂ
 ਸਭੇ ਨੀਮੀਆਂਨੇ ਬਾਮਣ ਅਸੀਂ ਉਚੇ ਸਰਸਾਰ ਸਾਰੇ ॥ ੨੦੯ ॥

ਜਵਾਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਲ ਬਾਮਣ ਦੇ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਲੋਕਾਂ ਦੇਖਕੇ ਆਖਿਆ ਬਾਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬੁਹਾਡੀ ਅਕਲ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾ
 ਧੀਰ ਮਿਸਰ। ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਰੋਟੀਆਂ ਰੋਜਖਾਵੇਹੰਤਕਾਰੀਆਂ ਤੇ
 ਰਿੱਧੀ ਖੀਰ ਮਿਸਰ। ਸਾਡੇ ਘਰੋਂ ਪਲਕੇ ਤੁਸੀਂ ਬਣੇ ਬੋਟੇ ਸਾਡਾ
 ਛੋਹਣ ਦਿੰਦਾ ਬੁਹਾਨੂੰ ਚੀਰਮਿਸਰ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾ ਅਸੀਂ ਪਸਿੰ
 ਦ ਬੁਹਾਡੇ ਬੁਹਾਡਾ ਸਾਡਾ ਨਾ ਕਈ ਹੈ ਸੀਰ ਮਿਸਰ ॥ ੨੧੦ ॥

ਬਾਮਣਾ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਤੇ ਨਾਲੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਕਰਨੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਜਿਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹੋ ਜੁਵਾਬ ਸੁਣਿਆਂ ਹੋਇ ਵਿਚ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਗੱਡ
 ਸਾਰੇ। ਸ਼ੂਦ੍ਰ ਸ਼ੂਦ੍ਰ ਕਰਕੇ ਕੰਨੇ ਪਏ ਆਕੇ ਆਖਣ ਮਾਰ ਸਿਟਣੇ
 ਦੇਣੇ ਵੱਡ ਸਾਰੇ। ਹਥੋਪਾਈਸੀ ਉਹਨਾਂਨੇ ਸ਼ੂਰੂਕੀਤੀ ਬਾਮਣਬਣੇ
 ਚੰਡਾਲ ਖਹੱਡਸਾਰੇ। ਕੋਈ ਮਾਰਿਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰਸੁਟ ਦਿਤਾ ਕੁਟ
 ਕਈਆਂਦੇ ਭੰਨਦੇ ਹੱਡ ਸਾਰੇ। ਖੋਹੀ ਵੇਲਕੀ ਆਂਦਕੇ ਕਿਸੇ ਬਾਮ

(੮੧)

ਣ ਮਾਰ ਸਿੱਖ ਕੀਤੇ ਅੱਡੇ ਅੱਡੇ ਸਾਰੇ। ਮਹਾਰਾਜਜੀਦੇਛੈਣੇ ਆਣ
ਖੋਹੇ ਧੱਕੇ। ਮਾਰ ਫੜਕੇ ਦਿਤੇ ਕੱਢ ਸਾਰੇ। ਨਾਮ ਜਪਵਿਆਂ
ਭਜਨ ਨੂੰ ਕਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਂਸਣ ਬੈਰ ਰੱਖਣ ਖੱਡੇ ਖੱਡ ਸਾਰੇ।
ਮਾਣ ਜਾਤ ਦਾ ਪਕੜਿਆ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਆਏ ਹਾਤਿਓਂ ਦੂਰ ਨੇ
ਛੱਡ ਸਾਰੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਖਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਲਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨਾਲ
ਬਾਬੇ ਆਏ ਲੱਡਸਾਰੇ ॥ ੨੧੧ ॥

ਵਾੜ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਹਾਇ ਸ਼ੋਕ ਐਸੇ ਹੀ ਭਗਤ ਤਾਂਏ ਧੱਕੇ ਮਾਰਕੇ ਦਿਤਾ ਨਿਕਾਲ
ਦੇਖੋ। ਬਸ ਕਰੇ ਅਭਿਮਾਨੀਓਂ ਨਹਿਫਜਾਵੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀਤੇ ਨੇ ਕੰਮ
ਖੁਆਰ ਦੇਖੋ। ਨਾਮਦੇਵਜੀਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੁਸੀਂ ਕੀਤੇ ਬਰਾ
ਨ ਅਵਤਾਰ ਦੇਖੋ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਜੇੜਾ ਬੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਆਇਆ ਤੁਸੀਂ
ਉਸੇ ਨੂੰ ਲਿਖਾ ਹੈ ਮਾਰਦੇਖੋ ॥ ੨੧੨ ॥

ਕਵਿਤਾ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਹੈ

ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਮੋਸਰਫ ਸਮਾਨਨੇ ਰਹੋਇਨਾਂਤੇਦੂਰ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਜੋ ਦੁਧ ਪਲਾਵੇ ਮਾਰਨ ਉਸੇ ਜਰੂਰ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਦਸਾਂ ਖੋਲਕੇ ਜਿਸ
ਜਿਸਦਾ ਹੈ ਹਾਲ। ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੇ ਜਾਣਦੇ ਬੀਤੀ ਜਿੰਨਾਂ ਨਾਲ
॥ ੨੧੩ ॥ ਬੀਤ ॥ ਕਥਾ ਆਦਤੇ ਅੰਤ ਪੁਰਾਨ ਦੱਸਨ ਸੰਤ ਜਨਾਂ
ਨੂੰ ਦੁਖ ਪੁਰਾਨ ਪੰਮੇ। ਭ੍ਰਿਗੂਲੱਤਮਾਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਬੱਲ ਭੀਤੀ ਈਸ਼
ਰ ਅੰਸੀਆਂਦੀ ਵੀ ਕਰਨ ਹਾਲ ਪੰਮੇ। ਪਲਾਸਤਮੁਨੀ ਧੋਖਾ ਸਿੰਘ
ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਖੋਹਣ ਸੋਹਿਣਾ ਲੋਕ ਮਕਾਨ ਪੰਮੇ। ਰਾਮਚੰਦ ਸੋਤੀ
ਰੋਣ ਜੁਲਮ ਕੀਤਾ ਸੀਤਾ ਕੱਡਕੇ ਘਰੀਂ ਛਪਾਨ ਪੰਮੇ। ਪਰਸਰਾਮ
ਫੜਕੇ ਖੁਹਾੜਾ ਪਾਯਾ ਕੀਤੇ ਮੇਟਣ ਛੱਤਰੀ ਬੰਸ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੰਮੇ।
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੰਮਦੇਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਹੁਣਭਾਈ ਜਾਕੇ ਕੰਸਨੂੰ ਨਿੱਤਸਖਾਨ
ਪੰਮੇ। ਕੈਰੋਂ ਪਾਂਡਵਾਂਦੀ ਕੁਲ ਨਸ਼ਟਕੀਤੀ ਪਰਵਤ ਵਿਚ ਹੁਮਾਲੇ

ਗਲਾਨ ਪੰਮੇ । ਕਾਸ਼ੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਛੱਤ੍ਰ ਬੰਸਮਾਰੀ ਚੀਰ ਆਰੇਦੇ
ਨਾਲ ਮੁਕਾਨ ਪੰਮੇ । ਘੜੇ ਗਲੀ ਬਨਾਇਕੇਸੇਵਕਾਂਦੇ ਲੱਗੇਗੇਗਾ
ਦੇ ਵਿਚ ਹੜਾਨਪੰਮੇ । ਹਰੀਚੰਦ ਨਾਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਬੇਚਦਿਤੇ ਘਰ ਚੂੜ
ਆਂ ਫਰਗਫੜਾਨਪੰਮੇ । ਆਡਾ ਕੀਤਾਕਬੀਰ ਰਵਦਾਸ ਸੇਤੀ ਸਧ
ਨੇ ਸੈਨਦੇ ਤਾਂਈ ਸਤਾਨਪੰਮੇ । ਬਾਪੂਭਗਤ ਪੁਲਾਦ ਸਖਾਲਕੇ ਤੇ
ਨਾਲ ਤੱਤਿਆਂ ਬੰਮਾਂ ਲਗਾਨ ਪੰਮੇ । ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭਾਗੇ ਦੇ
ਜੱਗਕਾਰਨ ਨਾਮਧਰਨਕੁਰਾਈਆ ਸਤਾਨਪੰਮੇ । ਬਦਲੇਸਾਕਦੀ
ਚੰਦਨੂੰਬਹੁਤਭਰਿਆ ਪੰਚਮਗੁਰੂਦੇ ਲੈਣ ਪਰਾਨ ਪੰਮੇ । ਛੀਵੇਂਗੁਰੂ
ਨੂੰ ਪਾਪੀਆਂ ਵੇਹੁ ਦਿੱਤੀ ਕਹੇ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਬਖਾਨ ਪੰਮੇ । ਨੌਮੇਗੁ
ਰੂ ਉਤੇਦੁਗਲੀ ਕਰਨਜਾਕੇ ਵਿਚ ਦਿਲੀਦੇ ਕਤਲ ਕਰਾਨ ਪੰਮੇ ।
ਸਹਿਬਜਾਦੇ ਸ੍ਰਹੰਦ ਸ਼ਹੀਦਕੀਤੇ ਗੰਗੂ ਜੇਹੇ ਹੋਏ ਬੇਈਮਾਨਪੰਮੇ ।
ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕੀਤੀਨਜਰਅਓਂਦੇਨੇਵਿੱਚਧਿਆਨ
ਪੰਮੇ । ਲੋਕ ਕਹਿਣਗੇ ਸਿੰਘਸੀ ਲਿਖਨਵਾਲਾ ਖੈੜਾਛੱਡਪਏਹੋਣ
ਬਰਾਨਪੰਮੇ । ਬਿਸ਼ਨਸਿੰਘ ਤੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਵੱਸ ਕਰਜਾ ਕੀਤਾ ਆਪ
ਣੇ ਕਰਮਦਾ ਪਾਨਪੰਮੇ ॥ ੨੧੪ ॥ ਤਬਾ ॥ ਜਿੰਨੀ ਅੰਸ ਮਹਾ
ਤਮਾਂ ਸਾਠਿਆਂਦੀ ਕਾਹਨੂੰ ਦੁਧਤੇਖੀਰਖਵਾਲਦੇਹੋ । ਖਹਿੜਾਛਡੋਪ
ਰੋਤਾਂਪਾਧਿਆਂਦਾ ਵਾਕਵਸਹੀਜੇ ਵਡਿਆਂਦੇਹਾਲਦੇਹੋ । ਕਸਮਬਾਬੇ
ਦੀ ਮੱਨੋਨਾਂ ਬਾਮਣਾਂਨੂੰ ਅੰਸਵੰਸਜੇਦੀਨਦਿਆਲਦੇਹੋ । ਘਰਾਂਵਿੱਚ
ਗੁਰਗੀਤ ਅਨੰਦ ਕਰਿਓ ਇਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੁਪੁਤ੍ਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੇਹੋ ॥
ਤਬਾ॥ ਕਿਸ ਕਿਸਦਾ ਹਾਲਮੈਂ ਕਹਾਂ ਭਾਈ ਜੋੜਾ ਯਾਦ ਸੀ ਸੋਈ
ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ । ਕਈਆਂ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਬੁਰੀ ਕੀਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਜਾਲਮਾਂ ਜੁਲਮ ਕਮਾਇਆ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁਣ ਯਾਦ
ਰਖੋ ਬੁਹਾਡੇ ਤੇਜ ਦਾ ਅੰਤ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ । ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਦਾ
ਤੁਸੀਂ ਬੇਅਵਦ ਕੀਤਾ ਬੂਟਾ ਜੈਹਰਿ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ।

(੮੩)

ਈਸਰ ਜੋਤ ਦੀ ਕਰੀ ਨਰਾਦਰੀ ਹੈ ਬਦਲਾ ਦੇਸਦਾ ਵੀ ਦੇਣ
ਆਇਆ ਹੈ। ਜੇੜਾ ਜਾਤ ਗੁਮਾਨ ਹੈ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦਿਨ
ਏਹ ਖਾਕ ਰੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਨੇ ਬੁਹਾਨੂੰ ਸਰਾਫਿਆ
ਹੈ ਬੁਹਾਡਾ ਸਭੇ ਕੁਝ ਦੂਰ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਬੁਹਾਡੀ ਕਿਸੇ ਨੇ
ਪੁਛਣੀ ਬਾਤ ਨਾਹੀ ਸਮਾ ਓਹੀ ਨੇੜੇ ਹੁਣ ਆਇਆ ਹੈ। ਟਕੇ
ਟਕੇ ਦੀ ਮਿਨਤ ਨੂੰ ਫਿਰੋ ਸਾਰੇ ਪੰਡਾਂ ਢੇਵੇ ਮਜ਼ੂਰ ਸਦਾਇਆ ਹੈ।
ਜਿੰਨਾ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਤਾਂ ਧਕੇ ਮਾਰਕੇ ਪਕੜਉਠਾ-
ਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਹੋਨ ਜਿੰਨੇ ਬੁਹਾਨੂੰ ਨੌਕਰ
ਮੂਹੇ ਰਹਿਣਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੱਥ ਅੱਡਕੇ ਤੇ ਘਰੇ ਘਰੀ ਮੰਗੋ
ਦੁਰਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਬਖਤ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਨੇਰ ਗਿਆ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਹੋਇਆ ਨਜਰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂਈਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਜੇੜੇ ਵਿਚ
ਅੰਨੇਰਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਬਖਤ ਉਹਨਾਂ ਉਤੇ ਮੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।
ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਦੀ ਦਸਾਂ ਗੁਰਾਂ ਪਖੰਡ
ਉਡਾਇਆ ਹੈ। ਕ ਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰਾ ਓਹੀ ਹਾਲ ਵਸੇ ਜੇੜਾ ਬਾਬੇ
ਭਾਣਾ ਬਰਤਾਇਆ ਹੈ ॥ ੨੧੬ ॥ ਤਬਾ ॥ ਸਖਤੀ ਪੁਜ ਭਾਰੀ
ਕੀਤੀ ਬਾਮਣਾ ਨੇ ਪੰਡਾ ਜੋਰ ਡਾਲੇ ਡਾਲ ਲਾ ਬੈਠਾ। ਬਾਹਾਂ ਪਕੜ
ਧਕੇ ਮਾਰੇ ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ ਪੰਡਾ ਕੁਲ ਸੀ ਹ ਰ ਹਰਾ ਬੈਠਾ। ਕੋਤਕ
ਦੇਖ ਬਾਬਾ ਸਣੇ ਸਾਬੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਾਤਿਓਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਜਾ ਬੈਠਾ।
ਓਸ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਇ ਪਾਸੇ ਆਸਣ ਲਾਕ ਡੇਰਾ ਜਮਾ
ਬੈਠਾ। ਲਿਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋੜੀ ਬਾਬਾ ਸੁਰਤ
ਸਮਾਧ ਲਗਾ ਬੈਠਾ। ਜੋੜੀ ਬਾਮਣਾ ਕਰੀ ਨਰਾਦਰੀ ਸੀ ਦਿਲੋਂ
ਓਸਨੂੰ ਦੂਰ ਭੁਲਾ ਬੈਠਾ। ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰੇ ਬਾਬਾ
ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਹੋ ਲਾ ਬੈਠਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ
ਹੋਇ ਬਾਬਾ ਸ਼ਬਦ ਓਸਦੇ ਚੰਗੇ ਦਾ ਗਾ ਬੈਠਾ ॥ ੨੧੭ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਕਬਹੂਖੀਰਖਾਂਡਘੀਉਨਭਾਵੈ ॥ ਕਬਹੂਘਰਘਰਟੁਕਮਗਾਵੈ ॥ ਕਬਹੂਕੂਰਨੁਚਨੇਬਿਨਾਵੈ ॥ ੧ ॥
ਜਿਉਰਾਮਗਾਏਤਿਉਰਹੀਐਭਾਖੀ ॥ ਹਰਿਕੀਮਹਿਮਾਕਿਛੁਕਬਨੁਨਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਕਬਹੂਤਰੇਤੁਦੰਗਨਚਾਵੈ ॥ ਕਬਹੂਪਾਇਪਨਹੀਓਨਪਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ਕਬਹੂਖਾਟਸੁਪੇਦੀਸੁਵਾਵੈ ॥
ਕਬਹੂਭੂਮਿਪੈਆਰੁਨਪਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ਭਨਤਿਨਾਮਦੇਉਇਕਨਾਮਨਿਸਤਾਰੈ ॥ ਜਿਹਗੁਰੁਮਿਲੈਤਿਹ
ਪਾਰਿਉਤਾਰੈ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ੨੧੮ ॥

ਟੀਕਾ ੮: ॥ ਭੈਰੋ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਬੇਅੰਤ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਆਂਮਦਾ। ਕਦੇ ਖੰਡ ਘੀਓ ਨਾਲੇ ਖੀਰ
ਵੀ ਨਾਂ ਚੰਗੀ ਲਗ ਕਦੇ ਘਰੋ ਘਰ ਰੱਬਾ ਟੁਕ ਤੂੰ ਮੰਗਾਂਮਦਾ।
ਵਡਾ ਤੂੰ ਬੇਅੰਤ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਨਾਂ ਭਿਸੇ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਦੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਕੱਚੇ ਛੋਲੇ ਤੂੰ ਦਬਾਂਮਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਵਖੇਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤਿਉਂ ਰਈਏ
ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਸੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਬਨਨਾਂ ਜਾਂਮਦਾ
॥ ੨੧੯ ॥ ਕ: ॥ ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਘੋੜੇ ਉਤੇ ਚਾੜ੍ਹਦਾ
ਹੈਂ ਕਦੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪੈਰ ਜੁਤੀ ਨਾਂ ਪੁਆਂਮਦਾ। ਕਦੇ ਤੂੰ ਬਛੋਣੇਂ
ਚਿਟੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਸੁਲਾਵੇਂ ਰੱਬਾ ਕਦੇ ਤੂੰ ਜਮੀਨ ਉਤੇ ਫੂਸਨਾਂ ਦੁਵਾਂਮ
ਦਾ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਇਕ ਵ ਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਤਾਰੈ ਜੀਨੂੰ ਗੁਰੂ
ਮਿਲੇ ਕੰਢੇ ਪਾਏ ਵਾਲੇ ਆਂਮਦਾ। ਜਿਥੇ ਵਖੇਂ ਰਾਮ ਓਥੇ ਬੈਠ ਓਹ
ਦਾ ਜਾਪ ਕਰੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਮੁੱਖ ਵਾਕ ਹੈ ਅਲਾਂਮਦਾ ॥ ੨੨੦ ॥

ਬੈਂਤ ॥ ਸੰਤ ਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾਭੇਦ ਭਾਈ ਸੰਤ ਰਾਮ ਦਾ ਰੂਪ
ਜਰੂਰ ਸੰਤੋ। ਸੰਤ ਬੈਰ ਬਰੋਧ ਤੇ ਪਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਨੌਤੇ
ਨਹੀਂ ਦੂਰ ਸੰਤੋ। ਭਾਵਾਂ ਬਾਮਣਾ ਕਰੀ ਨਰਾਦਰੀਸੀ ਨਹੀਂ ਬਾਬੇ
ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਰੂਰ ਸੰਤੋ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂ ਤੇ ਰੱਬ ਦੂਰ ਨਾਹੀਂ
ਉਤਾਂ ਆਪਨੇ ਰੱਬਦਾ ਨੂਰ ਸੰਤੋ। ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਸਰੇ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜੀਦਾ ਕੁਲ ਹੈ ਨੂਰ ਜਰੂਰ ਸੰਤੋ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਬਾਬਾ ਬੈਠਾ ਅਰਜ ਕਰਦਾ ਨਿਗਾ ਲਾਈ ਸੀ ਵਿਚ ਜਰੂਰ ਸੰਤੋ ॥
੨੨੧ ॥ ਭਬਾ ॥ ਜਦੋਂ ਬਾਬੇ ਜੀ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਨਿਗਾ

(੮੫)

ਕਾਰ ਨੇ ਏਹੋ ਸਰੂਪ ਕਰਿਆ । ਟੋਪੀ ਸੀਸ ਪੈਰੀਂ ਪਉਏ ਚੰਮ
ਉਤੇ ਸੋਟਾ ਤੰਬ ਤੇ ਚੋਲਾ ਅਨੂਪ ਕਰਿਆ । ਕਾਸਾ ਹੱਥ ਮਸੀਤ
ਨਮਾਜ ਪੜਦਾ ਸੀ ਕਲੰਦਰਨੀ ਨਾਲ ਏਹ ਰੂਪ ਕਰਿਆ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਬਾਬੋਪਛਾਂਣ ਕੀਤੀ ਅੰਦਰ ਚਿੱਤ ਦੇ ਜਗਤ ਦਾ ਭੂਪ
ਕਰਿਆ ॥ ੨੨੨ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦
ਆਉਕਲੰਦਕੇਸਵਾ ॥ ਕਰਿਆਬਦਾਲੰਡੇਸਵਾ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਨਿਆਕਾਕੁਲਹਿਸਿਰ
ਕੀਨੀਕਉਸੈਸਪਤਪਯਾਲਾ ॥ ਚਮਰਪੋਰਕਾਮੰਦਰਤੇਰ ਇਹਬਿਧਿਬਨੇਗੁਪਾਲਾ ॥ ੧ ॥ ਛਪਨ
ਕੋਟਕਾਪੋਹਨੁਤੇਰਾਸੋਲਹਸਹਸਇਜਾਰਾ ॥ ਭਾਰ ਅਠਾਰਹਮੁਦਗਰਤੇਰਾਸਹਤਕਸਭਸੰਸਾਰਾ ॥
੨ ॥ ਦੇਹੀਮਹਿਜਿਵਿਮਨੁਮਉਲਾਨਾਸਹਜਨਿਵਾਜਗੁਜਾਰੇ ॥ ਬੀਬੀਕਉਲਾਸਉਕਾਇਨਤੇਰਾਨਿ
ਰੋਕਾਰਆਕਾਰੈ ॥ ੩ ॥ ਭਗਤਿਕਰਤਮੋਰੇਤਾਲਫਿਨਾਏਕਿਹਪਹਿਕਰਉਪੁਕਾਰਾ ॥ ਨਾਮੋਕਾਸੁਆਮੀ
ਅੰਤਰਜਾਮੀਫਿਰੇਸਗਲਬੇਦੇਸਵਾ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੨੨੩ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਅੰਤ ਧਿਆਨ ਸੱਚੀ ਜੋਤ ਵਿੱਚ ਲਾਉਂਦਾ । ਆਉ ਤੂੰ ਕਲੰਦਰ ਫਕੀ
ਰ ਹੋਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਡਾ ਸੋਹਣਾ ਭੋਸ ਬਾਣਾ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ
ਆਉਂਦਾ । ਸਾਰੇ ਜੋ ਅਕਾਸ ਦੀ ਹੈ ਟੋਪੀ ਸਿਰ ਉਤੇ ਤੇਰੇ ਸਤ ਜੋ
ਪਤਾਲ ਪੈਰੀ ਪਉਏ ਤੂੰਹੀਂ ਪਉਂਦਾ । ਚੰਮ ਵਾ ਜੋ ਪੋਸ਼ ਸਾਰਾ
ਤੇਰਾ ਬਰਮੰਡ ਰੱਬਾ ਇਹੋ ਬਾਣੇਵਾਲਾਮੈਨੂੰਤੂੰਹੀਂ ਨਿਗਾਆਉਂਦਾ ॥
੨੨੪ ॥ ਛਵੰਜਾ ਜੋ ਕਰੋੜ ਹੋਸੀ ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਕੋਟ ਤੇਰਾ ਸੋਲਾਂ ਹੈ
ਹਜ਼ਾਰ ਤੰਬਾ ਗੋਪੀਆਂ ਦਾ ਪਾਉਂਦਾ । ਅਠਾਂ ਭਾਰ ਬਣੀ ਸਾਰਾ
ਤੇਰਾ ਰੱਬਾ ਸੋਟੜਾ ਹੈ ਚੋਦਾਂ ਜੋ ਭਵਨ ਤੇਰਾ ਬਾਲਤੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ।
ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਜੋ ਦੇਹੀ ਸੋਈ ਤੇਰੀਹੈ ਮਸੀਤ ਰੱਬਾ ਰੀਤ ਪ੍ਰਚਲ
ਤ ਤੂੰ ਨਿਮਾਜਹੈ ਪੜਾਉਂਦਾ । ਲੱਛਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਤੀ ਤੇਰਾ ਸਰਬੰਧ
ਰੱਬਾ ਤੂੰਹੈ ਉਹਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਲਕ ਸਦਾਉਂਦਾ ॥ ੨੨੫ ॥

ਕਃ ॥ ਬਿਨਾ ਤੂੰ ਅਕਾਰਤੇ ਬਿਆਪਦਾ ਸਰਬ ਬਾਂਈਂਹੁਣਤੇਰਾ
ਬਣਿਆ ਅਕਾਰ ਦਿਸ ਆਉਂਦਾ । ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਦੇ ਫੈਣੇ

(੯੬)

ਖੋਹੋ ਬਾਮਣਾ ਨੇ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਦੇ ਪਾਸ ਬੈਠਤੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ।
ਨਾਮੇ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਅੰਤਜਾਮੀ ਸਚਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਦੇਸਾਂਤੇ ਬਿਦੇਸੀ
ਵਿਚ ਫਿਰੇ ਗੇੜਾ ਲਾਉਂਦਾ । ਹੋਈ ਤੂੰ ਸਹਾਈ ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਮੇਰੇ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੈਂ ਓਟਨਾਂਤਕਾਉਂਦਾ ॥੨੨੬॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਗੇ ਬੈਠਤੀ ਕਰਨੀ

ਬੈਤ ॥ ਬਾਬੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹੋਰਨਾ ਓਟ ਤੱਕੀ ਲਿਆਇਕ ਹਿਰਦੇ
ਵਿਚਧਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਬਾਬੇ ਉਸੇਦੇ ਪਾਸ ਪੁਕਾਰ ਭੀਤੀ ਕਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਤੂੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ । ਮੈਤਾਂ ਤੇਰੀ ਸੇਵਾ ਮਹਾਰਾਜ ਕਰਦਾ ਮੇਰੀ ਤੂੰ
ਗੀਆਕੇਲਈ ਸਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਮੇਰੀ ਇਨਾਂ ਨੇ ਕਰੀ ਨਰਾਦਰੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ
ਕੋਈ ਨਾ ਰੰਜ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਰੱਖੇ ਉਸੇਤਰਾਂ ਰਹਿਣਾ ਮੈਨੂੰ
ਆਸਰਾ ਤੇਰਾ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇਰੀ ਓਟ ਤੂੰ ਕਰੀ ਸਹਾਇ ਮੇਰੀ ਵਾਰ
ਵਾਰ ਤੈਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ । ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਗਰੀਬ ਦਾ ਨਹੀ ਕੋਈ
ਤੇਰੇ ਬਾਬ ਮੈ ਪੁਜਲਚਾਰ ਪ੍ਰਭੂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ
ਬਾਬਾ ਪੜਦਾ ਸਬਦ ਹੈ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੨੨੭ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਹਸਤਖੇਲਤ ਤੇਰੇ ਦੇਹੁਰ ਆਇਆ ॥ ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਨਾਮਾ ਪਕੜ ਉਠਾਇਆ ॥ ੧ ॥ ਹੀਨਤੀ ਜਾਤ
ਮੇਰੀ ਜਾਦ ਮਰਾਇਆ ॥ ਛੱਪੇ ਕੇ ਜਨ ਸਿਕਾਹੇ ਕਉ ਆਇਆ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਲੋਕ ਮਲੀਚਲਿ
ਪਲਟਾਇ ॥ ਦੇਹੁਰੇ ਪਾਛੈ ਬੈਠਾ ਜਾਇ ॥ ੨ ॥ ਜਿਉ ਜਿਉ ਨਾਮਾ ਹਰਿਗੁਣ ਉਚਰੈ ॥ ਭਗਤ ਜਨਾ
ਕਉ ਦੇਹੁਰਾ ਫਿਰੈ ॥ ੬ ॥ ੨੨੮ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਭੈਰੋ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦੁਖ ਆਪਣਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ॥ ਹਸਦਾ ਖਡੇਦਾ
ਤੇਰੇ ਦੇਹੁਰੇ ਦੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ਭਗਤੀ ਕਰੇਂਦਾ ਨਾਮਾ ਪਕੜ ਉਠਾ
ਇਆ ਸੀ ॥ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਅੱਗੇ ਆਜਜ਼ ਗਰੀਬ ਹਾਂ ਜੀ ਏਸ
ਤੂੰ ਜਨਮ ਮੈਨੂੰ ਕਾਸਨੂੰ ਲਿਆਇਆ ਸੀ ॥ ਚੁੱਕ ਕੇਤੇ ਆਸਰ ਮੈਂ ॥ ੧ ॥
ਆਇਆ ਵਾਹਿਗੁਰੂਜੀ ਦੇਹੁਰੇ ਪਛਾੜੀ ਜਾਇ ਬੈਠਾ ਤੈ ਬਠਾਇ
ਆਸੀ ॥ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਬਾਬ ਗੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗਾਵਦਾ ਹੈ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ

ਵੱਲ ਤਿਵੈ ਦੇਹੁ ਗਫਿਰ ਆਇਆ ਸੀ ॥ ੨੨੯ ॥

ਦੇਹੁਰੇ ਦਾ ਫਿਰਨਾ ਔਵਿਆ ਨਾਗ ਨਾਥ ਵਿਚ

ਬੈਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਵਿਚ ਵਰ
ਗਾਹਿ ਮਨਜੂਰ ਸੰਤੋ। ਰੱਛਕ ਭਗਤ ਦਿਆਲੂ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ
ਰਹਿਦਾ ਭਗਤਾਂਵੇਵੱਸ ਜਰੂਰ ਸੰਤੋ। ਕਰੀ ਆਪਣੇ ਭਗਤਦੀ ਆਸ
ਪੂਰੀ ਹੈ ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਜਹੂਰ ਸੰਤੋ। ਬਿਦ ਆਪਣੇ ਭਗਤ ਦਾ
ਪਾਲਦਾ ਹੈ ਰਹਿਦਾ ਹਾਜਰ ਤੇਸਦਾ ਹਜੂਰ ਸੰਤੋ। ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਾਰ
ਹੈ ਬਾਮਣਾਂ ਦਾ ਕਰੇ ਆਪ ਆਕੇ ਚਕਨਾਂ ਚੂਰ ਸੰਤੋ। ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ
ਹੈਸੀ ਮੰਦ੍ਰ ਫੇਰ ਦਿਤਾ ਜਾਹਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਨੂਰ ਸੰਤੋ।
ਔਵਿਆ ਨਾਗ ਨਾਥ ਨਾਮੁ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣੇ ਮੰਦਰ ਓਥੇ ਫਿਰਿਆ
ਮਸ਼ਾਹੂਰ ਸੰਤੋ। ਬੂਹਾ ਫਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਓਸ ਮੰਦ੍ਰ ਦਾ ਜੋ ਲੋਕਦੇਖ
ਆਏ ਨੇੜੇ ਦੂਰ ਸੰਤੋ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਰੀ ਨਾਮ ਦੀ ਹੈ
ਭਗਤ ਆਪ ਹੈਸਨ ਭਰਾ ਪੂਰ ਸੰਤੋ ॥ ੨੩੦ ॥ ਤਥਾ ॥ ਕੋਤਕ ਦੇ
ਖਿਆ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਫੇਰ ਹੈ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਫਕੀਤੀ।
ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਹੀ ਸਾਡਾ ਹੈਸੀ ਸਰਬ ਦਾ ਫੇਰ ਨਿ
ਹਾਰ ਕੀਤੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਫੇਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਅਗੇ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇ ਬਾਹਾਂ ਕਰੇ ਖੜੀਆਂ ਬਾਬੇ
ਅਰਜ ਏਹੋ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ॥ ੨੩੧ ॥

ਰਾਗ ਮਲਾਰ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਮੋਕਉਤੂਨ ਬਿਸਾਰਿਤੂਨ ਬਿਸਾਰਿ ॥ ਤੂਨ ਬਿਸਾਰੇਰਾ ਮਈਆ ॥ ੧ ॥ ਰਾਉ ॥ ਆਲਾਵੰਤੀ ਇਹੁ
ਭ੍ਰਮਜੋ ਹੈ ਮੁਝ ਉਪਰ ਸਭ ਕੋ ਪਿਲਾ ॥ ਸੁਦਸੁਦਕ ਰਿਮਾਰਿ ਉਠਾਇ ਓਕਹਾ ਕਰ ਉਬਾਪ ਬੀਨੁਲਾ ॥ ੧ ॥
ਮੂਏਹੁ ਏਜਉ ਮੁਕਤਿ ਦੇਹੁ ਗੇਮੁਕਤਿ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇਲਾ ॥ ਏਪੀਡੀਆ ਮੋਕਉ ਦੇਵਕ ਹਤ ਤੇਰੀ ਪੈਜ ਪਿਛੈ
ਉਡੀ ਹੋਇਲਾ ॥ ੨ ॥ ਤੂੰ ਜੁਦਇਆਲੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈ ਅਤਿ ਭੁਜਭਇ ਓਅਪਾਰਲਾ ॥ ਫੇਰਿ
ਦੀਆ ਦੇਹੁ ਗਾਨਾ ਮੋਕਉ ਪੰਡੀਅਨ ਕਉ ਪਿਛ ਵਾਰਲਾ ॥ ੩ ॥ ੫ ॥ ੨੩੨ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਰਾਗ ਜੋ ਮਲਾਰ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਹੋਇਕੇ ਨਿਦਾਲਜੀ। ਮੈਨੂੰ ਨਾਂ ਬਿਸਾਰੀ ਤੇ

(੮੮)

ਤੂੰ ਨਾਂਹਿ ਬਿਸਾਰੈਨੂੰ ਤੂੰਹੀ ਨਾਂਬਿਸਾਰੀ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਿਆਲ
ਜੀ । ਇਨਾਂਜੇਹੰਕਾਰੀਆਂਨੂੰ ਸੂਦਰ ਭਭਮਪਿਆ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਗੁਸਾ
ਭਾਰਾਕੀਤਾਹੈ ਅਕਾਲਜੀ । ਸੂਦਰਸੂਦਰਆਖਧੱਕੇਮਾਰਕੱਢਦਿਤਾ
ਹੁਣਕੀਮੈਕਰਾਂ ਬਾਪੂਵਾਹਿਗੁਰੂਦਿਆਲਜੀ । ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਤੇ ਹੋਈ
ਬਾਬੇਨੂੰ ਅਕਾਸ਼ ਬਾਣੀ ਦਈਏ ਤੈਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਏਹ ਕਿਹਾਸੀ ਅਕਾ
ਲਜੀ ॥੨੩੩॥ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਹੋਏਨੂੰ ਜੋ ਮੁਕਤੀਵੀਵਿਓ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੇ
ਗਾ ਨਾਂ ਕੋਈ ਨਾਮਾ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਲਾਲਜੀ । ਏਹੋ ਜੇ ਹੰਕਾਰੀ
ਪੰਡੇ ਮੈਨੂੰ ਢੇਢ ਅਖਦੇਨੇ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛਤੇਰੀਨਿੰਦਾਹੋਵੇ ਦਿਆ
ਲਜੀ । ਤੂੰਹੀਜੇ ਦਿਆਲੂਕ੍ਰਿਪਾਲੂਵੀਕਹਾਂਵਦਾਹੈ ਵਡੀਆਂ ਬਾਹਾਂ
ਵਾਲਜੇਰਾਬਰਕ੍ਰਿਪਾਲਜੀ । ਏਨੀ ਅਰਜੇਈਜਦੋਂਕਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਜੀ ਨੇ ਸੁਣੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਆਪਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕਾਲਜੀ । ਫਿਰਿ ਗਿਆ
ਸੀ ਦੇਹੁਰਾਬੂਹ ਹੋਇਆ ਨਾਮਦੇਵ ਵਲ ਪੰਡਿਆਂ ਤਰਫ ਪਿੱਠ
ਕੀਤੀਸੀ ਗੋਪਾਲਜੀ ॥ ੨੩੪ ॥

ਗਾਇਮੁਖੀਜੀਵਾਲੀਓਨ ਨਾਮਦੇਉਦਾਫਪਰਛਾਇਆ ॥ ਫੇਰਦੇਹੁਰਾਰਖਿਓਨਚਾਰਵਰਨਲੈਪੈਰੀ
ਪਾਇਆ ॥ ਭਗਤਿਜਨਾਦਾਕਰੇਕਰਾਇਆ ॥ ੧੧ ॥ ੨੩੪ ॥

ਸਹੀਹਾਲਹੈਗੁਰੂਭਾਰੰਬਅੰਦਰਪੜਕੇਦੇਖਕੇਕਰੋਵਿਚਾਰਸੰਤੋਨੋਮੀ
ਵਾਰ ਪੌੜੀ ਗਿਆਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦਾਸ
ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ । ਵਾਕ ਫੇਰ ਦੇਹੁਰਾ ਆਪਰੰਖਿਓਨ ਪੈਰੀਂਪਏ ਆਕੇ
ਬਰਨ ਚਾਰ ਸੰਤੋ । ਦੇਹੁਰਾ ਸਹੀ ਫਿਰਿਆ ਕਲਾ ਓਸਦੀ ਤੇ
ਜੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਕਰਨਕਾਰ ਸੰਤੋ । ਨਾਮਦੇਵ ਸਚੇ ਓਸ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂਦਾ ਰਜਰਜਕੇ ਕੀਤਾਦੀਦਾਰਸੰਤੋ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮਦੇ ਵਿਚ
ਹੋਕੇ ਬਾਬਾ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਰੇ ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੨੩੫ ॥

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਪਰ ਸਾਲ ੫੦

ਜਬਦੇਖਾਤਬਯਾਵਾ ॥ ਤਉਜਨਧੰ ਰਜਪਾਵਾ ॥ ੧ ॥ ਨਾਦਿਸਮ ਇਲੋਰੇਸਤਗੁਰੁਭੋਟਿਲੋਦੇਵਾ ॥
੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਗੁਬਿਲਿਮਿਲਿਕਾਰਦਿਸੰਤਾ ॥ ਤਹਅਨਹਵਸਬਦਬਸੰਤਾ ॥ ਜੋਤੀਜੋਤਿਸਮਾਨੀ ॥
ਮੈਗੁਰਪਦਸਾਈਜਾਨੀ ॥ ੨ ॥ ਰਤਨਕਮਲਕੋਠਰੀ ॥ ਚਮਕਾਰਬੀਜੁਲਤਹੀ ॥ ਨੇਰੈਨਾਹੀਵੁਗੀ ॥

ਨਿਜ ਆਤਮੇ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ ॥ ੨੨ ॥ ਜਹ ਅਨਹਤ ਸੂਰ ਉਜਾਰਾ ॥ ਤਹ ਦੀਪਕ ਜਲੈ ਛੰਡਾਗਾ ॥ ਗੁਰ ਪਰ
ਸਾਦੀ ਜਾਨਿਆ ॥ ਜਨੁ ਨਾਮਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਨਿਆ ॥ ੨੩ ॥ ੧ ॥ ੨੩੬ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਸੋਰਠ ਹੈ ਗਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਾਸ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣ ਉਂਦਾ । ਜਦੋਂ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਾਂ ਤੇਰੇ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ॥ ਗੁਨ ਗਾਵਾਂ ਤਾਂਹੀ ਮਨ ਆਪਣੇ ਮੈਂ ਧੀਰ ਜਹਾਂ ਪਾਂਉਂਦਾ ।
ਇਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਸਾ ਕਦੋਂ ਸੀ ਪਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਮਿਲਿਆ
ਮੇਰੇ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਪਾਂਉਂਦਾ । ਜਿਥੋਂ ਚਮਕਾਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭੇਢਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ
ਓਥੇ ਤੈਰੇ ਨਾਮ ਦਾ ਅਵਾਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਆਂਉਂਦਾ । ਸੱਚੇ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ
ਜੋਤ ਹੈ ਸਮਾਈ ਸਾਰੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭੋਜਾਣੀ ਸੋਜਣਾਉਂਦਾ ॥ ੨੩੭
ਕਃ ॥ ਦੇਹੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਹੈ ਕਵਲ ਰੂਪ ਰਿਦਾ ਮੇਰਾ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਚਮ
ਕ ਥਰਾਗ ਵਿਚ ਪਾਂਉਂਦਾ । ਚੇਤਨ ਕਲਾਵੀ ਹੈ ਸੀ ਬਿਜਲੀ ਦਮਕ
ਦਿੰਦੀ ਭੇਰਾ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਰਸ ਨਿਗਾ ਆਂਉਂਦਾ । ਨੌੜੇ ਹੈ
ਤੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹਜ਼ੂਰ ਮੇਰੇ ਆਤਮੇ ਦੇ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ
ਦਿਸ ਆਉਂਦਾ । ਜਿਥੇ ਗਿਆਨ ਰਸ ਇਕ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ
ਓਥੇ ਵੀ ਵੇ ਜੋਤ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾ ਦਿਸਾਂਉਂਦਾ । ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇ
ਨਾਲ ਤੈਨੂੰ ਜਾਣਿਆਂ ਹੋਸੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਸਮਾਂਉਂਦਾ ॥ ੨੩੮

ਪੰਡਿਆਂ ਤੇ ਚਾਰ ਬਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਚਰਨੀ ਪੈਣਾ

ਬੈਂਤ ॥ ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਅੰਤ੍ਰਿਧਿਆਨ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਮੰਦ੍ਰਿ ਫਿਰ ਗਿਆ ਭਏ
ਲਚਾਰ ਪੰਡੇ । ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਤਰਫ ਮੁਖ ਹੋਇਆ ਪਿਛੇ ਕਰੋ
ਓ ਮੁਗਧ ਗੁਵਾਰ ਪੰਡੇ । ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਧੰਨ ਹੈ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਆਪੇ
ਪਾ ਬੈਠੇ ਸਿਰ ਛਾਰ ਪੰਡੇ । ਖਾਦੀ ਸ਼ਰਮ ਪਛਤਾਕੇ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ ਚਰ
ਨੀ ਪਏ ਕਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਪੰਡੇ । ਚਾਰ ਬਰਨ ਦੇ ਲੋਕ ਆ ਪਏ
ਚਰਨੀ ਸਣੇ ਬਾਮਣਾ ਹੋ ਸਿੱਧੇ ਸਾਰ ਪੰਡੇ । ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਜੀ ਦੱਸਿਆ
ਨਾਮ ਸਭਨੂੰ ਭਵਸਾਗਰੋਂ ਟੋੜੇ ਸੇ ਪਾਰ ਪੰਡੇ । ਕਈਆਂ ਲੋਕਾਂ ਸੇ
ਕਲਪ ਨਿਮ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਕਰਦੇ ਬੇਨਤੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਪੰਡੇ । ਦੇਵੀ

ਦੇਵਤੇ ਵੇਦਾਂਨੂੰ ਮੰਨੀਏ ਨਾ ਦੱਸੇ ਮੰਨੀਏ ਆਖਦੇ ਟਾਰਪੰਡੇ । ਬਾਬਾ
ਤੁਸੀਕੀਨੂੰ ਦੱਸੇਮੰਨਦੇਹੋ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕਹਿੰਦੇ ਵਾਰਵਾਰਪੰਡੇ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਬਾਬਾਦੇਵਾ ਸਿਖਿਆਹੈ ਸਾਰੇ ਲੈਂਦੇਸੰਕਲਪਨਿਮਾਰਪੰਡੇ ।

ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੫੦

ਬੇਵਪੁਰਾਨਸਾਸਤ੍ਰਆਨੰਤਾਗੀਤਕਬਿਤਨਗਾਵਉਗੋ ॥ ਅਖੰਡਮੰਡਲਨਿਰੰਕਾਰਮਹਿਅਨਹਦਬੇਨ
ਬਜਾਵਉਗੋ ॥੧॥ ਬੈਰਾਗੀਰਾਮਹਿਗਾਵਉਗੋ ॥ ਸਬਦਿਅਤੀਤਅਨਾਹਵਿਦਾਤਾਆਕੁਲਕੈਘਰਿ
ਜਾਉਗੋ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਇਕਾਪਿੰਗਲਾਅਉਰੁਸੁਖਮਨਾਪਉਨੈਬੰਧਿਰਹਾਉਗੋ ॥ ਚੰਦ੍ਰਸੂਰਜ
ਦੁਇਸਮਕਰਿਰਾਖਉਬ੍ਰਹਮਜੋਤਮਿਲਿਜਾਉਗੋ ॥ ੨ ॥ ਤੀਰਥਦੇਖਿਨਜਲਮਹਿਪੈਸਉਜੀਅਜੰਤ
ਨਸਤਾਵਉਗੋ ॥ ਅਠਸਾਠਤੀਰਥਗੁਰੁਦਿਖਾਏਘਟਹੀਭੀਤਰਿਨਾਉਗੋ ॥ ੩ ॥ ਪੰਚਸਹਾਈਜਨਕੀ
ਸੋਭਾਭਲੋਭਲੋਨਕਹਾਉਗੋ ॥ ਨਾਮਾਕਹੈਚਿਤੁਹਰਿਸਿਉਰਾਤਾਸੁੰਨਸਮਾਧਸਮਾਉਗੋ ॥੪॥ ੧॥੨੪੦॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਸਾਰਿ
ਆਂਦੇ ਤਾਂਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਣਾਉਗਾ । ਵੇਦਤੇਪੁਰਾਣਸਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ
ਅਨੰਕ ਜੋੜੇ ਗੀਤਤੇ ਕਬਿਤਾਂਨੂੰ ਨਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਗਾ । ਨਾਸ਼ਜੇ
ਨਾ ਹੋਵੇ ਓਸ ਜਗਾ ਵਿਚ ਪਹੁਚਕੇ ਮੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਬ੍ਰਿਤੀ
ਇਕਮੈ ਰਖਾਉਗਾ । ਸੁਣੇਭੋਖਧਾਰੀਓਬਰਾਗੀਓ ਪ੍ਰੇਮਨਾਲ ਵਾਹ
ਗੁਰੂ ਅਕਾਲਦੇ ਮੈਂ ਸੱਚੇਗੁਣਗਾਉਗਾ ॥ ੨੪੧ ॥ ਕਃ ॥ ਬਾਣੀ
ਓ ਬਗੈਰ ਇਕ ਰਸ ਵਿਚ ਰੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸਭਤੋਂ ਰਹਿਤ ਘਰ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਦੇ ਜਾਂਉਗਾ ॥ ਇਕਾਅਤੇਪਿੰਗਲਾ ਸੁਆਸਾਂਨੂੰਨਾਰੋਕਣਾ
ਹੈ ਅੰਸੇ ਜੋ ਪਖੰਡ ਮੈਨਾਂਕਰੂੰਨਾਕਰਾਂਉਗਾ । ਸੱਜੇ ਖੱਬੇ ਸੁਰਨੂੰਉਤਾ
ਰਨਾਂ ਚੜਾਵਣਾਂ ਜੋ ਛੱਡਿਕੇ ਪਖੰਡ ਜੋਤ ਨਾਲ ਮਿਲਿ ਜਾਂਉਗਾ ।
ਤੀਰਥਾਂਨੂੰ ਦੇਖ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀਨਾਂ ਬੜ੍ਹੇਗਾ ਮੈਛੋਟੇਜੀਵਜੰਤ ਤਾਂਈ
ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਸਤਾਂਉਗਾ ॥ ੨੪੨ ॥ ਕਃ ॥ ਅੱਠ ਸੱਠ ਤੀਰਥ ਜੋ
ਗੁਰੂਜੀ ਦਿਖਾਇਮੈਨੂੰ ਉਨਾਂਦੇਹੁਮੇਸ਼ਵਿਚ ਘਟ ਦੇ ਮੈਂ ਨਾਉਂਗਾ ।
ਸੰਤਾਂਦੀ ਜੋ ਸੋਭਾ ਜੋੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੈ ਕਰੀ ਭਾਈ ਓਹੋ ਸੋਭਾ ਦੇਖੂੰ
ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਕਰਾਂਉਗਾ । ਕਹੇਨਾਮਦੇਵਚਿੱਤਰੱਤਾ ਵਿਚ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੁੰਨ ਜੋ ਸਮਾਧ ਓਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਮਾਉਂਗਾ । ਫੁਰਨੇ ਤੇ ਰ

(੯੧)

ਹਿਤਜੋ ਅਜੋਪੁ ਜਾਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜੋੜਕੇ ਤੇ ਲਿਵ ਰਾਤ ਦਿਨ
ਜਪੀ ਜਾਉਂਗਾ ॥ ੨੪੩ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਸਰਬ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣਾਕੇ ਫੇਰ ਆਉਣਾ ॥ ਬੈਤ

ਮਹਾਰਾਜਜੀਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਚਿੱਠਾਤਾਰ
ਦਿੱਤਾ। ਸਾਂਤੀਗਿਆਨ ਪਰਾਪਤੀ ਸਰਬ ਕੀਤੀ ਭੇਖਾਂ ਬਾਂਸਣਾਂਦਾ
ਕੰਮ ਸਾਰਦਿੱਤਾ। ਜੋੜਾ ਪਾਸ ਆਵੇ ਸੋ ਮੁਰਾਦ ਪਾਵੇ ਬਾਬੇ ਸਰਬ
ਦੇ ਤਾਂਈਵਿਚਾਰਦਿੱਤਾ। ਦੂਰਦੂਰਤੇ ਸੀ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਆਏ ਬਾਬੇ
ਸਰਬ ਨੂੰ ਨਾਮਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਲਕ ਇਕ ਛੋਟਾ ਆਇਆ
ਪੰਡਿਆਂਦਾ ਬਾਬੇ ਦੱਸਕੇ ਭਜਨ ਸੋ ਤਾਰਦਿੱਤਾ। ਜਸ ਲੋਕ ਕਰਦੇ
ਗਏ ਨਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਚਾਲਾ ਡਾਰ ਦਿੱਤਾ ॥ ੨੪੪ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਰਲੋਭ ਹਰੀ ਭਗਤ ਰਾਂਕਾ ਤੇ ਬਾਂਕਾ ਦਾ ਚਲਿਆ

ਬੈਤ ॥ ਉਸੇ ਦੇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਈ ਹੈਸਨ ਭਗਤ ਦੇ
ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਸੰਤੋ। ਰਾਕਾ ਨਾਮ ਸੀ ਭਗਤ ਦਾ ਜਾਣ ਲੈਣਾਂ
ਬਾਂਕਾ ਭਗਤਣੀ ਸੀ ਉਹਦੀ ਨਾਰ ਸੰਤੋ। ਬੀਬੀ ਉਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣ
ਸੀ ਨਾਮ ਵੰਕਾ ਜਪੇ ਨਾਮ ਕਰਤਾਰ ਕਰਤਾਰਸੰਤੋ। ਹੈਸਨਭਗਤ
ਨਿਰਲੋਭ ਅਪਾਰ ਚੰਗੇ ਸਿਫਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਸੰਤੋ।
ਇਕ ਰੋਜ ਘਰ ਤੋਂ ਕਠੇ ਹੋਇ ਤਿੰਨੇ ਗਏ ਲਕੜਾਂ ਚੁਗਣ ਹੋ
ਤਿਆਰ ਸੰਤੋ। ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਓਧਰੋਂ ਆਂਵਦੇ ਸੋ ਮੇਲਾ ਦੇਖ ਮੁੜੇ
ਸਿਧੇ ਸਾਰ ਸੰਤੋ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਨੇ ਤਿੰਨੇ ਦੇਖ ਲੀਤੇ ਫੁਰੀ ਚਿਤ
ਸੀ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਸੰਤੋ। ਲੋਕ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਨੇ ਨਿਰਲੋਭ ਕਹਿੰਦੇ
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਥ ਕਰ ਲਈਏ ਨਿਹਾਰ ਸੰਤੋ। ਜਿਸ ਲਕੜੀ ਨੂੰ ਰਾਂਕੇ
ਚੁਕਣਾ ਸੀ ਸੋਨੇ ਚੀਜ਼ ਦਿਤੀ ਹੇਠ ਡਾਰ ਸੰਤੋ। ਬਾਬਾ ਇਕ ਪਾਸੇ
ਆਪ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਰਾਂਕਾ ਆਇਆ ਤਿਆਰ ਬਰਤਿਆਰ ਸੰਤੋ।
ਚੁਕੀ ਲਕੜੀ ਹੇਠ ਸੀ ਪਈ ਮਾਇਆ ਦੇਖ ਕਰਦਾ ਸੂ ਖੜਾ

ਵਿਚਾਰ ਸੰਤੋ। ਡਿਗੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਾਡਾ ਨਾਂ ਹੱਕ ਕੋਈ ਅਸੀਂ ਕੀ
 ਕਰਨੀ ਕਹੇ ਟਾਰ ਸੰਤੋ। ਪਿਛੇ ਬਾਂਕਾਵੀ ਆ ਹੈ ਰਹੀ ਮੇਰੇ ਲਵੇ
 ਚੁਕ ਨਾਂ ਲੋਭ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੋ। ਮਿਟੀ ਪਾਇਕੇ ਕੱਜ ਹੈ ਗਿਆ
 ਅਗੇ ਚੁਕੇ ਲਕੜਾਂ ਕਰੇ ਵਿਹਾਰ ਸੰਤੋ। ਬਾਂਕਾਆਣਕੇਓਥੇ ਵਿਚਾਰ
 ਕੀਤੀ ਪਤੀ ਦੇਖਦਾਸੂ ਕੇੜੀ ਕਾਰ ਸੰਤੋ। ਓਸ ਜਗਾ ਟੋਹੀ ਮਾਯਾ
 ਵਿਸੀ ਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਓਸਵੀ ਸੋਚ ਅਪਾਰ ਸੰਤੋ। ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਦੀ
 ਅਸੀਂ ਹੈ ਕੀ ਕਰਨੀ ਮਾਈ ਸਿਟਦੀ ਬੱਟਬਡਾਰ ਸੰਤੋ। ਮੇਰੇਪਿਛੇ
 ਆਵੇ ਵੇਕਾ ਬਾਲਕੀ ਵੀ ਲੋਭ ਵਿਚ ਨਾ ਲਵੇਉਭਾਰ ਸੰਤੋ। ਮਿਟੀ
 ਪਾਕੇ ਦੱਬਕੇ ਗਈ ਅਗੇ ਕਰੇ ਲਕੜੀਆਂ ਚੁਕਣ ਦੀ ਕਾਰ ਸੰਤੋ।
 ਵੇਕਾ ਆਣਕੇ ਓਥੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੀ ਕਰਦੇ ਨਿਹਾ
 ਰ ਸੰਤੋ। ਲਗਾ ਪਤਾ ਪਾਈ ਮਿਟੀ ਸਜਰੀ ਸੀ ਕੀਤੀ ਇਕ ਪਾਸੇ
 ਲਗੀ ਸਾਰ ਸੰਤੋ। ਹੇਠੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਸੂ ਨਿਕਲ ਆਈ ਵੇਕਾ
 ਹੱਸ ਪਈ ਵਾਰੇ ਵਾਰ ਸੰਤੋ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮੇਰੇ ਕੈਸੇ ਹੈਨ ਭੋਲੇ
 ਮਿੱਟੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਫਰਕ ਦੀ ਸਾਰ ਸੰਤੋ। ਇਹੋ ਆਖ ਬੀਬੀ ਓਥੇ
 ਸੁਟ ਘਡੀ ਗਈ ਅਗੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿਹ ਰ ਸੰਤੋ। ਬਾਬੇ ਕਿਹਾ ਜੋ
 ਲੋਕ ਨਾਂ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਸੋਈ ਸਹੀ ਹੈ ਲਈ ਨਿਹਾਰ ਸੰਤੋ। ਮਹਾ
 ਰਾਜ ਜੀ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲੇ ਓਥੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਨਮਸਕਾਰ
 ਸੰਤੋ। ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਧੰਨ ਹੋ ਧੰਨ ਭਾਈ ਧੰਨ ਧੰਨ ਬੁਹਾਡਾ
 ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੰਤੋ। ਉਨਾਂ ਆਖਿਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਧੰਨ ਤੂੰ ਹੈਂ ਤੇ ਗਰੀਬ
 ਅਸੀਂ ਲਕੜ ਹਾਰ ਸੰਤੋ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ
 ਰਹਿਣੀ ਦੇਖਦਾ ਧਰਮ ਦੀ ਕਾਰ ਸੰਤੋ। ਬਾਮਣ ਨਹੀਂ ਚੁਮਾਰ ਨੂੰ
 ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਪੜੇ ਨਹੀਂ ਅਨਪੜੇ ਦੀ ਸਾਰ ਸੰਤੋ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਦੇ
 ਭਗਤ ਕੰਮ ਲਗੇ ਬਾਬਾ ਆਗਿਆ ਨੱਗਰ ਮਝਾਰ ਸੰਤੋ। ਕਾਲਾ
 ਸਿੰਘਪ੍ਰਸੰਗਹੈਭਿਆਪੂਰਾਅਗੇਬਸਤਾਵੀਤੁਰੁਗੀਕਾਰਸੰਤੋ॥੨੪੫॥

(੬੩)

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬੇ ਦੀ ਵਸਤਾ ਦਾ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਚੱਲਿਆ

ਮਹਾਰਾਜ ਪੰਡਰ ਪੁਰ ਵਿਚ ਆਕੇ ਸਤ ਧਰਮ ਦਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਕਰਨ ਕ੍ਰਿਤ ਅਕੰਤ ਨੇ ਬ੍ਰਿਤ ਰਖਵੇ ਛਕਣ ਵਿਚਸਾਰੇ
ਪਰਵਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਰਹਿਕੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਖਾਲਸ
ਧਰਮ ਦੀ ਹੈ ਇਹੋ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਜਟਾ ਜੂਟ ਰਿਹਾ ਬਾਬਾ ਉਮਰ
ਸਾਰੀ ਬਸਤ ਸੋਤ ਰੱਖੇ ਅੰਗ ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਦਾੜੀ ਕੇਸ ਸਰੀਰ
ਤੇ ਸਹੀ ਰੱਖੇ ਰੱਖੀ ਸੀਸ ਚਿੱਟੀ ਵਸਤਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਓਸੇ ਬਾਣੀ ਦਾ
ਹੁਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੀਏ ਬਾਂਮਣ ਕਰਨ ਓਹੋ ਕਾਰ ਵਾਰ ਪਿਆਰੇ।
ਸਾਡੀ ਖਾਤ੍ਰ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਬੱਲੇ ਬਾਬੇ ਵਡਾ ਕੀਤਾ ਉਪਕਾਰ
ਪਿਆਰੇ। ਵਿਚ ਦੁਖਾਂਦੇ ਉਮਰ ਬਤੀਤ ਕਰਦਾ ਸਾਰੀ ਆਪਣੀ ਲਵੇ
ਨਿਹਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਨਾਮੇ ਬੰਦੀਓ ਬਾਬੇ ਦੀ ਕਸਮ ਬੁਹਾਨੂੰ ਮੰਨੋ ਬਾ
ਮਣਾ ਨਾ ਰਿਦੇ ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ
ਖਾਲਸ ਧਰਮ ਦਾ ਕੀਤਾ ਉਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੈ ਉਨਾਂ ਨੂੰ
ਲੱਖ ਵਾਰੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਰਦਾ ਨਾਮਸ਼ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ ॥੨੪੬॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੦

ਕਿਸੇ ਮੁਗਧ ਬਾਬਾ ਅਣਪੜਾ ਲਿਖਿਆ ਬਾਬਾ ਆਇਆ ਪੜਕੇ
ਕਰਨ ਕਾਰ ਪਾਸੇ। ਭਗਤ ਸਰਬ ਨੇ ਗੁਣਾ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਦਿੰਦਾ
ਆਪ ਜਦ ਆਉਣ ਕਰਤਾਰ ਪਾਸੇ। ਉੜੇ ਆੜੇ ਈਬੀ ਦੀ ਲੋੜ
ਨਾਹੀ ਆਏ ਸਿੱਖਸੱਚੇ ਪਰਵਦਗਾਰ ਪਾਸੇ। ਸੱਤਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬਾਬਾ
ਸੂ ਪੜਨ ਬੈਠਾ ਦਿਤੀ ਪੰਡੇ ਨੂੰ ਪੜਨ ਵਿਚਾਰ ਪਾਸੇ। ਕੇੜੀ ਪੜਤ
ਕਬੀਰ ਪਲਾਦ ਪੜਿਆ ਪੜਕੇ ਧੁਰੋਂ ਆਏ ਨਿਰਾਕਾਰ ਪਾਸੇ।
ਕਾਲਾਂ ਸਿੰਘ ਸੋੜੇ ਮੂੰਹ ਪੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਵਿਚਾਰ
ਪਾਸੇ ॥੨੪੭॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਮਣ ਦੀ ਮੁਰਖਤਾ ਦਾ ਚੱਲਿਆ ਹੈ

ਪੜਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਹਿਣਗੇ ਬਾਂਓ ਬਾਈ ਲਿਖਿਆ ਪਿਆ ਬਰੋਧ

ਹੈ ਪੰਮਿਆਂ ਦਾ। ਏਸ ਵਿਚ ਨਾ ਸਾਡਾ ਰਲਾਓ ਕੋਈ ਬਾਬਾ ਦਸਦਾ
 ਹਾਲ ਨਿਕੰਮਿਆਂ ਦਾ। ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ
 ਕੋਈ ਜੇ ਹੋਸੀ ਤਾਂ ਟੋਲਾ ਅਣ ਜੰਮਿਆਂ ਦਾ। ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਦਾ ਬੈਰੀ
 ਕੋਈ ਨਾਸੀ ਜੇਸੀ ਤਾਂ ਟੋਲਾ ਸੂਪੀਂ ਮਿਆਂ ਦਾ। ਕਸ਼ਟ ਉਮਰ ਦੇਣੇ
 ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਾਸੀ ਜੇਸੀ ਜੱਥਾ ਨਿੱਜ ਜੰਮਿਆਂ ਦਾ। ਸਾਗਰ ਵਿਚ
 ਅਗਿਆਨ ਦੇ ਹੜੇ ਹੋਏ ਕਾਲ। ਸਿੰਘ ਹੈ ਟੋਲਾ ਨਿਕੰਮਿਆਂ ਦਾ ॥
 ੨੪੮ ॥ ਤੁਥਾ ॥ ਕਾਰਨ ਏਹੋ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਪਿਆ ਭਾਈ ਥਾਂਉ
 ਥਾਂਉ ਜੋ ਹਾਲ ਅਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੂਰਖਾਂ ਬਹੁਤ ਬਰੋਧ
 ਕੀਤੇ ਲਿਖਿਆ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹਾਲ ਦੁਰਾਨੀਆਂ ਦਾ। ਸਰਬ ਜਾਤਾਂ
 ਦੇ ਲੋਕ ਉਧਾਰ ਹੋਏ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ।
 ਬਾਮਣ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੋਧ ਹੋਯਾ ਦੂਰ ਗਿਆ ਅਭਿਮਾਨ ਅਭਿ
 ਮਾਨੀਆਂ ਦਾ। ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਬਾਮਣ ਬਹੁਤ ਦੇਖ ਚੁਕੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ
 ਗੁਮਾਨ ਗੁਮਾਨੀਆਂ ਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਾ ਇਕੁ ਵੱਡਾ ਟੋਲਾ ਕੱਠਾ
 ਹੋਇਆ ਸੀ ਨਿਰਾ ਤੁਫਾਨੀਆਂ ਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੂਰੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈ
 ਚੁਕਾ ਮੂੰਹਿ ਮੋੜਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ। ਇਕ ਇਕ ਆਦਮੀ
 ਬਾਬੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬੈਰੀ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਟੋਲਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਾਨੀਆਂ ਦਾ ॥

ਤੁਥਾ ॥ ਪੰਡਰ ਪੁਰ ਮੰਦ੍ਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਠੰਢੀ ਜਗਾ ਸੀ
 ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਵੀਰੋ। ਬਾਬਾ ਓਸ ਥਾਂ ਜਾਇਬਰਾਜਿ ਗਿਆ ਸੁੰਦ
 ਰ ਲਈ ਸੀ ਜਗਾ ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ। ਮੂਰਖ ਓਸ ਟੋਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬੰਦੇ
 ਕਹਿਣ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਦਈਏ ਮਾਰ ਵੀਰੋ। ਦੁਸ਼ਟ ਪਾਪੀਆਂ ਇਹੋ
 ਸਫਾਹਿ ਕੀਤੀ ਕੀਤੇ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਵਾਰ ਵੀਰੋ। ਏਨੇ ਚਿਰ
 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਵੀ ਜਾਗ ਉਠਾ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਿਆਰ ਬੁਝਿਆਰ ਵੀਰੋ।
 ਓਦ੍ ਪੰਮੇ ਵੀ ਹੋਇਕੇ ਤਿਆਰ ਆਏ ਆਖਣ ਮਾਰ ਜਾਨੋ ਕਰੀਏ
 ਪਾਰ ਵੀਰੋ। ਭਗਤ ਆਪਣੇ ਦੀ ਰੱਛਪਾਲ ਕਰਦਾ ਭਾਵੇ ਰੱਬ ਨੂੰ

(੯੫)

ਨਾ ਇਹੋਕਾਰਵੀਰੋ। ਓਹੁਦੇ ਭਗਤਨੂੰ ਜੇਕੋਈ ਬੁਰਾ ਝਾਕੇ ਕਰਦਾ
ਓਸਨੂੰ ਝੱਟ ਖੁਆਰ ਵੀਰੋ। ਐਸੀ ਕਲਾ ਬਰਤਾਈਸੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਨੇ ਮਾਰਨ ਆਏ ਸੂ ਮੁਗਧ ਯਵਾਰ ਵੀਰੋ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਕੜ
ਕੇ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਸਮਝੇ ਭਗਤ ਸਰੂਪ ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ। ਓਹਨੂੰ
ਓਹੁ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ ਓਸਨੂੰ ਓਹ ਦੂਜਾ ਦੂਜੇਨੂੰ ਮਾਰੇ ਉਭਾਰ
ਵੀਰੋ। ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਨਾਸ ਬਾਮਣਾ ਦਾ ਫੁਟੇ ਹੱਡ ਰੋਂਦੇ
ਧਾਹਾਂਮਾਰਵੀਰੋ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਜਦੋਂ ਗਿਆਘਰਨੂੰ ਬਾਮਣ
ਰੋਣ ਮੰਦ੍ਰ ਵਿਚਕਾਰਵੀਰੋ॥ ੨੫੦ ॥ ਭਬਾ ॥ ਮਾਰੇ ਕੁਟੇ ਭੰਨੇ
ਹੋਇਆਂ ਬਾਮਣਾਂਨੂੰ ਆਈਹੋਸ਼ ਆਖਣਖੋਲੋਵਾਰਆਹ। ਖੋਲਣ
ਲੱਗੇ ਦਰਵਾਜਾਨਾਖੁਲਿਆਸੀ ਲਾਇਆ ਜੋਰ ਆਖਰ ਗਏ ਹਾਰ
ਆਹ। ਇੰਨੇਚਿਰਾਂਨੂੰ ਹੋਈ ਅਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਸੁਣੇਂ ਮੂਰਖੋਢੋਰਗਵਾਰ
ਆਹ। ਹਰਬਖਤਬੁਹਾਡਾਬੈਰਭਗਤਸੇਤੀਬੁਹਾਨੂੰਅੰਦ੍ਰੇਦੇਉਂਮੈਮਾਰ
ਆਹ। ਪੰਡੇ ਡਰੇ ਕਰਤੱਤ ਜੋ ਆਪਣੇ ਤੇ ਲੱਗੇ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਉਣ
ਵਿਚਾਰਆਹ। ਬਾਣੀ ਹੋਈ ਅਕਾਸ਼ਤੋਂ ਬਾਮਣਾਂਨੂੰ ਬੈਰ ਭਗਤ
ਨਾਲੋਂ ਛਡੋਟਾਰਆਹ। ਅੰਦ੍ਰਮੰਦ੍ਰੇਦੇ ਆਉਨ ਤੇ ਜਾਂਣਦੇਵੇ ਖੁਲੀ
ਤ੍ਰਾਂ ਓਹ ਭਗਤ ਅਪਾਰਆਹ। ਇਹਬਾਮਣਾਂ ਗੱਲਪ੍ਰਮਾਨਕੀਤੀ
ਬੁਹਾ ਖੁਲਿਆਸੀ ਝੱਟ ਵਾਰ ਆਹ। ਆਪੋ ਆਪਣੇਘਰਾਂਨੂੰ ਗਏ
ਬਾਮਣ ਨਾਲ ਸਾਥੀਆਂ ਕਰਨਵਿਚਾਰਆਹ। ਮਹਾਂਰਾਜਆਵਣ
ਜਾਂਵਣ ਕਿਸੇ ਮੰਦ੍ਰ ਦਿਤੀ ਖੁੱਲ ਏਹ ਫੁੱਲ ਪੁਕਾਰ ਆਹ। ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਆਵੇ ਕਿਤੇਜਾਵੇ ਮੰਨੀਬਾਮਣਾਂਨੇਓੜਕਹਾਰਆਹ।

ਬਾਬੇ ਜੀਨੂੰ ਨਵੀ ਵਿਚ ਡੋਬਣਾ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਬਾਮਣਾ ਨੇ

ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੀ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਖੁਲ ਦਿਤੀ ਸਾਰੇ ਮੰਦ੍ਰਾਂ ਜਾਏਨਿਸੰਗ
ਆਹ। ਬਾਬੇ ਖੋਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਭੰਡਾਰ ਦਿਤਾ ਕਰਦਾ ਸਰਬ ਨੂੰ ਹੈ
ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਗ ਆਹ। ਉੱਤੇ ਖੁਸ਼ੀਰਹਿੰਦੇ ਬਾਬੇ ਨਾਲ ਬਾਮਣ ਰਹਿੰ

(੯੬)

ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਡੇ ਸੇ ਤੰਗ ਆਹਾ। ਹਰ ਬਖਤ ਰਖਦੇ ਵਿਲੋਂ ਨੀਤ
ਮਾੜੀ ਪਾਪ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਚਿਤ ਨੰਗ ਆਹਾ। ਇਕ ਰੋਜ ਨੇ ਬੈਠ
ਸਲਾਹਿ ਕਰਦੇ ਮਾਰੇ ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ ਕਰਕੇ ਢੰਗ ਆਹਾ। ਨਦੀਓਂ
ਪਾਰ ਭੇਜੇ ਪਿੰਡ ਭਗਤ ਜੀਨੂੰ ਕੋਈ ਕਰੋ ਬਢਾਨੇ ਦਾ ਰੰਗ ਆਹਾ।
ਲਾਲਚ ਦੇਓ ਮਲਾਹਿ ਨੂੰ ਡੋਬ ਦੇਵੇ ਮੁੜਕੇ ਆਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਨਿਹੰਗ
ਆਹਾ। ਨੀਚ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਬਾਮਣ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਨਦੀਓਂ ਪਾਰ
ਬਾਬਾ ਗਿਆ ਲੰਘ ਆਹਾ। ਬਾਬਾ ਜਾਂਦਾ ਮਲਾਹਿ ਲੰਘਾਇਦਿਤਾ
ਮੁੜਕੇ ਫੇਰ ਆਇਆ ਮੇਓ ਸੰਗ ਆਹਾ। ਮੇਓ ਕਹੇ ਬੇੜੀ ਕੰਢੇ
ਪਾਰਦੇ ਜੇ ਤੂੰ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਸੰਗ ਆਹਾ। ਮੇਓ ਕਹੇ ਚੜ੍ਹ
ਜਾਂਈ ਤੂੰ ਮਸ਼ਕ ਉਤੇ ਭਰਕੇ ਪਾਰ ਲੰਘੇ ਵਾਂਗ ਪੰਗ ਆਹਾ।
ਬਾਬੇ ਕਿਹਾ ਏਹੋ ਮਸ਼ਕ ਸਹੀ ਭਾਈ ਮਸ਼ਕ ਫੂਕ ਸੇਤੀ ਭਰੀ ਜੰਗ
ਆਹਾ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਨੂੰ ਉਤੇ ਅਸਵਾਰ ਕੀਤਾ ਆਪ ਨਾਲ
ਚੜਿਆ ਮੇਓ ਨੰਘ ਆਹਾ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸੂ ਨਦੀ ਵਿਚਕਾਰ ਪੁਜਾ
ਪਾਪੀ ਆਖਦਾ ਮੇਓ ਮਲੰਗ ਆਹਾ। ਲਾਲਚ ਬਾਮਣਾ ਤੇ ਓਸ
ਖਾਲਿਆ ਸੂ ਪੀਤੀ ਲੋਭ ਮਲਾਹਿ ਨੇ ਭੰਗ ਆਹਾ। ਮੇਓ ਆਖਦਾ
ਪਾਣੀ ਦਾ ਜੌਰ ਬਾਬਾ ਕਰੀਂ ਆਪਣਾ ਤੂੰ ਕੋਈ ਢੰਗ ਆਹਾ। ਏਹੋ
ਆਖਕੇ ਮਸ਼ਕ ਦੀ ਫੂਕ ਕੱਢੀ ਮੇਓ ਤਰੇ ਆਇਆ ਪਾਰ ਲੰਘ
ਆਹਾ। ਬਾਬੇ ਦੇਖਿਆ ਮਸ਼ਕ ਵੀ ਗਈ ਹੇਠਾਂ ਮੇਓ ਡੁਬਣ ਦਾ
ਹੋਗਿਆ ਸੰਗ ਆਹਾ। ਓਸ ਬਖਤ ਸਚੇ ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੇ ਸਰਬ
ਬਿਆਪੀ ਤੇ ਮੰਗਦਾ ਮੰਗ ਆਹਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਅਡੋਲਪ੍ਰਮਸੋਤੀ
ਕਰਦਾ ਬੇਨਤੀ ਹੋ ਵਿਚ ਰੰਗ ਆਹਾ ॥ ੨੫੨ ॥

ਭਾਗ ਗੋਤ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੦

ਮੋਕਉਤਾਰਿਲੇਰਾਮਾਤਾਰਿਲੇ ॥ ਮੈਅਜਾਨਜਨੁਤਰਿਬੇਨਜਾਨਉਬਾਪਬੀਨਲਾਬਾਹਦੇ ॥ ੧ ॥
ਭਗਉ ॥ ਨਰਤੇਸੁਰਹੋਇਜਾਤਨਿਮਖਮੈਸਤਿਗੁਰਬੁਧਸਿਖਲਾਈ ॥ ਨਰਤੇਉਪਜਿਸੁਰਗਕਉਜੀ
ਤਿਓਸੋਅਵਧਮੈਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਜਗਜਗਾਧੂਅਨਾਰਵਟੇਕੋਨੈਕੁਟਿਕਾਵਹੁਮੋਹਿ ॥ ਤੇਰੇਨਾਮਅਵਿ

ਲੰਬਿਬਹੁਤੁਜਨਉਧਰੇਨਾਮੇਕੀਨਿਜਮਤਿਏਹ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੨੫੩ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਗੋਤ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਅਗੇ ਇਹੋ ਅਰਜ ਸੁਣਾਂਮਦਾ । ਤਾਰ ਲੈ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ
ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਤਾਰ ਮੈਨੂੰ ਮੈਂ ਅਣਜਾਣ ਮੇਰੇ ਤਰਿਆ ਨਹੀਂ
ਜਾਂਮਦਾ । ਹੇ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਸਚੇ ਪਿਤਾ ਬਾਹਾਂ ਫੜ ਤੇਰੀ ਰਾਤ
ਦਿਨੇ ਜੀ ਮੈਂ ਓਟ ਹਾਂ ਤਕਾਂਮਦਾ । ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਦੇਵਤਾ ਪਲਕ
ਵਿਚ ਹੋਂਮਦਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸਚੀ ਮੈਨੂੰ ਬੁਧਏਸਖਾਂਮਦਾ ॥ ੨੫੪ ॥
ਕਃ ॥ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਪਾਏਕੇ ਸੁਰਗਨੂੰ ਮੈਜਿੱਤਿਆਹੈ ਜਾਣਿਆਹੈ
ਤੁਛਬਾਬਾ ਸੱਚਹੋਅਲਾਂਮਦਾ ॥ ਜਿਵੇਂ ਧੁਨਾਰਦਦੇਉਂ ਤੇਤੇਰੀਕ੍ਰਿਪਾਹੈ
ਮੇਰੇਉਤੇਕਿਉਂ ਨਹੀਂਕ੍ਰਿਪਾਟਕਾਂਮਦਾ ॥ ਤੇਰੇਰੱਬਾਆਸਰੇ ਅਨੇਕਾਂ
ਦਾ ਉਧਾਰਹੋਇਆ ਕਰੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰੀ ਮੱਤਵਿਚਅਾਂਮਦਾ । ਤੇਰੇ
ਬਿਨਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਹਾਈ ਮੇਰਾਕੋਈਨਹੀਂ ਵਾਰਵਾਰ ਬਾਬਾ ਗੁਣ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗਾਂਮਦਾ ॥ ੨੫੫ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਬਾਂਬੇ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ
ਨਾਲਪੜਿਆ ਕੀਤੀ ਅਰਜਸੱਚੇਪਰਵਦਗਾਰਅਗੇ ॥ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ
ਨੇ ਜਦੋਂ ਨੈਣਖੋਲੇ ਕੰਢਾਦਿਸਿਆਨਦੀਦਾਪਾਰਅਗੇ । ਓਸਮਲਕ
ਵਿਚੋਂ ਫੂਕਨਿਕਲਗਈਜੇ ਸ਼ਕਤਨਾਲਭਭਦਿਤੀ ਕਰਤਾਰਅਗੇ ।
ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਨਦੀਦੇ ਲੰਘ ਵਿਚੋਂ ਨੱਗਰਆਪਣੇਗਏ ਘਰ ਬਾਰ
ਅਗੇ । ਬਾਂਮਣ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤਹੈਰਾਨਹੋਇ ਆਪਸਵਿਚਦੀ ਕਰਨ
ਵਿਚਾਰ ਅਗੇ । ਹੋਗਏ ਸਰਸਿੰਦੇ ਨੇ ਮੁਗਧ ਪਾਪੀ ਹੋਕਾ ਭਰਨਓ
ਨੀਚਮੁਕਾਰਅਗੇ । ਆਖਣਲਗੇ ਸਾਡਾ ਦਾਉ ਗਿਆ ਖਾਲੀ ਫੇਰ
ਲੋਣਨੂੰ ਰਹੇ ਤੇਜਾਰ ਅਗੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਹੰਕਾਰੀ ਤੇ ਮਹਾਂ ਨਿੰਦਕ
ਮਾੜੀਨੀਤਲੈਂਦੇਪੰਮੇਧਾਰਅਗੇ ॥ ੨੫੬ ॥ ਤਬਾ ॥ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ
ਦੇ ਨੇਮੀ ਪ੍ਰਮੀਓਂਜੀਤੁਸਾਂਪਾਸਹੈਦਾਸਦੀਅਰਜੀਓਜੀ । ਖੌੜਾਛੱਡ
ਪਰੇਡਾਂ ਪਾਧਿਆਂ ਦਾ ਬੁਹਾਨੂੰ ਕਸਮ ਹੈ ਬਾਬੇ ਦੀ ਦਰਜੀਓ ਜੀ ।

(੬੮)

ਕਿੱਕੁਰ ਕਰੀਹੈ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖੋ ਭਾਈਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤਾਂਈ
ਬਰਜੀਓਜੀ । ਸੱਠ ਸਾਲ ਤੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰ ਟੱਪੀ ਉਣਤ੍ਰਾਂ ਸਾਲ
ਪਹੁਚੀ ਰੱਬ ਮਰਜੀਓਜੀ । ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੀਤੇ ਬੈਰ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ
ਹੁਣ ਵੱਸਕਰਜੇ ਝੂਠ ਫਰਜੀਓਜੀ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਪਾਪੀ ਕਾਹਨੂੰ
ਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਬਾਮਣ ਵੈਸ਼ ਕਰਦੇ ਭਾਰੇਦਰਜੀਓਜੀ ॥ ੨੫੭ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਬਾਮਣਾਂ ਨੇ ਜੈਹਰਦੇਣੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਸਬਦਗਾਭੈਰਉ॥ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਦੁਆਵਸਸੇਵਾ ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਸਭੈਬਿਖੁਮੇਵਾ ॥ ੧ ॥

ਬੰਤ ॥ ਮੂਰਖਬਾਮਣਾਂਤੇ ਅਭਿਮਾਨੀਆਂਦਾਲੋਗੈਦਾਓ ਨਾ ਦਾਓ
ਲਗਾਂਵਦੇਨੇ । ਨਦੀ ਵਿਚ ਨਾ ਡੋਬਨਦੀ ਪੇਸ਼ ਚਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ
ਤਤਵੀਰਬਣਾਂਵਦੇ । ਇਕਰੋਜਨੇਬੈਠਸਲਾਹਿਕਰਦੇਕਈ ਨੀਚ
ਕੱਠਹੋਇਜਾਂਵਦੇਨੇ । ਕਿਸੇਤੋਰਬਾਬੇਜੀਨੂੰਜੈਹਰਦੇਈਏ ਖੋਟੀਨੀਤ
ਦਾ ਮਤਾ ਪਕਾਂਵਦੇਨੇ । ਟੰਟਾ ਮੁਕੇ ਬਿਗਾੜੇ ਨੇ ਲੋਕ ਸਾਰੇ ਮਗਰ
ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਵਦੇਨੇ । ਕੀਤਾ ਮਤਾਲੈ ਲੱਭੂ ਪਤਾਸਿਆਂ ਨੂੰ
ਵਿਚ ਖੂਬਓ ਜੈਹਿਰ ਮਿਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਬਾਲ ਵਿਚ ਪਾ ਉਤੇ ਰਮਾਲ
ਦਿਤਾ ਮਹਾਂਰਾਜ ਦੇ ਅੱਗੇ ਟਕਾਂਵਦੇਨੇ । ਕੀਤੀ ਬੰਨਤੀ ਨਾਲ ਅ
ਧੀਨਗੀਦੇ ਭੋਟਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਮਾਨ ਅਲਾਂਵਦੇਨੇ । ਜਾਣੀ ਜਾਣਨੇ ਭੋਟ
ਮਨਜੂਰ ਕੀਤੀ ਉਸੇ ਬਖਤ ਪਰਸ਼ਾਦਿ ਬਰਤਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਪਹਿਲੇ
ਬਾਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਤਾਇ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਵਿਚ ਪਰਵਾਰ ਛਕਾਂਵਦੇਨੇ ।
ਉਹਨਾਂ ਬਾਮਣਾਂ ਸੱਟਿਆਵਹਰ ਜਾਕੇ ਭੋਭਾ ਇਕ ਵੀ ਮੁਖ ਨਾ
ਪਾਂਵਦੇਨੇ । ਮਹਾਂਰਾਜਦੇ ਕੁਲਪ੍ਰਵਾਰ ਖਾਦਾ ਜੈਹਰ ਭਰੇਦੇਈ ਗੱਫੇ
ਲਾਂਵਦੇਨੇ । ਦਿਲੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਸਾਡਾ ਦਾਓ ਲੱਗਾ ਸਾਰੇ ਕੱਲਨੂੰ ਹੀ
ਮਰਜਾਂਵਦੇਨੇ । ਬਾਬਾ ਸਣੇ ਟੱਬਰ ਟੀਹਰਪਾਰਹੋਵੇ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ਾਦੀ
ਆਂ ਪੋਪਮਨਾਂਵਦੇਨੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘਬਹੁਤੇ ਇੰਨਾਂ ਪਾਪਕੀਤੇ ਧੁਰੋਂ
ਆਏ ਏਹ ਪਾਪ ਕਮਾਂਵਦੇਨੇ ॥ ੨੫੮ ॥ ਤਥਾ ॥ ਰਾਮਚੰਦ ਤੇ

ਬਿਸ਼ਨਦਾਹਾਲ ਸੁਣਿਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵਜੀ ਨੂੰ ਜੈਹਰ ਡਾਰਿਆਹ ।
 ਛੀਵੇਂ ਗੁਰੂਜੀਨੂੰ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਜੈਹਰਦਿਤਾ ਨਾਮਦੇਵਨੂੰ ਜੈਹਰਿ ਪਸਾਰਿ
 ਆਹੈ । ਨਸ ਉਨਾਂਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਤ੍ਰਾਂ ਚੜ੍ਹੇਭਾਈ ਜਿਨਾਂਵਹਿਗੁਰੂਨੂੰ ਚਿੱਤ
 ਧਾਰਿਆਹੈ । ਤੱਤੇ ਬੰਮ ਪ੍ਰਲਾਦਿਦੀ ਕਰੈ ਖਾਤ੍ਰ ਨੰਦੇ ਹੋਈ ਕੰਮ
 ਬਗਾਰਿਆ ਹੈ । ਮਹਾਂਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਜੈਹਰ
 ਕੋਈ ਅਸਰ ਡਾਰਿਆ ਹੈ । ਪਾਨੀ ਡੋਬਣਾ ਅੱਗ ਨਾ ਸਾੜਦੀ ਹੈ
 ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਜਿਨ ਰਾਮ ਚਿਤਾਰਿਆ ਹੈ ॥ ੨੫੮ ॥ ਤਬਾ ॥
 ਓਧਰ ਜੈਹਰ ਦੇਕੇ ਬਾਂਮਣ ਘਰੀਂ ਆਏ ਸੁਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਏ
 ਸੁਮਾਰਕਰਕੇ । ਪਾਪ ਉਹਨਾਂਦੇ ਜਮਾਂਦੀ ਸ਼ਕਲ ਧਾਰੀ ਗੁਰਜਾਂ
 ਪਕੜ ਆਏ ਮਾਰੇਮਾਰਕਰਕੇ । ਮਾਰਕੁਟਉਡਾਇਸੇਸਰਬਬਾਮਣ
 ਧਾਹਾਂਮਾਰਦੇ ਹਾਲਪੁਕਾ ਭਫਰਕੇ । ਇਨ ਚੜ੍ਹੇਤਾਂ ਉਹਨਾਂਦਾ ਇਕ
 ਮੋਹਰੀ ਗਿਆ ਪਰਾਨ ਤਿਆਗ ਬੀਮਾਰ ਕਰਕੇ । ਰੋਣਾ ਪਿੱਟਣਾਂ
 ਪੈਗਿਆ ਬਾਂਮਣਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਹਾਲ ਕਰਦੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕਰਕੇ ।
 ਓਹਦੇ ਘਰਿਦਿਆਂ ਨੇ ਘੱਤ ਪਾਪ ਵਾਲੀ ਸੁਣੀ ਵਾਰਤਾ
 ਸਰਬ ਨਿਹਾਰ ਕਰਕੇ । ਕੱਠੇ ਹੋਇਕੇ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਚੁਕਲਿ
 ਆਏ ਘਰ ਬਾਬੇ ਦੇ ਘਾਏ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ । ਮਰੇ ਹੋਇ ਜੋ
 ਬਾਮਣਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀਸੀ ਮਾਤਾਪਿਤਾ ਰੋਂਦੇ ਜਾਰੇਜਾਰ ਕਰਕੇ । ਕਰ
 ਦੇ ਬਹੁਤਬਿਰਲਾਪਤੇ ਪੈਹਣ ਗਸ਼ੀਆਂ ਗੋਤੋਖਾਂਮਦੇ ਹੋਇ ਲਚਾਰ
 ਕਰਕੇ । ਮਹਾਂਰਾਜਜੀਦੇ ਅੱਗੇ ਅਰਜਕਰਦੇ ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਦੇਵੋਕ੍ਰਿਪਾ
 ਧਾਰਕ੍ਰਕੇ।ਬਾਬਾ ਆਖਦਾਬਖਸ਼ੇਗਾ ਰਬਭਾਈ ਧਰੋ ਓਸਦਾ ਧਿਆ
 ਨ ਸੁਮਾਰਕਰਕੇ । ਕਰਨੇ ਜੋਗੁ ਸੱਚਾ ਮੇਰਾਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਕਰੋ ਓਸ
 ਪਹਿ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਕਰਕੇ । ਬਾਂਮਣ ਬਾਮਣੀ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸੀਸ
 ਧਾਰਿਆ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਮੂੰਹੋਂ ਉਚਾਰ ਕਰਕੇ । ਸਾਡੀ ਪਾਪੀਆਂ
 ਦੀ ਕਿਕੁੰ ਅਰਜ ਸੁਣਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋਜੇ ਆਪਪੁਕਾਰਕਰਕੇ । ਤੁਸੀਂ

ਕਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬੁਧਾਡੀ ਸੁਣੇ ਛੇਤੀ ਸਾਡਾਤਾਰਦੇਵੋ ਬੇੜਾਪਾਰਕਰਕੇ।
 ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਛਿੱਠੇ ਆਧੀਨਹੋਇ ਬਾਂਮਣ ਬਾਂਮਣੀ ਸਣੇ ਪ੍ਰਵਾਰ
 ਕਰਕੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਬੇਨਤੀ ਤੁਰਤ ਕੀਤੀ ਅਗੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ
 ਨਿਗਾਧਾਰਕਰਕੇ। ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪਣੀ ਮੋਹਿਰ ਸੇਤੀ ਜੀਵ
 ਦਾਨ ਦਿਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਕਰਕੇ। ਮਰਿਆਹੋਇਆ ਬਾਂਮਣ ਜਿੰਦਾ
 ਹੋਗਿਆਸੀ ਸੁਣੀ ਬਾਬੇਦੀ ਅਰਜ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ। ਬਾਂਮਣਜਾਤ
 ਦਾ ਤੋੜ ਅਭਿਮਾਨਦਿਤਾ ਚਰਨੀ ਡਿਰੀ ਸਾਰੇ ਹਾਰੋਹਾਰ ਕਰਕੇ।
 ਬਣੇ ਸਿੱਖਤੇ ਪੁਛਿਆ ਭਜਨ ਸਭਨਾ ਜਪਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਪ
 ਉਚਾਰਕਰਕੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਂਮਣ ਬਹੁਤ ਸਿੱਖ ਹੋਏ ਕਰਨ
 ਬਾਬੇ ਦਾ ਜਸ ਪੁਕਾਰ ਕਰਕੇ ॥ ੨੬੦ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਗਉ ਜਿੰਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਵਿੰਦੇ ਭਵਜਲੋ ਪਾਰ ਉਤਾ
 ਰ ਸਭਨੂੰ। ਛੰਨ ਬਣੀ ਮੰਦਰ ਜੇੜਾ ਫੇਰਿਆ ਸੀ ਜਿੰਦੇ ਕਰੇ ਮੁਰਦੇ
 ਦਿਸੇ ਜਾਹਰ ਸਭਨੂੰ। ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਿਖਾਲੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੈਸਨ ਐਸੇ
 ਅਨਕ ਦਿਸੇ ਚਮਕਾਰ ਸਭਨੂੰ। ਬਾਂਮਣ ਬੈਰ ਕਰਨਾ ਕਈ ਛੱਡ
 ਗਏ ਬਾਬਾ ਦਿਸਦਾ ਸੀ ਕਰਨਕਾਰ ਸਭ ਨੂੰ। ਮੂਰਖ ਇਕ ਟੋਲਾ
 ਹੈਸੀ ਬਾਂਮਣਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਦਿਤੀ ਹੈਸੀ ਹਾਰ ਸਭ ਨੂੰ। ਧੋਖੇ
 ਬਾਜੀਆਂ ਉਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਆਂ ਗਈ ਪੇਸ਼ ਨਾਂ ਹੋਈ ਲਚਾਰ
 ਸਭ ਨੂੰ। ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਹੋਵੇ ਨਾ ਵਾਲ ਵਿੰਗਾ ਰਹਿੰਦੀ ਬਾਂਮਣਾ ਦੇ
 ਚਿਤ ਖਾਰ ਸਭ ਨੂੰ। ਇਕ ਰੋਜ ਆਨਰਥ ਸਲਾਹਿ ਕਰਦੇ ਕਠੇ
 ਹੋਇਕੇ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰ ਸਭਨੂੰ। ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੂੰਜਾਏਸਿਖਾਲਦਈਏ
 ਝੂਠੀ ਕਰੋ ਫਰੇਬ ਦੀ ਕਾਰ ਸਭ ਨੂੰ। ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਪਕੜ ਮਰ
 ਵਾਇ ਵਈਏ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇ ਖਬਰ ਸਾਰ ਸਭ ਨੂੰ ॥ ੨੬੧ ॥
 ਤਥਾ ॥ ਗੰਦਾ ਮਤਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਤੁਰੇ ਪਾਪੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ

(੧੦੧)

ਹਾਲ ਸੁਣਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਸੰਮਤ ਤੇਰਾਂ ਸੋ ਵਿਚ ਪਚਾਨਮੇ ਦੇ ੧੩੯੫
ਹੈਸੀ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਅਲਵੇਦੇ ਨੇ । ਉਮਰ ਬਾਬੇ ਦੀ ਸਾਲ ਉਣਾ
ਹਟਦੀ ਸੀ ਬਾਮਣਬਾਦਸ਼ਾਹਦੇ ਪਾਸ ਜਾਂਵੇਦੇ ਨੇ । ਸ਼ਹਿਰ ਦੋਲਤਾ
ਬਾਦ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਮਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ ਅਗੇ ਚੁਗਲੀ ਖਾਵੇਦੇ ਨੇ ।
ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਭਗਤ ਭਾਰਾ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨਾਮਸਦਾਵੇਦੇ
ਨੇ । ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਦਿਖਾਲਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਮੁਰਦਿਆਂ ਤਾਂਈ
ਕਰਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਕਈ ਹੈਨ ਅਮੀਰ ਕੰਗਾਲ ਕੀਤੇ ਕਈਰੰਕਅਮੀਰ
ਬਣਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਗੱਲਾਂ ਬਰ
ਖਲਾਫ ਅਲਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦਬਕੇ ਬਹੁਤ ਭਰਿਆ
ਗੱਲਾਂ ਝੂਠ ਤੇ ਸਚ ਰਲਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਉਸੇ ਬਖਤ ਸਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ
ਸਦਕੇ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਏਹ ਹੁਕਮ ਲਗਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਪੰਡਰਪੁਰੇ ਪਕੜੇ
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਹਾਜਰ ਕਰੇ ਏ ਆਖ ਬਤਾਵੇਦੇ ਨੇ । ਨਾਮਦੇਵ
ਘਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਬੈਠੇਕਾਲਾਸਿੰਘਏਸਬਦਨੂੰਗਾਵੇਦੇਨੇ ॥੨੬੨॥

ਤਥਾ ॥ ਮਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ ਨਾਮ ਸੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਚੜਿਆ
ਦਿਲੀਓ'ਸ਼ਾ ਧੌ'ਸਾ ਮਾਰ ਸੰਤੋ । ਗਿਆ ਦੇਸਮੈਰਾਸ਼ਟਰਵਿਚਭਾਈ
ਦੇਵਗਿਰੀ ਕੀਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਖੁਆਠ ਸੰਤੋ । ਨਾਮ ਰਖਿਆ ਦੋਲਤਾ
ਬਾਦ ਉਸਦਾ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸੀ ਕਰੀ ਅਪਾਰ ਸੰਤੋ । ਦੌਰਾ ਦੇਸ ਦੇ
ਸੰਤ ਦਾ ਸ਼ਾਹ ਕਰਕੇ ਪੰਡਰ ਪੁਰੀ ਆਇਆ ਇਕ ਵਾਰ ਸੰਤੋ ।
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਓਥੇ ਸਦਿਆ ਸੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕੀਤੀ ਜੇੜੀ ਕਾਰ
ਸੰਤੋ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੂਤ ਭੇਜੇ ਬਾਬਾ ਪੜਦਾ ਸੀ
ਬਾਣੀ ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੨੬੩ ॥

ਗੁਰ ਗੁਜਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਮਲੈਨਲਾਫੈਪਾਰਮਲੋਪਰਮਲੀਓਬੈਠੇਰੀਆਈ ॥ ਆਵਤਿਕਨੈਨਪੋਖਿਓਕਵਨੈਜਾਣੇਰੀਆਈ ॥
੧ ॥ ਕਉਣਕਹੈਕਿਭੁਭੀਐਰਮਈਆਆਕੁਲਰੀਆਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਉਆਕਸਿ
ਮੀਅਲੋਖੋਸਨਿਰਖਿਓਨਜਾਈ ॥ ਜਿਉਜਲਮਾਥੈਮਾਛਲੋਮਾਰਗੁਪੋਖਨੋਨਜਾਈ ॥ ੨ ॥ ਜਿਉ

ਆਵਾਸੈਪੜਾਅਲੋਮ੍ਹਿਗਤਿਸਨਾਭਰਿਆ॥ਨਾਮੋਚੇਸੁਆਮੀਬੀਠਲੋਜਿਨਤੀਨੈਜਰਿਆ॥੩॥੨੬੪॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਗੁਜਰੀ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਅਗੇ ਹੋਸੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਮੈਲ ਤੇ ਰਹਿਤ ਜੋ
ਸੁਗੰਧ ਵਾਲਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਸਾਰੇ ਦਿਸ
ਆਉਂਦਾ। ਆਵੇਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਰੂਰ ਥਾਈ ਕਉ
ਣ ਕਹੇ ਜਿੰਦੇ ਰਬ ਪੁਛਿਆ ਨਾ ਜਾਉਂਦਾ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਅਕਾਸ਼
ਵਿਚਪੰਖੀਦਾਨਾਖੋਜਮਿਲੇਤਿਵੇਂਜਲਵਿਚਗਾਹਮਛੀਦਾਨਾਥਿਆ
ਉਂਦਾ॥੨੬੫॥ਕਬਿੱਤ॥ਏਸੇਤਰਾਂਵਾਹਿਗੁਰੂਦੇਮਿਲਣ ਦੀ ਅਉਖ
ਭਾਈਓਹੋਨਿਰਾਕਾਰਹੈਮਸਾਂਹੀਹਥਆਉਂਦਾ। ਜਿਸਤਰਾਂਅਕਾਸ਼
ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸੇ ਪਾਣੀ ਤਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰਾ ਝੂਠਾ ਦਿਸ
ਆਉਂਦਾ। ਤਿੰਨੋਂ ਦਿਸ਼ਟਾਂਤ ਜੋ ਸੁਣਾਏ ਝੂਠੇ ਨਾਮਦੇਵ ਐਵੇਂ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮ੍ਰਿਗ ਆਉਂਦਾ। ਕਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਤੇ
ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਭਾਈ ਪਾਲਣਾਹੈ ਕਦੇ ਆਕੇਜਗਦੀਕਰਾਉਂਦਾ
॥੨੬੬॥ ਬੈਂਤ ॥ ਬਾਬਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਪੜੇ ਬਾਣੀ ਲਾਈ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਰ ਆਹਾ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਣਕੇ ਕਿਸੇ ਅਵਾਜ
ਮਾਰੀ ਬਾਬੇ ਖੋਲਿਆ ਸੀ ਝਟ ਵਾਰ ਆਹਾ। ਬਾਬੇ ਤਿਠੇ ਸਰਕਾਰ
ਦੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਉਨਾਂ ਪੁਛਿਆ ਫੇਰ ਪੁਕਾਰ ਆਹਾ। ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ
ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਾਬਾ ਸਾਨੂੰ ਦਸ ਦੇਵੋ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰ ਆਹਾ। ਬਾਬਾ
ਆਖਦਾ ਮੇਰਾ ਹੈ ਨਾਮ ਭਾਈ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਕਹਿਣਉਚਾਰਆਹਾ।
ਦੂਤਾਂ ਝਟ ਪਰਮਾਨਾ ਫੜਾਇ ਦਿਤਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਦੇ ਏਕ ਵਾਰ
ਆਹਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀਦੀ ਮਾਤਾ ਪਾਸ ਬੈਠੀ ਪੁਛੇ ਹੋਇ ਹੈਰਾਨ
ਵਿਚਾਰ ਆਹਾ। ਕੇਹੜੀ ਗਲ ਤੇ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਦੇ ਮਾਈ ਦੂਤਾਂ
ਨੂੰ ਕਹੇਉਚਾਰਆਹਾ। ਕਿਸੇ ਬਾਤ ਦਾ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਮਾਤਾ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਲੈਣਾ ਦੀਦਾਰ ਆਹਾ। ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ

(੧੦੩)

ਕਰੀ ਮਾਈ ਨਿਰਭੈ ਹੋਇਕੇ ਕਹਿਣ ਬੰਕਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਤਾਂਈ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਨਾਹੀ ਜੇ ਤਾਂ ਸਦਾ ਜਾਉ ਹੋਤਿਆਰਆਹਾ ।
ਏਸ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਾਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਡਰਨਾਡਾਰ
ਆਹਾ । ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਕੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁਜੇ
ਦਰਬਾਰ ਆਹਾ । ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨਹੀਂ ਸਲਾਮਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਗਿਆ
ਕਚੈਹਰੀ ਦੇ ਵਾਰ ਆਹਾ । ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਗਜਾਇ ਦਿਤੀ ਫਤੇ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਹੀ ਕਰਭਾਰ ਆਹਾ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸਲਾਮ ਨਾ ਕਰੀ
ਬਾਬੇ ਕਹੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਉਚਾਰ ਆਹਾ ॥ ੨੬੭ ॥ ਤਬਾ ॥ ਸੁਣਦੇ
ਸਾਰ ਫਤੇ ਡਾਢੀ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਚੀਚੀਆਂ ਖਾਵੇਦਾ ਜੇ ।
ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਕੇ ਲਵਾਂ ਨੂੰ ਕਟਦਾ ਹੈ ਲਹੂ ਅਖੀਆਂ ਤੋਂ ਭਰਆਵੇਦਾ
ਜੇ । ਤਕ ਬਾਮਣਾ ਦੀ ਵਲ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਕੋਈ ਭਗਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ
ਸਮਝਾਵੇਦਾ ਜੇ । ਬਾਮਣ ਉਠਕੇ ਇਕ ਹੈ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਤੈਨੂੰ
ਬਾਬਾ ਜੀ ਸ਼ਾਹ ਫੁਰਮਾਵੇਦਾ ਜੇ । ਝਕ ਕਰੀ ਸਲਾਮ ਤੂੰ ਸ਼ਾਹ
ਤਾਂਈ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹੈ ਬਾਮਣ ਸੁਣਾਵੇਦਾ ਜੇ ॥ ੨੬੮ ॥ ਤਬਾ ॥
ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਕ ਅਕਾਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੀਸ ਨਿਮਾਮ
ਣਾ ਕੀ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮੇਰੇ ਚਿਤ ਵਿਚ ਵਸਿਆ ਰਾਮ ਛਡ ਸਲਾ
ਮ ਬੁਲਾਮਣਾ ਕੀ । ਜਿਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪੈਦਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀਤਾ ਛਡਓਸ
ਨੂੰ ਹੋਰ ਧਿਆਮਣਾ ਕੀ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੀਸ ਦਿਤਾ ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ
ਅੰਰ ਗੈਰ ਦੇ ਤਾਂਈਂ ਬੁਕਾਮਣਾ ਕੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਭੈ ਮੋਡ ਦਾ ਉਨਾਂ ਨੇ ਪਾਮਣਾ ਕੀ ॥ ੨੬੯ ॥

ਮਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ ਬੜੀ ਜੁਲਮੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ :

ਮਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ ਤੁਅਸਵੀ ਵਡਾ ਜ਼ਾਲਮ ਕਰਦਾ ਜੁਲਮਤੈਕੋਬਰ
ਕਹਾਰ ਜੁਲਮੀ । ਮੁਲਾਂ ਕਾਜੀਆਂ ਦਾ ਕੋਰ ਬਹੁਤ ਹੀਸੀ ਕਰਦੇ
ਹਿੰਦੂਆਂ ਤਾਂਈਂ ਖੁਆਰ ਜੁਲਮੀ । ਕਰੇ ਕਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ

ਫੜਕੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਏਹ ਆਪ ਉਚਾਰ ਜੁਲਮੀ । ਰੋਜ ਸੈ ਹਿੰਦੂ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ ਬਹੁਤ ਮੁਕਾਰ ਜੁਲਮੀ । ਹਿੰਦੂ
ਸੈ 'ਕੜੇ ਦਿਨੋ' ਦਿਨ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਸਿਰ ਛਡਦੇ ਜਵੇਂ ਤਲਵਾਰ
ਜੁਲਮੀ । ਮੰਦਰ ਢਾਹਿ ਮਸੀਤਾਂ ਬਣਾਵੰਦੇ ਸੇ ਜੰਝੂ ਟਿਕਾ ਰਹੇ
ਬੇਦੀ ਉਤਾਰ ਜੁਲਮੀ । ਐਸੇ ਰਾਜ ਜ਼ਾਲਮ ਵਿਚ ਬਾਮਣਾ ਨੇ
ਕੀਤੀ ਮੁਕਬਰੀ ਦੀ ਬੁਰੀ ਕਾਰ ਜੁਲਮੀ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਬਾਬਾ
ਫੜਾਇ ਦਿਤਾ ਬਾਮਣ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਠੰਢੇ ਠਾਰ ਜੁਲਮੀ ॥ ੨੭੦ ॥

ਤਬਾ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਠਾਲਕੇ ਪਾਸ ਪੁਛੇ ਸਚ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੀਂ
ਉਚਾਰ ਭਗਤਾ । ਅਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਗਾਂਏ ਨਾਂ ਬਾਮਣਾਂ ਤੇ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਵਡਾ ਹੈਂ ਕੋਈ ਅਵਤਾਰ ਭਗਤਾ । ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਤੂੰ
ਬਹੁਤ ਦਿਖਾਲਦਾ ਹੈਂ ਮੁਰਦੇ ਕਰੇ ਜਿੰਦੇ ਕਈ ਵਾਰ
ਭਗਤਾ । ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਕਰਾਮਾਤ ਦਿਖਾਲ ਦੇਵੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਆਖੇ
ਵਾਰਵਾਰ ਭਗਤਾ ॥ ੨੭੧ ॥ ਤਬਾ ॥ ਸ਼ਾਂਤੀਨਾਲ ਅਗੋਂ ਨਾਮ
ਦੇਵਬੱਲ ਆਖੇ ਕਰੀਂ ਤੂੰ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਹ । ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਕੋਈ
ਕਰਾਮਾਤ ਨਾਂਹੀ । ਤੈਨੂੰ ਦੇਵਾਂਕੀ ਮੈਂ ਦਿਖਾਲ ਸ਼ਾਹ । ਮੇਰਾ ਰਾਮ
ਚਾਹੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਕਰਨੇ ਜੋਗ ਜੋ ਹੈ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸ਼ਾਹ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਵਸਨਾਹੀ ਵੱਸ ਓਸਦੇ ਜੋ ਕਰਨਕਾਰ ਸ਼ਾਹ ॥
੨੭੨ ॥ ਤਬਾ ॥ ਸੁਣਿਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗੁਸਾ ਬਹੁਤ ਚੜਿਆ
ਹੋਕੇ ਬੋਲਿਆ ਗਜਬ ਗੁਵਾਰ ਭਗਤਾ । ਲੋਕਾਂ ਤਾਂਈ ਕਰਾਮਾਤਾਂ
ਦਿਲਾਖਦਾ ਹੈਂ ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚਾਰ ਭਗਤਾ । ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ
ਨੂੰ ਮੂਲਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਤੇਰਾ ਦੇਖਗਾ ਰਾਮ ਨਿਹਾਰ ਭਗਤਾ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਤੂੰ ਸ਼ਰਾਕਬੂਲ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੂੰਮੈ ਬਹੁਤ ਖੁਆਰ ਭਗ
ਤਾ ॥ ੨੭੩ ॥ ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਕਦੇ ਨਾਂ ਧਰਮ ਛੱਡਾਂ ਕਾਹਨੂੰ
ਲੱਗਾ ਤੂੰ ਜੇਰ ਲਗਾਨ ਸ਼ਾਹ । ਸੂਰਜ ਲਹਿੰਦਿਓ ਚੜਦੇ ਦੇ ਵੱਲ

(੧੦੫)

ਆਵੈ ਪੁਨੀ ਹੋਵੇਜਮੀਂ ਨ ਅਸਮਾਨ ਸ਼ਾਹ । ਗੰਗਾ ਜਮਨ ਦਿਆਉ
ਜੇ ਵਗਣ ਪਠੇ ਮੈਤਾਂ ਕਰਾਂਨਾ ਧਰਮ ਦੀ ਹਾਨ ਸ਼ਾਹ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ
ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਜੋਰ ਲਾਲੈ ਹੋਵਾਂ ਕਦੇ ਨ ਮੈਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਾਹ ॥ ੨੭੪ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣੇ ਭਾਰੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਬਾਬਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬਸਤਾ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੈ ਦੁਖ ਪੁਚਾਂ ਵਦਾ
ਜੇ । ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਲਦਾ ਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਜਾਹਿ ਸੁਣਾਂ
ਵਦਾ ਜੇ । ਬਾਬਾ ਮੰਨਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਸ਼ਾਹ ਆਪਣਾ ਜੋਰ
ਲਗਾਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਕਾਜੀ ਸੱਦਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਫਤਵਾ ਸ਼ਰਾਦਾ
ਫੇਰ ਲਗਾਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਕਾਫਰ ਏਸਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾੜੇ ਨਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ
ਵਿਚ ਡੁਬਾਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਫੇਰ ਸਿੱਟ ਦੇ ਚਾੜ ਪਹਾੜ ਉੱਤੇ ਦੁਖ ਬਾਬੇ
ਦੇ ਪਾਸ ਨਾ ਆਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਖੂਨੀ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਚੋਟਾਂ
ਸੁੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਖਣ ਦੀਨ ਮੰਨ ਸਾਡਾ
ਬਾਬਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਧਿਆਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਮੰਨੀ ਭੈ ਨਾਂ ਰਿਹਾ ਨਿਰਭੈ
ਬਾਬਾ ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਣ ਬਚਾਵੇ ਦਾ ਜੇ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜੁਲਮੀ
ਓੜਕ ਜੁਲਮ ਕਰਦਾ ਪਾਪੀ ਪਾਪਦਾਰੇ ਕਰਕਾਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਚਉਥੱਟ
ਮਰਵਾਏ ਕੇ ਸਿੱਟੇ ਦੀ ਵੱਡਾ ਹੁਕਮਾਂ ਪਾਸ ਲਗਾਂ ਵਦਾ ਜੇ । ਬਾਦਿ
ਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦਾ ਏਹਨੂੰ ਕਰ ਜਿੰਦੀ ਨਹੀਂ ਤੁਰਕ ਹੋ ਜਾਹ ਸੁਣਾਂ ਵਦਾ ਜੇ ।
ਨਹੀਂ ਕਰੂੰ ਮੈਂ ਕਤਲ ਕਲਵਾਰ ਸੋਭੀ ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਏ ਸ਼ਾਹ ਅਲਾਂ
ਵਦਾ ਜੇ ॥ ੨੭੫ ॥

ਗਗ ਭੈਰੋ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਛੈ ਸੁਨ ਬੇਨਾਮਾ ॥ ਦੇਖ ਉਰਾ ਮਤੁ ਮਾਰੇ ਕਾਮਾ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮਾ ਸੁਲਤਾਨੇ ਬਾਧਿਲਾ ॥ ਦੇਖ
ਉਤੇਰਾ ਹਰਿ ਬੀਠਲਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਿਸਮਿਲਿ ਗਉ ਦੇਹੁ ਜੀਵਾਇ ॥ ਨਾਤੁ ਰਗਰਦਨਿ ਮਾਰਉ
ਠਾਇ ॥ ੨ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹ ਜੈਸੀ ਕਿਉ ਹੋਇ ॥ ਬਿਸਮਿਲਿ ਤਕੀਆਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ ॥ ੩ ॥ ਮੋਰਾ ਕੀਆ
ਕਵਨ ਹੋਇ ॥ ਕਰਿ ਹੈਰਾ ਮੁਹੋਇ ਹੈਸੋਇ ॥ ੪ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹੁ ਚੜਿਓ ਅਹੰਕਾਰ ॥ ਗਜਹਸਤੀ ਦੀ
ਨੋਚ ਮਕਾਰ ॥ ੫ ॥ ਰੁਖਨ ਕਰੈ ਨਾਮੇ ਕੀਆਇ ॥ ਛੋਡਿ ਰਾਮ ਕੀ ਨਭ ਜਹਿ ਖੁਦਾਇ ॥ ੬ ॥ ਨਹਉ
ਤੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤ ਨਤੁ ਮੇਰੀਆਇ ॥ ਪਿੰਡੁ ਪੜੈ ਤਉ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ੭ ॥ ਕਰੈ ਗਜਿੰਦੁ ਸੁੰਡ ਕੀ ਚੋਟ ॥
ਨਾਮਾ ਉਸਰੈ ਹਰਿ ਕੀ ਓਟ ॥ ੮ ॥ ਕਾਜੀ ਮੁਲਾਕਰਹਿ ਸਲਾਮੁ ॥ ਇਨਿ ਹਿੰਦੂ ਮੇਰਾ ਮਲਿ ਆਮਾਨ ॥ ੯ ॥

(੧੦੬)

ਬਾਦਿਸਾਹਬੇਨਤੀਸੁਨੇਹੁ ॥ ਨਾਮੇਸਰਭਰਿਸੋਨਾਲੇਹੁ ॥ ੧੦ ॥ ਮਾਲੁਲੇਉਤਉਦੋਸਕਿਪਰਉ ॥ ਵੀਨ
 ਭੋਡਿਦੁਨੀਆਕਉਭਰਉ ॥ ੧੧ ॥ ਪਾਵਹੁਬੇੜੀਘਾਬਹੁਤਾਲ ॥ ਨਾਮਾਗਾਵੈਗੁਨਗੋਪਾਲ ॥ ੧੨ ॥
 ਗੰਗਜਮੁਨਜਉਉਲਟੀਬਹੈ ॥ ਤਉਨਾਮਾਹਰਿਕਰਤਾਰਹੈ ॥ ੧੩ ॥ ਸਾਤਘੜੀਜਬਬੀਤੀਸੁਨੀ ॥
 ਅਜਹੁਨਾਮਾਇਓਤਿਭਵਨਧਨੀ ॥ ੧੪ ॥ ਪਾਖੰਤਣਬਾਜਬਜਾਇਲਾ ॥ ਗਰੁੜਚੜੇਗੋਬਿੰਦਆਇ
 ਲਾ ॥ ੧੫ ॥ ਅਪਨੇਭਗਤਪਰਿਕੀਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥ ਗਰੁੜਚੜੇਆਏਗੋਪਾਲ ॥ ੧੬ ॥ ਕਹਹਿਤਧਰਣਿਇ
 ਕੋਡੀਕਰਉ ॥ ਕਹਹਿਤਲੇਕਰਿਉਪਰਧਰਉ ॥ ੧੭ ॥ ਕਹਹਿਤਮੂਏਗਉਦੇਉਜੀਆਇ ॥
 ਸਭੁਕੋਈਦੇਖੈਪਤੀਆਇ ॥ ੧੮ ॥ ਨਾਮਾਪਣਵੈਸੇਲਮਸੇਲ ॥ ਗਉਦੁਹਾਈਬਛਰਾਮੇਲਿ ॥ ੧੯ ॥ ਦੂਧਹਿ
 ਦੁਹਿਜਬਮਟਕੀਭਰੀ ॥ ਲੇਬਾਦਿਸਾਹਕੇਆਗੋਧਰੀ ॥ ੨੦ ॥ ਬਾਦਿਸਾਹਮਹਲਮਹਿਜਾਇ ॥ ਅਉ
 ਘਟਕੀਘਟਲਾਗੀਆਇ ॥ ੨੧ ॥ ਕਾਜੀਮੁਲਾਬਿਨਤੀਫੁਰਮਾਇ ॥ ਬਖਸੀਹਿੰਦੂਮੈਤੇਰੀਗਾਇ
 ॥ ੨੨ ॥ ਨਾਮਾਕਹੈਸੁਨਹੁਬਾਦਿਸਾਹ ॥ ਇਹਕਿਛੁਪਤੀਆਮੁਝੈਦਿਖਾਇ ॥ ੨੩ ॥ ਇਸਪਤੀ
 ਆਕਾਇਹੈਪਰਵਾਨੁ ॥ ਸਾਚਿਸੀਲਗਲਹੁਸੁਲਿਤਾਨ ॥ ੨੪ ॥ ਨਾਮਦੇਉਸਭਰਹਿਆਸਮਾਇ
 ॥ ਮਿਲਿਹਿੰਦੂਸਭਨਾਮੇਪਹਿਜਾਹਿ ॥ ੨੫ ॥ ਜਉਅਬਕੀਬਾਰਨਜੀਵੈਗਾਇ ॥ ਤਨਾਮਦੇਵਕਾਪਤੀ
 ਆਜਾਇ ॥ ੨੬ ॥ ਨਾਮੇਕੀਕੀਰਤਿਰਹੀਸੰਸਾਰ ॥ ਭਗਤਜਨਾਲੇਉਧਰਿਆਪਾਰ ॥ ੨੭ ॥
 ਸਗਲਕਲੇਸਨੀਵਕਭਇਆਖੇਦ ॥ ਨਾਮੇਨਾਰਾਇਨਨਾਹੀਭੇਦ ॥ ੨੮ ॥ ੧ ॥ ੧੦ ॥ ੨੭੬ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ ਭੈਰੋ ਰਾਗ ਬਾਬੇ ਜੀਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਪੁਛੇ ਤੇਰਾ ਰਾਮ
 ਕੀ ਕਰੂਗਾ ਕਾਰ ਭਗਤਾ । ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਬੰਨਿਆਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ
 ਦੇਖ ਆਕੇ ਛੁਡਾਉ ਕਰਤਾਰ ਭਗਤਾ । ਮਰੀ ਗਉ ਤਾਂਈ ਜਿੰਦੀ
 ਹੁਣੇ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਮਾਰ ਭਗਤਾ । ਸੀਸ ਜੁਦਾ
 ਤੇਰਾ ਧੜ ਜੁਦਾ ਕਰਸਾਂ ਤੇਰੇ ਕਰਾਂਗਾ ਟੋਟੇ ਮੈਂ ਚਾਰ ਭਗਤਾ ॥
 ੨੭੭ ॥ ਤੁਥਾ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਂ ਐਸੀ ਹੈ ਕਦੇ ਹੁੰਦੀ ਜੇੜਾ ਰੱਬ
 ਭਾਣਾ ਬਰਤਾ ਦਿਤਾ । ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿਕਰ ਹੋਵੇ ਜੀਵ ਜਿੰਦਾ
 ਜੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਝੜਾ ਦਿਤਾ । ਮੇਭਾ ਕਰਿਆ ਵੀ ਕੁਛ
 ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਦਾਹੈ ਕਰੇ ਰਾਮ ਸੇ ਆਖਸੁਨਾਦਿਤਾ । ਵਸ ਬਾਤ ਸਾਰੀ
 ਕਰਨਹਾਰਦੇਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੂੰ ਬਾਬੇ ਅਲਾਦਿਤਾ ॥ ੨੭੮ ॥ ਤੁਥਾ ॥
 ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈ ਗੁਸਾ ਬਹੁਤ ਚੜਿਆ ਕਹਿਰ ਗਜਬਦੇ ਨਾਲ
 ਹੰਕਾਰ ਕਰਦਾ । ਹੁਕਮ ਆਪ ਦਿੰਦਾ ਹਾਥੀਵਾਨ ਤਾਂਈ ਖੂਨਖਾਰ
 ਹਸਤੀ ਝੱਟਤਿਆਰਕਰਦਾ । ਲਿਆ ਵਿਚ ਮਦਾਨਦੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ
 ਹਾਥੀ ਮਸਤਿਆ ਬੋਲਚੰਘਾਰਕਰਦਾ । ਅਗੇ ਬੰਨਕੇ ਬਾਬੇਨੂੰ ਖੜਾ
 ਕੀਤਾ ਬਾਬਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂਨਾਮਉਚਾਰਕਰਦਾ ॥ ੨੭੯ ॥ ਤੁਥਾ ॥

(੧੦੨)

ਮਾਈ ਜਾਇਆਖੇ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਦੀ ਰੋਂਦੀ ਪਿੱਟਦੀਮੈਂ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ
ਬੇਟਾ। ਰਾਮ ਛੋਡ ਖੁਦਾਇਦਾ ਨਾਮਜਪਤੂੰ ਅਖੀਂ ਵਿਸੇਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ
ਸੰਸਾਰ ਬੇਟਾ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਜਾ ਬਚੇ ਜਾਨ ਤੇਰੀ ਏਸ ਵਿਚ ਨਾਂ
ਹਰਜ ਵਿਚਾਰਬੇਟਾ। ਰਾਮਛੋਡਖੁਦਾਇਦਾ ਜਾਪਕਰਤੂੰ ਤੈਨੂੰ ਆਖ
ਦੀ ਮੈਂ ਵਾਰਵਾਰਬੇਟਾ ॥੨੮੦॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਆਪ
ਣੀ ਮਾਂਇ ਤਾਂਈ ਚਿੱਤ ਸਮਝ ਤੂੰ ਕਰੀਂ ਵਿਚਾਰ ਮਾਏ। ਨਾਂ ਮੈਂ
ਪੁਤ੍ਰ ਤੇਰਾ ਨਾ ਤੂੰ ਮਾਂਇ ਮੇਰੀ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹਾਂ ਖੁਦਾਇ ਨਾਟਾਰਮਾਏ।
ਮੇਰਾ ਜਾਇ ਸਰੀਰਤਾਂ ਜਾਣ ਦੇਵਾਂ ਕਰਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਉਚਾਰ
ਮਾਏ। ਧਰਮ ਛੱਡਕੇ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨਹੋਵਾਂ ਕਦੇ ਦਿਆਂ ਨਾਂ ਧਰਮ
ਨੂੰ ਫਾਰਮਾਏ ॥੨੮੧॥ ਤਬਾ ॥ ਹਾਥੀਵਾਨਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੁਕ
ਮ ਦਿੰਦਾ ਹਾਥੀਤਾਂਈਹਥਿਵਾਨਤਿਆਰਕਰਦਾ। ਨਾਮਦੇਵਨੂੰਬੰਨ
ਕੇ ਖੜਾਕੀਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇਖਸਾਰਾ ਹਾਹਕਾਰ ਕਰਦਾ। ਸੁੰਡ ਨਾਲ
ਹਾਥੀ ਚੋਟਾਂਮਾਰਦਾਹੈ ਬਾਬਾਵਾਹਿਗੁਰੂਨਾਮਉਚਾਰਕਰਦਾ। ਹਾਥੀ
ਫੇਰਨਾ ਬਾਬੇ ਦੇ ਗਿਆ ਨੇੜੇ ਸੁੰਡ ਚੁਕਕੇ ਭੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ॥
੨੮੨॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੈ ਦੇਖ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਕਹੇ ਭਗਤਜੀ ਮੈਨੂੰ
ਮਜ਼ੂਰਕੀਤਾ। ਕਾਜੀਮੁਲਾਂ ਆਕਰਨਸਲਾਮਮੈਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਏਸ ਮੇਰਾ
ਮਾਣਦੂਰਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਕਰੀ ਨਾ ਭਗਤਸਲਾਮਆਕੇ ਖਾਖ ਨਾਲ
ਮੇਰਾ ਮਾਣਦੂਰਕੀਤਾ। ਸਾਰੇ ਲੋਕਮੇਰੀ ਅਮਦਾਦਕਰਦੇ ਏਸਭਗ
ਤ ਜੀ ਬਹੁਤ ਖਸੂਰ ਕੀਤਾ ॥੨੮੩॥ ਤਬਾ ॥ ਹਿੰਦੂ ਸੇਵਕਾਂ
ਆਣਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਸਾਡੀ ਸੁਣੀਂਤੂੰ ਇੱਕਪੁਕਾਰਸ਼ਾਹ। ਕ੍ਰਿਪਾ
ਆਪਕਰਕੇ ਛੱਡੇ ਭਗਤਜੀਨੂੰ ਸਾਡੀ ਬੇਨਤੀਹੈ ਵਾਰਵਾਰ ਸ਼ਾਹ।
ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਤੇਲਦਾ ਲਵੇ ਸੋਨਾ ਦੇਈਏਚੜਬਰਾਬਰਦਾ ਭਾਰਸ਼ਾ
ਹਾ। ਵਿਓਂ ਦੁਖਨਾਬਾਬੇਨੂੰ ਤੁਰਕ ਕਰਿਓ ਮ ਇਆ ਲਈਂ ਬੇਅੰਤ
ਸੁਮਾਰਸ਼ਾਹ ॥੨੮੪॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹਉਤ੍ਰਦਿੰਦਾਸੇਵਕਾਂਨੂੰ

ਦੋਲਤ ਲਵਾਂਤਾਂ ਦੋਜਕੀਜਾਵਸਾਂਮੈ। ਦੀਨ ਛੱਡਕੇ ਤੁਛ ਪਦਾਰਥਾਂ
 ਨੂੰ ਭਰਲਵਾਂਤਾਂ ਖੋਟਕਮਾਵਸਾਂਮੈ। ਦੀਨ ਸ਼ਰਾਤੇ ਨਾਂ ਮਾਇਆ ਵਡੀਜਾ
 ਨਾਂ ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਦੀਨ ਮਨਾਵਸਾਂ ਮੈ। ਦਉਲਤ ਲਵਾਂਤਾਂ ਦੋਜਕਾਂ
 ਵਿਚਜਾਵਾਂ ਬੁਹਾਨੂੰ ਸਚਦੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਵਸਾਂਮੈ ॥ ੨੮੫ ॥ ਤਬਾ ॥
 ਬਾਬਾ ਕਹੈ ਮੈਂ ਬੰਨਿਆਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਸਾਰੀਕਰੀਸੀ ਏਹੋ ਜੋ ਕਾਰ
 ਸੰਤੋ। ਪੈਰੀਂ ਬੇੜੀਆਂ ਹਥੀਂ ਬਰੰਟਲਾਏ ਕੀਤਾ ਕੈਦਮੈ ਵਿਚਲਚਾ
 ਰਸੰਤੋ। ਛੈਣੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂ ਬਜਾਉਣ ਲੱਗਾ ਗਾਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਕਰ
 ਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸੰਤੋ। ਗਾਵਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗੁਣ ਦਿਨੋ
 ਰਾਤੀ ਚਰਨ ਤੋੜ ਲੱਗੀ ਸੁਰਤਿ ਤਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੨੮੬ ॥
 ਤਬਾ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੰਕਾਰਦੇ ਨਾਲ ਆਖੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ
 ਭੁਲ ਭਗਤਾ। ਦੁਖ ਦਿਆਂ ਮੈ ਸਿਰੇ ਪਰੰਦ ਤੈਨੂੰ ਜੋ ਤੂੰ ਕਰੇਂ ਨਾਂ
 ਦੀਨ ਕਬੂਲ ਭਗਤਾ। ਜਾਂਤੇ ਕਰੇ ਮਰੀ ਹੋਈਗਉਜੀਦੀਜਾਂਤੇ ਕਹੇਂ
 ਗਾ ਨਬੇਰਸੂਲ ਭਗਤਾ। ਦੇਹਾਂਬਾਤਾਂਤੇ ਇਕ ਮਨਜੂਰਕਰਲੈਜੜੀ
 ਸਾਰਿਆਂਦੀ ਹੱਦਮੂਲ ਭਗਤਾ ॥ ੨੮੭ ॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਬਾ ਆਖ
 ਦਾ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤਾਂਈ ਭੈਰਾ ਹੋਵਾਂ ਨਾਂ ਕਦੇ ਅਧੀਨਸ਼ਾਹ। ਗੰਗਾ
 ਜਮਨਾ ਜੋ ਹਨ ਦਿਆਉ ਸਾਰੇ ਉਲਟ ਨੀਰਚਲੇ ਚੜਵੀ ਸੀਨ
 ਸ਼ਾਹ। ਸੂਰਜਲੈਹਵਿਓਂ ਜੋ ਚੜਵੀਤਰਫਜਾਵੇਮੈਂ ਭੀਕਰਾਂ ਕਬੂਲਨਾਂ
 ਦੀਨ ਸ਼ਾਹ। ਰਾਮਨਾਮਦਾ ਜਾਪ ਨਾਕਦੇ ਛੱਡਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਹਾਂ ਮੈਂ
 ਨਾਲ ਜਕੀਨ ਸ਼ਾਹ ॥ ੨੮੮ ॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਬਾ ਆਖ
 ਦਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਸ਼ਟਝੱਲੇ ਘੜੀਆਂ ਵੀਤੀਆਂ ਸੱਤ ਉਖਾਲ ਸੰਤੋ।
 ਮੇਰੇ ਚਿੱਤਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਇਆ ਮੈਨੂੰ ਉਪਜਿਆ ਏਹੋ ਖਿਆਲ
 ਸੰਤੋ। ਮੇਰੀ ਰਖਿਆਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂਦੇ ਧਨੀ ਅ
 ਕਾਲ ਸੰਤੋ। ਬਾਜਾ ਬੱਜਿਆ ਫੰਗਾਂਦੀ ਗੂੰਜ ਪੈਗਈ ਗਰੜ
 ਉਤੇ ਚੜ ਆਏ ਗੋਪਾਲ ਸੰਤੋ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਵਾਹਗੁਰੂ

(੧੦੬)

ਨੇ ਕਰੀ ਆਣ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸੰਤੋ । ਗੁਰੁ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ
ਆਪ ਅਕਾਲ ਆਇਆ ਓਦੀ ਜੋਤ ਜੋ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਸੰਤੋ
॥ ਤਬਾ ॥ ਆਕੇ ਰੱਬ ਆਕੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਆਖ ਤੂੰ
ਕੋਈ ਸੁਵਾਲ ਭਗਤਾ । ਜੇਤੂੰ ਕਹੇ ਸਾਰੀ ਧਰਤ ਕਰਾਂ ਟੋਢੀ ਪਾਵਾਂ
ਕੁਲਦੇ ਵਿਚ ਭੁਝਾਲ ਭਗਤਾ । ਜੇਤੂੰ ਕਹੇ ਮੈਂ ਹੱਥਦੇਵਿਚਲੈਕੇ ਸਿਰ
ਏਸ ਦੇ ਧਰਾਂ ਕਪਾਲ ਭਗਤਾ । ਜੇਤੂੰ ਕਹੇ ਮਰੀਗਉ ਕਰਾਂ ਜਿੰਦੀ
ਸਾਰੇ ਕਰਨਗੇਲੋਕ ਖਿਆਲ ਭਗਤਾ । ਆਵੇਸਰਬਦਤਾਂਈਯਕੀਨ
ਚੰਗਾ ਸਾਰੇ ਜਪਣ ਅਕਾਲ ਅਕਾਲ ਭਗਤਾ । ਭਗਤ ਜਨਾਂਨੂੰ ਕੋਈ
ਨਾ ਦੁਖ ਦੇਵੇ ਨਾਮ ਜਪਣਗੇ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ਭਗਤਾ ॥ ੨੯੦ ॥
ਤਬਾ ॥ ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਕਿਹਾਮੈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਮਰੀਗਉ ਕਰਦੇ
ਜਿੰਦੀਤਿਆਰਸਤਿਗੁਰ । ਮਰੀਗਉ ਜੀਉਂਦੀ ਕਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਨੇ
ਜੇੜਾ ਆਪਹੈਸੀ ਕਰਨਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਬਾਬੇ ਛੱਡਿ ਵੱਛਾ ਥਾਪੀ
ਲਾਇ ਚੋਈ ਦੁਧ ਕੱਢਿਆ ਥਣ ਬਟਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਡੋਣੀ ਦੁਧ
ਦੇ ਨ ਲਸੀ ਭਰੀ ਹੋਈ ਰੱਖੀ ਬਾਹ ਸਾਹਿਦੇਅੰਗਰਕਾਰਸਤਿਗੁਰ॥
ਤਬਾ ॥ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚ ਮਹਲਾਂ ਹੋਇਗਿਆ
ਸੀ ਸਖਤ ਬੀਮਾਰ ਲੋਕ । ਅਉਖੀ ਘੜੀ ਸੂ ਓਸਨੂੰ ਆਣ ਲਗੀ
ਸੂਲ ਪੇਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਅਪਾਰ ਲੋਕੇ । ਕਾਜੀ ਮੋਲਵੀ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਕਰੇ ਕਠੇ ਕੀਤੀ ਬੈਠ ਸਲਾਹ ਵਿਚਾਰ ਲੋਕੇ ।
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਤੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾਹਟੇ ਏ ਦੁਖ ਅਜਾਰ ਲੋਕੇ ।
ਹੱਥਜੋੜਕੇਤੇਸਾਰੇ ਖੜ ਹੋਇ ਕਰਨ ਬੇਨਤੀ ਅਰਜਗੁਜਾਰ ਲੋਕੇ ।
ਹਿੰਦੂ ਬਖਸ਼ ਬਾਬਾ ਤੇਰੀ ਗਉ ਹਾਂ ਮੈਂ ਮੈਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਆਖੇ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਧਾਰ ਲੋਕੇ ॥ ੨੯੨ ॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਹੈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ
ਤਾਂਈਂ ਜੋ ਕੁਝ ਦੀਖਿਆ ਤੁਸੀਂ ਨਿਹਾਰ ਸਾਹਾ । ਜੇੜਾ ਤੈਨੂੰ ਏਹ
ਪਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤੇਰੇ ਕਰਮ ਦਾ ਫਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਹਾ । ਏਸ

(੧੧੦)

ਪਤੇ ਦਾ ਹੈ ਤਾਤਪਰਜ ਏਹੇ ਸਚੇ ਸੀਲਤਾ ਦੇ ਕਰੇ ਕਾਰ ਸ਼ਾਹ ।
ਸਤ ਸੰਤੋਖ ਤੇ ਦਯਾ ਜੋ ਧਰਮ ਕਰਨਾ ਦੇਓ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਨਾ
ਮਾਰ ਸ਼ਾਹ । ਛਡ ਦਈਂ ਤਕਬਰੀ ਨਾਮ ਜਪ ਤੂੰ ਜੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਹੈ ਕਰਨ ਹਾਰ ਸ਼ਾਹ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਧੀਨ ਹੋ ਡਿਗਾਚਰਨੀ ਬਾਬਾ
ਆਖਦਾ ਜਪੀਂ ਕਰਤਾਰ ਸ਼ਾਹ ॥ ੨੯੨ ॥ ਤਬਾ ॥ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਦੇ
ਲੋਕ ਨੇ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਜਸ ਫੈਲਿਆ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਵੀਰੋ ।
ਹਿੰਦੂ ਮਿਲੇ ਸੇਵਕ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਆਏ ਸਾਰੇ ਲਗੇ ਨੇ ਕਰਨ ਪਜਾਰ
ਵੀਰੋ । ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕ ਕਰਨ ਗੱਲਾਂ ਜੇਕਰ ਗਊ ਨਾਂ
ਜੀਵਦੀ ਤਿਆਰ ਵੀਰੋ । ਮਰੀ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਜੀਵਦੀ ਨਾ
ਸਾਰਾ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵੀਰੋ । ਪਰਚਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀਦਾ ਚਲਿਆ ਸਰਬ ਜਾਂਦਾ ਇਕੇ ਵਾਰ ਵੀਰੋ । ਭਗਤੀ
ਜਸ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਰਿਹਾ ਫੈਲ ਹੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਵੀਰੋ ।
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੜਾਇਕੇ ਤੇ ਬਾਬੇ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਵੀ ਦਿਤੇ
ਤਾਰ ਵੀਰੋ । ਸਾਗਰ ਏਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੁਖ ਕਲੋਂ ਬਾਬੇ ਦਿਤੇ ਸੇ
ਪਾਰ ਉਭਾਰ ਵੀਰੋ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੇ ਕਾਜੀਆਂ ਕਸ਼ਟ ਪਾਏ ਪਈ
ਨਿੰਦਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਛਾਰ ਵੀਰੋ । ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਤੇ ਸਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਾ ਭੇਦ ਵਿਚਾਰ ਵੀਰੋ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ
ਲੋਕਾਂ ਜਾਣਿਆ ਹੈ ਬਾਬਾ ਆਪ ਕਰਤਾ ਕਰਨ ਕਾਰ ਵੀਰੋ ॥ ੨੯੪ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੬

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦਿਤੇ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਲਵੇ ਵਿਚਾਰ
ਲੋਕੋ । ਹਥੀਂ ਕੜੀਆਂ ਤੇ ਬੇੜੀਆਂ ਲਾਇ ਪੈਰੀਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ
ਦੁਖਿਆਰ ਲੋਕੋ । ਡੂੰਘੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਜਾਲਮ ਡੋਬਦੇ ਸੇ ਸਿਟਰ
ਪਰਵਤੋਂ ਫੇਰ ਉਭਾਰ ਲੋਕੋ । ਅਗ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਤਾਂਈਂ ਸਾੜਦੇ ਸੇ
ਇੰਦੇ ਕਸ਼ਟ ਭਾਰੇ ਜੁਲਮਦਾਰ ਲੋਕੋ । ਖੁੰਨੀ ਹਾਥੀਦੇ ਅਗੇ ਸਿਟਰ

(੧੧੧)

ਇ ਦਿਤੇ ਸੁੰਡ ਨਾਲ ਮਰਵਉਣ ਮਕਾਰ ਲੋਕੇ। ਦੁਖ ਦੇਣ ਭਾਰੇ
ਆਖਣ ਤੁਰਕ ਬਣਜਾ ਇਹੋ ਪੁਛਦੇ ਸੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਲੋਕੇ। ਬਾਬੇ
ਗਜਕੇ ਤੇ ਉਤ੍ਰ ਕਈ ਦਿਤੇ ਤੁਰਕ ਹੋਇ ਸੇ ਬਹੁਤ ਲਚਾਰ ਲੋਕੇ।
ਗੰਗਾ ਜਮਨਾਂ ਜੇ ਉਲਟ ਦਿਆਓ ਵੱਗਣ ਸੂਰਜ ਲਹਿਦਿਓ
ਚੜ੍ਹੇ ਹੋ ਤਿਆਰ ਲੋਕੇ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਾ ਤੁਰਕ ਹੋਵਾਂ
ਕਦੇ ਕਰਾਂ ਨਾਂ ਧਰਮਦੀ ਹਾਰਲੋਕੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਬਹੁਤ
ਕਸ਼ਟ ਝੱਲੇ ਦਿਤੇ ਬਾਮਣਾਂਦੁਖ ਅਪਾਰਲੋਕੇ ॥ ੨੯੫ ॥ ਤਬਾ ॥
ਧਰਮ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘ ਕਈ ਸਿਦਕੀ ਧਰਮ ਆਪਣੇ ਉਤੇ
ਕੁਰਵਾਨਹੋਏ। ਤਾਰੂਸਿੰਘ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੇਹੇ ਖੋਪਰ ਅੰਗ
ਕਟਾਇਕੁਰਵਾਨਹੋਏ। ਵਿਚਕੋਟਲੇਤੇਪਦੇਉਡੇਮੂਰੇਅੱਸੀਸਿੰਘਸ਼ਹੀ
ਦ ਜੁਆਨਹੋਏ। ਸਿੰਘਗੁਰੂਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਹੀਦਹੋਇ ਕਾਲਾਸਿੰਘਨਾਂ
ਕੁਝ ਵਿਆਨਹੋਏ ॥ ੨੯੬ ॥ ਤਬਾ ॥ ਓਸਸਮੇ ਅੰਦ੍ਰ ਨਾਮਦੇਵ
ਜੀਨੇ ਅਨਕ ਤਰਾਂਦੇ ਝੱਲੇਸੇ ਦੁਖਪਿਆਰੇ। ਓਸ ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਦੇਸ
ਣ ਤਵਾਰੀਖਾਂ ਕਹੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਤੁਖ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਕੋਈ
ਐਸੀ ਫੌਜ ਨਾਸੀ ਜੇੜੀ ਆਂਨਕੇ ਤੇ ਦੇਵੇ ਸੁਖਪਿਆਰੇ। ਓਸੇ ਦੇਸ
ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਕੁਰਵਾਨ ਹੋਇਆ ਖੜਾ ਧਰਮ ਉਤੇ ਮਾਂਗੂ ਰੁਖ ਪਿ-
ਆਰੇ। ਓਸ ਦੇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾਂ ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਕੁਰਵਾਨ ਸੀ ਕੋਈ
ਮਨੁਖਪਯਾਰੇ। ਜਿਸਤੇ ਸਿਖਜਾ ਬਾਬੇਨੂੰ ਮਿਲੀਹੋਵੇ ਕਹੇ ਆਦਮੀ
ਨਾਲ ਜੋ ਮੁਖਪਿਆਰੇ। ਦਿੜਤਾ ਬਾਬੇਦੀ ਉਪਰਸੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ
ਜੇੜਾ ਆਪ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਿਆਰੇ। ਮੈਹਰਾਸ਼ਟਰ ਸਾਰੇ ਵਿਚ
ਖਬਰ ਹੋਈ ਆਖਣ ਧੰਨਬਾਬੇ ਮਾਂਦੀ ਕੁਖ ਪਿਆਰੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ
ਕੁਰਵਾਨੀਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣਕੇ ਮੁਰਦੇ ਜਾਗੇ ਸਰੀਰ ਮਨੁਖ ਪਯਾਰੇ॥
੨੯੭ ॥ ਤਬਾ ॥ ਮਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ ਦੇਸ਼ਨੂੰ ਜਿਤਿਆਸੀ ਓਹਦਾ
ਕਿਸੇਨੇ ਮੂੰਹਨਾਂ ਮੋੜਿਆਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਬਾਬੇਦਾਹੋਣਾ ਕੁਰਵਾਨ ਸੁਫਿ

(੧੧੨)

ਅੰ ਪੈਗਈ ਜਾਨ ਸਭਨੇ ਚੰਗਾ ਲੋੜਿਆ ਸੀ। ਤੁਰਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜ
ਕ ਮਰਨਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਗਇ ਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਜੋੜ ਜੋੜਿਆਸੀ।
ਜੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਏ ਪਰੇ ਜੋਰ ਭਰਿਆ ਕਈਆਂ ਹੋਣ ਕੁਰਵਾਨਵੀ
ਲੋੜਿਆਸੀ। ਕਈ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਦੇਸ ਖਾਤ੍ਰ ਤੁਰਕ ਨੇ ਬੂਦੇ ਮਾਂਗ
ਨਿਚੋੜਿਆਸੀ। ਥੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸਿਟਾ ਨਿਕਲਿਆ ਕੀ ਬਾਬੇ
ਧਰਮ ਤੋਂ ਮੁਖ ਨਾ ਮੋੜਿਆਸੀ। ਝਲੇ ਕਸ਼ਟ ਬੇਅੰਤ ਸਰੀਰ ਉਤੇ
ਬਾਬੇ ਰਾਮ ਤੀ ਚਿੱਤ ਜੋੜਿਆਸੀ। ਕਰਤੇ ਪੁਰਖ ਸਹਾਇਤਾ
ਕਰੀ ਅਕੇ ਚਾਹੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਨਾਹਿ ਵਿਛੋੜਿਆ ਸੀ। ਸਕਤੀ
ਆਪਣੀ ਸੇਗਉ ਕਰੀ ਜਾਉਂਦੀ ਬੰਧਨ ਭਗਤ ਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਤੋੜਿਆ ਸੀ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਕ ਸਬਦ ਪੜ੍ਹਦਾ ਬਾਬੇ ਚਿੱਤ
ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਤੀ ਜੋੜਿਆ ਸੀ ॥ ੨੯੮ ॥

ਰਾਗ ਮਾਰੂ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਚਾਰਿਮੁਖਤਿਚਾਰੈਸਿਧਿਮਿਲਿਕੇਵੁਲਹਪ੍ਰਭਕੀਸਰਨਿਪਰਿਓ ॥ ਮੁਕਤਿਭਇਓਚਉਹੰਜਗਜਾਨਿ
ਓਜਸੁਕੀਰਤਿਮਾਥੈਫਤ੍ਰਹਰਿਓ ॥ ੧ ॥ ਰਾਮ ਰਾਮਜਪਤਕੋਕੋਨਤਰਿਓ ॥ ਗੁਰਉਪਦੇਸਿਸਾਧਕੀਸੰਗ
ਤਿਭਗਤਭਗਤਤਾਕੋਨਾਮਪਰਿਓ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸੰਖਚਕਮਾਲਾਤਿਲਕੁਬਿਰਾਜਤਏਖਿਪ੍ਰਤਾ
ਪੁਜਮੁਡਰਿਓ ॥ ਨਿਰਭਉਭਏਟਾਮਬਲਗਰਜਿਤਜਨਮਮਰਨਸੰਤਾਪਹਿਰਿਓ ॥ ੨ ॥ ਅੰਬਰੀਕ
ਕਉਦੀਓਅਭੈਪਦੁਹਾਜੁਭਭਖਨਅਧਿਕਕਰਿਓ ॥ ਨਉਨਿਧਿਠਾਤ੍ਰਿਦਈਸੁਦਾਮੇਧੁਅਅਟਲੁ
ਅਜਹੂਨਟਰਿਓ ॥ ੩ ॥ ਭਗਤਦੇਤਮਾਰਿਓਹਰਨਾਖਸਨਰਸਿੰਘਰੂਪਹੋਇਦੇਹਧਰਿਓ ॥ ਨਾਮ
ਕਹੈਭਗਤਿਬਸਕੇਸਵਅਜਹੂਬਲਕੇਦੁਆਰਖਰੋ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੨੯੯ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈਠ ॥ ਮਾਰੂ ਰਾਗ ਅੰਦ੍ਰ ਮੁੱਖਵਾਕ ਆਖੇ ਬਾਬੇ ਬਾਣੀ
ਅੰ ਸੱਚ ਉਚ ਰੀਆਂਨੇ। ਚਾਰੇ ਮੁਕਤੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਚਾਰ ਮਿਲਕੇ
ਸਰਨ ਰੱਬਦੇ ਬੂਹੇ ਪੁਕਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਚਉਹਾਂ ਜੁਗਾਂ
ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਨਾਮੁ ਜਪਣ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਂ ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਮੱਥੇ
ਫਤਰ ਧਰਿਆ ਨਾਮ ਜਪਣ ਲੱਗੇ ਜਿਵੇਂ ਜਾਪੁ ਕੀਤੇ ਨਾਮ
ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਕੇ ਕੋਣ ਕੋਣ ਭਰਿਆ ਸਰਬ
ਤਰੇ ਲਾਂਈਆਂ ਜਿਨਾਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਭਜਨ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਪੁਛਕੇ

(੧੧੩.)

ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਚਿੱਤ ਬਾਣੀਆਂ ਬੈਠ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਭਜਨ ਸੰਤ
ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੀਤਾ ਦਿਲੋਂ ਦੂਰ ਸਭ ਆਲਸਾ ਟਾਰੀਆਂ ਨੇ।
ਭਗਤ ਭਗਤ ਤਾਂਕਾ ਜਗਤ ਨਾਮ ਆਖੇ ਭਗਤ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸੰਗ
ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਸੰਖ ਤਿਲਕ ਚੱਕਰ ਸਜੇ ਸੀਸਉਪਰ ਮਾਲਾ ਉ
ਨਦੀ ਗਲੀ ਪਸਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੇਖ ਕਰ
ਕੇ ਜਮ ਡਰੇ ਮਾਰੇ ਕਲਕਾਰੀਆਂ ਨੇ। ਭਗਤਨ ਮਦੇ ਜੋਰਤੇ ਗੱਜਦੇ
ਨੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਫਾਸਾਂ ਦੂਰ ਡਾਤੀਆਂ ਨੇ ॥ ੩੦੦ ॥ ਤਬਾ ॥
ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਭਜਨ ਭਗਤ ਸੰਤਾਂ ਅੰਬਰੀਕ ਅਭੈ ਪਦ ਪਾ
ਦਿੱਤਾ। ਭਭਾਖਣ ਭਗਤਜੀਨੇ ਬਹੁਤ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਨੇ ਨਿਧੀਸੁਦਾ
ਮਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ। ਧ ਅਟੱਲ ਖੜਾ ਜਗਾ ਆਪਣੀਤੇ ਇਕੇ ਥਾਂਇ
ਅਕਾਲ ਘੜਾ ਦਿਤਾ। ਓਸ ਰਾਮਦੇ ਭਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰਕੇ ਭਗਤ
ਆਂਣ ਪ੍ਰਲਾਦ ਬਚਾ ਦਿਤਾ। ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਹਰਨਾਕਸ਼ ਨੂੰ ਬਖਤ
ਉਸੇ ਸ਼ਕਤੀਨਾਲ ਨਰਸਿੰਘ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਭਗਤਾਂ ਵੱਧ
ਵਾਹਿਗੁਰੂਹੈ ਬਲਰਾਜਦੇ ਬੂਹੇ ਘੜਾ ਦਿਤਾ। ਹਰ ਜਗਾ ਸਹਾਇ
ਤਾ ਕਰੇ ਸਭਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੈ ਠੀਕ ਅਜਮਾ ਦਿਤਾ ॥ ੩੦੧ ॥

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀਨੂੰ ਸੋਹਜਾ ਭੇਟਾ ਕਰਨੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੬

ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੇ ਗਊ ਕਰੀਜੀਉ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਰਤੀ
ਆਨ ਪਿਆਰੇ। ਦੇਖ ਲਿਆ ਪ੍ਰਤਾਪਸੂ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਚਰਨੀ ਚੈ
ਪਿਆਸੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਹੋਕੇ ਬਹੁਤ ਅਧੀਨਸੂ ਅਰਜ
ਕੀਤੀ ਮੈਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦੇਵੇ ਮੋਹਰਵਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਬਾਬੇ ਉ
ਪਦੇਸ਼ਕੀਤਾ ਭਹਮ ਗਿਆਨ ਅੰਦ੍ਰ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਦਿ
ਸ਼ਾਹ ਬਾਬੇ ਤਾਂਈ ਭੇਟ ਦਿੰਦਾ ਦੌਲਤ ਲੀਕੇ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਮਹਾਨ ਪਿ
ਆਰੇ। ਨਾਮਦੇਵ ਆਖੇ ਸਾਡੇ ਕੰਮਨਾਂਹੀ ਸ਼ਾਹਕਹੇ ਕਰਭੇਟ ਪ੍ਰਮਾਨ
ਪਿਆਰੇ। ਬਾਬੇ ਜਦੋਂ ਗਰੀਬਾਂਨੂੰ ਬੰਡ ਦਿਤਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋਗਿਆ

ਹੈਰਾਨਪਿਆਰੇ । ਸ਼ਾਹ ਅਰਜ ਕਰਦਾ ਨਾਮਦੇਵ ਅਗੈ ਦਾਸ
 ਵਲੋਂ ਇਹੋ ਫਰਮਾਨ ਪਿਆਰੇ । ਕੋਈ ਚੀਜ ਮੇਰੀ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕ
 ਰਿਓ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਏਹ ਕਹੇਬਖਾਲਪਿਆਰੇ । ਇਕ ਛੇਜ ਦੁਸ਼ਾਲਾ
 ਸੀ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਬ ਬੇ ਕਰਲਿਆਸੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਪਿਆਰੇ । ਬਾਬਾ
 ਆਉਣ ਚਾਹੇ ਨੱਗਰ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਸੁਣੀ ਜੁਵਾਨ ਪਿ
 ਆਰੇ । ਬਾਦਸ਼ਾਹਿ ਨੌਕਰ ਕਈ ਨਾਲ ਦਿਤੇ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੇ
 ਕੀਤਾ ਪਿਆਨ ਪਿਆਰੇ।ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪਾਸਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਕੇ ਕਾਲਾ
 ਸਿੰਘ ਹੋਗਏ ਰਮਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ੩੦੨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੇਜ ਨਦੀ ਵਿਚ ਸਿਟ ਦੇਣੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯
 ਕਈ ਲੱਖ ਰੁਪਯੋਦੀਛੇਜ ਹੈਸੀ ਜੇੜੀਕਰੀਬ ਬੇਅੰਗੀਕਾਰ ਆਹਾ ।
 ਬਾਦਸ਼ਾਹਦੇ ਪਾਸਤੋਂ ਵਿਦਾਹੋਕੇ ਕੰਢੇ ਨਦੀ ਬੈਠੇ ਓਸੇ ਵਾਰ ਆਹਾ ।
 ਠਹਿਰ ਗਏ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਅਰਾਮਪਾਇਆ ਬਾਬਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਅਪਾ
 ਰ ਆਹਾ । ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਿਤੇ ਜੇੜੇ ਨਾਲ ਨੌਕਰ ਬਾਬਾ ਉਨਾਂਨੂੰ
 ਕਹੇ ਪੁਕਾਰ ਆਹਾ । ਏਸ ਛੇਜਨੂੰ ਨਦੀਦੇ ਵਿਚ ਸੁਟੇ ਸੁਣਕੇ ਨੌਕਰ
 ਵੀਹੋਇਲਚਾਰ ਆਹਾ । ਉਨਾਂ ਆਖਿਆਲੱਖਾਂ ਦੀ ਸੇਜ ਬਾਬਾ ਕਾਹਨੂੰ
 ਸਿੱਟਣੀਨਦੀ ਵਿਚ ਕਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਬਾ ਆਖਦਾਸ ਤੋਨਾ ਕੰਮ ਭਾਈ
 ਹੈਸੀ ਦੁਖਾਂਦਾਰੂਪ ਵਿਸੀ ਆਰ ਆਹਾ । ਬਾਬੇ ਆਪਲੈਲਈ ਸੇਜਨੌਕਰਾਂ
 ਤੋਂ ਡੂੰਘੀਨਦੀ ਸੁਟੀ ਵਿਚ ਧਾਰ ਆਹਾ । ਬਾਦਸ਼ਾਹਦੇ ਨੌਕਰ ਹੈਰਾਨ
 ਹੋਇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਹਾ । ਦੇਖੇ ਲੱਖ ਰੁਪਯੇ ਦੀ
 ਸੇਜ ਬਾਬੇ ਸੁੱਟੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਉਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਹਾ । ਚੋੜ੍ਹ ਦਿਤੀ
 ਦਰਯਾਓ ਦੇ ਵਿਚ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਏਸਨੂੰ ਸੀ ਏਦੀ ਸਾਰ ਆਹਾ ।
 ਨੌਕਰ ਸਾਰੇ ਜੋ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਆਕੇ ਸ਼ਾਹਨੂੰ ਕਹਿਣ ਬੰਕਾਰ
 ਆਹਾ । ਜੇੜੀ ਸੇਜ ਸੀ ਬ ਬੇਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਤੀ ਟਕਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਲੱਖ
 ਹਜਾਰ ਆਹਾ । ਓਸਚੁਕਕੇ ਨਦੀਦੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟੀ ਲੈਗਈ ਚੋਹੜਕੇ

(੧੧੫)

ਨਦੀਦੀ ਧਾਰ ਆਹਾ। ਸੁਣਕੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਬਹੁਤ ਚੜਿਆ
ਲਾਲੇਲਾਲ ਹੋਇਆ ਖੂਨੀਖਾਰ ਆਹਾ। ਮੇਰੀ ਸੋਜ ਦੀ ਬਾਬੇ ਕੀ
ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਹੁਕਮ ਆਪ ਦਿੰਦਾ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰ ਆਹਾ। ਛੋਟੀ ਬਾਬੇ
ਨੂੰ ਲਿਆਵੇ ਨਾ ਡੇਰ ਲਾਵੇ ਨੌਕਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਆਹਾ।
ਬਾਬਾ ਨਦੀਦੇ ਉੱਤੇ ਸੂ ਭਜਨ ਕਰਦਾ ਨੌਕਰ ਜਾਇ ਪੁੱਜੇ ਓਸੇ
ਵਾਰ ਆਹਾ। ਆਕੇ ਆਖਦੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਸੱਦੇ ਬਾਬਾਗਿਆ ਹੋ
ਤਿਆਰਬਰਤਿਆਰ ਆਹਾ। ਆਕੇਬਾਦਸ਼ਾਹਦੇ ਪਾਸ ਖੜਾ ਬਾਬਾ
ਬਾਦਸ਼ਾਹਨੇ ਕਿਹਾ ਵਿਚਾਰਆਹਾ। ਤੈਨੂੰ ਲੱਖਰੁਪਏਦੀ ਸੋਜਦਿਤੀ
ਕੀਤੀ ਕਦਰ ਕੀ ਦਸ ਪੁਕਾਰ ਆਹਾ। ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਦੇ
ਚੁਕਾ ਮਰਜੀ ਆਪਣੀ ਸੁਟੀ ਮੈਂ ਡਾਰ ਆਹਾ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਗੁੱਸੇ
ਨਾਲ ਫੇਰ ਆਖੇ ਬਰਤਣ ਵਾਸਤੇ ਦਿਤੀ ਮੈਂ ਯਾਰ ਆਹਾ। ਜੇ ਤੂੰ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਬ੍ਰਤਣੀਮੋੜ ਦਿੰਦੇ ਮੇਰਾਬਰਤਦਾਜੋਪ੍ਰਵਾਰ ਆਹਾ॥੩੦੪
॥ ਤਬਾ ॥ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਣ ਉਤ੍ਰ ਨਦੀ ਵਿਚ ਦਿਤੀ
ਛੇਜ ਡਾਰ ਭਾਈ। ਹੁਣ ਕਿਸਤਰਾਂ ਮਿਲੇਗੀ ਦਸ ਸ਼ਾਹ ਲੈ ਗਈ
ਰੋੜਕੇ ਨਦੀ ਦੀ ਧਾਰ ਭਾਈ। ਸ਼ਾਹ ਆਖਦਾ ਤੇਰੇ ਮੈਂ ਨਾਲ ਚਲ
ਦਾ ਦੇਵੀ' ਨਦੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਾਰ ਭਾਈ। ਏਹੋ ਆਖਕੇ ਬਾਬੇ ਦੇ
ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਕੰਢੇ ਨਦੀ ਪੁੱਜੇ ਓਸੇ ਵਾਰ ਭਾਈ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਤੈਂ
ਛੇਜ ਜਰੂਰ ਲੈਣੀ ਸ਼ਾਹ ਕਹੇ ਲੈਣੀ ਵਾਰੋ ਵਾਰ ਭਾਈ। ਲਹਿਰਾਂ
ਨਦੀ ਦੀਆਂ ਵਲ ਤੂੰ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀ' ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹੇ ਉਚਾਰ
ਭਾਈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਿਗਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਲਾਇ ਨਦੀ ਵਿਚ ਦੇਖੋ
ਨਿਗਾ ਮਾਰ ਭਾਈ। ਥੋੜੇ ਚਿਰਾਂ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਛੇਜ ਆਈ ਰੁੜਦੀ
ਵਿਚ ਦੁਆਓ ਦੀ ਧਾਰ ਭਾਈ। ਓਦੂੰ ਮਗਰ ਛੇਜਾਂ ਪੰਜ ਸਤ ਆ
ਵਣ ਆਵੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈਹਜਾਰਭਾਈ। ਬਹੁਤਸੋਹਣੀਆਂ ਸੋਝੀਆਂ
ਕਈ ਆਈਆਂ ਇਕੋ ਇਕ ਤੋਂ ਚੜਦੀ ਦੀ ਡਾਰ ਭਾਈ। ਪਿਛੋਂ

(੧੧੬)

ਇਕ ਆਈ ਛੇਜ ਬਾਵਸ਼ਾਹ ਦੀ ਘਟ ਪਹਿਲੀ ਤੋਂ ਕਈ ਹਸਾਰ
ਭਾਈ। ਬਾਵਸ਼ਾਹ ਨੇ ਫੇਰ ਹੰਗਨ ਹੋਕੇ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਅਰਜ
ਗੁਜ਼ਾਰ ਭਾਈ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੋ ਨੇ ਗਈਆਂ ਲੰਘ ਛੇਜਾਂ ਕਹੇ ਕਿਸ
ਦੀਆਂ ਹੋਨ ਉਚਾਰ ਭਾਈ ॥ ੩੦੫ ॥ ਤਥਾ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਆਖ
ਣ ਜੋ ਕੋਈ ਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਮਿੱਤ ਓਸੇ ਕਰਨ ਕਾਰ ਸ਼ਾਹ ॥
ਕਈਆਂ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਓਸਨੂੰ ਦੇਇਬਧਕੇਸਚ ਆਪ ਆਕੇ ਪ੍ਰਵਦਗਾਰ
ਸ਼ਾਹ। ਤੇਰੀ ਇਕ ਛੇਜਾਂ ਬਦਲੇ ਕਈ ਛੇਜਾਂ ਓਸ ਦੇਣੀਆਂ ਸੀ
ਕਰਨ ਹਾਰ ਸ਼ਾਹ। ਤੇਰੀ ਮੂਰਖਤਾ ਤੇ ਨਾਹਿ ਮਿਲਣ ਤੈਨੂੰ ਸੋਮੈ
ਆਖਦਾ ਸਚ ਉਚਾਰ ਸ਼ਾਹ ॥ ੩੦੬ ॥ ਤਥਾ ॥ ਬਾਵਸ਼ਾਹ ਸੁਣ
ਕੇ ਚਰਨੀ ਡਿਗ ਪਿਆ ਸੀ ਬਖਸ਼ਾਵੇਦ ਭੁਲ ਵਿਚਾਰ ਲੋਕ।
ਸਤ ਧਰਮ ਬਾਬੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸਿਖ ਸ਼ਾਹ ਹੋਇਆ ਸੇਵਾਦਾਰ
ਲੋਕੇ। ਜੁਲਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਓਸ ਰੋਜੋਂ ਜਪੇ ਨਾਮ ਕਰ
ਤਾਰ ਕਰਤਾਰ ਲੋਕੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਗਿਆ ਬਾਵਸ਼ਾਹ ਘਰ ਨੂੰ
ਸਿਖ ਹੋਇਕੇ ਤੇ ਸਿਧ ਸਾਰਣ ਕੋ ॥ ੩੦੭ ॥ ਤਥਾ ॥ ਬਾਵਸ਼ਾਹ
ਪਾਸੋਂ ਬਾਬਾ ਗਿਆ ਘਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗ ਬੰਨ੍ਹਤ ਸੁਮਾਰ ਸੰਤੋ।
ਜਿੰਦੀ ਰਹਿ ਕੀਤੀ ਛੇਜ ਕਢ ਦਿਤੀ ਕੋਤਕ ਕੀਤੇ ਸੇ ਬੇ ਅਸਾਰ
ਸੰਤੋ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇਹਾਂ ਪੁਤ੍ਰ ਭੈਣ ਲੜਕੀ ਸਾਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ
ਸੀ ਪਰਵਾਰ ਸੰਤੋ। ਮਿਲਕੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਆ ਧੰਨ
ਧੰਨ ਕਰਦਾ ਸੰਸਾਰ ਸੰਤੋ। ਸਾਰੇ ਮਿਲੇ ਸਤਿਸੰਗੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਤੀ ਕਰ
ਦੇ ਆਣਕੇ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਸੰਤੋ। ਕਸ਼ਟ ਦੁਖ ਸਾਰੇ ਬਾਬੇ ਫੋਲ
ਦਸੇ ਬਾਵਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੰਤੋ। ਫੇਰ ਬੈਠਕੇ ਇਕ ਇਕੰਤ
ਜਾਗਾ ਬਾਬਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਿਫਤ ਕਰਤਾਰ ਸੰਤੋ। ਲਾਕੇ ਆਪ
ਦੀਵਾਨ ਸਤ ਸੰਗ ਕਰਦਾ ਸੰਗੀ ਸਣੇ ਪਰਵਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੋ।
ਛੈਣੇ ਫੋਲਕੀ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਲਾਈ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਦੇ ਤਾਰ

(੧੧੭)

ਸੰਤੋ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਅੰਦਰ ਆਵੇ ਕੋਤਕਾਂ ਦਾ
ਅਲੰਕਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੩੦੮ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੬੯

ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਮਿਲੈਮੁਰਾਰਿ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਉਤਰੈਪਾਰਿ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਬੈਠੰਠਤਰੈ॥ ਜਉ
ਗੁਰਦੇਉਤਜੀਵਤਮਰੈ॥੧॥ਸਤਿਸਤਿਸਤਿਸਤਿਸਤਿਗੁਰਦੇਵ॥ ਬੂਠਬੂਠਬੂਠਬੂਠਆਨਸਭਸੇਵ॥
੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਨਾਮੁਦ੍ਰਿੜਾਵੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਨਦਹਿਦਿਸਧਾਵੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉ
ਪੰਚਤੋਦੁਰਿ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਨਮਰਿਬੋਝੁਗਿ॥੨॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਅੰਮ੍ਰਿਤਬਾਨੀ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤ
ਅਕਥਕਹਾਨੀ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਅੰਮ੍ਰਿਤਦੇਹ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਨਾਮਜਪਿਲੇਹਿ॥ ੩॥ ਜਉਗੁਰ
ਦੇਉਭਵਨਤ੍ਰੈਸੂਝੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਚੁਪਦਬੂਝੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਸੀਸਅਕਾਸ਼॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉ
ਸਦਾਸਾਬਾਸ॥ ੪॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਸਦਾਬੈਰਾਗੀ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਪਰਨਿੰਦਾਤਿਆਗੀ॥ ਜਉ
ਗੁਰਦੇਉਬਰਾਡਲਾਏਕ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਲਿਲਾਟਹਿਲੇਖ॥ ੫॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਕੰਧਨਹੀਹਿਰੈ॥
ਜਉਗੁਰਦੇਉਦੇਹਰਾਫਿਰੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਛਾਪਰਿਛਾਈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਸਿਹਜਠਿਕਸਾਈ॥
੬॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਅਠਸਠਨਾਇਆ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਨਿਚਕਲਗਾਇਆ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤ
ਦੁਖਾਣਸਸੇਵਾ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਸਭੈਬਿਖੁਮੇਵਾ॥ ੭॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਸੰਸਾਰੂਟੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉ
ਤਨਮਤੇਛੂਟੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਭਉਜਲਤਰੈ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਤਜਨਮਿਮਰੈ॥ ੮॥ ਜਉਗੁਰ
ਦੇਉਅਠਦਸਬਿਉਹਾਰ॥ ਜਉਗੁਰਦੇਉਅਠਰਾਹਭਾਰ॥ ਬਿਨਗੁਰਦੇਉਅਵਰਨਹੀਜਾਈ॥
ਨਾਮਦੇਉਗੁਰਕੀਸਰਣਾਈ॥ ੯॥ ੧॥ ੨॥ ੧੧॥ ੩੦੮॥

ਟੀਕਾ ਬੈਤ ॥ ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਮੁਖਵਾਕਏਹੈ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਆਖਸੁ-
ਣਾਂਵੇਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਤੇ ਮਿਲੇਰੱਬ ਭਾਈ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰੇ ਗੁਰ
ਪਾਰ ਲੰਘਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਤਾਰੇ ਬੈਕੁੰਠ ਅੰਦਰ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰੇ ਗੁਰ ਜਿੰਦਾ ਮਰਜਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਸਤਿਸਤਿਹੈ ਸਤਿਗੁਰਦੇਵਭਾਈ
ਬੂਠੋ ਬੂਠ ਸਭ ਸੇਵ ਅਲਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਨਾਮ ਦੜਾਂ
ਵਦੀ ਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨ ਨਾ ਦਸ ਦਿਸ਼ਾ ਧਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰਾਂ
ਦੀ ਤਾਂ ਪੰਜੇ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੋਹ ਲੋਭ ਨਾਂ ਆਂਵਦਾ ਹੈ ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਕਰਸਨ ਮਰਕੇ ਝੁਰੀਏ ਨਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਕਰ ਨਾਮ
ਸੁਣਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਅਕੱਥ ਦੀ ਸਾਰ ਦਿੰਦੀ ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ
ਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਤੇ ਸੱਚਾਨਾਮ ਜਪੀਏ
ਕਿਰਪਾ ਗੁਰੂ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸੂਝਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂਮਿਲੇ ਉਚਾ ਪਦ ਬੁਝ
ਲਈਏ ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਅਕਾਸ਼ ਝੜਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂਮਿਲੇ ਸਦਾ ਸ਼ਾਸ

(੧੧੮)

ਭਜਨਕਰੀਏ ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਬਰਾਗ ਹੋਜਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਪਰ
ਨਿੰਦਿਆ ਤਿਆਗ ਹੋਵੇ ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਜਿਤਾਂਵਦਾ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਤਾਂਹੀ ਲਾਲ ਲੇਖ ਹੁੰਦੇ ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਨਾ ਕੰਧ ਛਿੰਦੀ-
ਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੇਹੁਰਾ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਛੱਪਰ
ਮੇਰਾ ਛਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੀ ਕਿਰਪਾ ਛੇਜ ਨਿਕਲ ਆਈ ਨਦੀ
ਵਿਚੋਂ ਆ ਆਪ ਘਡਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਕਿਰਪਾ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ
ਨਾਈਏ ਵਿਚ ਘਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਤਨ ਚ
ਕਰਦੀ ਖਬਰ ਹੋਵੇ ਖੋਲਖੋਲ ਤਨਭੇਦ ਦਿਖਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੀ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੁਆਦਸ ਸੇਵਲਾਇਆ ਬਾਰਾਂ ਗੁਰਾਂਦਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਂਵਦਾ
ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਿਖ ਬਣੀ ਮੇਵਾ ਬਾਂਮਣ ਧੋਖੇ ਦੇ ਵਿਚ
ਖਵਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੋਸਾਟੁਟਜਾਵੇ ਗੁਰੂ ਜਮਾਂਤੋਂ ਮਿਲੇ
ਛੁਡਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤਾਰੇ ਭਵਜਲਾਂ ਤੋਂ ਏਸ ਜੀਵ ਨੂੰ
ਪਾਰਲੇਘਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਜਨਮੇ ਮਰੇ ਨਾਂਹੀ ਅੱਠ
ਦੱਸ ਵਿਹਾਰ ਜਨਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਅਠਾਰਾਂਵੀ ਭਾਰਲਾਹੇ ਗੁ
ਰੂ ਵੱਡਾ ਬੇਅੰਤ ਸਦਾਂਵਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਅਵਰਮੈਂ ਨਾਹਿ ਜਾ
ਣਾ ਨਾਮਦੇਵ ਗੁਰਕੀ ਸਰਨਆਂਵਦਾ ਹੈ ॥ ੩੧੦ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਠੇ ਜਗਤ ਦੀ ਜਾਤ ਕਰਨ ਜਾਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਨਾਮਦੇਵ ਸਤਸੰਗਹਮੇਸ਼ਕ ਰਦੇ ਸਾਜਾਂਨਾਲਾਣੀਂ ਸ਼ਬਦ ਗਾਂਵਦੇ
ਸੋਸੱਤਸਾਲ ਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰਹਈ ਸੱਤਧ੍ਰਮਉਪਦੇਸ਼ ਦਤਾਂਵਦੇਸੇ।
ਬਾਬਾ ਚਿੱਤਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਮਨ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਂਵਦੇ
ਸੇ। ਜੇੜਾ ਮੈਨੂੰ ਅਕਾਲਜੀ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਓਹੋ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਸੁਣਾਂ
ਵਦੇਸੇ। ਜਾਕੇ ਵਿਚਰੀਏਦੇਸਦਿਸੰਤਅੰਦਰ ਸੱਤ ਧਰਮਦਾ ਡੇਕ ਬ
ਜਾਂਵਦੇਸੇ। ਬਾਬਾ ਕਰਦਾ ਸਲਾਹਿਪ੍ਰਵਾਰਸੁਣਿਆਂ ਰਲਕੇ ਮੋਹਿਦਾ
ਜਾਲਵੀ ਪਾਂਵਦੇਸੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਚਿੱਤ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਏਸ

ਸਬਦ ਸੇਤੀ ਹੋੜਾਲਾਂਵਦੇਸੇ ॥ ੩੧੧॥

ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਕਾਂਏਭੇਮਨਬਿਖਿਆਬਨਜਾਇ ॥ ਭੁਲੋਰੇਠਗਮੂਰੀਖਾਇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੈਸੇਮੀਨਪਾਨੀ
ਮਹਿਰਹੈ ॥ ਕਾਲਜਾਲਕੀਸੁਧਿਨਹੀਲਹੈ ॥ ਜਿਹਬਾਸੁਆਦੀਲੀਲਿਤਲੋਹ ॥ ਐਸੇਕਨਿਕਕਾਮਨੀ
ਬਾਧਿਓਮੋਹ ॥ ੧ ॥ ਜਿਉਮਧਮਾਖੀਸੰਚੈਅਪਾਰ ॥ ਮਧੁਲੀਨੋਮੁਖਦੀਨੀਛਾਰ ॥ ਗਉਬਾਛਕਉ
ਸੰਚੈਖੀਰ ॥ ਗਲਾਬਾਂਧਦੁਹਿਲੇਇਅਹੀਰੁ ॥ ੨ ॥ ਮਾਇਆਕਾਰਨਸੁਮਅਤਿਕਰੈ ॥ ਸੋਮਾਇਆ
ਲੈਗਾਭੈਧਰੈ ॥ ਅਤਿਮੰਚੈਸਮਝੈਨਹੀਮੂੜ ॥ ਧਨੁਧਰਤੀਤਨੁਹੋਇਗਇਓਧੂੜਿ ॥ ੩ ॥ ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ
ਤਿਸਨਾਅਤਿਜਰੈ ॥ ਸਾਧਸੰਗਤਿਕਬਹੁਨਹੀਕਰੈ ॥ ਕਹਤਨਾਮਦੇਉਤਾਰੀਆਣ ॥ ਨਿਰਭੈਹੋਇ
ਭਜੀਐਭਗਵਾਨ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੩੧੨ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬੈਠਕੇ
ਇਕੰਤ ਚਿੱਤਤਾਂਈ ਸਮਝਾਉਂਦਾ। ਕਾਹੇ ਮਨੁਮੇਰੇ ਬਣ ਬਿਖਿਆ
ਦੇ ਵੱਲ ਜਾਵੇਂ ਝੁਠੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਮੋਹਿ ਕਾਹਨੂੰ ਲਾਉਂਦਾ। ਭੁਲੇ
ਹੋਇ ਮਨ ਠੱਗੀ ਵਿਚ ਕਾਹਨੂੰ ਆਂਵਦਾ ਹੈਂ ਜੰਗਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ
ਵਿਚ ਫਸੀਜਾਉਂਦਾ। ਜੈਸੇ ਮੱਛ ਜਲਦੇ ਹੁਮੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹੇ ਭਾਈ
ਮੋਤ ਜਾਲ ਕਾਲਦੀ ਜੋ ਸੁਧ ਨਾ ਰਖਾਂਉਂਦਾ ॥ ੩੧੩ ॥ ਜਿਹਬਾ
ਦੀ ਸੁਆਦੀ ਮੀਨ ਲੋਹਿ ਕੁੰਡੀ ਖਾਂਵਦੀ ਹੈ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਮਨ
ਗਿਰਿਸਤ ਵਿਚ ਬੱਧਾਜਾਂਉਂਦਾ। ਜਿਸ ਤ੍ਰਾਂ ਏਹ ॥ ਖੀ ਕੱਠੇ ਸ਼ਹਿਤ
ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ ਕਰੇ ਮਾਖੋਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਧੂਆਂ ਛਾਰਮੁਖਪਾਂਉਂਦਾ। ਜਿਸ
ਤ੍ਰਾਂ ਹੈ ਗਉ ਦੁਧ ਵੱਛੇ ਤਾਂਈ ਕਰੇ ਕੱਠਾਬੰਨਕੇ ਗੁਜਰ ਗਲ ਚੋਇ
ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਉਂਦਾ। ਏਸੇਤ੍ਰਾਂ ਜੀਵ ਮਾਇਆ ਖਾਤ੍ਰ ਦੁਖ ਪਾਂਵਦਾ ਹੈ
ਓਹੋ ਮਾਇਆ ਲੈਕੇ ਧਰਤ ਵਿਚ ਗਡਵਾਂਉਂਦਾ ॥ ੩੧੪ ॥
ਫੇਰ ਵੀ ਏ ਮੂਰਖ ਨਾਂ ਜੀਵ ਕਦੇ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਮਾਇਆ ਬਹੁਤੀ
ਬਹੁਤੀ ਨੂੰ ਏ ਕੱਠੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ। ਸਾਰਾ ਧਨ ਦੱਬਿਆ ਧਰਤ
ਵਿਚ ਰਹਿਜਾਂਦਾ ਏਹੋਵੀ ਸਰੀਰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲ ਜਾਉਂਦਾ।
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤਿਸਨਾ ਜੋ ਏਸਤਾਂਈ ਸਾੜਦੀਹੈ ਸਾਧ ਤੇ ਸੰਗਤ ਪਾਸ
ਕਦੇਨਹੀਂ ਜਾਂਉਂਦਾ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੋਹਛੱਡਸੰਸਾਰਵਾਲਾ ਨਿਰਭੈ

(੧੨੦)

ਹੋਇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧਿਆਉਂਦਾ ॥ ੩੧੫ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਬੈਂਤ॥ ਸਾਡੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝਾਂ ਉਣ ਖਾਤੂ ਕਰੇ ਆਪ ਨੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚਾਰ
ਬਾਬਾ। ਸਮਝ ਆਵੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕਹੇ
ਉਚਾਰ ਬਾਬਾ। ਪੜਕੇ ਆਪਣੇ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਹੋੜਾ ਕਰੇ ਸੰਗੀਆਂ
ਨੂੰ ਖਬਰ ਸਾਰ ਬਾਬਾ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸੱਚੇ ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ
ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਨਮਸਕਾਰ ਬਾਬਾ ॥ ੩੧੬ ॥

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਲੋਭ ਲਹਿਰਿ ਅਤਿ ਨੀਬਰੁ ਬਾਜੈ ॥ ਕਾਇਆ ਰੂਬੈ ਕੇ ਸਵਾ ॥ ੧ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦੇ ਤਾਰਿ ਗੋਬਿੰਦੇ ॥
ਤਾਰਿ ਲੈ ਬਾਪੁ ਬੀਨੁਲਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਨਿਲ ਬੇੜਾ ਹਉ ਖੇਵਿਨ ਸਾਕਉ ॥ ਤੇਰਾ ਪਾਰੁ ਨ ਪਾਇ
ਆਬੀਨੁਲਾ ॥ ੨ ॥ ਹੋਹੁ ਦਇਆਲੁ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਲਿ ਤੁਮੈ ਕਉ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰੈ ਕੇ ਸਵਾ ॥ ੩ ॥ ਨਾਮ
ਕਹੈ ਹਉ ਤਰਿ ਭੀ ਨ ਜਾਨਉ ਮੈ ਕਉ ਬਾਹ ਦੇਹਿ ਬਾਹ ਦੇਹਿ ਬੀਨੁਲਾ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੪ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਰਾਗ ਹੈ ਬਸੰਤ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਆਪ
ਣੇ ਸਰੀਰ ਤਾਂਈ ਆਪ ਸਮਝਾਂ ਮਦਾ। ਏਹੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਲੋਭ ਦੀ
ਲਹਿਰ ਭਰਿਆ ਏਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਹੈ ਸਰੀਰ ਗੋਤੇ ਖਾਂ ਮਦਾ। ਸੱਚੇ
ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਮੰਦ ਵਿਚੋਂ ਤਾਰ ਤੂੰ ਹੀ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਪਿਤਾ ਜੀ
ਨਾ ਕੋਈ ਹੈ ਤਰਾਂ ਮਦਾ। ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਲੈਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿਤਾ
ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਤਾਰ ਕੋਤੇ ਤੂੰ ਹੀ ਮੈਂ ਪਾਰਨੀ ਲੰਘਾ ਮਦਾ ॥ ਕਃ ॥
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੀ ਨਵੀ ਤੋ ਸਰੀਰ ਬੇੜਾ ਡੋਲਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ਰੋਕਣੇ
ਦਾ ਵਲ ਨਹੀ ਪਾਉਂਦਾ। ਤੇਰਾ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੰਤ ਪਾ
ਇਆ ਨਾਹੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਦਿਆਲ ਹੋਈਂ ਦਾਸ ਮੈਂ ਅਲਾਉਂਦਾ।
ਆਪਣੀ ਤੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਮਲਾਈਂ ਗੁਰੂ ਮੇਰੇ ਤਾਂਈ ਪਾਰ ਤੂੰ ਉਤਾਰ
ਮਹਾਂ ਰਾਜ ਮੈਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਕਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਮੈਂ ਤਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ
ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਂਹਿ ਬਲ ਸੇਤੀ ਪਾਰ ਤੂੰ ਲੰਘਾਉਂਦਾ ॥ ੩੧੮ ॥

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਸਹਜਿ ਅਵਲਿ ਪੂਰ ਮਣੀ ਗਾਭੀ ਚਾਲਤੀ ॥ ਪੀਛੈ ਤਿਨ ਕਾਲੈ ਕਰਿ ਹਾਂਕਤੀ ॥ ੧ ॥ ਜੈਸੇ ਪਨ ਕਤਬੁ
ਟਿਟਿ ਹਾਂਕਤੀ ॥ ਸਰਿ ਧੋਵਨੁ ਚਾਲੀ ਲਾਡੁਲੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਧੋਬੀ ਧੋਵੈ ਬਿਰਹ ਬਿਰਾਤਾ ॥ ਹਰਿ

(੧੨੧)

ਚਰਨਮੋਰਾਮਨੁਗਤਾ ॥ ੨ ॥ ਭਣਤਿਨਾਮਦੇਉਰਮਿਰਹਿਆ ॥ ਅਪਨੇਭਗਤਪਰਕਰਿ
ਦਿਆ ॥ ੩ ॥ ॥ ੩੨੦ ॥

ਟੀਕਾ ਕਃ ॥ ਰਾਗ ਹੈ ਬਸੰਤ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦੀ ਲੀਲਾਦਾਹੈ ਕਰਦਾ ਵਿਚਾਰਤਾ। ਮਿੱਟੀ ਤੱਤ ਮੇਲ ਦੇਹੀ ਸਹਿ
ਜਗਾਡੀ ਚੱਲਦੀਹੈ ਪਿਛੇ ਪਾਲੱਬਤ ਹਿੱਕੇ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰਤਾ।
ਜਿਵੇਂ ਗਾਰੇ ਵਿਚੇਂ ਕੋਈ ਭੂੰਡ ਚੀਜ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਡਿਵੇਂ ਪਾਲੱਬਤ
ਵੀ ਖਿੱਚੇ ਵਾਰਵਾਰਤਾ। ਉਤਮ ਪੁਰਸ਼ ਬੁਧ ਧੋਣ ਸਭ ਸੰਗ ਜਾ
ਕੇ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਧੋਬੀ ਅਗੈ ਧੋਖਦਾ ਅਪਾਰਤਾ। ਜੀਵਾ ਸੰਸਾਰਵਲੇ
ਚਿੱਤ ਉਪਰਾਮਹੈਗਾ ਰਾਮਨਾਮ ਨਾਲ ਮਨ ਰੱਤਾ ਹੈ ਡਿਆਰਤਾ।
ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਰੱਬ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਆਪਣੇ ਭਗਤ ਉਤੇ
ਦਿਆ ਨਾਮ ਧਾਰਤਾ ॥ ੩੨੧ ॥

ਬ ਬੇ ਜੀਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦੇਸ ਦਾ ਗਮਨ ਕਰਨਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਬੈਤ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਵੈਰਾਗਦੇਵਿਚਹੋਕੇਕਰਦਾਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਸ ਪੁਕਾਰ
ਸਭਗੁਰਮੇਰਾ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰਵਾਰਤੋਂ ਤੋੜਦੇਵੀ ਮੇਰੇ ਦੀਨਦਿਆਲ ਕ
ਰਤਾਰ ਸਭਗੁਰ। ਵਾਕੀ ਉਮਰਮੈ ਦੇਸਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰਕੇ ਤੇਰੇ ਨਾਮ
ਦਾ ਕਰਾਂ ਪਰਚਾਰਸਭਗੁਰ। ਸੇਵਾ ਤੇਰੀ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਕਰਾਂ ਪੂਰਾ
ਫਿਰਕੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ॥ ੩੨੨ ॥ ਤਬਾ ॥ ਦੂਜੇ
ਰੋਜ ਬਾਬੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗੀਆਗਿਆ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਪਿ
ਆਰੇ। ਕਰਾਂ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਜਾਕੇ ਬਖਸ਼ੋ ਖੁਸ਼ੀ ਮੈਨੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਹੋਸੀ ਦੁਖ ਵਿਛੋੜੇਦਾ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਰੋਕੇ ਬਾਬੇ ਨੂੰ
ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਮਹਾਂਗੁਜਰੀ ਰਾਵਿਓ ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਤੀਜੇ
ਰੋਜਨੇ ਹੋਇ ਡਿਆਰਪਿਆਰੇ। ਤੁਰੇ ਘਰੇਂ ਜਗਤ ਜਾਤ ਕਰਨਖਾ
ਡੂ ਰਸਤੇ ਪੈਏ ਗਏਸੇ ਕਰਨਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਰਾਹਿ ਵਿਚ ਡੇਰਾ
ਇਕ ਜਗਾ ਲਾਇਆ ਕਰਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਾਸ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘਵੈਰਾਗਦੇਵਿਚਹੋਕੇਬਾਬਾਸਬਦਨੂੰਕਹੇਉਚਾਰਪਿਆਰੇ

(੧੨੨)

ਗਾਗ ਸਾਰੰਗ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਬਦਹੁਕੀਨਹੋਡਮਾਧਉਮੋਸਿਉ ॥ ਠਾਕੁਰਤੇਜਨੁਜਨਤੇਠਾਕੁਰਖੇਲੁਪਰਿਓਹੈਤੇਸਿਉ ॥੧॥ਰਹਾਉ॥
ਆਪਨਦੇਉਦੇਹੁਰਾਆਪਨਆਪਲਗਵੈਪੂਜਾ ॥ ਜਲਤੇਤਰੰਗਤਰੰਗਤੇਹੈਲੁਕਹਨਸੁਨਨਕਉਦੁ
ਜਾ ॥ ੧ ॥ ਆਪਹਿਗਾਵੈਆਪਹਿਨਾਚੈਆਪਬਜਾਵੈਤੁਰਾ॥ ਕਹਤਨਾਮਦੇਉਤੂੰਮੇਰੇਠਾਕੁਰਜਨਉਗ
ਤੁਪੁਰਾ ॥ ੨ ॥ ੨ ॥੩੨੪॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬ੍ਰਹਮ
ਹੈ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਜਸ ਗਾਉਦਾ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਸ਼ਰਤ ਕਿਓਂਨੀ ਲਾਇ ਲੈਂਦਾ ਏਸ ਗੱਲ ਵਾਸਤੇ ਕਰਾਰ ਮੈਂ
ਕਰਾਉਂਦਾ । ਮਾਲਕ ਤੇ ਦਾਸ ਦਾਸੈਂ ਮਾਲਕਜਰੂਰਹੋਵੇ ਇਸੇ
ਤੂੰ ਭਗਤਾਂਨੂੰ ਖੇਡ ਤੂੰ ਖਡਾਉਂਦਾ । ਆਪਤੂੰਹੀਦੇਵਤਾਤੇ ਦੇਹੁਰਾਵੀ
ਆਪ ਤੂੰਹੀ ਆਪਤੂੰ ਪੁਜਾਰੀਪੂਜਾ ਆਪਤੂੰ ਕਰਾਉਂਦਾ ॥੩੨੫॥
ਕਃ ॥ ਜਲਤੇ ਤਰੰਗ ਤੇ ਤਰੰਗ ਤੇ ਵੀ ਜਲ ਤੂੰਹੀ ਕਹਿਣਤੇ
ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਦੁਜਾ ਐਵੇਂ ਆਉਂਦਾ । ਆਪੇ ਤੂੰਹੀ ਗਾਂਵਦਾ ਤੇ
ਆਪੇਤੂੰਹੀ ਨੱਚਦਾਹੈਂ ਆਪੇ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਬਾਜਾਹੈਂ ਬਜਾ
ਉਂਦਾ॥ ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵਸਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਤੂੰ ਰੱਬ ਿਫਾ ਮੈਂ ਦਾਸਉਣਾਂ
ਭਰਾਪੂਰ ਤੂੰ ਸਦਾਉਂਦਾ । ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨਵਿਚਰਾਤਵਿਨੋ ਮਸਤਾਂ
ਨਰਹਿੰਦੇ ਹਰਦਮ ਗੁਣ ਬਾਬਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦੇ ਗਾਂਉਂਦਾ ॥ ੩੨੬ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਕੁਤੇ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਅੰਦਰ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੦

ਬੈਤ।ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵਹੈਸੀਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨਦਾਕਰੋਪ੍ਰਚਾ
ਰ ਬਾਬਾ । ਰਹਿਣ ਕਹਿਣ ਅੰਦ੍ਰ ਪੂਰੇ ਚਲਦੇਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ
ਸੀ ਸੁਚਾ ਅਪਾਰਬਾਬਾ । ਸੱਪ ਸ਼ੇਰ ਵਿਛੂ ਗਊ ਸੂਰਤਾਈ' ਜਾਣੇਕੁ
ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰਬਾਬਾ । ਸਰਬ ਜੀਵਾਂਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ
ਦਾ ਈਸਰ ਸਰਬ ਨੂੰ ਮੰਨੇ ਅਵਤਾਰਬਾਬਾ । ਦਾੜਾ ਕੋਸਤੋ ਭੇਸ ਸੀ
ਸੋਤ ਰਖਦਾ ਚਿੱਟੀ ਸੀਸ ਰਖੇ ਦਸਤਾਰਬਾਬਾ । ਜਟਾ ਜੂਟ ਗਰਿਸ
ਤ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਖਾਲਸ ਮੱਤ ਦਾ ਕਰੇ ਪ੍ਰਚਾਰਬਾਬਾ । ਜੋਗੀ ਜੋ
ਗਮ ਸਨਿਆਸੀ ਵੈਰਾਗੀਆਂਦਾ ਨਾਂਸੀ ਭੇਖੀਆਂਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾ

ਬਾ। ਵਿਸ਼ੇਵਾ ਖੇਚਰ ਜੀ ਦਾ ਮੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੀ ਹੈਸੀ ਓਸਦਾ ਸਿਖ
 ਅਪਾਰਬਾਬਾ। ਬਿਕ੍ਰਮ ਤੇਰਾਂਸੈਛਾਹਟ ਸੌਣ ਸੁਦੀ ਕਾਦਸ ੧੩੬੬
 ਵਿਸ਼ੇਵਾ ਖੇਚਰਜੀ ਗਿਆ ਸਪਾਰਬਾਬਾ।। ਚ ਸੋਧਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰ
 ਜਾਤਸਾਰੀ ਨਾ। ਦੇਵ ਚਖੇ ਨਿਵਾਧਾਰਬਾਬਾ। ਜਾਗਰ ਨਮੀ ਹਮੇਸ਼
 ਲਿਆਣਕੋਤੇ ਕਰੇ ਸੋਧ ਕਬੀਰ ਅਪਾਰਬਾਬਾ। ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦੇ
 ਵਾਂਗੂੰ ਸੋਧ ਰਖਦੇ ਜਿਨੇ ਭਗਤਸੇ ਵਿਚ ਸੰਸ ਰਬਾਬਾ। ਜਿਸਥਾਏ
 ਡੇਰਾ ਨਾਮਦੇਵ ਲਾਇਆ ਓਥੇਕਰੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਿਆਰਬਾਬਾ। ਸੁਚ
 ਸੋਧ ਦੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਲੱਗਾ ਜਲ ਪਾਣੀ ਹਥੀਂ ਕਰੇ ਕਾਰਬਾਬਾ।
 ਇਕ ਪਾਸਿਓਂ ਕੁਤਾ ਵੀ ਆਣਕੋਤੇ ਚੁਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਹੋਵੇਉਡਾਰ ਬਾ
 ਬਾ। ਨਾਮਦੇਵ ਮਹਾਰਾਜ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਕੁਤੇ ਮਗਰ ਜਾਵੇ ਸਰਾ
 ਸਾਰ ਬਾਬਾ। ਕੁਤੇ ਉਪਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਜਡਾ ਕੀਤਾ ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਦਾ ਸੀ
 ਵਾਰਵਾਰਬਾਬਾ। ਮੇਰੇਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇਸਾਜੇਹੋਏਕੁਕਠਓਹਏਕੁਮਵਿ
 ਚ ਆਏ ਸੰਸਾਰਬਾਬਾ। ਮੇਤੋਂ ਡਰੀਂ ਨਾ ਤੈਨੂੰਮੈਂ ਭਲਾਜਾਣਾਂ ਮੈਨੂੰ
 ਦਿਸੇਂ ਤੂੰ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰਬਾਬਾ। ਚੋਪੜਰੋਟੀਆਂ ਘੇਉਤੇ ਦਾਲਦੇਵਾਂ
 ਖਾਵੇਂ ਸੁਕੀਆਂ ਰੁਖੀਆਂ ਜਾਰਬਾਬਾ। ਭਲੇ ਲੋਕ ਤੂੰ ਰੋਟੀਆਂਦਈਂ
 ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੇਂਦੇਇ ਚਾਰਬਾਬਾ। ਘੇਉ ਦਾਲ ਸਲੂਣੇਦੇ
 ਨਾਲ ਦੇਵਾਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸਹੈ ਸਭ ਤਿਆਰਬਾਬਾ। ਏਸਵਿਚੋਂ ਪੂਰਾ ਹਿ
 ਸਾ ਮਿਲੇ ਤੈਨੂੰ ਅਧਾ ਰਹੇ ਬਾਟਾ ਸਰਾਸਾਰ ਬਾਬਾ। ਇਹੋ ਆਖਕੇ
 ਰੋਟੀਆਂ ਦਾਲ ਘੇਉ ਵੀ ਮੂਰੇਫਖਦਾ ਤਿਆਰਬਰ ਤਿਆਰ ਬਾਬਾ।
 ਹਿਸਾ ਓਸਦਾ ਓਨੂੰ ਦੇਕਰਕਫੇਰਾਪਛਕਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਬਾਬਾ।
 ੩੨੭ ॥ ਤਬਾ ॥ ਕੈਸਾ ਪੂਰਨ ਖਿਆਲਹੈ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਨਾਮ
 ਦੇਵਦਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰਲੋਕੇ। ਭੇਖਧਾਰੀਓ ਰੋਡਿਓ ਖਿਆਲ ਕਰਿ
 ਓ ਏਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਵਿਚਾਰਲੋਕੇ। ਕੇਵਲ ਨਾਲ ਜੁਬਾਨਦੇ ਆ
 ਖ ਦੇਣਾ ਏਕ ਬ੍ਰਮੁ ਭੀਆ ਨਾਸਕਾਰ ਲੋਕੇ। ਕੋਈ ਆਪਣੀਕਢ

ਮਸਾਲ ਦਸੈ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਆਖੇ ਵਾਰਵਾਰ ਲੋਕੋ ॥ ੩੨੮ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬੇ ਦਾ ਦੁਵਾਰਕਾ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਮੁਗਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੇਸ ਦਾ ਸੈਲ ਕਰਦੇ ਸਤਿ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਚਲਾਂਮਦੇ
ਨੇ। ਬੂਠੇ ਫੰਧ ਤੋਂ ਲੋਕ ਵਰਉਣ ਖਾਤ੍ਰ ਗੇੜਾ ਦੇਸਸਾਰੇ ਵਿਚ ਲਾਂ
ਮਦੇ ਨੇ। ਮੜੀ ਗੋਰ ਭੈਰੋਂ ਭੂਤ ਦੇਵਦੇਵੀ ਛਡਵਾਇ ਅਕਾਲ ਜਪਾਂ
ਮਦੇ ਨੇ। ਘਰਤੋਂ ਚਲ ਰਾਹੋਪਏ ਦੁਵਾਰਕਾਦੇ ਪਿੰਡੋਂ ਪਿੰਡਾਂਵਿਚੀਂ
ਚਲੇ ਜਾਮਦੇ ਨੇ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਰਾਤ ਪੈਂਦੀ ਓਸੇ ਪਿੰਡ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੁਣਾਂਮਦੇ ਨੇ। ਛੱਟਾ ਦੇਕੇ ਨਾਮ ਦਾ ਤੁਰਨਭਲਕੇ ਦੇਸਤੋਰ
ਬਹੁਤੀ ਡੇਰ ਲਾਂਮਦੇਨੇ। ਕਹੱਤ੍ਰ ਸਾਲੋਂ ਬਹੱਤ੍ਰਾਫੇਰ ਆਇਆ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਇਉਂ ਉਮਰ ਬਤਾਂਮਦੇਨੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕਈ ਰੋਜ ਗੁਜਰ
ਗਏ ਰਾਹਿ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਥੱਕ ਜਾਂਮਦੇਨੇ ॥ ੩੨੯ ॥ ਤਥਾ ॥ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਦੇ ਚਿਤ ਸੰਕਲਪ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਮਿਲੇ ਸਾਥੀ ਦਿਲੀ ਚਾਂਮ
ਦਾ ਹੈ। ਵਾਟ ਕੱਟਹੋਵੇ ਘੋੜੀ ਮਿਲਿਕੋਈ ਅਸਵਾਰੀ ਨੂੰ ਚਿਤ ਲਲ
ਚਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਏਹੋ ਉਠਿਆ ਸੀ ਸੰਕਲਪ ਚਿਤੋਂ ਓਦਰ ਖੇਡ ਅਕਾ
ਲ ਰਚਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ ਤੇ ਭਾਣਾ ਮਨਾਉਣ ਖਾਤ੍ਰ ਪਰਖ ਕਰ
ਨ ਦਾ ਖੇਲ ਬਣਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੀ ਦਾ ਮੁਗਲ ਰੂਪਕੀਤਾ
ਘੋੜੀ ਉਤੇ ਅਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੂੰ ਆਕੇ ਹੁਕਮ
ਦਿੰਦਾ ਮੁਗਲ ਰੂਪ ਮੁਖ ਵਾਕ ਅਲਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਓਇ ਰਾਹੀਮੇਰੀ ਘੋ
ੜੀ ਹੁਣੇ ਸੂਈ ਨਹੀਂ ਤੁਰਿਆ ਵਫੇਰੇ ਤੋਂ ਜਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਲਈ
ਵਫੇਰੇ ਨੂੰ ਚੁਕ ਲੈ ਤੂੰ ਮੁਗਲ ਰੂਪ ਏ ਆਖ ਸੁਣਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਬਾਬੇਸੇ
ਚਿਆ ਥਕਿਆ ਬਹੁਤ ਸੂਮੈਂ ਘੋੜੀ ਚੜਨ ਸੰਕਲਪ ਉਠਾਂਮਦਾ ਹੈ।
ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਥਕੇਵੇਂਦਾ ਕੰਮਪਿਆ ਜਾਣੀਜਾਣ ਵਿਚਾਰ ਦਿੜਾਂਮਦਾ
ਹੈ। ਸਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲਹੈਗਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਵਿਚਖੇਡ
ਖਡਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਕਹਿੰਦਾਦਿਓ ਵਫੇਰਾ ਮੈਂ ਚੁਕ ਲਵਾਂ ਆਪ ਮੋਢਿਆਂ

(੧੨੫)

ਉਪਰ ਉਠਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਾਣਕੇ ਬਚਨ ਕਰਦਾ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲੇ ਗੁਣ ਗਾਂਮਦਾ ਹੈ ॥ ੩੩੦ ॥

ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਪਰ ਸਾਲ ੭੨

ਹਲੇਯਾਰਾਂਹਲੇਯਾਰਾਂਖੁਸਖਬਰੀ ॥ ਬਲਿਬਲਿਜਾਉਹਉਬਲਿਬਲਿਜਾਉ ॥ ਨੀਕੀਤੇਰੀਬਿਗਾਰੀ
ਆਲੇਤੇਰਾਠਾਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕੁਜਾਅਮਦਕੁਜਾਹਫਤੀਕੁਜਾਮੇਰਵੀ ॥ ਦੁਾਰਕਾਨਗਰੀਭਾ
ਸਿਬਗੋਈ ॥ ਖੂਬਤੇਰੀਪਗਰੀਮੀਠੇਤੇਰੇਬੋਲ ॥ ਦੁਾਰਕਾਨਗਰੀਕਾਹੇਕੇਮਗੋਲ ॥ ੨ ॥ ਚੰਦੀ
ਹਜਾਰ ਆਲਮਦੇਕਲਖਾਨਾ ॥ ਹਮਚਿਠੀਪਾਤਿਸਾਹਸਾਂਵਲੇਬਰਨਾ ॥ ੩ ॥ ਅਸਪਤਿਗਜਪਤਿ
ਠਰਹਠਰਿੰਦ ॥ ਨਾਮੇਕੇਸ੍ਰਾਮੀਮੀਰਮੁਕੰਦ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੩੩੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਰਾਗ ਹੈ ਤਿਲੰਗ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਬਾਬੇ
ਜੀ ਦੇ ਝਾਂਈ ਪਹਿਲੇ ਮੁਗਲ ਹੈ ਬੁਲਾਉਂਦਾ। ਹੇ ਨਿਤ੍ਰ ਹੇ ਮਿਤ੍ਰ
ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਸਿੰਨਹੈ ਤੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਅੱਗੋਂ ਉਤ੍ਰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਵਲਿ
ਹਾਰ ਵਲਿਹਾਰ ਮੈਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਜੋ ਵਿਗਾਰ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ
ਕੰਮ ਭਾਉਂਦਾ। ਆਲੇ ਤੇ ਤਾਂ ਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਚੰਗਾ ਝਗੇ
ਦਸੇ ਹੇ। ਗਲ ਕਿੱਥੋਂ ਆਇ ਹੋਂ ਅਲਾਉਂਦਾ। ਕਿਥੇ ਗਏ ਸੇ
ਦਸੇ ਜਾਓਗੇ ਕਿਦਰਤਾਂਈ ਦੁਵਾਰਕਾ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੱਚ ਮੈਂ ਪੁ
ਛਾਉਂਦਾ ॥ ੩੩੨ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸੋਹਣੀ ਤੇਰੀ ਪੱਗ ਮਿੱਠੇ ਬਚ
ਨ ਸੁੰਦ ਤੇਰੇ ਦੁਵਾਰਕਾ ਨਗਰ ਵਿਚ ਮੁਗਲ ਕਾਹਨੂੰ ਜਾਉਂਦਾ।
ਤੂੰਤਾਂ ਹੈਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਾਰੇ ਖੇਲ ਕਰਨਵਾਲਾ ਕਈ ਜੋ ਹਜਾਰ
ਤੈਨੂੰ ਜੱਗ ਜਾਣ ਜਾਉਂਦਾ। ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਮੁਗਲ ਰੂਪ
ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸਾਰੇ ਜੱਗਵਿਚਮੈਨੂੰਤੂੰਹੀਂ ਦਿਸਆਉਂਦਾ। ਸੱਤਾਂ ਮੂੰਹਾਂ
ਵਾਲੇ ਘੋੜੇ ਸੂਰਜ ਦਾ ਪਤੀ ਹੈਂ ਤੂੰ ਐਰਾਪਤਿ ਹਾਥੀਦਾਤੂੰ ਮਾਲਕ
ਸਦਾਉਂਦਾ। ਇੰਦ੍ਰ ਆਦਮੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਦਾ ਪਾਤਿਸ਼ਾ
ਹ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵਡਾ ਮੁਕਤ ਦਾਇਕਤੂੰ ਕਹਾਂਉਂਦਾ ॥ ਤਥਾ ਬੈਤ ॥
ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੇ ਵਡੇ ਬਚਨ ਕੀਤੇ ਮੁਗਲ ਰੂਪਜੇਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧਾਰਿ
ਆ ਹੈ। ਓਸੇ ਜੋਤਨੂੰ ਚਿਤ ਬਸਾਕੇਤੇ ਅੰਤ੍ਰ ਧਿਆਨ ਪਸਾਰ ਪਸਾ
ਰਿਆਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇਕੇ ਬਾਬੇਦੀਦਾਰਕੀਤਾਂ ਸਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਬੇ

(੧੨੬)

ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਅਨੰਦ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ
ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ ॥ ੩੩੩ ॥

ਰਾਗ ਟੋਡੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ੭੨ ਸਾਲ

ਤੀਨ ਛੰਦੇ ਖੇਲੁ ਆਛੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕੁੰਭਾਰ ਕੇ ਘਰ ਹਾਂਡੀ ਆਛੈ ਰਾਜਾ ਕੇ ਘਰ ਧਾਂਡੀ ਗੋ ॥ ਬਾਮਨ
ਕੇ ਘਰ ਰਾਂਡੀ ਆਛੈ ਰਾਂਡੀ ਸਾਂਡੀ ਹਾਂਡੀ ਗੋ ॥ ੨ ॥ ਬਾਣੀਏ ਕੇ ਘਰ ਹੀਂਗ ਆਛੈ ਭੈਸਰਾ ਭੈਸੀ ਗੋ ॥ ਦੇਵ
ਲਮਧੇ ਲੀਗ ਆਛੈ ਲੀਗੁ ਸੀਗੁ ਹੀਂਗੁ ਗੋ ॥ ੩ ॥ ਤੇਲੀ ਕੇ ਘਰ ਤੇਲੁ ਆਛੈ ਜੀਗਲ ਮਧੇ ਬੇਲ ਗੋ ॥ ਮਾਲੀ ਕੇ ਘ
ਰ ਕੇਲ ਆਖੈ ਕੇਲ ਬੇਲ ਤੇਲ ਗੋ ॥ ੪ ॥ ਸੰਤ ਮਧੇ ਗੋਬਿੰਦ ਆਛੈ ਗੋਕਲ ਮਧੇ ਸਿਆਮ ਗੋ ॥ ਨਾਮੇ ਮਧੇ
ਰ ਮ ਆਛੈ ਰਾਮ ਸਿਆਮ ਗੋਬਿੰਦ ਗੋ ॥ ੫ ॥ ੨ ॥ ੩੩੪ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਟੋਡੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਏਸ ਛੰਦ ਵਿਚ ਭਾਗ ਤਿੰਨ ਹੈ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਘਰ ਘੁਮਿਆਰ
ਸੋਹੇ ਭਾਂਡੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਰਾਜੇ ਦਾ ਜੋ ਘਰ ਫੌਜ ਨਾਲ ਛਵਪਾਂ
ਉਦਾ। ਬਾਮਣਾਂ ਦਾ ਘਰ ਚੰਗਾ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗੇ ਰਾਂਡੀ ਸਾਂਡੀ
ਹਾਂਡੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਲਾਂਉਦਾ। ਬਾਣੀਏ ਦੀ ਹੱਟੀ ਵਿਚ ਹੀਂਗ ਸੋਹ
ਣੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਮੱਝੀਆਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਕੁੰਦਾ ਸਿੰਗ ਹੈ ਸੁਹਾਂਉਦਾ। ਠਾ
ਕਰ ਦੁਵਾਰੇ ਵਿਚ ਲਿੰਗ ਸੋਹਣਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਲੀਂਗ ਸੀਂਗ ਹੀਂਗ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਲਾਂਉਦਾ ॥ ੩੩੫ ॥ ਕਥਿਤ ॥ ਤੇਲੀਆਂ ਦੇ ਘਰ
ਬਹੁਤਾ ਤੇਲ ਸੋਹਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਰੋਹੇ ਵਿਚ ਬੇਲ ਚੰਗਾ ਜੀਗਲ
ਦਿਸਾਉਂਦਾ। ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਚੰਗਾ ਪੇਡ ਸੋਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕੇਲ
ਬੇਲ ਤੇਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬਾ ਪਾਂਉਦਾ। ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦਾ ਚੰਗਾ ਲਗੇ ਗੋਕਲ ਦੇ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਹੈ ਸੁਹਾਂਉਂਦਾ।
ਕਹੇ ਨਾਮ ਦੇਵ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਚੰਗਾ ਲਗੇ ਰਾਮ ਸਿਆਮ ਗੋਬਿੰ
ਦ ਬਾਬਾ ਆਖ ਕੇ ਬਤਾਉਂਦਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਨਸਾਰੇ ਥਾਂਓ ਥਾਂਈਂ
ਸੋਭਦੇਨੇ ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ਭਾਂਈ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਭਾਉਂਦਾ ॥ ੩੩੬ ॥
ਤਥਾ ਬੈਂਤ ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਮੁਗਲ ਵਿੱਚ
ਮਿਲਿਆ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸੰਤੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਚੱਲ ਪਏ ਤੁਰਤ ਓਥੇ ਤੁਰੇ
ਦੁਵਾਰ ਕਾਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸਾਰ ਸੰਤੋ। ਥੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ

(੧੨੭)

ਬਾਬਾ ਪੁਜਾ ਦੁਵਾਰਕਾ ਵਿੱਚ ਦਰਵਾਰ ਸੰਤੋ । ਜਿਸ ਮੰਦਰ ਦਾ
ਕਰੇ ਦੀਦਾਰ ਬਾਬਾ ਅੱਗੋਂ ਕਰਨ ਪੁਜਾਰੀ ਏਕਾਰਸੰਤੋ । ਹੱਥਾ ਡ
ਝੜਾਵਾ ਜੋ ਭੈਟ ਮੰਗਣ ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਦੇਸੇ ਵਾਰਵਾਰਸੰਤੋ । ਏਸਪੱਥ
ਰ ਦੇ ਠਾਕੁਰ ਨੂੰ ਟੇਕ ਮੱਥਾ ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਕਹਿਨਪੁਕਾਰ ਸੰਤੋ ॥
੩੩੭ ॥ ਤਬਾ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਹਾਲ ਏਹ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ
ਚਿੱਤਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਭਸਤਿਗੁਰ । ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਵੱਡ ਬੇਅੰਤਹੈਤੂੰ
ਕਈਕਰੇ ਰਾਜੇਸ਼ਾਹੁਕਾਵਸਤਿਗੁਰ । ਕਈਹੱਥਾਂਨੂੰ ਅੱਡਕੇਮੰਗਦੇਨੇ
ਐਵੇਂ ਫਿਰਨ ਕਈ ਬੇਰੁਸਗਾਰ ਸਤਿਗੁਰ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਜਿੱਥੇ
ਤੂੰਹੀਂ ਆਪ ਰੱਖੋ ਓਥੇ ਅਸੀਂ ਰਹੀਏ ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ॥

ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਜੋਰਾਜਦੇਹਿਤ ਕਵਨਬਡਾਈ ॥ ਜੋਭੀਖਮੰਗਾਵਹਿਤਕਿਆਘਟਜਾਈ ॥ ੧ ॥ ਤੂੰਹੀਂਰਭਜਮਨਮੇਰੇ
ਪਦੁਨਿਰਬਾਨੁ ॥ ਬਹੁਰਿਨਹੋਇਤੇਰਾ ਆਵਨੁਜਾਨੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਤਤੈਉਪਾਈਭਰਮਿਭੁਲਾਈ ॥
ਜਿਸਤੂੰਦੇਵਹਿਤਿਸਹਿਬੁਝਾਈ ॥ ੨ ॥ ਸਤਿਗੁਰਮਿਲੈਤਸਹਸਾਜਾਈ ॥ ਕਸੁਹਉਪੁਜੈਉਦੁਜਾਨਵਰਿਨ
ਆਈ ॥ ੩ ॥ ਏਕੈਪਾਥਰਕੀਜੇਭਾਉ ॥ ਦੂਜੈਪਾਥਰਧਰੀਐਪਾਉ ॥ ੪ ॥ ਜੇਓਹੁਦੇਉਤਓਹੁਭੀਦੇਵਾ ॥ ਕਹਿ
ਨਾਮਦੇਉਹਮਹਰਿਕੀਸੇਵਾ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਗੁਮਰੀਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣਾਂਮਦਾ । ਜੇਤੂੰ ਦੇਵੇ ਰਾਜ ਤਾਂਤੇ
ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰੀ ਭੀਖਜੇ ਮੰਗਾਂਵੇ ਕੁਝ ਘਟਵੀ ਨਾਂ ਜਾਂਮਦਾ ।
ਮੇਰੇ ਮਨ ਸੁਧ ਪਦ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜਾਦਕਰ ਆਂਵਣਾ ਤੇ ਜਾਂਣਾ
ਤੇਰਾ ਸਾਰਾ ਮਿਟ ਜਾਂਮਦਾ । ਜਿੰਨਾਂ ਜਗ ਸਾਜਿਆ ਸੇ ਤੇਰੇ ਤਾਂਈ
ਭੁਲਿਆਹੈ ਛੱਡਕੇਤੇ ਤੈਨੂੰ ਰੱਬ ਹੋਰਹੈ ਬਣਾਂਮਦਾ । ਜਿਸਨੂੰ ਤੂੰ ਦੱਸ
ਦੇਵੇ ਪਤਾ ਓਹਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪੂਰਾ ਗੁਰੂ ਮਿਲੇ ਸਾਰੇ ਸੀ ਮਿਟਾਂ
ਦਮਾ ॥ ੩੪੧ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮੈਨੂੰ ਏਹ ਪੁਜਾਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਪੱਥਰਾਂ
ਨੂੰ ਟੇਕ ਮੱਥਾ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਦਿਸ ਆਂਮਦਾ । ਮੰਦ੍ਰ
ਦੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂਨੂੰ ਬਾਬਾ ਉਪਦੇਸ਼ਕਰੇ ਦੁਵਾਰਕਾਦੇ ਵਿਚਹੈ ਸ਼ਬਦ
ਇਹੋ ਗਾਂਮਦਾ । ਇਕ ਜੋ ਪੱਥਰ ਤਾਂਈ ਤੁਸੀਂ ਭਾਈ ਪੂਜਦੇਹੋ ਦੂਜੇ

(੧੩੮)

ਉਤੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਜੱਗ ਪੈਰ ਲਾਂਮਦਾ। ਜੇ ਇਹੋ ਦੇਵਤੇ ਤਾਂ ਉਹਵੀ
ਜਾਣੇ ਦੇਵਤੇ ਨੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਸਾਰੇ ਪੱਥਰ ਦਿਸਾਂਮਦਾ। ਕਹੇ
ਨਾਮਦੇਵ ਮੈ ਤਾਂ ਇਕ ਪੂਜਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਓਸਤੇ ਬਰੀਭ ਨਹੀਂ
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਂਮਦਾ ॥ ੩੪੨ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੁਵਾਰਕਾ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਰਾਮ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਬੈਂਤ ॥ ਵਿੱਚ ਦੁਵਾਰਕਾ ਦੇ ਖਬਰਆਮਹੋਈ ਪੰਡਰਪੁਰੋ ਨਾਮਦੇਵਜੀ
ਲਾਲ ਆਇਆ। ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ
ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਆਇਆ। ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀਵਾ ਦਰਸ
ਲੋਕ ਪਾਵਨ ਕਈ ਆਖਦੇ ਸੇ ਬਿਜ ਲਾਲ ਆਇਆ। ਪ੍ਰਸ ਰਾਮ
ਬਾਂਮਣ ਪੰਡਾ ਦੁਵਾਰਕਾ ਦਾਮਾਨੇ ਓਸਦੇ ਭਾਇਦਾ ਕਾਲ ਆਇਆ।
ਓਸ ਉਪਮਾਂ ਬਾਬੇ ਦੀ ਸੁਣੀ ਕੰਨੀ ਜਾਣੇ ਚਿਤ ਨੂੰ ਵਡਾ ਭੁਚਾਲ
ਆਇਆ। ਸੜਕੇ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਉਤ੍ਰ ਕਰਾਂ ਪ੍ਰਸਨ ਬਾਬੇ ਨਾਲਏਹੋ
ਉਹਨੂੰ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਸੰਕਲਪ ਓਧਾਰਦਾਸੀ ਪੰਡ
ਤ ਤਾਈਂ ਹੰਕਾਰ ਮੁਹਾਲ ਆਇਆ। ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਬਾਬਾ ਪੰਡੇਪਾ
ਸ ਪ੍ਰਜਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਹੰਕਾਰ ਦਿਆਲ ਆਇਆ। ਬੈਠਾ ਕਥਾ ਕ
ਰਦਾ ਪ੍ਰਸਰਾਮ ਹੈਸੀ ਲੋਕ ਸੁਣਨ ਖਾਡ ਟਾਲੇ ਟਾਲ ਆਇਆ।
ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਠਾਲਿਆ ਭਗਤ ਜੀ ਨੂੰ ਪੰਡੇ ਠਾਠ ਕਰਕੇ ਵਡਾ
ਜਾਲ ਲਾਇਆ। ਬਾਬਾ ਚਿਤਦੇ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾਇਹਸੇ ਪੰਡੇ ਤਾਈਂ
ਹੰਕਾਰ ਉਛਾਲ ਆਇਆ। ਪੰਡਾ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਘੁਮੰਡ ਭਰਿਆ
ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦਾ ਜਾਦ ਸੁਵਾਲ ਆਇਆ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡੇ ਕਹੇ ਬ
ਚਨ ਬੋਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ॥ ੩੪੩ ॥

ਰਾਗ ਸੋਰਠ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਅਣਮਤਿਆ ਮੰਦਲਬਾਜੈ ॥ ਬਿਨੁ ਸਾਵਣਾਪਨਹਰੁਗਾਜੈ ॥ ਬਾਦਲਬਿਨੁ ਬਰਖਾਹੋਈ ॥ ਜਉਤਉ
ਬਿਚਾਰੈਕੋਈ ॥ ੧ ॥ ਮੋਕਉਮਿਲਿਓਰਾਮਸਨੇਹੀ ॥ ਜਿਹਮਿਲਿਐਦੇਹਸੁਦੇਹੀ ॥ ੧ ॥ ਮਿਲਿ
ਪਾਰਸਕੰਠਹੋਇਆ ॥ ਮੁਖਮਨਸਾਰਤਨੁਪਰੋਇਆ ॥ ਨਿਸਭਾਉਭਵਿਆਕੁਮਭਾਗਾ ॥ ਗੁਰਪੁਰ
ਮਨੁਪਤੀਆਗਾ ॥ ੨ ॥ ਜਲਭੀਤਰਿਕੰਭਸਮਾਨਿਆ ॥ ਸਭਰਾਮਏਕਕਰਿਜਾਨਿਆ ॥ ਗੁਰ

(੧੨੯)

ਭੇਲੇਹੈਮਨੁਮਾਨਿਆ ॥ ਜਨਨਮੈਤਤੁਪਛਾਨਿਆ ॥ ੬ ॥ ੩ ॥ ੩੪੪ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਸੋਰਠਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੈਵਦਾਰਕਾਦੇ
ਵਿਚ ਪੰਡੇਤਾਂਈਸਮਝਾਂਮਦਾ । ਇਹੋ ਸੰਸਾਰਸਾਰਾ ਝੂਠਾਪੰਡੇ ਜਾਣ
ਲੈਣਾ ਜਿਵੇਂ ਤੇਰੇ ਤਾਈਂ ਉਪਦੇਸ਼ਮੈਂ ਸੁਣਾਂਮਦਾ । ਜੇ ਕੋਈ ਆਕੇ
ਕਹੇਬਿਨਾ ਮੜੇਢੋਲਬੱਜਦਾਹੈ ਬਦਲਾਂਤੇ ਬਿਨਾ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾਦਿਸ
ਆਮਦਾ । ਜਿਵੇਂ ਏਹੋ ਗੱਲਾਂ ਏਸੇ ਤੌਰ ਸੰਸਾਰ ਝੂਠਾ ਝੂਠ ਦਾ
ਪਸਾਰਾ ਭਾਈ ਸਾਰੇ ਦਿਸ ਆਂਮਦਾ ॥ ੩੪੫ ॥ ਕਃ ॥ ਜੇਕੋ
ਕਹੇ ਬਦਲਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਰਖਾ ਹੋਈ ਭਾਰੀ ਤਤ ਜੋ ਵਿਚਾਰੇ ਤਾਂਹੀ
ਸਚ ਦਿਸ ਆਉਂਦਾ । ਇਹੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣੇ
ਝੂਠਾ ਸੰਸਾਰ ਝੂਠ ਝੂਠ ਨਿਗਾ ਆਉਂਦਾ । ਮੈਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਕੇ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਮਿਲੇ ਤੇ ਸਰੀਰ ਹੈ ਸੁਫਲ
ਹੋਇ ਜਾਉਂਦਾ । ਜਿਸ ਤੌਰ ਲੋਹਾ ਪਾਰਸ ਲੱਗ ਸੋਨਾ ਹੋਂਮਦਾ ਹੈ
ਇਸੇ ਤੌਰ ਸੰਤ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ । ਜਿਸ ਤੌਰਤਾਗੇ ਵਿਚ
ਰਤਨ ਪਰੋਇ ਜਾਂਦੇ ਇਸੇ ਤੌਰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸੁਧ ਪਾਉਂ
ਦਾ ॥ ੩੪੬ ॥ ਕਃ ॥ ਕਰਕੇ ਭਜਨ ਚਿਤ ਚਾਨਣਾ ਜ਼ਰੂਰ
ਹੋਵੇ ਭਰਮ ਭੇਦ ਦਿਲਦੇ ਜੋ ਦੂਰ ਹੈ ਗਮਾਉਂਦਾ ॥ ਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ
ਨਾਮ ਪੁਛੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਆਵੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੁਖ ਦਰਦ
ਮਟਾਉਂਦਾ । ਜਿਸ ਤੌਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੜਾਹੈ ਸਮਾਇਆਹੋਇਆ
ਸਾਗਰ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਜਾਉਂਦਾ । ਏਸੇ ਤੌਰ ਮੈਂ ਭੀ
ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਬ ਜਾਣਾ ਰੰਮਿਆ ਹੈ ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦਿਸ ਆ
ਉਂਦਾ । ਗੁਰਾਂ ਨਾਲ ਦਾਸ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਨ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਨਾਮਾ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮਨ ਪਾਉਂਦਾ ॥ ੩੪੭ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਸੁਣ
ਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚਿਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਏ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਾਰੇ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰਦੇਸੇ ।
ਪੰਡਾ ਫਸਿਆ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਲਾਜ ਅੰਦਰ ਖਚਤ ਹੋਏ ਦੀ ਸੁਰਤਾਂਨੂੰ

(੧੩੦)

ਮਾਰਦੇ ਜੇ। ਪਰਸ ਰਾਮ ਨਾਂ ਦਿਲੋਂ ਅਨੰਦ ਹੋਇਆ ਓਸੇ ਤੋਰ
ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਜੇ। ਓਹਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਹੈਸੀ ਮਾਣ ਭਾਗ
ਬਾਬੇ ਤਾਂਈਂ ਪੰਡਾ ਹੈ ਪੁਕਾਰਦੇਜੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸੀਂ ਬਚਨ
ਸਤ ਆਖੇਮੈਨੂੰ ਦੋਖਿਆਲ ਸੰਸਾਰਦੇਜੇ। ਸਚਕਹੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਬਣੀ
ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਹੈ ਪੰਡਿਤ ਚਿਤ ਅੰਦਰ ਮੁਸਕਾਰਦੇ ਜੇ। ਪ੍ਰਸਨ ਕਰਿ
ਆ ਭਾਰਾ ਮਹਾਰਾਜ ਅਗੈ ਬਾਮਣ ਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚਾਰਦੇਜੇ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇਣ ਉਤ੍ਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਚ ਉਚਾਰ
ਦੇ ਜੇ॥ ੩੪੮॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਪਹਿਲਪੁਰੀਏਪੁੰਡਰਕਵਨਾ॥ ਤਾਚੇਹੰਸਾਸਗਲੇਜਨਾ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਤੇਜਾਨਉਹਰਿਹਰਿਨਾਚੰਤੀਨਾਚ
ਨਾ॥ ੧॥ ਪਹਿਲਪੁਰਨਾਬਿਤਾ॥ ਅਬੋਨਪੁਰਸਾਦਮਰਾ॥ ਅਸਗਾਅਸਉਸਗਾ॥ ਹਰਿਕਾ
ਬਾਗਰਾਨਾਚੈਪਿੰਧੀਮਹਿਸਾਗਰਾ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਨਾਚੰਤੀਗੋਪੀਜੰਨਾ॥ ਨਈਆਤੇਬੈਰੇਕੰਨਾ॥
ਤਰਕੁਨਥਾ॥ ਭ੍ਰਮੀਆਚਾ॥ ਕੇਸਵਾਬਚਉਨੀਅਈਏਮਈਏਏਕਆਨਜੀਉ॥੨॥ ਪਿੰਧੀਉਭਕ
ਲੇਸੰਸਾਰਾ॥ ਭ੍ਰਮਿਭ੍ਰਮਿਆਏਤੁਮਚੇਦੁਆਰਾ॥ ਭੂਕੁਨੁਰੇ॥ ਮੈਜੀ॥ ਨਾਮਾ॥ ਹੋਜੀ॥ ਆਲਾਤੇ
ਨਿਵਾਰਣਾਮਕਾਰਣਾ॥ ੩॥ ੪॥ ੩੪੯॥

ਟੀਕਾ ਬੈਂਤ॥ ਮੁਕ ਵਾਕ ਧਨਾਸਰੀ ਰਾਗ ਅੰਦਰ ਬਾਬਾ ਪੰਡੇ
ਦੇ ਤਾਈਂ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ। ਪਹਿਲੇ ਸਰਬ ਤੋਂ ਇਕ ਅਕਾਲ ਸਚਾ
ਚਿਟਾ ਕਵਲ ਦਾ ਫੁਲ ਸੁਹਾਂਮਦਾਏ। ਓਸ ਫੁਲ ਵਿਚੋਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂ
ਖਾਸ ਬਣਿਆ ਬ੍ਰਹਮੇ ਅਗੈ ਸੰਸਾਰ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾਏ। ਸ਼ੰਕਾ ਪੰਡਾ
ਬ੍ਰਮਾਂ ਪਹਿਲੇ ਕਿਵੇਂ ਬਣਿਆ ਬਾਬਾ ਦਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਂਮ
ਦਾਏ। ਉਤ੍ਰ ਬਾਬਾ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਇਛਿ
ਆ ਖੋਲ ਰਚਾਂਮਦਾਏ। ਕਹੇ ਇਕ ਤੋਂ ਮੈਂ ਅਨੇਕ ਹੋਵਾਂ ਫੇਰਮਾਇ
ਆ ਨੂੰ ਆਪ ਬਣਾਂਮਦਾਏ। ਫੇਰ ਮਾਇਆ ਤੇ ਬਣੀ ਹੈ ਕੁ ਅਸ੍ਰਿਸ਼
ਟੀ ਪਾਇਆ ਭਾਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਆਂਮਦਾਏ। ਭਾਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਰੂਪ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾਏ।
ਮਿਲਕੇ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਕੀਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਏਹ ਬਾਗਲਕਾ

(੧੩੧)

ਮਦਾਏ । ਵਿਚ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਨਚੇ ਜਿਵੇਂ ਟਿੰਡਾਂ ਵਿਚ
ਪਾਣੀ ਸੁਹਾਂਮਦਾ ਏ । ਜਿਕਰ ਖੂਹ ਦੀਆਂ ਟਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ
ਨਚਦਾ ਇਕਰ ਸਰਬ ਵਿਚ ਰਾਮ ਸਮਾਂਮਦਾਏ । ਓਹਦੀ ਸਤਿਆ
ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਸਰਬ ਨਚਣ ਅਖਾਂ ਦੇਖਣ ਹਥ ਹਿ ਲ ਹਿਲਾਂਮਦਾ ਏ ।
ਓਹਦੀ ਸਤਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਣ ਦਸੋ ਨਾਲ ਸਤਿਆ ਖੇਲਖਲਾਂਮ
ਦਾ ਏ । ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਤੇ ਤਰਕ ਨਾਂ ਕਰੀਂ ਪੰਡੇ ਤੇਰੀ ਸ਼ੱਕ ਤੇ ਭਰਮ
ਮਟਾਂਵਦੇ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀਵਾ ਏਹੋ ਬਚਨ ਭਾਈ ਜਗਤ ਰੂਪ ਮੇਰਾ
ਨਜਰ ਆਂਮਦਾਏ । ਇਹੋ ਬਚਨ ਮੇਰਾ ਚਿਤ ਵਿਚ ਧਾਰੋ ਨਿਹਚਾ
ਕਰੋ ਮੈਂ ਆਖ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ । ਮੁਕਤ ਹੋਣਦੀ ਹੈ ਜੀਨੂੰ ਲੋੜ
ਭਾਈ ਕਰੋ ਭਜਨ ਕਰਤਾਰ ਮੈਂ ਗਾਂਮਦਾਏ । ਜਿਕਰ ਵਿਚ ਖੂਹੇ
ਟਿੰਡਾਂ ਭੈਂਦੀਆਂ ਨੇ ਹੇਠ ਉਪਰ ਗੇੜਾ ਮਾਲ ਖਾਂਮਦਾਏ । ਏਸੇਤਰਾਂ
ਅਸੀਂ ਜਨਮੋਜਨਮਭੋਂਦੇ ਬੂਹੇ ਤੇਰੇ ਆਡਿਗੇ ਅਲਾਂਮਦਾਏ । ਅਗੋਂ
ਕਹੂ ਅਕਾਲ ਤੂੰ ਕੋਣ ਹੈਗਾ ਕੇੜੇ ਕੇੜੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਂਮਦਾ ਏ ।
ਫੇਰ ਜੀਵ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਅਗੋਂ ਮੈਂ ਜੀ ਨਾਮਾ ਤੇ ਨਾਮਾ ਜਨਾਂ
ਮਦਾਏ । ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਖੂ ਕੀ ਤੂੰ ਚ ਹਮਦਾ ਹੈਂ ਅਗੋਂ ਜੀਵ
ਏਹ ਅਰਜ਼ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ । ਅੰਧਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਕੱਢ ਮੈਨੂੰ ਡੰਡਾ
ਜਮਾਂ ਦਾ ਸੈਹਿਆ ਨਾਂ ਜਾਂਮਦਾ ਏ । ਜਨਮ ਮਰਨ ਦਾ ਹੈ ਦੁਖਵਡਾ
ਕਾਰਨ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਹੋਕਾ ਫਿਰਾਂਮਦਾ ਏ ॥ ੩੫੦ ॥

ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਸਿਫਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨
ਆਦਿਜਗਾਦਿਜਗਾਦਿਜਗੇਜਗਤਾਕਾ ਅੰਤੁਨਜਾਨਿਆ ॥ ਸਰਬਨਿਰੰਗਰਿਗਮਰਹਿਆਰਵਿਐ
ਸਾਰੂਪਬਖਾਨਿਆ ॥ ੧ ॥ ਗੋਬਿੰਦਗਾਜੈਸਬਦਬਾਜੈ ॥ ਆਨਦਰੂਪੀਮੋਰੋਰਾਮਈਆ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਬਾਵਨਬੀਖੁਬਾਨੈਬੀਖੇਬਾਸੁਤੇਸੁਖਲਾਗਿਲਾ ॥ ਸਰਬੇਆਦਿਪਰਮਲਾਇਕਾਸਟਚੰਦਨੁ
ਭੈਇਲਾ ॥ ੨ ॥ ਤੁਮਚੋਪਾਰਸਰਮਚੇਲੋਹਸੰਗੋਕੰਚਨੁਭੈਇਲਾ ॥ ਤੂਦਇਆਲੁਰਤਨੁਲਾਲੁਨਾਮਾਸਾਚਿ
ਸਮਾਇਲਾ ॥ ੩ ॥ ੨ ॥ ੩੫੧ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਪੰਡੇ ਭਾਈ
ਕਹੇ ਸੁਣ ਬਾਮਣਾ ਨਿਕਾਠਿਆਂ । ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਇੱਕ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੀ ਆਦਿ ਅੰਤ ਤਿਸਦਾ ਅੰਨਤ ਵਿਸੇ ਜੀਵ ਨਹੀ
 ਜਾਣਿਆਂ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਸ ਰਿਹਾ ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸੀ
 ਨਾਮਦੇਵ ਓਹਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਬਖਾਣਿਆਂ। ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਂ ਸਬਦਾਂ ਦੇ
 ਬਾਜੇ ਭਾਈ ਵਜਦੇ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀਨੂੰ ਮਿਲੇ ਇਹੋ ਮਰਮ ਪਛਾਣਿਆਂ।
 ਕਃ ॥ ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਰੂਪ ਮੇਰਾ ਇਕੋ ਸੱਚਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ
 ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ ਨਜ਼ਰ ਮੈਨੂੰ ਆਉਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਵਾਸ ਚੰਨਣ ਦੀ ਲੱਗੇ
 ਸਾਰੇ ਬਿਛਾਂ ਨੂੰ ਤਿਵੇਂ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤੂੰਹੀਂ ਦਿਸ ਆਉਂਦਾ।
 ਲੱਕੜ ਵਤ ਜੀਵ ਚੰਨਣ ਵਤ ਸੰਤ ਹੋਇਕੈਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ
 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹੈ ਕਰ ਉਂਦਾ। ਅਸਾਂ ਨੀਚਾਂ ਤਾਂਈ ਤੂੰਹੀ ਉਚਕਰ ਲਈ
 ਰੱਬਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦੇ ਪਾਸ ਇਹੋ ਬੰਨਤੀ ਸੁਣ ਉਂਦਾ। ਤੂੰਹੀਂ ਆਪੇ
 ਪਾਰਸ ਤੇ ਅਸੀਂ ਖਸ ਲੋਹਾ ਰੱਬਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸੋਨਾ ਰੂਪ
 ਹੋਇ ਜਾਉਂਦਾ। ਤੂੰਹੀਂ ਹੈਂ ਦਿਆਲ ਤੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਨਾਮ ਤੇਰਾ
 ਨਾਮਦੇਵ ਵਿਚ ਸੱਚੇ ਰੂਪਦੇ ਸਮਾਉਂਦਾ ॥੩੫੩॥ ਬੈਂਤ ॥ ਵਿਦਯਾ
 ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਤੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋਸੀ ਸਰਬ ਗੁਣਾ ਅੰਦਰ ਭਰਪੂਰ
 ਬਾਬਾ। ਸੁਣਕੇ ਬਚਨ ਪੰਡੇਤਾਂਈ ਬੋਧ ਆਇਆ ਓਹਦੇਕਰੋ ਘੁਮੰਡ
 ਨੂੰ ਦੂਰ ਬਾਬਾ। ਪੰਡਾ ਜਾਣਦਾ ਸੂ ਅਨਪੜ ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾ
 ਭਰਪੂਰ ਜਰੂਰ ਬਾਬਾ। ਰੱਬ ਜੋੜਕੇ ਪੰਡੇ ਨੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਵੇਂ
 ਪਹੁੰਚੇ ਇਹ ਵਰਜੇ ਹਜੂਰ ਬਾਬਾ ॥ ੩੫੪ ॥ ਤਬਾ ॥ ਬਾਬਾ ਕਹੇ
 ਇਹੋ ਜਾਣੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮੈਤਾਂ ਕੁਝਨੀ ਚੀਜ਼ ਜਰੂਰ ਭਾਈ।
 ਕਿਰਪਾ ਓਸਦੀ ਤੇ ਸਭੇ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਕਰਨ ਕਾਰ ਓਹੋ ਜਗਤ ਨੂਰ
 ਭਾਈ। ਪੰਡਾ ਨਾਲ ਅਧੀਨਗੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਕਰੋ ਬਚਨ ਮੇਰਾ
 ਸੋਸਾ ਦੂਰ ਭਾਈ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡੇ ਤਾਂਈਂ ਬੋਧ ਕਰਦੇ ਇਕ
 ਸਬਦ ਬੋਲਣ ਭਰਪੂਰ ਭਾਈ ॥ ੩੫੫ ॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨
 ਦਸਬੈਰਾਗਨਿਮੋਹਿਬਸਿਕੀਨੀਪੰਚਹੁਕਮਿਟਨਾਵਉ ॥ ਸਤਰਿਦੇਇਭਰੇਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਿਬਖੁਕਉ
 ਮਾਰਿਕਢਾਵਉ ॥ ੧ ॥ ਪਾਛੈਬਹੁਰਿਨਾਵਨੁਪਾਵਉ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬਾਣੀਘਟਤੇਉਚਰਉਆਤਮਕ
 ਉਸਮਝਾਵਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਬਜਰਕੁਠਾਰਮੋਹਿਹੈਫੀਨਾਕਰਿਮੰਨਤਿਲਗਿਪਾਵਉ ॥ ਸੰਤਨ
 ਕੋਹਮਉਲਟੇਸੇਵਕਭਗਤਨਤੇਡਰਪਾਵਉ ॥ ੨ ॥ ਇਹਸੰਸਾਰਤੇਤਬਹੀਛੁਟਉਜਉਮਾਇਆਨਹ
 ਲਪਟਾਵਉ ॥ ਮਾਇਆਨਾਮੁਗਰਭਜੋਨਿਕਾਤਿਹਤਜਿਦਰਸਨੁਪਾਵਉ ॥ ੩ ॥ ਇਤੁਕਰਿਭਗਤਿ
 ਕਰਹਿਜੋਨਤਿਨਭਉਸਗਲਚੁਕਾਈਐ ॥ ਕਹਤਨਾਮਦੇਉਬਾਹਰਿਕਿਆਭਰਮਹੁਇਹਸੰਜਮਹਰਿ
 ਪਾਈਐ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੩੫੬ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
 ਪਰਸਰਾਮ ਪੰਡੇ ਤਾਂਈ ਬਾਬਾ ਸਮਝਾਂਵਦਾ । ਦਸ ਜੋ ਬੈਰਾਗਣਾਂਮੈ
 ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਵੱਸ ਕਰੀਆਂ ਹੋਂ ਕਾਮ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਮ ਪੰਜਾਂ ਦਾ ਮਟਾਂ
 ਵਦਾ । ਸੱਤਰ ਪੜਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਮਨ ਬੁਧੀ ਰੈਹਣ ਵਾਲੇ
 ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮੈਂ ਭਤਾਂਵਦਾ । ਵਿਸ਼ੇ ਰੂਪ ਵਿਖ
 ਨੂੰ ਮੈਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਰ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ ਰੱਬ ਵਲ ਜਾਵਾਂ ਨਾਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ
 ਜਾਂਵਦਾਂ ॥ ੩੫੭ ॥ ਕਃ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਾਣੀ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਮੈਂ
 ਉਚਾਰਦਾ ਹਾਂ ਆਪਣੇਮੈਂ ਆਤਮੇਨੂੰ ਰੋਜ ਸਮਝ ਉਂਦਾ । ਗਿਆਨ
 ਦੇ ਖੁਆੜੇ ਨਾਲ ਮੋਹਿ ਬਿਛ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਕਰਕੇ ਅਰਜ ਚਰਨੀ
 ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੈ ਜਾਉਂਦਾ । ਜੱਗ ਵਲੋਂ ਹਟਕੇ ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ
 ਹੋਇਆ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਾਉਂਦਾ । ਏਸ ਸੰਸਾ
 ਰ ਫੋਲੋਂ ਤਾਂਹੀ ਤੁਸੀ ਛੁਟੋਂ ਭਾਈ ਮਾਇਆ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ
 ਨਹੀਂ ਲਪਟਾਉਂਦਾ ॥ ੩੫੮ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮਾਇਆ
 ਨਾਮੁ ਸਾਰਾ ਭਾਰਾ ਦੁੱਖ ਗਰਭ ਜੂਨ ਦਾ ਹੈ ਛੱਡ ਕੇ ਮੈਂ ਏਹਨੂੰਦਰ
 ਸ਼ਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਪਾਉਂਦਾ । ਏਸ ਗੀਤ ਨਾਲ ਜੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
 ਦਾ ਨਾਮ ਜਪੇ ਉਹੋਸਾਰਾਡਰੁ ਦਿਲੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਗਮਾਉਂਦਾ । ਕਹੇਨਾਮ
 ਦੇਵ ਭਾਈ ਵਾਹਿਰ ਕਾਹਨੂੰ ਭਰਮਦੇ ਹੋ ਏਸ ਗੀਤ ਨਾਲ ਮੈਂ ਹਾਂ
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪਾਉਂਦਾ । ਏਸੇਤਰਾਂ ਪਾਈਦਾਹੈ ਜਾਣਲਈ ਪੰਡਤਾ

(੧੩੩)

ਤੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਸਰਬ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ॥ ੩੫੯ ॥ ਬੈਂਤ ॥
ਪਰਸ ਰਾਮ ਤੇਰੇ ਸਦੀਸਭਾਸਾਰੀ ਭਜਨਦੱਸ ਸਭ ਦਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ
ਕੀਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਨਾਮੁ ਜਪਣ ਲੱਗੇ ਬਾਬੇ ਦੁਵਾਰਕਾ
ਵਿਚ ਉਧਾਰ ਕੀਤਾ। ਸੇਵਕ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਬਾਬਾ ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ ਆ
ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਫੇਰ ਵਿਦਾ
ਹੋਕੇ ਰਾਹਿਤੁਰਨ ਦਾ ਹੈ ਸਾਰਾ ਕਾਰ ਕੀਤਾ ॥ ੩੬੦ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਸੁਵਾਂਗੀ ਸੰਤ ਦਾ ਦੁਵਾਰਕਾ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਦੇ ਭਗਵੇਂ ਹੋਣ ਲੀੜੇ ਉਹਨੂੰ ਲੋਕ ਆਖਣ ਵਡਾ
ਸੰਤ ਭਾਰਾ। ਵਾੜਾ ਬੋਹਿਰਦਾ ਫਲੁ ਨਾਂ ਕਦੇ ਦੇਵੇ ਇਹ ਸਮਝਣਾਂ
ਆਦ ਤੋਂ ਅੰਤ ਭਾਰਾ। ਸਿਰਸੁਆਹਿ ਤੇਲੰਬੀਆਂ ਜਟਾਂ ਹੋਵਣ ਚੋਲਾ
ਹੋਇ ਲੰਬਾ ਮੋਟਾ ਜੰਤ ਭਾਰਾ। ਚਿੱਪੀ ਹੱਥ ਭਾਵੇਂ ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਹੋਵੇ
ਉਹਨੂੰ ਆਖਦੇ ਲੋਕ ਮਹੰਤ ਭਾਰਾ। ਸੁਵਾਂਗੀ ਹੋਵੇ ਜੇਢੇਲਦੇ ਮਾਂਗਪੋਲਾ
ਲੋਕ ਮੱਠ ਦੇ ਓਸਨੂੰ ਕੰਤ ਭਾਰਾ। ਭੋਖ ਵਿਚ ਕਈ ਪੂਰਨ ਸੰਤ
ਹੋਸਨ ਨਹੀਂ ਓਨਾਂ ਦਾ ਆਵੇਦਾ ਅੰਤ ਭਾਰਾ। ਸੰਤਾਂ ਤਾਂਦੀ ਬਦਨਾਂ ਮ
ਨੇ ਠੱਗ ਕਦੇ ਭੇਸ ਧਾਰਦੇ ਹੋਇ ਇਕੰਤ ਭਾਰਾ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ
ਵਿਚ ਦੁਵਾਰਕਾ ਦੇ ਨਦੀ ਨਾਉਣ ਗਏ ਕਰਕੇ ਮੰਤ ਭਾਰਾ। ਕੰਢੇ
ਉਤੇ ਭਗਵੇਂ ਲੰਬੇ ਚੋਲੇ ਵਾਲਾ ਬੈਠ ਹੋਇ ਆਸੀ ਸਾਧ ਮਹੰਤ ਭਾਰਾ।
ਬੈਠਾ ਲਾਈ ਸੁਮਾਧ ਮ੍ਰਿਗਾਨ ਹੋਠਾਂ ਬਗਲੇ ਮਾਂਗੁ ਬੈਠਾ ਮੋਟਾ ਜੰਤ
ਭਾਰਾ। ਇਕ ਸੇਠ ਆਕੇ ਬੋੜੀ ਉਪਰ ਚੜਿਆ ਬੈਲੀ ਭੁੱਲ ਗਈ
ਧਨੁ ਬੰਮੰਤ ਭਾਰਾ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਏਸੇ ਕੰਢੇ ਭੁੱਲ ਬੈਲੀ ਪਾਰ ਲੰਘਿ
ਆ ਸੇਠ ਸੁਤੰਤ ਭਾਰਾ ॥ ੩੬੧ ॥ ਇਧਰ ਸੰਤ ਬੈਲੀ ਆਪਚੁੱਕ ਕਰਕੇ
ਆਸਣ ਆਪਣੇ ਹੋਠ ਲੁਕਾਂ ਮੰਦਾ ਜੇ। ਪਾਰ ਜਾਇ ਕੇ ਸੇਠ ਨੂੰ ਯਾਦ
ਆਈ ਤੁਰਤ ਉਸੇ ਬੋੜੀ ਮੁੜ ਆਮੰਦਾ ਜੇ। ਆਕੇ ਦੇਖਦਾ ਬੈਲੀ
ਨਾਂ ਮਿਲੀ ਓਥੋਂ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਲਾਮਦਾ ਜੇ। ਸਾਧ ਵਿਚ

(੧੩੫)

ਸਮਾਧੀ ਦੇ ਮਸਤ ਬੈਠਾ ਚੁੱਕੀ ਨਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਖੇ ਗਾਂਮਦਾਜੇ ਨਾਮ
ਦੇਵਜੀਨੂੰ ਸੇਠ ਪੁਛਿਆ ਸੂ ਬਾਬਾ ਮੇੜ ਜੁਵਾਬ ਸੁਣਾਮਦਾਜੇ । ਤੇਰੀ
ਬੈਲੀ ਦਾ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾਂਹੀ ਸੇਠ ਕਹੇ ਤੂੰ ਝੂਠ ਅਲਾਂਮਦਾਜੇ ।
ਤੈਨੂੰ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਲੈਜਾਉ ਸੇਠ ਬਾਬੇ ਦੇ ਤਾਂਈ ਬਤਾਂਮਦਾ
ਜੇ । ਸੀਤਾਂ ਤਾਂਈ ਬਦਨਾਮਜੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੁਵਾਂਗੀ ਸੰਤਵੀ ਉਠ
ਕੇ ਆਂਮਦਾਜੇ । ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲਦਾ ਬੈਲੀ ਹੈ ਏਸ ਚੁਕੀ ਲੈਜਾਓ ਕਤਵਾ
ਲੀ ਸੁਣਾਂਮਦਾਜੇ । ਸੁਵਾਂਗੀ ਸੰਤ ਤੇ ਸੇਠ ਵੀਰ ਲੇਵੇਵੇ ਉੱਚੀ ਨੀਮੀ
ਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਲਾਂਮਦਾਜੇ । ਸ਼ਾਂਤੀ ਰਹੀ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਜਰਾ ਕੀਤਾ ਸ਼ਾਂਤੀ
ਨਾਲ ਮੁੱਖੋਂ ਬਾਬਾ ਗਾਂਮਦਾਜੇ । ਬੈਲੀ ਮੇਰੇ ਜੇ ਪਾਸ ਬਿਛੋਕ ਲੈਜਾ
ਡੰਡ ਦਈਂ ਦਿਵਾਇਜਨਾਂਮਦਾਜੇ । ਏਨੇ ਚਿਰਾਂਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮੇਹਰ
ਸੇਤੀ ਬੁੱਲਾ ਨੁਰੀ ਦਾ ਗੱਜ ਕੇ ਆਂਮਦਾਜੇ । ਆਸਨ ਉਸ ਪਖੰਡੀ ਦਾ
ਉਡਗਿਆਸੀ ਬੈਲੀ ਮਾਲ ਨੰਗਾ ਹੋਜਾਂਮਦਾਜੇ । ਸਾਂਤੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ
ਬਾਬੇ ਸੇਠ ਤਾਂਈ ਬੈਲੀ ਚੁਕਲੈ ਤੇਰੀ ਸੁਣਾਂਮਦਾ ਜੇ । ਸੇਠ ਬੈਲੀ
ਨੂੰ ਦੇੜ ਕੇ ਚੁਕ ਆਂਦਾ ਚਰਨੀ ਡਿਗਾ ਤਾਂ ਵੇਰ ਬਖਸ਼ਾਂਮਦਾਜੇ ।
ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਤੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ੇ ਸੇਠ ਸੁਵਾਂਗੀ ਨੂੰ ਪਕੜ ਲੈ ਜਾਂ
ਮਦਾਜੇ । ਸਾਫਾ ਪਾਇਆ ਪਖੰਡੀ ਦੇ ਵਿਚ ਗਲ ਦੇ ਛਿੱਤ੍ਰ ਸੇਠ ਹੈ
ਭੇਖੀ ਦੇ ਲਾਂਮਦਾਜੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪਖੰਡੀ ਦੀ ਵੇਖ ਠੱਗੀ ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀ ਸ਼ਬਦ ਏ ਗਾਂਮਦਾਜੇ ॥ ੩੬੨ ॥

ਰਾਗ ਆਸਾ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਸਾਪੁਕੀ ਚਛੋਡੈ ਬਿਖੁ ਨਹੀ ਛਾਡੈ ॥ ਉਦਕ ਮਾਹਿ ਜੇ ਸੋ ਬਗੁ ਪਿਆਨੁ ਮਾਡੈ ॥ ੧ ॥ ਕਾਹੇ
ਕਉ ਕੀਜੈ ਪਿਆਨੁ ਸਪੰਠਾ ॥ ਜਬ ਤੇ ਸੁਧੁ ਨਾਹੀ ਮਨੁ ਅਪਨਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿੰਘ ਚਛੋਡੈ ਜਨੁ ਜੇ
ਛਰੁ ਜਾਨੈ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਠਗ ਦੇਉ ਬਖਾਨੈ ॥ ੨ ॥ ਨਾਮੋ ਕੇ ਸੁਆਮੀ ਲਾਹਿਲੇ ਬਗਰਾ ॥ ਰਾਮ ਰਸਾਇ
ਨ ਪੀਉ ਰੇਵਗਰਾ ॥ ੩ ॥ ੪ ॥ ੩੬੩ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿੱਤ ॥ ਆਸਾ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਸੁਵਾਂਗੀ ਸੰਤ ਪ੍ਰਭ ਬਾਬਾ ਆਖ ਕੇ ਸੁਣਾਂਮਦਾ । ਸਪ ਕੁੰਜ ਛਡੇ ਬਿਖ

(੧੩੬)

ਮੁਖਤੇ ਨਾਂ ਛੋਡਦਾ ਹੈ ਕਪੜੇ ਰੰਗਾਇ ਭੇਖੀ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਂ ਹਟਾਂਮਦਾ ।
ਮੀਟਕੇ ਤੇ ਅਖਾਂ ਐਸੀ ਲਾਈ ਹੈ ਸਮਾਧ ਭਾਈ ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ
ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਬਗਲਾ ਲਗਾਂਮਦਾ । ਦਸ ਤੂੰ ਪਖੰਡੀ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ
ਧਿਆਨ ਲਾਵੇਂ ਜਪੇਂ ਕਾਹਨੂੰ ਜਾਪ ਮਨ ਸੁਧ ਨਾਂ ਦਿਸਾਂਮਦਾ ।
ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਤਿਤਰ ਸੁਭਾਨ ਕੁਦਰਤ ਤੇਰੀ ਕਹੇ ਇਕ ਜਾਨਬਰ
ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਾਂਮਦਾ ॥ ੩੬੪ ॥ ਕਃ ॥ ਕਾਹਲੀ ਅ
ਤੇ ਮਕਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਦਾ ਹੈ ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਉਵਾਸੀ ਜਾੜੇ
ਮਾਸ ਕੱਢ ਖਾਮਦਾ । ਜੇੜਾ ਪੁਰਸ਼ ਸ਼ੇਰ ਵਾਂਗੂੰ ਮਾਸ ਖਾਨ ਜਾਣਦਾ
ਹੈ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਠਗਾਂ ਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸੈ ਸਦਾਂਮਦਾ । ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰੇ
ਸੁਆਮੀ ਬਗੜਾ ਰਲੋਂ ਲਾਹਿਆ ਏਸ ਜੋ ਪਖੰਡੀ ਦੇ ਤੂੰ ਗਲੋਂ
ਨੀ ਲਹਾਂਮਦਾ । ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਭੇਖ ਧਾਰਕੇ ਸੁਆਮੀ ਵਾਲਾ ਦਰੀ
ਬਾਜੀ ਬਗੜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨੀ ਹਟਾਂਮਦਾ । ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਰੂਪ ਨਾਮ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਮਿਲੇ ਤੈਨੂੰ ਆਪ ਜੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਦਾਂ
ਮਦਾ ॥ ੩੬੫ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ
ਪਖੰਡੀ ਪੁਰਸ਼ ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਲਾ ਦਿਤਾ । ਪਿਛਲੇ ਐਬ ਐਗਣ
ਸਾਰੇ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਨਾਮ ਪਾ ਦਿਤਾ । ਭਲੇ ਲੋਕ ਤੂੰ
ਭੇਖ ਸੁਵਾਂਗ ਛੱਡਦੇ ਘਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁਕਮ ਲਗਾ ਦਿਤਾ । ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਲੱਗਾ ਬੈਠ ਭਜਨਕਰਨੇ ਜਨਮਓਸਦਾ ਸੁਫਲ ਕਰਾ ਦਿਤਾ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਦੁਵਾਰਕਾ ਤੇ ਮਥਰਾ ਬਿੰਦਾਬਨ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਬਾਬਾ ਦੁਵਾਰਕਾ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਮਥਰਾ ਬਿੰਦਾਬਨ ਨੂੰ ਆਂ
ਮਦਾ ਹੈ । ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਹੈ ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ਼ ਆਇਆ ਤੁਰਕੇ ਓਥੋਂ
ਦੀ ਵੀ ਲੰਘ ਜਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਲੱਗੀ ਪਿਆਸ ਤੇ ਚਿੱਤ ਉਦਾਸ ਹੋਇ
ਆ ਮੂੰਹੋਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਧਿਆਂਮਦਾ ਹੈ । ਮਾਰਵਾੜ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ
ਦੀ ਟੋਟ ਭਾਰੀ ਪਾਣੀ ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਦਿਸਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਲੱਗੀ ਪਿ

(੧੩੭)

ਆਸ ਭਾਰੀ ਖੂਹਾ ਇਕ ਆਇਆ ਲੱਜ ਡੋਲ ਬਾਝੋ ਨਜਰ ਆਂ
ਮਦਾਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੂਰ ਬਹੁਤੀ ਤਾਰੇ ਮਾਂਗੁ ਦਿਸਦਾ ਭਗਤ ਦੇਖ ਹੈ
ਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਮਹਾਂਰਾਜ ਦੇ
ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਗਾਂਮਦਾ ਹੈ ॥ ੩੬੭ ॥

ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਮਾਰਵਾੜਿਜੈਸੇਨੀਰੁਬਾਲਹਾਬੇਲਿਬਾਲਹਾਕਰਹਲਾ ॥ ਜਿਉਕੁਰੰਕਨਿਸਿਨਾਵਬਾਲਹਾਤਿਉ
ਮੇਰੈਮ ਨ ਤਾਮਈਆ ॥ ੧ ॥ ਤੇਰਾਨਾਮਤੁਜੋਰੁਪਰੁਤੋਅਤਿਰੰਗਿਰੁਤੋਮੇਰੋਰਾਮਈਆ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਜਿਉਧਰਣੀਕੁਇੰਦਬਾਲਹਾਕੁਸਮਬਾਸਸੈਸੇਭਵਰਲਾ ॥ ਜਿਉਕੋਕਿਲਕਉਅੰਬ
ਬਾਲਹਾਤਿਉਮੇਰੈਮਨਿਰਾਮਈਆ ॥ ੨ ॥ ਚਕਵੀਕਉਜੈਸੇਸੂਰਬਾਲਹਾਮਾਨਸਰੋਵਰਹੰਸਲਾ ॥
ਜਿਉਤਰਣੀਕਉਕੰਤਬਾਲਹਾਤਿਉਮੇਰੈਮਨਿਰਾਮਈਆ ॥ ੩ ॥ ਬਾਰਿਕਕਉਜੈਸੇਖੀਰੁਬਾਲਹਾ
ਚਾਤ੍ਰਕਮੁਖਜੈਸੇਜਲਧਰਾ ॥ ਮਛਲੀਕਉਜੈਸੇਨੀਰੁਬਾਲਹਾਤਿਉਮੇਰੈਮਨਿਰਾਮਈਆ ॥ ੪ ॥
ਸਾਧਿਕਸਿਧਸਗਲਮੁਨਿਚ ਹਹਿਬਿਰਲੇਕਾਹੂਡੀਠਲਾ ॥ ਸਗਲਭਵਤੁਤੇਰੋਨਾਮਬਾਲਹਾਤਿਉ
ਨਾਮੇਮਨਿਬੀਠਲਾ ॥ ੫ ॥ ੩ ॥ ੩੬੮ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਧਨਾਸਰੀ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਮਾਰ
ਵਾੜ ਦੇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਿਆ। ਮਾਰਵਾੜ ਦੇਸ ਵਿਚ ਨੀਰ
ਹੈ ਪਿਆਰਾਜਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਉੱਠ ਵੇਲਦਾ ਪਿਆਰ ਚਿੱਤ ਧਾਰਿਆ।
ਜਿਵੇਂ ਰਾਗ ਘੰਟਾ ਹੋੜਾ ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗੇ ਤਿਵੇਂ ਮੈਂ ਵੀ
ਰਾਮ ਚਿੱਤ ਅੰਦ੍ਰ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਰੂਪ ਤੇਰਾ
ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਰੰਗੁ ਤੇਰਾ ਚੰਗਾ ਰਮਿਆਂਸਾਰੇ ਮੈਂ ਨਿਹਾਰਿਆ ॥ ੩੭੦
॥ ਕਬਿਤ ॥ ਜਿਸ ਤੋਰ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਬਰਖਾ ਪਿਆਰੇ ਲੱਗੇ ਏਸ
ਤੋਰ ਤੇਰੇ ਫੁਲਾਂ ਵਾਸ਼ਨਾਂਦੀ ਸਾਰ ਤਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕੋਇਲ ਤਾਂਈ ਬੂਟਾ
ਅੰਬਦਾ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗੇ ਏਸੇ ਤੋਰ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਾ ਪਿਆਰਤਾਂ।
ਚਕਵੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੋਰ ਸੂਰਜ ਪਿਆਰਾ ਹੈਸੀ ਹੰਸਤਾਂਈ
ਮਾਨਹੈ ਸਰੋਬਰ ਉਚਾਰਤਾਂ। ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਤਾਂਈ ਜਿਵੇਂ ਪਤੀ ਹੈ
ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਓਸੇ ਤੋਰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਰਾਮਦਾ ਅਧਾਰਤਾਂ ॥ ੩੭੧ ॥
ਕਬਿਤ ॥ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੋਰ ਦੁਧ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈਸੀ ਚਾਤ੍ਰਕ
ਮੁਖ ਵੱਲ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਰਾਖਦਾ। ਮੱਛਲੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੋਰ ਪਾਣੀ ਦਾ

(੧੩੮)

ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਮੇਰਾ ਮਨ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਤਿਵੇਂ ਨਿੱਤ ਭਾਖਦਾ ।
ਸਾਧਕ ਤੇ ਸਿੱਧ ਮੁਨੀ ਸਾਰੇ ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕੋਈ ਜਨ ਵਿਰਲਾ ਦਿ
ਦਾਰ ਤੇਰਾ ਚਾਖਦਾ । ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਵਿਚ ਨਾਮ ਤੇਰਾ ਹੀ ਪਿਆਰਾ
ਲੱਗੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਚਿੱਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਫਾਖਦਾ ॥ ੩੭੨ ॥ ਬੈਂਤ ॥
ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਏਹੋ ਅਰਜ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸਬਦ ਦਾ ਭੋਗ ਵੀ ਪਾਇ
ਆ ਹੈ । ਕੀ ਦੇਖਦੇ ਖੂਹੇ ਵਾਤੁਰਤ ਪਾਣੀ ਆਪੇ ਉਛਲ ਕੇ ਵਾਹਿਰ
ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ । ਬਾਬੇ ਛਕਲਿਆਸੀ ਆਪ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਕੇ ਧੰਨ
ਵਾਦਿ ਅਕਾਲ ਦਾ ਗਾਇਆ ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਚਾਲਾ ਪਾਕੇ ਤੁਰੇ
ਅੱਗੇ ਮੂਹਰੇ ਜੰਗਲੀਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਹੈ ॥ ੩੭੩ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਜੰਗਲੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਡਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਦੇਸ ਮਾਰ ਵਾੜ ਵਿਚ ਚਲਿਆ

ਓਸ ਦੇਸ ਮਾਰ ਵਾੜ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਈ ਮੰਡਲ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਮ ਉਚਾ
ਰ ਪਿਆਰੇ । ਓਸ ਪਿੰਡ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਡਾਕੂ ਹੋ ਸੀ ਉਨਾਂ
ਦਾ ਏਹੋ ਬਿਹਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਅਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤਾਂਈ ਲੁਟਲੈਣਾ
ਏਹੋ ਨਿੱਤਸੀ ਉਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਏਸ ਅਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਨਾਂ
ਨੂੰ ਭੂਤ ਆਖਣ ਪਿੰਡ ਭੂਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਜੇੜਾ
ਆਦਮੀ ਕਦੇ ਨਾਂਡ ਜਨ ਕਰ ਦਾ ਕਰੇ ਪਾਪ ਜੋ ਨਿੱਤ ਮੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ ।
ਉਨਾਂ ਤਾਂਈ ਜੱਗ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਆਖੇ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਜੀ ਕਹੇ ਉਚਾਰ
ਪਿਆਰੇ । ਓਸ ਪਿੰਡ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਤ ਪੈਗਈ ਬਾਬਾ ਆਇਆ
ਸੂ ਕਦਮ ਉਭਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਉਨਾਂ ਡਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਵਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ
ਸਾਡੇ ਆਇਆ ਹੈ ਹੱਥ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਏਸ ਬਾਤ ਦਾ ਉਨਾਂ ਨੂੰ
ਪਤਾ ਨਾਸੀ ਅਸੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ ਆਪਸ਼ਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਮਹਾਂਰਾਜ ਜੀ ਉ
ਨਾਂਦੇ ਪਾਸ ਜਾਕੇ ਕੀਤੀ ਨਿਗਾ ਚੰਗੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਨਿਗਾ
ਨਾਲ ਸੀ ਉਨਾਂ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਬਦਲੀ ਬੇੜਾ ਹੋਗਿਆ ਉਨਾਂ ਦਾ ਪਾਰ
ਪਿਆਰੇ । ਜਿੱਥੋਂ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦਿਲੋਂ ਖਿਆਲ ਉਠਦੇ ਸਾਰੇ ਆਂਣ ਕਰ

(੧੩੬)

ਦੇ ਨਮਸਕਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਧੰਨਧੰਨ ਦੇਖੇ ਨਾਮਵੰਡਾ ਸਭਤੋਂ ਕੀਤਾ
ਰਾਖਸਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡੇਠਾਢ ਪਿਆਰੇ। ਲੋਕ ਕਹਿੰਣ ਪਾਰਸ ਲੋਹੇ ਨਾਲ
ਛੋਹੇ ਇਕੇਵਾਰਸੇਨਾਂ ਹੋਵੇ ਸਾਰਪਿਆਰੇ। ਰਾਮ ਨਾਮ ਪਾਰਸ ਸਭ
ਤੋਂ ਵਡਾ ਜਾਣੇ ਛੋਹੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਦਾ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਪੱਥਰ
ਹਿਤਦਿਆਨੂੰ ਬੱਟਮੇਂ ਮਕੀਤਾਕੀਤੇ ਰਾਖਸ਼ੋਂ ਦੇਵ ਅਪਾਰਪਿਆਰੇ।
ਸਾਰੇਡਾਕੂ ਆ ਬਾਬੇ ਦੇ ਡਿਗੇ ਚਰਨੀ ਆਖਣ ਭਜਨ ਦੱਸੇ ਵਾਰ
ਵਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ
ਦੇ ਵਿਚ ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ॥ ੩੭੪ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਪਰਧਨਪਰਦਾਰਾਪਰਹਰੀ॥ ਤਾਕੈਨਿਕਟਿਬਸੈਨਰਹਰੀ॥ ੧॥ ਜੋਨਭਸੀਤੇਨਾਗਇਨਾ॥
ਤਿਨਕਾਮੈਨਕਰਉਦਰਸਨਾ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥ ਜਿਸਕੈਭੀਤਰਿਹੈਅੰਤਰਾ॥ ਜੈਸੇਪਸੁਤੇਸੇਓਇ
ਨਗਾ॥ ੨॥ ਪ੍ਰਣਵਤਿਨਾਮਦੇਉਨਾਕਹਿਬਿਨਾ॥ ਨਾਸੋਹੈਬੀਸੁਲਖਨਾ॥ ੩॥ ੩੭੫॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ॥ ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਡਾਕੂਆਂ
ਦੇ ਤਾਂਈ ਸਮਝਾਉਣਲਈ ਦਸਦਾ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੋ ਧਨ ਪਰਇਸ
ਤੀ ਤਿਆਗੇ ਭਾਈ ਤਿਸ ਬੰਦੇ ਪਾਸ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਵੱਸਦਾ।
ਜੇੜੇ ਲੋਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਂ ਜਪਨਭਾਈ ਮੈ ਨਾਂ ਕਰਾਂ ਦਰ
ਸ ਸੱਚ ਤੁਸਾਂ ਤਾਂਈ ਦੱਸਦਾ। ਜਿਨਾਂ ਜਨਾਂ ਅੰਦ੍ਰ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਦਾ ਫਰਕ ਭਾਈ ਪਸੂ ਲਵੇ ਜਾਣ ਕਹਾਂ ਸੱਚ ਨਾਂ ਮੈ ਹੱਸਦਾ। ਕਹੇ
ਨਾਮਦੇਵ ਬੱਤੀ ਲੱਖਣਾਂ ਜੋਅ ਦਮੀਹੈ ਨੱਕਤੋਂ ਬਗੈਰ ਚੰਗਾ ਲਗੀ
ਨਾਂਹੀਂ ਵੱਸਦਾ। ਇਸਤੋਂ ਨਾਮ ਤੇ ਬਗੈਰ ਜੇੜੇ ਲੋਕਭਾਈ ਮੁਗ
ਧ ਗੁਵਾਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਨਾਮਜੱਸਦਾ॥ ੩੭੬॥ ਬੈਂਤ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ
ਜੀ ਇਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨਾਂ ਤਾਂਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਬਣਾ ਦਿਤਾ।
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਕਾਰਾਂਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦੜਾ
ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜ ਰੋਜ ਮਹਾਂਰਾਜ ਰਹੇ ਓਥੇ ਭਜਨ ਕਰਨ ਹੀ ਸਰਬਨੂੰ
ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਓ ਰਾਖਸ਼ੋਂ ਦੇਵਕੀਤੇ ਵੀਵੇਂ ਰੋਜ ਚਾਲਾ

ਬਾਬੇ ਦਿਤਾ ॥ ੩੭੭ ॥

ਬਾਬਾ ਜੀ ਮਥਰਾ ਬੰਦੂਬਨ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਓਥੇ ਤੁਰੇ ਡੇਰਾ ਫੇਰ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਮਜਲੇ ਮਜਲ ਰਸਤੇ ਚਲਾ ਜਾਂ ਮਦਾਏ । ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਮਥਰਾ ਬੰਦੂ ਵਨ ਵਿੱਚ ਆਂਮਦਾਏ । ਜਾਂਣੀ ਜਾਂਣ ਜੇੜਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮਝਦਾਸੂ ਓਹੋ ਜੇਹਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ । ਇਕ ਜਗਾ ਬੈਠੇਲੋਕ ਫਰਨ ਗੱਲਾਂ ਨਾਮਦੇਵ ਓਥੇ ਖੜਜਾਂਮਦਾਏ । ਹਾਲ ਸਮਝਉਥੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਪੁਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬੂਤ ਜਨਾਂਮਦਾਏ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਓਥੇ ਬਾਬਾ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂਗਰੰਥ ਦਾ ਸਬਦ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ ॥ ੩੭੮ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਘਰਿਕੀਨ ਰਿਤਿ ਆਗੈ ਅੰਧਾ ॥ ਪਰਨਾਹੀ ਸਿਓ ਘਾਲੈ ਧੰਧਾ ॥ ਜੇਸੇ ਸਿੰਬਲੁ ਦੇਖਿ ਸੁ ਆਬਿਗਸਾਨਾ ॥ ਅੰਤ ਕੀ ਬਾਰਮੁ ਆਲਪਟਾਨਾ ॥ ੧ ॥ ਪਾਪੀਕ ਘਰੁ ਅਗਨੇ ਮਾਹਿ ॥ ਜਲਤਰਹੈ ਮਿਟਵੈ ਕਥਨਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਰਿਕੀਭਗਤਿ ਨਦੇਖੈ ਜਾਇ ॥ ਮਾਰਗੁ ਛੋਡਿ ਅਮਾਰਗ ਪਾਇ ॥ ਮੂਲਹੁ ਭੁਲਾ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਭਾਰਿਲਾ ਦਿਬਿ ਖੁਖਾਇ ॥ ੨ ॥ ਜਿਉ ਬੇਸੁ ਕੇ ਪਰੈ ਅਖਾਰਾ ॥ ਕਾਪਰੁ ਪਹਿਰਿ ਕਰਹਿ ਸੀਗਾਰਾ ॥ ਪੂਰੇਤਾਲ ਨਿਹਾਲੇ ਸਾਨ ॥ ਵ ਕੇਗਲੇ ਜਮਕਾਹੈ ਫਾਸ ॥ ੩ ॥ ਜਾਕੈ ਮਸ ਤਕਿਲਿ ਖਿਓ ਕਰਮਾ ॥ ਸੋਭਜਿ ਪਰਿਹੈ ਗੁਰਕੀ ਸਰਨਾ ॥ ਕਹਤ ਨਾਮਦੇਉ ਇਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਇਨ ਬਿਧਿ ਸੰਤਹੁ ਉਤਰਹੁ ਪਾਰਿ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੨ ॥ ੩੭੯ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਭੈਰੋਂ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕਸ਼ੀ ਨਾਮਦੇਵ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬੂਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੁਣਾਂਮਦਾ । ਧਰਮਤੇ ਜੋ ਅੰਧਾਲੋਕ ਘਰੇ ਨਾਰ ਛੋਡਿ ਦਿੰਦਾ ਪਰਾਈ ਨਾਰ ਨਾਲ ਹੈ ਜੋ ਧੰਦਾ ਜਾਕੇ ਪਾਂਮਦਾ । ਜਿਸ ਤੋਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਮਲ ਰੁਖ ਦੇਖ ਖੁਸ਼ਹੁੰਦਾ ਅੰਤ ਵਾਰਨ ਲ ਲੱਗ ਉਥੇ ਮਰਜਾਂਮਦਾ । ਪਾਪੀਦਾ ਜੋ ਘਰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨਿਤ ਸੜੇ ਭਾਈ ਚਿੱਤਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕਦੇ ਦੂਰਨਾਂ ਗਮਾਂਮਦਾ ॥ ੩੮੦ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਜਾਕੇ ਸਤ ਸੰਗ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਰਾਹ ਹੈ ਜਾਉਂਦਾ । ਮੁਢੇਂ ਭੁਲਾ ਹੋਇਆ ਮੈਵੇਂ ਅਉਂਦਾ ਨਾਲੇ ਜਾਂਮਦਾ ਹੈ ਜਮਣ ਮਰਣ ਵਿਚ ਫਿਰਦਾ ਫਿਰਾਂਉਦਾ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੋ ਨਾਮ ਭਾਂਈ ਸਿੱਟ ਦਿੰਦਾ ਹੱਥ ਵਿਚੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਰੂਪ ਜੋਹਰਨੂੰ ਹੁਮੇਸ਼ ਜਾਏ

(੧੪੧)

ਖਾਂਉਦਾ। ਜਪੇ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਕਦੇ ਬੈਠਕੇਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਾ ਵਿਸਿਆਂ
ਵਕਾਰਾਂ ਵਲ ਨਿਤਾਨੇਤ ਧਾਂਉਦਾ॥ ੩੮੧॥ ਕਬਿੱਤ ॥ ਜਿਸ
ਤੌਰ ਕੰਜਰੀਦਾ ਲਗਦਾਅਖਾੜਾਭਾਈ ਪਾਇਕ ਤੇ ਕਪੜੇ ਜੋ ਕਰ
ਦੀ ਸੰਗਾਰਜੀ। ਪੂਰਕੇਤੇ ਤਾਲ ਨਾਲੇ ਸੁਰਾਂ ਤਾਂਈ ਦੇਖਦੀਹੈ ਅੰਤ
ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਾ ਰਾਲ ਫਾਹਾ ਵੀ ਤਿਆਰਜੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦੇ ਉਤੇ
ਕਰਮ ਚੰਗੇ ਲਿਖੇ ਹੋਇ ਦੋੜਕੇ ਸ਼ਰਨ ਆਵੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਜਾਰ
ਜੀ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਸੁਣੇਂ ਮਿਥਰੇ ਤੇ ਸੰਤਜਨੇਂ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰੇਂ
ਬਿਧ ਏਸ ਹੋਵੇ ਪਾਰਜੀ॥ ੩੮੨॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਮਥਰਾਬੰਦਰਾਬਨ ਤੋਂ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਜਾਰਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਬੈਠਾ॥ ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਜਦੋਂਉਪਦੇਸ਼ਕੀਤਾ ਸੁਣਨਵਾਲਿਆਂਨੂੰ ਹੋਈ
ਸਾਰ ਭਾਈ। ਕਈਆਂ ਭਜਨ ਪੁਛੇ ਕਈਆਂ ਛੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਈ
ਸਿੱਖਹੋਇਨਿਰਾਧਾਰਭਾਈ। ਮਥਰਾ ਬੰਦਰਾਬਨ ਦੀਦਾਰ ਕਰਕੇ
ਹੁੰਦੇ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਆਪਤਿਆਫ ਭਾਈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਤੁਰੇ ਡੇਰਾ ਕੂਚ
ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਨਾਮਦਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰਭਾਈ॥ ਤਥਾ॥ ਮਹਾਂਰਾਜ
ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਉਂਦੇ ਸੱਤ ਧਰਮਦਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਿਆ
ਰੇ। ਥੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋੜੀ ਗੰਗਾ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਓਥੇ ਖੋਲਿਆ ਏਹੋ
ਭੰਡਾਰ ਪਿਆਰੇ। ਬਾਮਣ ਦੇਖਕੇ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਬਸਤਰਾਂਨੂੰ ਆਕੇ ਕ
ਰਨ ਲੱਗੇ ਸਾਰੇਗਾਰਪਿਆਰੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬਾਉਪਦੇਸ਼ਕਰਦਾ
ਸੁਣਕੇ ਹੋਣ ਸੀਨੇ ਠੰਢੇਠਾਰਪਿਆਰੇ॥ ੩੮੪॥ ਤਥਾ॥ ਸੁਣ
ਦੇ ਸਾਰ ਬਾਮਣ ਇੱਕੇਵਾਰ ਆਏ ਇੱਲਾਂਉਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਸ
ਵਿਚੋਂ। ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸਰੋਉੜਾ ਨਾਥ ਕੋਈ ਭੇਖੀ ਨਹੀਂ ਬਰਾ
ਗ ਸਨਾਸ ਵਿਚੋਂ। ਚਿੱਟੇ ਲੀੜੇ ਅਨਪੜਾ ਮਲੂਮ ਹੋਇਆ ਸਿੱਧਾ
ਸਾਦਾਨਾਸੰਤਲਵਾਸਵਿਚੋਂ। ਨਾਮਦੇਵਦਾਰੇਕਉਪਦੇਸ਼ਦਿੱਤਾ। ਹੋਂ
ਬੋਲਦੇਬਚਨਬਲਾਸਵਿਚੋਂ। ਆਖਣਮੁਕਤਭੀਰਬਹੈਂ ਸਰਬੈਕਰਦੇ

(੧੪੨)

ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਗੁਦਾਬਰੀ ਖਾਸ ਵਿਚੋਂ । ਆਖਣ ਦਾਨ ਦੇਵੇ ਬਹੁਤਾ
ਬਾਮਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੇਗੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸਵਿਚੋਂ । ਜੋਰੋਜੋਰ ਜਮੀਨ
ਤੇ ਜੱਗ ਗਊਆਂ ਦਾਨ ਮੁਕਤ ਦੇਵੇ ਬਿਨ ਆਸਵਿਚੋਂ । ਬਚਨਸੁਣੇ
ਸਾਰੇ ਬਾਬੇ ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਉਨਾਂ ਭਾਂਈ ਫਿਰ ਹੋਇਆ ਕਿਆਸਵਿਚੋਂ ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਆਖੇ ਸ਼ਬਦ ਜੁਵਾਨ ਦੇ ਖਾਸ
ਵਿਚੋਂ ॥ ੩੮੫ ॥

ਗੰਗਾ ਰਾਮਕਲੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਛੋਡਿਛੋਡਿਰੇਪਾਖੰਡੀਮਠਕਪਟਨਕੀਜੈ ॥ ਹਰਿਕਾਨਾਮੁਨਿਤਨਿਤਹਿਲੀਜੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਗੰਗਾਜਉਗੋਦਾਵਰਿਜਾਈਐ ॥ ਕੁੰਭਜਉਕੋਦਾਰਿਨਾਈਐਗੋਮਤੀਸਹਸਗਉਦਾਨਕੀਜੈ ॥ ਕੋਟ
ਜਉਤੀਰਥਕਰੈਤਨੁਜਉਹਿਵਾਲੇਗਾਰੈਰਾਮ ਨਾਮਕਰਿਤਉਠਪੂਜੈ ॥ ੨ ॥ ਅਸੁਦਾਨਰਜੁਦਾਨ ਸਹਜਾ
ਠਾਗੀਭੂਮਿਦਾਨਐਸੇਵਾਣਨਿਤਨਿਤਹਿਕੀਜੈ ॥ ਆਤਮਜਉਨਿਰਮਾਇਲੁਕੀਜੈ ॥ ਆਪਬਰਾਬਰਿ
ਕੰਚਨੁਦੀਜੈ ॥ ਰਾਮਨਾਮਕਰਿਤਉਠਪੂਜੈ ॥ ੩ ॥ ੩੮੬ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਛਡ ਛਡ ਰੇ ਪਖੰਡ ਗੁਸਾ ਕਰੇ ਤੁਸੀ ਮੱਤ ਭਾਈ
ਹਰਿ ਕਾ ਜੋ ਨਾਮ ਨਿਤਾ ਨੇਤ ਪਿਆਰੇਲੀਜੀਓ । ਗੰਗਾ ਜੋ ਗੋਦਾ
ਬਰ ਜਾਈਏ ਕੁੰਭ ਤੇ ਕਦਾਰ ਨਾਈਏ ਗੋਮਤੀ ਸੈਹਸ ਗਉ ਦਾਨ
ਭਾਵੇਂ ਕੀਜੀਓ । ਕਰੋੜ ਤੀਰਥ ਕਰੇ ਭਾਵੇਂ ਤਨ ਵੀ ਹਿਵ ਲੋਗਾਰੇ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਤੁਲ ਪੂਜੇ ਨਾਹਿ ਕੂੜਦੀਜੀਓ । ਘੋੜੇ ਹਾਥੀ ਦਾਨਸੇਜ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਮੀਨ ਦਾਨ ਐਸਾ ਐਸਾ ਦਾਨ ਨਿਤਾ ਨੇਤ ਭਾਵੇਂ ਕੀਜੀ
ਓ । ਆਤਮਾ ਨਿਰਮੈਲ ਬੈਠ ਵਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ ਏਸ ਤੋਂ ਬ
ਗੈਰ ਕੰਮ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਰੀਜੀਓ ॥ ੩੮੭ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਇਹੋ
ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੀਰਥ ਦਾਨ ਬ੍ਰਤ ਨਾਮ ਦੀ ਤੁਲ ਨਾਹੀਂ । ਇਹੋ
ਸਭੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦੀ ਕਾਰ ਫੋਕੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਕਈਵੀ ਮੁਲ ਨਾਹੀਂ ।
ਪਾਣੀ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਸਿਰ ਬਾਮਣਾਂ ਦੇ ਹੋਇ ਚੁਪ ਆਇਆ ਹਥ
ਗੁਲ ਨਾਹੀਂ । ਲੋਕਆਖਦੇ ਵਡਾ ਉਪਦੇਸ਼ਹੋਇਆ ਸਾਡੇ ਹਿਰਦਿ
ਓ ਵੀ ਜਾਵੇ ਭੁਲਨਾਹੀਂ । ਕਈ ਹੱਸ ਆਖਣ ਵਡਾ ਸੰਤ ਆਇਆ
ਮੰਨੇ ਤੀਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਤੁਲ ਨਾਹੀਂ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬੇ ਫੇਰ ਸ਼ਬ

(੧੪੩)

ਦ ਪਤਿਆ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੁਪ ਹੋਈ ਬੋਲੇ ਕੁਲ ਨਾਹੀ ॥ ੩੮੮ ॥

ਰਾਗ ਬਸੰਤ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਸਾਹਿਬਸੰਕਟਵੇਸੇਵਕੁਭਜੈ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲਨਜੀਵੈਦੋਉਕੁਲਲਜੈ ॥ ੧ ॥ ਤੇਰੀਭਗਤਿਨਭੋਤਉਭਾਵੈਲੋਗੁ
ਹਸੈ ॥ ਚਰਨਕਮਲਮੋਰੇਹੀਅਰੈਬਸੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੈਸੇਅਪਨੇਧਨਹਿਪ੍ਰਾਨੀਮਰਨੁਮਾਂਡੈ ॥
ਤੈਸੇਸੰਤਜਨਾਰਾਮਨਾਮੁਨਛਾਡੈ ॥ ੨ ॥ ਗੰਗਾਗਇਆਗੋਦਾਵਰੀਸੰਸਾਰਕੋਕਾਮਾ ॥ ਨਾਰਾਇਣ
ਸੁਪ੍ਰਸੰਨਹੋਇਤਸੇਵਕੁਨਾਮਾ ॥ ੩ ॥ ੩੮੯ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਬਸੰਤ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀਨਾਮਦੇਵ ਗੰਗਾ
ਹਰਿਦੁਵਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ਹੈ ਸੁਣਾਂਮਦਾ । ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਬਉਤੇ ਦੁਖ ਪਵੇ
ਕੋਈ ਆਣਕੋਤੇ ਦੇਖਕੇ ਜੋ ਨੌਕਰ ਤੁਰਤ ਭਜਜਾਂਮਦਾ । ਜਦ ਏਸ
ਜੀਵ ਤਾਂਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਦੁਖ ਦਿੰਦਾ ਸੇਵਕ ਵੀ ਨਾਮ ਛੱਡ ਦੇਵੇ
ਹੈ ਜਨਾਮਦਾ । ਚਿਰਨਗੀਂ ਜੀਵੇਦਾ ਤੁਰਤ ਮਰਜਾਂਮਦਾਹੈ ਨਾਨਕੇ
ਤੇ ਦਾਦਕੋਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਦਿਵਾਂਮਦਾ । ਹੇ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂਮੈਭਗਤ ਭੇਰੀ
ਛੱਡੀਗਾ ਨਾ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂਹੱਸਣਮੈਤੈਨੂੰਰਹੁੰਗਾਂਵਦਾ ॥ ੩੯੦ ॥ ਕਃ ॥
ਆਪਦੇ ਚਰਨ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਬਸਣ ਵਿਚ ਜਿੱਕੁਰ ਪਰਾਣੀ ਧਨ
ਕਿਸੇ ਨੀ ਫੜਾਂਮਦਾ । ਏਸੇ ਤੌਰ ਸੰਤ ਜਨ ਰਾਮ ਨਾਮ ਛੱਡਦੇ ਨਾਂ
ਮੈਂ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਸ ਰਾਤ ਦਿਨ ਗਾਂਮਦਾ । ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਤੀਰ
ਥ ਗੋਦਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਨੌਣਾਂ ਕੰਮ ਸੰਸਾਰੀ ਪਿਆ ਲੋਕ ਧਕੇ
ਖਾਂਮਦਾ । ਜਿਸ ਉਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਿਆਲ ਮੇਰਾ ਹੋਇ ਜਾਵੇ ਕਹੇ
ਨਾਮਦੇਵ ਸੋਈ ਸਿਖ ਹੋਇ ਜਾਂਮਦਾ । ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਤੀਰਥ ਨਾਂ
ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਵਿਚੋਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋਦਾਂਮ
ਦਾ ॥ ੩੯੧ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਸਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ
ਹਾਸਲ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਹੋਗਿਆ ਗਿਆਨ ਭਾਈ । ਕਈ ਬੈਠ ਗਏ
ਕਈ ਖੜੇ ਸੁਣਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੀ ਅਉਣ ਤੇ ਜਾਨ ਭਾਈ । ਥੋੜੇ
ਚਿਰੋਂ ਟੇਲਾ ਇਕ ਹੋਰ ਆਇਆ ਓਸੇ ਦੇਸ ਦਾ ਲਈਂ ਤੂੰ ਮਾਨ
ਭਾਈ । ਦਾੜੀ ਕੇਸ ਚਟਮ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਚਿਲਮਾਂ ਕਈ ਹੁਕੀਆਂ ਨੂੰ

ਬੁਡਕਾਨ ਭਾਈ। ਇਕੇ ਖੜੇ ਪਾਸੇ ਔਰਤ ਮਰਦ ਸਾਰੇ ਚਬ ਸੁਕੇ
ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਖਾਨ ਭਾਈ। ਅ ਵੇ ਸਮਝ ਨਾਂ ਖੜੇ ਸੇ ਵਾਂਗ ਡਰਨੇ
ਮੁਤਰ ਮੁਤ੍ਰ ਸਾਰੇ ਝਾਕੀ ਜਾਨ ਭਾਈ। ਆਪਸ ਵਿਚ ਆਖਣ ਕੀ
ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਇਤ੍ਰ ਬਿਤ੍ਰ ਰੋਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਮਾਨ ਭਾਈ। ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਦੇਖਿਆ ਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਾ ਬੋਲਦਾ ਨਾਲ ਜੁਵਾਨ ਭਾਈ।
ਭਲੇ ਲੋਕ ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਛਡ ਦੇਵੇ ਕੇਡੀ ਆਂਵਦੀ ਹੈ ਸੜੇ ਹਾਨ
ਭਾਈ। ਖੋਤਾ ਪਸੂ ਹੋਸੀ ਟੇਢੀ ਜੂਨ ਵਾਲਾ ਏਵੀ ਖਾਵੇ ਨਾਂ ਕਰੇ
ਪਛਾਨ ਭਾਈ। ਭੈਡ ਬਕਰੀ ਕੋਈ ਨਾਂ ਪਸੂ ਖਾਵੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ
ਦੇਖੋ ਕਰੇ ਧਿਆਨ ਭਾਈ। ਜਗਤ ਜੂਠ ਤੇ ਬੈਠਾ ਘਰ ਹੋਗਾ ਕੁਤਾ
ਕਰੇ ਪਸ਼ਾਬ ਨਾ ਆਨ ਭਾਈ। ਗੰਦਾ ਧੂੰ ਪੀਂਦੇ ਸੜ ਗਏ ਅੰਦਰ
ਖਹੂੰ ਖਹੂੰ ਕਰਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾਨ ਭਾਈ। ਹੱਥਾਂ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਭੈੜੀ ਬੋ
ਆਵੇ ਪਾਸ ਬੈਠਿਆਂ ਚਿਤ ਘਬਰਾਨ ਭਾਈ। ਹੁਕੇ ਪੀਂਨ ਮੰਦੇ
ਕਰਮ ਹੋਣ ਰੋਗੀ ਨਾਮਦੇਵ ਆਖੇ ਮੇਹਰਵਾਨ ਭਾਈ ॥ ੩੯੨ ॥

ਤਥਾ ॥ ਕਈਆਂ ਪੰਡਤਾਂ ਉਠਕੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਏਹਦਾ ਬੀਜ
ਕਿਥੋਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਐਸੀ ਭਰਿਸ਼ਟ ਬਸਤੂ ਧਰਮ ਨਸ਼ਟ
ਕਰਨੀ ਵਿਚ ਏਸਦੇ ਖਚਤ ਸੰਸਾਰ ਹੋਇਆ। ਵਡੇ ਵਡੇ ਰਿਖੀ ਮੁਖੀ
ਹੋਇ ਪਿਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀਣੇਂ ਹਟਾਉਣਾ ਨਾ ਸਾਰ ਹੋਇਆ। ਕਿਸੇ
ਵੇਦ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ ਏਸ ਖਾਤਰ ਕੁਝ ਲਿਖਕੇ ਨਹੀਂ ਉਚਾਰ
ਹੋਇਆ ॥ ੩੯੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਨੇ ਤਮਾਕੂ ਦੀ ਨਖੇਧੀ ਬਾਬਤ ਬਿਆਸ ਜੀ ਵਾਲਿਖਿਆ ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਨ ਮੰਗਾਕੇ
ਮਥਰਾ ਖੰਡ ਬਵੰਜਵੇਂ ਧਿਆ ਵਿਚੋਂ ਸਲੋਕਾਂ ਸਹਿਤ ਦੇਖਾਲ ਦੇਣਾ ਮੈਂ ਦੇਖੇ ਬੜੇ ਲਿਖੂੰਗਾ ॥

ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਨ ਲਿਆਵੇ ਲਿਆਕੇ ਪੰਡਤਾਂ ਪਾਸ ਘੁਲਾ
ਇਆ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਬਿਆਸ ਜੀ ਵਡੀ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਏਹਦੇ ਵਾਸਤੇ
ਬੁਰਾ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਮਥਰਾ ਖੰਡ ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਨ ਅੰਦਰ ਧਿਆ

(੧੪੫)

ਏ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਜੇ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ । ਦੇਖੋ ਪੰਡਤੋ ਪੀ'ਦੇ ਜੋ ਏਸ
ਭਾਂਈ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਨਮ ਅਮੋਲ ਗੁਆਇਆ ਹੈ ॥ ੩੯੪ ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਧੂਮਰ ਪਾਨ ਦਾਨੰ ਕੁਰ ਬਸਤੁਯੋਨਰਾਃ॥ ਦਾਤਾਰੋ ਨਰਕੀ ਜਾਇਤੀ ਬ੍ਰਹਮਣੋ
ਗ੍ਰਾਮਸੁਕਰਾਃ ॥ ੩੯੫ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਨਾਰਦ ਦੇ ਭਾਂਈ' ਸੁਣਾਂਮਦਾ ਹੈ ਸੁਣੋ' ਰਿਖੀ
ਮੇਰੀ ਏਹ ਬਾਤ ਭਾਈ । ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੋਇ ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਬਰਤਦਾ ਜੋ
ਜਪ ਭਪ ਰਲਵਾ ਉਹਦਾ ਖਾਕ ਭਾਈ । ਦਾਤਾ ਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਜੇੜਾ
ਓਸ ਭਾਂਈ' ਨਵਕ ਵਿਚ ਪੈ'ਦਾ ਡੂੰਘੇ ਖਾਤ ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਬਾਮਣ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅੰਤ ਮਰਕੇ ਹੋਵੇ ਪਿੰਡਦਾ ਸੂਰਵਿਖਿਆਤਭਾਈ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਧੂਮਰ ਪਾਨ ਨਾਭੋ ਪ੍ਰੇਤਃ ॥ ਤ੍ਰਿਚੈਵ ਸਯਤੇ ਕਲੋਤ ਕਾਲਰਪੰ ਹਿਤ ਮਾਲ ਮੇਵ
ਜਾਯਤੇ ॥ ਧੂਮਰਪਾਣ ਸਯ ਮਾਤ੍ਰੈਣ ਸਰਬਾ ਦਾਨਾਵਿਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬ੍ਰਿਚੈਵ ਜਾਯਤੇ ਪ੍ਰੇਤਃ ਯਥਾ
ਕੁੰਜਰ ਸੋਰਵਤਾ ॥ ੩੯੬ ॥

ਟੀਕਾ ਬੈ'ਤ ॥ ਧੂਮਰ ਪਾਨ ਜੇੜਾ ਪੁਰਸ਼ ਕਰੇ ਕੋਈ ਨਿਹਚੇ
ਪ੍ਰੇਤਦੀ ਜੂਨ ਨੂੰ ਪਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਕਲ ਜੁਗ ਜਾਂ ਕਲਾ ਦਾ ਮੂਲ ਆਵੇ
ਏਹ ਭੁਮਾਲ ਕੁਰੀਤੀ ਫੈਲਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਤੇ ਧਰਮ ਸਭ
ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਬਰਤਕੇ ਖਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਹਾਥੀ ਵਾਂਗ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਆਪੇ ਖੋਹ ਪਾਂਮਦਾ ਹੈ॥

ਮੂਲ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਨਰਕੇ ਖਪਤ ਖਯੰਤਿਤ ਮਲ ਸਯ ਪਾਨਤਾਃ ॥ ਉਪਾਸਤੇ ਤਮਾਲਵੈ ਕਲੋਤੁ
ਪੁਰਖਾਧ ॥ ਖਯੰਨ ਪੁਨਯਾਪਤ ਖਯੰਤਿ ਮਹਾਂ ਰੋਰਵ ਸੰਗਕੇ ॥ ੩੯੭ ॥

ਟੀਕਾ ॥ ਕਲਜੁਗ ਘੋਰ ਆਵੇ ਸੁਣ ਨਾਰਦਾ ਜੀ ਜਿੰਨੇ ਬਰਨ
ਅਸਰਮ ਸਦਾਨ ਭਾਈ । ਕਵਲ ਏਸ ਤਮਾਕੂ ਦੇ ਬਰਤਣੇ ਤੇ
ਸਭੇ ਵਿਚ ਨਰਕਾਂ ਗੋਤੇ ਖਾਨ ਭਾਈ । ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤ ਜੋ ਏਸਨੂੰ ਪੀ'ਮ
ਦੇ ਨੇ ਕਲ ਜੁਗ ਦੇ ਪਾਪੀ ਸਦਾਨ ਭਾਈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ
ਪੁੰਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋਵਣ ਬਾਸਾ ਵਿਚ ਨਰਕਾਂ ਅੰਤ ਪਾਨਭਾਈ॥੪੦੦॥

ਮੂਲ ॥ ਸਲੋਕ ॥ ਅਭਖ ਭਖਣਾਤ ਪਾਪਾ ਸਗ ਮਯਾਗਿਮਣੰ ਚਯਤ ਮਦਯੰ ਪਾਣਾਤ ਚਯਤ
ਪਾਪੰ ਧੂਮਰ ਪਾਣ ਸਮਾਤ੍ਰਾਤਃ ॥ ੪੦੧ ॥

ਟੀਕਾ॥ ਅਭੱਖ ਮਾਸਦੇ ਖਾਣਦਾ ਪਾਪਜਿੰਨਾਂਜਿੰਨਾਂ ਹੋਣ ਸ਼ਰਾਬ

(੧੪੬)

ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਦਾ ਜੇ। ਧੀ ਭੈਣ ਅਜੋਗਦਾ ਪਾਪ ਜਿੰਨਾਂ ਜਿੰਨਾਂ ਹੋਰ
ਹੈ ਧਰਮ ਤੋਂ ਹੀਨਦਾਜੇ। ਉੱਪਰਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂਦਾ ਪਾਪ ਜਿੰਨਾਂ
ਏਨਾਂ ਪਾਪ ਤਮਾਕੂਦੇ ਪੀਨਦਾਜੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਕਾਹਨੂੰ ਫੇਰ ਲੋਕ
ਪੀਂਦੇ ਕੀ ਹਜ ਧਰਮਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਨਦਾ ਜੇ ॥ ੪੦੨ ॥

ਵਾਕ ਕਵੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਲੋਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਿਖੇ ਵਿਚ ਸਕੰਦ ਪੁਰਾਨ
ਭਾਈ। ਨਾਰਦ ਭਾਂਈ ਸੁਣਾਇ ਸੇ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖੇ ਬਿਆਸ
ਜੀ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਨ ਭਾਈ। ਤਿੰਨ ਜੁਗ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਕਿਸੇ ਏਨੂੰ
ਕਲਜੁਗ ਵਿਚ ਪਖੰਡ ਵਧਾਨ ਭਾਈ। ਬਰਤਗਿਆ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ
ਅੰਦਰ ਘੋਰ ਨਰਕ ਲੋਕਾਂ ਭਾਈ ਪਾਨ ਭਾਈ। ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸਾਰੇ
ਏਨੂੰ ਬਰਤਦੇਨੇ ਮਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਵਿਚ ਕੁਰਾਨ ਭਾਈ। ਪਾਰਾ ਪੱਚੀ
ਤੇ ਸੂਰਤ ਦੁਖਾਨ ਅੰਦ੍ਰ ਐਤ ਦਸਮੀਂ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਭਾਈ। ਠਾਕ੍ਰ
ਦੁਆਰੇ ਮਸੀਤ ਨਾ ਵਿਚ ਵਾੜਨ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਐਵੇਂ ਪੀਣ ਖਾਨ
ਭਾਈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਬਜੁਰਗਾਂਨੇ ਮਨਾਕੀਤਾ ਧਰਮੋਂ ਹੀਨ ਖਾਈ
ਪੀਂਦੇ ਜਾਨ ਭਾਈ ॥ ੪੦੩ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਗੰਗਾ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣਾ ਮੁੜਕੇ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਪੜਕੇ ਬਾਬੇ ਪੁਰਾਣ ਦਿਖਾਲ ਦਿਤਾ ਪੰਡੇ ਦੇਖ ਸੁਣ ਹੋਇ ਹੈਰਾਨ
ਸੰਤੋ। ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਕੇ ਡਿਗੇ ਆਣ ਚਰਨੀ ਅਸੀਂ ਡਿੱਠਾ ਨਾਂ
ਕਦੇ ਪੁਰਾਨ ਸੰਤੋ। ਕਰਕੇ ਨੇਮ ਤਮਾਕੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਚਿਲਮਾਂ
ਭੰਨੀਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਆਨ ਸੰਤੋ। ਭਜਨ ਪੁਛ ਸੇਵਕ ਬਣੇ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਸਣੇ ਪੰਡਿਆਂ ਸਿੱਖ ਸਦਾਨ ਸੰਤੋ। ਸਤ ਧਰਮ ਦਾ ਸਤ
ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਹਾਸਲ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਵੇਗਿਆ ਗਿਆਨ ਸੰਤੋ।
ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਵਿਦਾਹੋਕੇ ਦੇਸਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬਦੇ ਜਾਨਸੰਤੋ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਭੂਤ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਾਈ ਅੜੋਲੀ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਗੰਗਾ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰਕੇ ਰਸਤੇ ਤੁਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਵੇ

(੧੪੭)

ਦੇਨੇ । ਸਹਿਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰਕਰਦੇ ਭੂਤਪਿੰਡ ਆਕੇ ਡੇਰਾ
ਲਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਜਿਲਾ ਖਾਸ ਤਸੀਲ ਹੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਓਥੇ ਠਹਿਰ
ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਸੁਣਕੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਸਿਖ ਬਹੁਤ ਹੋਏ
ਮੂੰਹੋਂ ਉਪਮਾਂ ਸਰਬ ਅਲਾਮਦੇ ਨੇ । ਪਟੜੀ ਫੇਰ ਪਿੰਡੀਂ ਜਸ
ਫੈਲਿਆ ਸੂ ਦੂਰੋਂ ਲੋਕ ਆਕੇ ਦਰਸਨ ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ । ਭੂਤਵਿੰਡ
ਨਗਰ ਵਿਧਵਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਥੀ “ਅੜੋਲੀ” ਨਾਮ ਕਹਿ ਲੋਕ ਬੁਲਾਂ
ਵਦੇਨੇ ॥੪੦੫॥ ਤਥਾ-ਏਦਾ ਇਕ ਪੁਤ੍ਰ ਬੈਠੀ ਪਾਲਦੀਸੂ ਬਾਲਕ
ਬਾਬੇ ਦੇ ਦਰਸ ਨੂੰ ਆਂਵਦਾ ਹੈ । ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਵਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਤੀ ਓਸ
ਬਾਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਬਠਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਸਿੱਖ ਮੱਤਦਾ ਬਾਬੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ
ਗੁਰਮਤ ਬਾਲਕ ਸਿੱਖ ਜਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਬਾਲਕ ਰੋਜ਼ ਬ ਬੇ ਪਾਸ
ਆਂਵਦਾ ਸੂ ਦਰਸਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਾਵਾ ਹੈ । ਇਕ ਰੋਜ਼ ਬਾਲਕ
ਪੇਟ ਪੀੜ ਹੋਈ ਥੋੜੀ ਡੇਰ ਚਲਾਣਾ ਕਰਾਂਵਦਾ ਹੈ । ਏਹਦੀ ਮਾਈ
ਅੜੋਲੀ ਬਿਲਾਪ ਕਰਦੀ ਬਾਬੇ ਤਾਂਈ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਵਦਾ ਹੈ ।
ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਓਸਦੇ ਘਰ ਪੁਜੇ ਉਤ੍ਰ ਮਾਈ ਜੀ ਵਲੋਂ ਏਹ ਆਂਮ
ਦਾ ਹੈ । ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਰੰਡੀ ਗਰੀਬਣੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਕੋ ਚਲਾਣਾ
ਕਰਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਵਡੇ ਕਸ਼ਟ ਸੇਤੀ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਲਿਆ ਸੂ ਉਤ੍ਰ ਮਾਈ
ਦਾ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਆਂਮਦਾ ਹੈ । ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਬਚਾ ਲਵੇ ਮੇਹਰ ਕਰਕੇ
ਸਿਖ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਬਾਲ ਸਦਾਮਦਾ ਹੈ । ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਮਾਈ ਜੀ
ਮਰ ਚੁਕਾ ਬਣ ਸਕੇ ਨਾ ਕੁਝ ਸੁਨਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਮਾਈ ਆਖਦੀਆਪ
ਸਮਰਥਹੋਜੀ ਸੰਤ ਚਾਹੁਣ ਸੇ ਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਮੈਂ
ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਕਰਸਕਦਾ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਾਜਕਰਾਂਮਦਾ ਹੈ । ਮਾਈ
ਲੱਗੀਸੂ ਕਰਨ ਵਿਰਲਾਪਭਾਰਾ ਨਾਮਦੇਵਜੀਨੂੰਤਰਸਆਂਮਦਾ ਹੈ ।
ਜਿਸ ਪੁਰਸ਼ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਾਰਦੇਵੇ ਤਾਕਤਨਹੀਂ ਕੋਈ ਜਿੰਦਾਕਰਾਂ
ਮਦਾ ਹੈ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਏਹ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਦੱਸੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਸ਼ਬਦ

ਸੁਣਾਂਮਦਾ ਹੈ ॥ ੪੦੬ ॥

ਰਾਗ ਸਾਰੰਗ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੨

ਵਾਸ ਅਨੰਨ ਮੇਟੋ ਨਿਜ ਰੂਪ ॥ ਦਰਸਨ ਨਿਖਤਾ ਪਤ੍ਰ ਈਸੇ ਚਨ ਪਰਸਤ ਮੁਕਤਿ ਕਰਤ ਗ੍ਰਿਹ ਕੂਪ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਧੀ ਭਗਤ ਛੁਡਾ ਵੈਥਾ ਪੈਭਗਤ ਨ ਛੁਟੈ ਮੋਹਿ ॥ ਏਕ ਸਮੈ ਮੋਕ ਉਗਹਿ ਬਾਧੈ ਤਉ ਫੁਨਿ
ਮੋਪੈ ਜਬਾ ਬੁਨਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਮੈਗੁਨ ਬੰਧ ਸਗਲ ਕੀ ਜੀਵਨਿ ਮੇਰੀ ਜੀਵਨਿ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ॥ ਨਾਮਦੇਵ ਜਾਕਿ
ਜੀਅ ਅੰਸੀ ਤੈਸੋ ਤਾਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਗਾਸ ॥ ੨ ॥ ੪੦੭ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਸਾਰੰਗ ਹੈ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਸੇਵਕਾਂ
ਪ੍ਰਤ ਆਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਣਾਉਦਾ। ਅਨੰਨ ਮੇਰਾ ਦਾਸ ਸੋਈ ਖਾਸ
ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਜਾਨੈ ਓਸਦਾ ਦਰਸ ਤਿੰਨ ਤਾਪ ਹੈ ਗਮਾਂਉਂਦਾ। ਤਿਸ
ਨਾਲ ਲਗਕੇ ਮੁਕਤ ਹੋਜਾਈਦਾ ਹੈ ਜਪਕੇ ਤੇ ਨਾਮ ਛੋਤੀ ਮੁਕਤ
ਕਰਾਂਉਦਾ। ਮੇਰੀ ਬੰਧੀ ਰੀਤਨੂੰ ਭਗਤ ਤੋੜ ਸੱਕਦੇ ਨੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ
ਬੰਧੀ ਮੈਥੋਂ ਟੁਟੇ ਨਾ ਸੁਣਾਂਉਦਾ। ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਸਿਰ ਭਗਤਾਂ ਦੇ
ਬੰਨਿਆਂ ਹੈ ਤੋੜਕੇ ਭਗਤ ਜਨ ਦੂਰ ਹੈ ਗਮਾਂਉਂਦਾ ॥ ੪੦੮ ॥ ਕਃ ॥
ਕਿਸੇ ਸਮੇ ਨਾਮ ਛੋਤੀ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਬੰਨ ਲੈਂਦੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕੋਈ
ਨਾ ਜੁਵਾਬ ਅੱਗੋਂ ਆਉਂਦਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੁਣਾਂ ਸਾਰ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ
ਬੰਨਿ ਹੋਇਆ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜੀਉਣ ਰੂਪ ਬੂਟੀ ਮੈਂ ਸਵਾਂਉਂਦਾ।
ਮੇਰਾ ਜੀਉਣ ਬੂਟੀ ਮੇਰੇ ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਜਾਣੇ ਉਨਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ
ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਜਨਾਂਉਂਦਾ। ਕਹੋ ਨਾਮਦੇਵ ਨਾਲ ਭਗਤਾਂ ਪ੍ਰੀਤ
ਜੀ ਦੀ ਤਿਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਪਿਆਰ ਹੋ ਸੁਹਾਂਉਂਦਾ ॥ ੪੦੯ ॥

ਮਾਈ ਅੜੋਲੀ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਬਹੁਰ ਦਾਸ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਜਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਬਾਬੇ ਜੀ ਨੇ

ਬੈਠਾ ॥ ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਧਾ ਸਾਫ ਹੋਇਆ ਵੱਸ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਆਪ
ਕਰਤਾਰ ਸੰਤੋ। ਕੀਤੇ ਓਸਦੇ ਨੂੰ ਭਗਤ ਮੋੜ ਦਿੰਦੇ ਮੋੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਓਹਨਿਰਾ ਕਾਰਸੰਤੋ। ਮਾਈ ਅਰਜਕਰਦੀ ਨਾਮਦੇਵ ਅਗੇ ਬਾਲ
ਕਰਾਂ ਬੁਹਾਰਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੰਤੋ। ਦਿਸਦਾ ਰਹੇ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਅੱਖੀਆਂ
ਦੇ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਮੰਨੋ ਕਰਨ ਕਾਰਸੰਤੋ। ਮਹਾਂਰਾਜ ਅੰਤੁ ਪਿਆਨ ਵਿਚ
ਹੋਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਦ ਸੱਚਾ ਸਿਰਜਨ ਹਾਰਸੰਤੋ। ਉਸੇ ਬਖਤ ਬੱਚਾ ਜੀਉਂ

(੧੪੯)

ਦਾ ਉਠਖੜਿਆ ਬਾਬੇਤਾਂਈ ਕਰਦਾਨਮਸਕਾਰਸੰਤੋ । ਬਹੁਰਦਾਸ
ਬਾਬੇਜੀਨੇ ਨਾਮਧਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟਵਿਚਸਾਰੇਸੰਸਾਰਸੰਤੋ । ਕੋਮਓਸ
ਦੇ ਵਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਾਂਹੀ ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਭਰਖਾਨ ਲੁਹਾਰ ਸੰਤੋ ॥
੪੧੦ ॥ ਤਬਾ ॥ ਮਾਈ ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ
ਕਰੋ ਬੇਨਤੀ ਅਰਜਗੁਜਾਰਮਾਈ । ਬਹੁਰਦਾਸ ਨੂੰ ਬਾਬਾਜੀ ਨਾਲ
ਲੈ ਜੋਇਹੋ ਆਖ ਵੀ ਹੈ ਵਾਰਵਾਰਮਾਈ । ਬਾਬਾ ਆਖਦਾ ਏਥੇ ਤੂੰ
ਰੱਖ ਏਨੂੰ ਅਸੀ ਕਰਾਂਗੇ ਯਾਦਵਿਚਾਰ ਮਾਈ । ਫੇਰ ਆਪ ਸਾਡੇ
ਪਾਸ ਆਇ ਜਾਵੇ ਤੈਨੂੰ ਆਖ ਦਿਤਾ ਇਕੇ ਵਾਰ ਮਾਈ ॥੪੧੧॥
ਤਬਾ ॥ ਕੁਛਰੇਜ ਬਾਬਾ ਏਥੇ ਠਹਿਰਕੇਤੇ ਫੇਰ ਤੁਰਪਿਆ ਕਰਨ
ਪ੍ਰਚਾਰਲੋਕੇ । ਵਿਚ ਜਿਲੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰਜ ਇਬੜਿਆ ਲੋਕ ਦਿੱਤੇ
ਸੋ ਬਹੁਤਸੁਧਾਰਲੋਕੇ । ਭੂਤਵਿੰਡ ਨੱਗਰਅੰਦ੍ਰ ਬਣੀ ਸੋਹਣੀ ਹੈਸੀ
ਬਾਬੇ ਜੀ ਦੀ ਜਾਦਗਾਰ ਲੋਕੇ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਜਾਕੇ ਹੁਣਵੀ ਕਰੋ
ਦਰਸ਼ਨ ਮੈਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਪ ਦੀਦਾਰ ਲੋਕੇ ॥ ੪੧੨ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਟੀ ਵਾਲ ਤੇ ਮਰੜ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੩

ਭੂਤ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਡੇਰਾ ਕੂੜ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡੇ ਪਿੰਡ ਪਰਚਾਰ ਕਰਾਂਮ
ਦੇਨੇ । ਸੱਤ ਧਰਮ ਭੰਡ ਰਨੂੰ ਖੋਲ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸਦੇ ਵਿਚ ਬਰ
ਤਾਂਮਦੇਨੇ । ਤਿਹੱਤ੍ਰ ਸਾਲਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ ਉਦਮ ਧਾਰਕੇ
ਜਗਤ ਤਰਾਂਮਦੇਨੇ । ਨਾਮਦੇਵ ਠਹਿਰੇ ਮਰੜ ਪਿੰਡ ਅੰਦ੍ਰ ਜਿਲੇ
ਵਿਚ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰਜਾਂਮਦੇਨੇ । ਸੱਤ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਦੀ ਕਰਨ ਬ
ਰਖਾ ਕਈਆਂ ਜੀਵਾਂਦੇ ਤਾਂਈ ਤਰਾਂਮਦੇਨੇ । ਏਸ ਨੱਗਰਅੰਦ੍ਰਹੁਣ
ਵੀ ਜਗਾ ਚੰਗੀ ਜਾਦਗਾਰ ਬਾਬੇ ਵਾਲੀ ਗਾਂਮਦੇਨੇ ॥ ੪੧੩ ॥
ਤਬਾ ॥ ਏਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭਾਈ ਇਸੇ ਜਿਲੇ ਅੰਦ੍ਰ ਭੱਟੀ ਵਾਲਦਾ
ਦੇਰਾ ਕਰਾਇਆ ਹੈ । ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਡੇਰਾ ਲਾਇ ਦਿੱਤਾ
ਬੈਠ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਾ ਗੁਣਗਾਇਆ ਹੈ । ਇਕ ਮਾਈ ਰੋਟੀ ਬਾਹਿਰ

(੧੫੦)

ਛਈ ਜਾਵੇ ਦੇਣ ਹ ਲੀਆਂ ਤਾਂਈ ਜਨਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਸ ਲੰਘ
ਦੀ ਮਾਈ ਸੀ ਸੰਤ ਸੇਵਕ ਬਾਬੇ ਤਾਂਈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਕਾਇਆ ਹੈ।
ਪਤੀ ਓਸਦਾਸੂ ਵਾਹੀਖੇਤਕਰਦਾ ਮਾਈਜਾਇਕੇਹਾਲਸੁਣਾਇਆ
ਹੈ। ਜੀਮੀਂਦਾਰ ਸੁਨਕੇ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ਪਿੰਡ ਲੈ ਗਿਆ
ਸੇਵ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਰੋਜਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂਪਾਸਬਾਬੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ
ਆਕੇ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵਜੀ ਕਰਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਲਗੇ
ਲੋਕਾਂਸਾਰਿਅੰਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ। ਸਰਬ ਕੰਮ ਨਾਲੋਂ ਈਸਰ
ਭਜਨ ਵੱਡਾ ਤੁਲਦੇਸਦੀ ਹੋਰ ਨਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਹਰਿਜਗਾ ਸਹਾ
ਇਤਾਕਰਨਵਾਲਾਸਰਬਜੀਵਾਂਨੂੰ ਰਾਮਭਰਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ
ਜੋ ਭਗਤਪ੍ਰਹਿਲਾਦਜੀਦਾਬਾਬੇਫੇਰਪ੍ਰਸੰਗਸੁਨਾਇਆ ਹੈ॥੪੧੪॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੩

ਸੰਭਾਮਰਕਾਜਾਇਪੁਕਾਰੇ॥ ਪੜੈਨਹੀਹਮਹੀਪਚਿਹ ਰੇ॥ ਰਾਮਕਹੈਕਰਤਾਲਬਜਾਵੇਚਟੀਆਸਭੇ
ਬਿਗਾਰੇ॥ ੧॥ ਰਾਮਨਾਮਾਜਪਿਥੋਕਰੈ॥ ਹਿਰਦੈਹਰਿਜੀਕੋਸਿਮਰਨੁਧਰੈ॥ ੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਬਸੁਧਾਬਸਿਕੀਨੀਸਭਰਾਜੇਬਿਨਤੀਕਰੈਪਟਰਾਨੀ॥ ਪੂਤ੍ਰਪ੍ਰਹਲਾਦਕਹਿਆਨਹੀਮਾਨੈਤਿਨਿ
ਤਉਅਉਰੈਠਾਨੀ॥ ੨॥ ਦੁਸਟਸਭਾਮਿਲਿਮੰਤਰਉਪਾਇਆਕਰਸਹਅਉਧਘਨੇਰੀ॥ ਗਿਰਿ
ਤਰਜਲਜੁਨਾਨ ਭੈਰਾਖਿਓਰਾਜਾਰਾਮਨਾਦਨਾਫੇਰੀ॥ ੩॥ ਕਾਵਿਖੜਗੁਕ ਲੁਭੈਹੋਪਿਓਮੋਹਿਬ
ਤਉਜੁਤੁਹਰਾਖੈ॥ ਪੀਤਪੀਤਾਂਬਰਤੁਭਵਣਧਰੀਬੰਡਮਾਹਿਹਰਿਭਾਖੈ॥ ੪॥ ਹਰਨਾਖਸੁਸਿਨਿ
ਨਖਹਿਬਿਦਾਰਿਓਸੁਰਨਰਿਕੀਏਸਨਾਥਾ॥ ਕਹਿਨਾਮਦੇਉਹਮਨਰਹਰਿਧਿਆਵਹਿਰਾਮਅਭੈਪਵ
ਦਾਤਾ॥ ੫॥ ੪੧੫॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਭੈਰੋਂਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਭੁੱਟੀ
ਵਾਲ ਪਿੰਡ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੁਣਾਂਉਦਾ। ਸੰਭਾ ਅਤੇ ਮਰਕਾ ਦੇਇ
ਪੰਡੇ ਸੇ ਪੜਾਨਵਾਲੇ ਪਾਸ ਹਰਨਾਖਸਦੇ ਜਾਇਕੇ ਅਲਾਂਉਦਾ।
ਅਸੀ ਹਾਰਗਏ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦਨਗੀਂ ਪੜਦਾਹੈ ਰਾਮਰਾਮ ਅਖਕੇਤੇ
ਛੇਣੇ ਹੈ ਬਜਾਂਉਦਾ। ਪਾਠਸ਼ਾਲਾਵਿਚ ਮੁੰਡੇਸਾਰੇਨੇ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤੇ
ਸਾਰਿਆਂਦੇਤਾਂਈਰਾਮਨਾਮਹੈਜਪਾਂਉਦਾ। ਦਿਨੇਰਾਤ ਆਪ ਰਾਮ
ਰਾਮਦਾਈ ਜਾਪ ਕਰੇ ਹਿਰਦੇ ਦੇ ਵਿਚ ਹਰੀ ਹਰੀ ਜਸ ਗਾਉਂਦਾ
॥ ੪੧੬॥ ਕਥਿਤ ॥ ਹਰਨਾਖਸਦੀ ਰਾਣੀ ਅਰਜ ਕਰੇ ਪ੍ਰਹ

ਲਾਦ ਅੱਗੇ ਬੈਠਕੇਤੇ ਪਾਸ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ। ਦੇਖ ਪੁਤ੍ਰ
 ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਸਾਰੀ ਲੋਕੀ ਵੱਸ ਕੀਤੀ ਰਾਜੇ ਦੇਜੇ ਡਰਤੇ ਹੈ ਸਾਰੀ
 ਖੋਫ ਖਾਂਉਦੀ। ਪੁਤ੍ਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਅਜੇ ਕਿਹਾ ਨਹੀ ਮੰਨਦਾਹੈ ਰਾਜੇ
 ਨੇ ਸਲਾਹਿਕੀਤੀ ਹਰਮੈ ਸੁਣਾਂਉਦੀ। ਕੀਤੀਹੈ ਸਲਾਹੁਤੈਨੂੰ ਹੁਣੇ
 ਬਚਾ ਮਾਰਦੇਣਾਂ ਭੈੜੀ ਸਭਾ ਮੰਤ੍ਰੀਹੈ ਰਾਜੇਦੀ ਸਦਾਉਂਦੀ। ਰਾਜੇ
 ਨੇ ਸਲਾਹਿ ਚਿੱਤ ਆਪਣੇਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਪਣੇ ਦੀ
 ਬਾਤ ਮੈਂ ਛੁਡਾਉਂਦੀ। ਵਡੀ ਹੋਵੇ ਅਓਘ ਸੁਖ ਪਾਈ ਤੂੰ ਉਮਰ
 ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ ਮੈਂ ਸਚ ਹਾਂ ਬਤਾਉਂਦੀ ॥ ੪੧੭ ॥
 ਕਬਿਤ ॥ ਪਹਾੜ ਉਤੇ ਸਿੱਟਿਆ ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਡੋਬਿਆਸੂ
 ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜਨੇਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਚਾਇਆ। ਮਿਆਂਨੋਤਲਵਾਰ
 ਕੱਢ ਮਾਰਦੇ ਭਗਤ ਤਾਂਈ ਗੁਸੇ ਹੋਵੇ ਬਾਪ ਰੱਖੂ ਕੋਣ ਹੈ ਸੁਣਾ
 ਇਆ। ਪੀਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਾਲਕ ਜੋ ਮੇਰਾ ਰਾਖਾ
 ਹੁਣੇ ਏਸ ਬੰਮ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ। ਇਸਤੋਰ ਜਾਲਮਹਰਨਾਖਸਨੂੰ
 ਬੰਮ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਨੌਹਾਂਦੇ ਨਾਲ ਨਾਸ ਹੈ ਕਰਾਇਆ ॥
 ੪੧੮ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਦੇਵਤਿਆਂ ਤਾਂਈ ਜਿਸ ਆਣ ਵਡਿਆਈ
 ਦਿੱਤੀ ਆਦਮੀਆਂ ਤਾਂਈ ਉਸੇ ਆਣ ਵਡਿਆਇਆ। ਕਹੇ ਨਾਮ
 ਦੇਵ ਹਰੀਹਰਵੇਲੇਧਿਆਮਦਾਮੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅਕ ਲ ਚਿੱਤ ਵਿਚ
 ਮੈਂ ਬਸਾਇਆ। ਤੁਸੀਂਵੀ ਧਿਆਵੇ ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂਨੂੰ ਦਿਨੇਰਾਤ
 ਅਭੈਪਦ ਦੇਣੇ ਵਾਲਾ ਆਪ ਹੈ ਸਦਾਇਆ। ਜੀਨੇ ਮੈਸੇ ਕਸ਼ਟਾਂ
 ਤੋਂਰੱਖਪ੍ਰਹਿਲਾਦਲੀਤਾਤੁਸੀਂਓਹਨੂੰਜਪੋਬਾਬੇਆਖਕੋਸੁਣਾਇਆ
 ॥ ੪੧੯ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਸੁਣਿਆਂ ਜਦੋਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਰੋਤਿਆਂਨੇ ਅਸਰ
 ਦਿਲਾਂ ਉਤੇ ਭਾਰਾ ਆਇਆਸੀ। ਇਕ ਰੋਜ ਉਨਾਂ ਸਤਸੰਗੀਆਂ
 ਨੇ ਨਾਮਦੇਵ ਨੂੰ ਹਾਲ ਸੁਣਾਇਆਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਡੀਹੈ
 ਅਉਖਬਾਬਾ ਟੈਬਾ ਖੂਹਾ ਨਾ ਨੇੜੇ ਲਗਾਇਆਸੀ। ਪਾਣੀ ਮਾਲ

ਨੂੰ ਦੂਰਪਲਾਉਣਜਾਂਦੇ ਐਥਾਹੋਵਦਾ ਮਾਲਤਿਹਾਇਆਸੀ। ਮਹਾਂ
 ਰਾਜ ਸੁਣਕੇ ਅਰਜਸੇਵਕਾਂਦੀ ਲੈਕੇਨਾਲ ਜੰਗਲਵਿਚ ਆਇਆ
 ਸੀ। ਓਥੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸਤਸੰਗੀ ਆਨੂੰ ਜਿਮੀਂ ਖੋਦੇ ਏਹੋ ਫੁਰਮਾ
 ਇਆਸੀ। ਖੋਦੀ ਥੋੜੀ ਜਮੀਂਨ ਤੇ ਸੁਆਦ ਪਾਣੀ ਉਸੇ ਬਖਤਵਿ
 ਚੋਂ ਨਿਕਲਆਇਆਸੀ। ਸਿੱਖ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਆਨੰਦ ਹੋਇ ਜਸ
 ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਸਰਬ ਗਾਇਆਸੀ। ਓਸੇ ਥਾਂਇ ਬਾਬੇ ਕਰਕੇ ਇਕ
 ਪਾਸੇ ਖੂਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਲਗਾਇਆਸੀ। ਖੂਹਾ ਟੋਬਾਵੀ ਹੁਣ
 ਤੱਕ ਕੌਮ ਹੋਸੀ ਨਾਮੇਆਂਣਾ ਕਰਨਾਮ ਸਦਾਇਆਸੀ। ਕੰਢੇ ਏਥੇ
 ਦੇ ਬਿਛਾਂ ਦੀ ਝਿੜੀ ਚੰਗੀ ਗੁਰੂਗਰੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਾਇਆਸੀ।
 ਇਹੋ ਜਗਾ ਘੁਮਾਣਾਂਤੋਂ ਦੂਰ ਥੋੜੀ ਸੇਵਕ ਸਾਰਾਹੀ ਪਿੰਡ ਸਦਾਇ
 ਆਸੀ। ਬਾਬਾ ਜੱਲੋ ਏਸੇ ਪਿੰਡੋਂ ਸਿੱਖ ਹੋਸੀ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦਾ
 ਚਰਨੀ ਆਇਆਸੀ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਵਾਲ ਪਿੰਡੁਬ ਬੇ ਨਿਗਾ
 ਆਪਣੀ ਨਾਲ ਬਸਾਇਆਸੀ ॥ ੪੨੦ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਭੱਟੀ ਵਾਲ ਤੇ ਸਖੋ ਵਾਲ ਤੇ ਕਾਦੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਲਧੇ ਵਾ ਚਲਿਆ

ਏਸੇ ਜਿਲੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਇਕ ਕਾਦੀਆਂ ਪਿੰਡ ਸ
 ਦਾਮਦਾਏ। ਕੌਮਖੱਤੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲੱਧਾ ਲੂਣ ਤੇਲ ਬੇਚਣ
 ਪਿੰਡੀ ਜਾਂਮਦਾਏ। ਓਸ ਉਪਮਾ ਬਾਬੇ ਦੀ ਸੁਣੀ ਕੰਨੀ ਸੌਦਾ ਦੌਣ
 ਭੱਟੀ ਵਾਲ ਆਂਮਦਾਏ। ਆਕੇ ਬਾਬੇਦਾ ਲੱਧੇ ਦੀਦਾਰਕੀਤਾ ਨਾਮ
 ਦੇਵ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਮਦਾਏ। ਲੱਧੇ ਅੰਦ੍ਰ ਪ੍ਰੇਮਦੀ ਲਹਿਰ ਆਈ
 ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਬਚਨ ਅਲਾਮਦਾਏ। ਮਹਾਂਰਾਜ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈਸੇਵ ਦੱਸੋ
 ਬਾਬਾ ਲੱਧੇ ਨੂੰ ਭਜਨ ਜਨਾਮਦਾਏ। ਨਾਮ ਜਪੀਂ ਏਹੋ ਦਿਨਰਾਤ
 ਭਾਈ ਸਾਡੀ ਸੇਵ ਇਹੋ ਬਾਬਾ ਗਾਮਦਾਏ। ਲੱਧੇ ਸੇਵਾਦੀ ਮਨੋਂ
 ਦਲੀਲ ਧਾਰੀ ਪਲੀ ਤੇਲ ਦੀ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਪਾਮਦਾਏ। ਲੱਧੇ ਰੋਜ
 ਏਹੋ ਪਚਣ ਧਾਰ ਲੀਤਾ ਬਹੁਤ ਡੇਰਦੇ ਭਕ ਨਿਭਾਮਦਾਏ। ਇਕ

ਰੋਜ ਸਾਰਾ ਤੇਲ ਵਿਕ ਗਿਆ ਸੂ ਕੁਪੀ ਖਾਲੀ ਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰਾਂਮਦਾ
 ਏ। ਚਿਤੋਂ ਸੋਚਿਆ ਤੇਲ ਵੀ ਮੁਕ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਅਜ ਬਾਬੇ ਪਾਸ
 ਜਾਂਮਦਾਏ। ਪਲੀਆਂ ਦੇਇ ਭਲਕੇ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂ ਚਿਤ ਵਿਚ
 ਵਲੀਲ ਦੁੜਾਂਮਦਾਏ।। ਏਹੋ ਸੋਚਕੇ ਦੂਰ ਦੀ ਲੰਘਦਾਸੂ ਨਾਮਦੇਵ
 ਅਵਾਜ਼ ਅਲਾਂਮਦਾ ਏ। ਪ੍ਰੇਮੀ ਲਧਿਆ ਦੂਰ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਹੈਂ ਹਥ
 ਜੋੜਕੇ ਲਧਾ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰਾ ਤੇਲ ਮੁਕ ਗਿਆ
 ਖਾਲੀ ਹਥੀਂ ਮੈਂ ਨਾਂ ਅਉਣਾ ਚਾਂਮਦਾਏ। ਬਾਬਾ ਕਹੇਤੂੰ ਭ ਬਨ ਕਰ
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਤੇਰੇ ਨਿਜਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਨਾਂ ਪਾਂਮਦਾਏ। ਲਧੇ ਕੁਪੀ
 ਵਿਚੋਂ ਪਲੀ ਭਰੀ ਕੱਢੀ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਪਾਂਵਦਾਏ। ਹੱਥ
 ਜੋੜਕੇ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਆਖੇ ਮੈਨੂੰ ਰਖ ਲੈ ਪਾਸ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ।
 ਚਰਨੀ ਲਾਓ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਦੁਖ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰਸਦਾਂਮਦਾ
 ਏ। ਮਹਾਰਾਜ ਆਖਣ ਨਾਮ ਜਪ ਭਾਈ ਸਰਬ ਦੁਖ ਨੂੰ ਦੂਰ
 ਕਰਾਂਮਦਾਏ। ਲਧਾ ਕਹੇ ਜੇ ਅੱਜ ਕਲ ਦੇ ਧੀ ਪੁਤ੍ਰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ
 ਨੂੰ ਦੁਖ ਪੁਚਾਂਮਦਾਏ। ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਲ ਨਾਂ ਖਿਆਲ ਕਰਦੇ
 ਕਈ ਤਰਾਂ ਅਧਰਮ ਕਮਾਂਮਦਾਏ। ਮੈਨੂੰ ਭਾਰਾ ਕੁਟੰਬ ਨਾਂ ਵਈਂ
 ਬਾਬਾ ਇਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਸਪੁਤ੍ਰ ਬਖਸ਼ਾਂਮਦਾਏ। ਬਾਬੇ ਬਚਨ ਕੀਤਾ
 ਲਧੇ ਸਿਖ ਤਾਂਈਂ ਤੇਰੀ ਆਸ ਰਬ ਸਿਰੇ ਝੜਾਂਮਦਾਏ। ਲਧਾ
 ਕਾਦੀਆਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਛਡ ਆਇਆ ਸਖੇ ਵਾਲ ਆਕੇ ਵਸ ਜਾਂਮਦਾ
 ਏ। ਹੁਣ ਤਕ ਏਹ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਸਾਰੇ ਓਹਦੀ ਅੰਸ ਦੀ ਬਾਤ
 ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ। ਇਕੋ ਘਰ ਜਾਂ ਡੇਢ ਵੀ ਕਦੇ ਹੋਵੇ ਇਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਆਕੇ
 ਜਨਮ ਪਾਂਮਦਾਏ। ਭਟੀ ਵਾਲ ਨਾਲੇ ਸਖੇ ਵਾਲ ਮੰਦਰ ਗੁਫਦੁ
 ਵਾਰਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਸੁਹਾਂਮਦਾਏ। ਸਾੇ ਵਾਲ ਸਿਦਕੀ ਬਾਬੇ ਲਧੇ
 ਜੀਵਾ ਮੰਦਰ ਹੁਣ ਸੋਹਣਾ ਦਿਸ ਆਂਮਦਾਏ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਏ ਭਿਆ ਪੂਰਾ ਅਗੇ ਹਾਲ ਘੁਮਾਣਾ ਦਾ ਆਂਮਦਾ ਏ ॥ ੪੨੧ ॥

ਭੁਟੀ ਵਾਲ ਤੋਂ ਉਠਕੇ ਮੋਹਰ ਸੇਤੀ ਬਾਬਾ ਵਿਚ ਘੁਮਾਣਾਂ ਦੇ ਆ
ਇਆ ਹੈ। ਉਤਮ ਦੇਖਕੇ ਜਗਾ ਅਕੰਤ ਚੰਗੀ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਬਾਬੇ
ਡੇਠਾ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਕੁਛਕ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਗਰ ਏਥੇ
ਉਜੜਕੇਤੇ ਫੇਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਵਸੋ ਏਥੇ
ਬੰਨੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਖ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਬਾਬੇ ਜੀਦੀ ਕੁਟੀ
ਕਰੀ ਪਹਿਲੇ ਫੇਰ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਬਸਾਇਆ ਹੈ। ਓਸ ਪਿੰਡ ਦਾ
ਨਾਮ ਘੁਮਾਣ ਕਹੀਏ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਪਿੰਡ ਬੰਨਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ
ਜਦੋਂ ਤੁਰਿਆਭੁਟੀਵਾਲ ਤੋਂ ਸੀ ਨਹੀਂ ਜਲੌਨੂੰ ਦਸਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।
ਜਲੋਂ ਭਾਲਦਾ ਸੁ ਪਿੰਡੋਂ ਪਿੰਡ ਫਿਰਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਘੁਮਾ
ਣਾ ਆ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਏਥੇ ਆਣਕੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਬਿਧ
ਬਸਤਾ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਭੂਤ ਵਿੰਡ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਉਡੀਕ
ਦਾ ਸੁ ਹੁਕਮ ਬਾਬੇ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਨਾਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਦੇਮੈਂ ਉਨਾਂ
ਦੇ ਪਾਸ ਜਾਵਾਂ ਇਹੋ ਚਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਅੰਤਰ
ਜਾਮੀ ਏਧਰ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਬਾਬਾ ਜਲੋਂ ਸਿਖ ਨੂੰ ਪਾਸ ਬੁਲਾਇਆ
ਹੈ। ਦਿਤੀ ਆਗਿਆ ਨਗਰ ਜੋ ਭੂਤ ਵਿੰਡੋਂ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਨੂੰ
ਕਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਜਲੋਂ ਜਾਕੇ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਜੀਨੂੰ ਓਸੇ
ਰੋਜ ਜੋ ਸਦ ਲਿਆਇਆ ਹੈ। ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਬਾਬਾ ਨਾਲ ਮਾਇ
ਉਸਦੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਵਿਚ ਘੁਮਾ
ਣਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਗੇ ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਸੇਵ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਏਸਪਿੰਡ
ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੋਟ ਭਾਰੀ ਟੋਬੇ ਸੁਕ ਗਏ ਮਾਲ ਤਿਸਾਇਆ ਹੈ।
ਡੰਗਰ ਵਛੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਦੂਜੇ ਨਗਰੀਂ ਜਾਇ
ਛਕਾਇਆ ਹੈ। ਇਕ ਰੋਜ ਬਾਬੇ ਪਾਸ ਅਰਜ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪਾਣੀ
ਦਾ ਦੁਖ ਅਲਾਇਆ ਹੈ ॥ ੪੨੨ ॥ ਤਥਾ ॥ ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਏਥੇ

(੧੫੫)

ਟੇਬਾ ਪਟ ਛਡੇ ਪਾਣੀ ਪਵੇ ਬਰਸਾਤ ਨੂੰ ਆਇਆ ਜੇ । ਪਿੰਡ
ਵਾਸੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕਵੇਂ ਪਵੇ ਬਰਖਾ ਮੁਖੇਂ ਗਾਇ
ਆ ਜੇ । ਓਨਾਂ ਚਿਰ ਬਾਬਾ ਸਾਨੂੰ ਔਖ ਭਾਰੀ ਹੋਥ ਜੋੜਕੇ ਸਰਬ
ਸੁਣਾਇਆ ਜੇ । ਸੁਣਕੇ ਬੇਨਤੀ ਬਾਬੇ ਜ ਹੁਕਮ ਦਿਤ ਖੇਦੋਜਗਾ
ਏ ਬਾਬੇ ਅਲਾਇਆ ਜੇ । ਬੁਹਾਡੇ ਬਰਤਣ ਜੋਗਾ ਪਾਣੀ ਹੁਣੇ
ਭੇਜੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬਾਬੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਜੇ । ਉਨਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਟੇਬਾ ਆਫਕੇ ਪਟ ਪਟਾਇਆ ਜੇ । ਹੇਠੋਂ ਅਤੀ
ਨਿਰਮਲ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਸਭਨੇ
ਗਾਇਆ ਜੇ । ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਨੇ ਸਰਬ ਅਨੰਦ ਹੋਇ ਦੂਰ ਜਾਣ
ਦਾ ਦੁਖ ਮਟਾਇਆ ਜੇ । ਨਾਮ ਵੇਵ ਜੀਦਾ ਜਸ ਕਰਨ ਸਾਰੇ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਇਆ ਜੇ ॥ ੪੨੩ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਕੇਸ਼ੋ ਵਡੇ ਦੁਖ ਵਾਲੇ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੩

ਏਸੇ ਜਿਲੇ ਗੁਰਦਾਸ ਪੁਰ ਵਿਚ ਮਾਝੇ ਤਾਰਾ ਨਾਮ ਇਕ ਪਿੰਡ
ਸਵਾਂਮਦਾਏ । ਜਾਤ ਖੜੀ ਕੇਸ਼ੋ ਸੂ ਨਾਮ ਉਹਦਾ ਭਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ
ਵਿਚ ਬਸਾਂਮਦਾਏ । ਖੂਨ ਵਿਗੜਕੇਤੇ ਵਡਾ ਰੋਗ ਲਗਾ ਹਰਬਖਤ
ਸੂ ਦੁਖੀ ਰਹਾਂਮਦਾਏ । ਘਰਦੇ ਕੇਸ਼ੋਦੇ ਨਾਲ ਸਨ ਘਿਣਾਂ ਕਰਦੇ
ਚਿਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਖ ਮਨਾਂਮਦਾਏ । ਕੇਸ਼ੋ ਪਾਣੀ ਮੰਗੇ ਨਾਰ ਆ
ਪਣੀ ਤੇ ਨੌਣ ਵਾਸਤੇ ਆਖ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ । ਓਹਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਭਰੀ ਕ੍ਰੋਧ ਬੋਲੀ ਬਚਨ ਬੁਰਾ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲ ਆਂਮਦਾਏ । ਦੁਖੀ
ਹੋਇਕੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਕੇਸ਼ੋ ਸਮਾ ਮਰਨ ਦਾ ਆਪ ਕਰਾਂਮਦਾ
ਏ । ਮਾਰੇ ਛਾਲ ਖੂਹੇ ਉਤੇ ਖੜਾ ਹੋਕੇ ਸੋਚਾਂ ਸੋਚ ਦਲੀਲ ਦੁੜਾਂਮ
ਦਾਏ।ਏਸ ਜੀਉਣ ਨਾਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਰਨ ਚੰਗਾ ਛਾਲਮਾਰਨੇਤਾਈ
ਤਕਾਂਮਦਾਏ । ਇਕ ਪਾਸਿਓਂ ਕਿਸੇ ਅਵ ਜ ਮਾਰੀ ਠਹਿਰ ਜਾਹਿ
ਕੇਸ਼ੋ ਮੁਖੇਂ ਗਾਂਮਦਾਏ । ਕੇਸ਼ੋ ਆਖਦਾ ਕੁਈ ਤੂੰ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਮੈਂ

ਤਾਂ ਦੁਖਾਂ ਤੋਂ ਸੀ ਛੁਟ ਜਾਂਮਦਾ ਏ। ਜਿਸ ਸਿਖ ਨੇ ਮਾਰੀ ਅਵਾਜ਼
 ਹੋਸੀ ਕੇਸ਼ੋ ਤਾਂਈ' ਆਕੇ ਸਮਝਾਂਮਦਾ ਏ। ਆਤਮ ਘਾਤ ਕਰਨਾ
 ਮਹਾਂਪਾਪ ਹੈਗਾ ਜੇਤੂੰ ਦੁਖੀ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਜਨਾਂਮਦਾ ਏ। ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਜੇਕਿ ਤੇਨਾਂ
 ਰਹਿਣਦਿੰਦਾ ਤੈਨੂੰ ਰਾਹਿ ਘੁਮਾਵਾਂਮੈ' ਪਾਂਮਦਾਏ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ
 ਸ਼ਰਨ ਪਈ' ਜਾ ਕੇ ਤੇਰੇ ਕੋੜਨੂੰ ਦੂਰ ਗਮਾਂਮਦਾ ਏ। ਕੇਸ਼ੋ ਜਵੇਂ ਘੁਮਾਵਾਂ
 ਦੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਬਾਬਾ ਆਉਂਦੇਨੂੰ ਭਜਨ ਸੁਣਾਂਮਦਾਏ। ਜੇਕੋਈ
 ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਮਟਾਉਣ ਚਾਹੇ ਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰਹੇ ਧਿਆਂਮਦਾ
 ਏ। ਨਾਮ ਜਪਨ ਲਗਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੇਸ਼ੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਹੁਕਮ
 ਲਗਾਂਮਦਾਏ। ਏਸ ਤਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਲੈ ਤੇਰਾ ਵਾਹਿ
 ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਗਮਾਂਮਦਾ ਏ। ਸਰ ਮੁਚ ਕੇਸ਼ੋ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਕੋੜ
 ਦੂਰ ਓਹਦਾ ਹੋ ਜਾਂਮਦਾ ਏ। ਓਸ ਦਿਨੋਂ ਘੁਮਾਣੀ ਸੂ ਰਹਿਣ
 ਲਗਾ ਸੇਵਾ ਬਾਬੇ ਦੀ ਰੋਜ ਕਮਾਂਮਦਾਏ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ
 ਤਾਲ ਜੇੜਾ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਕੇਸ਼ੋ ਫਲ ਪਾਂਮਦਾਏ ॥ ੪੨੪ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਘੁਮਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਵਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੩੪

ਮਾਝੇ ਦੇਸ ਤੇ ਜਿਲੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਾਮ ਘੁਮਾਣ ਉਚਾਰ
 ਸਾਰੇ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਦੇਹੁਰਾ ਖਾਸ ਓਥੇ ਪਗਟ ਵਿਚ ਹੋਸੀ
 ਸੰਸਾਰ ਸਾਰੇ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਵਡੀ ਭੀੜ ਰਹਿੰਦੀ ਅੱਵਲ ਸਿੱਖ
 ਹੋਸਨ ਸੰਤ ਚਾਰ ਸਾਰੇ। ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਤੁਖਾਣ ਕਹਿੰਦੇ
 ਕਈ ਲੋਕ ਆਖਣ ਮੁਖੋਂ ਟਾਰ ਸਾਰੇ। ਭੂਤਵਿੰਡ ਦਾ ਵਾਸੀ ਵਿਚਾਰ
 ਲੈਣਾ ਜੀਉਂਦਾ ਮੁਰਦਿਓਂ ਕੀਤਾ ਤਿਆਰ ਸਾਰੇ। ਬਾਬਾ ਲੱਧਾਜੀ
 ਜਾਤ ਦੇ ਖੱਤ੍ਰੀ ਸੇ ਪਿੰਡ ਕਾਦੀਆਂ ਲਵੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ। ਬਾਬੇ ਜਲੋ
 ਦੀ ਜਾਤ ਤਰਖਾਣ ਹੋਸੀ ਭੱਟੀਵਾਲ ਦਾ ਪਿੰਡ ਉਚਾਰ ਸਾਰੇ। ਬਾਬ
 ਕੇਸ਼ੋ ਵੀ ਜਾਤ ਦਾ ਖਤ੍ਰੀ ਸੂ ਤਾਰਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਪੁਕਾਰ ਸਾਰੇ।
 ਰਹੇ ਭੀੜ ਹਜ਼ੂਰ ਹੁਮੇਸ਼ ਲੱਗੀ ਚਾਰੇ ਕਰਨ ਸੇਵਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਸਾਰੇ।

(੧੫੭)

ਚੁਹੱਤ੍ਰ ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬਿਧ ਅਵਸਥਾ ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ
ਸੇਵਾਦਾਰਸਾਰੇ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਖਬਰ ਹੋਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਰਦੇ
ਸੂ ਆਣ ਦੀਦਾਰ ਸਾਰੇ ॥ ੪੨੫ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬਾਬੇ ਜੀਵਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਆਕੇ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪

ਮਹੰਮਦ ਤੁਗਲਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਸੈਲ ਕਰਨ ਪੰਜਾਬ
ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਧਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸਾਲ ਅੰਦਰ
ਗੋੜਾ ਮਾਝੇ ਦੇ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਉਪਮਾ ਸੁਣੀ
ਕੰਨੀ ਚਿੱਤ ਕਵਲ ਵਾਂਗੂ ਖਿੜ ਆਇਆ ਹੈ। ਸੇਵਕ ਜਦੋਂ
ਬਾਬੇ ਜੀ ਦਾ ਹੋਗਿਆ ਸੂ ਮਰੀ ਗਊ ਜਦ ਜੀਉ ਦੀ ਕਰਾਇਆ
ਹੈ। ਛੇਜ ਗਊ ਵਾਲਾ ਕੋਤਕ ਦੇਖ ਕਰਕੇ ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਸਿੱਖ
ਸਦਾਇਆ ਹੈ। ਸੰਮਤ ਤੇਰਾਂ ਸੌ ਵਿਚ ਪਚਾਨਵੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾ ਦੇਸ ਮੈ
ਹਰਾਸ਼ਟਰ ਕਰਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਏਹ ਆਗਿਆ
ਹੈ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਜੀ ਵਿਚੋਂ ਲਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਘੁਮਾਣਾਂ
ਦੇ ਵਿਚ ਆਕੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਨਾਮਦੇਵ
ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਬਾਬੇ ਲਈ ਨਾਂ ਆਖ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।
ਸਾਡੇ ਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕੰਮ ਭਾਈ ਸ਼ਾਹ ਖੁਸ਼ੀ ਅੰਦਰ ਭਾਰਾ
ਆਇਆ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਤਾਲ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ ਪਿਛੋਂ
ਨੌਕਰਾਂ ਕਾਰ ਚਲਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਣੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ
ਸੈਲ ਸ਼ੇਹਰ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਮੰਦਰ ਸਾਰਾ ਤਿਆਰਬਰ
ਤਿਆਰ ਹੋਇਆ ਵਾਹੀ ਤਾਲ ਦੀ ਇਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕਾਲਾ
ਸਿੰਘ ਨੌਕਰ ਫੇਰ ਚਲੇ ਗਏ ਏਹੋ ਸਾਖੀਆਂ ਦਸ ਦਸਾਇਆ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਕ ਰਾਧੇ ਖੜੀ ਸ਼ਾਹੁਕਾਰ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪

ਰਾਧਾ ਖੜੀ ਪੱਟੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈਸੀ ਵਡਾ ਜੋ ਸਖਤ ਬੀਮਾਰ

(੧੫੮)

ਪਿਆਰੇ । ਕੀਤੇ ਏਸਨੇ ਬਹੁਤ ਇਲਾਜ ਭਾਰੇ ਰੋਗ ਹਟਿਆ ਨਾ
ਅੰਤ ਲਚਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਸੂਬੇ ਪਾਸ ਹੈ ਵਿਚ ਲਹੈਰ ਪੁੱਜਾ ਓਸ ਦੇ
ਖਿਆ ਨਿਗਾ ਨਿਹਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਸੂਬਾ ਪੁਛੇ ਬੁਹਾਨੇ ਨਹੀ ਇਲਾ
ਜ ਕੀਤਾ ਆਇਆ ਨਹੀਂ ਅਰਾਮ ਪੁਕਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਰਾਧਾ ਅਖ
ਦਾ ਕਈ ਹਕੀਮ ਲਾਏ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਰਾਮ ਵਿਚਾਰ ਪਿਆ
ਰੇ । ਸੂਬਾ ਕਹੇ ਘੁਮਾਂਣਾ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਇਕ ਸੰਤ ਹੈ ਅਪਰ ਅ
ਪਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਮਰੇ ਜੀਉਂਦੇ ਕੀਤੇ ਰਾਜੀ ਕੋੜ ਵਾਲੇ ਨਾਮਦੇਵ
ਜੀ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਵਡੀ ਕਲਾ ਵਾਲਾ ਸਰਨੀ ਪੜੀ
ਜਾਕੇ ਦੁਖ ਕੱਟਦਾ ਨਿਗਾਨੂੰ ਧਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਰਾਧਾ ਆਣ ਘੁ
ਮਾਂਣੀਸੂ ਪਿਆ ਸਰਣੀ ਕਰੇ ਬਨਤੀ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰ ਪਿਆਰੇ ।
ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਦੁੱਖ ਕੱਟੇ ਬਾਬੇ ਦੱਸਿਆ ਭਜਨ
ਉਚਾਰ ਪਿਆਰੇ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਤਾਲਇਸ਼ ਨਾਨ ਕਰਲੈਬਾਹੀ
ਇੱਕੁ ਪੱਕੀ ਵਿਚਕਾਰ ਪਿਆ ਰੇ ਭਜਨ ਕਰੀ ਇਹੋ ਜੇੜਾ ਦੱਸਿਆ
ਹੈ ਸਾਸ ਸਾਸ ਅੰਤੀਬ ਨਿਹਾਰ ਪਿਆਰੇ । ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਰਾਧੇ ਇਸ਼
ਨਾਨ ਕਰਿਆ ਦੁੱਖਦੂਰ ਹੋਇਓਂਕੇ ਵਾਰ ਪਿਆਰੇ ਓਸ ਖੱਤੀ ਕੀਤੀ
ਸੂਭੇਟ ਮਾਇਆ ਲਾਇਆ ਬਾਬੇਜੀ ਮੂਹਰੇ ਉਸਾਰ ਪਿਆਰੇ ਬਾਬਾ
ਕਹੇਚੱਕੇ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਨਾਹੀ ਅਸਾਂਕਿਆ ਕਰਨੀ ਖੁੰਨਣਖਾਰ ਪਿਆ
ਰੇ । ਓਸ ਖੱਤੀ ਮਾਇਆ ਉਠਾ ਕਰਕੇ ਤਾਲੁ ਦੇਖਿਆ ਨਾਲਵਿਚਾ
ਰ ਪਿਆਰੇ ਪੂਣੇ ਸਣੇ ਬਾਹੀਜੇੜੀ ਪੁਰੇਪਾਸੇ ਕੀਤੀਤਾਲਦੀ ਪੱਕੀ
ਤਿਆਰ ਪਿਆਰੇ ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਓਹ ਬਾਬੇਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦਾਗਿਆ
ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਿੰਡ ਸਧਾਰ ਪਿਆਰੇ ॥ ੪੨੭ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਘੁਮਾਂਣਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪

ਸੰਤ ਧਰਮ ਦਾ ਕੜੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਬਾ ਚਿੱਤ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸੁੱਧ ਕਰਾਂਮਦੇ
ਨੇ । ਵਸਣ ਜਿਸਨੂੰ ਭਜਨ ਦਿਆਲ ਹੋਕੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੋਂ ਜੀਵ

(੧੫੬)

ਫੁਡਾਮਦੇਨੇ । ਚਹੇ ਭੀੜ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਜ਼ੂਰ ਲੱਗੀ ਕਈ ਆਉਣ ਕਈ
ਚਲੇ ਜਾਮਦੇਨੇ । ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਈ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਵੇਦੇਨੇ ਕਈ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦੇ
ਜਸ ਗਾਮਦੇਨੇ । ਜੱਲੋ ਕੈਸੇ ਲੱਧਾ ਬਾਹੁਰਦਾਸ ਚਾਰੇ ਅੱਬਲ ਸਿੱਖ
ਏ ਚਾਰ ਸਦਾਮਦੇਨੇ । ਬਾਬੇ ਜਲੋਦੀ ਜਾਤ ਤਰਖਾਣ ਆਖਣ
ਆਮ ਲੋਕ ਏ ਆਖਸੁਣਾਮਦੇਨੇ । ਧਾਲੀਵਾਲ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਮਾਧ
ਏਦੀ ਸਾਕਨਾਤੇ ਤਰਖਾਣ ਕਰਾਮਦੇਨੇ । ਬਹੁਰਦਾਸ ਬਾਬਾ ਮੁਖ
ਚੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਰਵਾਰ ਵਿਹਾਰ ਚਲਾਮਦੇਨੇ । ਨਾਮਦਾਨ ਇਸ
ਨਾਨ ਤੇ ਭਜਨ ਬਾਣੀ ਨਾਲੇ ਬਾਬੇਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਮਦੇਨੇ । ਨਾਮ
ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲਸੁ ਪਿਆਰ ਇਸਦਾ ਮਹਾਰਾਜਸੀਨੇ ਰੋਜਲਾਮਦੇਨੇ ।
ਭੂਤ ਵਿੰਡ ਬਾਬਾ ਜਦੋਂ ਰਹਿਆ ਪਹਿਲੇ ਮਰੇ ਏਸਨੂੰ ਜੀਉਦਾ
ਬਣਾਮਦੇਨੇ । ਏਹਦੀ ਮਾਈਨੋ ਬਾਬੇਦਾ ਸਿਖ ਕੀਤਾ ਤਾਂਹੀ ਬਹੁਤ
ਪਿਆਰ ਰਖਾਮਦੇਨੇ । ਪਿਤਾ ਗੁਜਰਕੇ ਆਪਯਤੀਮ ਹੋਇਆ ਮਾ
ਤਾ ਬਾਬੇਜੀਦੇ ਚਰਨੀਲਾਮਦੇਨੇ । ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਏਹਜਮਾਂ ਬੜਾਇ
ਦਿਤਾ ਸੁਣਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਗ ਏਹ ਆਮਦੇਨੇ ॥ ੪੨੮ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬੇ ਬਾਹੁਰਦਾਸ ਜੀਦੇ ਅਨੰਦ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪
ਇਕ ਰੋਜ ਸੰਗਤ ਕੱਠੀ ਬਹੁਤ ਹੋਈ ਆਕੇ ਬਾਬੇਦਾ ਕਰੇ ਦੀਦਾਰ
ਸੀਤੇ । ਪਿੰਡ ਮਰੜ ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਰਹਿਆ ਪਹਿਲੇ ਉਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ
ਸਿੱਖ ਅਪਾਰ ਸੀਤੇ । ਰਾਧਾ ਨਾਮ ਸੇਵਕ ਨਾਮਦੇਵਜੀਦਾ ਉਠਅਰ
ਜ ਕਰਦਾ ਵਾਰਵਾਰ ਸੀਤੇ । ਮੇਰੀ ਕੰਨਿਆਂਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਕਰਨੀ
ਬਾਹੁਰਦਾਸ ਤੁਹਾਡਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੀਤੇ । ਮਹਾਰਾਜ ਏਹ ਅਰਜ ਮਨ
ਜੂਰ ਕਰਨੀ ਬਾਬੇ ਕਰੀ ਪ੍ਰਮਾਨ ਵਿਚਾਰ ਸੀਤੇ । ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ
ਭਰਮਤੋਂ ਬਰੀ ਬਾਬਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰੇ ਦਿਤਾ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸੀਤੇ । ਪਹਿ
ਲੇ ਭਗਤ ਆਇ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰੂ ਬਾਰਾਂ ਹੁਕਮ ਇਕ ਹੈ ਬਾਣੀ ਨਿ
ਹਾਰ ਸੀਤੇ । ਦਿਤਾ ਸਗਨ ਤੇ ਸੀਤ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਬਿਆਹੁ

(੧੬੦)

ਨਾਲ ਅਨੰਦ ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ । ਜੰਵ ਚੜੀ ਬਾਬੇ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਜੀ
ਦੀ ਨਾਲ ਸੰਤ ਸਨ ਭਗਤ ਅਪਾਰਸੰਤੋ । ਬਾਬਾ ਜੱਲੋ ਲੱਧਾ ਕੋਸ਼ੇ
ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਕਈ ਹੋਰ ਸਨ ਬੇਸੁਮਾਰ ਸੰਤੋ । ਰਾਂਕਾ ਬਾਂਕਾ ਤ੍ਰਿ
ਲੋਚਨ ਜੈਦੇਵ ਆਇਆ ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਸੱਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸੰਤੋ ।
ਅੰਧਾ ਇਕਸੀ ਜੰਵਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਖਵੇ ਠੋਕਰਾਂ ਬਹੁਤ ਲਚਾਰ
ਸੰਤੋ । ਬਾਬੇ ਦੇਖਕੇ ਭਜਨਸੂ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਹੱਥ ਸੀਸ ਤੇ ਧਰੇ
ਕਰਤਾਰ ਸੰਤੋ । ਦਿਤਾ ਹੁਕਮ ਮੁੜਿਕੇ ਤਾਲ ਮੁਖਧੋਲੈ ਹੋਇਗਿਆ
ਸੁਜਾਖਾ ਤਿਆਰ ਸੰਤੋ । ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਜੰਵ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਮਰੜ
ਪਿੰਡ ਪੁਜੇ ਉਸੇਵਾਰ ਸੰਤੋ । ਬਾਂਮਣ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਬੈਰ ਰਖਦੇ
ਇਤ੍ਰ ਬਿਤ੍ਰ ਹੋਗਏ ਧੂਆਂ ਧਾਰ ਸੰਤੋ । ਜੈਹਿਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮਾਰੇ
ਸੇ ਭਜਨ ਕਰਦੇ ਚੁਗਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਸਸਰਕਾਰ ਸੰਤੋ । ਇਨ੍ਹਾਂ
ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪੰਮੇ ਵਿਚਾਰ ਬੈਠੇ ਬਿਆਹਿ ਵਿਚ ਨਾ ਆਇ ਮੁਕਾਰ
ਸੰਤੋ । ਬਾਬੇ ਬਿਆਹਿਲਾਮਾਂ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਕਰੀਆਂ ਗੁਰਮੱਤ ਕੀਤੇ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੰਤੋ । ਬਾਬਾ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਬਾਂਮਣਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੀ
ਛੱਟਦਿੱਤੀ ਦੂਰ ਡਾਰ ਸੰਤੋ । ਵਿਦਾ ਹੋਇ ਘੁਮਾਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆਏ
ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਵਸਦਾ ਘਰਵਾਰ ਸੰਤੋ । ਬਹੁਰ ਦਾਸਦੀ ਫੇਰ ਸੰਤਾਂ ਨ
ਹੋਈ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਘੁਮਾਣ ਨਿਹਾਰ ਸੰਤੋ । ਤਿੰਨ ਪੱਤੀਆਂ ਤੇ ਖਾਨ
ਦਾਂਨ ਬਾਬੇ ਸਾਰਾ ਵਸੇ ਓਥੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੰਤੋ । ਨਾਮਦੇਵ ਦੀ ਬੰਸ ਦੇ
ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਸਾਕ ਨਾਤੇਦਾ ਕੁਲ ਵਿਹਾਰ ਸੰਤੋ । ਮਹਾਂਰਾਜਜੀ ਮੰਦ੍ਰੇ
ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਬ੍ਰਿਧ ਬਸਤਾ ਤਿਆਰ ਬਰਤਿਆਰ ਸੰਤੋ । ਕਾਲਾਂ
ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮਦੇਵਿਚ ਬਾਬਾ ਪੜੇ ਸਬਦ ਤੇ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ ॥

ਰਾਗ ਗੋਂਡ ਸਬੰਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪

ਨਾਵਰ੍ਹਮੇਜੈਸੇਮਿਰਗਾਏ ॥ ਪ੍ਰਾਨਤਸੇਵਾਕੋਧਿਆਨੁਨਜਾਏ ॥ ੧ ॥ ਐਸੇਰਾਮਾਐਸੇਹੋਰਉ ॥ ਰਾਮ
ਕੋਭਿਭਿਭੁਅਭਤਨਫੋਰਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿਉਮੀਨਾਹੋਰੈਪਸੁਆਠਾ ॥ ਸੋਨਾਗਢਤੇਹੋਰੈ
ਸੁਨਾਰਾ ॥ ੨ ॥ ਸਿਉਬਿਖਵੀਹੋਰੈਪਰਨਾਰੀ ॥ ਕਉਡਾਡਾਰਤਹੋਰੈਜੁਆਰੀ ॥ ੩ ॥ ਜਹਜਹ

(੧੬੧)

ਦੇਖਉਤਹਤਹਰਾਮਾ ॥ ਹਰਿਕੇਚਰਨਨਿਤਧਿਆਵੈਨਾਮਾ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੪੩੦ ॥
 ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਗੋਡ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਆਪ
 ਠੇਹੈ ਚਿਤਤਾਂਈਆਪਸਮਝਾਉਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਘੰਡਾ ਹੇੜਦੀਹੈ ਮਿ੍ਰਗ
 ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੇ ਤਜਦਾ ਪਰਾਂਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਂ ਛੁਡਾਉਂਦਾ। ਹੇ
 ਮਨਾਂ ਏਸੇਤਰਾਂ ਰਾਮਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜ ਓਸ ਵਲੋਂ ਮੋੜ ਹੋਰ ਪਾਸੇ
 ਨਾ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਬੱਗ ਮੱਛੀਆਂਦੇ ਮਾਰਨੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ
 ਤਿਵੇਂ ਸੁਨਿਆਰਾ ਦੇਖ ਸੋਨੇ ਨੂੰ ਚੁਰਾਉਂਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕੇ ਵਸਈ
 ਪਰਇਸਤੀਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਹੋ ਜੁਹਾਰੀ ਦਾਉ ਆਪਨਾ ਤਕਾਂ
 ਉਂਦਾ। ਏਸੇਤਰਾਂ ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੈਂ ਦੇਖਦਾਹਾਂ ਨਾਮਦੇਵ
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ ਨਿੱਤ ਧਿਆਉਂਦਾ ॥ ੪੩੧ ॥ ਬੈਂਤ ॥
 ਕੋਈ ਘੜੀ ਭੀ ਐਸੀਨਾਂ ਗੁਜਰਦ ਸੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂਦਾ ਨਾਮ ਧਿਆ
 ਮਦੇਸੈ। ਪਲ ਘੜੀ ਤੇ ਮਿੰਟ ਸਕਿੰਟ ਅੰਦ੍ਰ ਸਾਸ ਸਾਸ ਦਾ ਭਜਨ
 ਕਰਾਂਮਦੇਸੈ। ਰਹਿੰਦੇ ਮਗਨ ਅਕਾਲਦੇ ਜਾਪ ਅੰਦ੍ਰ ਇਕ ਮਿੰਟਭੀ
 ਫਰਕਨਾਂ ਪਾਂਮਦੇਸੈ। ਕਾਲਾਸਿੰਘ ਏਹ ਸ਼ਬਦਤੋਂ ਪਤਾਲੱਗਾ ਮਹਾਂ
 ਰਾਜ ਜਿਵੇਂ ਜਸੁਗਾਂਮਦੇਸੈ ॥ ੪੩੨ ॥

ਰਾਗ ਭੈਰੋਂ ਸੁਭਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪

ਜੈਸੀਬੁਖੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਨਾਜੁ ॥ ਤ੍ਰਿਖਾਵੈਤੋਮੇਲਸੇਤੀਕਾਜ ॥ ਜੈਸੀਮੂੜਕੁਟੰਬਪਰਾਇਣ ॥ ਐਸੀਨਾਮੇ
 ਪ੍ਰੀਤਿਨਾਤਾਇਣ ॥ ੧ ॥ ਨਾਮੇਪ੍ਰੀਤਿਠਾਰਾਇਣਲਾਗੀ ॥ ਸਹਜਿਸੁਭਾਇਭਇਓਬੈਰਾਗੀ ॥ ੨ ॥
 ਰਹਾਉ ॥ ਜੈਸੀਪਰਪੁਰਖਾਰਤਨਾਰੀ ॥ ਲੋਭੀਨਰੁਧਨਕਾਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਕਾਮੀਪੁਰਖਕਾਮਨੀ
 ਪਿਆਰੀ ॥ ਐਸੀਨਾਮੇਪ੍ਰੀਤਿਮੁਰਾਰੀ ॥ ੨ ॥ ਸਾਈਪ੍ਰੀਤਿਜਿਆਪੇਲਾਏ ॥ ਗੁਰਪਰਸਾਦੀਦੁਬਿ
 ਧਾਜਾਏ ॥ ਕਬਹੂਨਤੁਟਸਿਰਹਿਆਸਮਾਇ ॥ ਨਾਮੇਚਿਤੁਲਾਇਆਸਚਿਨਾਇ ॥ ੩ ॥ ਜੈਸੀ
 ਪ੍ਰੀਤਿਬਾਰਿਕਅਰਮਾਤਾ ॥ ਐਸਾਹਰਿਸੇਤੀਮਠੁਰਾਤਾ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈਨਾਮਦੇਉਲਾਗੀਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਗੋਬਿੰਦ
 ਬਸੈਹਮਾਰੇਚੀਤਿ ॥ ੪ ॥ ੭ ॥ ੪੩੩ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਤ ॥ ਭੈਰੋ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਆਪ
 ਠੇ ਸਰੀਰ ਤਾਂਈ ਕਰਦਾ ਗਿਆਨਤਾਂ। ਭੁਖੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਵੇਂ
 ਹੁੰਦੀ ਹੈਗੀ ਅੰਨਤਾਂਈ ਪਿਆਸੇ ਦਾ ਜੋ ਹੈਸੀ ਭਾਈ ਪਾਣੀ ਤਾਂਈ
 ਧਿਆਨਤਾਂ। ਮੂਰਖਦੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੁਟੰਬਨਾਲ ਤਿਵੇਂ

(੧੬੨)

ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨਤਾ। ਜਦ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੁਭਾਇਜੇ ਬਰਾਗ ਵਲਿ ਧਿ
ਆਂਨਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਪਰ ਪੁਰਖਸੰਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ਲੋਭੀ ਨਰ
ਤਾਈਂ ਜਿਵੇਂ ਧਨ ਵਾ ਗੁਮਾਨਤਾ। ਕਾਮੀ ਜਿਵੇਂ ਆਦਮੀ
ਨੂੰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਤਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਲ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਮਾਂਨਤਾ ॥ ੪੩੪ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਏਹੋ
ਚੰਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਜੇੜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਵੇ ਗੁਰਾਂਦੀ ਮੋਹਿਰ ਦੁ
ਬਧਾ ਦੂਰ ਹੈ ਗੁਮਾਉਂਦੀ। ਨਾਮਦੇਵ ਚਿੱਤ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੋ
ਤਿਆ ਹੈ ਨਾਲਈ ਸਮਾਇਆ ਬਿਤੀ ਹਿੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਉਂਦੀ।
ਜਿਕੁਰ ਪ੍ਰੀਤ ਬਾਲ ਨਾਲ ਮਾਂਦੀ ਹੋਮਦੀ ਹੈ ਇਕੁਰ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੈਨੂੰ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਭਾਉਂਦੀ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਵਸ ਜਾਉਂਦੀ ॥ ੪੩੫ ॥ ਬੈਂਤ ॥
ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਚਿੱਤ ਸੰਸਾਰ ਕੋਲੋਂ ਰਹਿੰਦਾ ਵਡਾ ਉਪਰਾਮ ਉਦਾਸ
ਪਿਆਰੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੀ ਪੁਛਿਆ ਸੇਵਕਾਂਨੇ ਮੂੰਹੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨਾਂ ਕੁਝ
ਬਲਾਸ ਪਿਆਰੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਬੈਠੇ ਓਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ
ਉਸਤਤੀ ਹੋਇ ਖਲਾਸ ਪਿਆਰੈ। ਕਾਲ ਜਿਸੰਘ ਬਰਾਗ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਹੋਕੇ ਕਰਦੇ ਸਬਦ ਉਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਪਿਆਰੈ ॥ ੪੩੬ ॥

ਰਾਗ ਗਉੜੀ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੪

ਦੇਵਾਪਾਹਨਤਾਰੀਅਲੇ ॥ ਰਾਮਕਹਤਜਨਕਸਨਤਰੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਤਾਰੀਲੇਗਨਕਾਬਿਨੁ
ਰੂਪਕੁਬਿਜਾਬਿਅਧਿਅਜਾਮਲਤਾਰੀਅਲੇ ॥ ਚਰਨਬਧਿਕਜਨਤੇਉਮਕਤਿਭਏ ॥ ਹਉਬਲਿਬਲਿ
ਜਿਨਰਾਮਕਹੇ ॥ ੧ ॥ ਵਾਸੀਸੁਤਜਨੁਬਿਵਰਸੁਦਾਮਾਉਗ੍ਰਸੈਨਕੁਰਾਜਦੀਏ ॥ ਜਪਹੀਨਤਪ
ਹੀਨਕੁਲਹੀਨਕੁਮਹੀਨਨਾਮੇਕੇਸੁਆਮੀਤੇਉਤਰੇ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥ ੪੩੭ ॥

ਟੀਕਾਕਃ ਗਉੜੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਆਪਣੇ ਹੀ ਚਿੱਤ
ਤਾਈਆਪ ਸਮਝਾਉਂਦਾ। ਹੋ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੈਂ ਪੱਥਰ ਜੇਹੇ ਪਾਪੀ
ਤਾਰੇ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਜਪਦੇ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਨੀਤਰਾਉਂਦਾ। ਗਨਕਾ ਹੈ ਤਾਰੀ

(੧੬੩)

ਬਿਨਾਂ ਰੂਪ ਤਾਰੀ ਕੁਵਜਾਂ ਹੈ ਅਜਾਮੱਲ ਪਾਪੀ ਤਾਂਈ ਆਪ ਤੂੰ
ਤਰਾਉਂਦਾ। ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀਰ ਮਾਰੇ ਉਦਕ ਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਮੈਂ
ਵਲਿਹਾਰ ਜੇੜਾ ਚਾਮ ਨਾਮੁ ਗਾਂਉਂਦਾ ਦਾਸੀਦਾ ਜੋ ਪੁਤ ਤਰਿਆ
ਬਿਦਰ ਸੁਦਾਮੇ ਨਾਲ ਉਗਰਸੈਨ ਤਾਂਈ ਚਾਮ ਤੂੰ ਦਿਵਾਂਉਂਦਾ।
ਜਪੁ ਹੀਣ ਤਪ ਹੀਣ ਕੁਲ ਕਰਮ ਹੀਣਤਾਰੇ ਮੈਸਾ ਮੇਰਾ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਤਰਾਂਉਂਦਾ ॥ ੪੩੮ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀਨੇ ਘੁਮਾਣਾ ਤੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਪੰਡਰ ਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੫

ਬੈਂਤ॥ ਬਾਬਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਲਿਵਜੋੜ ਚਰਨੀ ਕਰੇ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਪਿਆ
ਰ ਕਰਕੇ। ਉਦਾਸੀ ਨਗੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇ ਬਾਬਾ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਉਦਾਸ
ਗੀ ਧਾਰ ਕਰਕੇ। ਇਕ ਰੋਜ ਪੁਛੇ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਆਕੇ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਜੀ ਤਾਂਈ ਪੁਕਾਰ ਕਰਕੇ। ਰਹਿੰਦੇ ਕਾਸਤੇ ਤੁਸੀ ਉਦਾਸ ਬਾਬਾ
ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰ ਕਰਕੇ। ਬਾਬਾ ਕਹੇ ਮੈਨੂੰ ਨਗਰ ਪੰਡ
ਰ ਪੁਰ ਜੀ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚਹੁਦੇ ਜਾਦਗਾਰ ਕਰਕੇ। ਏਸ ਲਈ ਮੈਂ
ਓਥੇ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿਣ ਉਚਾਰ ਕਰਕੇ। ਬਾਹੁਰ
ਦਾਸ ਕੇਸੇ ਲੱਧਾ ਸਣੇ ਜਲੇ ਹੋਇ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਲਚਾਰ ਕਰਕੇ।
ਸੇਵਕ ਸਿੱਖ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁਖ ਸੁਣਕੇ ਹੁੰਦੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨ ਵਿਚਾਰ
ਕਰਕੇ। ਪਜਤ੍ਰ ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ ਸੰਮਤ ਚੌਦਾਂ ਸੌ ਇੱਕ
ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਕੇ। ਮਾਘ ਮਾਹਿ ਸੰਗਰਾਂਦ ਦਾ ਰੋਜ ਜਾਣੇ ਦਿਨ
ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਮੰਤਵਾਰ ਕਰਕੇ। ਨਾਮ ਦੇਵ ਜੀ ਭਗਤ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨੀ ਤੁਰਦੇ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਭਿਆਰ ਕਰਕੇ। ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ
ਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਰਜ ਏਹੋ ਵਾਰ ਵਾਰ ਕਰਕੇ। ਕੋਈ
ਦੇਵੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਜੀ ਅਸਾਂ ਤਾਂਈ ਅਸੀਂ ਦਰਸੁ ਕਰੀਏ ਨਿਹਚਾ ਧਾਰ
ਕਰਕੇ। ਬਾਬੇ ਚੋਲਾ ਤੇ ਪਉਆਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਸਾਂਭੀ ਸੇਵਕਾਂ
ਆਪ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ। ਧਰਤ ਛੱਡ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੁਰਨ ਛੇਤੀ ਪੰਡਰ

(੧੬੪)

ਪੂਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨਿਹਾਰ ਕਰਕੇ । ਮਾਘੀ ਵਾਲੜੇ ਰੋਜ ਸੂ ਕੂਚ
ਕੀਤਾ ਡੇਰਾ ਪਿੰਡ ਘੁਮਾਣਾ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ । ਪੰਧ ਪੈ ਗਇ
ਛੱਡਕੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਛੱਟਾ ਦੇਣ ਸੁੱਤ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ । ਸ਼ਹਿਰਾਂ
ਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਮਦੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰ ਕਰਕੇ ।
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪੰਡਰ ਪੁਰ ਆਣ ਪੁਜੇ ਮਿਲੇ ਵਿਚ ਪਰਵਾਰ ਪਿਆ
ਰ ਕਰਕੇ ॥ ੪੩੯ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਘੁਮਾਣਾ ਦੇ ਦੇਹਰੇ ਦਾ ਚਲਿਆ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੫

ਓਦਰ ਬਾਬਾ ਘੁਮਾਣਾ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਇਆ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਕੀ ਰੰਗ
ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ਬਾਵਸ਼ਾਹ ਏਹ ਦੇਹਰਾ ਬਣਾ ਗਿਆ ਸੂ ਬਾਬੇ ਹੁੰਦੇ
ਤੇ ਸਿਰੇ ਝੜਾਇਆ ਹੈ ਬਾਹੁਰ ਦਾਸ ਚਲਾ ਪਉਣੇ ਰੱਖ ਕਰਕੇ ਥੜਾ
ਦੇਹਰੇ ਦੇ ਵਿਚ ਸਜਾਇਆ ਹੈ । ਜਾਦਗਾਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਭਗਤ ਜੀ
ਦੀ ਮੇਲਾ ਸਾਲ ਬਰ ਸਾਲ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਮਾਘ ਮਾਂਹਿ ਨੂੰ ਨਗਰ
ਘੁਮਾਣ ਅੰਦ੍ਰ ਮੰਦ੍ਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੱਠ ਸੁਹਾਇਆ ਹੈ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ
ਹੁਡਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸੀ ਨਾਮ ਦੇਵਦਾ ਆਖਸਦਾਇਆ ਹੈ ॥ ੪੪੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਪੰਡਰਪੁਰ ਵਿਚ ਆਣਕੇ ਪ੍ਰਵਾਰਨੂੰ ਮਿਲੇ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੬

ਨਾਮ ਦੇਵ ਘੁਮਾਣਾਂ ਤੇ ਕੂਚ ਹੋਕੇ ਥੋੜੇ ਦਿਨੀ ਪੰਡਰਪੁਜ ਜਾਂ ਮਦੇਨੇ ।
ਅੱਗੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਉਡੀਕ ਦਾ ਸੀ ਛੀਵੇਂ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਦਰਸ਼ਨ
ਪਾਂਮਦੇਨੇ । ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੌਂ ਹਾਪੁਤ੍ਰ ਜਾਦ ਕਰਦੇ ਲੜਕੀ ਭੈਣ ਪੱਤ੍ਰ
ਦਰਸ ਚਾਂਮਦੇਨੇ । ਦਰਸ਼ਨ ਅੱਜੁ ਹੋਵੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰੇ
ਤਰਸ ਪਿਆਰ ਬਧਾਂਮਦੇਨੇ । ਚਾਤ੍ਰਕ ਜਿਵੇਂ ਤਰਸੇ ਪਾਣੀ ਬੂੰਦ
ਤਾਂਈ ਚੰਦ ਜਿਵੇਂ ਚਕੋਰ ਦਿਸਾਂਮਦੇਨੇ । ਮਹਾਰਾਜ ਜਦੋਂ ਘਰ ਵਿਚ
ਪੁਜੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਅਨੰਦ ਹੋ ਜਾਂਮਦੇਨੇ । ਖੁਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪਰਵਾ
ਰ ਹੋਇਆ ਸੇਵਕ ਸਿੱਖ ਆਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਂਮਦੇਨੇ । ਰਾਂਕਾ ਬਾਂਕਾ
ਤਿਲੋਚਨ ਜੈ ਦੇਵ ਆਇਆ ਆਪਸ ਵਿਚ ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਲਾਂਮਦੇ

(੧੬੫)

ਨੇ। ਜਿਨਾਂ ਬਾਮਣਾਬਾਬੇਨੂੰ ਦੁਖ ਦਿਤੇ ਦਰਸਨ ਪਾਇ ਭੁਲਾਂ ਬਖਸ਼ਾ
ਮਦੇਨੇ । ਨਾਮ ਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਬਾਬਾ ਸਰਬ ਤਾਂਈ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਇ ਘਰ
ਨੂੰ ਲੋਕ ਜਾਮਦੇਨੇ। ਆਦ ਅੰਤ ਤੋੜੀ ਨਾਮ ਦੇਵਜੀ ਦਾ ਇਕੋਰਿਹਾ
ਖਿਆਲ ਜਿਤਾਮਦੇਨੇ। ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਓਸੇ ਸੱਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਾਰੀ
ਉਮਰ ਹੀ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਮਦੇਨੇ। ਏਸੇ ਤੋਰ ਛੀਹੜ੍ਹ ਨੇ ਸਾਲ ਬੀਤੇ
ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਸਬਦ ਸੁਣਾਮਦੇਨੇ ॥ ੪੪੧ ॥

ਰਾਗ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੬
ਸਭੈਘਟਰਾਮੁ ਬੋਲੈ ਰਾਮਾ ਬੋਲੈ ॥ ਰਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋ ਬੋਲੈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਏਕਲਮਾਟੀ ਤ੍ਰਿਚਰਚੀਟੀ
ਭਾਂਜਨ ਹੈ ਬਹੁ ਨਾਨਾਰੇ ॥ ਅਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੀਟ ਪਤੰਗ ਮਘਟਿ ਘਟਿ ਰਾਮੁ ਸਮਾਨਾਰੇ ॥ ੧ ॥ ਏਕ
ਲਚਿਤਾ ਰਾਖੁ ਅਨੰਤਾ ਅਉਰਤ ਜਹੁ ਸਭ ਆਸਾਰੇ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈ ਨਾਮ ਭਏ ਨਿਹਕਾ ਮਾਕੋਠਾ ਕੁਰਕੋ ਦਾਸਾਰੇ
॥ ੨ ॥ ੩ ॥ ੪੪੨ ॥

ਟੀਕਾ ਕਥਿਤ ॥ ਮਾਲੀ ਗਉੜਾ ਰਾਗ ਮੁਖਵਾਕਸ਼ੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਸਰਬ ਲੋਕਾਂ ਤਾਂਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੁਣਾਂਉਦਾ । ਸਾਰਿਆਂ ਸਰੀਰ
ਰੂਪੀ ਘੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਈ ਬੰਲ ਰਿਹਾ ਰਾਮ ਨਾਲੇ ਰਾਮ ਹੈ
ਬੁਲਾਂਉਂਦਾ । ਸਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਇਕੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜਰੂਰ ਜਾਣੇ ਵਾਹਿ
ਗੁਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਣ ਹੈ ਅਲਾਂਉਂਦਾ । ਹਾਥੀ ਕੀ ਝੀ ਬਿਛ ਅ
ਤੇ ਕੀੜੇ ਜੋ ਪਤੰਗੀ ਹੋਨ ਇਕੋ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂਈ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਤੂੰ ਬਣਾ-
ਉਂਦਾ ॥ ੪੪੩ ॥ ਕਃ ॥ ਏਸੇ ਤੋਰ ਜੜ ਤੇ ਚੈਤੰਨ ਜੋ ਅਨੇਕ
ਕੀੜੇ ਹੋ ਮੇਰੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਹੈਂ ਸਮਾਂਉਂਦਾ। ਹੋ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ
ਇਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪੁ ਕਰੋ ਹੋਰ ਆਲ ਜਾਲ ਸਾਰੇ ਦੂਰ ਛੱਡ
ਵਾਉਂਦਾ। ਕਹੋ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਏਹੋ ਕੰਮ ਕਰੋ ਕਾਮਨਾ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ ਅਲਾਂਉਦਾ। ਫੇਰ ਹੋਵੇ ਨਾ ਪੁਛਾਣ ਤੇ ਸੁਆਮੀ
ਅਤੇ ਵਾਸ ਕੇੜਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਭੇਦ ਹੋਇ ਜਾਂਉਦਾ ॥

ਬਾਬੇ ਜੀ ਪਾਸ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਬਾਮਣਾ ਨੇ ਆਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰਨ। ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੬

ਬੈਠਾ। ਇਕ ਰੋਜ ਸਾਰੇ ਬਾਮਣ ਕੱਠ ਕਰਕੇ ਨਾਮਦੇਵ ਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਾ
ਰ ਆਏ । ਜੇੜੇ ਪਹਿਲੇ ਹੋਸਨ ਭਾਰਾ ਬੈਰ ਕਰਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਓ

(੧੬੬)

ਨਿੰਮਰਤਾ ਧਾਰ ਆਏ। ਚਰਨੀ ਸੀਸ ਧਰਕੇ ਪਾਲੋ ਪਾਲ ਬਹਿੰਦੇ
ਕਰਦੇ ਦੂਰਤੇ ਸੋ ਨਮਸਕਾਰ ਆਏ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਕਰਦਾ ਇਕੁ ਸਬਦ ਮੁਖਵਾਕ ਉਚਾਰ ਆਏ ॥ ੪੪੪ ॥

ਰਾਗ ਆਸਾ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੬

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਜਿਥੀਨਸੀ ਆਸਾ ਤੇ ਨਭਾਵਸੀ ॥ ਰਾਮਾਭਗਤ ਚੇਤੀ ਅਲੇ ਅਚਿਤ ਮਨੁ ਰਾਖਸੀ ॥ ੧ ॥
ਕੈਸੇ ਮਨ ਤਰਹਿ ਗਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰੁ ਬਿਖੈ ਕੋ ਬਠਾ ॥ ਬੂਠੀ ਮਾਇਆ ਦੇਖਿ ਕੈ ਭੂਲਾਰ ਮਨਾ ॥ ੧ ॥
ਰਹਾਉ ॥ ਛੀਪੇ ਕੋ ਘਰਿ ਜਨਮੁ ਦੇਲਾ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਭੈਲਾ ॥ ਸੇਤ ਹਕੈ ਪਰਸਾਇਨਾ ਮਾਹਰਿ ਭੇਟੁਲਾ ॥
੨ ॥ ੫ ॥ ੪੪੫ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿਥਾ ॥ ਆਸਾ ਰਾਗ ਵਿਚ ਮੁਖਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ ਬਾਮਣਾ
ਦੇ ਤਾਂਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੁਣਾਮਦਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਲੋਕ ਜਾਣ
ਦੇ ਜਿਗਰ ਵਿਚ ਉਨਾਂ ਸੰਸਾਰ ਆਸਾ ਫੁਰਨਾ ਨਾ ਆਂਸਦਾ। ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪੁ ਨਿਤ ਦਿਨ ਚਾੜ ਜਪੈ ਜੋੜਾ ਓਸਦਾ ਹੈ ਮਨੁ ਨਹੀਂ
ਚਿੰਨਤਾਰਖਾਮਦਾ। ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇ ਰੂਪ ਪਾਵੀ ਨਾਲ ਭਰਿ
ਆ ਹੇ ਮਨੁ ਕਿਸ ਤੋਰ ਭਵਨਾਂ ਤੂੰ ਚਾਂਹਮਦਾ ॥ ੪੪੬ ॥ ਕਃ ॥
ਬੂਠੀ ਮਾਇਆ ਦੇਖਕੇ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮਨ ਭੁਲਿਆ ਹੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ
ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨੀ ਬਸਾਂਉਂਦਾ। ਛੀਥਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਮੈਨੂੰ ਜਨਮੁ
ਦਿਤਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਪੂਰਿਆਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਓਹ ਜਿਲਾਂਉਂਦਾ।
ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਿਲਿਆ ਮੈਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮ ਦੇਵ
ਜਸੁ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਗਾਂਉਂਦਾ। ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸਰਬਤਾਂਈ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਜੀ ਹੈ ਸਾਰੇ ਫਰਮਾਂਉਂਦਾ ॥ ੪੪੭ ॥ ਬੈਤ ॥
ਬਾਮਣ ਦੇਖਕੇ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਦੇਗ ਹੋਇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਸਾਰੇ ਗਾਮ
ਦੇਨੇ। ਦਰਜੇ ਉਚੇਨੂੰ ਪਹੁੰਚਕੇ ਰਹੇ ਨੀਮੇ ਧੰਨ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਚਿੱਤ ਰਖਾਂ
ਮਦੇਨੇ। ਸਤੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਈ ਬੈਠੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ
ਗੁਣ ਗਾਮਦੇਨੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਕਰਦੇ ਬੇਨਤੀ
ਸਬਦ ਸੁਣਾਮਦੇਨੇ ॥ ੪੪੮ ॥

(੧੬੭)

ਰਾਗ ਮਲਾਰ ਸਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੭

ਸੇਵੀਲੇਗੋਪਾਲਰਾਇਅਕੁਲਨਿਰੰਜਨ ॥ ਭਗਤਿਦਾਨੁਦੀਜੈਜਾਚਹਿਸੰਤਜਨ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਜਾਚੈਘਰਿਦਿਗਦਿਸੈਸਰਾਇਚਾਬੈਕੰਠਭਵਨਚਿਤ੍ਰਸਾਲਾਸਪਤਲੋਕਸਾਮਾਨਿਪੂਰੀਅਲੇ ॥ ਜਾਚੈਘ
ਰਿਲਛਿਮੀਕੁਆਰੀਚੰਦ੍ਰਸੂਰਜਦੀਵੜੇਕਉਤਕੁਕਾਲੁਬਪੁੜਾਕੋਟਵਾਲੁਸੁਕਰਾਸਿਰੀ ॥ ਸੁਐਸਾਰਾਜਾ
ਸੀਨਰਚਰੀ ॥੧॥ ਜਾਚੈਘਰਿਕੁਲਾਲੁਬ੍ਰਹਮਾਚਤੁਰਮੁਖਭਾਂਵੜਾਜਿਨਿਬਿਸੁਸੰਸਾਰਰਾਚੀਲੇ ॥ ਜਾਚੈ
ਘਰਿਈਸਰਬਾਵਲਾਜਗਤੁਗੁਰੂਤਤਸਾਰਖਾਗਿਆਨਭਾਖੀਲੇ ॥ ਪਾਪੁਪੁੰਨਜਾਚੈਭਾਂਗੀਆਦੁਆਰੈ
ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤੁਲੇਖੀਆ ॥ ਧਰਮਗਾਇਪਰਲੀਪ੍ਰਤਿਹਾਰ ॥ ਸੁਐਸਾਰਾਜਾਸ੍ਰੀਗੋਪਾਲੁ ॥ ੨ ॥ ਜਾਚੈ
ਘਰਿਗਣਗੰਧਰਬਰਿਖੀਬਪੁੜੇਵਾਦੀਆਗਾਵੰਤਆਛੈ ॥ ਸਰਬਸਾਸਤ੍ਰਬਹੁਰੂਪੀਆਅਨਗਰੂਆ
ਆਖਾੜਾਮੰਡਲੀਕਬੋਲਬੋਲਹੋਕਾਛੈ ॥ ਚਉਰਦੁਲਜਾਚੈਹੋਪਵਣੁ ॥ ਚੇਰੀਸਕਤਿਜੀਤਿਲੋਭਵਣੁ ॥
ਅੰਡਟੁਕਜਾਚੈਭਸਮਤੀ ॥ ਸੁਐਸਾਰਾਜਾਤ੍ਰਿਭਵਣਪਤੀ ॥੩॥ ਜਾਚੈਘਰਿਕੁਰਮਾਪਾਲੁਸਹਸ੍ਰਫਨੀਬਾਸ
ਕੁਸੇਜਵਾਲੂਆ ॥ ਅਠਾਰਹਭਾਰਬਠਾਸਪਤੀਮਾਲਕੀਛਿਨਵੈਕਰੋੜੀਮੇਘਮਾਲਾਪਾਣੀਹਾਰੀਆ ॥
ਨਖਪੁਸੇਵਜਾਚੈਸੂਰਸਦੀ ॥ ਸਪਤਸਮੁੰਦਜਾਚੈਘੜਬਲੀ ॥ ਏਤੇਜੀਅਜਾਚੈਵਰਤਣੀ ॥ ਸੁਐਸਾ
ਰਾਜਾਤ੍ਰਿਭਵਣਧਣੀ ॥ ੪ ॥ ਜਾਚੈਘਰਿਨਿਕਟਿਵਰਤੀਅਰਜਨੁਧ੍ਰੁਹਲਾਦੁਅੰਬਰੀਕੁਨਾਰਦਨੇਜੈ
ਸਿਧਬੁਧਗਣਗੰਧਰਬਠਾਨਵੇਹੋਲਾ ॥ ਏਤੇਜੀਅਜਾਚੈਹਹਿਘਰੀ ॥ ਸਰਬਬਿਆਪਕਅੰਤਰ
ਹਰੀ ॥ ਪ੍ਰਣਵੈਨਾਮਦੇਉਤਾਂਚੀਆਣਿ ॥ ਸਗਲਭਗਤਜਾਚੈਨੀਸਾਣਿ ॥ ੫ ॥ ੪੪੯ ॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਰਾਗ ਹੈ ਮਲਾਰ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ
ਸਰਬ ਜੀਵ ਤਾਂਈ ਇਹੋ ਕਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਂ । ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਰਹਿ
ਤ ਕਲਾ ਆਪ ਹੈ ਗੋਪਾਲ ਰਾਇ ਭਗਤ ਦਾਨ ਦੀਜੋ ਸੰਤ ਮੰਗਦੇ
ਹਮੇਸ਼ਤਾਂ । ਜੀਦੇ ਘਰ ਦਸਾ ਅਤੇ ਦਿ । ਦੀ ਕਨਾਤ ਹੈਗੀ ਬੈਕੁੰਠ
ਤੇ ਭਵਨ ਚਿਤ੍ਰ ਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰੇਸ਼ਤਾਂ । ਸਤਿ ਲੋਕ ਦੇ ਸਮਾਨ
ਨਗਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈਨ ਜੀਦੇ ਘਰ ਲਛਮੀ ਕੁਮਾਰੀ ਹੈ ਬਸੇਸ਼ਤਾਂ ॥
੪੫੦ ॥ ਕੜ ॥ ਚੰਦ ਤੇ ਸੂਰਜ ਦੋਵੇਂ ਦੀਵੇ ਆਪ ਬਾਲਦਾ ਹੈ ਤਮਾਸ਼
ਗੀਰ ਭਾਰਾ ਭਾਈ ਕਾਲ ਕੁਤਵਾਲ ਹੈ । ਜੀਦੇ ਹਥ ਡੰਡਾ ਜੀਵਾਂ
ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਭਾਈ ਗਜਦਾ ਵੀ
ਕਾਲ ਹੈ । ਸਾਰਿਆਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ
ਦਿੰਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੋਭਾਵਾਨ ਜੋ ਅਕਾਲ ਹੈ । ਜੀਦੇ ਘਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਘੁਮਾ
ਰ ਮੁਖ ਚਾਰ ਵਾਲਾ ਰਚਿਆ ਸੰਸਾਰ ਸੰਚੇ ਵਿਚ ਢਾਲ ਢਾਲ ਹੈ ॥
੪੫੧ ॥ ਕੜ ॥ ਜੀਦੇ ਘਰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਜਗਤ ਗੁਰ ਸੋਭਦੇਨੋ ਕਰ
ਦੇ ਕਥਨ ਸਚਾ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਗਿਆਨਤਾਂ । ਪਾਪ ਪੁੰਨ ਜੀਦੇ ਬੂਹੇ ਚੋਪਦਾ

ਰ ਹੈਨ ਦੇਇ ਚਿਤ ਦੀ ਜੋ ਬਾਤ ਛਿਪੀ ਹੋਈ ਲਿਖੀ ਜਾਨਤਾਂ ।
ਧਰਮ ਰਾਜ ਓਸ ਘਰ ਵਿਚ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਹੈ ਓਹੋ ਵਡਾ ਰਾਜਾ
ਸੀ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਤਾਂ । ਜੀਦੇ ਘਰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਗਣੇਸ਼ ਆਦਿ ਦੇਵ
ਤੇ ਨੇ ਰਾਗੀ ਜੋ ਗੁਵਈਏ ਅਛੇ ਕਰਦੇ ਬਿਖਿਆਨਤਾਂ ॥ ੪੫੨ ॥

ਕਃ ॥ ਸਾਰੇ ਹੈਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਖਾੜਾ ਭਾਰ ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਦੈਂਤਾਂ ਦਾ
ਮੰਡਲ ਸੋਹਣੇ ਬੋਲਦੇ ਬਿਆਨ ਤਾਂ । ਜੀਦੇ ਘਰ ਪਉਣ ਚੋਰੀ
ਫੇਰਦਾ ਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਦਾਸੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜੋ ਜਹਾਨ
ਤਾਂ । ਜੀਨੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿਤ ਲੀਏ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭਾਰਥ ਜੋ ਖੰਡ
ਸਾਰਾ ਚੁਲਾ ਹੈ ਮਹਾਨ ਤਾਂ । ਓਹੋ ਹੈਗਾ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਤੀਨ ਲੋਕ
ਪਤੀ ਭਾਈ ਵਡਾ ਹੈ ਬੇਅੰਤ ਆਪੇ ਆਪ ਮੇਹਰਵਾਨਤਾਂ ॥ ੪੫੩ ॥

ਕਃ ॥ ਜੀਦੇ ਘਰ ਕਛੂ ਪਾਲ ਸੁੰਦਰ ਪਲੰਘ ਭਾਈ ਹਜਾਰਾਂ
ਫਣਾਂ ਵਾਲਾ ਵਾਸਕ ਨਾਗ ਸੇਜਦਾਰ ਹੈ । ਅਠਾਰਾਂ ਭਾਰ ਜੋ ਬਨਾਸ
ਪਤੀ ਮਾਲਣੀ ਹੈ ਮੇਘ ਮਾਲਾ ਛਿਨਵੇਂ ਕ੍ਰੋੜ ਪਾਣੀ ਡਰੇ ਝੀਉਰੀ
ਤਿਆਰ ਹੈ । ਜੀਦੇ ਘਰ ਮੁਣਕਾ ਜੋ ਗੰਗਾ ਹੈ ਜਰੂਰ ਭਾਈ ਸਤਿ
ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਜਗਾ ਘੜਿਆਂਦੀ ਅਪਾਰ ਹੈ । ਜੀਦੇ ਘਰ ਜੀਵਾ
ਇੰਨੇ ਨੌਕਰ ਜਰੂਰ ਹੈਨ ਸੋਈ ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਪਤੀ ਆਪ ਕਰਤਾਰ
ਹੈ ॥ ੪੫੪ ॥ ਕਃ ॥ ਜੀਦੇ ਘਰ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦੇ ਅਰਜਨ ਧਰੂ

ਹੈਨ ਨਾਰਦ ਪ੍ਰਲਾਦ ਅੰਬਰੀਕ ਦਰਵਾਰ ਤਾਂ । ਸਿਧ ਬੁਧ ਗਣ
ਗੰਧਰਬ ਵਾਵਨ ਬੀਰ ਹਲਾ ਕਰਦੇ ਏਤਨੇ ਜੋ ਜੀਵ ਜੀਦੇ ਘਰ
ਸੇਵਾਦਾਰ ਤਾਂ । ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹਰੀ ਆਪ ਹੀ ਬਿਆਪਦਾ ਹੈ
ਓਸਦਾ ਨਾਂ ਆਵੇ ਕੋਈ ਅੰਤ ਵੀ ਸੁਮਾਰ ਤਾਂ । ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵਮੈਨੂੰ
ਓਸਦੀ ਸੁਰੀਦ ਭਾਈ ਜੀਦੇ ਅਗੇ ਸਾਰੇ ਨੇ ਭਗਤ ਮੁਖਤਿਆਰ
ਤਾਂ ॥ ੪੫੫ ॥ ਬੈਂਤ ॥ ਏਸੇ ਤੋਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਾਰੇ
ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤਾਰਦੇ ਨੇ । ਜੇੜਾ ਪਾਸ ਆਵੇ ਸੋ ॥ ਰਾਦਪਾਵੇ

(੧੬੯)

ਏਸੇ ਸਾਗਰੋਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰਦੇ ਨੇ। ਅਠਤ੍ਰ ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਬੇ ਦੀ
ਉਮਰ ਹੋਈ ਬੈਠ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਪੁਕਾਰਦੇ ਨੇ। ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਵਿਚ ਆਕੇ ਏਸੇ ਤੌਰਦੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਦੇ ਨੇ ॥੪੫੬॥

ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਉਮਰ ਸਾਲ ੭੮

ਮਨਕੀਬਿਰਥਾਮਨੁਹੀਜਾਨੈਕੈਬੁਝਲਆਗੈਕਹੀਐ ॥ ਅੰਤਰਜਾਮੀਰਾਮੁਰਵਾਂਈਮੈਡਰੁਕੈਸੋਚਹੀਐ
॥੧॥ ਬੇਧੀਅਲੇਗੋਪਾਲੁਗੁਸਾਈ ॥ ਮੇਰਾਪ੍ਰਭਰਵਿਆਸਰਬੇਠਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਾਨੈਹਾਟੁ
ਮਾਨੈਪਾਟੁਮਾਨੈਹੈਪਾਸਾਰੀ ॥ ਮਾਨੈਬਾਸੈਨਾਨਾਭੇਦੀਭਰਮਤੁਹੈਸੰਸਾਰੀ॥੨॥ ਗੁਰਕੈਸਬਦਿਏਹੁਮਨੁ
ਰਾਤਾਦੁਬਿਧਾਸਹਜਿਸਮਾਣੀ॥ਸਭੋਹੁਕਮੁਹੁਕਮੁਹੈਆਪੈਨਿਰਭਉਸਮਤੁਬੀਚਾਰੀ॥੩॥ ਜੋਜਨਜਾਨਿ
ਭਜਹਿਪੁਰਖੋਤਮਤਾਰੀਅਬਗਤੁਬਾਣੀ ॥ ਨਾਮਾਕਹੈਜਗਜੀਵਨੁਪਾਇਆਹਿਰਦੈਅਲਖਬਿਡਾਣੀ
॥ ੪ ॥ ੧ ॥੪੫੭॥

ਟੀਕਾ ਕਬਿੱਤ ॥ ਰਾਗ ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮੁਖ ਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਆਪ
ਣੇ ਹੈ ਮਨ ਤਾਂਈ' ਆਪ ਸਮਝਾਈਏ। ਮੰਤ੍ਰ ਦੀ ਜੋ ਬਿਥਾ ਸੋਈ
ਮਨ ਮੋਰਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬੁਝੇ ਜਾਇ ਓਸਨੂੰ ਸੁਣਾਈਏ।
ਜਾਮੀ ਰਾਮ ਮੇਰਾ ਰਵਿਆ ਸਰਬ ਥਾਂਈ' ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵੀ ਮੂਲ ਨਹੀ' ਚਾਈਏ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਬੇਧਿਆ ਗੁਪਾਲ ਆਪ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭਰਵਿਆ ਆਪਸਰਬਠਾਈਏ॥੪੫੮॥

ਕਃ ॥ ਮਨ ਮੇਰਾ ਹਟ ਅਤੇ ਮਨ ਮੇਰਾ ਪਟ ਜਾਣੇ ਮਨ ਹੈ
ਪਸਾਰੀ ਮੇਰਾ ਸਾਰੇ ਜੋ ਪਸਾਰਿਆ। ਮਨ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਨਾਨਾ ਭੇਦੀ
ਵਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੋਰ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਭਰਮ ਕੇਤੇ ਹਾਰਿਆ। ਗੁਰਕੇ
ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਮਨ ਮੇਰਾ ਲਾਲ ਹੋਇਆ ਦੁਬਧਾ ਜੋ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਮੈਂ
ਦੂਰ ਹੈ ਬਡਾਰਿਆ। ਸਾਰੇ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਜੀਵ ਸਾਰੇ
ਨਿਰਭਉ ਮਤਿ ਵਿਚ ਤੂੰਹੀ' ਮੈਂ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਜੇੜਾ ਜਨ ਜਾਣ
ਕੇ ਜਪੇਗਾ ਜਾਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਤਿਸਦੀ ਜੋ ਗਤ ਜਾਣੀ ਜਵੇ ਨਾਂ
ਉਚਾਰਿਆ। ਕਹੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜਗ ਜੀਵਨ ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਵਾਹਿ
ਗੁਰੂ ਦਾ ਹਿਰਦੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਪ ਧਾਰਿਆ ॥ ੪੫੯ ॥

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਾਬੇ ਜੀਏ ਪਵਿਤ੍ਰ ਖਿਆਲ ਤੇ ਬਿਧ ਬਸਤਾ ਉਮਰ ਸਾਲ ੮੦

ਬੈਂਤ॥ ਪੰਡਰਪੁਰ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਦੇਵ ਜਾ ਕੇ ਕਰ ਦੇਸਰ ਬਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆ
 ਰ ਸੰਤੋ । ਹਰਿ ਬਖਤ ਅਨੰਦ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰ ਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
 ਨਾਮ ਉਚਾਰ ਸੰਤੋ । ਬਿਧ ਬਸਤਾ ਉਣਾਸੀ ਹੈ ਸਾਲ ਹੋਈ ਸੇਵਾ
 ਕਰੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੰਤੋ । ਕਾਲਾ ਸਿੰਘ ਹਮੇਸ਼ ਅਨੰਦ ਰਹਿੰਦੇ ਸਤਿ
 ਧਰਮ ਦਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੰਤੋ ॥ ੪੬੦ ॥ ਭਥਾ ॥ ਸੰਗਤ ਵਹੁ
 ਤ ਸਾਰੀ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੀ ਕਈ ਆਮਦੇ ਤੇ ਕਈ ਜਾਮਦੇ ਨੇ ।
 ਰਹੇ ਭੀੜ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਪਾਸ ਭਰੀ ਸਿੱਖ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਸਜੀ ਜਾਮਦੇ
 ਨੇ । ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵਡਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਦੇ ਸੁਭਾ ਸ਼ਾਮ ਦੀਵਾਨ
 ਲਗਾਮਦੇ ਨੇ । ਗੋਰ ਮੜੀ ਭੈਰੋਂ ਭੂਤ ਦੇਵਦੇਵੀ ਪਥਰ ਪੂਜਣਾ ਦੂਰ
 ਹਟਾਮਦੇ ਨੇ । ਬ੍ਰਤ ਪੁੰਨਿਆ ਕਾਦਸੀ ਛਡ ਕਰਕੇ ਰਬ ਪੂਜਣਾ
 ਬਰਤ ਰਖਾਮਦੇ ਨੇ । ਗੰਗਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਗ ਗੁਦਾਬਰੀ ਦਾ ਟੰਕੇ
 ਚੁਕ ਅਕਾਲ ਜਪਾਮਦੇ ਨੇ । ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਤੇ ਬਿਸ਼ਨ ਗਣੇਸ਼
 ਸ਼ਿਵਜੀ ਭੁਲ ਨਹੀਂ ਅਵਤਾਰ ਮਨਾਮਦੇ ਨੇ । ਨਹੀਂ ਭੇਖ ਪਖੰਡ
 ਸੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਚਿਟੇ ਕਪੜੇ ਪੈਨ ਹੰਢਾਮਦੇ ਨੇ । ਦਾੜੀ ਕੰਥ ਤੇ
 ਸੀਸ ਦਸਤਾਰ ਰਖੀ ਜਟਾ ਜੂਟ ਦੀ ਬ੍ਰਿਤ ਰਖਾਮਦੇ ਨੇ । ਭੰਗਵੀਮ
 ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਚੜਸ ਹੁਕਾ ਪੱਟ ਏਸਦਾ ਬੀਜ ਗਮਾਮਦੇ ਨੇ । ਜੜੀ
 ਰੀਤ ਆਕੇ ਵਸਾ ਗੁਰਾਂ ਭੋਰੀ ਨਾਮਦੇਵ ਏਹ ਰੀਤ ਚਲਾਮਦੇ ਨੇ ।
 ਗੁਰੂ ਗਦੰਥ ਅੰਦ੍ਰ ਮੁਖਵਾਕ ਦੇਖੋ ਭਗਤ ਬਾਣੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕੀ ਆ
 ਮਦੇ ਨੇ । ਅੱਸੀ ਸਾਲ ਤੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਉਮਰ ਟੱਪੀ ਮੱਘਰ ਪਹਿਤੇ ਮਾਘ
 ਜਤਾਮਦੇ ਨੇ । ਹਰ ਬਖਤ ਅਨੰਦ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ
 ਦਾ ਜਸਗਾਮਦੇ ਨੇ । ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਉਚਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਬਾਣੀ ਦਿਨੇ ਰਾਤ
 ਵੀ ਨਾਮ ਪਿਆਮਦੇ ਨੇ । ਅੱਠ ਪਹਿਰ ਬਗਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਅ
 ਧ ਲਗਾਮਦੇ ਨੇ । ਪਿਤਾ ਜਾਣਦੇ ਸੇ ਓਸਵਾਹਿ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਲਗੀਧਰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ
ਮੰਡੀ ਡਬਵਾਲੀ (ਸਿਰਸਾ)

ਨੰ० ਮਿਤੀ... 14-5-85

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ 2189 ਜੀ ਖਾਸੋਂ

ਰੁਪਏ (ਅਖਰੀ) ਕੇਵਲ ਸਵਾ ਰੁਪਿਆ
ਬਾਬਤ

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਵਸੂਲ ਪਾਏ ।

ਰੁ० 1/25

ਦ० ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਲਗੀਧਰ ਸਿੰਘ ਸਭਾ
ਮੰਡੀ ਡਬਵਾਲੀ (ਸਿਰਸਾ)

ਨੰ० ਮਿਤੀ... 14-6-85

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ 2185 ਜੀ ਖਾਸੋਂ

ਰੁਪਏ (ਅਖਰੀ) ਕੇਵਲ ਸਵਾ ਰੁਪਿਆ
ਬਾਬਤ

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ ਵਸੂਲ ਪਾਏ ।

ਰੁ० 1/25

ਦ० ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ